Schmidt Károly

bécsi építész és
városrendezési tanár
(magyar származású)
Lippert József-
fel közösen
készített tervét fogadták
el 1870-ben kivitelre.
Az alábbi épület terve-
zőjeként. Épült 1873-
1876-ban

Az épület alaprajza

Szalay Gyula dr: A királyi egyetemi katolikus gimnázium tört. Horváth Jenő: A 250 éves budapesti királyi egyetemi katolikus gimnázium. 1687-1937. Bp. 1937. 159, 160. l. 163-165. l.

ső helyiségekre, mert rendelteté
elsősorban az volt, hogy a pogány
tenségek bálványait, szobrait fo
ják be, nem pedig a hivőknek szá
vagy ezreit. Ezért a görög és ró
pogány templomokon inkább a küls
a fő suly: hatalmas falak, oszlo
és oszlopsorok, esetleg többsorb
veszik körül a templomokat az ók
Athénben vagy Rómában. Ezek teh
inkább csak szentélyek, semmint
lekezési helyek. A keresztény te
lomokban a szentély kisebb helye
foglal el. Itt van az oltár, az
tentiszteletnek a legfontosabb r
és helye. A szentély előtt van a
gyobb térség, az ugynevezett tem

Schmidt Károly

Schmidt Károly, fenti fitestvére, 1779 jan. 15-én iratkozott be.

Fleischer Bécs 82. l.

Schmidt Károly

Thieme Becker
XXX. 156.l.
(Lyka)

Schmidt Károly

építész

l.

Lykanemzromantika

129. l. 227. l.

Schmidt Károly

A Skalnicky-család keresztelő
Vörösmarty Mihály kisebb
epikéje (Hübner Kandrol-ját)

M. Filter Kató – Gáspár Lajos – Papp
Lőkösházi, Bp. 1966, 51.

Legal, Jakarta

Sch

Schmied Károly

építész

1873-ban építette a

nyékesfehérvári ág.

hitv. ev. gyülekezet

kis imaházát.

Marschall Béla

54. l.

BUDAPEST
1942
JAN
21
41 Ae.

BUDAPEST
42 I 21 15

Schmidt Károly

Schmidt Károly, építész Pinkafőről (Vas m.), 1846—48 és 1849—52 az építészeti szakosztály hallgatója volt. 1847-ben a Georg Pein-díjat kapta.

Fleischer Béla 82.1

MDK

Schmidt Károly, Pinkafő.

1847. Prof. Georg Pein-dij.

Bécsi képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs.

Fleischer, Bécs. 1o4.1.

MDK

Schmidt Károly, Pinkafő

Prof. Georg Pein-dij 1847

Bécsi képzőm. akadémia magy. ösztönd. névs.
Fleischer Bécs. 104. l.

M. D. K.

SCHMIDT Károly arany- és ezüstműves

Pesti mester XIX. sz.

Viktolik Sándor: Szentpéteri gy. Bp. 1954. 137. l.

SCHMITT, Johann festő. Az egri papi szeminárium II.emeleti folyosóján függő és Fyrker érseket ábrázoló portré jelzése: Joh.Schmitt 1831. /Voit 1958./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Schmidt Károly

pozsonyi zongora-

gyáros

Lásd

Pozsony és környéke.

Pozsony, 1865.

158-l-

MOBKK. 3033. n.

emlékek országos bizott-

ek most jelzett járandósága a felperesi 729 frt

ik napjától járó 6 %-kamatai az eddig 14 frt

gállapitandó költségek erejéig — mások elöbb szer-

intézkedésig kétszeri fizetés terhe mellett visszatartani

övetkezése elött esedékessé válnék, azt az 1881. évi

éltóztassék

hó 13 napján.

kir. birósági végrehajtó.

el, Budap

Schmidt Karl.

Ritter von Tavern

festő. Sopron

Emlitve 1871-72.

Csatkai

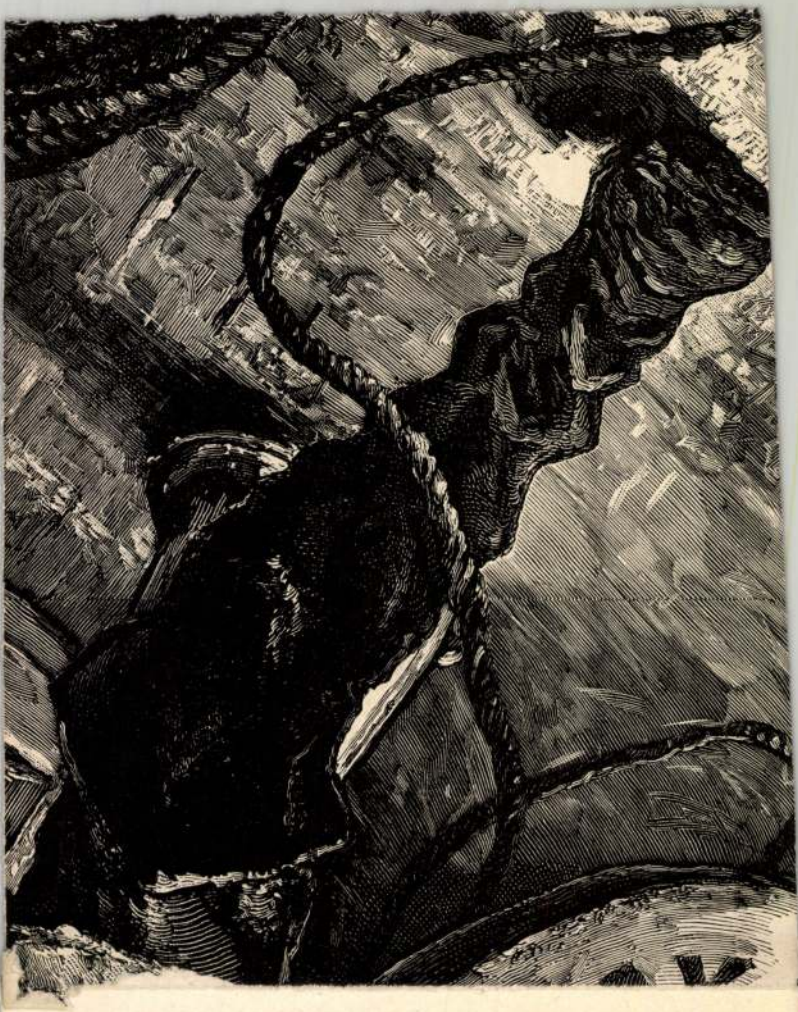

Hangszer

Schmidt Károly klavirkészitő üzeme

Pesther Handlungszeitung, 1844.
/márc. 13. XVII. 15./57-58.

Schmidt Károly

gendarmőr,

1-

Hauptkatalog

178. l.

hollandi

Wouwermann, Festo II. 209

Schmidt Károly

zongorakészítő Pozsony-
ban a XIX. sz. első
felében

Egy zongorája az
alábbi múzeumban.

Kat. Bratislava

303. l.

Schmidt Károly

hegedűkészítő Pozsonyban.
Kut. a XVIII-ik. végén
Koethenben -
Ein Mechaniker und
Instrumentenmacher, der
als Erfinder eines
Polyplectron (eines sog.
Geigenclaviers) einen
gewissen Ruf besass.

Lütgendorff

572. C.

Schmidt Károly

pozsonyi kőműves vállalkozó

László ők.

Ezredesi kiáll

I. B. 16. l.

Grof.

1986. Ruth Mercier:

Esti hangulat a csabacsi

Jobbról a náddal fedett kunyhón
~~kis~~ jobbra fordultan áll a csősz
kasztotta és a háttérben történ
~~sik a kunyhóhoz~~ Jelzés
Aquarell, mér. 37.0:55.0
Justh Zsigmond hagyatéka
~~XIII~~ 4-en.
Kiállítás eszközeinek átadó
Nemzeti Múzeum 1905: IV. 22.

1905 ápr. jeg
Képtár sz. nyában

5 5 5 4

MDK

Schmidt Károly zongoragyáros

Pozsonyi kiáll. kot. 1865. 11 l.

SCHMIDT, Julius építész

Pozsony, ev. főtér, városház, agghelyek, 1912

Sörényi 1996 95.

Schmidt József

Szabó Júlia: A XIX. sz. feltörés Mon. Bp. 1955,

18, 142 (-143) (93 kép)

MDK

Schmidt Kálmán

végbizonyitványt kapott

Éimisk 1914-15. 84 l.

Schmidt Rafael
Kukoleneró
1912 -14.

tálról. Hasonlónak töredéke a IX. rétegből is felszinre került. Képét nem adom kül csak azt jegyzem meg róla, hogy ugyanazzal a technikával készült, mint a most ism tetett (49. kép) törött bögre.

Új, ebből a rétegből még nem ismert típus az a gömbszelvény alakú kanál melyet az 51. kép 1. sz. ábrája szemléltet. Középfinoman iszapolt és nincs bevonva finomabb iszapanyaggal. Simítása is tökéletlen. Kis karika fülének csak a nyomai látszanak. Átmérője 5·5 cm. Az u. e. képen 2. sz. alatt egy gondos technikával készült ujjbenyomásos bögrealjat látunk.

49.

Egy új fedőtípust is felszínre hozott az 1911. évi ásatás (52. kép). Képünk oldalnézetben ábrázolja fedőnket. Finoman iszapolt, jól égett, finomabb iszapanyaggal bevont, simított. Tónusa vadgalambszürke. Magassága 6 cm., átmérője 13·7 cm. Körülbelül e hiányzik. Felső részét olyan gömbszelvény képezi, melynek teteje egy eny

(alacsony szélű) (nagy) (asztal)
rozony ölberakott kerekkel ül) és [illegible] leányok
a beliszínre. Balra látszik a szélleányok
elyből [illegible] rojtos színes kendő" lóg ki. [illegible]
na, kivágott inge rövid ujjú, derékszíje és
kék. A háttérben lévő házak egyikének
a szobaházon kupolaszerű lámpás alkalma-
tornanyílás vasrostély fedi. A egyikén felkö-
kő sorban: „Munkácsy M.
1873."

Schmidt Rezső
Mese. Ötös
f.
Schmidt Rezső
1874.

2018

Munkácsy Mihá

Éjjeli csavar

Az előtérben két szigorúnyos katon
megkötözött csavargót k
visznak, a fehér kendőbe öltö
vendő arccal fogadna
szemlélő
(meglepetve, mert a
legényben szeretőjére is
lakatos képezi. Az előtti
sza barna ölt
gatya és cs
rövid kabátot, bőrkötényt,
második párban
egy szőllős fejű, fe
vetett barna kabátot és sö
Kodó gyermek
Ka fehér fürtös
mely alatt rossz kosár va

Schmidt Károly

ötvös

1818; 1828 Pest, Belváros

Kapumagyarország ötvösei 44 l.

1432—1434.

A xv.

1432. *Medencze.*

Alakja kerek és oldalain
váltakozva különféle állatok
Alól, a hol acanthuslevelek

Dombormű, átmérője 68

Vétetett 1896 márczius 26-án

368 K-án. — Elszámoltatott
Az elszámolást jóváhagyta az
sz. határozat (464–901).

III 3 –

Pl.
Vét. 1896.

Schmidt Károly
pest. ötvös.

l.

Horváth Kristóf
209 l.

C./ MÜVÉSZETTÖRTÉNET.

VIII./ tanfolyam: Kollokviumi

IX. " : Előkészités

Az egyes tanfolyamokon az
megbeszélik az egyetemen előadot
tanfolyamok során történik a köt
tárgyalása, technikai tanácsok a
közlése. Müvészettörténetből a s

A tanfolyamok hallgatói a
jegyzeteket 50% engedménnyel veh

Előadó tanárok: Bolgár Ág
Gyula egyet. tanársegéd, Kenyere
tanársegéd és Dr. Tóth Lajos egy

Tandij: A heti 1 órás tan
2 órás tanfolyamoknál havi 8 pen
havi 12 pengő.

Tanitási idő: október 20-

Jelentkezés és az órák me
Dr. Tóth Lajos egyetemi tanárdeg
zött az Esztétikai Gyüjteményber

Beiratási dij tan

Schmidt Károly

aranymives Pest

1813 – 1832 k.

Horváth Szentpéteri

256 l.

Schmidt Carl

Ötvös

1822. Pest.

Vojd. 176. l.

Brigetio 4. n. VII. 36.

Schmidt Konstanz

építőm.

d.

Bürgermeisteri

26. d. 29. d.

Ostobrán

Gununo.

A középtért a bástyákk
az előtérben az utat és a há
élénkitik, jobbra pedig a Wa
nak kel át. Felirata:

Gununo

fölül balra: 168.

Rm., mér. a rl. 15

66-93-34

Schmidt Konstanz

Médinives

l.

Biógennyelvegi

30. l.

T. 6405.

már ~~tetején~~ hegy tetején van a
l el, a háttérben hegyek hullám-
innen két fatörzs tünik sze-

11.3 cm.

Schmidt Konstanz

l.

Biró Erdmin

146. l.

SCHMIDT Károly ifj

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Múltjából XXIII.Bp., 1990
181.p.

FÜGEDI Márta: Jelképes állatábrázolások a református templomok festett butorzatán. = Herman Ottó Muzeum Évkönyve, XXVII. 1989

KILIAN SCHMIDT, pékinas

1754-ben Mária Terézia zaszlót adott a soproni pék-céhnek. Ünnepen a zaszlót kék sapkában és fehér leibliben az inasoknak kellett vinniök. A ruhát a céh adta nekik, de egyizben 50 magyar forintot kellett fizetniök érte. Kilian Schmidt aus Frankn von Zeel 50 forintot fizetett
---------- 167.old. 42.jegyz

SOMONKOS OTTÓ: A soproni pékház és a pékek XVI-XIX. századi céhemlékei 143. old.

ARRABONA. A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. sz. Győr, 1975.

M.D.K;

Schmidt Konstantin épitész

1803-ban tervet készit a csiksomlyói uj templomhoz. Az alapkövet 1804-ben teszik le.

Boros Fortunát:A csiksomlyói kegyhely.Kolozsvár 1943
33, 34, 39,

Schmidt Konstanz

Kőmives X VII. r.

l.

Bürgermeneji

59. l. 141. l.

Schmidt Konstanz

epitáre

1.

Bírósági végzés

69.1.

Schmidt Konstantin
(Smith Constant)
marosvásárhelyi ép.-
tömester épített
a corkondyói kegy-
templomot 1804-
től 1830-ig.

Endes Cork
354-1.

Эсh Адзі-
Адзі імёнаў 21.

Vajnir Edr -

Lantos Magazin. 1930. II. évf. 2 sz. 95 old.

Schmidt Jolvács rajza: Hadik

János.

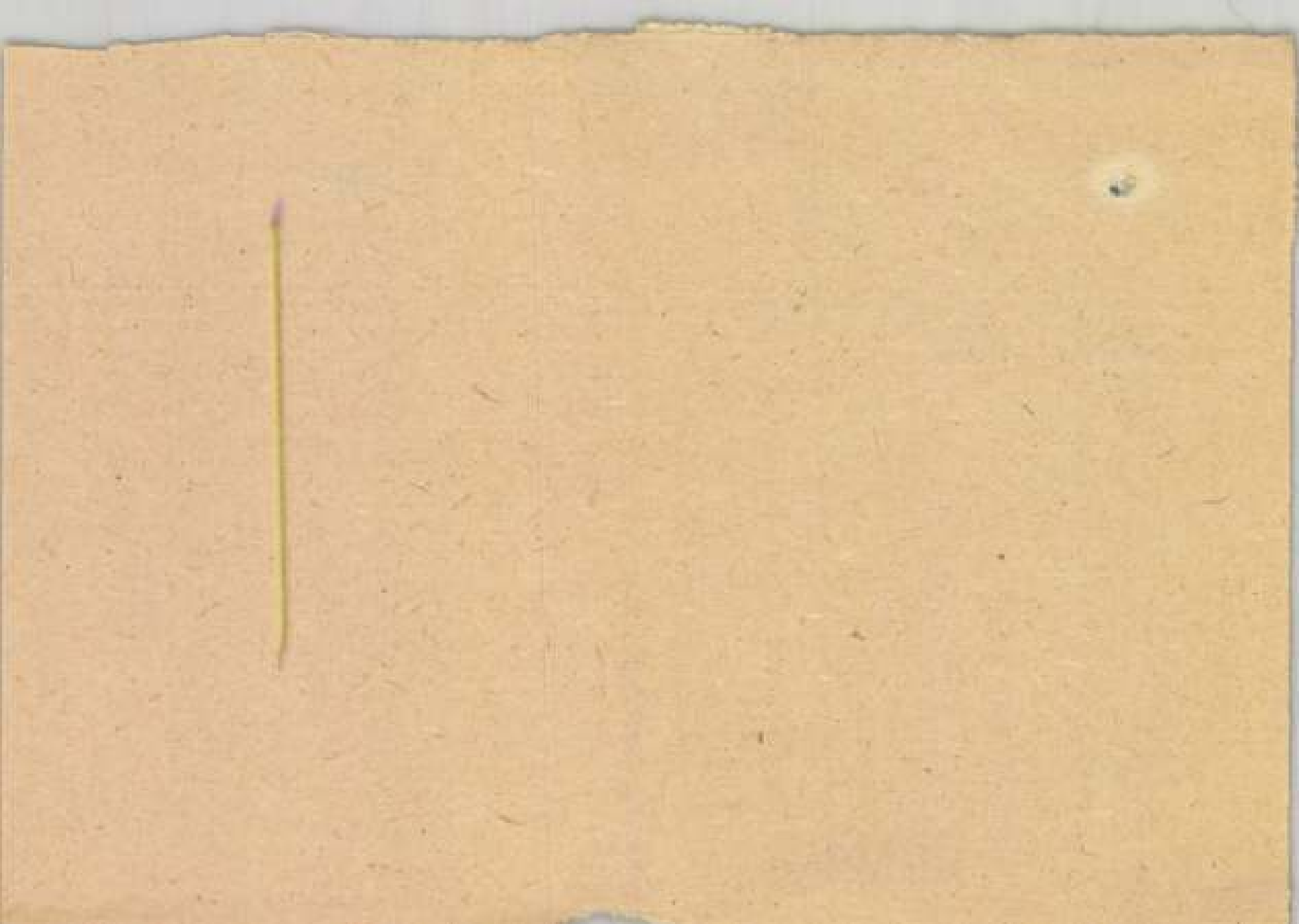

Lantos Napszám. 1930. II. évf. 2 sz.
96-97 old.

Schmidt (Slovács) rajzai: Rege az aranyról.

Vajna Ede.

Lantos Magazin. 1930. II. évf.
10 sz. 871 old.

Schmidt-Lovács rajza:

Föld a láshatáron.

Vajna 602.

Lantos Kaparin. 1930. II. evf. 2. o.
147 old.

Schmidt Tóvács vajrai: Egy
gyönyörű története.

Vayrer Cor
Lantos Kapcsir. 1930. II. évf. 1. sz.
25 old.
Schl. Kovács rajzai: Buek
a telelőrban.

Lantos Kaparzin. 1929. II. évf. 9 sz.
778 old.

Sch. Hlováco: Tavasz a pesti korzón.

Vajna Géza -

Lantos Kapcsin. 1930. II. évf. 1 sz
15-16 old.

Sck. Hoováes rajzai: Szil. -

vezéri és egyéb bakonzák

Vajna 602.

Lantos Kapcsin. 1930. II. évf. 1. sz. 14. old.

Sok. Idovács rajzai: Bethlehemi királyok.

Vajna Éva.

Lantos Magazin. 1930. II. éf.

17 sz. 1479 old.

Sch. Idovács rajza: Ids

az új férzkorozate.

Vajda Béz-

Lantos Napaxiz. 1930. II. esf. 1. sz.
11-13-éld.

Sch. Novács rajzai: Pos-

táskönyv.

Vajma Éva:
Lantos Magazin. 1930. II. évf. 8 sz.
683-687 old.

Sch. Ybbáco. rajzai: Ydegyel-
mesek, méltóságosok és úri-
dámi szabadságok...

Vajna Éva -

Lantos Naparin. 1930. II. ép

16 sz. 1387 old.

Sch. Slovács rajzai: Sé-

vek a ligetben.

Vajna Éva.

Lantos napszám. 1930. II. évf.
12 sz. 993 old.

Sok. Idősebb nyíka: A per-
kerekő menekül az ala-
nyi kőlyök elől.

Vajna Ede-
Lantos kagazin. 1930. II. évf. 4 sz.
281-286-ig.

Sck. Ilovács nyíregyi:

Miska otthonra talál.
(elbeszélés.)

Vajna Géz -

Lantos Naparir. 1930. I. évf. 3 sz.
225 old

Sch. Károly Stefás rajzai:

Téli sport a küllőárnyban.

Vajna Géza.
Lantos kapaszkir. 1930. II. évf. 4 r.
322 old.
Sch. Kovács vajszai: Klar-
csbál mtáz.

Vajna Cor-

Lantos Kapcsir. 1930. II. evf. 5 @

358-360old.

Sch. Ydovács rajzai:

A bankverzér előszobája.

Vajna Ede-
Lantos kapaszk. 1930. II. éof. Ja
369 old.
Sek. Hosszáco rajza: Far-
sang.

Vajma Elek-
lantos kapaszin. 1930. II.-évf. 5 sz.
428-429 old.
Sch. Ybl Miklós rajzai: ez re-
velem is vitalpakor jár.

Vajna Cor

Lantos papirok. 1930. I. köt. 5a

436 old:

Sch. Horváth rajzai: el

hagyni erd.

Vajna 658

Lantos Magazin. 1930. II. évf. 7sz.
578 old

Sch. Gyovács: Megindul a lépi forgalom.

Vajda Éva

Lantos Kapcsin. 1930. II. évf. 3a

186 187 old.

Sch. Kovács rajzai: cs.k.

államtitkár előadóbája

Vajna Ede.

Lantos Noparzin. 1930.

II. éof. 16. oz. 1396 old.

Sch. Nováco rajza: Ugyán

éjszakák.

Vajda Éva.

Lantos Magazin. 1930. II. évf.
17. sz. 1413 old.

Sch. Idoszáca rajza:

Vikend a Dunán.

Vajna Ede.

Lantos Naparin. 1930. II. em.

15 m. 1317 old.

Sck. Horváth majra: Vég-

állomás.

Vajna Cor.

Lantos Kaparin. 1930. II. évf. 8 sz.
679 old.

Sch. Slovács: Tavasz –

Vajna Éva.

Tanítók Lapja. 1930. II. évf. 8 sz. 619.

Sch. Károly: Husvéti nagytakarítás.

Vajna 652 -

Lantos kazazin. 1930. II. ed. 1 k. 440

Sch. Klovács rajza: Gya-

rupaer.

Vajna Ede-

Larsos kapcsin. 1930. II. évf.

17 sz. 1475 old.

Sch. Kovács majna: Gil-

lek a nyaralóban.

Schmidt Károly

Irodalom

[l. Egyházm. Lap]

1881. 219. l.

1904 augusztus hó 31-én 63233 sz.a.

z intézett rendeletének mása.

talt, hogy a zólyomi várban elhelyezett

k javitási munkálataira Háromszáztizen-

n Ferencz várfelügyelő hivatalos nyug-

lett fizessen ki, s tárczám naplójában

hiteléül.-

Adolf

Schmidt Károly

Kobrás
növendéke a münchen
rend akadémián

Jelképz akad

19. l.

Schmidt Károly

1856/7

Marasztoni akadémia

Csanádvári Péter

Alantzjából

Szentes

N3 10 l.

Schmidt Karl

Wohnt

nun wann Leuze: ob?

9 80 a wieder mit

Schmidt voll.

Schmid (Smid) Károly

festőművész ⊗

Puszta, cellővő, gyűjtő, nyolc fóliotáblás mű, vérvereteivel XIX. sz.

MNM Fegyvertár

1623. leltsz.

⊗ Hol, mikor működött.

Schmidt Karl

Geb. in Pinkerfeld

267. alt.

1850-51

Bécsi akadémia
könyvtár

Kereszt-gyűjtemény, Pongrácz-féle

II. 206.

Schmidt Károly

pásztó nőnevelők.

1857/8. tanévben a Maros-Vásárhelyi főtanodában Csernovics Péter alapítványából tanittatta a pesti izraelita árvaügyi társulat.

10 l

Szent

Kapisztrán prédikációja Bambergben

Perugia utcáin keresztül-kasul, a gyerekek versenyt dobáltak sárral és kővel, és mindnyájan bolondnak tartottak; ilyen gyalázattal tetézve mentem vissza a testvérekhez, hogy azok ruháját felvehessem."

Abban az időben Szent Ferenc rendjét ellentétek osztották meg. Az alapító reguláját („a testvérek semmit sem bírhatnak, sem házat, sem fekvőséget, sem más dolgot, hanem mint zarándokok és idegenek éljenek a világban") szó szerint követő obszervánsok és az eredeti szigort enyhítő konventuálisok küzdelmében Kapisztrán az obszervánsok oldalára állott, sőt rövidesen egyik vezetőjük lett. Reformmozgalmuk első gyümölcse a prédikátori tevékenység fellendülése volt, s a nagyhatású vándorprédikátorok között előkelő hely illette meg a kitűnően szónokló Kapisztránt. Abban is nagy része volt, hogy a két irányzat küzdelmében a Szentszék az obszervánsok mellett foglalt állást. Rómában sokra tartották: a pápa inkvizítornak nevezte ki a fraticellók Itáliaszerte elterjedt, veszélyes mozgalmának leverésére. Kapisztrán útját felgyújtott falvak jelezték, nevét máglyára küldött emberek jajkiáltásai tették rettegetté. Oly nagy tekintélyre tett szert, hogy III. Frigyes német—római császár meghívta birodalmába: „reformálja meg a ferencrendiek megtévelyedett kolostorait, hirdesse a népeknek a békét és tanítsa az örök élet útját" — írja Aeneas Silvius, a kortárs humanista. Elfogadta a meghívást, 1451 májusában át is lépte az olasz határt, de az isteni kinyilatkoztatás útjának megváltoztatására intette: menjen Csehországba, tapossa el a huszita eretnekséget. Így is cselekedett, de ezt az utat nem koronázta siker.

Nagy dicsőséget hozott viszont a következő, a németországi út. Jöttének hírére hatalmas tömegek sereglettek össze, szentbeszédét néhol nem is a szűknek bizonyult templomban, hanem az előtte levő téren kellett elmondania. Mindig hevesen kikelt a játékszenvedély (a kocka, kártya és a sakk) és a fényűző öltözködés ellen. A hallgatóságnak megparancsolta: hordják halomba a hegyes cipőket, öveket, parókákat, hosszú copfokat, végül ő saját kezével gyújtotta meg a luxusholmikat. Útját másféle máglyák is mutatták: Boroszlóban (Wroclaw) a szent ostya meggyalázásának (hamis) vádjával 41 zsidót ítélt tűzhalálra. Sokat foglalkoztatják emellett a török hatalom előretöréséről hírt adó tudósítások is. Konstantinápoly elfoglalása (1453) nem hagyott kétséget a veszély nagysága felől. A pápa keresztes hadjáratot hirdetett a török ellen. A magyar királyságból többen hívták, így 1455 májusában átlépte az országhatárt. „Forrón vártuk atyaságod érkezését. Azért a legalázatosabb és legbensőbb érzésekkel kérjük, hogy a megkezdett utazást semmiképpen se változtassa meg" — kérte Hunyadi János. Kapisztrán részt vett a júniusi győri és az azt követő pesti országgyűlésen, ahol sikerült a rendi csoportok közti ellentéteket csökkentenie.

Ekkor érkeztek az első hírek arról, hogy a szultán a következő évben haddal jön Magyarország ellen. Hunyadi megkezdte haderejének összegyűjtését, Kapisztrán pedig a Temesközbe és Erdélybe ment, a román és szerb görögkeletiek megtérítésére, csak a Magyarországra küldött pápai követ, Carvajal bíboros ismételt utasítására hagyta félbe térítő munkáját és indult vissza Budára. 1456 februárjában kezdte el a keresztesek toborzását. Budán nem járt sikerrel, ezért áprilisban a toborzás központját a Délvidékre helyezte át, mert ott Hunyadi szerint „az embereket mindig könnyű harcra bírni a török ellen." Az oszmán hódítás által közvetlenül fenyegetett területeken a „parasztok, szegényemberek, falusi papok, deákok, kolduló barátok" hatalmas tömege vette fel a keresztet. A siker titka azonban nemcsak abban rejlett, hogy a saját házukat, családjukat, jószágukat védő emberek könnyebben keltek hadra, mint a törököt csak távoli hírekből ismerő budaiak. Kapisztrán felfogása is gyökeres változáson ment át ezekben a hetekben. Most már valóban mindent hajlandó volt a törökellenes harc eszméjének alárendelni. A kíméletet nem ismerő inkvizítor most így prédikál: „Akik minket a török ellen segíteni akarnak, azok a mi barátaink: a rácokat, a szakadárokat, az oláhokat, a zsidókat, az eretnekeket vagy a pogányokat, ha ezekben a nehéz időkben velünk akarnak tartani, barátilag fogadjuk. Most a törökök ellen . . . kell harcolnunk."

A keresztesek egy kis csapatát még az ostromgyűrű bezárulta előtt bevezette Nándorfehérvárra. A többieket, akik majd a had nagyobb részét adják, Szalánkeméhez hívta össze, mert kockázatosnak tartotta a hadat hosszabb ideig együtt tartani. Ez volt az oka annak, hogy a sereg későn gyűlt össze, amikor az ellenség ágyúi már javában törték a Magyarország kulcsának tartott várat. Hunyadi familiárisainak megérkezése után sikerült szétverni a török hajóhadat, Hunyadi bevonulhatott a várba. Kapisztrán és a keresztesek Zimony alatt, a Száva bal partján foglaltak állást. Kapisztrán többször vitt erősítést a várba, fáradhatatlanul buzdította az embereket. Mindig gondja volt arra is, hogy a keresztesek meggondolatlan akcióinak elejét vegye, s őket a táborban tartsa. Ez azonban a török ostrom győzelmes visszaverését követő napon, július 22-én nem sikerült. A diadaltól megittasultak harcvágyát nem lehetett lecsillapítani. Ezen a sorsdöntő napon öt íjász elfoglalt egy kis dombot a vár alatt, és visszaverte az őket megtámadó szpáhikat, majd egyre több fellelkesült keresztes rohant ki a várból társai segítségére. Csatlakoztak hozzájuk a túlparti táborban levők is. Kapisztrán minden erejét megfeszítve igyekezett visszatartani őket, de hasztalanul. A csetepatéból nagy csata fejlődött ki. Miután látta, hogy a kereszteseket a harctól visszatartani nem képes, ő is csatlakozott a küzdőkhöz. Jelenléte bátorította a katonákat, A szultán a keresztesek ellen összpontosította erőit, tüzérségét fedezet nélkül hagyta. Hunyadi azonnal észrevette a kínálkozó lehetőséget, s a várból kitörve elfoglalta a török ágyúit. Így a török sereg két tűz közé

került, s a „világbíró padisah" hadának maradékai hanyatt-homlok menekültek dél felé. Kapisztránra azonban már a diadalt követő napon nehéz feladat várt. Amikor a keresztesek megtudták, hogy Hunyadi megtiltotta a törökök üldözését, a táborban zendülés tört ki. A győzelem utáni pillanatban felszínre törtek a nemesek és a keresztesek közötti ellentétek.

A következő napokban Zimonyba költözött, hogy a nagybeteg Hunyadit méltó módon felkészítse a halálra. A betegség az ő viszontagságokban edzett testét sem kerülte el. Semmi reménye nem lehetett a gyógyulásra. Hosszas, 68 napig tartó szenvedés után hunyt el Ujlak városában. Az ottani ferences kolostorban temették el, ahogy ő kívánta: „ez a hely az eretnekek között van, a törökökhöz közel, és ezt a helyet a rendtársak többségének akarata ellenére foglaltuk el. Tudom, hogy némely rendtársak azt mondották, hogy ezt a helyet meg kell tartani addig, amíg én ezen országban leszek. Ha tehát testemet ide temetitek el, a rendtársak ezt a helyet nem hagyják el, s így a testvérek itt maradván, a népeknek világosságára és megtérésére lesznek." Ma is elismeréssel gondolhatunk szinte emberfeletti fizikai teljesítményére, amivel hozzájárult a történelmi jelentőségű nándorfehérvári győzelemhez (az ostrom 17 napja alatt összesen hét órát aludt, két-három napig semmi ételt nem vett magához) és tisztelhetjük realizmusát, rugalmasságát, amellyel a török elleni győzelem érdekében, a döntő pillanatban, saját merev nézetein, mintegy önmagán képes volt túllépni.

BESSENYEI JÓZSEF

Kapisztrán saruja

MEGÚJULT

Zenélő doboz, 1895
Frobenius műhelyében készült mű, 1552

Kétéves felújítási és bővítési munkák után ismét megnyitotta kapuját a Smidt Múzeum Szombathelyen. Nem csupán megszépült, hanem száz négyzetméterrel tágasabb is lett. A múzeum alapítója, dr. Smidt Lajos (1903—1975) kórházigazgató sebész-főorvos, gyermekkora óta fokozódó szakértelemmel, művészi és tudományos hozzáértéssel gyűjtötte a kultúra tárgyi emlékeit. Félszázados gyűjtőmunka eredményeként jött létre a sokezer tárgyat magába foglaló Smidt Múzeum. Smidt Lajosnak már fiatal korában voltak múzeumalapítási tervei: 1938-ban gyűjteményének 1848-as, valamint I. világháborús anyagából rendezett kiállítás országos érdeklődést keltett és jelentős elismerést hozott. A múzeumalapítás feltételei azonban csak Smidt Lajos nyugdíjas korára értek meg. 1968-ban Smidt főorvos Vas megyének és Szombathely városnak ajándékozta gyűjteményét, melynek a megye és a város adott a Hollán Ernő utca 2. szám alatti műemlék épületben illő otthont. 1971-ben nyílt meg a múzeum, amelyet haláláig ő igazgatott.

A múzeum épületének története szorosan kapcsolódik Vas megye és Szombathely kultúrtörténetéhez. A város polgársága régóta sürgette a gimnázium létesítését. Szombathely 1777-ig, a helyi püspökség megalapításáig Zichy Ferenc győri püspök fennhatósága alá tartozott. 1772-ben Mária Terézia jóváhagyásával ő alapította meg, és a püspöki vár telkén felépíttette a gimnázium egyemeletes épületét. Az épület 1773-ban a középkori vár egyik sarokbástyájára és a kelet-nyugati várfalhoz tartozó kazamata egy részére épült. Az iskolában Ferenc-rendi, majd világi papok, később premontrei szerzetesek tanítottak. 1894-ben épült fel a ma is működő Nagy Lajos gimnázium Széchenyi utcai székháza. Az utóbbi száz esztendőben a Hollán Ernő utcai épületben működött nyomda, cserkészotthon, különféle egyházi egyesületek, a gyógypedagógiai általános iskola, sőt lakásokat is kialakítottak falai között.

Schmidt Lajos, Ybl-díjas építész

36. Orvosi lépcső, lakóház, Bp.

Építész: Schmidt Lajos, 1965.

Magyar Építőművészet, 1988., 3., 55-old.

36 Orvosi lépcső, lakóház, Budapest. Építész: Schmidt Lajos, 1965

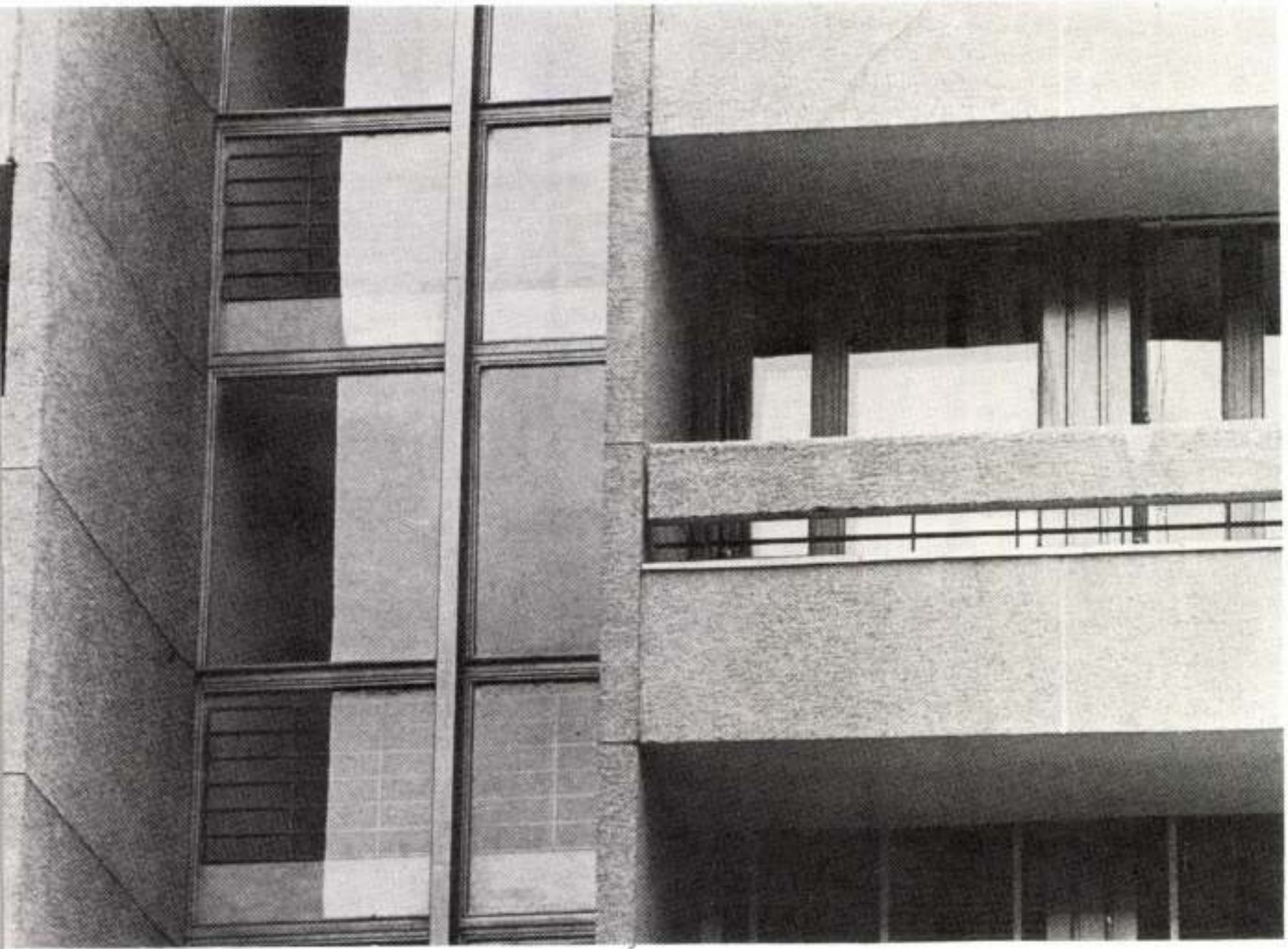

39

gios, 1966

Schmidt Lajos építész

a budai orvoslépcső lakóházának
építészeti neve emlékére

Magyar építészet 1945-70
52. old.

Schmidt Lajos

Attila úti lakóépület építészeti

neve említve

Magyar építészet 1945-70

53. old.

Schmidt Lajos, ejtéin

Meghalt 1973. máj. 2-án.

— : Halálozás 11.

Népszabadság, Bp. 1973. máj. 16.

Schmidt Lajos

a keresési pli lakónegyed lakóépületei-
nek tervezője.

Bierzo László, Bernát György, Erdei Fe-
renc szk.: Budapest Lexikon, Budapest
1973 1335 l

5457

Schmidt Lajos

A tervezőknek nagyobb gondot kellett fordítaniuk a szimmetriára, az ablakok egyenletes elosztására és főútvonalra néző házak homlokzati kiképzésére, mint a lakások funkciójára.

7 Örs vezér téri lakóháztömb. Terv: Schmidt Lajos, 1954—55. A városképi hangsúly szerepét betöltő saroktömbben (érdemes összehasonlítani az 1. képpel) a lakások belső elrendezése áldozatul esett a tömeg- és homlokzatképzés merev rendszerének. (A konyha csak a szobákon át közelíthető meg.)

Gábor Eszter: Munkáslakás lakótelep Budapesten 1945 után
Kritika 1980/1 20-21.o.

LEOPOLD SCHMIDT, vésnök

A Privilegierte Oxxx Oesterreichische National Bank 1854-ben júl.1-i keltezéssel kibocsátott 10 Guldenes bankjegyét Carl Josef Geiger rajzai alapján Leopold Bayer és Leopold Schmidt vésték, a szövegrészeket M.Friedt vésnök készitette. ₹ 62.old.

DR.KUPA MIHÁLY: Magyar és Osztrák bankjegyterve-zők 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXIV-LXV.évf. 1965.1966 Akad.Kiadó, Bpest. 1966

Schmidt Lajos
építész

Bp. XII. Eötvös u. -i társasházépület

1957.

Repr.

Radó: Magyar építészet 359.
Művészet Kiadó 1971.

Schmidt Lajos

a Kelenpesti Ipti lakótelep épületei-
nek tervezője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklo-
pédia, Budapest, 1970.

1521

Schmidt Lajos,
építész

MDK

Bp. Kerepesi út, lakótelep lakóházainak egyik tervezője.

repr.

MagyÉp 1945-55.

Beépítést tervezték: Hein Jenő, Brenner János, és Fülep Sándor.
Lakóházakat tervezték: Legány Zoltán és Schmidt Lajos.

Schmidt Lajos

Schmidt Lajos: Épitőipari munkásszálló, Budapest. /Vajna János épitész/. - Müszaki Tervezés, 1966. 5.sz. 16-17. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249.l.

Schmidt Lajos építész

NDK

Kerepesi uti lakótelep tervrajzai repr.

" " " távlati kép repr.

Lakástervezésünk néhány kérdése, Magyar Építőművészet 1954.4-6.sz. 101.l. 108.l.

Schmidt Lajos épitész

MDK

Kerepesi-uti lakóház repr.

Csordás Tibor:A tömegos lakásépités tervezési kérdései Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.265.l.

Schmidt Lajos épitész

Nánási Sándor mellett a lakóépületek társtervezője Tkálics Ferenccel.

Németh Lajos: A kerepesi uti uj lakótelepről
Müterem 1958 I. évf. I. sz. 34-35 o.

Schmidt Lajos
épitész

l.

Lovick Kassa tér
397. l.

a) $y_2 = \frac{0{,}93 \times 2{,}05}{930 \times 164} = \frac{0{,}93 \times 20}{1860 \quad 465}$

$\frac{}{19{,}065}$

b) $\frac{930}{19}$

$\frac{}{949}$

Schmidt Lajos épitész

M.D.K.

Általános Épületttervező V.

Ybl- dijjal kitüntetve

Bp. Orovoslépcsői lakóház budai városképet emelő épitészeti kialakitásáért

Kitüntetések

Magyar Épitőművészet 1966/5. 9.1.

Schmidt Lajos

kapta az Ybl díj III.
fokozatát

Nőnap 1966 IV. 3 5 old.

Schmidt Lajos építész

A Sao Paulói VIII. építészeti biennálén elismerő oklevelet kapott

Nőnapra 1966 ápr. 22 2old.

Schmidt Heljo, építész

TTK

TT. f.-t kapott.

–: Kiosztották az 1966. évi Ybl Miklós-díjakat 6.

ESTI HÍRLAP 1966. okt. 2.

Schmidt Lajos épitész M.D.K.

Sao Paoloban a VIII. nemzetközi épitész -és képzőművészeti biennálén kitüntetve

N apló

ma yar N emzet 1966. ápr. 22. 4.l.

Σεμνιέτ Λαζος έριτέας Μ.Δ.Χ.

Σαο Ταολοβαν a VIII. ποσχετλβαι έριτέας -ές
κέρχόμυνέσχετι bienvÎèn Kiihntjve

Μ αριό

πα χαρ Μ σπχετ 1966. άρι. 22. Ν.Ι.

Schmidt Lajos építész

M.D.K.

Ybl Miklós -díjjal kitüntetve 3. f.

Kiosztották az 1966. évi Ybl Miklós-díjakat

Magyar Nemzet 1966. ápr. 3. 5.l.

Schmidt Lajos épitész

T. T.

Le. D. K

SCHMIDT Lajos építész

Legújabb kortársterveiről

Harminchetesek Tere (Rerr.)

Budapesti toplaj beépítési tervpályázat.

Magyar Építőművészet 1957 (VI.) 5/6.

110. l.

Schmidt Lajos épitén

Budapest, I. Gellérhegy u. és Orvos lépcső - lakó - épület (Schmidt Lajos épitén) - Magyar Épitő - ipar, 1966. 15. évf. 1. sz., p. 1-2.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája.
/Müvtört. Ért. 1969. 3.sz., p. 243-284./

p. 247.

Schmidt Lajos

is Elkészítő társa alapján fejlesztik az Állatorvostudományi Egyetemet. (Általános Épületterv Vállalat)

Fejlesztik az Állatorvostudományi Egyetemet

(Magyar Hírlap)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 13 4. l.

M.D.K.

Schmidt Lajos
építész

1966 han az Ybl díj III. fokozatát nyerte el.

— : —

Művészet 1966. május – 48 lap.

Schmidt Lajos, építész

MTA

A Sao Paolo-i VIII. építészeti és képzőművészeti biennálén elismerő oklevéllel jutalmazták.

—: Magyar építészek nemzetközi elismerése 8

NÉPSZABADSÁG, 1966. okt. 22. [Vidéki]

Schmidt Lajos, épülés

MDK

a Ybl-díj III. fokozatát kapta.

–: Kiosztották az idei Ybl Miklós-díjakat 6.

NÉPSZABADSÁG, ~~aug.~~ 1966. ~~aug.~~ 1 3.

M. D. K.

SCHMIDT Lajos építész

A Keresési úti laboratórium egyik lépcsőháza

Repr.

Gyöngyössi István: Budapest új laboratóriumai, Magyar Építőművészet 1957. (VI) 1-2. sz. 18. l.

Le. D. K.

SCHMIDT Lajos építész

Bp. Kelemen László u.-i saroképület

Tervező: Lauber Antal Dr.

magyar építőművészet 1960 3. sz. 9. l.

de. D. K.

SCHMIDT dajos épületei

középmagas teraszházak

III. épületkategória (II. díj)

Teraszházak

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l

dr. D. K.

SCHMIDT Lajos építész

Fürdőépület (Terv. vezet.)

Szende László: Pécs nyugati városrész építészeti elrendezése

Magyar Építőművészet 1959. 3/4. 105.

113. l.

ll. D. U.

SCHMIDT Lajos épitész

Részletes a Kosztva Zrt - Szena

Zrt rendezésére kiirt tervpályá-

zaton

Tájékoztató: Sirion Ferenc

Magyar Épitőmüvészet 1960. 1. sz. 64. l.

M. D. K.

SCHMIDT Lajos építész

Kocsahász (Res. Terver)

Társtervező: Legány Zoltán

Szende László: Pécs nyugati városrész építészeti ~~városrész~~ elrendezése

magyar Építőművészet 1959. 3/4. sz. 116. l.

le. D. A.

SCHMIDT Lajos építész

Dp. Irárlérok díja 61-63. ny. lakó-
épület

Társtervező: Legányi Zoltán

Magyar Építőművészet 1960. 3. sz. 19. l.

Schmidt Lajos építész M.É.K.

az Ált. Épülettervező mérnöke
Az Állatorvostudományi Egyetem uj épülettömbjének terve. repr.

G.J.: Tizenötemeletes törönyépület a Bethlen téren
Magyar Nemzet 1964. május 10. 2.1.

MÚZEUM

1968-ban megkezdődött és 1971-re befejeződött a Smidt Múzeum céljára történő átalakítás. Már akkor kicsinek bizonyult az épület a múzeum teljes anyagának bemutatására. A helyszűkén kívánt segíteni a megye és a város, amikor 1983 decemberében a szomszédos műemléki épület első emeletének egy részét a meglevő múzeumi térhez kapcsolta. Ma az ókortól napjainkig szakrendben követik egymást a magyar történelmet és az általános kultúrtörténetet is képviselő dokumentumok. A régészeti anyag nagyrészt Vas megye, illetve Savaria-Szombathely területéről származik. Töredékében is híven mutatja az e területen már évezredek óta létező kultúrák egymásutánját. A kiállítás bővítése tette lehetővé, hogy a múzeum szinte teljes fegyvergyűjteménye bemutatásra kerüljön. Különösen értékes az a XIX—XX. századi szablya, kard és szurony együttes, melyet a hozzá tartozó csákók és viseleti kellékek egészítenek ki. Országos viszonylatban is jelentős a katonai egyenruhagyűjtemény, jeles darabjai az 1848—49-es szabadságharc, a XIX—XX. századforduló s az I. világháború uniformisai.

A múzeum tekintélyes fém- és papapírpénz-gyűjteménnyel is rendelkezik. Az érmek a görög és római kortól a XX. századig mutatják be az európai pénzverés emlékeit. Smidt Lajos különös érdeklődést tanúsított a gyógyászat emlékei iránt. A római kor egyszerű műszerei és a felvilágosodás korában a skolasztikus gyógyászatot felváltó empirikus gyógyászat dokumentumai jelzik az orvostudomány fejlődéstörténetét. Korai könyvek a gyógyászat múltjából, patikaedények, Vas vármegyei orvosok arcképei, I. világháborús katonaorvosi és ápolónői egyenruhák e gyűjtemény legszebb darabjai. Az üveggyűjtemény a magyar, cseh, német üveghutákban készült XIX—XX. századi poharak és palackok változó formáit szemlélteti. Emlék-, fürdő- és kúrapoharak, címeres poharak mellett ritka példányok a muranói műhely termékei. A különböző üveggyártási technikák is jól követhetők a kiállításon.

A reneszánsz korának nagy vívmányai közé tartozik a könyvnyomtatás és a könyvművészet kibontakozása. A kiállított ősnyomtatványok, XVI—XVIII. századi könyvritkaságok: Aldinák, Elzevierek, Frobenius, Junta, Bleau, Griphius és más mesterek remekei mellett a hungarica anyag is magára vonja a figyelmet. A kiállításon végigkövethető a magyarországi könyvnyomtatás fejlődése is. A barokk stílusjegyeit magukon viselő bútorok között Mária Terézia és férje, Lotharingiai Ferenc arcképei láthatók. A korai csillagászati eszközöket bemutató vitrinben található Kepler egyetlen magyarországi kézirata. Az empire terem bútorain korabeli órák állnak, a biedermeier terem pedig a századforduló polgári viseletét mutatja be kiváló képzőművészeti alkotásokkal: Barabás Miklós, Munkácsy Mihály, Orlay Petrich Soma, Lotz Károly műveivel díszítve. Zichy Mihály, a cári akadémiai festőművész elismerő oklevelei mellett látható Sterió Károly, a biedermeier kor kiváló akvarellistája gyűjteményes kiállítása, valamint történelmünk néhány kimagasló egyéniségének személyes tárgyai: Széchenyi István sétabotja, órája, levele és írótolla. Az órafolyosón kiállított tárgyak pedig áttekintést adnak az óraipar történetéről, az órásművészet fejlődéséről.

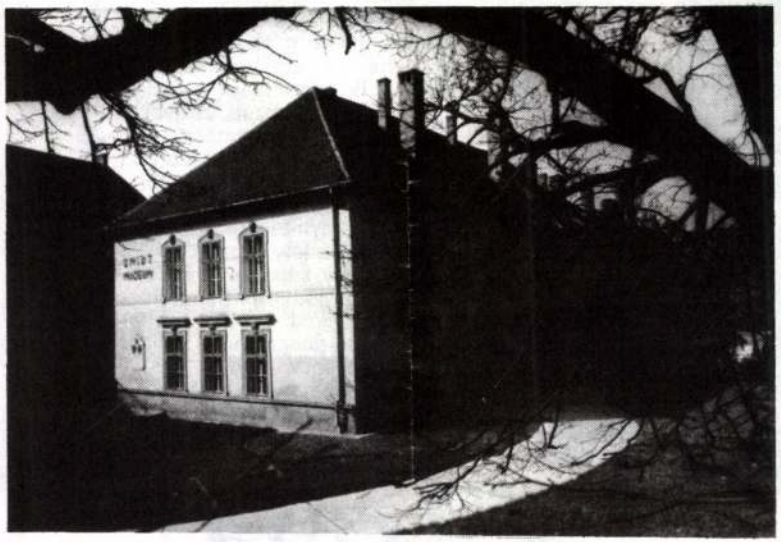

A Smidt múzeum épülete

DOMONKOS JÁNOS

E. Ratdolt nyomdajele, 1490

Sterió Károly: Zongorázó nő

XIX. századi magyar türelemüveg

Arma Christi

A bibliai események, köztük Jézus életének története évszázadokon át a művészetek egyik fő témája volt. A szent szövegekhez, az apokrif művek fordulataihoz és a helyi szájhagyományhoz erősebb vagy gyengébb szállal kötődve minták alakultak ki, amelyek használata az adott műfajon belül csaknem kötelező volt. A kifejezésbeli formulák jelképiségét a szakmabeli mester és közönsége egyaránt értette, mivel az alapok, a vallási tanok azonosak voltak. A szakirodalomban és a képzőművészeti ikonográfiában arma Christi az összefoglaló neve mindazon tárgyaknak, amelyeket Krisztus meghurcoltatása és keresztre feszítése során használtak. A szó szoros értelmében vett kínzóeszközökön kívül a legteljesebb, mintegy harminc elemből álló együttesben előfordul a szenvedések enyhítésére szolgáló vagy a szenvedéstörténet valamely mozzanatára utaló egyéb tárgy vagy élőlény képe is. A kakas például Péter apostol jövendölés szerinti árulására utal: „Péter, mondom néked, mielőtt ma a kakas szól, háromszor fogod megtagadni, hogy ismersz." A mosdótál Pilátusnak arra a gesztusára emlékeztet, amikor kézmosással hozta a jelenlevők tudomására, hogy kiszolgáltatja nekik a vádlottat, de nem vállal felelősséget az ő cselekedeteikért. Ide tartoznak még a keresztfán és a töviskoronán kívül az ostor, a kalapács, a szeg, a harapófogó, a létra, a lándzsa, a botra tűzött szivacs, harminc ezüstpénz, három játékkocka, a halotti lepel, az INRI-felirat (Iesus Nasarenus Rex Iudeorum), Veronika kendője, a kehely, a szarkofág és egyebek, amelyek többféle csoportosításban láthatók a különféle ábrázolásokon.

A szenvedéstörténetben előforduló eszközök jelegyüttessé formálódása több évszázad alatt ment végbe. Már a kora kereszténység idején külön tiszteletben részesítették az oszlopot, amelyhez Jézust hozzákötözték, hogy megostorozzák, valamint a Jézus testét a keresztfára erősítő szegeket, illetve a szívét és oldalát átdöfő lándzsát. Legendák keletkeztek arról, hogy a kínzás „valódi" eszközei hová kerültek, rendszerint csodás események kíséretében. A lándzsa például Jeruzsálemtől Romániáig sok helyen megfordult, míg végül a napóleoni háborúk után a Habsburgok bécsi kincseskamrájába került. A töviskoszorú, amelyet tudomásunk szerint a II. században egy római katakomba freskóján ábrázoltak először, Rómában és Isztambulban is látható volt. A franciák azonban úgy vélik, hogy egy olasz kereskedő

XVIII. századi kegykép, Odense

XIX. századi háziáldás, Nancy

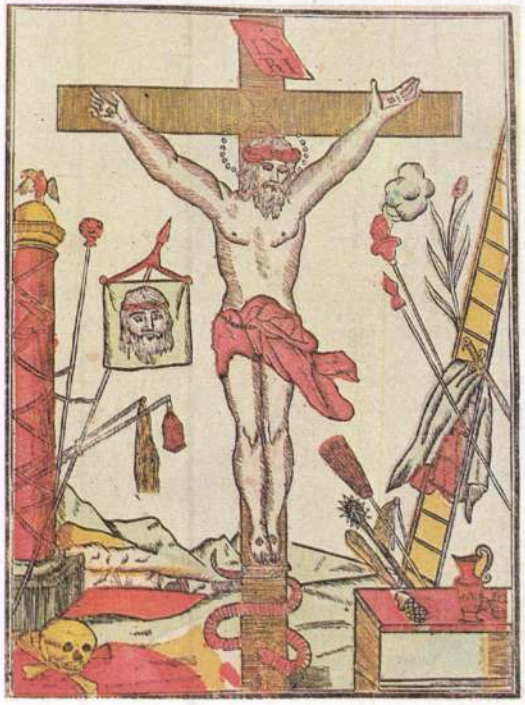

XIX. századi magyar szenteltvíztartó

MDK

Schmidt Lajos, ezüstmüves

Nemesfévk. 1941. 199.l.

Schmidt Lajos, építész, Ybl-díjas

1 Legány Zoltán, Schmidt Lajos: Kerepesi úti lakótelep tervvázlatai, Budapest. A beépítést Heim Ernő, Bremer János és Tülep Sándor tervezték.

1 képr.

2. Legány Zoltán, Schmidt Lajos: Lakótelep a Kerepesi úton, Budapest, belső udvar

1. Legány Zoltán, Schmidt Lajos: Kerepesi úti lakótelep udvara, Budapest

1 képr.

Magyar Építőművészet, 1984. 3. 4-old. – 16-old. – XI-old.

MDK

Schmidt Lajos mérnök, ÁÉTI

uj fürdő az uránvárosban

Népszava, 1958. jun. 2o. 3.l. képek.

Schmidt Lajos mérnök MDK

kockaház beépitett butorokkal.

Népszava, 1958. jul. 11. 1.l. kép.

Schmidt Lajos

Kőrösnők Karján

a felsőmagyarországi első
műtermein és iparkiállí-
tásokon 1857-ben egy ma-
gyar tárgyú mellképet
állított ki.

Korponay

I, 550. l.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Képmás- olat,		Jót stíl. 52/94 cm. restaur. Terv. Möller Istvántól.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Schmidt Lajos épitész ÁÉTV/ M.D.K.

Lakóház, Bp. Gellérthegy utca / repr.

Épitésvezető: Soós János

Magyar Építőművészet 1969/3. 36-39.l.

M.D.R.

Háromdimenziós alkotások

Valamennyi képe fehér keretben függ a *Parlament Galéria* kiállítótermében. *Aladics* Antal szentendrei grafikusművész tárlata június 22-ig látható. A háromdimenziós képzőművészeti alkotások nálunk kissé különlegesnek tetsző, merített papírra készültek és sajátos technikával, fúvással rakódnak föl a színek rájuk. A plasztikból készült, keretbe zárt, igen dekoratív munkák már több helyütt láthatóak voltak, így a többi között bemutatták Lillafüreden a Palota Szállóban, rendeztek műveiből tárlatot a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán, megnézhették az érdeklődők az Art expón.

A művész erdetileg kirakatrendező volt, ott sokféle manuális fogással ismerkedett meg, időközben jártasságot szerzett a nyomdatechnikában. Ma is tervez naptárt, vállal megbízatást az alkalmazott grafika köréből. A háromgyermekes művész járja a természetet, a család együtt gyűjti a szép faleveleket, tobozt, fakérget. A *szárított növények* egyszer csak a színes tájképekre kerülnek, közel hozzák a nézőhöz a natúrát. Aladics Antal a flóra mellett fontosnak tartja a választott vidék faunáját is, ezért ábrázolja a kedves táj állatait. A kiállított képek tanúsága szerint szívéhez közel állnak az *énekesmadarak*. Néhány alkotásán szépséges paripák láthatók, elegáns, rájuk jellemző mozgásukat idézve.

A grafikus önvallomása így szól: *„tisztelem az anyagot, a papírt és a festéket. Minden technikai tudásomat a hangulat és a harmónia megteremtése szolgálatába állítom. Fontos, hogy a tájat messziről lássam, de lényeges, hogy belülről nézzem."*

(várhegyi)

Ősbiblia, Bezerédj buzogánya, óragyűjtemény

Smidt Lajos gazdag hagyatéka

Ha valaki múzeumcsodára „éhes", keresse fel a Szombathely központjában lévő Hollán Ernő utca 2. szám alatt működő *Smidt-múzeumot*. Smidt doktor úr (az embergyógyítás mellett) nemcsak gyűjtötte, hanem rendezte is ezeket a féltve őrzött régészeti kincseket. A személyes tárgyaival kiegészített kiállításon orvostörténeti, numizmatikai különlegességek mellett üveggyűjtemény és régi, ritka szépségű, eredeti európai és magyar könyvek „büszkélkednek" a múzeumi tárlókban.

Hatvan év gyűjtésének termékét 12 helyiségben tematikus múzeumi kiállítás keretében mutatják be. Az iparművészet is helyet kapott, a *barokk, empire és biedermeier* szobákban *bútorok, üvegek, porcelánok, ezüstök, hangszerek, kéziratok, viselettörténeti anyag-, óragyűjtemény és festmények* fokozzák a múzeumlátogató szellemi élvezetét. Őskori, római kori, kőkori, rézkori és vaskori használati tárgyak, eszközök, kerámiák is helyet kaptak az emberiség fejlődését, történetét jól illusztráló tárlókban.

Empire szobabelső részlete

A hadtörténeti részben a kitüntetés- és jelvényrengeteg mellett különleges és szépmívű marok-, kézi- és más *fegyverritkaságok* láthatók, például Bezerédj buzogánya és Balassa János díszkardja. Szemügyre vehetjük a régmúlt *zseb- és házipatika* minikofferben elhelyezett „egységcsomagját" is.

Világritkaság az *1486-os gyönyörű Biblia ősnyomtatvány, Pázmány* Péter prédikációi, *Heltai és Károlyi bibliája*. De mázos fűszertartók, étkészletek, cipellők, páratlan pipagyűjtemény és korabeli játékok is érdeklődésre tarthatnak számot. Az *órafolyosók* a zenélőtől a szökőkutas időjelzőkig „kínálják" magukat az időmérők a szemlélődőknek.

Biedermeier terem, viselettörténeti részlet

A kórházigazgató, sebészfőorvos jó érzékkel ezer négyzetméter alapterületen sokezernyi régészeti, történelmi nemzeti emléket és értéket gyűjtött össze, amelyeket a város, illetve Vas megye közösségének ajándékozott. Érdemes nagyon vigyáznunk erre a féltve őrzött és bemutatott kincsrengetegre. Látogatni (szerény belépti díj ellenében) hétfő kivételével naponta 9–17 óra között lehet. Ide visszatérni is érdemes!

V. László Gyula

Magyar Nemzet
1997.VI.14.

Három nagy testű állat és a világszám meghozza a sikert. Amerika, Japán és Korea után 1974-ben Monte-Carlóban fesztiválnagydíjat kapott, amely a jövőjét is évekig meghatározta. Magyarországra ritkán jutott haza, akkor is a Fővárosi Nagycirkusz nyitószámaként lépett fel. Végre 1985-ben itthon is elismerték munkásságát, és Jászai-díjat kapott. A rendszerváltás után végleg hazatelepült, és megvalósította régi nagy álmát: a *Magyar Nemzeti Cirkuszt*. A névhasználat miatt perbe kerül a Belügyminisztériummal, amit végül jogerősen megnyert, és ma már büszkén viseli az intézmény e nevet.

Cirkuszt létrehozni pusztán a múltból szinte lehetetlen. Richter megrendelte Olaszországban *a speciális sátrat, amely piros-fehér-zöld színű*, de ami ennél sokkal fontosabb, a legkorszerűbbek egyike. Az 1500 férőhelyes, kagylóüléses és fűthető sátor a 140 kilométeres széllel szemben is stabil. A fénytechnikát komputer vezérli, és a hangulathoz elengedhetetlen élőzene szól. Az igazgató nem enged a színvonalból, mint mondja, ő olyan cirkuszi élményt kíván nyújtani a vidéki közönségnek is, amely a legnagyobb társulatokat jellemzi. Eh-

A Richter család: Karola, középen az igazgató, Richter József, Flórián és ifjabb Richter Jocó

Richter József egyszer csak anekdotázni kezdett:

– Külföldön azért sokkal könnyebb volt. Ahová szerződtettek bennünket, ott megfelelő szállást kaptak az elefántjaim, és nem nekem kellett azon gon-

Galambok között

gásokat már elvégzik, de nagyon sok órába telt, míg ezt megtanulták.

Tovább-ballagunk, néhány szakmai instrukció még elhangzik az igazgató részéről. Mindenki az előadásra készül. A piros és kék színes, díszes egyenruhákon egyetlen gyűrődés sem látszik. Mindenkin a legújabb kosztüm és porondruha feszül. A lassan érkező vendégeket *nyalókával, nemzeti színű zászlóval és lufival* fogadják a bohócos tekintetű, vidám cirkuszi gyerekek. De nem maradhat el a *trombita, a vattacukor és a pattogatott kukorica* sem. A zenekar kellemes, fülbemászó dallamokkal csalogatja a jeggyel rendelkezőket.

Közben a tigrisekhez értünk. A nyolc bengáli és két szibériai tigris nyugodtan heverészik a rácsok mögött. Régi és rutinos idomáruk, *Donnert* Károly az „ujjai köré tudja csavarni" őket. Igaz, ezért *naponta fejenként 20 kilogrammnyi nyers húst* fogyasztanak. Ez a mai világban nem semmi – tudjuk meg az igazgatótól. Jóllakott tigrissel nem szabad fellépni. Vadállatoknál sohasem abból adódott a baleset, hogy az állat éhes volt – halljuk az idomártól. A tigrisek éhesen mennek a rácsok közé a színpadra, és az ott mutatott produkcióért hússal jutalmazzák őket. Ha valahol konfliktus alakult ki az idomár és állatai között, az sohasem az éhségre volt visszavezethető.

Az egyik gondozótól azt is megtudjuk: most az egyik „nagymacskát" zárva kell tartani, mert tüzel, és nekiment az idomárjának. Nem fél sem az ostortól, sem az ilyenkor használatos gázlángégőtől. A szakemberek szerint pihentetni kell. Amelyik vadállat megérzi, hogy az

Ideális a viszony az ido

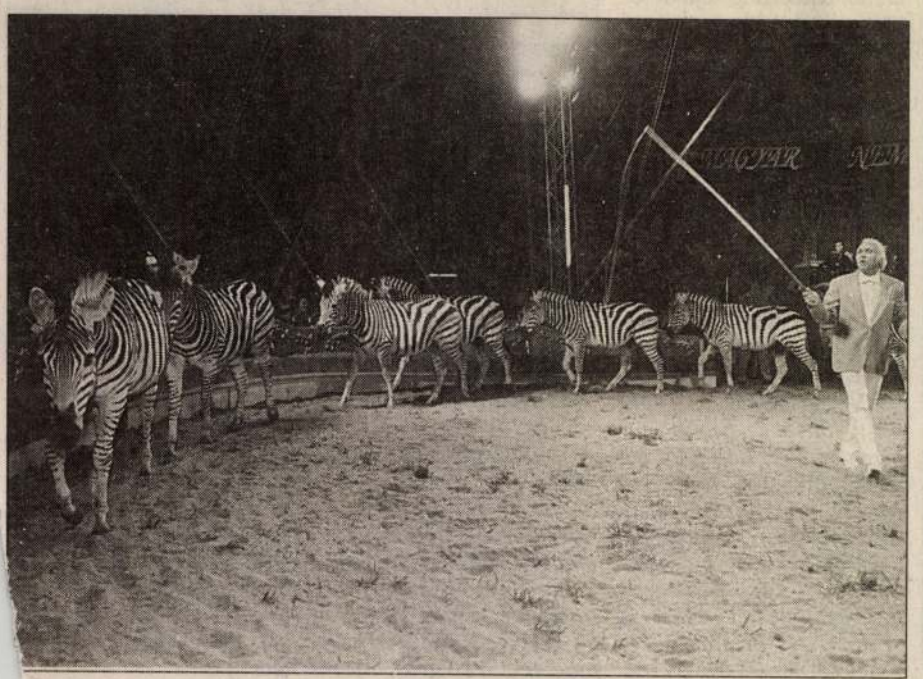

Produkció közben a zebranyolcas

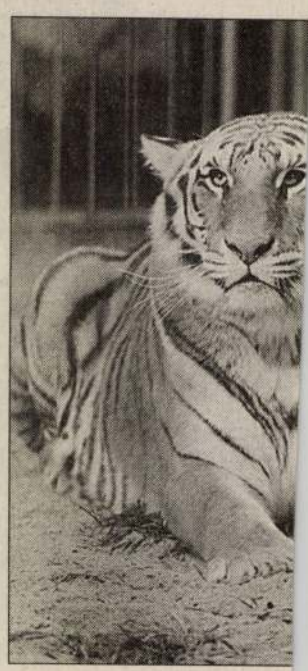

Békés

Schmidt Kajosné
épületei

Bp. Gellérthegy u't. 33. sz. ház
tervező'jének épületeinek munkatársa

Reolis: Magyar épületkerámia.
Műszaki kiadó. 1971.

411.

Schmidt Regina
Ayer Jean

Bp Valletta pt. 23 n. Lodz
Pomorze Gdansk Ayer Jean Marie Le Tort

Prada Museo de la Natura
Museo de Arenal 1971

444

Schmidt Lajosné

Dul Dezső - Rajkányi Lajos
tervének munkatársa.

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.

II. díj.

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz.2.l.

Schmidt László

Schmidt László szobrász, épület-stuccó- és műkőmunkák üzeme, VI. Lehel-u. 11. 291-930

Bptávb 1940 szept.

KELET	Hivatkozás	TÉTEL
év, hó nap		

Partoziik

amat

Követel

LEJÁRAT év, hó	nap	Kamat nap	Kamatszám	ÖSSZEG Pengö	f.
1933. jún.	8.	5	523	10450	—
1933. máj.	10.	67	4275	6380	
			4798	16830	

Schmidt Laibó (?)

rexin.

Andreas Graff von Hadik/
General Feldmarschal.
Rom. 8°
Viviarer fec 1787.
Lad. Schmidt sc.

Schmiedt László

1918/19 I.

Ferképzőmfoiskòvk

130. l.

Keresztrefeszítés (1565). Az óriási alakoktól hemzsegő kompozíciót, mely magától három csoportra oszlik, az összefogó aranyos tónuson kívül a központba összefutó fények és a csoportokat uraló diagonális vonalak, nemcsak festőileg, de formailag is szigorúan összetartják, lelki tartalmával pedig tragikus magaslatra emelkedik. ennek egyik kisebb változata az erősen megsötétedett Keresztrefeszítés a velencei akadémiában, inkább tájképhangulatával hat pedig a velencei S. Cassianóban levő (1568). A passió tragédiája sokat foglalkoztatta: a halott Krisztus megrázó ábrázolásával a velencei S. Giorgio Maggiore sírbatételén (1562 körül), a fényjátéknak és tragikai fenségnek hatalmas pátoszával a velencei akadémia Krisztus siratásán, Krisztus látomásszerű megjelenésével a S. Rocco, Krisztus Pilatus előtt képén. Amily mozgalmas volt kompozícióiban, oly nyugodtak arcképei, egyszerűek, minden póz nélkül valók, egyszínű barna vagy szürke háttérrel, néha egy oszlop előtt, ritkán kilátással a tengerre vagy csak jelzett tájra, minden az arckifejezésre, a szemekre központosítva, melyek hatása feledhetetlen. Arcképeinek száma nagy, köztük dogék: Marc Antonio Trevisan (Bécs, Akadémia), Alvise Mocenigo (Velence, Akadémia), Niccolò da Ponte (1570 Bécs, Kunsthist. Mus.), prokurátorok és szenátorok, a legtöbb Velencében: Paolo Paruta (Doge-palota), az öreg Niccolò Priuli (Akadémia), más előkelőségek: Vincenzo Zeno és Luigi Cornaro (mindkettő Pitti), Jacopo Sansovino (Uffizi), egyik legszebb arcképe az ismeretlen öreg karosszékben, mellette egy fiú, a vörös szakállas férfi, egy férfi könyvvel, egy páncélos admirális (valamennyi Bécs, Kunsthist. Mus.), két

LEOPOLD SCHMIDT, vésnök

A Privilegierte Oesterreichische National Bank 1858. márc.1-éről keltezett és kibocsátott 100 és 1000 Guldenes bankjegyét Carl Josef Geiger rajzolta, de a 100 Guldenest Leopold Bayer és Leopold Schmidt, illetve szöve vegrészében M.Friedt, az 1000 Guldenest pedig figurális részében X.Steifensand vésték. 62.old.

Dr.KUPA MIHÁLY: Magyar és Osztrák bankjegyterve-zők 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXIV-LXV.6 vf. 1965-1966
Akad.Kiadó, Bpest. 1966

Schmidt Lipót

vegyes pálya

XVII. u. Post

l. Römer Flóris

A régi Pest.

Bp. 1873. 137 l.

Sopronbánfalva. Páles templom.

25.

ágos Bizottsága.

ány	száma: 3613.	1925.
	kelte: III/27.	1925.
	beérkezése: IV/1.	1925.

ek száma:

elintézett szám:

száma: 55/1925

száma:

Wahrbolt.

5 IV/8

Sopron vármegye Tekintetes

záródó ablak van, téglából rakták, a déli ablak alatt lévő fölirat szerint, 1805-ben, a mikor renoválták. Itt 3 harang lóg, melyek közül a legnagyobbat 1745-ben Schmit Lőrincz öntött Nagyszebenben. A tornyot az e vidéken szokásos magas, szögletein 4 kis toronynyal diszített, sisak fedi.

A templom és torony valószinűleg egyszerre épült, mit bizonyít tán az, hogy érintkező falak közös s a torony keleti falán nyilás nincs. A kapuzatnak

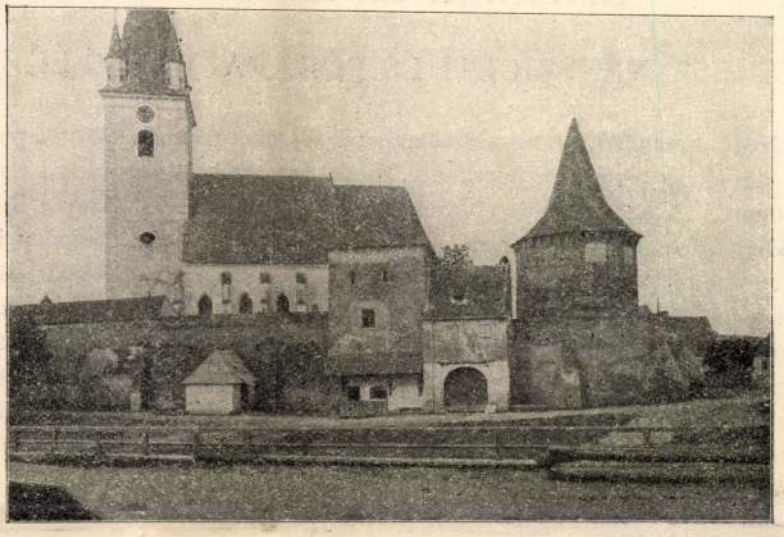

A KERESZTYÉNSZIGETI ÁG. HITV. EV. TEMPLOM.

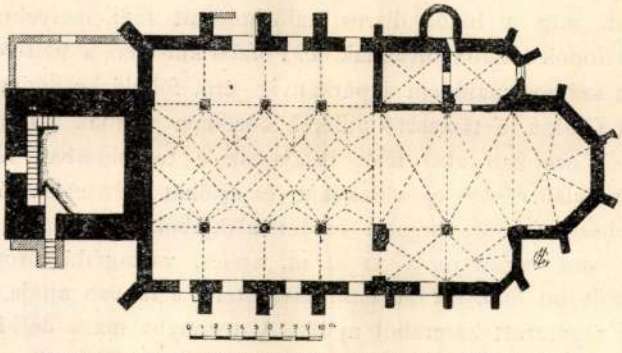

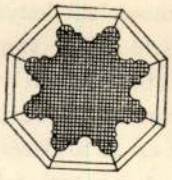

AZ OSZLOP KERESZTMETSZETE.

A KERESZTYÉNSZIGETI ÁG. HITV. EV. TEMPLOM.

sem a tornyon, sem a templom nyugati falán nyoma sincs, s így már eredetileg is a déli oldalon jártak be a templomba, hol ma két ajtó is van, a harmadik pedig az északi oldalon, mely elé később tornáczot építettek.

Hogy mikor épült e templom? arra pozitiv adatom nincs, s így csak az építészeti motivumokból és analog példák alapján határozhatom meg építésének valószinű korát. S e tekintetben legalkalmasabbnak tartom a boltozatot, mely két építési korra vall. Míg ugyanis a szentélyek egyszerű keresztboltozattal vannak fedve, addig a hajó boltozata hálós, mely építészeti motivum a

EMLÉKEK ÉS LELETEK.

KERESZTYÉNSZIGETI ÉS PÓKAFALVI EMLÉKEK.

Nagyszebentől nyugatra, a Szeben-patak mindkét partjain épült Keresztyénsziget terjedelmes községe, közepén a patak balpartján az erődített, csúcsíves templommal. A három hajós csarnok-templom keletelve van, s úgy a fő-, mint mellékhajók a nyolczszög három oldalával záródó szentélylyel végződnek.

A középhajó 19 m. hosszú s 7·10 m. széles s három oszloppár választja el, a középhajóval egyenlő magasságú, s 3·70 m. széles oldalhajóktól. Az oszlopok lába nyolczszögű, élhossza 70 cm. lépcsőzetesen megy át a hornyolt testü, hengeralakú oszlopba, a melynek felső részéből indulnak ki a boltozat bordái. A középszentély 16·23 m. hosszú, s olyan széles, mint a középhajó, melytől csúcsíves diadalív választja el. A déli szentély 9·60 m. hosszú, s a diadalívnél erős négyszögű, közepén pedig a hajóéhoz hasonló henger oszlop választja el a középső szentélytől. Míg az északi szentélynek megfelelő rész közfallal kétrészre osztott és emeletes sekrestye, melynek földszinti részéből az emeletre, a főfalból kiugró kerek toronyba lévő csigalépcső visz föl. A szentélyeket egyszerű keresztboltozat, míg a hajót díszes hálósboltozat fedi, melyeknek bordái a fal, illetőleg oszlopok síkjába olvadnak be. Főfalai külsején, a boltíveknek megfelelő helyeken számos majdnem a párkányig érő, fölfelé keskenyedő támasztó pillér van. A főfalon, a támasztó pillérek közeiben vannak a csúcsíves ablakok, melyeknek azonban alsó felét befalazták a templomban lévő fakarzat szintjében, s az alsó részen új ablakokat és ajtókat készítettek, úgy hogy ez az alsó rész teljesen ki van forgatva eredeti alakjából.

A nyugati falhoz van ragasztva a 11·30 m. széles, vastagfalú torony. Földszinti részét erős boltozat fedi, ide be nem mehettem, s ha van ajtaja, az a torony északi falához ragasztott kamrából nyilik. A toronyba ma a déli falhoz illesztett lépcsőn jutunk be, mely lépcső csakhamar balra kanyarodik, s a nyugati falban folytatódik, hol egy ablak világítja meg s fölvisz a földszinti boltozat felett lévő I. emeletre, melyet ma mind a három oldalon ovális alakú, s utólagosan készült ablak világít meg. A torony belvilága itt 7·30 m. hosszú s 6·43 m. széles, falvastagsága 1·96 m. Az I. emeletről a II-ikba a keleti falban lévő lépcső visz föl. A két helyiséget gerenda-födény választja el egymástól. A II. emelet mind a három falát egykor 2—2 keskeny ablak világította meg, ezek azonban ma bevannak falazva. Eredetileg a torony csak ilyen magas volt, mit bizonyít az, hogy fala eddig alaktalan terméskőből van építve, míg ellenben III. emeletének falát, melynek mind a négy oldalán félkörű ívvel

XVI. század első évtizedeiben honosodott meg nálunk, a mit az 1510—20. években épült és datált nem egy templom bizonyít. Jó anológ példa többi között a nagyszebeni öregtemplom, mely 1470—1523 épült, s a hol ugyanazt látjuk, hogy a régibb részek egyszerű keresztboltozattal vannak fedve, míg a későbbiek; a déli hajó s a bejáratok előcsarnokán hálós boltozatuak. Ennek alapján a keresztyénszigeti ág. hitv. ev. templomot valószinűleg ugyancsak a XV. század utolsó éveiben kezdték építeni s a XVI. század első éveiben fejezték be. *

A templomteret terjedelmes, erős erőd veszi körül, melynek ma azonban északi része hiányzik, melyet — valószinűleg — a papilak építése alkalmával romboltak le. Az erőd négyszögű, lekerekített sarkokkal. Keleti falában, délnyugati sarkán egy-egy négyszögű torony van. Déli falából pedig szintén négyszögű, de azoknál erősebb 2 emeletes torony szökik ki, mely ma a várőr lakása, s e mellett van a szintén megerősített kapu. A templomtér délkeleti sarkában végül magányosan áll egy nyolczszögü erős torony. A védőfal belső feléhez vannak ragasztva azok a kamrasorok, a hol a lakosság még ma is termését, szalonnáját raktározza el.

Pókafalva alsófehérmegyei község, Nagyludastól északra lankás dombok övezte völgyben fekszik. Északnyugati szélen, a dombon, a temetőben áll az ágost. hitv. ev. templom, kisméretű falusi építmény. Nyugati részét a templom egész szélességében épült 11·25 m. magas, 6·54 m. széles zömök torony foglalja, földszintjén a ma befalazott 1·37 m. széles csúcsíves ajtó. Emeleteit egy-két lőrésszerű, a legfelsőbbet pedig keskeny csúcsíves ablak világítja meg. A torony belvilágának szélessége 1 m.** A templomba a déli falba vágott ajtón jutunk be. Egyhajós csarnok-templom, a nyolczszög három oldalával záródó szentélylyel, mely keletelve van. A hajó 11·10 m. hosszú és 5·50 m. széles, míg a csúcsíves diadalívvel elváló szentélyének hossza 5·61 m. Eredetileg csak a szentély déli, délkeleti és északkeleti falában lévő be-kifelé szélesedő keskeny csúcsíves ablak világította meg. Később aztán a hajó északi és déli falába vágtak még egy-egy ablakot. Ugy a hajót, mint a szentélyt csinos hálosboltozat fedi, melynek bordái alúl a fal síkjával olvadnak össze, és a melynek alapján, hivatkozással a datált analogiákra, a templom építési korát a XVI. század első évtizedeire helyezem. Külső falának déli részét feltünően erős, fölfelé lépcsőzetesen keskenyedő 3 pillér támasztja, míg a szentélyt már jóval gyengébb pillérek támogatják. Az északi falhoz nincs pillér ragasztva. Feltünő a szentély keleti részén lévő alacsonyabb, de igen széles pillér, melyben tán a szentély alatt lévő sírbolthoz vezet le a lépcső.

* A Müemlékek Országos Bizottsága levéltárában van *Malmer Márton* pap jelentése, mely szerint a nagyszebeni Nemzeti Levéltár 627. sz. okirat arról emlékszik meg, hogy e templom 1498-ban épült s ugyanaz a mester építette, a ki a muzsnait. A dátumot, mint az építés kezdetét, valószinünek tartom, de hogy építése még a XVI. század első évtizedeire is terjed, azt a hajó hálósboltozata bizonyítja.

** Tornyában lógó 2 föliratos harangjáról már *G. D. Teutsch* megemlékezik (Korrespondenzblatt d. Ver. f. siebenb. Landesk. IV. (1881.) Jg. pag. 27.)

A szentélyben az oltár előtt a padlóban fekszik egy 177 cm. hosszú s 88 cm. széles sírkő, melyet azonban a századok óta rajtajárók annyira lekoptattak, hogy föliratából már csak részletek vannak meg. Peremének föliratából csak annyit tudtam kibetüzni, hogy egy NOBILI. D-nak, a ki 1578. febr. 12-én halt meg, a sírköve. Kilétéről tán felvilágosítást adhat a sírkő középmezeje felső részében lévő renaissans czímerpajzs, melyen koronából kiemelkedő balra néző szarvas van, csillag és félhold között, a mező felső sarkaiban pedig I K betűk.

E templomtól délre, a völgyön túl emelkedett helyen van még egy kisméretű templom, ma az ev. ref. egyház tulajdona. Az igen rossz állapotban

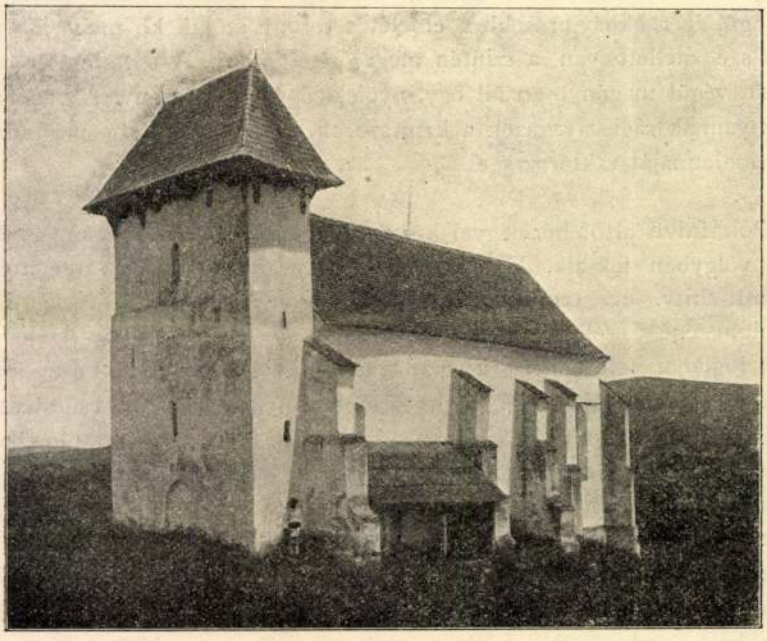

A PÓKAFALVI ÁG. HITV. EV. TEMPLOM.

lévő templomot idővel teljesen kiforgatták eredeti állapotából s régi voltát csak még a torony alatt lévő bejárat csúcsíves ajtaja bizonyítja. Boltozata is eltünt, s ma sík fafödény fedi.

Valószinűleg ez az igénytelen kis templom ahhoz a ferenczrendi zárdához tartozott, melyről *Rupp J.* emlékszik meg.* Szerinte «eredetileg pálos rendház volt, melyet 1416-ban ismeretlen nevü prépost alapított. Később a szentszék jóváhagyásával a sz. ferenczek erdélyi custodinsa kapta meg, mely a b. szűzről nevezett tartományhoz tartozott, 1497-ben az observansoké lett. A XVI. és későbbi századok zavarai közt a pókafalvi sz. ferenczek sokszor menekülni voltak kénytelenek. Alig hogy 1533-ban huzamosabb távollét után zárdájukba visszatértek, János Zsigmond ismét kizavarta onnan. 1560-ban az

* *Rupp I.* Magyarország helyrajzai története III. k. 285. l.

Schmidt-Reutte, Ludwig

1863-1909

német akadémiai tanár

Kövesházi Kalmán Elődával foglalkozott

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp. Magvető 1974

624. old

Schmidt Lukács

kőműves MDK

a galgagutai ev. templom uj tornyát 1793-ban fejezte be.

207.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Schmidt M. -

SCHMIDT M. rézmetszőről a Családi Lapok 1857-ben úgy ír, hogy e pesti hazánkfia Schmidt M. rézmetsző által vésette díszes műlapját a hamburgi műegylet. —409 P. I.

(Művészet 1911. 233. l.)

Schmidt M. J.

Kremserschmidt

Peraltag III

1549. f.

1100/t. **Őskori cserépedény,**

Törött. — PRÄHISTORISCHES TONGEFÄSS. Ge

1100/ty. **Tálfedő,**

keménycserép, zöld levélindával. XIX. sz. k. — DEC

1100/u. **Levél alakú tál,**

fajánsz, domború levelekkel és virágszálakkal. Jegy
förmig, mit reliefiertem Blatt- und Blumendekor.

1100/ü. **Cserépedény,**

gerezdesen benyomott testtel. Török, XVII. sz. —
kisch, XVIII. Jahrhundert.

1100/v. **Korsó,**

mázas cserép, vágtató huszárral. XVIII. sz.— KRUG,

1100/w. **Tányér,**

mázas cserép, kék alapon szgraffitós diszítés: madá
mit Vogel und Jahreszahl 1813. Siebenbürgen.

1100/z. **Csésze aljjal,**

keménycserép, barna nyomtatott diszítéssel: virágl
SCHALE MIT UNTERTASSE, Steingut, mit Hafe

1100/1. **Tányér,**

keménycserép, festetlen, domború díszítéssel. Felső
unbemalt, mit Reliefdekor. Oberungarn, Mitte XI

1100/2. **Tejeskanna,**

keménycserép, szőlőlevélkoszorúval. XIX. sz. első
malt. Erste H. XIX. Jahrhundert.

1100/3. **Tál,**

fajánsz, hullámos peremmel, áttört füllel, mangánvör
— SCHÜSSEL, Fayence, mit welligem Rand un
Holics, XVIII. Jahrhundert.

1100/4. **Három Delfti váza,**

Schmidt

Johann Martin Schmidt MDK
/Kremser Schmidt/
festő

A balassagyarmati r.k. plébániatemplom egyik baloldali mell. koltárképe:Szt Anna. Kremser Schmidt köréből....

restaurálva 1906-ban.

131.o.

rpr. 53. kép.

Genthon:Nógrád. 1954.

SCHMIDT, Martin Johann festő

Boda Zsuzsanna: Martin Johann Schmidt váci főoltárképéről.
= MÉrt. 1999. 160–165. ill

ständigt, immer noch als Verführung oder als Bedrohung empfunden: als Verführung zur alten Körperliebe oder als Bedrohung des neu vergeistigten Körpers. Nicht von ungefähr schworen die Avantgarden der Folgezeit auf Maschinen und sagten sich feierlich von dem lächelnden Frauenbild los, dem sie am liebsten ein Grab geschaufelt hätten.

Die Entkörperlichung des Kunstwerks spiegelt ihrerseits die Körperverneinung wider, welche die Moderne als Erbin der Aufklärung vorfand. Max Horkheimer und Theodor Adorno haben in der ‹Dialektik der Aufklärung› den Prozeß beschrieben, in dessen Verlauf sich der «Intellekt von der sinnlichen Erfahrung trennte, um sie zu unterwerfen», und der verabsolutierte Geist sich schließlich selber instrumentalisierte. Das Leben spaltete sich «in den Geist und seinen Gegenstand». Davon zeugt auch eine Kunst, die sogar die Körperpräsenz der Kunstwerke befehdete. «Im Kunstwerk wird noch einmal die Verdoppelung vollzogen, durch die das Ding als Geistiges (zurückkehrt). Das macht seine Aura aus.» Führte die «Haßliebe gegen den Körper» dazu, diesen entweder zu mechanisieren oder umgekehrt wie einen fremden Fetisch zu vergötzen, so fiel der Kunst die Aufgabe zu, der Herrschaft des Geistes über die Sinne einen paradoxen, weil sinnlichen Ausdruck zu verleihen: sinnlich darin, daß hier das Erlebnis der Sinne, gegen die Rechte von Natur und Körper, radikaler sublimiert

MDK.

296. Schmidt, Martin Johann /Kremser Schmidt/
/1718-1801:

GÁBOR ARKANGYAL. Olajfestmény.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 19. l.

Schmidt, Martin Johann

Immaculata-képét (Bp. Szépművt. Múz.) említi

Szilárdfy Zoltán: Egy barokk kori Immaculata-típus ikonográfiájához. - Művtört. Írt. 1970. 4. sz. 284-288. l.

287. l.

kremsi Schmidt Martin, festő, 1711-1801

Zalaapátiban négy jelzett oltárképe, Vácott is tevékenykedett, művészetéhez közel áll a felsőrákosi főoltárkép is. 285.old

L.E./László Emőke/: Ujabb barokk festészeti irodalom 284.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XX. évf. 1966 Sopron

MDK

Schmidt M. építész

földsz. ház

Magyaróp. eng. Bp. Építő Ipar, 1910. okt. 2. 304 l.

MDK

Schmidt M.

Keresztelés eskuvó előtt. Festette Schmidt M.
Rézre metszette Rauscher K. az Orsz.Magy.
Képzőm.Tars.műlapja 1876.

SzmKT 59 152.1.

tsége mellett napiren
erni.

a Nagysáncz első
edményeinek közlése
még a Duna, Kara
kölesdi,[3] gerjeni,[4] b
a Tisza és Maros sz

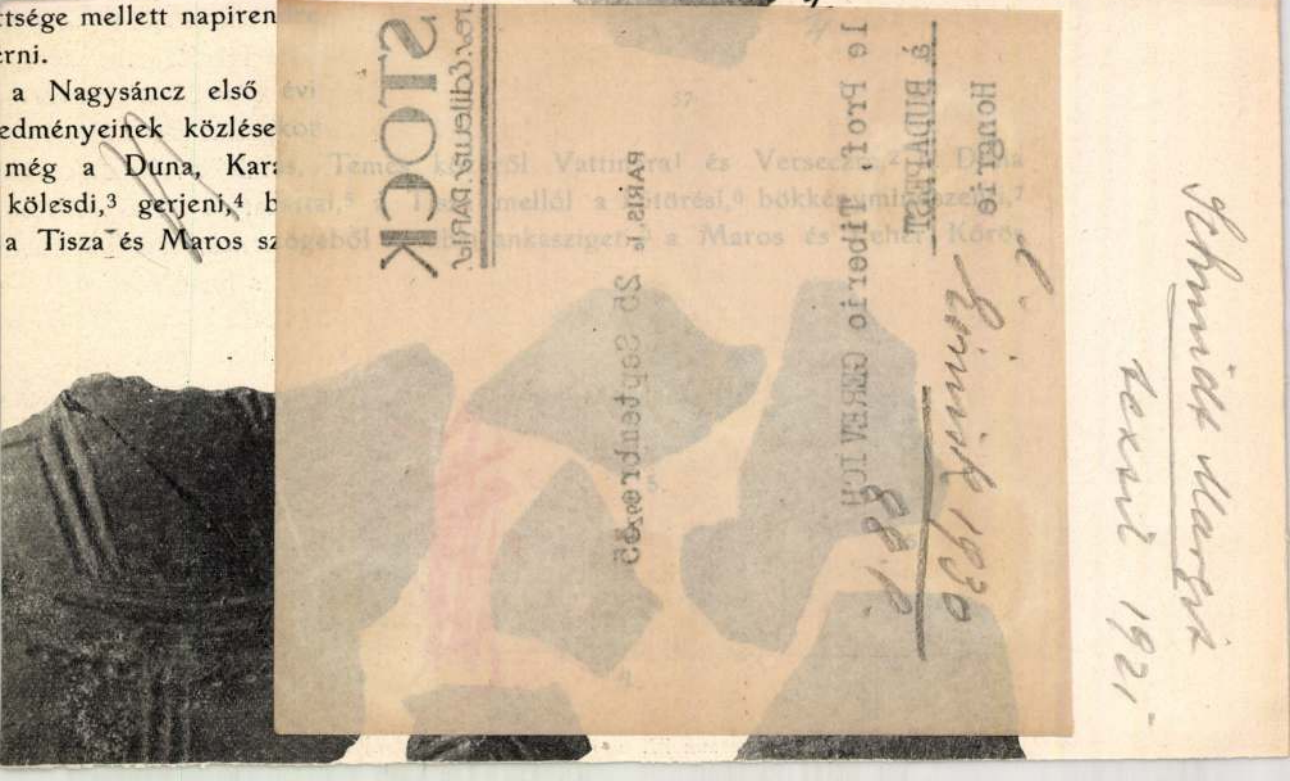

ennek megfejtéséhez a kulcsot hazánk s különösen Alföldünk földrajzi fekvése ad

Miképen a hazai ősrégészet szempontjából való értékelésben vezetőin és mellékfolyói voltak, úgy itt sem tekinthetünk el ezektől a természete laktól, melyek a leletek tanúsága szerint településünk kultúráját különösen Morvaország, Csehország, Alsóausztria hasonló korú emlékeivel kötik össz csolat minden egyes fázisának pontosabb megállapíthatása szempontjából fontossággal *J. Palliardi* morvaországi újabb kutatásai birnak, melyek közül különösen a jevisevicei ásatásokra hivjuk fel a figyelmet s hangsúlyozottan e Odera egyik balparti mellékvizébe, a Leheba ömlő Gr.-Lohe mellett fekvő mühl zsugorított fekvő temetkezésü sírjaiból fölszinre került analógiákat.

Ez az egyik főirány, mely felé településünk leletei az egyetemes őskor kapcsolódnak.

Csak hazánk központi fekvésére kell utalnunk, hogy ezt a kapcsolat Délkelet felé is kiterjeszszük.

Ezúttal csak pár szóval utalunk még arra, hogy bár településünk a maga gával erős kőkori reminiscenciákat árúl el, legelső rétegeiben már beni kőkor és bronzkor közötti átmeneti időben, felső, őskori rétegeiben pedig m bronzkor bevezető periodusának az emlékeivel fizeti az ásató munkáját.

[12] Dolgozatok — Travaux III. 1912. évf. 1—73. l.

Schmid Márton

fegyverdeákkészítő

Kassa. 1616.

l.

Arch. Evl

1901. 79. l.

ltozatosságot mutatnak.Rómában
zatosabb.Az 1510 körüli időből
ollal".Lágy lírai tónusok,kel-
l az alakokban és a tájban egya-
rnyék problémáival,amivel lágy,
álisabbak lesznek a "Madonna
Ebben az időben nagyon sok mun-
eti felügyelőjévé nevzte ki.Sok
el;ezen a képen is dolgoztak ta-
oglalkozott.Dolgozott a San Piet-
opolo és a Villa Pandolfini épi-
iulio Romano kezére ismerhetünk.
a del pesca" /Madrid,Prado,1513/
n kicsinyes,mindig monumentalis
ad a "Madonna di Foligno"-ban,
kön lebeg.Mária feje mögött világ-
sá teszi a Madonna felsőrészét,
lolas.A felhőt lépcsőszerüen fo-
ldön szentek állanak,s meghatot-
sjelenő viziót.-- A piacenzai
adonna Sistinát /Dresda,1515-19.
erült Dresdaba,addig Picenzaban
képzelés.A Madonna festői,bő
Jézussal a felhőkön lebeg.Tőle
pápa,mig jobbra Szent Borbála
alka könyökől.Mária és a kis
vészetfölötti ihletettség van,
egszokott közvetlenség.A szen-
gyensulyba hozza a kompoziciót.
iciójával előre mutat a barokra.
gelonál,aki világnézetével még

Schmidt Martin
becsi polgar

Harnecker Ferenc
orvosdoktor fenti
ügyben.

Gerlach Istvan =
Gyula muemlékei.
Bp. 1944. 4. l.

SCHMIDT Márton egri ácslegény. Egerben dolgozik Wildinger egri ácsmester legényeként 1752-ben.

A Hevemegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Schmidt Márton

bécsi nobrák

I.

Szépmüvészet
1944. 248. I.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Schmidt Márton, ács legény M.D.K.

1752-ben Wildinger ceri ácsmester legénynek dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 396. old.

Mathias Schmidt, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1685-től: "Mathias Schmidt Schiffter Gesel gebürtig von Eperies". 106.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Evkönyve

Schmidt Marion

Becò Nelvin

l.

Scherer

I. 296. l.

Schmidt, Martin

Arbeiter

Gertmund

138 l.

szerencsém dr. Éber László

188 szám alatt és 28-án

Folyó évi április

mint a Müemlé

Báró F

Méltóságos

XIII. osztály.

6943/1916 számú szám.

SCHMIDT, Martin, „Poszonyi hegedűkészítő"

M. SCH. Geigenmacher, † 36 Jahre krank, Poszony, 1809 Jul. TB. (1809, 639 l)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

Schmidt Márton

bécsi rézmetsző

gyulai ref. plébános templom

Harruckern Terézia

címerlőre 1777

Az arcképi relief

Scherer

I. 296, 297. l.

Képek

Fischer bécsi

rézmetsző

albuma

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Sch

M.D.K.

Martin Schmidt

Az 1777-ben készült szentély mellett /Belvárosi rómó kath templom Gyula/ álló Harruckern [illegible] siremlék Martin Schmidt bécsi szobrász müve.

Börtsök László: Gyula városképi és müemléki vizsgálata. Bp. 1953. 42. l.

Schmidt Martin

Johann

Jeotö 1794

l.

Váci Mur.-Lajos

185. l.

Kat. Úr színvált.
Prot. Berta
Ó-g. 24. Krisztina

CSÜTÖRTÖK

7

Kat. Kajetán hv.
Prot. Ibolya
Ó-g. 25. Eufrázia

♍

PÉNTEK

8

Kat. Cirjék vt.
Prot. László
Ó-g. 26. Hermolaus

SZOMBAT

9

Kat. Vianney János
Prot. Emőd
Ó-g. 27. Pantalemon

Izr. 16.-S. Voetkhanon 3 P.

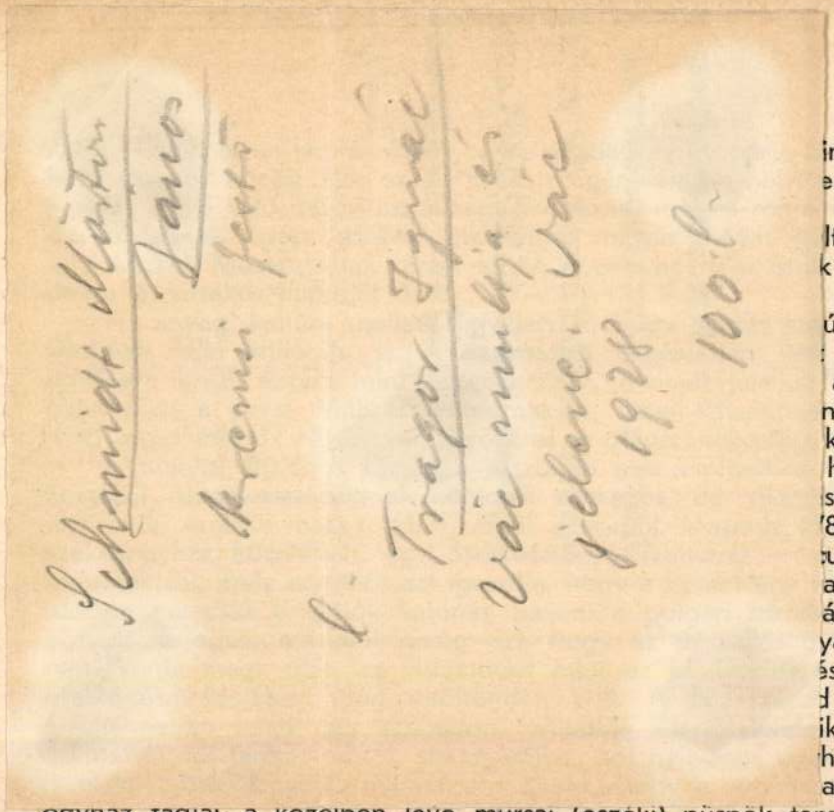

incs a magyar-
elfogultság bé-
birtoklás alatt
ltúra virágzott
k világ sok ér-

ú volt a város
római vallás
a syriai Doli-
nül a Keletről
körében.
hogy a római
szonylatban is
'80-ban, a mai
ubiculumot —
allás ebben az
ág körében is
yakorlása, már
és Diocletiánus
d keresztényei
iket, szabadon
házközségekké
aei keresztény
egynaz tagjai, a közelben levo mursai (eszéki) püspök tennhatósága alá

mint erős keresztény egyházközség, 803-ban a salzburgi érsek hatósága alá tartozott.

Az Árpádok korában kiválasztott hely, hol a hagyomány szerint, püspökségének az 1000. évben történt alapítása előtt maga Szent István is megfordult. Itt porladoznak a nyughatatlan vérü Péter hamvai (†1047.). A nagy Anjou-uralkodó: Lajos, 1367-ben, csaknem kétszáz évig virágzó egyetemi várossá tette, melynek tanulói közül mintegy háromszáz áldozta föl ifjú életét a mohácsi csatamezőn.

Zsigmond 1383-ban itt fojtotta vérbe Horváthy János lázadását. A XV. század utolsó tizedeiben, Mátyás király által pécsi püspökké kinevezett Janus Pannonius, korának legkiválóbb humanistája és elégia költője, innen árasztotta lángszellemének fényét és dicsőségét az országra. A sárvári ütközet után, falai között keresett menedéket, a koronával futó Korvin János, kit itt fosztottak ki jó barátai mindabból, amit ellenségei meghagytak neki.

Dobzse László 1495-ben itt kötött fegyverszünetet a törökkel, hogy kevés idő múlva, mégis fölharsanjon falai körül a harci zaj és a város évtizedeken keresztül diadalmasan szálljon szembe a mindjobban erősödő török hatalommal. Buda bukása (1541.) maga után vonta Pécs bukását is. Várát, Althinay Simon korábbi hadi sikerei után 1543-ban foglalta el II. Szolimán s a várost szandsáksági székhellyé téve, a budai beglerbég hatósága alá rendelte. Ettől kezdve a város története vérrel és korommal van írva. Száznegyvenhárom évig török város. De alig nyerte vissza szabadságát, (1686.) már is jöttek a kuruc-labanc háboruk, melyekben hol

Schmidt Martin

Zorna

m. poste Selnecbanya

l.

Ercdelieskiall

XX. co. 3y d.

Schmidt Márton János

Jezs.

Zalaapáti. 1778

l.

Mihályfalvaeglus

23. l.

13

kálása.

hirdeti

sztelő szent János az összesereg-
pező jeruzsálembeli és judeai férfiak-
gának eljövetelét . Feje fölött
felemelte és visszanézve beszél az i-
balra
sztet tart a reá csavarodó szalagon e
te romok kötik le figyelmünket és a
zsidók
közelednek. A háttérben pedig bal-
ödök kötik le figyelmünket. Az égbolt

l.
tvételetett az 1903: I. 13-án kelt
n. (15/903).

3000 K

4, ezeken innen ei ólnál hinni és
8-án (62/903) növénnyszaros iszik a forrástól,
és a két játszó szőke fiú
osult asszonyok közül, hárman kis gyer-
előttülő nő egyik gyermekét ölébe
ve engedi pihenni.

az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és
03) szvsz. leirat.

MDK

Schmidt Mátyás kőmives legény
résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

SCHMIDT, Maximilian, bécsi vörös

M. SCH. Pilotkauer, 2 és fél éves lánya meghalt. (1768, 68. szám, 41)

—

M. SCH. Pilotkauer, Granatkavics házában lakik, 7 éves fia meghalt. (1771, 52. szám, 41)

—

M. SCH, Pilotkauer, Granatkavics házában lakik, † 32 éves korában, Poroszország, 1772 febr. 12 (1772, 14. szám, 41)

Tötzgrätz, I. 270.)
Preußburger Zeitung
(Gentkow)

K.P.K.

SCHMIDT, Maximilián szobrász

1771. Pozsony, Grassalkovich házában meghalt hétéves fia

1772. ker., meghalt ő maga 32 éves korában

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 102. 270. l.

M.D.K.

SCHMIDT Mátyás építőmester

Fő u. 82-84. sz. ház

Budapest műemlékei I. Bp. 1962. 144. l.

M. D. K.

SCHMIDT Leopold építőmester

Kerág-fürdő építése 1826.

Földszinti és emeleti alaprajz. 1826. Rest.

Fő-utcai homlokzat 1826 Rest.

Kny.

Építés- és Közlekedéstud. Közl. 1957. 1-2.

Borsos Béla: A Kerág fürdő 85-91, 108. l.
109.

dr. D. K.

SCHMIDT Mátyás
városi kút- és vízmester

A Király-fürdő klasszicista átépítésének terve (1826.)

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 198. l.

Schmidt Mátyás

levelezőpapírt gyártott fel való papírműveg
a Lipóty fűpolo" (II. Fő utca 84) 1826-
ban.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970.

1281

MDK

Schmidt Mátyás
kutmester
Király -fürdő. /Fő utca 82-86/

Klasszicista része 1826-ban épült Kőnig Mihály részére, valószinüleg Schmidt Mátyás kutmester tervei szerint.

1954-59-ben Pfannl Egon helyreállitotta és és a török részt kiszabaditotta.

Repr. 132. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 68-69.l.

Schmidt Mátyás MDK

„városi kút- és vízmester", 1826-ban a Király fürdő terének leírásakor említette: /I.a. állami tulajdonai/ - Tömören homlokzatban csak körépületit és oldalépületet említ el, a fürdőt nem takarta el.

Borsos Béla: A Király fürdő helyreállítása.
Műemlékvédelem 1958. II. évf. 1.a. 28-29l.

M. D. K.

SCHMIDT kályás kút és vízmester
II. Fő u. 82-84-86. Königh (König)
Mihály fürdő épülete átalakítási
tervét ő írja alá, arról, hogy
„gereichnet"
saját kezűleg tervezi: Dobrentei lé

Zaroniás Gy. Sándor: Adatok Buda
épületszeletéhez a XVI. sz. első felében
Tanulmányok Bp. múltjából XII.
Bp. 1954. 289. l.

Schmidt Mátyás
coiffeur
1705. Buda

l.

Dvihally Anna Mária
a budai nőlöstemplom
főtisztelete Bp-1932.
83. l.

technikailag utolérték a velenczei üveget, de a művészetben mögötte maradnak. Murano sziget nevét tette világhirűvé a velenczei üveg, a hova 1291-ben telepedtek le az üvegiparosok. Már az előbbi századokban is űzték ezen ipart, de tulajdonképen csak ezután kezdődik technikai és művészi fejlődése. Körülbelül ezen időbe esik, hogy kerék segélyével a legkeményebb kvarcz kristályt sikerült fínoman kicsiszolni. Ezen kristályt ereklyetartóknak, késnyélnek, keresztnek, gombnak és egyébb

Schmiolt Mátyás

kőműves tervei alapján épített 1827-ben a II. Fő u. 82-86. sz. alatti házat.

Bierzo László, Bernáth György, Eldei Ferenc

Irod.: Budapest lexikon, Budapest 1973.

13357

556/

SCHMIDT, Maximilian orvosi (Pozsony)

1763, Csehlón, Erdélyi Vaidj – javaitással

An 1997/1-3. 236.

négylevelű rózsa, déli és északi oldalán eredet
hatalmas csúcsíves árkádnyílás volt; a torony első
emeletén román ízlésű kettős félköríves ablakok, a
negyedik emeleten egyszerű csúcsíves nyílású
negyedik emelet déli ablaka mellett kétfelől egy eg
faragott domborművű alakja; a torony bádogsisak
A templom déli homlokzatán a hajó és a szen
eredeti csúcsíves ablakok nyomai. A templom előc
az ezzel egybeépült Krisztus szent teste kápolnána
két-két csúcsíves ablak s egy egyszerű csúcsíves ny
előcsarnok délnyugati sarkán az emeleten szépen f
szoborfülke. Az előcsarnok mellett balra a Krisztu
hegyén ábrázoló kődombormű a XVI. sz. elejéről h
csúcsíves fülkében.

A szentély déli falának s az apszis támasztó pillé

SCHMIDT, Michael, nozanzi kártyakészítőlegény

M. SCH., Kartenmachergeselle, 9 hónapos fia meghalt.
(1800, 495.l)

Trembergeri Leitang
(Genthon)

Schmidt Mihály Ft.

ötvös

irod születés. 1632. május 15.

+ 1639. I. 28.

Gy. Brassó Erd. Muz.

385.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Schmidt Michael

ötvös

1632. mestere lett.
1639. meghalt.

BRASSO
RE. 21 l.

Schmidt Mihály
junior

Br. Brassó. 1632-39

rod

geg 114. l.

..... *műhely.*

ónökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Schmidt Michael

1620 Schweiz

BRASSO
RE. Zol

Schmitt Mihály úrnak

Otv.

Kőmagyóton 187.7.

Schmidt Mihály

senior

Ök. Brassó + 1659

Enód

Egy 114. l.

..... *műhely.*

őnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

TOPOR ENDRE

EZELŐTT

WEISINGER GYÖRGY

Kőfaragómester, Kőbányatulajdonos.
Iparművészeti Kőfaragómunkák. ::

Budapest, IX., Gyáli-út 9634.

Elvállal minden a szakmába vágó kőfaragómunkát hazai és külföldi anyagokból. ∴ Telefon 60—67.

SCHNEIDER JÁNOS

MŰASZTALOS

Budapest, IV. ker., Irányi-utca 25. szám.

Verseny- és szakképzettség mindennemű modern :: munkákban :: és képkeretekben.

Elvállal mindennemű asztalos-munkát, műbútor-különlegességeknek saját terv és rajz után való elkészítését.

ALDERONI ÉS TÁRSA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 1. SZ.

SZEMÜVEGEK — ORRCSIPTETŐK — MESSZELÁTÓK — NAGYÍTÓÜVEGEK — HŐ- ÉS LÉGSÚLYMÉRŐK — FÉNYKÉPÉSZETI KÉSZÜLÉKEK — VILLAMGÉPEK — MŰSZEREK — TANSZEREK.

Tanszerraktár: Budapest, IV., Kishíd-utca 8.

Herzfelder Bernát

kárpitos és díszítő, modern lakberendezési tervező és vállalkozó

BUDAPEST

V. Kerület,
Hold-utca 3. szám.

Függönyök ízléses feltevése. Elvállal mindennemű kárpitos-, díszítő- és montirozó munkát. Levelezőlap általi értesítésre azonnal megjelenek.

ESZTŐ KÉSZÜLÉK, EGÉSZSÉGI CIPŐ, IMPREGNÁLT TALP.
ÉS KÜLÖNBÖZŐ CIKKEK TULAJDONOSA ÉS GYÁRTÓJA.

:tőkészülék-gyár: VIII. KERÜLET, JÓZSEF-UTCA 6. SZÁM.
cipőgyár: VII. KERÜLET, DOB-UTCA 48. SZÁM.
lt talpbetét-gyár: VIII. KER., GYÖNGYTYUK-UTCA 10. SZÁM.

Schmidt Miklós

SZOBRÁSZ

Készít modelleket, dísztárgyakat, kereteket, templom- és egyéb belső díszítéseket, antik utánzatokat.

BUDAPEST
Soroksári-utca 24.

WEINWURM ANTAL

ELSŐ MAGYAR FÉNYKÉPÉSZETI, CINKOGRAFIAI ÉS CHROMOAUTOTYPIAI SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET

BUDAPEST, IV.,
KÁROLY-UTCA 3. sz.

KITÜNTETÉSEK:

1885-ik évi országos kiállítás, nagy érem.
BÉCS 1870.
TRIEST ezüstérem.
BRUXELLES 1880.
BARCELONA 1889.
PÁRIS 1900.
BUDAPEST 1896. Milleniumi nagy érem kiváló versenyképesség, új iparág meghonosítása és kitünő munkáért.

TELEFON
1700.

LUDVIG EDE ÉS TSA

bútorvasalás és bronzárúgyár

BUDAPEST

TÖMEGÁRÚ-GYÁR:
VII. KER., DONGÓ-UTCA 3.
VÁROSI MŰHELY ÉS IRODA:
VIII. KER., ÓRIÁS-UTCA 44.

OLCSÓ ALAPÍTVÁNYI KÖLCSÖN

földbirtok és jófekvésű budapesti bérházakra 5½
SOLTI LAJOS, volt banktisztviselő, **Budapest, VII.**

Schmidt Miklós

szobrász Budapest
Ráday u. 24.

Készít modelleket, dísz-
tárgyakat, ércetet, templom
és egyéb belső díszítéseket
antik utánzatokat és gyapot
mennyezeteket. Készít bárá-
ter vagy bármily kü-
lön templomszobrokat
és dekorációkat még Buda-
pesten vagy a vidéken is.

Hirdetményből

1908-ból

Németh János:

Mellig, keinyereszd bab
s tajtra összevegyülő sárga
mázva s nagyszilgen prémes
Olajfestés vászonra, 81
mérete
Illésy Sándor ajándéka
M. Képt. 347.

Schmidt Miklós

díszítő szobrász

készítette Sidló Ferenc

mintája után a bpesti

áldozatkészség szobrát,

mely et 1915 szept. 12.

leplezték le.

Tölgyfából faragták a szobrot.

Pesti Hirlap. 1915 szept.

13. (Az áldozatkészség szobrának felavatása.)

U. 1609.

z-
em-

y
z-

s

ott-

Schmidt Miklós

~~Schmidt Miklós~~

Ékszerláda, ker. fest.,
készítette Schmidt
Miklós.
Repr.
Magyar Iparművészet
1905. 37. l. 170. l.

74 körül,
mint a ker. nem
Horti Pál

törekvésekkel hozott, amiknek a képmutatás nem felelt meg. De nagyon alkalmas volt arra a képmutatóknak anyagában édestestvére, a rétkaré. ~~Ebből~~ A nyomólemez előállítása azonban csak annyiban rokon azzal, hogy itt is ~~de~~ a bemélyedésekben helyezkedik el a festék tehát ~~mélyre~~ sima tükörmélynyomás. Az előállítás ~~és~~ eszközeiben azonban eltér attól: amíg a képmutatót mechanikai, ~~a~~ illetve ~~mechanikai~~ fizikai, ~~ugyan történik~~ addig a rétkaréé

Schmidt Miklós

Magyar Iparművészet

1905. hirdető

változatosságot mutatnak.Rómában
tozatosabb.Az 1510 körüli időből
tyollal".Lágy lírai tónusok,kel-
sül az alakokban és a tájban egya-
árnyék problémáival,amivel lágy,
ntálisabbak lesznek a "Madonna
/ Ebben az időben nagyon sok mun-
szeti felügyelőjévé nevzte ki.Sok
t el;ezen a képen is dolgoztak ta-
foglalkozott.Dolgozott a San Piet-
Popolo és a Villa Pandolfini épi-
Giulio Romano kezére ismerhetünk,
nna del pesce" /Madrid,Prado,1513/
Nem kicsinyes,mindig monumentalis
ad a "Madonna di Foligno"-ban,
ıőkön lebeg,Mária feje mögött világ-
ssá teszi a Madonna felsőrészét,
ndolas.A felhőt lépcsőszerűen fo-
földön szentek állanak,s meghatot-
egjelenő víziót.-- A piacenzai
Madonna Sistinát /Dresda,1515-19,
került Dresdaba,addig Picenzaban
elképzelés.A Madonna festői,bő
Jézussal a felhőkön lebeg.Tőle
s pápa,míg jobbra Szent Borbála
gyalka könyökől.Mária és a kis
ermészetfölötti inhletettség van,
megszokott közvetlenség.A szen-
egyensúlyba hozza a kompozíciót.
pózjával előre mutat a barokra.
ngelonál,aki világnézetével még

Schmiedl Miklós

1920/21 - 1921/22.

Ferképzőmfoiskolák

129 l.

ében). 1762. érkezik, III. Károly király meghívására, fiaival Domenico és Lorenzóval Madridba, ahol nagy feladatok várnak rá: Hispania díszítése, Spanyolország és provinciái s Vulcanus műhelye (freskók, Madrid, királyi palota). Élete ez utolsó idejének egyik legszebb olajképe az aranjuezi kolostor részére készült Compostelai Szt. Jakab lovasképe, lábánál a bilincsbe vert mórral (Budapest, Szépm. Múz.), továbbá az utolsó vacsora (Louvre). Tónusos, könnyed karcai a Vari capricci 10 és a Scherzi di phantasia 24 lapja Goyára hatottak termékenyítőleg. — Irodalom: *Ghettof-Urbani* (Venezia, 1870). *Molmenti* P. (Torino, 1885). *U. a.*, T. acque forti (Venezia, 1896). *U. a.*, Giov. Batt. T. (Milano, 1909), Mostra tiepolesca a Venezia, Catalogo della opere esposte (Venezia, 1896). *Leitschuh* F. (Würzburg, 1896). *Meissner* F. (Bielefeld, 1897). *Chenevières* (Párizs, 1898). *Modern H.* (Wien, 1902). *Sack* E. (Hamburg, 1909). *Fónagy.*

TIFFANY-ÜVEGEK. *Lewis Comfort T.* (* 1848) newyorki iparművész által a mult sz. vége óta forgalomba hozott üvegkészítmények, amelyek technikai lényege abban áll, hogy fémszínek és a kész üveg hevítése útján a felület színessége és annak finom repedezettsége, végeredményében tehát színes irizálás, lüszter áll elő. A T.-k óriási feltűnést keltettek európai kiállításokon is, azok formái, amelyek az ú. n. Jugend-stílusból indultak ki, az üveg renaissance-ának mintegy ismertető jeleivé váltak és mind a drága eredetiekben, mind számtalan utánzatban világszerte elterjedtek. A T. igen gyakran a newyorki Tiffany & Co. ötvös cég foglalataiban kerültek forgalomba.

S c.h m i d t M i k l ó s
diszitőszobrász

Az Ujság. 1915.szept.13. (Az Áldozatkészség Szobrának felavatása.)

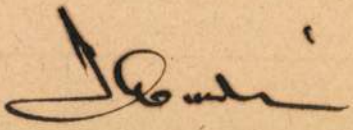

Schmidt Károly

szobrász segéd.

mintázási tanf.

Iparrajziskola

1890/91.

37. l.

Bizottsága

Budapest IV

Arena út 45

Schmidt Miklós
oszlopfaragás

Műbarátok Köre Interieur kiáll. 1904. ápr.
7 l.

SCHMIDT MIKLÓS, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.- Terézvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 581.- Összeírási szám: 1770.- 48.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
89.old.

Az Iparműv.Múz.Kopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Pozsony. Schmidt Miksa, szobrász,
1768, 1771, † 1772.

Pressburger Zeitung
1768, 68. sz., 1771, 52. sz.,
1772, 14. sz.

Schmidt Miksa, szobrász,
† 1772. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1772, 14. sz.

Schmidt Miksa, szobrász,
1768. Pozsony.

Pressburger Zeitung
1768, 68. sz.

Schmidt Miksa, szobrász,

1771. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1771, 52. sz.

Schmidt Lukas

L.

Liefelslex. 4 vol. L.

Schmidt Miksa (Max) (1861. ***[MÉL II.: 1866?]*** márc. 11. Bécs – 1935. ápr. 1. Bp.): építész, belsőépítész, bútorgyáros, műgyűjtő. – Apja, Carl Friedrich Heinrich Schmidt műbútorasztalos és lakberendező 1858-ban társas vállalkozást alapított Bécsben „Tapetenniederlage F. Schmidt & Sugg" néven, amely 1864-ben már Schönbrunnba, Erzsébet királyné lakosztályába is szállított faldekorációkat. Az 1870-es években önállóvá vált céget a legidősebb fiúról, ~ bátyjáról, a korán elhunyt Friedrich Otto Schmidtről neveztek el (Friedrich Otto Schmidts technisches Atelier für Zimmerdecorationen; később Atelier für Wohnungseinrichtungen). – Erdészeti akad.-t végzett a cseho.-i Schemnitzben (Banska Stiavnica). Négy évig tanult, ill. gyakornokoskodott egy jeles párizsi belsőépítésznél. Néhány évig egy kölni lakberendezési vállalat vezető munkatársa, majd belépett a Friedrich Otto Schmidt céghez (1889), amelynek, apja halála után, öccsével, Carl Leo Schmidttel együtt a vezetője lett (1894-től). Vezetésük alatt a cég óriási fellendülésnek indult, a megrendelők köre szinte az egész Osztrák–M. Monarchiára kiterjedt. A vállalkozást régiség- és műtárgy-kereskedelemmel is bővítette. Első mo.-i munkája a fertődi Esterházy-kastély – az 1890-es évek elejétől mintegy hét évig tartó – felújítása volt. Az 1890-es évek végén megalapította bp.-i cégét a Lipót krt. 5. sz. alatt, majd bútorgyárat is létesített a Pozsonyi úton. A Friedrich Otto Schmidt és Schmidt Miksa cég egyaránt foglalkozott a legjobb kortárs tervezők bútor-, enteriőr- és építészeti terveinek kivitelezésével, vmint bútorok, épületplasztikák, műtárgyak régi előképek utáni, hűséges másolásával. ~ Európa legjobb műtárgykereskedőitől vásárolt régi berendezéseket, kapukat, szobrokat, festményeket, s ezeket olykor felhasználta saját tervezésű enteriőrjeiben is. Megrendelői között a főnemesség, a pénzarisztokrácia és a tehetős polgárság képviselői is ott voltak. A cég többek között az Esterházy, a Festetics, a Pálffy, a Zichy, a Hatvany-Deutsch, a Törley és a Gerbeaud családnak is épített és berendezéseket készített. A vevőket nyilvántartó üzleti könyvekben kulturális intézmények (Mezőgazdasági Múz., Vígszínház), bankok, magánszemélyek egyaránt megtalálhatók. A cég által kivitelezett bútorok és belsőépítészeti megoldások tervezői között jelentős m. művészek és építészek szerepelnek, pl. Alpár Ignác, Györgyi Dénes, Toroczkai Wigand Ede, Muhits Sándor. Megvásárolta az óbudai egykori trinitárius kolostor barokk épületegyüttesét (1910 vége); az akkor igen rossz állapotban lévő katonai ruharaktárat felújíttatta és saját céljaira átalakíttatta (1911–1913). Itt helyezte el egyre gyarapodó műtárgy-gyűjt.-ét, vmint saját cégének mintakollekcióját. Műgyűjt.-ében antik bútorok, porcelán- és ezüsttárgyak, erdélyi bokályok és különböző régészeti leletek kaptak helyet. A kiscelli kastély udvarán római sírkövek, saját ásatásaiból származó Árpád-kori emlékek, működő oszlopok és vázák, különböző helyekről származó épületszobrászati díszek

sorakoztak. A régi bécsi, Mária Terézia korabeli hadügymin. bontásakor megvásárolta annak kapuit és más díszítőelemeit (1914); a két kaput beépíttette a kiscelli kastély felújított épületének D-i falvégeire. 1914-ben elhatározta, hogy a kiscelli kastélyt a tervszerűen fejlesztett gyűjt.-ekkel és a körülötte elhelyezkedő, általa folyamatosan felvásárolt telkekkel együtt a fővárosra hagyományozza, azzal a céllal, hogy ott iparművészeti múz. és „gazdag architektúrájú nyilvános park" létesíttessék. Aukcióra is bocsátott műtárgyakat, hogy azokat értékesebb gyűjteményrészekkel cserélhesse fel. Megvásárolta a Gellért-hegyen lévő, háromholdas Batthyány-kertet a rajta elhelyezkedő épületekkel együtt (1916), s itt rendezte be saját lakását is. Ekkor már Mo.-ot tekintette választott hazájának. Közben Bécsben is vásárolt ingatlanokat, amelyek között a legjelentősebb az 1920-ban megszerzett pötzleinsdorfi klasszicista kastély volt, a hozzá tartozó óriási parkkal; ebben az épületben, az óbudai kiscelli kastélyhoz hasonlóan, gyűjt.-eit és mintakollekcióját mutatta be. 1934-ben írott végrendeletében a kiscelli kastélyt és a telkeket Bp. székesfővárosra, a Gellért-hegyi ingatlanokat a bp.-i pálos rendre hagyományozta, a pötzleinsdorfi kastélyt és a parkot Bécs városa kapta meg. Hagyatékát a kortársak kb. 8 millió schillingre becsülték. Megszerzett és folyamatosan gyarapított gyűjt.-ét feltétlenül nyilvános bemutatásra szánta, sőt, már életében látogathatóvá tette. Gyűjtőmunkája során mindvégig a művészeti értékek megismertetése és közkinccsé tétele vezette. – A BTM Kiscelli Múz.-ában 2001 nyarán kiáll. mutatta be tevékenységét, és – sajnos – csak töredékesen megmaradt hagyatékát.

Irod.: A Schmidt féle műbútorgyár (Szalon Újság, 1902. 20., 13–14.); A kiscelli kincses kastély érdekes gazdája elmondja, miért árverezteti műkincseinek egy részét (Az Est, 1934. dec. 3.); Egy közép-európai vállalkozó Budapesten. Sch. M. bútorgyáros magyarországi tevékenysége és hagyatéka. Szerk. Horányi Éva és Kiss Éva (Bp., 2001); MEL II.: 593.

Kiss Éva

Schmidt Miksa (Max Schmidt)

(1861. márc. 11. Bécs – 1935. ápr.1. Budapest)

Építész, belsőépítész, bútorgyáros, műgyűjtő

Apja, Carl Fredrich Heinrich Schmidt műbútorasztalos és lakberendező már 1958-ban társas vállalkozást alapított Bécsben „Tapetenniederlage F. Schmidt & Sugg" néven, mely 1864-ben már Schönbrunnba is szállított faldekorációkat Erzsébet királyné lakosztályába. A 7o-es években már önállóvá vált a cég, melyet a legidősebb fiúról, Schmidt Miksa bátyjáról, a korán elhunyt Friedrich Otto Schmidtről neveztek el. (Friedrich Otto Schmidts technisches Atelier für Zimmerdecorationen; később Atelier für Wohnungseinrichtungen)

Schmidt Miksa az apai cégnél szerzett alapismeretek elsajátítása után erdészeti akadémiát végzett a csehországi Schemnitzben (Banska Stiavnica), s utána négy évig tanult ill. gyakornokoskodott egy jeles párizsi belsőépítésznél. Ezt követően egy kölni lakberendezési vállalatnál vezető állást töltött be néhány évig, majd 1889-ben lépett be a Friedrich Otto Schmidt céghez, amelynek apja halála után, 1894-től öccsével, Carl Leo Schmidttel együtt a vezetője lett.

Schmidt Miksa vezetése alatt a cég óriási fellendülésnek indult, s a megrendelők köre szinte az egész monarchiára kiterjedt. A vállalkozást régiség- és műtárgy-kereskedelemmel is bővítette. Első magyarországi munkája a fertődi Esterházy kastély felújítása volt, mely az 189oes évek elejétől mintegy hét esztendőt vett igénybe, s késői visszaemlékezése szerint élete legnagyobb és legszebb feladatát jelentette. A 9o-es évek végén alapította meg a budapesti Schmidt Miksa céget a Lipót krt. 5-ben, majd létesített bútorgyárat is a Pozsonyi úton. A Friedrich Otto Schmidt és a Schmidt Miksa cég egyaránt foglalkozott a legjobb kortárs tervezők bútor- enteriőr- és építészeti terveinek kivitelezésével, valamint bútorok, épületplasztikák, műtárgyak régi előképek utáni hűséges másolásával. Emellett Schmidt Miksa Európa legjobb műtárgykereskedőitől vásárolt régi berendezéseket, kapukat, szobrokat, festményeket, s ezeket használta fel olykor saját tervezésű enteriőrjeiben is. Megrendelői között ott találjuk a főnemesség, a pénzarisztokrácia és a tehetős polgárság képviselőit. A cég épített és berendezett az Esterházyak mellett többek között a Festeticseknek, Pálffyaknak, Zichyeknek, a Hatvany-Deutsch családnak, Törleyéknek és Gerbeaudéknak. Kulturális intézmények (Mezőgazdasági Múzeum, Vígszinház), bankok, lakások, mind előfordulnak a vevőket nyilvántartó üzleti könyvekben. A Schmidt Miksa cég által kivitelezett bútorok és belsőépítészeti megoldások tervezői között jelentős magyar művészek és építészek nevei fordulnak elő: Alpár Ignác, Györgyi Dénes, Toroczkai Wigand Ede, Muhits Sándor és kortársaik.

191o végén vásárolta meg az óbudai egykori trinitárius kolostor barokk épületegyüttesét, mely akkor katonai ruharaktárként szolgált és igen rossz állapotban volt, majd 1911-1913 között felújította és saját céljaira alakította át. Itt helyezte el egyre gyarapodó műtárgy-gyűjteményét, valamint saját cégének mintakollekcióját. Műgyűjteményében antik bútorok, porcellán- és ezüsttárgyak, erdélyi bokályok és különböző régészeti leletek foglaltak helyet. A kiscelli kastély udvarán római sírkövek, saját ásatásaiból származó Árpád-kori emlékek, működő oszlopok és vázák, különböző helyekről származó épületszobrászati díszek sorakoztak. 1914-ben a régi bécsi, Mária Terézia korabeli hadügyminisztérium bontásakor megvásárolta annak kapuit más díszítőelemekkel együtt, s két kaput beépített a kiscelli kastély felújított épületének D-i falvégeire.

Schmidt Miksa már 1914-ben elhatározta, hogy a kiscelli kastélyt a tervszerűen fejlesztett gyűjteményekkel és a körülötte elhelyezkedő, általa folyamatosan vásárolt telkekkel együtt a fővárosra hagyományozza azzal a céllal, hogy ott iparművészeti múzeum és „gazdag architektúrájú nyilvános park" létesíttessék. Még életében aukcióra is bocsátott műtárgyakat, hogy azokat értékesebb gyűjteményrészekkel cserélhesse fel. 1916-ban megvásárolta a Gellérthegyen lévő Batthyány-kertet a háromholdas telken elhelyezkedő épületekkel együtt, s itt rendezte be saját lakását is. Ekkor már Magyarországot tekintette választott hazájának. Közben Bécsben is vásárolt ingatlanokat, melyek között a legjelentősebb az 192o-ban megszerzett pötzleinsdorfi klasszicista kastély volt a hozzátartozó óriási parkkal. Ez az épület, hasonlóan az óbudai kiscelli kastélyhoz, gyűjteményeinek és mintakollekciójának bemutatására szolgált. 1934-ben írott végrendeletében a kiscelli kastélyt és a telkeket Budapest fővárosra, a Gellért-hegyi ingatlanokat a budapesti Pálosokra hagyományozta. A pötzleinsdorfi kastélyt és a parkot Bécs városa kapta. Hagyatékát a kortársak mesés értékűnek tekintették, kb 8 millió schillingre becsülték.

Megszerzett és folyamatosan gyarapított gyűjteményét feltétlenül nyilvános bemutatásra szánta, sőt már életében látogathatóvá tette. Gyűjtőmunkája során mindvégig a művészeti értékek megismertetése és közkinccsé tétele vezette.

A BTM Kiscelli Múzeumában 2oo1 nyarán kiállítás mutatta be tevékenységét és a sajnos csak töredékesen megmaradt hagyatékát.

Irod.: A Schmidt féle műbútorgyár (Szalon Újság, 19o2.2o.sz.13-14.p); A kiscelli kincses kastély érdekes gazdája elmondja, miért árverezteti műkincseinek egy részét (Az Est,1934. dec. 3.); Dr Eva B. Ottillinger:Adolf Loos. Wohnkonzepte und Möbelentwürfe (Residenz Verlag, Salzburg und Wien, 1994); Egy közép-európai vállalkozó Budapesten. Schmidt Miksa

bútorgyáros magyarországi tevékenysége és hagyatéka.(Szerk.: Horányi Éva és Kiss Éva, Bp. 2oo1)

Kiss Éva

MDK

Schmidt Miksa

Uri dolgozó, repr.

Hálószoba, repr.

Magyar Iparmüvészet 1903. 119, 120. l.

ÖSTERREICHISCHES BIOGRAPHISCHES LEXIKON 1815–1950

HERAUSGEGEBEN VON DER
ÖSTERREICHISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

48. Lieferung

Schlesinger –
[Schmid] Maximilian F.

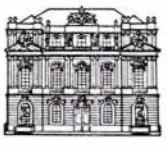

VERLAG DER
ÖSTERREICHISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
WIEN 1992

dieser Zeit entstand sein Gemälde „Die Karrenzieher" (1872), das auf den Weltausst. 1873 in Wien und 1878 in Paris ausgest. wurde. Zu seinen Werken zählten auch heitere Genrestücke und Geschichtsbilder. S. wurde vielfach geehrt und ausgez., so erhielt er u. a. die Ehrenmedaille der Akad. in München, wurde dort 1888 Prof. (nahm die Lehrtätigkeit aber nicht wahr) und bekam 1895 das Ritterkreuz des Franz-Joseph-Ordens. 1900/01 fungierte S. als Mitgl. in der Jury „Malerei" der Münchener Künstlergenossenschaft, 1902 war er Vorsitzender dieser Vereinigung, 1905 Ehrenmitgl. des Tiroler Künstlerbundes. Ab 1885 hielt er sich immer öfter im Paznauntal auf, wo eine Reihe von Landschaftsstud. entstand. S. nahm an zahlreichen Ausst. im In- und Ausland teil, so in Wien 1873, 1906, Paris 1878, München 1890, 1895, Innsbruck 1893. Zu seinen bedeutendsten Werken gehören u. a. „Der Herrgottshändler", 1874, „Die Vertreibung der Zillertaler Protestanten 1837", 1877, „Aus den Tiroler Freiheitskämpfen 1809", 1890. S. orientierte sich in seinen Arbeiten stark an der gesellschaftlichen Wirklichkeit, die er z. Tl. leicht überhöhte und ins Satir. wandte, wenn es sich um die Darstellung des geistlichen Lebens in seiner Heimat handelte. Neben Defregger und Gabl (beide s. d.) war S. der bedeutendste Vertreter der Tiroler Genremalerei Münchner Prägung, nach der Erfahrung der französ. Freilichtmalerei auch in der Landschaftsmalerei ein hervorragender Kolorist.

W.: Die Bettelmönche, 1871; Die Beichtzettelablieferung, 1873; Das Brautexamen, 1875; Stillvergnügt, 1882; Verlassen, 1885; Gang zur Wallfahrt, 1886; Die Feuerbeschau, 1888; usw.

L.: L. Ganghofer, in: Die Gartenlaube, 1884, S. 606ff. (mit Bild); H. Ludwig, in: Weltkunst 49, 1979, S. 1748f.; Bénézit; Fuchs, 19. Jh.; Thieme-Becker; Wurzbach; F. Pecht, Geschichte der Münchener Kunst im 19. Jh., 1888, S. 344f.; F. v. Boetticher, Malerwerke des 19. Jh. 2/2, 1898; R. Schraffl, in: Tiroler Ehrenkranz, hrsg. von A. Lanner, 1925, S. 146ff. (mit Bild); R. Theiss, in: Landecker Buch 1 (= Schlern-Schriften 133), 1956, S. 185; M. S., Landeck 1972 (Kat.); E. Egg, Kunst in Tirol, 1972, S. 260; G. Ammann, Das Tiroler Oberland (= Österr. Kunstmonographie 9), (1978), s. Reg.; G. Pfaundler, Tirol Lex., 1983; F. v. Defregger und sein Kreis, Lienz 1987, S. 62ff., 112ff. (Kat.); E. Cimarolli, in: Ischgl, 1989, S. 79ff.; G. Ammann, in: FS für E. Egg ... (= Veröff. des Tiroler Landesmus. Ferdinandeum 70), 1990, S. 9ff.; L. v. Hörmann u. a., Wanderungen durch Tirol und Vorarlberg (= Unser Vaterland 2), o. J., S. 198ff. (mit Bild). (G. Ammann)

—Mat(t)hias Andreas **Schmidt,** Buchdrucker. Geb. um 1742; gest. Wien, 13. 12. 1818. 1764 wird S. erstmals als Schriftsetzer in der Wr. Buchdruckerei Trattner genannt. 1778 kaufte S. die Wr. Buchdruckerei des Leopold Kirchberger und erhielt noch im selben Jahr die Befugnis eines Univ.Buchdruckers. Wegen eines Verstoßes gegen die Zensurvorschriften wurde er um 1780 zu einer Geldstrafe verurteilt. Um 1790 arbeitete er mit acht Pressen; 1796 scheint er als Hofbuchdrukker auf. Aus seiner Offizin, die in Wien einen sehr guten Ruf genoß, stammen viele bedeutende wiss. Werke, darunter „Wiens Buchdruckergeschichte bis M.D.L.X." von Michael Denis (1782) sowie mehrere botan. Prachtwerke von N. J. v. Jacquin (s. d.). Um die Jh.Wende war S. auch als Schätzmeister tätig. Gegen Ende seiner Laufbahn wählten ihn die Wr. Buchdrucker zu ihrem „Repräsentanten". Bei seinem Tod hinterließ er – einschließlich der Geschäftseinrichtung – ein beachtliches Gesamtvermögen. Seine Erbin, die Tochter Franziska S., verehel. Sarchi, verkaufte die Druckerei 1821 an Johann Paul Sollinger.

L.: (F. Gräffer), Josephin. Curiosa 3, 1848, S. 79; Kat. der hist. Ausst. von Wr. Buchdruck-Erzeugnissen 1482–1882, 1882, S. 97f.; A. Mayer, Wiens Buchdrucker-Geschichte 1482–1882, 2, 1887, s. Reg.; A. Durstmüller, 500 Jahre Druck in Österr. 1, (1982), S. 222f.; Wr. Stadt- und LA, Wien. (A. Durstmüller)

— Max (Miksa) **Schmidt,** Innenausstatter und Kunstsammler. Geb. Wien, 11. 3. 1861; gest. Budapest (Ungarn), 1. 4. 1935. Sohn des Kunsttischlers und Innenausstatters Carl Friedrich Heinrich S., Bruder des Schauspielers Erich August S. (beide s. d.), evang. AB. S. absolv. die Forstakad. in Schemnitz (Banská Štiavnica), lernte danach vier Jahre bei einem Pariser Innenarchitekten und war später bei einer einschlägigen Kölner Fa. in leitender Stellung tätig. Er trat 1889 in die väterliche Fa. „Friedrich Otto Schmidts technisches Atelier für Zimmerdecorationen" (später „für Wohnungs-Einrichtungen") ein, die er nach dem Tod des Vaters 1894 gem. mit seinem Bruder Carl Leo S. (geb. Wien, 20. 2. 1867; gest. ebenda, 15. 5. 1942) übernahm und gem. mit diesem um eine Niederlage in Budapest erweiterte, in der über 300 Arbeiter beschäftigt waren und in der die Möbel nach den Plänen der besten ung. Kunstgewerbler und nach alten Vorbildern hergestellt wurden. Nachdem in den 90er Jahren die Grenzen des Historismus und die Reformbedürftigkeit des Kunstgewerbes offenkundig geworden waren, wurde das Unternehmen, angeregt durch A. Loos (s. d.), der

bei „Friedrich Otto Schmidt" als Berater tätig war, zum Motor der vom neuen Dir. des Österr. Mus. A. v. Scala (s. d.) ausgehenden Reformideen, die den Historismus durch detailgetreue Kopien, wie sie „Friedrich Otto Schmidt" auf den Wr. Ausst. des Mus. zeigte, oder durch Neuschöpfungen nach engl. Vorbild zu überwinden suchten. Loos, den auch eine lebenslange Freundschaft mit den Brüdern Max und Carl Leo S. verband, verwendete viele Sitzmöbeltypen aus dem Angebot der Fa., die auch international erfolgreich war. S. zählte auch zu den bedeutendsten Antiquitätenhändlern Europas. Er kaufte Schloßeinrichtungen, Portale und Gemälde, womit er mit viel Sinn für Prunk und repräsentative Wirkungen die Paläste des Finanzadels und der Hocharistokratie, etwa der Familien Castiglione, Festetics, Pálffy, Károlyi usw., ausstattete. Mit seinem Ausbau der Burgruine Kehlburg bei Bruneck (Südtirol) fand er so großen Beifall, daß er mit der Einrichtung weiterer Esterházyscher Schlösser beauftragt wurde. S. erwarb selbst Schlösser in Wien und Budapest, so 1920 das Pötzleinsdorfer Schloß in Wien XVIII. mit seinem großen Park, in dem er die Figuren des ehemaligen Ringtheaters aufstellen ließ. In den Innenräumen des Schlosses ließ er tw. dekorative Teile von anderen Palästen anbringen. Die Säle bargen Smlgg. von Gemälden alter Meister sowie kunstgewerblicher Gegenstände und chines. Vasen. Außerdem besaß S. in Wien das Hernalser Schlößl, das Palais Pachta-Nostiz und das Palais Chotek (ab 1904 Firmensitz). Im Budapester Altofen (Óbuda) erwarb er 1912 das Kisceller Kloster, in dem er ein Kunstgewerbemus. mit einer stilgerechten Musterkollektion einrichtete, wobei etwa die innere Hoffassade mit Fassadenteilen des Reichskriegsmin. in Wien verkleidet wurde, die S. bei dessen Demolierung aufgekauft hatte. Auch die Batthyány-Gärten in Budapest samt Villa waren in seinem Besitz. 1934 vermachte er das Pötzleinsdorfer und das Hernalser Schlößl testamentar. der Gemeinde Wien, das Kisceller Schloß der Stadt Budapest. Sein Nachlaß repräsentierte einen Wert von nahezu 8 Millionen Schilling. S., der wie sein Vater mit vielen zeitgenöss. Künstlern befreundet war, verfügte über eine tiefgehende kunstwiss. Bildung. Er besaß eine wertvolle Bibl. und sprach mehrere Sprachen, darunter Türk. und Hebräisch. Die Fa. wurde nach seinem Tod von Carl Leo S. weitergeführt und befindet sich noch heute in Familienbesitz.

L.: Neues Wr. Tagbl. vom 17. 1. 1930 und 3. 4. 1935; Pester Lloyd und Pesti Napló vom 4., Az Est!, Ujság, Neues Wr. Journal vom 3. 4. 1935; N. Fr. Pr. vom 3. 4., 8. 5. 1935 und 20. 5. 1937; Die Presse vom 11. 11. 1954; Magyar Iparmüvészet, 1903, S. 117ff.; G. Gerold, in: Frau und Mutter 46, 1947, 1. Novemberbl., S. 9; M. Életr. Lex.; Währing. Ein Heimatbuch des 18. Wr. Gemeindebez. 2, 1924, s. Reg.; L. Loos, Das Buch ohne Titel, hrsg. von A. Opel und H. Schimek, 1986, S. 83f.; F. Kollin, Grüsse aus dem alten Budapest, 1988, S. 190f.; E. B. Ottillinger, in: 22. Wr. Kunst- und Antiquitätenmesse, Wien 1990, S. 177ff. (Kat.); Evang. Pfarramt AB. Wien I., Mitt. I. Schmidt, Wien, und F. Uffermann, Seewalchen am Attersee, OÖ.

(E. Hann – P. Lövei – E. B. Ottillinger)

— Maximilian Florian **Schmidt,** Mediziner. Geb. Brünn, Mähren (Brno, Tschechoslowakei), 16. 4. 1784; gest. Wien, 15. 11. 1846. Sohn eines Bedienten und späteren Wirtes; stud. ab 1803 Med. an der Univ. Wien, 1809 Dr. med. Zunächst in Militärspitälern eingesetzt, eröffnete er später eine eigene Praxis, wurde Mitgl. der medizin. Fak. der Univ. Wien, in welcher er 1825 das Stimmrecht erhielt, und bekam den Titel eines ao. Prof. Da er, bes. während seiner Militärzeit, die mangelhaften Kenntnisse des Pflegepersonals der Krankenanstalten kennengelernt hatte, strebte er nach einer besseren Ausbildung der Pfleger und konnte 1812 die Erlaubnis zur Abhaltung von außerordentlichen Vorlesungen erwirken, die er an Sonntagen ansetzen sollte, um die Schüler nicht von ihrer eigentlichen Arbeit abzuhalten. Neben dem theoret. Unterricht hielt er auch Übungen am Krankenbett ab. S. bemühte sich, diese Lehrveranstaltungen auch in den Stud.Plan für Mediziner einzuführen, was ihm jedoch nicht gelang. Vereinzelt hatte er aber unter seinen Hörern auch Ärzte und bes. nach Ausbruch der Choleraepidemie 1831 überhaupt großen Zulauf. Daneben versuchte er, die Wirksamkeit der verschiedenen chem. Bestandteile bestimmter Heilquellen zu klären. S., der auch ein Hdb. für die Ausbildung des Krankenpflegepersonals abfaßte, ist als Pionier einer geregelten Schulung dieses Berufsstandes anzusehen.

W.: Neue Methode das Badner Bad zu gebrauchen, 1817, 2. Aufl. 1843; Anleitung zum Gebrauche der Mineralwasser, 1818; Anleitung zum inneren Gebrauche des Badner Ursprungswassers, 1818, 4. Aufl. 1820; Unterricht für Krankenwaerter, 1831; usw.

L.: H. P. Wolff – J. Wolff, in: Z. für klin. Med. 40, 1985, S. 207ff.; Hirsch; Wurzbach; H. Rollet, in: Neue Beitrr. zur Chronik der Stadt Baden b. Wien 12, 1899, S. 94; UA Wien.

(M. Jantsch)

SCHMIDT Miksa műgyűjtő

SZALON.
SCHMIDT MIKSÁTÓL.

TERVEZTE
WIEGAND EDE.

Magyar Iparművészet
1903

SZALON.
SCHMIDT MIKSÁTÓL.

TERVEZTE
WIEGAND EDE.

URI DOLGOZÓ.
SCHMIDT MIKSÁTÓL.

TERVEZTE
WIEGAND EDE.

AZ ASZTALOS-
MUNKÁT KÉSZITETTE
MÓCSAY JÓZSEF.

REGGELIZŐ SZOBA.
SCHMIDT MIKSÁTÓL.

TERVEZTE
WIEGAND EDE.

URI DOLGOZÓ.
SCHMIDT MIKSÁTÓL.

TERVEZTE
WIEGAND EDE.

AZ ASZTALOSMUNKÁT KÉSZÍTETTE
MÓCSAY JÓZSEF.

HÁLÓ SZOBA.
SCHMIDT MIKSÁTÓL.

TERVEZTE
WIEGAND EDE.

KONYHA.
TERVEZTE
WIEGAND EDE.

AZ ASZTALOSMUNKA
MÓCSAY JÓZSEFTŐL,
A TŰZHELY ÉS
ÖBLÖGETŐ
RÉVAI OSZKÁRTÓL,
A RÉZEDÉNY
JANCSURÁK
GUSZTÁVTÓL VALÓ.

Horváth: Boldogasszony

Schmidt Miksa

magzatcsának
részben való auk-
ciója -

Arv. Csanak 107 és 108.

109. auktc. katalogusb

könyvárusban

A bevezetésben
bőven foglal-
kozunk az ő
kalandos élet-
útjával.

Schmidt Miksa építész M.O.K.

1923 ban egyik építője a Vajtai Ficky kastélynak.

Gerle. Művész. 1959 I. 403

Schmidt Miksa

MDK

Disz tér 12. sz. ház.

1913-ban Jablonszky Ferenc épitész Schmidt Miksa elgondolása szerint átépitette. 1959-60 ban Dragonits Tamás régi klisszicista homlokzattal helyreállitotta.
Egyik földszinti szobájának copf falfestményét Papp Oszkár állitotta helyre 1960-ban.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

18.1.

Schmidt Miksa

C.

A Pesti Városháza

1935. 4. 27. 17. l.

...nak

Pyest

...er Otthon Kör ...gyesít bélyegkiállítás,
... vezérkar P.6. mellékelt beszámolóval

Telegrafistakettel
Adelhaszt
pénzbeszedő
Pyest. Attila u. 21
929 3/31

Schmidt Miksa

műhelyétől ki-került
lantorok, ok szíved-

Arverein Csanak ajánlja tat.

37.ik. 1927. márc.

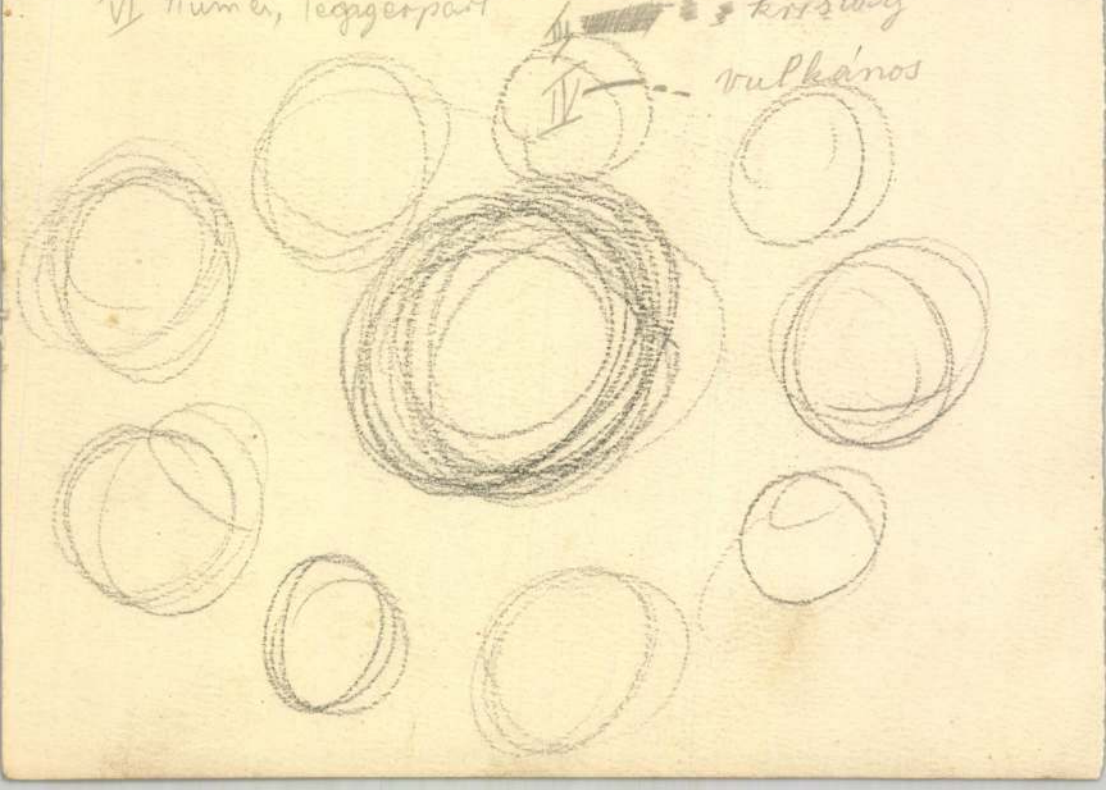
VI Tumer, legyerpart
krátery
vulkános

MDK

Schmidt Miksa

Szalon, repr.

Uri dolgozó, repr.

Reggeliző szoba, repr.

Magyar Iparmüvészet 1903. 117,118,119.l.

MDK

Schmidt Miksa, butorgyáros

XVI.Lajos- stilü női budoár. Nyugodt eleganciája által tünik ki. Darabja: egy márványos, bronz dombormüvekkel diszitett commode, stb.

Cr-Lousi kiállitásunk.
Magyar Iparmüvészet. 1904. 208-15.

MDK

Schmidt Miksa —

Ezüstérem kitüntetést kapott, a st. louisi világkiállitáson.

Művészet, 1904. 406.l.

MDK

Schmidt Miksa

Vállalkozók Közl. 1905. nov. 1. 3. l.

Uj tőzsdepalota...

Schmidt Miksa MIK

Az 1906 aug. 3. -án leégett kiállitás helyé
Sz e ptemberben már uj kiállitás nyilt meg.
A szobaberendezések osztályán már csak négyen szerepeltek:
Vigand, Undi Mariska, Thék és Schmidt Miksa

47.o.

Czakó: Milanoi. 1907.

Schmidt Miksa

M.D.K.

A tőzsdepalota bebutorzását végezték és neve az előszámolási összegek felsorolásánál szerepel.

A budapesti áru- és értéktőzsde . . . . Bp 1908, 42 lap.

Schmidt Miksa

M.D.K.

A tőzsdepalota építkezésénél egy sziklakibúvás
a kutatók szállításával Schmidt Miksát is megbírta.

A budapesti áru- és értéktőzsde . . . . . Bp 1908. 25 lap.

SCHMIDT MIKSA, díszítőművész

Esterházy Miklós hercegnek vissza akarta állitani Az Eszterházy kastély XVIII. századi berendezését. Ebben Schmidt segitette, mint gyakorlati kivitelezője, mestere. 85. old.

VADÁSZI ERZSÉBET: Philippe de Lasalle Esterházy mintája 75. old.

Az Iparmv. Műs. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv. Műs. Évkönyve. XI. 1968. Bpest. 1969

Schmidt Meiksa
epitén (?)

Gentamicin
11,39. l.

várfelügyelő.

382·84
10 45 87
1428·65
1428·65
0

MDK

Schmidt Miksa épitész

Disz tér 12.sz. házat épitette át

GenZakBpest

ednek a nyomóforma felületébe. A mé-
hagy nyomot a levonaton. Ismertebb
arc, rézmetszet.

nó?, 1493—Vaprio d'Adda, 157o k./:
nitványa. Mesterét Rómába, majd Fran-
ővészi és irásos hagyatékát megőrizte.
valamit, nevét inkább a Leonardóhoz
neg. 17 éves korából egy rajzát is-
na/. A berlini Vertumnus és Pomona,
eningrád, Ermitázs/ s egy Női arckép
/ szerepel a neki tulajdonitott művek

Schmidt Mika

Mitteilungen 1904. 406

– 1911. 153, 233

Keleti Gusztáv: Aradmegyei t
32(808), 2342(722). — Erdei fűzfás
255(62i), 2345(342). — Erdő 32(80
2346(722). — Facsoport 255(62i),
(342). — Falicsi fő 255(62i), 234i
— September végén 255(62i), 2343

Schmidt Miksa

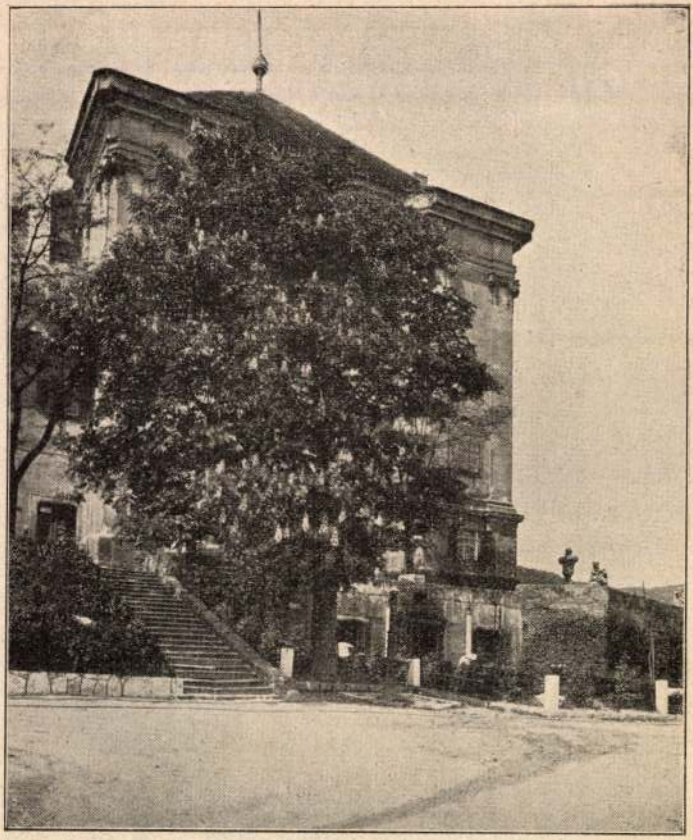

SCHMIDT MIKSA

Ó-Buda-Kiscelli Mária Theresia-korabeli kastélya. Innen származnak a kiállításra került bútorok és műtárgyak.

Műcsarnoki kiáll. kat.
1912/13.

WESZELY ISTVÁN
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 9. SZ.

Téli és nyári sportcikkek nagy választékban. „Rohonczy-Columbus"-korcsolyák és „Achilles"-bokaszíjak főraktára. „Les Alexander, Mars, Hercules" stb. korcsolyák. Kerekes korcsolyák. Jéghockey, Sportszánkók, Davosi Ródli, Flexible Flyer Bobsleigh, Tobbogan, Skeleton, hó- és jégsportsapkák, keztyűk, Sweaterek, hócipők, halina-csizmák legjobb minőségben. Lawn-Tennis, Golf, Croquet, Football stb. Testedző szoba-tornaszerek.

ÁRJEGYZÉK BÉRMENTVE KÜLDETIK MEG.

Schmidt Miksa
műépítész

Schmidt Leó bécsi nagyiparos mint egyetlen testvér, **Vida Alfréd** és **Ottó** mint sógorok, **Gleichmann Lajos dr.** mint Schmidt Miksa több évtizeden át jogtanácsosa, a **Schmidt Miksa cég tisztviselői kara és munkásai és a rokonság** együttesen fájdalmas szivvel jelentik, hogy

Schmidt Miksa ur

műbutorgyáros

Budapesten 1935 április 1-én, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, életének 74. évében visszaadta nemes lelkét a Mindenhatónak.

Temetése április hó 4-én a kerepesiuti temetőben lesz a róm. kat. egyház szertartása szerint. Az egyházi szertartást a Pálosok budapesti rendje fogja végezni.

Nyugat

1935 IV. 3

Schmidt Miksa
műépítész

Új Magyarság
1935. IV. 2.

Schmidt Miksa műépítész meghalt

Hétfőn délután terjedt el a fővárosban a hír, hogy *Schmidt* Miksa, a kiváló műépítész, akit egész Európában ismertek, az Amerikai-úti szeretetkórházban héthónapi betegeskedés után meghalt. A halálhír megdöbbentette Budapest művésztársadalmát, amelynek egyik legbecsültebb tagjai közé tartozott a 74 éves építőművész.

Schmidt Miksa 1861-ben született Bécsben és már édesapja mellett, aki egészen kivételes egyéniség volt, az akkori művelt világ legnagyobb szellemeivel ismerkedett meg. Nagy tehetséggel és szorgalommal végezte tanulmányait Bécsben, majd később Párisban, ahonnét visszatérve megkapta az első kitüntető feladatot is. *Bubits* püspök, az Esterházy-család vagyonának kezelője, megbízta a fiatal építészt az ausztriai Kehlburg várának korhű rekonstruálásával. A munka kitünően sikerült és a fiatal építész egyre-másra kapta meg a hasonló feladatokat.

Budapesten is megalapítja cégét és több-

Schmutzer, Andreas / 1700-1740/ MDK

Rézmetsző

"Venae Poeticae e Fonte gratiar. Virgine Dei Matre SÁSVÁRIENSI Deductae". Jel.: Joseph et Andre ~~Schmutz~~ Schmuzer sc."

203.o.

Cennerné Wilhelmb Gizella -Rózsa György: A Magyar Történelmi Képcsarnok rézlemezgyűjteménye.
FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 197-199.o.
A publikálatlan rézlemezek jegyzéke.
U.O. 199-205.o.

Ma: Iparos és Kereskedő Napló (Melléklet) — **Ára 16 fillér** — E

Budapest, 1935 — **86. évfolyam 75. szám** — **Kedd, április 2**

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Egy hóra . . 4.— pengő
Negyedévre . 10.80 pengő
Félévre . . 21.60 pengő

Egyes szám ára
Budapesten, vidéken és a pályaudvarokon 16 fillér
Ünnepnapokon 24 fillér
Vasárnap . . . . . 32 fillér

PESTI NAPLÓ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VII. ker., Rákóczi út 54.
Telefon: 455–50-től 57-ig
464–18, 464–19.
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási- és könyvosztály:
VII., Erzsébet körut 18–20.
Szerkesztőség Bécsben:
I., Kohlmarkt 7.

A GYŐZELEM

Kezdjük a számokkal. Százhetvenöt nyiltan szavazó kerületben lezajlott a választás — és nagyban-egészben eldőlt az egész választási hadjáraté is. Százhatvannégy mandátumból 132 a nemzeti egység pártjáé és a többi sem mind — az ellenzéké. Az egységespárti többség: Gömbös-párti többségként, a kisebb többség: nagyobb többségként tér vissza a Házba. Ez a Ház nemcsak *új* lesz, hanem *más* is. A *régi* képviselőház legmarkánsabb arcvonásai hiányzanak az új Ház arculatából, igen, ez a többség nemcsak számarányaiban egészen más, hanem összetételében is. A kormány döntő győzelmet aratott. Ez a tény és a ténynyel hiába polemizálunk, a ténynek nem lehet beszédet tartani, a tényt lehet kommentálni, de a tény: tény marad és a reálpolitikának a tényhez kell alkalmazkodnia, nem pedig a tény származástanához vagy — kommentárjaihoz. Ez az új többség előttünk, valamenynyiünk szeme láttára, szinte óránkint, jalszavankint, programonkint és mandátumonkint keletkezett; s nem tudnánk nagyobb hibát elképzelni, mint ha egyfelől egyszerűen avval intéznénk el az egész választási eredményt, hogy: »hja, ez a nyiltválasztás diadala«, a másik oldalon pedig egyszerűen azzal, hogy: »ez a reformprogram eszményi diadala«. A választási eredményben óriási része van a nyilt választásnak — ez kétségtelen, a nyilt választás ezen a búcsúfelléptén megtette azt az utolsó nagy szolgálatot, hogy egyszersmindenkorra és végérvényesen feltárta minden képtelenségét, minden anakronizmusát, minden tarthatatlanságát. »Nem is szabad mégegyszer ezzel a törvénnyel választani«, mondta a választás napján *Preszly* Elemér belügyi államtitkár s ugyanezt hirdették a kormánypárt összes vezető tényezői már a választások előtt is: de vajjon nem merül fel a kérdés, hogy ha »nem szabad mégegyszer ezzel a törvénnyel választani«, akkor miért választatott a kormány ezzel a törvénnyel mégegyszer — most? De végre a legtöbb, amit evvel a kérdéssel el lehet érni az, — hogy megfelelnek rá, igennel vagy nemmel, a tények túlcsaptak ezen a kérdésen, amely végre is ma már a politika régiségtani kérdése lett, — a ténnyel szemben, a választások eredményével szemben. Tény ez az óriási választási győzelem, de tény az is, hogy az ellenzéki pártok egész sora nem is bocsátkozott választási harcba a nyilt választásos kerületekben; ez az óriási győzelem, amelyet a kormány aratott, jogosít, — de kötelez is, jogosítja és kötelezi a kormányt arra, hogy most már valóban megvalósítsa nagy reformprogramját.

Ez a program, amelyet *Gömbös* Gyula miniszterelnök annyi hittel, lendülettel s oly hatalmas szuggesztív erővel hirdetett, nem hagyhatta érintetlenül a választó polgárság nagy tömegeit. Hogy is hagyhatta volna érintetlenül, amikor a polgárság szinte napról napra beleütközik az évtizedes restanciákba, amelyek az elmulasztott reformpolitikák nyomában támadtak — hogyne lelkesült volna a közönség a demokratikus titkos választójog, a telepítés, a hitbizományi reform, a közoktatási reform programjain, mikor azok még ellenzéki programkorukban is hevítették már a közvéleményt! A reformok jelszava dominálta a választásokat — reméljük, hogy a reformok valósága dominálja majd az új Ház életét. A reformok többséget kaptak a választásokon, miután már megvolt a többségük a választások előtt. A választásokon a választók megfeleltek a hozzájuk intézett kérdésre, de minden jel arra vall, hogy több kérdésre feleltek meg, mint amennyit hozzájuk intéztek. A választók nemcsak feleltek, nanem kérdeztek is és az eddigi eredményekből ez a kérdőjel is kibontakozik. A választás által nagyobb és mélyebb átalakulás ment végbe, mint amennyit a választások egyáltalában magukkal szoktak hozni; ez a választás feltárta azokat az átalakulásokat, amelyek évtizedek hosszú sora óta, sokszor láthatatlanul, néha gyorsabb, néha lassúbb folyamatban végbementek a magyar élet mélyén és felszínén. Az eddigi háborúutáni parlamentek, az első nemzetgyűlést leszámítva, nagyban, egészben egyforma politikai lelkialkatot fejeztek ki; a közben eltelt évtizedek nem hagytak súlyosabb és mélyebb nyomokat, mint ahogy például az 1867-es törvényhozás összetételében nem mutatott döntő eltérést az 1848-ikitól. De mint ahogy a koalíciós parlamentet nem egy év választotta el az utolsó szabadelvűpárti parlamenttől, — ezt a mostani többséget sem egyszerűen néhány hét választja el a régi többségtől, hanem sokkal több, még ha az új többség jeletékeny része: a régi is. A Ház arca megváltozott. Megváltozott a többségen és megváltozott az ellenzéken. Az ellenzék — a nyiltválasztásos kerületekben az ellenzék — már amennyiben részt vett ezeknek a kerületeknek választási csatáiban — elvesztette a teret, még a független kisgazdapárt volt képviselőtagjainak nagyrésze is elbukott a választási csatatéren. Legfigyelemreméltóbb Hegymegi-Kiss Pálnak, a párt egyik vezető emberének bukása. Debrecen egyik képviselője volt tizenkét éven át, a második nemzetgyűlésen és az első és második háborúutáni képviselőválasztáson keresztül; most listája választás alá se kerül a Hajdúság metropólisában s a tegnapi választáson több nyilt kerületben is csatát vesztett, Nádudvaron, Csengerben és Berettyóújfalun. A választók, úgylátszik, mégsem méltányolják azt a politikát, hogy ugyanegy párt az egyik városban kormánypárti listán indul harcba a mandátumért, a másikban ellenzéki listával; a második képviselőházból Gaal Gaston három képviselővel indult el a független kisgazdapárt élén a választási csatatérre — és negyedszázzal tért vissza. Most? Most a párt régi képviselőtagjainak nem kis része elvesztette mandátumát, a választók túlnyomó többsége soha nem tudja megérteni azt, hogy egy párt, amely a titkos választójog vezérharcosaként küzdött, az egész cikluson át, — a ciklus végének politikai küzdelmeiből hirtelen avval a meglepő szózattal lép fel, hogy csináljunk mégegyszer nyilt választást a titkos választójogért! hadd legyen nyilt választás — a titkos választójog jelszavával! A választó polgárság túlnyomórésze érzéketlen az árnyalatok iránt s az a kisgazdapárti választóközönség, amely Gaal Gaston fellépésében szinte egy színmagyar népmozgalom lenyűgöző varázsával bontotta ki diadalmas szárnyát, nem igen tudja elképzelni, hogy Gaal Gaston valaha is arra utasította volna egy ilyen döntő választásban híveit, hogy ebben vagy abban a kerületben pedig szavazzatok az egységes pártra... Nem a gaalgastoni ideál bukott meg, hanem az a politika, amely nem tudott éreztetni egy pártnyi különbséget a maga és a kormánypárt politikája közt. Az emberek szavaznak egy pártra, de nem szavaznak egy árnyalatra, az emberek nem tudják megérteni, hogy minek egy politikának — két párt! Lehet, hogy a hátralevő választásokon ez a párt még ellensúlyozza tegnapi veszteségeit; egy biztos: Hegymegi-Kiss Pál bukása a parlamenti életünk értékvesztesége. Markáns vonás tűnik le a Ház arcáról őrgróf *Pallavicini* György kiesésével; Pallavicini a régi nagy parlamenti viharok elegáns gladiátora, a Tisza—Andrássy-féle évtizedes harcokban a parlamenti polémia »vívóakadémiáját« járta végig, harminc éve hozzátartozik az ülésterem és a folyosó életéhez. Hiányzik az új parlamentből *Zsilinszky* Endre érdekes, fiatalos ősz feje, amelyben szinte vasércként izzanak mindig az új magyar reformeszmék, a különvélemény egyik legnyakasabb, leghajthatatlanabb és legönzetlenebb képviselője volt a régi Házban. A közgazdasági viták sokat vesztenek *Fenyő* Miksa bukásával, alapos tudásába szinte művészi ízlés vegyült s plénumban és bizottságban, barátok és ellenfelek egyforma tisztelettel és érdeklődéssel hallgatták mindig. Veszprémben megbukott Griger Miklós, a régi Ház egyik legpompásabb szónoka — de ő talán még más kerületből mandátumot kapott. Kisebbségben maradt *Czettler* Jenő, a Ház volt alelnöke, a mezőgazdasági szakkérdések egyik legalaposabb ismerője, kisebbségben maradt *Berki* Gyula, a Bethlen-gárda legszenvedélyesebb polemikusa, kisebbségben maradt *Lázár* Miklós, a kitűnő ujságíró; nem kapott mandátumot *Rubinek* István és *Őrffy* Imre. De hiszen ezeket a választási eredményeket másutt, lapunk más helyén részletesen megtalálja az olvasó — itt most a régi és az új Ház különbségeiként mutatunk rá az ismert nevekre, amelyekkel nem találkozunk a képviselők névsorában és az ismeretlen nevekre, amelyekkel találkozunk a képviselők névsorában.

Ismeretlen név — ez nem értékelést jelent, hiszen valamikor a legtöbb név ismeretlen név volt. Az ismeretlen név: ígéret. S vannak ismeretlen nevek — amelyek csak a Házban voltak eddig ismeretlenek, de vannak olyan ismeretlen nevek, amelyekben már érdemek visszhangjai csengenek. Mi mindenesetre reméljük, hogy a kormány és pártja már az úgynevezett hivatalos jelöléseit is egy reformprogram perspektívájába tágította, — hogy minden reformprogramnak megtalálta vagy megkereste a maga szakembereit. Voltak korszakok a parlamenti életünk történetében, amikor a nyilt választás rosszának megvolt az az óriási ellensúlya, hogy a pártok az úgynevezett »biztos kerületekben« a legjava szakembereket hozta be — olyanokat, akiknek úgynevezett »gyökerük« nem egy kerületben volt, hanem egy ország, vagy egy világrész kultúréletében, vagy közgazdasági életben. Azok a parlamentek voltak azok, amelyekben minden kérdésben azok voltak a vezető szónokok, akik nemcsak a Házban, de az országban és néha a világrészben is a legalaposabb és legfényesebb szakemberek voltak, amikor a kereskedelem- és iparpolitikai kérdésekben Wekerle, Baross, Matlekovits, Láng Lajos, Nagy Ferenc, Hieronymi, Lánczy Leó, az agrárpolitikai kérdésekben György Endre, Rubinek Gyula, az irodalom és művészet kérdéseiben Jókai Mór, Herczeg Ferenc, Mikszáth Kálmán, Pulszky Ferenc voltak a szónokok — hogy csak néhány példát említsünk a ragyogó példák egész sorából. Azt mondják, hogy a választásokban, a világ minden választásában mindig van valami ellenkiválasztásféle és ezt az ellenkiválasztást ellensúlyozta az, hogy a pártok s elsősorban a kormánypárt, a maguk részéről arra törekedtek, hogy a parlamenti munka tartalma és színvonala ilyen módon is biztosíttassék.

Az új Ház arculatából, amely még nem egészen bontakozott ki, — hiszen még három vármegye választásai, a legtöbb titkosan választó kerület választásai s a pótválasztások még hátra vannak — sok szfinkszszerűség néz ránk. Mindenesetre reméljük, hogy a kormány reformgondolatai fogják irányítani az

új többség munkáját, az új többségét, amelynek győzelme nem annyira meglepő, mint győzelmének roppant arányai. Ha ez egy reformpolitika győzelme, akkor mindenki örömmel üdvözli; végül talán az ellenzék is, amely nem legyőzve, — csak vesztesen került ki eddig a küzdelemből.

A tények hatalmáról szóltunk az előbb. De tényt a politikában nemcsak a szám nyers ereje jelent; a politikában egészen sajátságos mértékek és mérlegek vannak, a politikában egy ember — egy egész pártot jelenthet, és a politikában nemcsak a mandátumok száma fejezi ki a közvélemény elosztódását. Végre megtörténhetik, hogy minden kerületben egy szavazattöbbséggel győz egy párt — hát akkor 245 főnyi szavazatkülönbség által a közvélemény egyik része korlátlanul érvényesül a parlament összetételében, a másik pedig egy enyhe fénysugárban sem tükröződik viszsza benne? Ez persze abszurd feltevés — de abszurditásával kell mérni minden helyzetet. Most is előfordul, hogy már az ajánlásoknál elbuktak jelöltek, akik ezer és ezer szavazatot kaptak, — persze kisebbségbe kerültek, tehát elbuktak. Mondani sem kell, hogy ezek túlnyomórészt ellenzéki jelöltek. És itt térünk vissza arra, hogy a kormányt ez a valóban impozáns és hatalmas győzelem nemcsak jogosítja, hanem kötelezi is. Kötelezi mindenekelőtt: méltánylásra a közvéleménnyel szemben, amelynek számottevő része az ellenzék mellett vonult fel, kötelezi lojalitásra — az ellenzékkel szemben. Végre az ellenzékkel szemben három olyan erő lépett harcba, amely döntő még akkor is, ha a kormány a választások tisztaságára törekszik, mint ahogy most Gömbös Gyula miniszterelnök nemcsak törekedett, de valóban és elismerten biztosította is azt.

Az a három tényező: a nyilt választójog, amely a legeszményibb választás mellett sem az ellenzék malmára hajtja a vizet; az egységes párt nagyobb felkészültsége, amely általában mégsem az ellenzék versenypozícióját javítja; és végül az, hogy az ellenzék — kis pártokra széthullva harcol a kormánypárt egységes tömegével és vezetésével.

Gömbös Gyula kormánya óriási győzelmet aratott a választásokon. Ha most még nagyon vitás lehet, hogy milyen arányban osztozik ezen a győzelmen a nyiltválasztás — és a reformpolitika progrmaja, a kormány hamar eldöntheti ezt a kérdést azzal, hogy megvalósítja — a titkos választójogot, megvalósítja a többi reformokat. Minél gyorsabban valósítja meg a titkos választójogot, annál gyorsabban felejteti el az új többség, hogy a régi választójogból született. A győzelem nagy volt, — a győzelem jövője attól függ, miként és mire használják fel: milyen reformok, milyen szellemben és milyen tempóban követik egymást. Az kétségtelen, hogy a reformpolitikának, ha az valóban olyan nagyszabású lesz és valóban annak a halhatatlan reformkorszaknak örök reformideáljaiból merít: nem lesz ellenfele a Házban, a közvéleményben. A régi Ház idejében hiányérzet volt a közvéleményben egy nagyobb ellenzék iránt, most ez a hiányérzet még nagyobb lesz, miután még kisebb lesz az ellenzék, bár — ismételjük — ép az ellenzéken nem a szám törvényei döntenek. A magyar parlamenti élet irányításában például három nemzedéken át vitt döntő szerepet gróf *Apponyi* Albert, aki mögött néha nagyobb párt állt, néha kisebb, a nemzeti párt vagy a függetlenségi párt élén, de egyedül és egymagában sem jelentett sohasem kevesebbet, mint akár száz emberrel a háta mögött. Gróf *Tisza* István a koalíciós képviselőháznak egyáltalában nem volt tagja, pártjából hírmondó sem jött be, egyéniségének szuggesztiója azonban oly nagy volt, hogy a következő választásból óriási többséggel tért vissza a Házba. Gróf Andrássy Gyulának mint a »disszidens csoport« fejének húsz embere sem volt — az alkotmánypártnak hatalmi párt korában sem volt félszáznál több tagja. A munkapárti parlamentbe egyedül tért vissza, csak később szervezte meg újra pártját, amely megint csak egy maroknyi csapat volt a munkapárti tengerrel szemben: az események alakításába azonban mégis döntő súllyal folyt be mindenha. Hivatkozzunk külföldi példákra? MacDonaldra, akinek most is csak néhány párthíve van — de a kormány élén áll mégis a legalkotmányosabb Angliában, mindenesetre: a többség élén. De mindez az erő, amelyet az ellenzék a maga kevés emberében is képviselt, nem gátja — de lendítő ereje lesz egy messzetekintő magyar reformpolitikának, ami különben a mult képviselőházban is kiderült volna, ha a politikai helyzet nem lett volna oly bizonytalan s alkalom adódhatott volna a reformokhoz való állásfoglalásra.

A számok beszéltek. A számok mondanivalóját a további választási eredmények kiegészíthetik, de lényegileg már nem változtatják meg. A Gömbös-kormány döntő győzelmet aratott.

Meghalt Schmidt Miksa, a dúsgazdag bútorgyáros és műgyüjtő

(Saját tudósítónktól.) Hétfő délután hosszú betegség után meghalt Budapest egyik érdekes alakja: *Schmidt* Miksa, a neves műgyüjtő és bútorgyáros. Délelőttönként az Ernst Múzeum kiállítási termében gyönyörködik a közönség Schmidt Miksa kiscelliúti kastélyának bútoraiban és műtárgyaiban, amelyeket április 8-ig állított ki most már másodízben, hogy azután az eladható tárgyak legnagyobb részét aukcióra bocsássa.

Néhány hónappal ezelőtt került Schmidt Miksa az amerikaiúti Izraelita Szeretet Kórházba. Háziorvosa, dr. *Farkas*, a kórház főorvosa volt és a dúsgazdag bútorgyáros azért feküdt ebbe a kórházba, hogy háziorvosa állandóan mellette legyen. Betegsége egyre jobban elhatalmasodott és az utóbbi napokban az orvosok már tudták, hogy nincs segítség. *A halál uremia következtében állott be hétfőn délután.*

Schmidt Miksa 1861-ben született. Édesapja, Schmidt Frigyes Ottó Bécsben élt, lakberendező volt, korának egyik legnevesebb műasztalosa, aki az osztrák főváros legelőkelőbb családjainak lakásait rendezte be. Az öreg Schmidt két legjobb barátja Hans *Makart*, a híres bécsi festőművész és *Billroth*, a világhírű sebészprofesszor volt. Makart művészi elgondolásai hatottak Schmidt Ottóra és az akkor még fiatal Schmidt Miksára is, akit édesapja botanikusnak akart nevelni. Gimnáziumi tanulmányainak befejezése után *a sovroni erdészeti főiskolába iratta be.* Schmidt Miksa sikerrel végezte el a főiskolát, de közölte édesapjával, hogy ambícióját nem elégíti a botanika, mire az édesapja *Párizsba küldte*, ahol *Prignet* híres műtermében volt tanuló. Négy évig tanult itt Schmidt Miksa. Főnöke felszólította, hogy lépjen be társként üzletébe, az ajánlatot azonban Schmidt Miksa nem fogadta el, hanem hazautazott és édesapja műhelyében dolgozott.

Megérkezése után véletlenül hatalmas megbízást kapott. *Bubich* Zsigmond püspök, aki az Esterházy hercegi család vagyonkezelője volt, *az ausztriai Kehlburg vár rekonstruálását bíz a Schmidt Miksára.* A munka kitűnően sikerült. Ettől kezdve Schmidt Miksa úgy Ausztriában, mint Magyarországon egymásután kapta a megbízásokat. Rábízták a többi Esterházy-kastély restaurálását is. Ő restaurálta *Pottendorfot* és *Esterházát*, majd e munkálatok befejezése után Budapesten alapított céget. Ugyanekkor *Bécsben már hatalmas gyára volt.* ahol 2—300 munkással dolgozott. Budapesti műhelyében 3—400 munkást foglalkoztatott. Ő maga állandóan úton volt Bécs és Budapest között. A magyar mágnásvilág és pénzarisztokrácia valósággal elhalmozta megrendelésekkel.

Volt idő, amikor egyszerre 15—20 helyen dolgozott munkásaival a fővárosban és ugyanekkor Magyarországon és Ausztriában több helyen is végzett hatalmas munkálatokat. Az Esterházy kastélyok restaurálásán kívül herceg *Festeticsék*, a *Pálffyak*, a *Károlyiak*, a *Gerliczyek*, csepeli *Weissék*, *Hatvany-Deutschék* és *Herzogék* bízták meg kisebb-nagyobb munkákkal. *Schmidt Miksa hatalmas vagyonra tett szert.* Megvásárolta Bécsben a *Chotek* grófok palotáját, amelyet műkincsekkel töltött meg. Azután Budapesten megszerezte a *Kiscelli* úti kastélyt, majd a *Mányoki* úton a hatholdas *Batthyány* ősparkot és a park közepén lévő kastélyt. *Ebben a kastélyban lakott Schmidt Miksa az utolsó években.*

1912-ben a nyilvánosság sokat foglalkozott Schmidt Miksa személyével. *Kóberi* Rózsi és *Nick* Gusztáv akkor ölték meg Martinovics téren levő lakásán *Turcsányi* Elzát, akit *Mágnás* Elza néven ismertek. Amikor Mágnás Elza temetésére került a sor, *Schmidt Miksa jelentkezett, mint vőlegény, pompás temetést rendezett számára, hatalmas emléket állíttatott a sír fölé és ettől az időtől kezdve ő látta el Mágnás Elza szüleit és hozzátartozóit.* Három évvel később megnősült. Felesége, egy lipótvárosi család leánya *1919-ben Velencében öngyilkos lett.*

A háború után Schmidt Miksa folytatta munkáját. Bécsben ő rendezte be Castiglioni palotáját, majd Stájerországban a Fanti-kastélyt restaurálta. Bécsben megépíttette a potsleindorffi Geymüller-parkot.

Ezután visszavonult és állandóan Budapesten lakott. *Kiscelli úti* kastélyát, amint emlékezetes, néhány évvel ezelőtt a *fővárosnak akarta ajándékozni*, azzal a kikötéssel, hogy a kastély körül lévő földeket szerezze meg a város és ott »Attila-park« néven hatalmas sétateret létesítsen, hogy a Bécsből érkező autósok számára ez a park legyen az első megkapó látványosság. A főváros az ajánlatot kénytelen volt visszautasítani.

Egyesek szerint Schmidt Miksának körülbelül *tízmillió pengő vagyona volt.* Magyarországon állítólag négymillió, Ausztriában hatmillió. Végrendeletet is készített Schmidt Miksa. Hétfő este Bécsből Budapestre érkezett egyetlen rokona, *hetvenéves öccse.* Az ő és a bútorgyáros jogtanácsosa, dr. Buchmüller Dezső ügyvéd jelenlétében bontják fel kedden délelőtt a végrendeletet. Kiszivárgott hírek szerint Schmidt a kiscelliúti kastélyt végrendeletében a *fővárosra*, a Batthyányi-parkot pedig a *pálosok rendjére hagyományozta.*

Schmidt Miksa temetéséről még nem történt intézkedés.

Megérkezett az első róma—budapesti repülőgép, a london—budapesti gép jégvihar miatt Prágában lemaradt

(Saját tudósítónktól.) Április elsején lépett életbe egész Európában a légi közlekedés nyári menetrendje. Magyar szempontból *két fontos újítása van a nyári menetrendnek.* Az egyik az angol *Imperial Airways london—budapesti járata*, a másik pedig az olasz *Ala Littoria róma—budapesti vonala.* A két új repülőjáratnak hétfőn volt a premierje, illetve csak az olasz gépé, mert a london—budapesti járat első gépe, a »*Delia*« *jégvihar miatt csak későn érkezett Prágába és onnan nem folytatta útját Budapest felé.*

A mátyásföldi repülőtéren ünnepélyes fogadtatásra készültek. Megjelent a repülőtéren *Tormay* Géza államtitkár, *Kovácsházy* tanácsnok, *Senn* Ottó MÁV-elnök, báró *Szalay* postavezérigazgató, *Szviezsényi* Zoltán, a gyógyhely-bizottság elnöke, a légügyi hivatal képviseletében *Rákosi* György, a *Malert* részéről herceg *Hohenlohe* Ferenc elnök, lovag *Wahl* Henrik és *Apáthy* igazgatók. Pár perccel a róma—budapesti gép érkezése előtt feltűnt a várakozók között *Colonna* herceg, budapesti olasz követ is.

A hárommotoros hatalmas olasz repülőgép két kört írva le, leszállt a repülőtérre és kilépett belőle Bruno *Velani*, az olasz repülőtársaság igazgatója, akit a jelenlévők üdvözöltek. A közönség sokáig gyönyörködött a nagy olasz személyszállító repülőgépben és titokban mindenki reménykedett, hátha mégis megérkezik a londoni gép, de csakhamar megérkezett a rádiójelentés, hogy a »Delia«, amely reggel startolt a croydoni repülőtérről, *Prágából csak kedden reggel repül Budapestre.*

Az olasz gép hetenként háromszor, az angol naponta közlekedik. Budapestről délelőtt negyedtízkor indul az angol gép és este negyednyolckor érkezik Londonba, ahol minden délelőtt 11 órakor startol az ellengép és délután 6 órakor száll le Matyásföldön. Az angol gép *Köln*, *Lipcse*, *Prága* és *Bécs* repülőterein száll le útközben.

Colonna kerceg nyilatkozata

Colonna herceg a római gép megérkezése után a következő nyilatkozatot tette:

— A Róma—Budapest—Róma naponkénti légiszolgálat megnyitása annyira önmagáért beszélő esemény, hogy nincs szükség bővebb megjegyzésekre. A ma délután érkezett repülőgépnek Róma a neve. Én ebben *jelképet* látok: a háromszínű szárny eszményien egyesíti az örök várost Magyarország fenséges fővárosával és a két főváros közötti légi kapcsolat megteremtésével *gyakorlatilag is közelebb hozza egymáshoz a két baráti népet.*

A rendkívül szerencsés és népszerű KISS bankházban Kossuth Lajos u. 1. (Ferenciek temploma mellett). Telefón 85-2-42 vegyen vagy rendeljen osztálysorsjegyet

Schmidt Miksa
műgyűjtő -

Lejsáp
1935 IV. 5

Schmidt Miksa megható temetése

A kerepesi-temetőben csütörtökön délután pontban négy órakor kezdődött meg *Schmidt* Miksa temetésének gyászszertartása. A temetőben előkelő közönség jelent meg, de ott voltak azok az egyszerű emberek is, akik Schmidt Miksa munkásai voltak és személyzetéhez tartoztak. Teljes számban vonultak fel a Budapesten tartózkodó *Pálosrendi* szerzetesek, akiket *Gyula* páter vezetett. A halottasházban a *pálosrendi* szerzetesek végezték a megható gyászszertartást. Gyula páter mondott először gyászbeszédet, amelyben méltatta Schmidt Miksa nagy érdemeit és megemlékezett arról, hogy végrendeletében Schmidt Miksa csak azon volt, hogy a köznek használjon.

Gleichmann Lajos dr. ügyvéd, *Schmidt* Miksa jogtanácsosa és a végrendelet végrehajtója, mondott ezután megható gyászbeszédet. Arról beszélt többek között, hogy *Schmidt* Miksa milyen nagy tehetséggel szerezte meg vagyonát, hogyan fejlesztette butorgyárát és milyen klasszikus műveltséggel rendezte be. *„Amilyen szerény volt megjelenésében, olyan bőkezű volt adományaiban"* — mondotta a szónok, aki üdvözölte a pálosrendi szerzeteseket is és kiemelte történelmi multjukat és hogy mennyit köszönhet a pálosrendi szerzeteseknek a magyar kereszténység és kultura.

Pfeiffer Gyula nyug. földmivelésügyi államtitkár, a gellérthegyi barlang-sziklatemplom világi bizottságának elnöke, mondott beszédet és hálás szavakkal emlékezett meg *Schmidt* Miksa végrendeletéről és jószivéről.

A gyászbeszédek elhangzása után négylovas hintóra tették *Schmidt* Miksa koporsóját, amelyet koszoruk tömege boritott. Külön koszorut küldött a főváros is, amely diszsirhelyet adományozott neki.

A gyászmenet némán haladt a diszsirhelyig, ahol az Operaház énekkara gyászdalokat énekelt, majd a földbe bocsátották *Schmidt* Miksa koporsóját. A temetésen Budapest székesfőváros képviseletében *Némethy* Károly tanácsnok jelent meg, az előkelő közönség sorában pedig számos budapesti és vidéki arisztokrata család képviseltette magát.

lyegek a készlet elhagyatás [illegible]
rolhatók. E bélyegek bárhová szóló, bármily postai küldemény bérmentesitésére április 8-ától az év végéig felhasználhatók. A megrendelt és kifizetett mennyiségeket a csekkelismervény bevonása mellett a bélyegértékesitő iroda árusitóhelye — főposta 20. számu munkahely — április 8-ától hétköznapokon 8—14 óra között szolgáltatja ki. A postai küldéssel rendelt bélyegeket az iroda — ha más rendelkezés nem történt — portóköteles ajánlott levélben küldi meg. Április 8-án a budapesti 1., 4., 62., 72. és 114. számu postahivatalok *külön alkalmi bélyegzőt is fognak használni.* Külön dij szedése nélkül lebélyegzik a forgalomban lévő bélyegeket akkor is, ha nem feladásra szánt küldeményekre, hanem papirlapokra (boritékra) vannak felragasztva.

Mit mond, mit kiván, mit panaszol

Schmidt Miksa
műépítész

Ujság
1935 IV. 13

Helyszini szemle a kiscelli kastélyban

Schmidt Miksa hagyatékát, mint az *Ujság* jelentette, szorgalmasan leltározzák és pénteken délután a Mányoki-uti villában megjelentek a pálosrendi barátok, hogy megnézzék, mit is kaptak tulajdonképen *Schmidt* Miksától. A pálosok küldöttsége élén páter *Clemens* priorral és *Gyula* páterrel, álmélkodva gyönyörködött a Mányoki-uti villa és a hozzátartozó négy holdnyi park szépségeiben. A pálosrendi szerzeteseket és *Pfeiffer* Gyula államtitkárt *Heves* István dr. ügyvéd, a leltározás vezetője, fogadta. Amikor a pálosrendi barátok megtekintették a villa belsejét, és hálásan emlékeztek meg Schmidt Miksáról, letelepedtek a virágzó parkban és fehér csuhájukban a napsütötte kertben érdekes látványt nyujtottak.

Szinte egyidőben a pálosok Mányoki-uti látogatásával folyt le a *kiscelli* kastély helyszini szemléje is. A főváros részéről *Liber* Endre dr. alpolgármester, *Lamotte* Károly alpolgármester és *Némethy* Károly tanácsnok, a szociális ügyosztály vezetője és *Pachert* tanácsjegyző jelentek meg. A vendégeket *Gleichmann* Lajos dr. ügyvéd, *Schmidt* Miksa végrendeletének végrehajtója és a kiscelli kastély gondnoka, *Kobilarcsik* János fogadta. Reggel nyolc óra óta a főváros szakértő mérnökei dolgoztak a kiscelli kastélyt körülvevő parkban és a kastélyhoz tartozó épületekben. A fővárosi bizottság kitünő szakértőket hozott magával. *Horváth* Zsigmond, a fővárosi müemlékek országos bizottságának vezetője, *Csánky* Dénes és *Nagy* Lajos dr. muzeumi igazgatókkal az élén kitünő szakemberek jöttek el, hogy megtekintsék a kiscelli kastély ritkaságait és szakértői véleményt adjanak a fővárosnak. A XI. kerületi elöljáróság igazgatója, *Bolgár* Szilárd dr. levette a hivatalos pecséteket a kastély bejáratairól és a vendégek végigjárták a kiscelli kastély termeit, megcsodálták ritkaságait, kincseit és megtekintették a kastély kápolnáját is, amelyet még *Sagmüller* óbudai plébános, aki néhány nappal ezelőtt halt meg, szentelt fel. Teremről-teremre járva, délután fél négy óráig tartott a fővárosi kiküldöttek helyszini szemléje, végül is a kastély közepén álló zárt kertben jöttek össze a vendégek és megcsodálták *Schmidt* Miksa firenzei fehér márvány erkélyét. A főváros vezetői ugy nyilatkoztak, hogy a szakértőbizottság a legrövidebb időn belül fel fogja dolgozni az anyagot és akkor döntenek az átvételről.

30, fokhagyma 80—1.00, hónapos retek csomója 8—26, uj gyökér 16—18, kapor 20—22, petrezselyem zöldje 10—16, póré 5—6, schnittling 16—24, fejessaláta drb 4—16, uj kalarábé 28—35, zöld paprika 20—28 fillér. — **Főzelékfélék:** olasz karfiol 80—90, magyar 80—85, paraj 6—12, sóska 25—30, spárga 90—3.00, prokedli 16—18 fillér. — **Káposztafélék:** fejes 32—45, kel 16—42, vörös 16—22 fillér. — **Gomba:** champignon 1.60—2.00 pengő. — **Élő baromfi:** liba 1.10—1.15, tyuk 1.10—1.15, őszi csirke 1.80—1.90, idei párja 1.80—4.00 pengő. — **Vágott:** liba 1.20—1.40, kacsa 1.25—1.40, levestyuk 1.20—1.30, hizlalt, kibelezett poulard 2.40—2.60 pengő. — **Tojás:** originál 4.5—4.7, közepes 4.1—4.2, apadt és piszkos 4.4, törött 4.1 fillér. — **Tejtermékek:** tömbvaj 2.70—2.80, pasztörözött 3.00, tejfel 1.20, tehénturó 28—30, juhturó 1.40—1.60, kevert 90—1.00, bloksajt 75—90, trappista 80—1.50, emmenthäli 1.80—2.40, óvári

Schmidt Miksa
műbútorész

— **Schmidt Miksa hagyatéka.** Bécsből táviratozzák: *Schmidt Miksa* butorgyáros Budapest és Bécs városokra maradt hagyatékának ügyéről különféle hirek terjedtek el. A Neue Freie Presse közli ezekkel kapcsolatosan dr. *Korkus Miksának*, a végrendelet végrehajtójának nyilatkozatát. Szerinte teljességgel valótlanok azok a hirek, hogy a két főváros az örökséget visszautasitotta, vagy vissza akarja utasitani. Mind a két város foglalkozik most ezzel az üggyel és mindenekelőtt az átvétel költségeit, az állami illetékek és az örökség átvételével járó egyéb kiadások kérdését vizsgálják.

Pesti Hirlap

1935. IV. 28

Mi van és mi legyen Schmidt Miksa kiscelli kastélyában

Schmidt Miksa hagyatéka sokat foglalkoztatja a főváros vezetőségét, de a nyilvánosságot is erősen érdekli, hogy mi lesz a hagyatékkal. Kastélyt és parkot örökölt a főváros: mi legyen a sorsuk ezeknek?

A park a Városliget és a Népliget mellett Budapest leghatalmasabb egységesen parkozott területe.

Amellett a kiscelli kastély müemléknek számit és az örökhagyó kivánsága — hogy iparmüvészeti muzeumot rendezzen be a főváros az épületben — jelentős módon fogja elősegiteni az iparművészeti kutatást és nevelést.

Mint ismeretes, *Schmidt* Leó, az örökhagyó öccse perrel támadta meg a végrendeletet. A biróság éppen ezért a szobákat lepecsételtette és terminust tüzött ki a per érdemleges letárgyalására.

Némethy tanácsnok a következőket mondja a hagyatékról:

— A főváros mintegy egy és negyed millió pengő értékü vagyontárggyal gyarapodott. Nem kétséges a hagyaték sorsa, mert hiszen

Schmidt Leó sem a parkot, sem a kastélyt nem igényli,

mindössze a berendezést. *De semmiféle bizonyitékot a mai napig nem nyujtott be, amely igazolná, hogy a berendezés nem Schmidt Miksa, hanem a Schmidt-cég tulajdonát képezte. Bizonyos tehát, hogy belátható időn belül a hagyaték teljes egészében felszabadul számunkra.*

— A kastély körülbelül kétszáz esztendős. Egy kolostori és egy templomi részből áll. A kolostori rész világos, levegős, *muzeum céljaira igen alkalmas.* A termeket folyosók kötik igen szerencsés módon egybe, ugy, hogy a muzeumi látogató számára folyamatosan tudjuk az anyagot felsorakoztatni. A szobák eredetileg egyablakos cellák voltak, később a közfalakat eltávolitották és most a termek egytől hat ablakosak. A kastély fekvése igen szép, a Kiscelli-utcában természetesen terraszon emelkedik. Az egész vidékre nagyszabásu kilátás nyilik.

— Megemlitendő, hogy *Schmidt* Miksa

beépittette a kastélyba a régi bécsi hadügyminisztérium igen értékes és érdekes kapuját.

A hadügyminisztériumot közvetlenül a háboru előtt bontották le és *Schmidt* Miksa a kapu köveit Budapestre hozatta és itt rekonstruáltatta.

— Ami a parkot illeti, mintegy hatvanegy hold terjedelmü. Fákkal igen gazdagon ültette be az örökhagyó. *Schmidt* Miksával annak idején már tárgyalásokat folytatott a főváros és kialakult az elgondolás, hogy *Attila-park* néven örök időkre nyilvános, erdőszerü parkot kell a kastély körül létesiteni. Ezek a tárgyalások Schmidt Miksa életében meghiusultak, mert a terület ugyan ajándék formájában szállott volna a fővárosra. Budapest közönségének azonban sulyosabb terheket kellett volna egyidejüen viselnie. *A végrendeletben az örökhagyó a székesfővárost terhelő kötelezettségeket lényegesen csökkentette és csupán a muzeum-létesitési és parkfenntartási kötelezettséget irta elő.* Ezeknek a kivánságoknak mi teljes mértékben eleget fogunk tenni.

— A kastély belső berendezése némileg butorraktárhoz hasonló. Igen kitünő eredeti régi butordarabok mellett rengeteg utánzat is van, amelyeket *Schmidt* Miksa butorgyárában készittetett. A kastélyban helyezt el

A kiscelliuti Schmidt-kastély

őket, mintha csak mintatermekről volna szó. A berendezés értéke 250 — 280.000 pengő. Ha a hagyaték felszabadul,

egy esztendőt fog igénybe venni a termek átrendezése és az iparmüvészeti muzeum létesitése.

— Az örökhagyó müvészi hajlamát követte akkor, amikor ázsiai, elsősorban kinai vonatkozásu gyüjteményt, porcellánokat, edényeket vásárolt összse az évtizedek folyamán. Szerepel a hagyatékban egy régi erdélyi kancsógyüjtemény is, továbbá tizenkilenc vitrinben rengeteg ókori lelet.

Székesfővárosi szempontból legjelentősebb az Aquincum-környéki és pannóniai római leletek elég gazdag és érdekes anyaga.

Ehhez csatlakozik a külföldi, római és görög eredetü régiségek vegyes gyüjteménye, római és görög pénzek és a középitáliai, Krisztus előtt ötödik századból származó gyüjtemény.

— *Festményeket és metszeteket is találtunk.* Ezek jobbára XVII. és XVIII. századból valók. Részben eredeti, részben másolt példányok. Ugy a festmények, mint a szőnyegek inkább szobadiszitő szempontból vehetők figyelembe. Az örökhagyó nem müvészi program szerint gyüjtötte őket együvé.

A muzeum ne legyen raktár

Pásztor Mihály, a kiváló várostörténelmi iró arra a kérdésre, hogy mi történjék a kastéllyal, a következőket mondta munkatársunknak:

Épitsék fel a kolostor két hatalmas tornyát, melyet a kalapos király másfélszáz esztendővel ezelőtt lebontatott. Igazán csak ezekkel a tornyokkal együtt szép ez a magas dombon ülő, hatalmas palota, mely büszkén, méltósággal néz el a ma is mezővárosias Óbuda feje fölött. Az egykori templom «mondur depó»-vá profanizált belseje legyen ezután a muzeum kiállitási csarnoka és előadói terme. Vágjanak hatalmas ablakokat a falakon és tetőzeten egyaránt; a szobákba és termekbe hadd ömöljön be a napfény és áradjon be a világosság.

A muzeum ne legyen raktár. Csak a legjobb, legszebb és legértékesebb tárgyakat szabad megmutatni

okos és ötletes elrendezésben a közönségnek, hogy tanulni lehessen belőle. Igy például be lehetne mutatni kétszáz esztendőre visszamenőleg *Buda és Pest viselettörténetét.* Az egyik sarokban legyen egy biedermeier-szoba, a másik sarokban egy régi kávéház, vagy cukrászda. Gipszből kifaragva bemutathatnók a régi Várat és a régi Belvárost, azóta lehordott régi házaival és palotáival. Az egyik szobát át lehetne alakitani *18. századbeli tanácsteremmé.* Vajjon milyen lehetett, mikor Budaváros valamelyik polgármesterének elnöklésével a magisztrátus tanácskozott? Meg lehetne mutatni a maiaknak a Dunahid különböző korszakát. Egy-két szobában mutassuk be, hogy milyen volt a *trinitárius barátoknak régi cellája.* Kis kápolnát rendeznénk be a szomszédságában.

Ne legyen ez a muzeum sok szines emlék zürzavara.

A látnivalók elrendezésében legyen logika. Okos dolognak tartanók, ha időnként különösen nagy ünnepélyek, Szent István-napi körmenetek alkalmával mozifelvételek készülnének s ezeket a mozifelvételeket időről-időre fővárosiaknak és idegeneknek a muzeum disztermében bemutatnák. Hadd ismerjék meg belőle az eljövők a mai idők igazi életét. Lássák, miképpen él Budavár és hogyan él Pest hétköznap és milyen az ünnepnapja. A velencei *Museo Civico*-nak van egy terme, melynek panoptikumos figurái azt mutatják meg, milyen, mikor a 18. század egyik dózséja bált ad. A firenzei városi muzeumban pedig a város topográfiai történetének bemutatása a legérdekesebb és legértékesebb. Miért ne csinálhatnánk utána?

 1935. III. évf. 11–12. sz.

Liber Endre alpolgármester: A főváros a magyar művészet megmentője

A művészet és irodalom szociális problémáiról nyilatkozik az alpolgármester

A főváros művészet- és irodalompolitikájáról sok szó esett a közgyülési vita során. Főképpen az *irodalom támogatását* kérték a szónokok, tekintve, hogy *óriási a nyomor a magyar irók között. Boros* László dr. inditványa nyomán a főváros fel is vett a költségvetésbe a magyar irodalom és ujságirás támogatására 5000 pengőt, ez az összeg azonban oly csekély, hogy a nagy szükséglet mellett ugyszólván csak csepp a tengerben.

De a művészek sem állnak sokkal jobban, mint az irók. Nem csekélyebb az ő nyomoruk és szenvedésük sem, mint az iróké, mert a műpártolás ugyszólván teljesen megszünt, a közönség nem vesz képet és szobrot. Az a közfelfogás, hogy *a művészet luxus*, amelyre nem telik a mai időkben, amikor ugyszólván még kenyérre sem futja.

Ezekről a kérdésekről beszélgettünk

Liber Endre alpolgármesterrel

aki a főváros kulturpolitikájáról a következőket mondta:

— A főváros a magyar művészet legnagyobb mecénása. Sajnos, *ugyszólván egyedül áll a művészet-pártolás terén, mert* a társadalomnak nincs pénze arra, hogy a művészeteket istápolja.

Hogy mekkora a művésznyomor, azt mi érezzük és mi látjuk a legjobban.

A fiatal és idősebb művészgenerációk minden egyes tagja hozzánk fordul támogatásért és őszinte meggyőződésem, *ha a főváros nem segitené minden erejével őket, akkor teljesen elsorvadna a magyar művészet*, a nemzeti léleknek ez a gyönyörü virága, amely a művelt külföldön is oly erővel hirdeti a kis magyar nemzet nagy tehetségét.

— Ahol a magyar művészek megjelennek kiállításaikkal, mindenütt elismerik, hogy *művészetünk messze felette áll a környező országok művészetének* és az a bizonyos kulturfölény, amelyre hivatkozni szoktunk, talán a művészeti termelés terén bizonyul legerősebbnek. Sajnos, ha tizszer annyi állna is rendelkezésünkre, mint amennyit a költségvetés engedélyez, akkor is kevés volna, *a főváros azonban lehetőség szerint ugy osztja be a rendelkezésre álló összeget, hogy ha kevéssel is, de lehetőleg minden tehetséget felkaroljon és támogasson.*

A főváros szinte megmentője a magyar művészetnek.

— Most van a nagy szobrászati kiállitás Brüsszelben, ahol

a magyar szobrászok őszinte elismerést és nagy sikert arattak.

A *főváros is több szobrát küldte ki erre a kiállitásra*, főképpen olyanokat, amelyek a fiatalabb nemzedék munkái és büszkén állapithatjuk meg, hogy számos dijjal tüntették ki ezeket a műveket.

— Itt szóvá kell tennem a budapesti *nagy szobrok* problémáját. Szemrehányást szoktak tenni a fővárosnak, hogy monumentális szobraink rosszak, művészi értékük csekély. Pedig ezen a téren nem érheti szemrehányás a fővárost, mert

sajnos nem akadályozhatjuk meg ezeknek a szobroknak a felállitását.

Liber alpolgármester és Reminiczky tanácsjegyző a kenesei parkban
Havlin Károly felvétele

A fővárosnak nincs beleszólása a társadalmi, állami, vagy más közületek által felállitott szobrok elbirálásába. *Ezen a téren változtatásra lenne szükség*, a főváros illetékes szakértőinek kellene megállapitani, hogy a szobor, amelyet fel akarnak állitani, megüti-e a kellő mértéket művészi szempontból és alkalmas-e arra a helyre, ahova azt állitani akarják.

Ezeknek a kérdéseknek a megitélésénél nekünk csak mellékszerepünk van,

ha azonban módunkban áll, akkor igyekszünk megakadályozni, hogy a meglévő sok gyengébb szobor számát ujakkal szaporitsuk. Igy most legutóbb is megakadályoztuk egy kisebbméretü szobrocska felállitását a Krisztina-téren, nem azért ugyan, mintha a szobor rossz lett volna, hanem mivel megállapitottuk, hogy *méreteinél fogva nem illik arra a helyre, ahova azt állitani akarták.*

— Ami az irodalom támogatását illeti, erre sajnos még kevesebb pénz áll rendelkezésre. Minden esetre örvendetes, hogy sikerült ujabb összeget felvenni a költségvetésbe erre a célra, de komoly és hathatós támogatást nem tudunk adni, legfeljebb *segélyösszegeket*. Nem akarok indiszkrét lenni és igy nem hivatkozom arra, hogy

milyen kiváló és előkelő nevü magyar irók fordulnak a fővároshoz ezekért az egész jelentéktelen összegekért,

de maga az a tény, hogy rá vannak szorulva még erre a támogatásra is, mindennél jobban bizonyitja, milyen nagy szükség van a fővárosnak erre a tevékenységére.

— A közművelődési ügyosztály mindent elkövet, hogy segitsen a magyar iróknak ezen a nagy nyomorán, sajnos azonban a főváros nem támogathatja olyan mértékben és akkora erővel a nemzeti lélek legfontosabb megnyilvánulását, az irodalmat, mint amennyire azt szeretné.

Az irókon és az irodalmon tulajdonképpen csak akkor lehetne igazán és hatásosan segiteni, ha módunkban lenne a fiatal tehetségek műveit kiadni.

Ez azonban lehetetlen. A fiatal festőket és szobrászokat azzal támogatja a főváros, hogy képet és szobrot vesz tőlük, ami egy időre mentesiti a művészeket a legelemibb gondoktól. *Kéziratokat azonban nem vásárolhat a főváros és könyvkiadó vállalatot sem létesithet*, igy tehát nincs más hátra, mint hogy — *ha nem is az irodalmat — de legalább az irókat támogatjuk, amennyire lehet.*

A művészlelkü alpolgármesternek ez a nyilatkozata élénken rávilágit azokra az állapotokra, amelyekben a magyar művészet és irodalom sinylődik 1935. év telén. *Ha mindenki annyira megtenné a kötelességét a magyar kultura segitsége és fejlesztése terén, mint Budapest, akkor nem kellene ily nagy nyomorról beszélnünk.* Ezzel a nagy nyomorusággal szemben szinte egyedül áll a gáton a főváros, hogy megmentse, ami megmenthető és fenntartsa azt a kulturális fölényt, amely a magyarság legnagyobb értéke a létért való nagy küzdelemben.

Schmidt Miksa műépítész

EZT ÖRÖKÖLTE BUDAPEST SCHMIDT MIKSÁTÓL

Fent: részletek a kiscelliúti kastélyból. *Baloldalt:* lépcsőfeljáratképekkel, faragványokkal, szőnyegekkel. *Középen:* boltozatos folyosó művészi bútorokkal. *Jobboldalt:* folyosórészlet görög vázákkal és a milói Vénusz szobrának másolatával. *Lent:* a kiscelli kastély

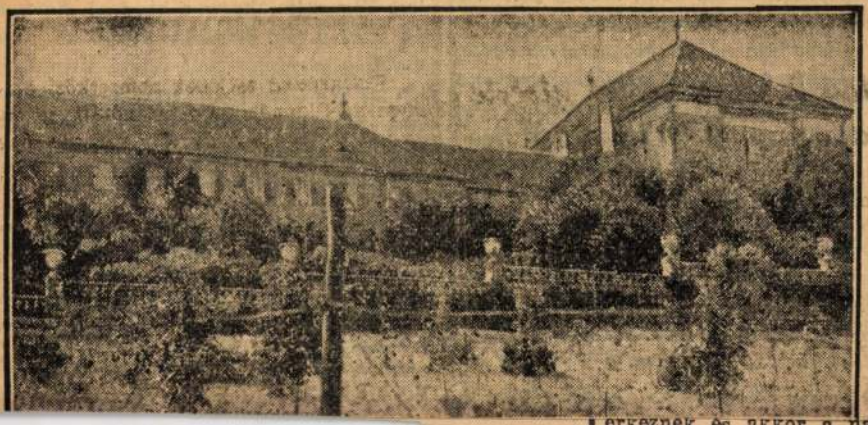

Az Est
1935 IV. 4

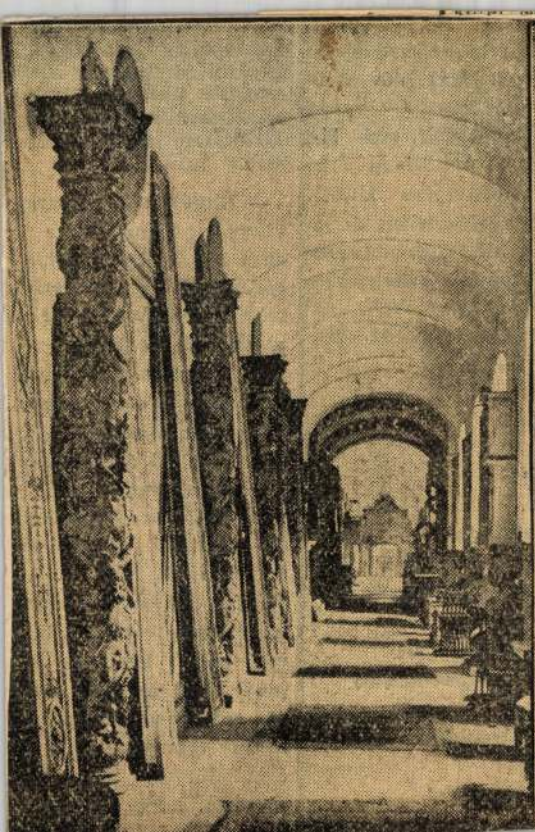

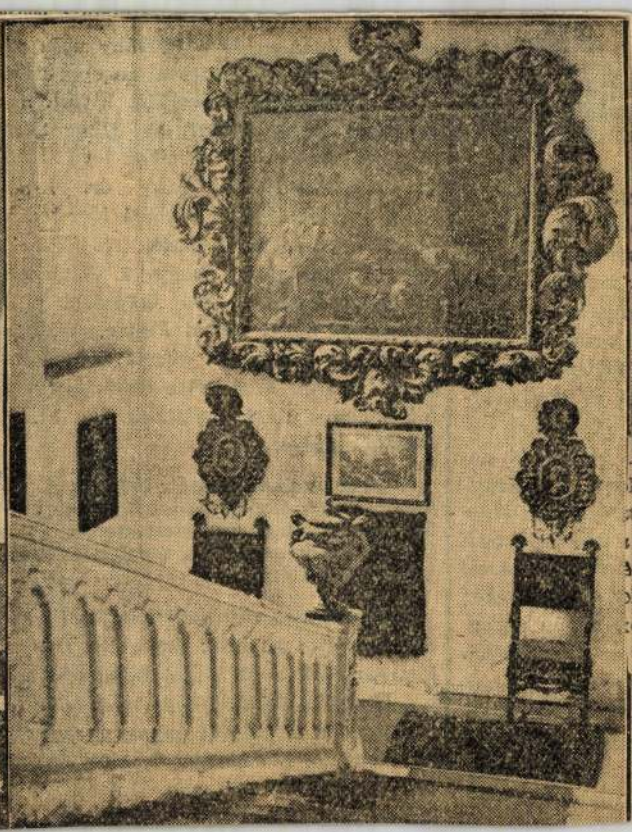

Schmidt Miksa

Lód
3

Népszava. 1943.
jún. 2.
(Nagy érdeklődés
mellett folyik
Schmidt Miksa
hagyatékának
árverése.)

a pásztorok lehajtják ide a hegyvidékről nyájaikat, élénkül meg.

Campagne (fr. kampány), 1. hadjárat, háború; 2. időszak, évad.

Campanella, *Tommaso* (1568—1639). Olasz dominikánus, filozófus. Elve: a természetet ne Aristoteles műveiből akarjuk megismerni, hanem magából a természetből. Újszerű nézetei miatt sok üldözést szenvedett. *Civitas solis* címen államregényt írt.

Campania. A mai nápolyi Campagna régi neve. Itt még a Kr. e. V. sz.-ban ausonok (aurunkok) laktak a városokban Capua (Nola) letelepedett etruszkok fennhatósága alatt. A tengerparton görög városok voltak (Cumaec, Nápoly). A század vége felé Itália belsejéből jött sabellek szállták meg. A Capua fennhatósága alatt állt ager Campanusról Campaninak nevezték el őket. Régebben mint harcedzett zsoldosok, mióta a római uralom alá kerültek, elpuhultságukról voltak ismertek. — Ma rendkívül termékeny, sűrű népességű táj.

Campanile (kamp-). A templom mellett — vele össze nem építve — álló harangtorony. Különösen Olaszországban gyakori.

Campbell-Bannermann (kembell-bennermenn), *John Henry* (1836—1908). Angol liberális miniszterelnök (1905—8).

Campen, *Jacob van* (1595—1657). Hollandi építész, az amszterdami városháza (ma kir. palota) építője.

Camper-féle arcszög. Két vonal zárja be, egyik az a vízszintes, mely a fülnyílást összeköti az elülső orrnyílás alsó szélével, a má-

is neveznek, mivel a Garonne folyó és a Canal du Midi az Atlanti-Óceánt összeköti a Földközi-tengerrel. XIV. Lajos korában 1666—1684-ig épült: 240 km hosszú, 65 kamara-zsilippel; vízmélysége 2—2·5 m.

Canalejas Y Mendez, *José* (1854—1912). A spanyol liberális párt vezére, miniszterelnök 1910—12. Gyilkosságnak esett áldozatul.

Canaletto, tul. *Antonio Canale* (1697—1768). Velencei tájképfestő. Megalapítója a «veduta», vagyis városi látkép műfajának. Unokaöccse és művészetének folytatója *Bernardo Belotto* (1720—80.), drezdai, bécsi, majd varsói udvari festő, szintén viselte a C. nevet.

Canberra. Az ausztráliai államszövetség fővárosa 1927-től és hozzá tartozó szövetségközti terület 2360 km².

Cancan (kankán). Merész mozdulatú tánc. A XIX. sz. harmadik negyedében volt divatos, Offenbach operettjeiben gyakori.

Cancellaria, l. *Kancellária.*

Cancellaria Apostolica, l. *Apostoli iroda.*

Candia, l. *Kréta.*

Candidatus. A rómaiaknál a magistratusra pályázó, aki fehér (candida) tógában igyekezett a polgárok szavazatát megnyerni.

Canevale, *Isidorus* (1730—1786). Udv. építész. Főműve a bécsi Josephinum, nálunk a váci székesegyház és diadalkapu. Tervei szerint építette Hild János a pesti Újépületet.

Canis a non canendo. Példája annak a régi etimologizálásnak, mely a szavak eredetét nem történeti úton, hanem pusztán a hangzás alapján kereste. A példában *canis* =

Tüzéremlékek

Hamarosan már el is múlik az a harminc esztendő, amely a szarajevói revolverövések eldördülésével kezdődött s melynek csak betetőzése a mostani világkatasztrófa. Rengeteg vér, szenvedés és nyomorúság jelzi ennek az időnek útját. Sírok millióri az útjelzői a dicőség és borzalom éveinek, amelyekné nagyobb megpróbáltatás alig érte még az emberiséget. S most is benne vagyunk még a veszedelmekben, amiknek a végét csak a jóságos Gondviselés tudhatja.

Tankok gyakorlatra dübörögnek végig az Atli a körúton, a tavaszi pompájában ragyogó Tabán aljában, az új szökőkút magasba lövelli sugarait, gyermekek játszadoznak, visítanak a parkban, míg öregurak régi emlékekkel bibelődve ülnek a tiszta padokon. A nagy melegben kifáradtan, jólesne egy kis pihenés, mert amíg kiérek Gundel Károlyhoz a szokásos vasárnapi sörözéshez, bizony még jó kis utat kell gyalogolnom. Éppen üres padhoz érek, birtokba veszem s let lepedek, szemben a tüzéremlékművel, a főváros egyik legsikerültebb s legmeghatóbb emlékével. Ha hivatalosan megkérdeznének, melyik szépséges Budapestünk legszebb három szobrászati remeke, nyugodt lelkiismerettel mondanám: a tabáni tüzéremlék, Julián barátnak, szobra és a csángók nagy protektorának, Hadik gróf lovasgenerálisnak várbeli monumentuma. Igaz: minden egyéni ízlés dolga, de én legalább így érzem.

Leülök s nézem a tüzéremléket, amely, mint régi világháborús tüzértisztnek, sok kedves s még több fájdalmas emléket idéz föl bennem. Hová lettek a régi bajtársak? Ki él még közülük? Kit hová sodort a sors? Ezek a tüzérek voltak Ferenc József császár-király hatalmas, diadalmas ármádiájának a büszkeségei. Maubeuge, Ypern, Antwerpen, a Lovcsen, Belgrád, Luck és Breszt-Litovszk meghódítói.

— Mit mélázol itt ilyen magánosan? — szólít meg egy ismerős hang.

Felnézek, de aztán fel is ugrom s régi hapták-állásban üdvözlöm a daliás huszárgenerálist, vitéz Csécsi Nagy Imrét:

— Visszagondoltam a világháború élményeire s régi tüzérpajtásaimra, — válaszolom.

Aztán leülünk, beszélgetünk felújítjuk az emlékeket. Az öreg tüzérezredesünk, Castelnau gróf, — a hasonnevű francia marsall unokatestvére — hősi halált halt a Romanja Planinán, Szarajevó mellett, Czadán-Bujdosó ezredest komitácsik fogták el Fócsa mellett s elevenen megnyúzták Kronholz Antal generális vízbe fulladt, az ezredemhez mint Infanterie-Bedeckung parancsnokul beosztott Wertheim Jóska szegedi zöld-mirolis őrnagyot Zworniknál komitácsik a lováról lőtték le, nem is szeretek az eseményekre visszagondolni. Utolsó parancsnokunk, a kedélyes bécsi Hummel József tüzérgenerális, kis sebesüléssel került haza s megérte a forradalmakat is.

Terszty ánszky hadtestparancsnok tüzértisztjei mindenfelé elszéledtek. Budapesten szedték össze a k. u. k. artilleristákat és honvédtüzéreket s aztán szétosztottak minket oda, ahol éppen szükség volt reánk. Béc ből a Kriegsministeriumban, a tüzérkar helyettes főnöke, Hussarek von Heinlein ezredes — az összeomlás után a cseh-szlovák hadügyminiszter — intézte a diszpozíciókat.

Nagyrészt hadnagyok és főhadnagyok voltunk mi tartalékos tüzértisztek. Alig voltunk egy-két napig együtt, alig koccintottunk párat a tüzértiszti menázsikban vagy a városligeti Gundelnél, máris széledtünk el a monarchia szélrózsájának minden irányába. Az elsők között kerültek el a bajtársaim közül: Dulin Elek és Schlosser Barna, — aki leghamarabb lett zászlós — aztán egy napon kerültünk el: Zsindely Ferenc, Bornemisza Gábor, Rauchbauer János és én, pár nap mulva rá a Scitovszky-fiúk, Bornemisza Géza, Ranzenberger Jenő, Farkas Pál — az író és képviselő, aki félév mulva százados lett — és báró Szepessy-Sokol József, aki leszereléskor ezredes lett. A forradalmak után már alig találkoztam egyikkel is közülük, hacsak nem véletlenül itt a tabáni tüzéremlék körül. Pedig egyik-másik most nagy szerepet játszik a magyar közéletben. Zsindely Ferenc és Bornemisza Géza miniszterek, Dulin Elek a sajtófőnökségen kommandíroz, a többiek pedig vagy gazdálkodnak, pihennek vagy esetleg politizálnak.

— Jól emlékszel mindenre — mondja Csécsi-Nagy altábornagy uram.

— Tudod, ha az ember öregszik, — nem: vénül, hogy férre ne értessek — az emlékek úgy megelevenednek a memóriájában, mintha mindez tegnap történt volna.

Felállunk, tisztelgünk néma főhajtással az elhúnyt tüzérbajtársak emlékének s indulunk a Gellért felé. Ekkor autó robog el mellettünk, a bent ülő úr barátságosan köszön felénk s a tüzéremlék előtt is megemeli kalapját.

— Láttad? — szólok a kegyelmeshez — Zsindely Ferenc volt, a régi snájdig tüzérbajtárs!

László Zoltán

Árverezik a titkok kastélyának legendás kincseit

Valami különös érdekessége van annak, hogy a bútorok, lakásberendezési tárgyak, mindennapi életünk tarkabarka kacatjai, amelyekkel körülveszszük magunkat, *túlélnek bennünket és halálunk után is rólunk beszélnek.* Az együttélés nemcsak az embereket, a házastársakat formálja egymáshoz hasonlókká, hanem a tárgyak is felveszik évek folyamán gazdájuk jellegzetes vonásait.

Erre kell gondolnom, amikor a Postatakarékpénztár árverési csarnokának hatalmas termeiben *Schmidt* Miksa volt budapesti bútorgyáros hagyatékából eladásra kerülő festményeket, rajzokat, metszeteket, porcellánokat, üvegtárgyakat, szőnyegeket, függönyöket, bútorokat és egyéb berendezési tárgyakat nézegetem. *Mind egy-egy jellemző mondat a közelmult legendáshírű alakjának életrajzához.* Ki ne hallott volna egyet-mást a dúsgazdag Schmidt Miksáról, a porosz eredetű bútorgyáros-család utolsó sarjáról?

Alakja életében is izgatta a rendkívüliségek és titokzatosságok iránt fogékony kortársakat, sejtelmes lepel fogta körül, amely csak annyit hagyott látni, amennyi éppen elég volt ahhoz, hogy a kíváncsiskodók fantáziája egyre jobban kiszínezze *az elleselett, vagy megsejtett valóságot.* De ez a titokzatos légkör még mindig nem oszlott el, a titkok zára most sem akar felpattanni.

De maradjunk egyelőre a valóságnál, az árverési dob alá kerülő, *vagyonokat érő gyűjteménynél* és hallgassuk meg, mit mesélnek ezek a tárgyak halott gazdájukról.

Távol-Kelet csodái

Az egzotikus, bizarr dolgok iránt rendkívül fogékony *Schmidt* Miksa a Távol-Kelet művészetének számos kis remekét gyüjtötte össze. Gyüjteményében igen jelentős szerepet játszottak *a kínai, japáni, perzsa és más ázsiai művészi ipar válogatott darabjai.* Ilyenek a mostani árverési anyagban egy Kanghi császár korának stílusában készült fedeles kínai porcellánváza, máz alatti kék és máz fölötti vörös és arany dísszel egy rendkívül gondosan megmunkált, lakkozott japáni díszszekrény, egy nagy lakkozott japáni váza, egy hatalmas Arita-porcellán medence, amely közepén díszítéses stílusban festett páva vonja magára a figyelmet. Perzsiából egy arabeszkes nagy bronz váza. Törökországból egy díszes parázstartó került ide.

A kerámiai tárgyak tarka egyvelege ká évszázad fajansz- és porcellánanyagáról nyujt mintát.

„Hamisítványok"

De menjünk csak tovább a termeken és nézzük meg a *bútorokat* is. *Schmidt* Miksa *a régi bútorok szerelmese volt* és azon fáradozott, hogy minél több régiséget halmozzon fel. A régi bútorokat azután műhelyében nagyszerűen *utánozta*, hogy azokkal az előkelőek kastélyait berendezze. *Megrendelői a legfelsőbb körökből kerültek ki.* A másolatokhoz régi faanyagot használt fel, ezért nem egyszer *nehéz azokat az eredetitől megkülönböztetni.*

De sok *valóban régi bútort* is találunk a gyüjteményben. Ilyen két jellegzetes felépítésű gót asztal a XVI. század elejéről, egy reneszánsz faragott díszítésű négyzetes asztal 1583. évszámmal. A tiroli késő reneszánsz bútort képviseli néhány fenyőfából készült szekrény. Egy magyar festett díszítésű, gót stílusú szuszék a népies ládák ősi formáját mutatja.

Még a bútoroknál is nagyobb meglepetéssel szolgál a *szőnyegek és egyéb textiliák csoportja.* Igazán ritkaságszámba menő, régi, értékes szőnyegekkel találkoznunk, elég csak megemlíteni azt a finomrajzú szőnyeget, amely *a török szultán szőnyegszövő műhelyéből került ki.* A textiliák csoportjában pompás hímzések, címeres és virágos díszű terítők, érdekes kora-barokk ruhadarabok, miseruhák, pluviálék keltik fel a hozzáértők érdeklődését.

Rejtélyek a kastély körül

Az aukció gazdag bútoranyaga nagyrészt a kiscelli Schmidt-kastélyból származik. *Ez a kastély mindig a titkok vára volt, állandóan izgatta az arrajárók képzeletét.* Schmidt Miksa életében, talán azért is, mert *nehezen lehetett oda bejutni*, meg gazdag berendezése különösen a hozzáértők körében köztudomású volt. Az óbudai polgárok sokat tudnak mesélni a kiscelli kastélyról, nemcsak az öregek, de a fiatalabbak is, akik a szülőktől és nagyszülőktől hallottak titokzatos dolgokat.

A kastélyt ma is hétpecsétes titok őrzi, *senkit sem engednek be.* Történetéről csak *Bertalan* Vilmosnak, az Óbuda-kiscelli trinitárius kolostor és templom című tavaly megjelent tanulmányából kapunk felvilágosítást. Eszerint a *Zichy* grófok támogatásával létesült Óbuda legjelentősebb barokkkori egyházi emléke a kiscelli trinitárius templom és kolostor. Alapításának előzményei a XVII. századba és a XVIII. század elejére nyúlnak viszsza.

A főváros új múzeuma

Régebben *kegykápolna* volt itten, úgy jártak ide a zarándokok, mint Máriacellbe. Ezért *kis Máriacellnek hívták.* A templomot 1738-ban alapították és 1760-ban fejezték be a munkálatokat. Ekkor vették át a trinitáriusok akik 1784-ig, a rend feloszlatásáig éltek a kolostor falai között. Rabkiváltással foglalkoztak, a török fogságba került vitézeket váltották ki és nyujtottak nekik menedéket. Később a kastély katonai raktár szerepét töltötte be, falai között a hadastyánok gyakorlatoztak.

Schmidt Miksa, miután megvette, *jelentős építkezéseket* hajtott végre a kastélyon. A templomtérnél egyes emeleteket lebontatott és árkádokat vágatott. A bécsi Kriegsministerium oromfalát építette be a kapu fölé és általában *az egész kastélynak vadregényes, romantikus külsőt adott.* A kastélyban állandó kiállításokat tartott, *valóságos kis iparművészeti múzeum volt itten.*

Schmidt Miksának csak *egy* kis szobája volt a kastélyban, ahol *sohasem lakott.* Viszont állandó *vendégsereg* kereste fel a kastélyt, grófok, hercegek, közéleti kitűnőségek adtak egymásnak találkát. Az óbudaiak még emlékeznek a zajos összejövetelekre, *egyesek fekete koporsókról suttognak, amelyek titokzatos célt szolgáltak a kastély falai között.*

A kiscelli kastélyt Schmidt Miksa a fővárosra hagyományozta és ott most történeti múzeumot rendeznek be. A titkok házából a *tudomány csarnoka lesz*, az értékes Schmidt-hagyaték múzeumanyaggá válik, részben pedig magánosok kezébe kerül. A legendák lassan feledésbe merülnek, csak néha suttog majd sejtelmes titkokat a kiscelli kastély felől az óbudai szél.

Miklóssy Lajos

Stockholmi követünk a svéd királynál és trónörökösnél

Stockholm, május 28. V. Gusztáv svéd király vendégül látta ebédre *Mátuska-Comaromi* Péter stockholmi magyar követet és nejét. A svéd király ez alkalommal *saját aláírásával ellátott fényképét nyujtotta át vendégeinek.*

Másnap *Gusztáv Adolf* svéd trónörökös és neje látta vendégül *Matuska-Comaromi* Péter követet és nejét. A trónöröksпár ugyancsak saját aláírásával ellátott fényképével tisztelte meg vendégeit.

Antal István a magyar könyvről beszél a rádióban

A magyar könyv, mint minden esztendőben, ezidén is kivonul az utcára, hogy a járókelők milliói előtt tegyen hitet a magyar író munkásságáról. A könyvnapok előtt, május 29-én, szombaton 19 órakor, Antal István dr. nemzetvédelmi propagandaminiszter Budapest I. műsorán beszél a magyar könyvről.

— **Jean Prévost kapta a francia Akadémia irodalmi díját.** *Párisból jelentik:* A francia akadémia húszezer frankos irodalmi nagydíját Jean *Prévost* kapta. Prévost, aki most 42 éves, több éven keresztül az *Intransigent* kiadója volt. Több ismert regényen kívül megírta Franciország történetét a világháború után.

— **Perneczky Béla:** *Koreszméink. Perneczky* Béla kitűnő könyve korunk eszméinek forrongó világában a mélyebb összefüggéseket keresi és a korszerű jelenségek között szövődő kapcsolatok kideritésére vállalkozik. Munkája két részre tagozódik, a koreszmékkel való megismertetésre és a koreszmékért való felelősség érzetének felszitására. Elve a korszerűtlennek látszó, de egyedül célravezető tárgyilagosság, a tényeket úgy venni, ahogy vannak és úgy elbirálni, ahogyan a pártatlan bíró ítél, a nemzethez és a hazához való hű ragaszkodással. *A Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása.*

— **Giovanni Comisso:** *Velencei kémek.* Irodalmi és kultúrtörténeti csemege ez a könyv, válogatás kultúrtörténeti csemege ez a könyv, válogatott gyüjteménye azoknak az eredeti titkos jelentéseknek, amelyeket az 1700-as években nyujtottak be a velencei köztársaságnak. A hanyatló Velence eddig ismeretlen belső életét tárják fel s arról szólnak, ki hogyan öltözködik, ki kinek udvarol, szóval megelevenitik a kor teljes és részletes botránykrónikáját. Külön érdekessége a műnek az a néhány jelentés, amelyet Casanova irt, mielőtt őmaga is megfigyelés alá került volna. A művet dr. *Pongrácz* Alajos és *Szerb* Antal forditotta rendkivül élvezetesen. *Révai-kiadás.*

— **Nadler Herbert:** *A Keleti és Déli Kárpátokban.* Az erdélyi Kárpátok fenyőillata, tiszta levegője, sajátos hangulata és a magános vadász természetimádata árad ki ebből a műből. A szerző igazi vadász, aki képes hetekig a legkezdetlegesebb módon füstös havasi kunyhóban tanyázni és járni árkon-bokron keresztül, hegycsúcsokra kapaszkodva a vadak nyomában a Kárpátok ősfenyveseiben és a havasokon. A lenyügözően érdekes vadásznapló értékét szerfölött növeli *Nadler* Herbert majdnem száz pompásnál pompásabb fényképfelvétele. *Dr. Vajna és Bokor kiadása.*

Nyilttér

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter-soronként hétköznap 70, szombat 80 fillér. A legkisebb hirdetés ára 7, illetve 8 pengő.

Az agyvértódulás, a szívszorongás, nehéz légzés, félelemérzet és az álmatlanság azon esetei, amelyek a rendetlen székürülés következményei, az enyhén, de biztosan ható természetes **»Ferenc József«** keserűvíz használata által igen sokszor rövid időn belül megszűnnek. Kérdezze meg orvosát!

Lakók, házfelügyelők figyelem!
Padlásbontásnál papírhulladékkal
találkozik, megveszem, elviszem.
Pénzt kap érte
Ferjáncz Károly, **telefon: 49-76-10.**

LEGVÉDELMI HOMOK
csomagolva, **olcsón házhoz szállítva,** megrendelhető: **BUDAPEST, V., VADÁSZ-UTCA 12.**

EXPRESS-SIKER A PEST
Express hirdetés

Az ifjúság

Az ifjúság hete volt ez, a magyar ifjúságé, amely a nemzet reménysége és — jövője. Lillafüreden ültek össze vezetőik, hogy megvitassák a fiatalság problémáit, mindazokat a kérdéseket, amelyek a mai magyar ifjak lelkében élnek. Kállay miniszterelnök is résztvett egyik értekezletükön, hogy aztán Budapestre visszatérve, itt a fővárosban beszéljen róluk. Milyen más ez a mai fiatalság, mint a tegnapi volt: a tegnapi, a trianoni kor ifjúsága, amely szárnyaszegetten, mint maga az ország, napról-napra a keserű megélhetés kínzó kérdéseivel volt kénytelen foglalkozni és már-már az a veszély fenyegette, hogy az anyagi gondok, a tengődés nyomasztó napjai és évei elhomályosítják lelkükben azokat az eszményeket, amelyek mindenkor naggyá és erőssé tették egy-egy kor magyar ifjúságát. De miként magát a nemzetet nem tudta megtörni a két trianoni évtized sok nyomorúsága és megaláztatása, ép úgy ifjúságunk is keményen dacolt az idők mostohaságával és ezerféle akadállyal küzdve, szívében *megőrizte* a legtisztább hazafiúi érzéseket, s ma itt áll előttünk a megerősödött ország erős, friss, testben és lélekben egyaránt egészséges fiatalsága, amely — miként Antal István állapította meg a lillafüredi értekezlet utolsó napján — lelkében őrzi a mélységes valláserkölcsi meggyőződést, az erőteljes magyar öntudatot és a fejlett szociális felelősségérzetet.

Hála Istennek, *ilyen* az ifjúságunk. A kétkedések és kétségek fantómja, amely gyötrelmes multunkban néha-néha megkísértette őket, eltűnt és elveszett a trianoni kor árnyékvilágában más kísértetekkel együtt, amelyek egyidőben kicsinyes torzsalkodást szítottak soraikban s meddő és üres politizálgatásokra csábították őket. Fiaink felismerték, hogy mekkora erő rejlik az ifjúságban és magában a nemzetben, ha *egységes* tud lenni és testvéri összefogásban védelmezi eszményeit és igyekszik megvalósítani célkitűzéseit. A legmagyarabb és legtisztultabb szemlélet alakult ki a magyar ifjúság lelkében, s az érdem elsősorban az övék, mert ilyenek és azoké, akik ilyenekké nevelték őket.

Az ifjúság neveléséről mondta figyelmeztető és meggondolkoztató beszédét Kállay miniszterelnök, amikor intett arra, hogy az ifjúságot olyannak kell nevelnünk, hogy a nemzet jövőjét biztosítani tudja. De az apáknak kell példát mutatniok a fiaknak: »*Legyünk magunk is olyanok, amilyennek a fiatalságot megálmodjuk*«. Az egyén tisztára materiális előretörésével nemzetet fenntartani, fejleszteni és örökkévalóvá tenni nem lehet. Ezt a miniszterelnöki figyelmeztetést vessék jól elmékjükbe az apák és őrizkedjenek attól, hogy rossz példát mutassanak fiaiknak, mert ezzel fiatalságunk emelkedett szellemű, önzetlen, tiszta és hevülő magatartását ingatnák meg, s vigyázat!... mert minden rossz példa a fiakon át messzire kihat a jövőbe és jövőnket veszélyezteti.

— **Berend Miklósné:** *Álomlovag.* A kiváló írónő új regényének keretén belül voltaképpen nemcsak egy férfi életét, hanem Pest—Buda történetét is megeleveníti az 1831-es kolerazendüléstől Budavár bevételéig. Látjuk az épülő Lánchidat, az árvíz nagy tragédiáját, a szabadságharc kirobbanását és ezzel párhuzamosan mintegy összehasonlításul, megjelenik a regény fejezeteiben Lajos Fülöp király Párisa is, arisztokrata szalonjaival és a külvárosok népeivel, amely már érleli a véres februári forradalmat, hogy ennek nyomán lángba boruljon egész Európa. A regényt egy romantikus szerelem szálai szövik át, *Berend* Miklósné egyik legérdekesebb művévé avatva a könyvet. *Pantheon-kiadás.*

Miniszterelnöki beszéd és miniszteri válaszok a MÉP interpellációs értekezletén

A Magyar Élet Pártja csütörtökön este akadémiautcai székházában nagy érdeklődéstől kísért pártértekezletet tartott. Az értekezleten megjelentek *Kállay* Miklós miniszterelnök, *Tasnádi Nagy* András, a képviselőház elnöke, *Keresztes-Fischer* Ferenc, *Nagy* Vilmos, *Radocsay* László, báró *Bánffy* Dániel, *Szinyei Merse* Jenő, *Antal* István, *Szász* Lajos, *Bornemisza* Géza és *Zsindely* Ferenc miniszterek, *Bárczay* Ferenc pártvezérhelyettes, *Törs* Tibor és *Krúdy* Ferenc, a képviselőház alelnökei, *Fáy*, *Bonczos*, *Bárczay*, *Gergelyffy* és *Jurcsek* államtitkárok, *Kölcsey* István, a párt országos alelnöke, *Ullein-Reviczky* Antal sajtófőnök, *Homonnay* Tivadar főpolgármester, továbbá igen sokan a párt országgyűlési képviselői és felsőházi tagjai, valamint a főispáni kar tagjai közül. Résztvett a pártértekezleten gróf *Teleki* Béla elnökkel az élén az Erdélyi Párt sok törvényhozója is.

Lukács Béla és Bárczay Ferenc ünneplése

A pártértekezletet ½8 órakor *Lukács* Béla tárcanélküli miniszter, a párt országos elnöke nyitotta meg.

Az értekezlet megnyitása után elsőnek

Kállay Miklós miniszterelnök

szólalt fel és igen meleg szavakkal üdvözölte *Bárczay* Ferenc pártvezérhelyettest és vitéz *Lukács* Bélát, a párt országos elnökét, abból az alkalomból, hogy a Kormányzó Úr Őfőméltósága magas kitüntetésben részesítette őket. A miniszterelnök a legnagyobb elismeréssel méltatta *Bárczay* Ferenc és vitéz *Lukács* Béla közéleti munkásságát és érdemeit, majd hangsúlyozta, hogy kettőjük egyéni érdemein és értékén keresztül

a kitüntetés a pártnak is szól,

annak *az értékes és nagyjelentőségű munkának, amelyet a párt az ország érdekében végez.* A miniszterelnök szavait a párt tagjai nagy tapssal fogadták és mind *Bárczay* Ferencet, mind pedig *Lukács* Bélát igen meleg ünneplésben részesítették.

Bárczay Ferenc

pártvezérhelyettes mondott először köszönetet a miniszterelnöknek elismerő szavaiért és azért a szeretetteljes ünneplésért, amelyben a párt tagjai részesítették. Beszédében annak *a teljes összhangnak a jelentőségéről* szólott, amely az államfő bizalmát élvező miniszterelnök és a nemzet nagy többségét képviselő kormánypárt együttműködésében megnyilvánul. Hangsúlyozta, hogy a párt a jövőben is, mint eddig, átérezve a mai súlyos idők kormányzati munkájának súlyos felelősségét és nagy feladatait, *teljes erejével támogatja a miniszterelnöknek és a kormányzónak az ország érdekében folyó emberfeletti munkásságát.*

Vitéz Lukács Béla,

a párt országos elnöke ugyancsak annak a munkának a jelentőségét emelte ki, amelyet a párt az ország érdekében végez és amelynek elismerése az a kitüntetés, amely a pártvezérhelyettest és őt az államfő részéről érte. Hitvallást tett *a szegedi gondolat mellett*, amely politikai pályáján kezdettől irányítója volt és amelynek jegyében a jövőben végzendő közös munkában a párt további szeretetét és támogatását kérte. A párt tagjai ismételten igen meleg ünneplésben részesítették a két kitüntetettet.

Interpellációk

Az értekezlet további során *Wälder* Gyula, gróf *Teleki* Béla és *Bánó* Iván terjesztett elő különböző időszerű kérdésekben interpellációkat, amelyekre *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, vitéz *Nagy* Vilmos honvédelmi miniszter, vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, *Szinyei-Merse* Jenő közoktatásügyi miniszter és *Kállay* Miklós miniszterelnök adott megnyugtató válaszokat, amelyeket a pártértekezlet egyhangúan és köszönettel tudomásul vett.

A pártértekezletet megelőzően a Magyar Élet Pártja *földmívelésügyi és közigazgatási csoportja* az Erdélyi Párt hasonló csoportjainak részvételével *Bárczay* Ferenc pártvezérhelyettes elnökletével tárgyalta a *földmívelésügyi igazgatás egyszerűsítéséről, valamint szükségszerűségének előmozdításáról kiadandó kormányrendelet tervezetét.* A rendelettervezetet báró *Bánffy* Dániel földmívelésügyi miniszter ismertette. A rendeletnek az a célja, hogy a földmívelésügyi igazgatást *egyszerűsítse* és a közigazgatási kérdéseket decentralizálja. A rendelettervezethez *Megay* Károly, gróf *Teleki* Béla, *Miskolczy* István, *Hendrey* József, *Benkő* Géza, *Bánó* Iván, *Turcsányi* Imre és *Ember* Géza szólott hozzá. Mindnyájan örömmel üdvözölték a rendelettervezetet, amely a földmívelésügyi igazgatást közelebb viszi a falu népéhez és az ügyintézést nagymértékben meggyorsítja.

A pártértekezlet résztvevői a késő esti óráig maradtak együtt és a párt székházának helyiségeiben élénken tárgyalták az időszerű bel- és külpolitikai kérdéseket.

Nagy érdeklődés a miniszterelnök szombati beszéde iránt

Az interpellációs pártértekezlet után a kormánypárt klubhelyiségében a törvényhozók nagy csoportja vette körül *Kállay* miniszterelnököt és élénken érdeklődtek tőle az időszerű politikai kérdések iránt. Sok szó esett a pártban a miniszterelnöknek holnap a Nemzeti Sportcsarnokban elmondandó beszédéről. A MÉP fővárosi és pestmegyei szervezete előtt Kállay miniszterelnöknek a mult év márciusában volt hasonlóan nagyszabású megnyilatkozása, amikor a Nemzeti Lovardában megtartott együttes nagyválasztmányi ülésen megjelölte politikájának irányvonalait.

A miniszterelnök holnapi *nagyszabású, másfélórás beszédében* beavatott körök véleménye szerint részletesen tájékoztatja a pártvezetőket *a bel- és külpolitikai, valamint a gazdasági helyzetről.* Az együttes nagyválasztmányi ülésen előreláthatólag körülbelül *kétezren vesznek majd részt.* Ilyen nagyarányú tárgyalásra még aligha volt példa az elmúlt évek történetében.

Kállay miniszterelnök nyilatkozatát végighallgatja a kormány valamennyi tagja, továbbá ott lesznek a politikai államtitkárok, a Magyar Élet Pártjának országgyűlési képviselő és felsőházi tagjai, valamint a Budapesten tartózkodó főispánok is.

Ha igazán örülni akar a tavasznak, vegye meg a Magyar Erő e heti számát

Önként jelentkezett egy ruhatári szélhámos

Ma kora reggel kopottas öltözetű, középkorú férfi állított be a főkapitányság központi ügyeletére.

— A vezető főtanácsos urat keresem — mondta igen illedelmesen a kapunál posztoló rendőrnek és mindjárt be is mutatkozott: »*Hafti* Rezső napszámos vagyok ugyanis kérem s *nagy bűn terheli a lelkemet.*«

A rendőr természetesen megkérdezte, mi az a nagy bűn.

— Majd a főtanácsos úrnak elmondom.

Erre azután bevezették a központi ügyelet helyettes vezetőjéhez, mindjárt jegyzőkönyvező díjnokot is ültettek melléje. A nagy bűneset helyett *egy tanulságos kis tolvajtörténet* bontakozott ki *Hafti* Rezső előadásában.

Az öreg napszámos elmondta, hogy lelkiismerete nem hagyta nyugodni. Mielőtt véglegesen elzüllene, inkább abbahagyja a bűnözést. Igy azután rátért magára az esetre, bőbeszédűen mesélve el, hogy a Keleti pályaudvar ruhatárába adott be néhány nappal ezelőtt egy gondosan agyusztált csomagot, amelyben *téglák* voltak. Mielőtt beadta volna, kilesett magának egy jókülsejű ruhatári vendéget, akinek szép és értékes bőröndje volt. Legelső alkalommal a 6837-es számot kapta a kiszemelt bőrönd, utána pedig ő a maga téglacsomagjára a 6838-ast.

Amikor a bőröndtulajdonos távozott, ő még negyedórát várt, közben a félreeső helyen *művészi ügyességgel átragasztotta a nyolcas számot hetesre.* Igy hozzájutott a bőröndhöz, amelyben *4000 pengő értékű holmi volt.* Még kétszer sikerült neki ilyen számváltoztatási trükkel értékes csomaghoz jutni. Olthatatlan szenvedélye volt, hogy *egyszer ő is lóversenyezhessen* és nagy összeget nyerjen. Ezért zálogosította el a holmikat. Természetesen a lovacskák rosszul futottak, de még kártyán is hiába próbálta magát kárpótolni, az ördögbibliája is rosszul forgott.

Az önként jelentkezett pályaudvari tolvajt letartóztatták.

Finn törvényjavaslat a bankjegyek lebélyegzésére

Helsinki, május 28. A finn kormány törvényjavaslatot készített elő a *bankjegyek lebélyegzésére* és az ezzel összefüggésben sorra kerülő *kényszerkölcsönre.* A törvényjavaslatot azonnal a képviselőház elé terjesztik, amint június közepén összeül. A költségvetés egyensúlyának biztosítására mintegy *tízmilliárd finn márkára* van szükség. Ebből *hatmilliárdot önkéntes kölcsön* útján és az állami bevételek felemelése által igyekeznek megszerezni. *Négymilliárd fedezésére szolgál majd a kényszerkölcsön. (MTI)*

Morfium, cián, sósav..

Ma hajnalban Máriabesnyőre hívták a vármegyei mentőket. Dr. *Dénes* László orvosra hozzátartozói súlyos állapotban, mérgezés tünetei között találtak rá *Rózsa*-utca 13. számú házának rendelőjében. A mentőorvos állapította meg, hogy *morfiummal* mérgezte meg magát. A *Rókus*-kórházba vitték. Öngyilkosságának okát nem tudják.

Horváth Gabriella 18 éves gyárimunkáslány Kispesten, Nagy Sándor-utca 34/a számú házban lévő lakásán *cián*nal evett. Azonnal meghalt. Búcsúlevelet hagyott és ebben azt írta: »Hetek óta gyüjtöttem a cián, előre megfontoltam a halált, senkit ne okoljanak érte. Kérem, hogy ne boncolgassanak fel. *Kurucz* Mária 24 éves BSZKRT takarítónő Pestszenterzsébeten, *Alnár*-utca 46. számú házban lévő lakásán *sósavat* ivott. A Rókusba vitték a mentők.

— **Thanhoffer Lajos:** *Kongó.* — Orvosi táskával Afrika földjén — mondja az alcím és az a rövid mondat egy magyar orvos kalandjait rejti magában, amelyek négy esztendőn át sodorták egy afrikai vasútépítés eseményeivel. Ne tévedjünk, ez a mű nem a most divatos kalandos orvosregények közé tartozik. Toronymagasságban áll fölöttük, mert egy tisztafejű, nyitottszemű ember hihetetlenül gazdag naplója, emberekről, népekről, szokásokról, a közvetlenség megragadó hangján. Nem mesél idegrázóan vad eseményeket, csak amolyan »mindennapi« eseteket, amelyek egy orvossal megeshetnek, aki a vasúttal együtt töri az utat az ősrengetegben. Ezt a könyvet külön rang illeti meg a könyvnapi kiadványok listáján. *A Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása.*

SCHMIDT MIKSA gyűjtemény
90 3. 10.

Új Művészet

Új Művész 29

HÍREK

Előfizetési árak:

1 hóra . . . . . 3 P
3 hóra . . . . . 7 P

— **A Times jelenti...** *Mit meg nem tudunk a Timesből? Az angol világlap szerint a főkérdés a mi mostani választásainkon a titkos szavazás visszaállítása volt a régi kerületekben, amit gróf Bethlen 1922-ben megszüntetett. Ez volt a főkérdés? Mi úgy tudjuk, hogy ez egyáltalában nem volt kérdés. A titkos választójognak egyetlen ellenfele nem volt a régi Házban. A régi Ház előbb várt a titkos választójogra — mint az új Házra. A választásokon egyetlenegy jelölt sem volt a titkos választójog ellen. Egyetlenegyszer sem hallottuk, egyetlenegy egységespárti beszédben sem, hogy a kormány azzal a kérdéssel lépett a nemzet elé, hogy helyre akarja-e állítani a titkos választást? Ez természetes is — hisz ez nem is volt kérdés. Már az első Gömbös-kormány a titkos választójog programjával jött és ezt a legnagyobb lelkesedés fogadta — nemcsak saját pártjában, hanem az összes pártokban. A kormány a reformpolitika programjával indult a választási harcba, amelynek természetesen egyik pontja a titkos választójog is. Most tudtuk meg a Times-ből, hogy mi volt a választások főkérdése...*

— **Betörések.** *Militzer* Gáborné magánzónő *Práter* ucca 36. számú házban levő lakásának ajtaját ismeretlen tettesek álkulccsal kinyitották és *2000 pengő készpénzt és egy 4000 pengőről szóló betétkönyvet vittek el.* — *Finály* Zsigmond nagykereskedő *Laktanya* ucca 19. számú házban levő lakásába betörtek, megfúrták a pénzszekrényt és eddig még meg nem állapított összegű pénzt vittek el. — *Hagemann* Viktor magánzó *Gólya* ucca 42. számú házban levő lakásán is betörők jártak és *2000 pengő* értékű holmit és pénzt zsákmányoltak.

— **364 gyermekpár tömegesküvője.** *Bombayból* jelenti a Daily Express: Az indiai angol hatóságok tilalma ellenére *továbbra is rendszeresen kötik a gyermekházasságokat* India egyes részeiben. Kathiavar falu közelében egy nagy réten a tavaszi ünnep alkalmából tömegesküvő volt a napokban: *a papok 364 gyermekházaspárt adtak össze. A legidősebb férjek és feleségek 12 évesek voltak*, a legfiatalabbak pedig *karonülő csecsemők*, akik majd csak évek mulva ébrednek arra a kellemes meglepetésre, hogy házasemberek és férjes asszonyok.

— **Egy konzul felesége belefulladt a fürdőkádjába.** *Bécsből* jelentik: A lodzi dán konzul felesége, Mme *Eifert* az egyik nagy bécsi szállodában, ahol átutazóban tartózkodott, *belefulladt a fürdőkádba.* Az orvosi vizsgálat szerint a 40 éves hölgy valószínűleg szívgyöngeséget kapott a kádban és így történt, hogy a vízbe hanyatlott s eszméletlenül érte a katasztrófa.

Sisters Rée Bertin
a Folies Bergère atrakciója
a
Zanzibarban
VI., Jókai ucca 31. szám

— **Találkozás a Majdnemmel.** Kedd este a Dohány ucca és a Nagykörút sarkán találkoztam a Majdnemmel. Más néven a Csakegyhajszálválasztottaellel.

A Majdnem az a pillanat volt, ami kilenc óra előtt tíz perc és kilenc óra előtt tíz perc egy másodperc között telt el. Ekkor érkezett a Nagykörút és a Dohány ucca sarkára a BX 707 számú 12-es jelzésű autobusz és *ebben a pillanatban akart átmenni az úttesten egy férfi.* Az autobusz első kereke fékezés közben fellökte, földhözvágta a férfit.

Csoportosulás.

— Elgázolta?

— Mi baja?

— Nem tud vigyázni?

Egy epés úr:

— Melyik nem *tud* vigyázni?

A férfi feküdt a sáros úttesten. Két felsegítő talpraállította és nekitámasztotta egy fának.

Állandó nagyobb csoportosulás.

Autótülkölés. Lárma. Kérdezősködés:

— Mi baja?

— Mi köze hozzá az úrnak?

— Hát mégis, mi baja?

— *Bámulom a Göncölszekeret.*

Rendőr.

— Történt magával valami?

— Elcsúsztam.

— *Csak egy hajszál választotta el,* biztos úr, majdnem elütötte biztos úr.

— Nem törött el még a lábam sem, — forgatja a lábát a nekitámasztott férfi — nem történt semmi bajom. — Hát a sebek honnan vannak az arcán? — *Még a harctérről.* — Az arcáról csurog a vér. — Hiszen maga *részeg*, jöjjön velem a kapitányságra, — mondja a rendőr. — Ne reszkírozza azt meg biztos úr. Nem megyek el én a kapitányságra. Mentők jönnek és befektetik a kocsiba. — Én a Göncölszekeret akarom látni. — Hogy hívják? — *Göncöl* Benő. — Foglalkozása? — Asztalosegéd. — Hol lakik? — Pestszentlőrincen, az állami lakótelepen.

Vérömlénnyel, külső sérülésekkel és zúzódásokkal a Rókus-kórházba vitték.

— **A betegesen száraz hajat** — amely törik és molyos — tökéletesen megszünteti: a Dr. med. *László*-féle hajápolási rendszer, Hajolaj és Zsíros Hajtinktura. Kapható: Múzeumgyógyszertár, IV., Kossuth Lajos ucca 22. szám. Romániában: Nagyvárad, Farkas, Apolló-drogéria.

— **Elzárásra ítélték — az autót.** *Newyorkból* jelentik: Újszerű büntetési módszert vezetett be a kaliforniai bíróságnak közlekedési ügyekkel foglalkozó tanácsa. Kisebb autókihágások esetén pénzbüntetés helyett elzárási ítéletet hoznak, de *nem az autó vezetőjét zárják el, hanem magát az autót.* Sacramentoban az utóbbi napokban öt autót ítéltek két-két hónapi elzárásra.

— **Gorkij az orosz akadémia irodalmi szakosztályának elnöke.** Az orosz akadémia teljes ülésén Moszkvában *Maxim Gorkijt az irodalmi szakosztály elnökévé választották meg. Lunacsarszki* volt az elődje, akinek halála óta az elnöki hely üresedésben volt.

— **Angol humor.** — *Remek az öltönye. Adja meg a szabója címét.*

— *Szívesen, de azzal a feltétellel, hogy nem adja meg neki az én címemet.*

— **Hízó — Fogyókúra** — Svábhegyi Szanatórium. Polgári árak.

x **Kékes Gyógyszálló** — 1000 m — teljes penzió orvosi ellátással már 10 P-től kezdve.

x **Ha fáradt és izgatott,** ha a hasban feszülés érzése kínozza és gyakori félelemérzetben szenved, akkor igyék reggelenként éhgyomorra egy pohár természetes »*Ferenc József*« keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait, csökkenti a mérges bélgázfejlődést s elhárítja a vértódulásokat.

x **Sodronykerítés** Stadlergyár, Teréz krt. 43.

A valódi WALDHEIM -féle hashajtó TEA és TABLETTA enyhe-gyors-biztos

— **Mussolini fogadta a patialai maharádsát.** *Rómából* táviratozzák: *Mussolini* tegnap *kihallgatáson fogadta* a patialai maharádsát, aki miniszterelnöke és külügyminisztere kíséretében jelent meg az olasz kormány fejénél.

— **Olcsóbbodik a narancs.** A narancs a viszonteladóknál már kezd taplósodni, mert *sok régi áru várja náluk még a vevőt.* Csak az úgynevezett *márkás narancsok* frissek és levesesek még, mert ezeket a bizományosok és nagykereskedők nem adták el nagy tételekben, hanem *mindig csak annyi árut engedtek át a viszonteladóknak, amennyit azok két-három napon belül el tudtak adni.* Az utóbbi napokban Olaszországból olyan sok érett, vörösbélű narancs érkezett, hogy *a nagykereskedelmi árakat ma már le kellett szállítani 6 fillérrel.* A székesfővárosi déligyümölcsaukció, amely csütörtökön négy vagón citromot és két vagón narancsot bocsát kalapács alá, a citrom ládájánál 27.50 pengős, a sárgabélű narancsnál mázsánként 57 pengős, a vérpiros narancs mázsájánál 74 pengős kikiáltási árat tervez. Könnyen megtörténhetik azonban, hogy holnapig újabb vagónok érkeznek és akkor a narancs árát *ismét le kell szállítani.* A narancs a nagykereskedőknél ma 58—84 fillér kilónként, a viszonteladóknál pedig 68—140 fillért fizet a fogyasztó a narancsért.

— **Felmentett rulettjátékosok.** Tiltott szerencsejáték kihágásával vádolva állott tegnap egy előkelő társaság a büntetőtörvényszék *Szlávy*-tanácsa előtt, mert *a társaság tagjai ifj. Ditrőy Móric lakásán rulettezni szoktak.* A törvényszék a vádlottakat felmentette azzal az indokolással, hogy a törvény értelmében csak a nyilvánosan üzött szerencsejáték büntethető.

— **Mi minden áramvonalas már?** Először volt az *áramvonalas autó*, azután jött az áramvonalas *női frizura*, ezt követte a dúlt szimetriájú *női gallér*, majd *az egész áramvonalas vízözön.* A pesti élet nyilvántartási hajlamairól közismert alakja a következő *nemzetközi áramvonal-listát* állította össze s küldte be nekünk. Tehát van már áramvonalas *gépkocsi, frizura, női ruha, ékszer, cipő* (Londonban), *nyakkendő* (Shanghaiban), *politika, bútor, étel* (Németországban), *irodalom* (Budapest, Dunapart), *női száj, gyermekkocsi* (Budapesten is), *női idom* (Tehuantepek), *bölcselet, fogkefe* (Berlin), *kiskutya* (Streamline-terrier), *karóra, névjegy, púderdoboz* és *világszemlélet.*

— **Meghalt egy 123 éves asszony.** *Bukarestből* írják: Crajovában meghalt egy Joana *Cretu* nevű százhuszonhárom éves asszony. Állítólag *sohasem állt orvosi kezelés alatt, orvosságot soha nem vett be és szemüveget nem használt.*

— **Erdődy-Nagy főorvos villamosbaleset.** A Zuhatag és a Páfrány ucca sarkán egy rendőr a töltés alján *egy eszméletlen férfit* talált. Mentőket hívott, akik az eszméletlen embert az Ujszentjános kórházba vitték. A zsebeiben levő iratokból megállapították, hogy dr. *Erdődy Nagy* Sándor 44 éves kórházi főorvos. Ma reggel eszméletre térítették és ekkor a főorvos elmondotta, hogy a Völgy ucca 24. számú házban levő lakásáról villamoson át akart menni Pestre, útközben azonban meggondolta magát és *leugrott a villamosról.* Nem vette észre, hogy *egy töltés van a sínek mellett és így esett le a töltés aljára.*

— **Megmérgezte magát.** *Sziráky* András 36 éves piaci árus a *Csalogány* ucca 31. sz. házban levő lakásán ismeretlen méreggel *megmérgezte magát.* A mentők a Rókus-kórházba vitték.

— **Kecskemét »újraszületett« 40 év alatt.** *Kecskemétről* jelentik: Ismeretes, hogy valamikor csak a plébániai hivatalok vezettek anyakönyveket. *Negyven évvel ezelőtt vezették be a polgári anyakönyvezést is.* Kelskeméten e negyven év alatt 80 születési anyakönyv telt meg. Holnap újat lehet kezdeni. Negyven év alatt 79.923, tehát közel *80.000 születést jegyeztek be, ami annyit jelent, hogy Kecskemét 40 év alatt »újraszületett«*, a születések száma csaknem teljesen egyenlő a város lakosságával.

— **Adomány.** Az Országos Frontharcos Szöv. VII. ker. főcsapat 5. körzete *Wertheim* Zsigmondné részére 10 pengőt küldött.

— **Meglátni, megszeretni, megvenni: egy pillanat műve.** *Londonból* jelentik: Tegnap a délafrikai utasszállító-géppel a Fokvárosból Londonba érkezett egy amerikai utas. Elmondta, hogy a szudáni *Kartumban*, ahol a gép 20 percre leszállott, a repülőtéren *elefántot vett észre.* Megtetszett neki az állat, telefonáltatott a tulajdonosáért, azonnal megvette tőle, intézkedett, hogy az állatot útnak indítsák Amerika felé, azután tovább folytatta útját.

— **Révész Miklósné Sip ucca 4. szám alatt lévő kalapszalónjában** tegnap betörők jártak. Az Est 1935 április 3-i számában sajnálatos tévedés következtében az jelent meg, hogy *Révész* Miklósné öngyilkosságot kísérelt meg. Örömmel állapítjuk meg, hogy *nem történt öngyilkossági kísérlet.*

— **A vegyes házasság ért a román diplomatának.** *Bukarestből* táviratozzák: Az *Universul* újból a vegyesházasságokkal foglalkozik. Mai cikkében azt fejtegeti, hogy *nemzeti veszély rejlik abban is, ha a román diplomáciai kar tagjai, vagy a román konzulátusok személyzete vegyesházasságot köt*, ami az utóbbi időben igen gyakran megtörténik.

— **Az elnyomorított női lábak tornája.** Az amerikai egyetemeken új sportot találtak ki nők számára. Lábujjtorna a neve és az a célja, hogy *a magassarkú cipőkben elnyomorított női lábakat rendbehozza.* A torna művelői mezítláb járnak a fűben és közben gondosan ügyelnek arra, hogy a *két lábfej párhuzamosan legyen egymással.* Vezényszóra azután kigörbítik lábukat, úgyhogy a testsúly a két lábfej külső élén nyugszik. Külön gyakorlatokat végeznek arra, hogy *lábuk ujjaival kendőket, ceruzákat, golyókat fogjanak meg.* Már *külön táncokat* találtak ki ezekből a lépésekből és versenyeket is rendeznek lábujjügyességből.

Meghülésnél, náthaláznál, torokgyulladásnál, mandulalobnál, fülkatarrusnál, valamint idegfájdalmaknál és szaggatásnál naponta fél pohár természetes Ferenc József keserűvíz nagyon jót tesz, mert a gyomorbélcsatornát alaposan kitisztítja és desinficiálja, azonkívül pedig megfelelő emésztést biztosít. Egyetemi orvostanárok véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors, kellemes és megbízható, s ezért használata járványok idején is igen célszerűnek bizonyul.

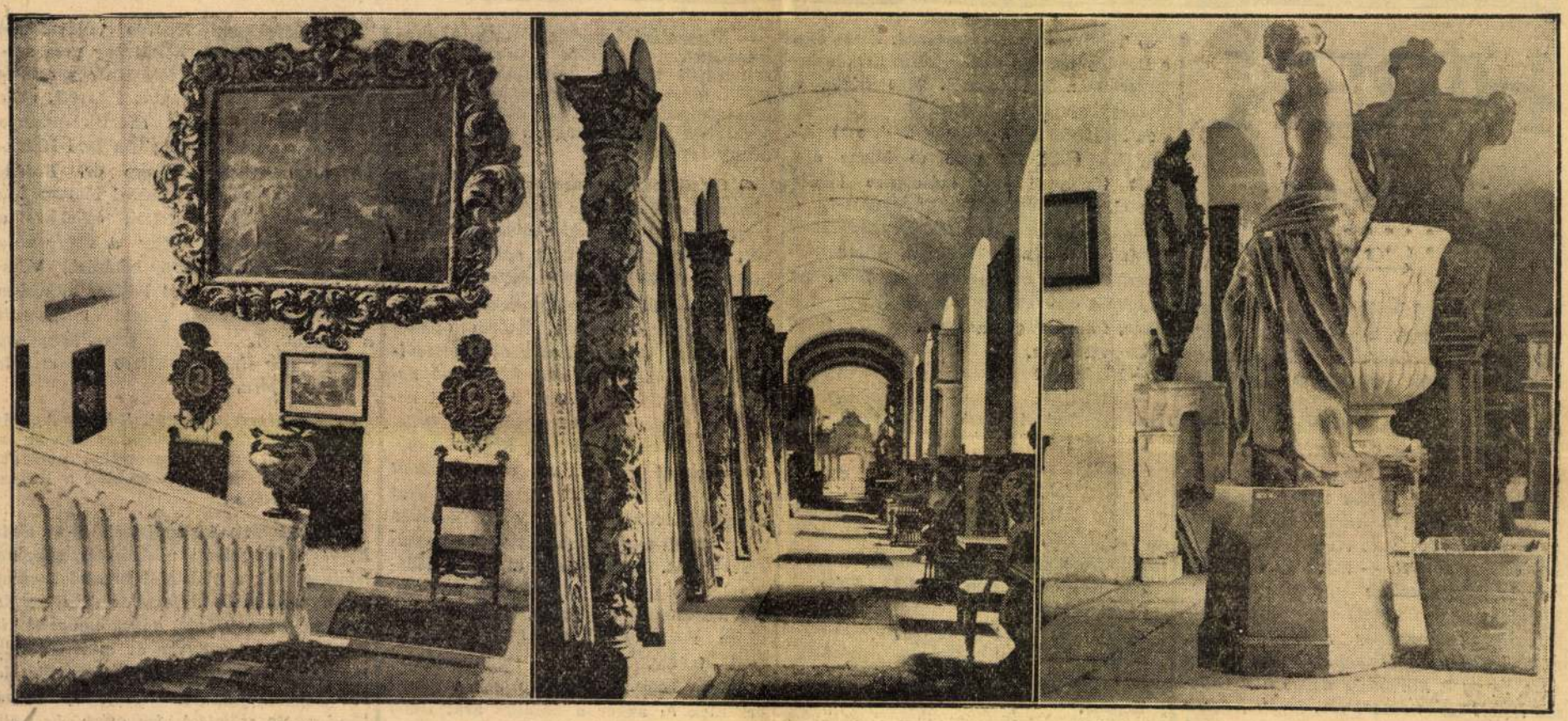

EZT ÖRÖKÖLTE BUDAPEST SCHMIDT MIKSÁTÓL

Fent: részletek a kiscelliúti kastélyból. *Baloldalt:* lépcsőfeljárat képekkel, faragványokkal, szőnyegekkel. *Középen:* boltozatos folyosó művészi bútorokkal. *Jobboldalt:* folyosórészlet görög vázákkal és a milói Vénusz szobrának másolatával. *Lent:* a kiscelli kastély

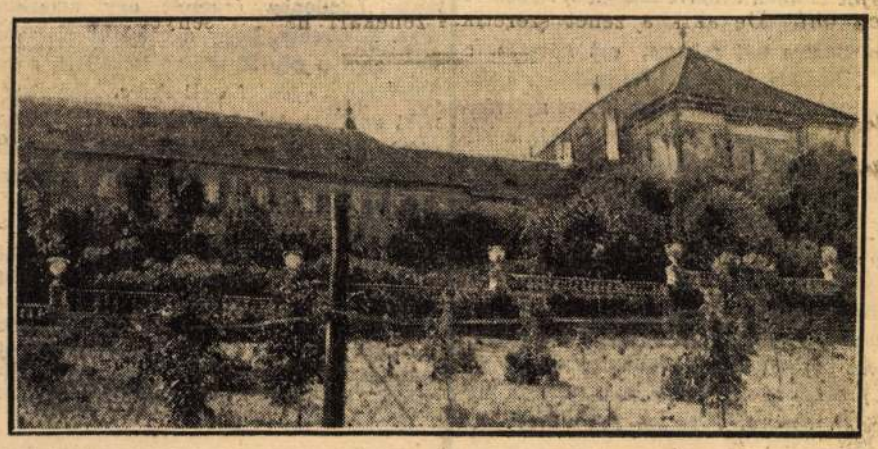

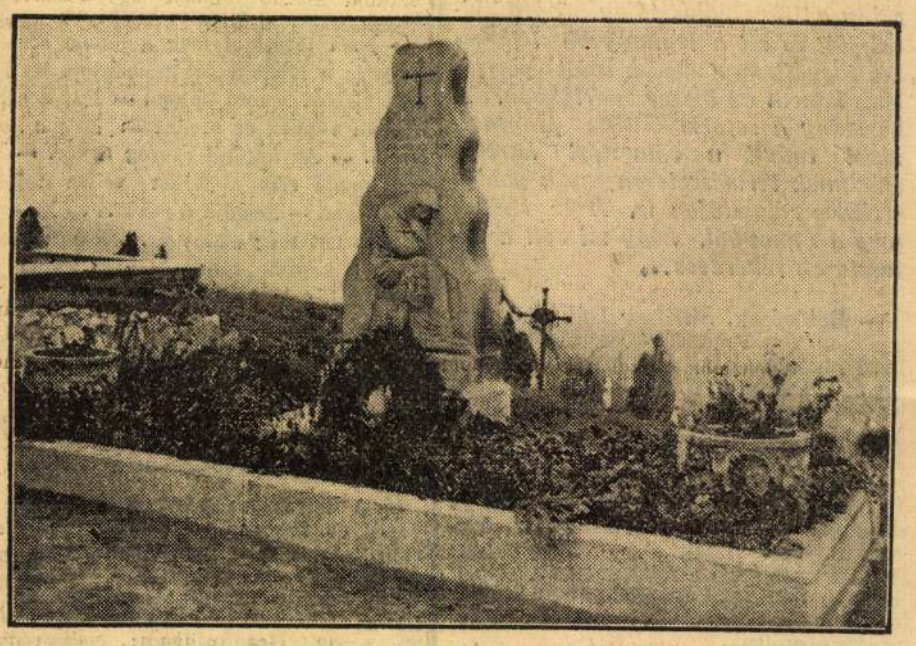

SCHMIDT MIKSA EGYKORI HÍRES BARÁTNŐJÉNEK, MÁGNÁS ELZÁNAK SÍRJA

Nagy Béla birkózóbajnok veszedelmes bécsi kalandja a felbosszantott elefánttal

Bécs, április 3
(Az Est bécsi szerkesztőségétől)

Halálos veszedelemből menekült meg a bécsi Renz-cirkuszban *Nagy* Béla magyar birkózóbajnok, aki esténként a porondon méri össze erejét ellenfeleivel. A műsorban *négy elefánt* is szerepel különféle mutatványokkal, köztük egy hatalmas nőstény, amely a *Cilli* névre hallgat. Minden délelőtt próbát tart a cirkusz az esti műsor valamennyi számából és egy ilyen tréningen még a mult hét elején a magyar birkózóbajnok azzal bőszítette fel Cillit, hogy

jókora karéj kenyéren nagy darab paprikásszalonnát adott neki,

amelyet a hatalmas elefánt ormányával bekapott, de mingyárt azután *prüszkölni kezdett tőle* és toporzékolt dühében. A paprika nyilván marta a torkát. Másnap Nagy Béla meg akarta ismételni a tréfát a paprikásszalonnával, de az elefánt olyan fenyegetően viselkedett, hogy a birkózóbajnoknak menekülni kellett előle. Szemtanuk mondják, hogy ha idejében el nem ugrik, az elefánt *agyonveri orrmányával.* Már akkor figyelmeztették az elefánt ápolói Nagy Bélát, hogy *jó lesz Cillitől őrizkednie, mert*

az elefánt bosszúálló és emlékszik a sértésekre.

Tegnap délelőtt tréning közben a magyar birkózóbajnok a maga száma után ki akart menni a manézsból és semmi rosszat sem sejtve, túlközel ért az elefántok elég magas vaskerítéséhez. Cilli hirtelen rá akart csapni Nagy Béla fejére. A birkózóbajnok feje fölé emelte védelmére mind a két karját. Az elefánt

elkapta a birkózó jobb karját s át akarta emelni a rácson,

ami biztos halál lett volna, mert akkor hatalmas talpa alatt agyonnyomja. Az artisták és a cirkusz alkalmazottai megdermedtek az ijedtségtől, de az elefánt ápolói nem vesztették el lélekjelenlétüket. Odaugrottak, hogy kiszabadítsák a birkózóbajnok karját az elefánt ormányából. Cilli még dühösebb lett erre, elengedte Nagy Bélát, de ormányával *úgy szorította a kerítéshez egyik ápolóját, hogy*

eszméletlenül terült el a porondon.

A hatalmas elefánt még azután is sokáig reszketett a dühtől.

Olcsó színházjegyek Az Est-lapoknál

Az Est-lapok színházi jegyirodája (Erzsébet körút 18—20.) és három fiókja a hét legnagyobb sikereihez árusít kedvezményes színházi jegyet. Így kaphatók jegyek a Magyar Színházba *(Szentpétervár)*, a Belvárosi Színházba *(A vallomás)*, az Andrássy uti színházba *(Geraldine)*, a Pesti Színházba *(Lovagias ügy)* továbbá a Vígszínház vasárnap délutáni előadására, a Kamara Színházba és az összes kisebb színházakba és kabarékba.

Megjelent: .....

KALAPÁCS ALÁ KERÜL

Schmidt Miksa hagyatéka

Csodálatos műkincsek kerülnek árverésre a háború előtti Budapest nagy műértőjének legendás gyüjteményéből

A legendás gazdagságú és különc hírében álló *Schmidt* Miksa budapesti bútorgyáros mérhetetlen értékű műgyüjteményéből és Kiscelli-úti kastélyának bútorzatából kiállítást és aukciót rendez a Postatakarékpénztár.

A Lónyai-utcai árverési csarnok emeleti termeibe hordták össze a néhai műgyüjtő mesébeillő gazdagságának dokumentumait: bútorokat, képeket, a világ minden tájáról összevásárolt ritkaértékű műtárgyakat és használati eszközöket.

Az árverésre kerülő tárgyak tulajdonképen a lakásberendezés felülmúlhatatlan nagymesterének tanító szándékát szolgálják. *A termek sorait járva, akár a műértőnek, akár a laikusnak azonnal szembeötlik az a roppant műgond, amely Schmidt Miksa hallatlan hozzáértését és ízlését dicsérí.* Minden tárgyhoz, valamennyi műdarabhoz egy-egy kor történelme fűződik s ezek a korok ma is beszédesen, élénken élnek az egymás mellé sorakoztatott, gondos hozzáértéssel kiválogatott darabokban.

Ez a kiállítás és ez az árverés tulajdonképpen nem más, mint egy hatalmas történelmi múzeum az egyes korok ízlésének megfelelően berendezve.

A szemlélő minden lépésnél elámul. Bár ezek a tárgyak már a második szakaszát jelentik a kalapács alá kerülő *Schmidt-kastély* kincseinek, mégis *még mindig csorbítatlanul, teljességgel tárul elénk a századforduló utáni Budapest nyugateurópai emberének felmérhetetlen gazdagságából fakadó nemes gyüjtési kedve.*

A gót asztaltól az erdélyi szuszékig

A bútorgyüjtemény valósággal tobzódik a termekben.

Schmidt Miksa művész volt a szónak nemesen vett értelmében, aki fel tudta fedezni a művészi szépet, akármilyen meglepő alakban is került eléje.

Ezért lepődünk meg a szobák lakályossá, otthonossá, ízlésessé és ugyanakkor műértékűvé avató bútorok sokféleségén. *Egészen elsőrendű régi példányokkal találkozunk, gót asztalokkal, XVIII. századbeli tiroli szekrényekkel, a Lajosok szertelen, de mégis művészi ízléséről tanuskodó heverőivel, székeivel, ágyaival és kereveteivel.*

Ezeket a darabokat nemcsak abszolut művészi hit gyüjtette Schmidt Miksával, hanem az okos merkantil szellem is, mert a régi bútorok mintái nyomán építette meg előkelő és dúsgazdag rendelőinek kastélyait.

Ezek között is kiemelkedő egy hatalmas kétajtós *Schapruhásszekrény*, amely erőteljes párkányzatával valóságos építészeti remekműnek hat.

Szerepet kapott a *Schmidt*-kastélyban *a népies stílus is.* Derüs, világító színekkel tarkázott, népies eredetű bútorok ezek, amelyek túlnyomórészt Ausztriában, másrészt Délnémetországban készültek. Napsugaras foltjuk úgy tűnik a szembe, mint egy darab virágos mező.

Közöttük kellemesen s a szívnek jólesően helyezkednek el a festett díszű magyar bútorok s néhány gótikus mintázatú erdélyi szuszék.

A második emelet előcsarnokában azonnal megragadja a figyelmet egy rokokó ízléssel mintázott, gazdagon aranyozott s oldalán idilli pásztorjeleneteket ábrázoló festményekkel díszített palankin. A kecses, tejszínhabkönnyü gyaloghintó belső díszítéséül arannyal és ezüsttel dúsan átszőtt brokátot alkalmaztak.

Ha a kíváncsi kéz egy pillanatra fölkattintja a kis műremek ajtaját, zárt belsejéből egy régmult kor édes illata csap ki.

egységes gyüjteményből a maga ízlésének, lehetőségének figyelembevételével választhassa ki lakása díszítésére a megfelelő képeket, tárgyakat.

Kis lakás falaira kisméretű, csinos képek serege közül választhat.

Főúri palota számára pedig *óriási dekorativ vásznak állnak rendelkezésre.* Például egy XVII. vagy XVIII. századbeli bútorzat egyhangúságának élénkítésére kitünően alkalmas egy 1700 körüli németalföldi művész munkája, a «Mulandóság».

A tekintélyes méretű vászon erősen hajlik a transcendentális gondolkozás felé s ilyen darab több van a gyüjteményben, hiszen Schmidt Miksa misztícizmus felé hajlott lelkisége közismerten szívesen helyezte magát az elmulás, a halál bűvöletébe.

Az említett kép zsúfolva mutatja mindazt, ami az életben kedves és fontos a számunkra: *ékszereket, könyveket, sok apró holmit, mindent, amit a sírontúlra nem vihetünk magunkkal.*

Napkeleti kincsek

Műgyüjtő számára értékes darabnak számít egy genovai, XVIII. századbeli művész egészen kiváló kvalitásokat mutató nagyobb vászna: Keresztelő Szent János prédikál.

Mesteri kompozicióban hullámoznak a csoportok s élénkségüket fokozzák a mélytüzü színek.

A modern irányzatot Oskar *Kokoschka* képviseli. A nagy osztrák művész az expresszionizmus legpregnánsabb kifejezői közé tartozik. *Ez a képe 1912-ben készült és Szent Veronikát ábrázolja.* Mélységes lelkiség, transzecendentálisan átszellemült arc fejezi ki a bibliikus pillanatot, amelyet *Kokoschka* képén döntően önt el a hanguati elem. Sejtelmes, szürkés, opálos, halvány színek harmonizálnak a képen, amelyből aztán minden átmenet nélkül, mint egy sikoltás, úgy tör elő Krisztis vérének színe.

Mint minden igazi műgyüjtő, Schmidt Miksa is szivesen fordult a rejtelmes Kelet felé, ahonnan igazán a legkiválóbb darabokat szerezte meg.

Fellebbezhetetlen műítéletére vall, hogy *a Keletről Európába áramló válogatatlan tárgyak közül is ki tudta választani az igazi értéket.* Igy került aztán gyüjteményébe s most a kiállításra egy olyan pompás darab, mint a Kanghsi császár korából, 1662—1672. származó, aranyzománccal festett, «Mazarin-kék» mázas porcellánváza, s még egy Wanli időből származó, kékfehér porcellántál.

Japáni műtárgyai közül említésreméltó egy fekete lakk ulliáda, amelynek «Mon» címer szerint könnyen lehet következtetni arra, hogy a tárgy valamikor a Shinjo Daimio-család valamelyik tagjának volt a tulajdona.

Feltünik a keleti tárgyak között, az újabb japán művészet képviseletében, egy bronz állatcsoport, amely három tigrissel küzdő elefántot ábrázol. Bár az európai felfogás sokban visszatükröződik a műtárgyon, a műértők szerint mégis fölfedezhető rajta a sajátos japáni érzés.

A kerámiai anyag is kitünő. Két hatalmas asztali készletet állítottak ki, az egyik meissení, a másik herendi származású.

Ezeket a tételeket azonban darabonként bocsátják kalapács alá, hogy mindenki szerezhessen magának emléket abból a korból, amely ilyen fényüző porcellánokat bocsátott ki s amelyek ma már csaknem teljesen eltünték a kereskedelemből.

A szőnyegek csoportjában ismét a régi darabok keltik fel a műértők figyelmét. A textiliák között pompás hímzések, applikációs terítők, értékes korabarokk ruhadarabok, miseruhák, pluviálék vonzzák magukhoz a szemet.

Sokféle használati apróság: gyertyatartók, csillárok, kandallódiszítő tárgyak, az előkelő házak pompás kis nippjei, kovácsoltvas díszítései, áttört bronzlemezei sorakoznak fel és azt mutatják, hogy néhai gyüjtőjük milyen gonddal és művészettel foglalkozott a lakásberendezéssel nemcsak azért, hogy önmaga szinte féktelen művészi becsvágyát kielégítse, hanem azért is, hogy kielégíthesse rendelőinek felsigázott igényeit.

Ez az aukció akaratlanul is elgondolkoztat. Megáll a képzeletünk a kiscelliuti sárgamázas, zöldzsalus barokk kastély előtt s arra gondol, hogy *vajjon miért volt szükséges szétzülleszteni egy tartalmilag és anyagilag is gazdag emberi élet végtelen szeretettel és szinte mániákus örömmel alkotott külsőségét.*

A Schmidt-hagyaték úgy volt szép és méltó arra, hogy egy idezerándololó világ hámulhassa, ahogy azt néhai tulajdonosa múzeálisan összeállította.

Ne mismerjük most azokat a szempontokat, amelyek felaprózzák a mérhetetlen értékű gyüjteményt, de azt érezzük, hogy *kár érte* ... .

Mától Erzsébet (Vesta)
emlékezetes filmje

SPORT HÍREK

A MAI MAGYAR—SVÉD VIADAL. Stockholmból jelentik: A svéd lapok továbbra is hosszabb cikkekben foglalkoznak a mai magyar—svéd atlétikai viadallal. Latolgatják a győzelmi esélyeket és rámutatnak arra, hogy a magyarok mindig kemény ellenfelei voltak a svéd atlétáknak és nem könnyen engedték át a győzelmet a svédeknek. A 100 m-es síkfutás favoriljaként Csányi Györgyöt említegetik. Ellenfele, Strandberg a legjobb formában van. Lidmann formája is kitűnő és aligha győzik le. 10.000 méteren Szilágyi a legesélyesebb. Úgy vélik, hogy az 5000 méteres síkfutásban Szilágyi kíméli fogja magát; ellenfelei Larson és Helström lesznek.

**

STOCKHOLMBÓL JELENTIK: A svéd esti lapok hosszú cikkekben számolnak be a magyar válogatott atléták svédországi utazásáról és tudósításokat közölnek stockholmi fogadtatásukról.

Az Aften Tidningen közli Tatár Istvánnal, a MASZ ügyvezető elnökével folytatott beszélgetését. A magyar szövetségi vezető kijelentette, hogy vasúton egyideig együtt utazott Svédországban Strandberggel és kölcsönösen mérlegelték a magyar—svéd atlétikai viadal kimenetelének esélyeit. Elméletben arra az eredményre jutottak, hogy valószínüleg a svédek fognak győzni 85:77 pontarányban. Talán kissé bizakodó ez a kijelentés, mert lehetséges, hogy a svédek jobb eredményt is elérnek. Mi magyarok azonban kitünő formában vagyunk — mondta Tatár Isiván — és teljes erőnket beleadjuk majd a

kos az oldalvonal felé fejelte vissza s az ETO jobbszélsője a feléje tartó labdára ráfutott.

Ugyanakkor a BSzKRT Mészáros nevü játékosa Uzsoki felé tartott, aki a labdát megrúgta úgy, hogy az a BSzKRT játékosról kapuvonalon kívülre pattant. Pillanattal később a lendületben lévő Mészáros lába Uzsoki rúgásra lendült lábát találta. Ez az eset, tehát a két játékos összecsapása az ellenőri jelentésből határozottan megállapítható.

Az ETO jobbszélsője az összecsapás következtében a földre esett s a közönség egy része a pályára tódult.

A rendezőség és a rendőrség rövidesen rendet teremtett s a sérült játékost kivitték a pályáról, miközben az ETO-játékosok a labdát a 11-es pontra helyezték. A játékvezető azonban az esethez közelálló határjelző megkérdezése után sarokrúgást ítélt.

Erre a közönség egy része ismét betolult a pályára s a határjelzőt és a játékvezetőt ütlegelni kezdte, mire a játékvezető a mérkőzést végleg beszüntette.

A fenti tényállást a játékve-

CSATHÓ HERCZEG · A PE

Ismeretes, hogy Színház új szezonj színház Herczeg színdarabjával, a «... denevér»-rel nyitja meg.

A színház igazgatóságától azt kérte Herczeg Ferenc, hogy színdarabját régi barátja, Csathó Kálmán rendezze, aki annakidején több rendkivüli sikerü Herczeg-darabot ... nagy iró kérésé ... podott Csathó Kálmánnal a Herczeg-darab rendezésében.

A «Fecske és denevér» próbáit, értesülésünk szerint, augusztus második felében megkezdik.

AZ ÉLET MEGY TOVÁBB

SVÉD FILM A DEÁK ÉS KASZINÓ FILMSZÍNHÁZAKBAN

A svéd filmgyártás legutóbb sok filmmel szerepelt a magyar mozik vásznán, a legművészibbnek mondható film azonban most kerül a budapesti közönség elé. A svéd Nemzeti Színház legkiválóbb férfitagja: Edwin Adolphson és a svéd Muráti: Aino Taube játssza «Az élet megy tovább» főszerepeit, amely szerencsésen keveri mindazt, amire a jó filmnek szüksége van: romantikát és realitást. Afrika forró sivatagjain és Észak hideg tájain játszódik a történet, amely egy idősebb férfinak a fiatalsággal és szerelemmel való találkozását mondja el megrázó erővel. Csak francia filmeken láthattunk eddig olyan jeleneteket, amilyenekben «Az élet megy tovább» bővelkedik.

Költészet, művészet, izgalom és romantika egyesül az újdonságban, amely nemcsak témájának újszerűségével, hanem a két főszereplő nagyszerű játékával is messze felülemelkedik az átlagfilmek színvonalán. A filmet ma mutatja be a Deák- és a Kaszinó-filmszínház.

MEGÁLLAPÍTOTTÁK AZ ÚJ MOZIHELYÁRAKAT

...endeletet ...bályozza A rende... ...belépő... ...ni és vi... ...Horthy ...ülőalapra ...összegét ...kezelni ...kban. Az ...különböző ...külön... ...ni. ...ő mozik ...úgy álla... ...nítják az ...érvény... ...számított ...z emelés ...ház be... ..., amely... ...jegycso...

portok árai legfeljebb 25 százalékkal emelhetők. Ez az új alaphelyár és ehhez kell számítani az adókat és más hozzájárulásokat.

A községben működő mozik, az adót és a *Nemzeti Repülőalapra* fizetendő hozzájárulás összegét is magában foglaló nyers helyárakat oly mérvben emelhetik, hogy *egy telt ház bevétele a régihez képest 40 százalékos többletet eredményezzen, viszont az emelés a jegycsoportok egyikénél sem haladja meg az 50 százalékot.* Ennél kisebb helyáremelés végrehajtása *tilos*, mind Budapesten, mind vidéken. *Az emelést augusztus 1-éig végre kell hajtani minden moziban.*

...uzsó?

Az Uj Magyar Színházban július 21-én mutatják be Csadó Pál vígjátékát, a Zsuzsó-t. A vidám darab középpontjában egy fiatal, állásnélküli tanárnő és egy fiatal, állásnélküli tanár áll, akik arra az ujsághirre, hogy egy méltóságos család gyermekei mellé tanárházaspárt keres, jelentkeznek. Ebből rengeteg bonyodalom támad, mert hiszen a méltóságos család házaspárként kezeli őket, amíg ki nem derül a botrány. Ebből a rosszból származik azonban a jó: a tanár, aki időközben beleszeret a tanárnőbe, elveszi feleségül és így mint «tanárházaspár» továbbra is ott maradhatnak a méltóságos család házában.

Hungária Park
MA 7-KOR
HONTHY HANNA, FEJES TERI, CSIKÓS RÓZSI, LENGYEL GIZI, KÖKÉNY ...

Bajor Gizi vidám oldala

A „Film Színház Irodalom" új számában Bajor Gizi, a nagyszerű színésznő, egy oldalnyi vidám történetet mesél el magáról. Egyed Zoltán kitünő és szellemes hetilapjában Herczeg Ferenc, a nagy iró, badacsonyi szőlőjében ad interjut az ujságirónak. Az új szám tele van jobbnál jobb cikkekkel. Hóman Bálint a tassi kúrián nyilatkozik és interjut ad Tamási Áron, Jávor Pál és a „haragos" Páger Antal. Gróf Bethlen Margit Gyurika naplója címmel, Weninger Antal dr. a párválasztás művészete címmel irnak pompás cikket, Egyed Zoltán pedig folytatja A férfi fellázad című rendkivül érdekes és szórakoztató regényét. Ragyogó fotografiák, divatrovat, kozmetika, karikatúrahiradó diszíti az új számot, amely bejelenti, hogy a jövő héten indul az amatőrfénykép-pályázat.

Mire megvirrad
JEAN GABIN

ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
„FIGYELŐ"
Budapest, XIV., Nimberg-u. 42.
Telefon: 299—632
Lap: ... 1935. 101. 15.

Mi van és mi legyen Schmidt Miksa kiscelli kastélyában

Schmidt Miksa hagyatéka sokat foglalkoztatja a főváros vezetőségét, de a nyilvánosságot is erősen érdekli, hogy mi lesz a hagyatékkal. Kastélyt és parkot örökölt a főváros: mi legyen a sorsuk ezeknek?

A park a Városliget és a Népliget mellett Budapest leghatalmasabb egységesen parkozott területe.

Amellett a kiscelli kastély müemléknek számit és az örökhagyó kivánsága — hogy iparmüvészeti muzeumot rendezzen be a főváros az épületben — jelentős módon fogja elősegiteni az iparművészeti kutatást és nevelést.

Mint ismeretes, *Schmidt* Leó, az örökhagyó öccse perrel támadta meg a végrendeletet. A biróság éppen ezért a szobákat lepecsételtette és terminust tüzött ki a per érdemleges letárgyalására.

Némethy tanácsnok a következőket mondja a hagyatékról:

— A főváros mintegy egy és negyed millió pengő értékü vagyontárggyal gyarapodott. Nem kétséges a hagyaték sorsa, mert hiszen

Schmidt Leó sem a parkot, sem a kastélyt nem igényli,

mindössze a berendezést. *De semmiféle bizonyitékot a mai napig nem nyujtott be, amely igazolná, hogy a berendezés nem Schmidt Miksa, hanem a Schmidt-cég tulajdonát képezte. Bizonyos tehát, hogy belátható időn belül a hagyaték teljes egészében felszabadul számunkra.*

— A kastély körülbelül kétszáz esztendős. Egy kolostori és egy templomi részből áll. A kolostori rész világos, levegős, *muzeum céljaira igen alkalmas.* A termeket folyosók kötik igen szerencsés módon egybe, ugy, hogy a muzeumi látogató számára folyamatosan tudjuk az anyagot felsorakoztatni. A szobák eredetileg egyablakos cellák voltak, később a közfalakat eltávolitották és most a termek egytől hat ablakosak. A kastély fekvése igen szép, a Kiscelli-utcában természetesen terraszon emelkedik. Az egész vidékre nagyszabásu kilátás nyilik.

— Megemlitendő, hogy *Schmidt* Miksa

beépittette a kastélyba a régi béesi hadügyminisztérium igen értékes és érdekes kapuját.

A hadügyminisztériumot közvetlenül a háboru előtt bontották le és *Schmidt* Miksa a kapu köveit Budapestre hozatta és itt rekonstruáltatta.

— Ami a parkot illeti, mintegy hatvanegy hold terjedelmü. Fákkal igen gazdagon ültette be az örökhagyó. *Schmidt* Miksával annak idején már tárgyalásokat folytatott a főváros és kialakult az elgondolás, hogy *Attila-park* néven örök időkre nyilvános, erdőszerü parkot kell a kastély körül létesiteni. Ezek a tárgyalások Schmidt Miksa életében meghiusultak, mert a terület ugyan ajándék formájában szállott volna a fővárosra. Budapest közönségének azonban sulyosabb terheket kellett volna egyidejüen viselnie. *A végrendeletben az örökhagyó a székesfővárost terhelő kötelezettségeket lényegesen csökkentette és csupán a muzeum-létesitési és parkfenntartási kötelezettséget irta elő.* Ezeknek a kivánságoknak mi teljes mértékben eleget fogunk tenni.

— A kastély belső berendezése némileg butorraktárhoz hasonló. Igen kitünő eredeti régi butordarabok mellett rengeteg utánzat is van, amelyeket *Schmidt* Miksa butorgyárában készittetett. A kastélyban helyezte el

A kiscelliuti Schmidt-kastély

őket, mintha csak mintatermekről volna szó. A berendezés értéke 250—280.000 pengő. Ha a hagyaték felszabadul,

egy esztendőt fog igénybe venni a termek átrendezése és az iparmüvészeti muzeum létesitése.

— Az örökhagyó müvészi hajlamát követte akkor, amikor ázsiai, elsősorban kinai vonatkozásu gyüjteményt, porcellánokat, edényeket vásárolt összse az évtizedek folyamán. Szerepel a hagyatékban egy régi erdélyi kancsógyüjtemény is, továbbá tizenkilenc vitrinben rengeteg ókori lelet.

Székesfővárosi szempontból legjelentősebb az Aquincum-környéki és pannóniai római leletek elég gazdag és érdekes anyaga.

Ehhez csatlakozik a külföldi, római és görög eredetü régiségek vegyes gyüjteménye, római és görög pénzek és a középitáliai, Krisztus előtt ötödik századból származó gyüjtemény.

— *Festményeket és metszeteket is találtunk.* Ezek jobbára XVII. és XVIII. századból valók. Részben eredeti, részben másolt példányok. Ugy a festmények, mint a szőnyegek inkább szobadiszitő szempontból vehetők figyelembe. Az örökhagyó nem müvészi program szerint gyüjtötte őket együvé.

A muzeum ne legyen raktár

Pásztor Mihály, a kiváló várostörténelmi iró arra a kérdésre, hogy mi történjék a kastéllyal, a következőket mondta munkatársunknak:

Épitsék fel a kolostor két hatalmas tornyát, melyet a kalapos király másfélszáz esztendővel ezelőtt lebontatott. Igazán csak ezekkel a tornyokkal együtt szép ez a magas dombon ülő, hatalmas palota, mely büszkén, méltósággal néz el a ma is mezővárosias Óbuda feje fölött. Az egykori templom «mondur depó»-vá profanizált belseje legyen ezután a muzeum kiállitási belseje és előadói terme. Vágjanak hatalmas ablakokat a falakon és tetőzeten egyaránt; a szobákba és termekbe hadd ömöljön be a napfény és áradjon be a világosság.

A muzeum ne legyen raktár. Csak a legjobb, legszebb és legértékesebb tárgyakat szabad megmutatni

okos és ötletes elrendezésben a közönségnek, hogy tanulni lehessen belőle. Igy például be lehetne mutatni kétszáz esztendőre visszamenőleg *Buda és Pest viselettörténetét.* Az egyik sarokban legyen egy biedermeier-szoba, a másik sarokban egy régi kávéház, vagy cukrászda. Gipszből kifaragva bemutathatnók a régi Várat és a régi Belvárost, azóta lehordott régi házaival és palotáival. Az egyik szobát át lehetne alakitani *18. századbeli tanácsteremmé.* Vajjon milyen lehetett, mikor Budaváros valamelyik polgármesterének elnöklésével a magisztrátus tanácskozott? Meg lehetne mutatni a maiaknak a Dunahid különböző korszakát. Egy-két szobában mutassuk be, hogy milyen volt a *trinitárius barátoknak régi cellája.* Kis kápolnát rendeznénk be a szomszédságában.

Ne legyen ez a muzeum sok szines emlék zürzavara.

A látnivalók elrendezésében legyen logika. Okos dolognak tartanók, ha időnként különösen nagy ünnepélyek, Szent István-napi körmenetek alkalmával mozifelvételek készülnének s ezeket a mozifelvételeket időről-időre fővárosiaknak és idegeneknek a muzeum disztermében bemutatnák. Hadd ismerjék meg belőle az eljövők a mai idők igazi életét. Lássák, miképpen él Budavár és hogyan él Pest hétköznap és milyen az ünnepnapja. A velencei *Museo Civico*-nak van egy terme, melynek panoptikumos figurái azt mutatják meg, milyen, mikor a 18. század egyik dózséja bált ad. A firenzei városi muzeumban pedig a város topográfiai történetének bemutatása a legérdekesebb és legértékesebb. Miért ne csinálhatnánk utána?

Liber Endre alpolgármester: A főváros a magyar művészet megmentője

A művészet és irodalom szociális problémáiról nyilatkozik az alpolgármester

A főváros művészet- és irodalompolitikájáról sok szó esett a közgyülési vita során. Főképpen az *irodalom támogatását* kérték a szónokok, tekintve, hogy *óriási a nyomor a magyar irók között. Boros* László dr. inditványa nyomán a főváros fel is vett a költségvetésbe a magyar irodalom és ujságirás támogatására 5000 pengőt, ez az összeg azonban oly csekély, hogy a nagy szükséglet mellett ugyszólván csak csepp a tengerben.

De a művészek sem állnak sokkal jobban, mint az irók. Nem csekélyebb az ő nyomoruk és szenvedésük sem, mint az iróké, mert a műpártolás ugyszólván teljesen megszünt, a közönség nem vesz képet és szobrot. Az a közfelfogás, hogy *a művészet luxus*, amelyre nem telik a mai időkben, amikor ugyszólván még kenyérre sem futja.

Ezekről a kérdésekről beszélgettünk

Liber Endre alpolgármesterrel

aki a főváros kulturpolitikájáról a következőket mondta:

— A főváros a magyar művészet legnagyobb mecénása. Sajnos, *ugyszólván egyedül áll a művészet-pártolás terén, mert* a társadalomnak nincs pénze arra, hogy a művészeteket istápolja.

Hogy mekkora a művésznyomor, azt mi érezzük és mi látjuk a legjobban.

A fiatal és idősebb művészgenerációk minden egyes tagja hozzánk fordul támogatásért és őszinte meggyőződésem, *ha a főváros nem segitené minden erejével őket, akkor teljesen elsorvadna a magyar művészet,* a nemzeti léleknek ez a gyönyörü virága, amely a müvelt külföldön is oly erővel hirdeti a kis magyar nemzet nagy tehetségét.

— Ahol a magyar művészek megjelennek kiállításaikkal, mindenütt elismerik, hogy *művészetünk messze felette áll a környező országok művészetének* és az a bizonyos kulturfölény, amelyre hivatkozni szoktunk, talán a művészeti termelés terén bizonyul legerősebbnek. Sajnos, ha tizszer annyi állna is rendelkezésünkre, mint amennyit a költségvetés engedélyez, akkor is kevés volna, *a főváros azonban lehetőség szerint ugy osztja be a rendelkezésre álló összeget, hogy ha kevéssel is, de lehetőleg minden tehetséget felkaroljon és támogasson.*

A főváros szinte megmentője a magyar művészetnek.

— Most van a nagy szobrászati kiállitás Brüsszelben, ahol

a magyar szobrászok őszinte elismerést és nagy sikert arattak.

A *főváros is több szobrát küldte ki erre a kiállitásra,* főképpen olyanokat, amelyek a fiatalabb nemzedék munkái és büszkén állapithatjuk meg, hogy számos dijjal tüntették ki ezeket a műveket.

— Itt szóvá kell tennem a budapesti *nagy szobrok* problémáját. Szemrehányást szoktak tenni a fővárosnak, hogy monumentális szobraink rosszak, művészi értékük csekély. Pedig ezen a téren nem érheti szemrehányás a fővárost, mert

sajnos nem akadályozhatjuk meg ezeknek a szobroknak a felállitását.

Liber alpolgármester és Reminiczky tanácsjegyző a kenesei parkban
Havlin Károly felvétele

A fővárosnak nincs beleszólása a társadalmi, állami, vagy más közületek által felállitott szobrok elbirálásába. *Ezen a téren változtatásra lenne szükség,* a főváros illetékes szakértőinek kellene megállapitani, hogy a szobor, amelyet fel akarnak állitani, megüti-e a kellő mértéket művészi szempontból és alkalmas-e arra a helyre, ahova azt állitani akarják.

Ezeknek a kérdéseknek a megitélésénél nekünk csak mellékszerepünk van,

ha azonban módunkban áll, akkor igyekszünk megakadályozni, hogy a meglévő sok gyengébb szobor számát ujakkal szaporitsuk. Igy most legutóbb is megakadályoztuk egy kisebbméretü szobrocska felállitását a Krisztina-téren, nem azért ugyan, mintha a szobor rossz lett volna, hanem mivel megállapitottuk, hogy *méreteinél fogva nem illik arra a helyre, ahova azt állitani akarták.*

— Ami az irodalom támogatását illeti, erre sajnos még kevesebb pénz áll rendelkezésre. Minden esetre örvendetes, hogy sikerült ujabb összeget felvenni a költségvetésbe erre a célra, de komoly és hathatós támogatást nem tudunk adni, legfeljebb *segélyösszegeket.* Nem akarok indiszkrét lenni és igy nem hivatkozom arra, hogy

milyen kiváló és előkelő nevü magyar irók fordulnak a fővároshoz ezekért az egész jelentéktelen összegekért,

de maga az a tény, hogy rá vannak szorulva még erre a támogatásra is, mindennél jobban bizonyitja, milyen nagy szükség van a fővárosnak erre a tevékenységére.

— A közművelődési ügyosztály mindent elkövet, hogy segitsen a magyar iróknak ezen a nagy nyomorán, sajnos azonban a főváros nem támogathatja olyan mértékben és akkora erővel a nemzeti lélek legfontosabb megnyilvánulását, az irodalmat, mint amennyire azt szeretné.

Az irókon és az irodalmon tulajdonképpen csak akkor lehetne igazán és hatásosan segiteni, ha módunkban lenne a fiatal tehetségek műveit kiadni.

Ez azonban lehetetlen. A fiatal festőket és szobrászokat azzal támogatja a főváros, hogy képet és szobrot vesz tőlük, ami egy időre mentesiti a művészeket a legelemibb gondoktól. *Kéziratokat azonban nem vásárolhat a főváros és könyvkiadó vállalatot sem létesithet,* igy tehát nincs más hátra, mint hogy — *ha nem is az irodalmat — de legalább az irókat támogatjuk, amennyire lehet.*

A művészlelkü alpolgármesternek ez a nyilatkozata élénken rávilágit azokra az állapotokra, amelyekben a magyar művészet és irodalom sinylődik 1935. év telén. *Ha mindenki annyira megtenné a kötelességét a magyar kultura segitsége és fejlesztése terén, mint Budapest, akkor nem kellene ily nagy nyomorról beszélnünk.* Ezzel a nagy nyomorusággal szemben szinte egyedül áll a gáton a főváros, hogy megmentse, ami megmenthető és fenntartsa azt a kulturális fölényt, amely a magyarság legnagyobb értéke a létért való nagy küzdelemben.

A Budapesti Történeti Múzeum Kiscelli Múzeuma

tisztelettel meghívja

Egy közép-európai vállalkozó Budapesten

Schmidt Miksa bútorgyáros magyarországi tevékenysége és hagyatéka

című kiállításhoz kapcsolódó tanulmánykötetének bemutatójára

2001. szeptember 10-én 14 órára

A könyvet bemutatja: Dávid Ferenc művészettörténész
a szerzők jelenlétében

A könyv a helyszínen kedvezményes áron vásárolható meg

BTM Kiscelli Múzeum, 1037. Kiscelli utca 108.

Fk.: Dr. Bodó Sándor főigazgató

SCHMIDT MIKSA

Támogatóink:

Budapest Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Ernst Galéria – 1056 Budapest, Irányi u. 27.

Inter Antik Art Galéria – 1053 Budapest, Károlyi Mihály u. 19.

Kiss István régiségkereskedő – 1055 Budapest, Balaton u. 4.

Nagyházi Galéria és Aukciósház – 1055 Budapest, Balaton u. 8.

Corinthia Aquincum Hotel

UPC Magyarország Kft

Interface Flooring bv

Manuta Kiadó és nyomdagrafika

Felelős kiadó: Dr. Bodó Sándor főigazgató

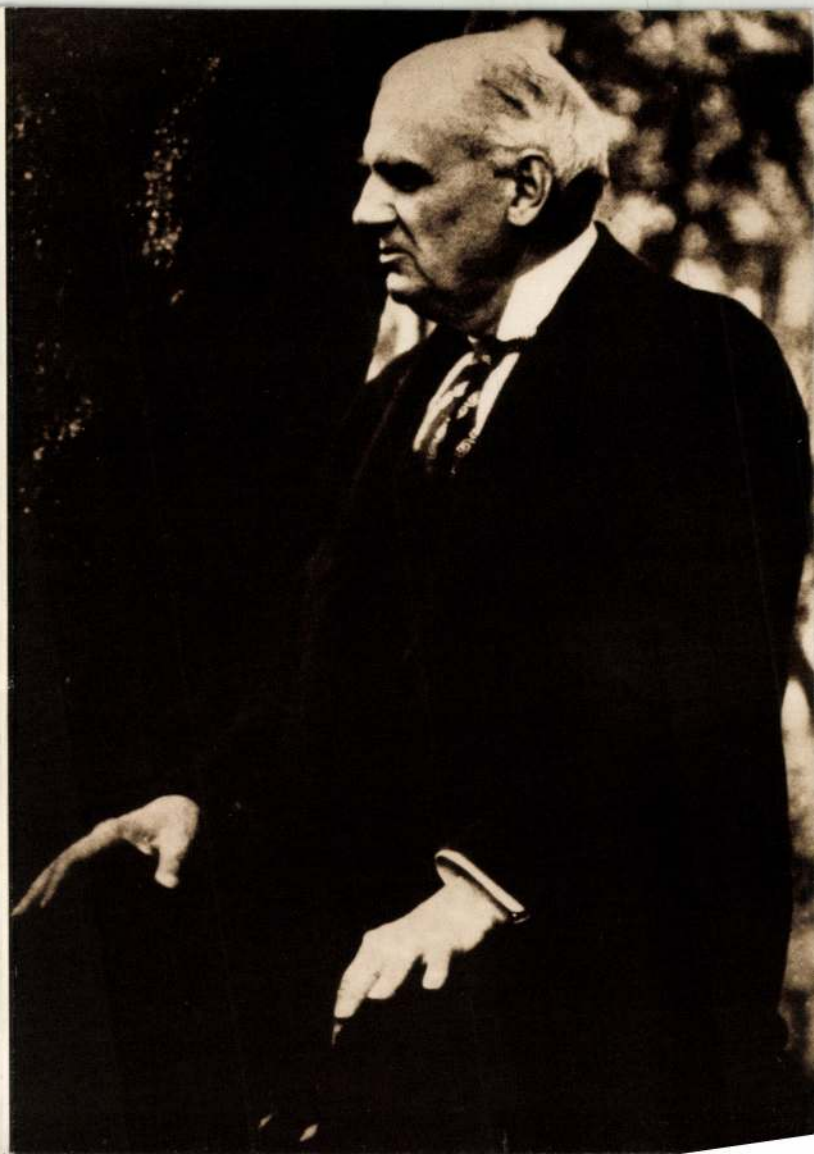

Das Museum von Kiscell
des Historischen Museums Budapest

gibt sich die Ehre, Sie zur Eröffnung der Ausstellung

EIN MITTELEUROPÄISCHER UNTERNEHMER IN BUDAPEST

Schaffen und Nachlass des Möbelfabrikanten Max Schmidt in Ungarn

herzlich einzuladen

am Dienstag, dem 10. Juli 2001, um 17 Uhr

Die Ausstellung wird eröffnet von

Dr. János Schiffer

Stellvertretender Oberbürgermeister der Hauptstadt Budapest

Die Ausstellung ist von 11. Juli bis 16. September geöffnet.
Das Museum von Kiscell H – 1037 Budapest, Kiscelli u. 108.

A Budapesti Történeti Múzeum
Kiscelli Múzeuma

tisztelettel meghívja

EGY KÖZÉP-EURÓPAI VÁLLALKOZÓ BUDAPESTEN

Schmidt Miksa bútorgyáros
magyarországi tevékenysége és hagyatéka

című kiállításának megnyitójára

2oo1. július 1o-én, kedden délután 17 órára

A kiállítást megnyitja:

Dr. Schiffer János

főpolgármester-helyettes

A kiállítás július 11-től – szeptember 16-ig tart nyitva.
BTM Kiscelli Múzeum 1o37 Budapest, Kiscelli út 1o8.

ÉRCNÉL MARADANDÓBB

A Krecsányi család sírboltja

A Kerepesi úti temetőbe több emlék került az 1960-as években az egykori Németvölgyi temetőből, ám a régi budai sírkertek gazdagságát ismerve azt mondhatjuk: alig néhányukat sikerült ilyen módon megmenteni. Buda utolsó „belvárosi" temetője csupán három évtizeddel tovább maradhatott fenn, mint a tabáni és a két vízivárosi sírkert, melyek tehermentesítésére 1885-ben megnyílt: gyakorlatilag egy-két évtized alatt megtelt, s 1963-ban született meg a felszámolását elrendelő határozat. Néhány németvölgyi síremlék a Kerepesi úti temető egy elkülönített részére került: ma is itt nyugszik többek között Varásdy Lipót, Buda főmérnöke, Téry Ödön, a hazai turistamozgalom doyenje, Reményi Antal író, Pest város jegyzője, Markovits Iván, a magyar nyelvű gyorsírás egyik úttörője, aki negyedszázadon át töltötte be a Budapesti Gyorsíró Egylet elnöki tisztét, vagy Hunfalvy János, kora legnagyobb magyar geográfusa. Távolabb, díszparcellában temették újra Budenz Józsefet, a magyarul felnőttként megtanuló német nyelvtudóst, az összehasonlító finnugor nyelvészet egyik alapítóját.

Egykor Németvölgyben állt, s a Kerepesi úti temetőbe került a Krecsányi család sírboltja is. Az áttemetettek közt volt Krecsányi Ignác (1844–1923) színigazgató és rendező, az egykori Horváth-kerti Budai Színkör bérlője, akiben – a nem messze nyugvó Molnár György mellett – a budai magyar színjátszás megalapítóját tisztelhetjük. Az itt nyugvó másik jeles személyiség Krecsányi Kálmán (1858–1936), a főváros helyettes rendőrfőkapitánya, a kriminológia tudományának hazai úttörője, aki Budapesten – másodikként az európai városok sorában – bevezette az ujjlenyomatokon alapuló személyazonosítást és nyilvántartást.

Rendőrfőnöki síremlékek bőven akadnak a Kerepesi úti temetőben. A budapesti közigazgatás történetében jártasabbak számára nem cseng ismeretlenül például az 1849-ben a fővárosi és az országos rendőrséget egyszerre irányító, díszsírhelyen újratemetett Hajnik Pál, az országos bűnügyi nyilvántartást megszervező Boda Dezső, vagy a bűnügyi statisztikákat meghonosító Sélley Sándor neve.

FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Az évtizedekkel ezelőtt műemlékké nyilvánított Krecsányi-sírbolt korlátján álló négy gránit díszurnán kívül volt a síron két bronz díszurna is, ezek azonban a korunkban virágzó üzletággá vált köztéri fémgyűjtés áldozataivá váltak, akárcsak a sírbolt kis bronzkapuja (és a temető számos más műalkotása). Ám akadtak sokkal szerencsétlenebb sorsú németvölgyi emlékek, például a két neves elmegyógyász, Schwartzer Ferenc és fia, báró Schwartzer Ottó sírboltja: bár az egykori Kékgolyó utcai intézet vezetőit is áttemették, eredeti, a Schmidt-műhelyből kikerült síremlékük eltűnt, s hantjuk felett ma egyszerű obeliszk áll.

Schmidt Gyula kőfaragó vállalkozása bár nem büszkélkedhetett olyan széles vevőkörrel és prominens megrendelésekkel, mint a Gerenday-féle cég, egykor hasonló szerepet töltött be Budán, mint neves riválisa Pesten: a műhelyéből kikerült munkák meghatározták a korabeli reprezentatív temetkezőhelyek képét.

Tóth Vilmos

Schmidt Gyula kőfaragó

Napszabadság 2001 január 17

ob között

rabja lesz a nyelv-
ürge ujjak öt per-
i barátai pedig
ak, s végül akciót
uk visszaszerzé-
evetnek, előha-
égi szerelmét,
olyamodnak, és
egyvert is: Neil
rt mindannyian
or. Mellesleg
óták, gusztusta-
y ez tinifilmek-
kott. A mű nem
z átlagból. Aki
már a poénokon
g. Nyelvileg le-
teni az opusból.
ztató, hogy a top-
ar film is találha-
socsó, Koltai Ró-
en és a Bacsó Pé-
mvadó cigaretta-
y-film megőrizte
ezését, bár veszí-
nézőt. Érdekes
gy szinte egyszer-
a harmincas évek
ól, Marlene Diet-
arády Katalinról.
n?
ek csúcsdöntögeté-
tűnik, most nyugi
minden visszaállt
erékvágásba. A bu-
nézőszám visszа-
gra, százhatvanöt-
z csak látszólagos
alami ugyanis na-
A legfrissebb hírek
yűrűk ura (amely a
elenik meg először
stáján) a premier el-
ojában csúcsot dön-
nyolcvankilencezren
csütörtöktől vasárna-
ós árnyakat, az eddigi
nak idején állítólag
szakában csak nyolc-
n. Szóval úgy tűnik,
rűzik a nagy számok

ten okosabbak le-

Cs. L.

Jelenet A fáraóból

FORRÁS: MAGYAR NEMZETI FILMARCHÍVUM

Az egyik legismertebb ma élő lengyel rendező, Jerzy Kawalerovicz új filmjét mutatja be az Örökmozgó Filmmúzeum; ez alkalomból a művész is Budapestre látogat. A Quo vadis című Sienkiewicz-adaptációt február elején négy alkalommal vetíti a mozi, 3-án a közönség is találkozhat a rendezővel.

Nyolcvanadik születésnapját ünnepelte január 19-én a neves lengyel filmrendező, *Jerzy Kawalerovicz*. Fiatalokat is megszégyenítő kitartással elkészített új monumentális Sienkiewicz-adaptációja, a *Quo vadis* – amelyet most mutat be hazánkban először az Örökmozgó – megint világszerte ismertté tette. A február 3-i bemutatóhoz kapcsolódó közönségtalálkozón az idős művész is részt vesz. Az évforduló alkalmából retrospektív válogatást is vetít korábbi műveiből a filmmúzeum.

Kawalerovicz műveivel ismerkedni a lengyel és a közép-európai filmművészet meghatározó korszakainak vizsgálata is. Ő is ahhoz a sajátos nemzedékhez tartozik, amely az ötvenes években indult, s szemléletében kivételes harmóniával ötvöződött a filmrendezés mestersége és művészete, a társadalmi elkötelezettség, a szabadságvágy, a racionalizmus és a miszticizmus. Bizonyára nem véletlen, hogy a szerzői filmművészet nagy egyéniségeinek tündöklése időben általában behatárolható. E nemzedék legjobbjai, a térség szinte utolsó jelentős rendezői könnyedén követik a korszakváltásokat. Életműveik látszólagos stilisztikai tarkasága sosem üres alkalmazkodás, hanem folyamatos kritikai töprengés a világ változásáról.

Kawalerovicz már a sematizmus időszakában is hitelesen tudta megragadni egy politikailag nem éppen fényes korszak társadalomátalakító értékeit *(Keresem az igazságot, Frígiai csillag alatt)*. Kifinomult realizmusával később egzisztencialista létproblémák felé fordult *(Az éjszakai vonat, Mater Johanna)*, majd megfogalmazta a maga történelmi paraboláját és dokumentarista krónikáját eszmék és hatalmi struktúrák összeférhetetlenségéről *(A fáraó, Az elnök halála)*.

Mindeközben nem maradt érzéketlen az elidegenült házassági modell válsága vagy a múlttal való szembesülés lelkiismereti problémája iránt sem *(Játék, Találkozás az Atlanti-óceánon)*. A nyolcvanas évek kezdetén pedig a galíciai zsidóság század eleji sorsát ábrázolva pusztulással fenyegető képet festett a tradicionális értékeikbe merevedett kelet-európai országok, közösségek jövőjéről *(A fogadó)*.

Cs. G.

SCHMIDT MIKSA

Magyar Nemzet 2001. 09. 17.

Bútorgyáros, gyűjtő, mecénás

P. Szabó Ernő

A Kiscelli Múzeumban júliusban megnyílt, októberben látogatható kiállítás tanúsága szerint bútorgyárosként, gyűjtőként, mecénásként egyaránt fontos szerepet játszott az Ausztriából idetelepült *Schmidt Miksa* Budapest és Magyarország kulturális életében. A romtemplom tágas terében rendezett tárlaton évtizedek óta nem látott teljességben felsorakoztatott bútorok azt mutatják, hogy miközben a történelmi stílusok formáit őrző századfordulós eklektikán belül is jelentős értéket képviseltek az általa tervezett, vagy az ő gyárában készült darabok, a kiváló szakember kora újat kereső tervezőivel, az osztrák és magyar szecesszió mestereivel is szoros kapcsolatban állt.

A kiállítás most megjelent, hétfőn bemutatott katalógusában közölt tanulmányok újabb adalékokkal gazdagítják a Schmidt Miksa életművéről alkotott képünket.

Világosabban megmutatkozik az a szerep, amelyet a mostani kiállításnak is otthont adó kiscelli kastély megmentésében, helyreállításában játszott. Az épületegyüttes mára ugyanis alighanem romokban sem létezne, ha a XX. század első évtizedében a bútorainak és műtárgyainak helyet kereső gyáros meg nem vásárolja és helyre nem állíttatja. Az eredetileg a máriazelli kegyszobor másolata számára 1745-ben épített templom és kolostoregyüttes csak néhány évtizedig szolgált egyházi célokat: a trinitárius rend 1783-as feloszlatása után először laktanyát, majd katonai ispotályt, végül ruharaktárat rendeztek be itt, miközben a templom tornyait lerombolták, belsejét négyszintessé alakították. A pusztulásra ítélt együttest helyreállíttató Schmidt Miksa 1913-tól fogadta itt műkincseinek tisztelőit, az évtizedek múlva megnyílt múzeum gyűjteményének jelentős részét pedig az az anyag képezi, amelyet a harmincas évek közepén az épületekkel és a környező területtel együtt a fővárosnak adományozott.

A Schmidt-bútorgyár korábbi, ausztriai történetéről, a porosz katonacsalád leszármazottjaként ausztriai vállalkozóvá, műgyűjtővé vált édesapáról *Eva B. Ottilinger* írt tanulmányt a katalógusban, ő elemzi azt a szerepet is, amelyet a gyorsan emelkedő cég játszott a „Ringstrasse" stílus és az iparművészeti reform időszakában. A bécsi anyacég leányvállalatát Budapesten létrehozó Schmidt Miksa cége és a Vígszínház kapcsolatáról szól *Veszprémi Nóra* írása, *Dávid Ferenc* pedig azt az értékőrző-újrateremtő szerepet mutatja meg, amelyet a megelőző századok cserépkályháit gyűjtő, illetve történelmi stílusokban készített darabokat újrafogalmazó bécsi és budapesti gyár játszott a századfordulón. Hosszú tanulmányban foglalja össze *Rostás Péter*, miből is áll Schmidt Miksa több országban fennmaradt hagyatéka, *Kiss Éva* írása pedig azt az utat követi, amelynek során a hagyatékból gyűjtemény lett. *Horányi Éva* azokat a dokumentumokat közli, amelyek a Kiscelli Múzeumban maradtak fenn, s amelyek között korabeli hírlapcikkek és irodalmi értékű szövegek egyaránt találhatók. Az előbbiek közé tartozik például Az Estnek az az interjúja, amelyben az akkor már nagybeteg Schmidt Miksa elmondja, miért árverezteti el műkincseinek egy részét, az utóbbiak közé *Dénes Zsófia* emlékezése, vagy *Krúdy Gyula* Magyar tükör című írásának részlete, amely azt írja le, hogy milyen fejedelmi módon rendezte be a gyáros tragikus véget ért szeretője, a híres *Mágnás Elza* környezetét.

Pásztori Veronika, a Kopint-Datorg Rt. kutatója a kedvező változások között említette a szolgáltatások árának csökkenő ütemű növekedését. A mérséklődő infláció ellenére a kutató nem vár nagy áttörést a fogyasztói árak alakulásában a következő hónapokban. A havi árcsökkenés elsősorban az idényáras termékeknek volt köszönhető, míg a forint erősödése a várakozásoknál csak lassabban, leginkább csak a benzin árában mérsékelte az importált inflációt – mutatott rá.

A londoni elemzők az élelmiszerárakkal és a globális inflációs környezettel magyarázták a magyarországi infláció lassulását. *Stephen Gilmore,* a Morgan Stanley Dean Witter befektetési ház térségi vezető elemzője szerint az augusztusi tizenkét havi infláció még a cég által vártnál is jobb volt, hiszen az MSDW kilenc százalékot jósolt előzetesen. A piacon azonban sokan már sejthették, hogy ennél jobb lesz a tényleges adat, miután az MNB előző nap kamatcsökkentésről döntött – mondta Gilmore. Az elemző szerint a monetáris tanács döntését a Morgan Stanley Dean Witter elemzői későbbre várták. A ház az év végéig összesen 100 bá-

énes küzdelme

valamint vegyipari termékgyártók részére. A múlt héten kezdődött el a Bambi üdítőital flakonjainak gyártása, ami rövidesen forgalomba kerül. A másik üzemben a hagyományos technológiával előállított csomagolóanyagok készülnek. Itt száz milliliterestől ötliteresig gyártanak üreges testeket, kannákat, flakonokat extrúziós fúvással PVC-, polietilén- vagy polipropilén granulátumból. Öt nagy teljesítményű olasz fúvógépük van. Az onnan származó berendezések évi 15 millió darab termék gyártását teszik lehetővé. Közben továbbhaladunk a harmadik, technológiailag elválasztható egység, a kozmetikai és háztartási vegyipari termékgyártó üzem felé. Az embernek a vegyi üzem kifejezés hallatán sokszor támad negatív érzése, itt azonban a laikus is megállapíthatja, hogy a tevékenység szervezett és biztonságos.

Gábor Ferencné a falra mutat, ahol a magas színvonalat bizonyító ISO 9002 minőségbiztosítási tanúsítvány van kifüggesztve. A másik, megsárgult nyomtatvány olvasása közben mellém lép az elnök asszony, s a vállalat múltjáról beszél: az alapítók 1960. január 13-án hozták létre a Május 1. Kisipari Termelőszövetkezetet. Az elnevezésen so-

Gábor Ferencné

mennyire komoly feladat számukra a multinacionális vállalat által forgalmazott, és reklámmal bőségesen megtámogatott termékekkel felvenni a versenyt. Bár a minőség azonos – ismerteti a helyzetet a cégvezető asszony –, az emberek mégis inkább a „tévésztár" termékeket keresik. Másik problémájuk, hogy több vállalat látszatra azonos méretűnek tűnő flakonba, valójában kisebb töltősúllyal tölt tisztítószereket. – Ezért üdvözöljük a gazdasági miniszter szeptember elsejétől hatályos rendeletét, amely szerint minden árucikken fel kell tüntetni az eladási ár mellett az egység-

tek, a korábbi keretes beépítést pontházak és egymással párhuzamosan álló sávházak váltották fel, a lakások jellemzően kétszobásak, de ezek még nem a későbbi korszak panelrengetegei. Ilyen

A TERVEZETT ELKÖLTÖZÉS OKAI
(százalékban)

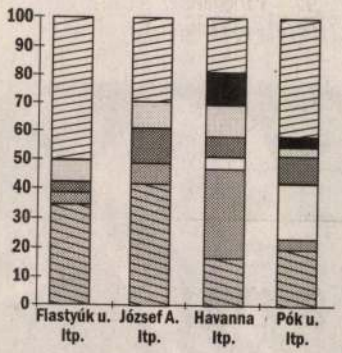

Forrás: Egedy Tamás saját adatgyűjtése NÉPSZABADSÁG-grafika

például a ferencvárosi József Attila-lakótelep. A legtöbb lakást és a legnagyobb telepeket panelból (szovjet nagypaneles technológiával) az 1970-es években húzták fel. Megjelentek a tízemeletes, öttíz lépcsőházas sávházak, az öttízezer lakásos óriás telepek. Ilyen többek között a Havanna- vagy a ssepeli lakótelep. Az 1980-as években már igyekeztek szakítani a lakótelep-építés sematizmusával. Inkább három-négy szintes házak épültek változatos alaprajzú lakásokkal, viszonylag gyakori volt a magas tetős panelház. Igényesebb bejáratokat, változatosabb homlokzatokat alakítottak ki.... Ezeknek a kisebb, legfeljebb két-háromezer lakásos telepeknek nagyobb a presztízse. (Pók utcai lakótelep.)

A lakótelepekről általában elmondható, hogy eredetileg nagyon kevert volt a társadalmi struktúrájuk, azaz igen vegyes képet mutattak az ott élők képzettsége és jövedelemi viszonyai szerint. A rendszerváltozás után a telepek presztízsének csökkenésével egyre többen költöztek el, elsősorban a tehetősebbek, képzettebbek. Különösen az 1970-es évek lakótelepein homogenizáló-

viselői telepedn...

Eközben azonban a fiatalok beköltözése miatt a korösszetétel egyre változatosabb, ami konfliktushelyzet lehetőségét vetíti előre. A lakótelepek népessége ugyanis (elsősorban a legrégebbi és az 1960-as években épülteké) a társadalom egészével együtt öregszik. Az idősebb, nyugdíjas lakók és a beköltöző fiatalok között pedig az eltérő életvitel, életfelfogás és a lakókörnyezet iránti elvárások különbözősége miatt óhatatlanul kiéleződhetnek az ellentétek.

A lakótelepek ugyan egyértelműen a rendszerváltozás veszteseinek tekinthetők, mégsem akkora a baj, mint ahogy azt sokan – elsősorban a nem ott élők – gondolják. A telepeken élők olyan dolgokat sorolnak fel pozitívumként, amelyek meglepők lehetnek egy kívülálló számára. Így például a két leggyakrabban említett előny a sok zöldterület (főleg a legrégebbi és az elit telepeken), valamint a nyugalom és a csend. Igaz ugyanakkor, hogy a kutatás szerint különböző okok miatt minden harmadik ember szeretne elköltözni a telepekről (bár tervét valóra váltani csak alig minden tizediknek sikerül). A költözési szándék fő okai típusonként eltérőek: például az 1950-es évek telepein elsősorban a túl kicsi lakás, az 1970-es években épültekben pedig a rossz lakókörnyezet, azaz maga a telep. Az elköltözni szándékozók arányában azonban nincs lényeges eltérés a különböző típusok között. Az elit lakótelepek esetében erre egy magyarázat lehet: az ott élők általában magasabb képzettségűek, és nagyobb az egy főre jutó jövedelmük, így az ő elvárásaiknak a többihez képest jóval színvonalasabb lakókörnyezet sem felel meg. A költözési szándék a kor előrehaladtával minden típusban csökken, az iskolai végzettség és a jövedelmek emelkedésével nő.

A lakótelepekre még sokáig szükség lesz – szögezi le Egedy Tamás –, hiszen Budapesten minden harmadik, országszerte pedig minden ötödik lakás lakótelepi, s hazánkban csaknem 2,3 millió ember él lakótelepeken. Nem mindegy azonban, hogy ezek milyen állapotban érik meg a következő néhány évtizedet. Rehabilitációjukat – azaz építészeti, mű-

Schmidt Mária

lés és szakköri munka folyt egészen az 1990-es évekig. Ekkor a csillagdát két

vannak tervezve. Ennek ellenére megszakítás nélkül folynak a bemutatások, hetenként

éjegyenlőség kapcsán várja a Polaris Csillagvizsgáló az érdeklődőket.

Horvai Ferenc

Nápolya Budapest
2001 Szept. 10
33.T.

Az enteriőr művésze

Schmidt Miksa hagyatéka – könyvben és kiállításon

Szeptember közepén kerül a könyvesboltokba a Schmidt Miksa bútorgyáros életét és munkásságát bemutató könyv, amelyben részletes katalógus lesz a feltárt hagyatékról. Az építész-restaurátor-bútorasztalos-lakberendező-bútorgyáros munkáiból még szeptember 16-ig látható kiállítás a Budapesti Történeti Múzeum Kiscelli Múzeumában (III. kerület, Kiscelli utca 108.).

A Kiscelli Múzeum az Egy közép-európai vállalkozó Budapesten című kiállítással két évfordulóra emlékezik. A bútorgyáros, mecénás és lakberendező Schmidt Miksa száznegyven éve, 1861-ben született. A másik évforduló az 1911-ben megvásárolt kiscelli épületegyütteshez, az egykori Schmidt-kastélyhoz kapcsolódik. A Schmidt család vállalkozása igazi sikertörténet volt a századfordulón.

Carl Fridrich Heinrich Schmidt Bécsben alapította a Schmidt-céget 1854-ben, amely Közép-Európában az 1880-as évekre az egyik legjelentősebb belsőépítészeti és lakberendezési céggé fejlődött. A vállalkozás az 1890-es évektől magyarországi megrendelőknek dolgozott, több Esterházy- és Pállfy-kastély teljes felújítását és belsőépítészeti munkáját végezte el. Erről 1902-ben a Szalon Újság így adott hírt: „A kassai püspök elhatározta az Esterházy-kastélyok renoválását. Schmidt Miksát választotta ki a munkához, aki a megbízás következtében vállalatot alapított Budapesten. Ez célul tűzte ki, hogy történeti bútorokat hű másolatban és mintaszerű kivitelben állít elő."

Schmidt Miksa saját gyártású bútorai is gyakran a régi korok műtárgyainak másolatai voltak. Ezek megmunkálását olyan magas színvonalon végezte, hogy a szakemberek olykor nehezen tudják eldönteni, az eredetit vagy a több példányban készült kópiát látják. A bútorgyáros soha nem akart hamísítani vagy szándékosan régiesíteni, csak a régi korok hangulatát szerette volna felidézni.

A Schmidt-gyár magyarországi és ausztriai tevékenysége jelentősen hozzájárult a Monarchia enteriőrkultúrájának alakításához. A fennmaradt megrendelői regiszterekből és levéltári forrásokból kiderült, hogy a magyar leányvállalat a legfelsőbb arisztokrácia palotái mellett jelentős budapesti középítkezéseken is dolgozott. Például a Mezőgazdasági Múzeum, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde és az Első Hazai Takarékpénztár épületén.

A Kiscelli Múzeum mai épületét, az egykori trinitárius kolostort Schmidt Miksa 1911-ben vásárolta meg a hadikincstártól. Az épületegyüttes 1904 óta üresen állt. Schmidt bemutatótermeket alakított ki, és itt helyezte el archeológiai és képzőművészeti gyűjteményét is. A kastélyt, a műgyűjteményt és a cég irat-anyagait 1934-ben végrendeletében a fővárosnak adományozta. A hagyatékot és a Schmidt-cég dokumentumainak jelentős részét ma is a Kiscelli Múzeum őrzi. Az ausztriai és magyar közgyűjteményekben szétszóródott tárgyakat a múzeum szakemberei hároméves kutatómunkával igyekeztek feldolgozni. Az egykori Schmidt-kastélyban őrzött életmű többször a történelemi események áldozata lett, ma már csak töredékes formában mutatható be. A kiállításon a mintakollekció bútorai mellett építészeti és enteriőrtervek, a kastéllyá alakított egykori kolostor fényképei kaptak helyet. Szeptember közepén kerül a könyvesboltokba a bútorgyáros életét és munkásságát bemutató könyv, amelyben részletes katalógus lesz a feltárt hagyatékról.

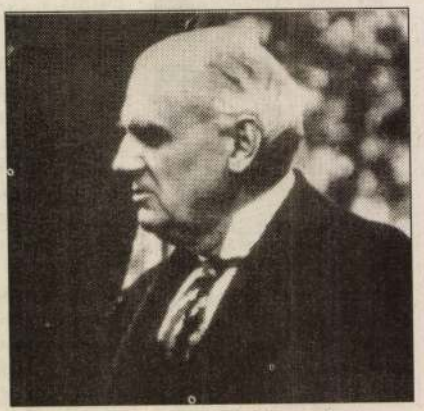

A restaurátor-építész-bútorgyáros

Rumpler György

PORTA AJTÓT JELENT
ciós árak szeptember végéig!
k a BNV B. pavilon 4/b standján
zágos viszonteladói hálózat!
Importőr
ic Intercooperation
Intercooperation M&D Rt.
1158 Budapest
Késmárk u. 11-13
Tel.: 416 03 51 Fax.: 416 03 52

Mode / Tetőtől talpig divat

Európa legátfogóbb kosztümgyűjteményét Bécs város múzeuma őrzi. A császárváros a néhai birodalom emlékét az egykori uralkodói gyűjtemények megőrzésével és legújabban kiállításokon történő bemutatókkal is ápolja. A múlt évben nyílt meg a Hofmobiliendepot – az udvari bútorraktár – a Mariahilferstrasse közepén, fantasztikusan gazdag látnivaló-tömegével, mintha *Az elveszett frigyláda fosztogatói* záróképsorában szereplő kulturális „megsemmisítő-raktár" ládáit most egyszerre kipakolták volna. Úgy látszik, kosztümben is fennmaradt egy ehhez fogható roppant kultúrtörténeti tesaurus. Nemcsak az ük- és nagyszülők anyagát mutatták most be a Hermesvillában (Lainzer Tiergarten), hanem az utóbbi évek jellegzetes darabjait is. A válogatás egyrészt funkció szerint osztja fel a divat bécsi történetét cipőre és zoknira, harisnyára és kötőjére, alsóneműre és fűzőre, a felsőruhát illetően is precízen elhatárolt csoportokra, hanem a kiegészítőknél is számba veszi, mi hogyan fest(ett) hajtű, kesztyű, táska vagy kalapok dolgában. A legtöbb tárgy úgynevezett „jobb darab", világmárka, első osztályú alapanyagból. Másrészt – és ennek építészeti jelentősége is van – antropológiai szemlélettel mutatja be ezt a 800 darabos halmazt. A divattörténet vagy a színházi általános jelmezfelfogás az egyes korok viseletének jellegzetességére összpontosít, stílusokban gondolkodik – akár az építészettörténet. Itt sikerült úgy összeválogatni egy-egy tárló szoknyáit vagy felöltőit, hogy szinte észrevehetetlen a ruha keletkezésének dátuma. Ezt a koncepciót a rendezők egyrészt azzal is megtámasztják, hogy a nyakra tett kis műtárgycédulákat visszafelé írták, csak egy kis tükör segítségével olvasható a „megfejtés". Másrészt szinte minden pasztellszínű. Ennek az átfogó szemléletnek köszönhetően az öltözködés emberi jelenségként mutatkozik, a „ruha teszi az embert" mélyebb értelmet kap. *(Nyitvatartás: 2002. február 17-ig, keddtől vasárnapig 9–16.30.)*

Brandenburgi Katalin magyar díszöltözéke, 17. század | Katalin of Brandenburg's gala dress, 17th century

Ünnepi női viselet | Woman gala dress, 1750 k. **Estélyi ruha** | Evening dress, 1980 k.

Szépen megrendezett divattörténeti tárlat látható Budapesten is, a Nemzeti Múzeum földszinti termeiben. „A szépség dícsérete" címen a 16-17. századi főúri öltözködés ritkán látható emlékeit állítják ki, kor- és kultúrtörténeti dokumentumok gyanánt. Az egyes fennmaradt és nagy becsben őrzött darabok Erdély vagy az anyaország legnagyobb főúri családjainak jeles tagjait idézik a maguk testi valójában, rövid életrajzokkal és magyarázatokkal a kiállított ruhadarab feltételezett sorsáról. De az alaposan válogatott háttéranyag is könnyíti a tájékozódást: a látogató néhány mintadarab vagy korabeli rajz alapján gyorsan megértheti az alapvető szövéstechnikákat, a bársony, selyem és más főúri ruhaanyagok jellemzőit és típusait. A termek sarkaiban szemérmesen függöny takarja az alsóneműket, a házaspárok öltözetét, középen páncélöltözetek és társas eseményeken viselt ruhák büszkélkednek.

A kiállítás rendezői a kort abban a szférában próbálták megragadni, amely sohasem változik: az érzelmek területén. Az egyes öltözetek mellett bő információkat kapunk viselőjük házasságáról, szerelmeiről, lelki motivációiról. Az utolsó terem mindenestül az érzelmeké: a barokk szerelem korabeli versrészletekkel írt falak labirintusában testesül meg, kéziratok és szövegrészletek között jutunk egyre beljebb, egészen a középig, ahol a szerelem kútjának fenekén egy tükörben kiki önmagával néz szembe. A „szépség dícsérete" korhű módon, mégis izgalmas mai megközelítésben mutatja be a Nemzeti Múzeum ritka viselettörténeti kincseit. *(Magyar Nemzeti Múzeum, október 28-ig)*

Főurak lakberendezője

Schmidt Miksa bútorai a Kiscelli Múzeumban július 11 – szeptember 16.

A múlt század utolsó évtizedében Közép-Európa egyik legdivatosabb belsőépítésze és lakberendezője, Max Schmidt, a gyorsan fejlődő Budapestre települt. Osztrák, német, cseh arisztokraták kastélyaiban, gazdag polgári lakásokban kialakított enteriőrjei a legjobb referenciákkal szolgáltak a magyar mágnásoknak. Kitűnő formaérzéke, historizáló hajlama, igényesen kivitelezett, egyedi bútorkollekciói révén hamarosan megbízást kapott több Esterházy- és Pálffy-kastély teljes felújítására és belsőépítészeti kialakítására. Pesten Schmidt Miksa lett belőle. Megtartotta szoros kapcsolatait a bécsi „új művészet" képviselőivel, a Wiener Werkstätte akkor már világhírű alkotóival, de a még újabb, a díszítést száműző friss irányzat képviselőjével, Adolf Loos-szal is. A Schmidt-bútorgyár és a cég által kialakított enteriőrök a Monarchia virágkorának jellegzetes stílusát képviselték.

A Kiscelli Múzeum most kettős évfordulót ünnepel a Schmidt Miksa tevékenységét bemutató kiállításával. Egyrészt a 150 éve született alkotó életútját mutatta be az eredeti Schmidt-bútorok és lakberendezési tárgyak egész sorával; a kiállításrendezők ízlése impozáns egyszerűséggel helyezte el a templomtér közepén két sorban a székeket, kanapékat, heverőket, árnyékuk különleges ritmus szerint tagolja a hatalmas templombelsőt. Másrészt dokumentumok, rajzok, vázlatok emlékeznek arra, hogy 1911-ben Schmidt Miksa megvásárolta és kastéllyá alakította a Kiscelli Múzeum mai épületét, az egykori trinitárius kolostort. Itt rendezte be európai eleganciájú bemutatótermeit, ide kerültek értékes régészeti és képzőművészeti gyűjteményei is. Schmidt 1934-es végrendeletében a kastélyt, annak összes berendezésével, műtárgyával és a cég tevékenységét őrző dokumentumokkal, fotókkal, tervekkel együtt a Fővárosra hagyta. A felbecsülhetetlen anyagot ma is a Kiscelli Múzeum őrzi. A most bemutatott kiállítás ugyan csak töredékét nyújtja az egésznek, de méltó módon, jó összeállításban ünnepelte a kastély egykori gazdáját, a belső tér sokoldalú művészét.

■ G. E.

Fotó: Frankl Aljona

DETONÁCIÓ, avagy előre mindenfelé*

Bécs, Architekturzentrum 2001. június 28 – szeptember 3.

„A detonáció egy történelmi folyamat része. Metaforája társadalmi rendszerek, ideológiák, hatalmi struktúrák és státusszimbólumaik illékony természetének."

(Julian Rosefeldt és Piero Steinle, a kiállítás rendezői)

Detonation Deutschland címmel, Bécsben, az épülő Architektur Zentrum 2001. június 28. és szeptember 3. között egy különösen gondolatébresztő és szellemes videoinstallációval lepte meg a nagyérdeműt. Az Amerika- és Európaszerte érdeklődést keltő bemutató számos németországi épület felrobbantásának képi és hangi effektusait hozza testközelbe 1945-től napjainkig, a befejezéséhez közeledő Architekturzentrum építési zajaira (is) rímelve.

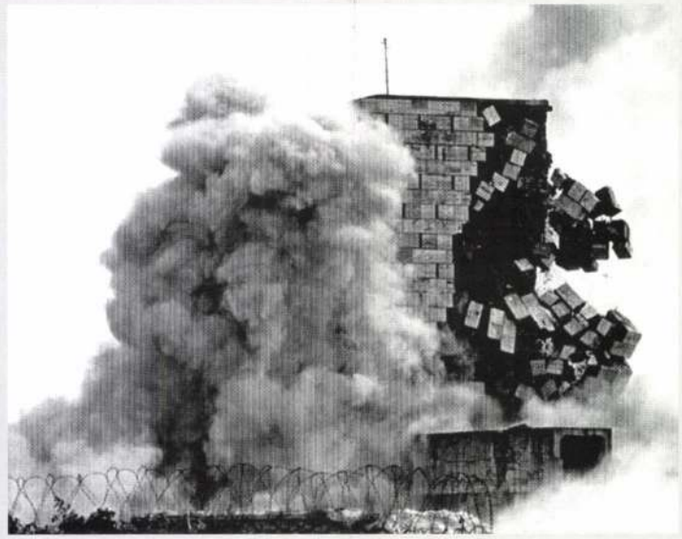

Elsötétített, nagy belmagasságú, elnyújtott téglalap alaprajzú térbe léphetünk, melynek feszített arányait a szemközti, keskenyebb fal teljes tükörborítása tovább fokozza. A vászonból kialakított határoló felületeken időről időre vetített képek villannak fel, látszólag álló fényképek csupán, ám az alig elviselhető süket csönd után megmozdulnak a „falak", tornyok dőlnek súlyos méltósággal és a padlón álldogáló, fekvő, vagy éppen Buddha-pózba merevedett látogatók sejtelmes árnyait lassan-lassan virtuális törmelék és porfelhő öleli körül teljes 360 fokban. A „kinti" építkezés zajai és a videoinstalláció közvetítette detonációk egy spontán, soha nem ismétlődő repetitív zenei zörejfolyamban egyesülnek, mintha egy városrésznyi John Cage-darabban a zeneszerző performer nem egy zongorát, hanem sokemeletes épülettömböket „fűrészelne" szét. Kirepülünk az Időből, *előre mindenfelé*, imaginárius térkatapult, még szerencse, hogy a szó szoros értelmében padlót fogunk. (Így is súlyos „földi" percekbe telik, míg valamelyest tájékozódunk a kiállítótérben.) A hosszanti felületeken három-három nagyméretű, a tükörrel szemközti falon egy még nagyobb méretű kép jelenik meg, néhol madarak húznak el, itt egy kerékpáros karikázik kísérteties, mit sem sejtő csörömpöléssel a felrobbantásra váró objektumot határoló utcán; közben a visszaszámlálás is elkezdődött... három, kettő, egy, zéró! A kamera is beremeg, túl közel bátorkodott az operatőr, betonelemek és szarufák repkednek, mint Antonioni *Zabriskie Point* című filmjének záróképein. Kinetikus architektúra, pre-dekonstruktivista szekvenciák, a súlytalanság végtelennyire lassított-nyújtott mámora...

Semmibe repülő hidak, templomtornyok, gyárkémények és ipari épületek, hagyományos téglabérházak és vasbeton paneles lakógép-szörnyetegek: a Teremtés sátáni inverze meg-megismétlődő sorozatokban, bűvészinas effektus, összedarált Technogólem.

Elgondolkodtató – a pusztulás esztétikáján messze innen, a mindennapi gyakorlat felől szemlélve a látottakat –, hogy az ominózus épület történetének mozgóképen dokumentált záróakkordja tulajdonképpen a robbantásért felelős vállalkozás reklámfilmjéül is szolgál. Bontani mindig rázósabb, életveszélyesebb feladat, mint építeni, ezt bármely kivitelezésben jártas építőipari szakember a saját bőrén tapasztalhatta. A bontás tehát, függetlenül a likvidálásra ítélt műtárgy építészeti kvalitásaitól, egy külön szakma, mely bizonyos haditechnikai jártasságot sem nélkülözhet. Magyarországon nem csak Budapest vitatottabb példáinál vált kapitalista realista gyakorlattá, mint például 1997-98 fordulóján a budai Alkotás utca és Csörsz utca térségében a MOM iroda- és gyárépületei esetében, de a kora kádári kurzus szovjet mintájú vasbeton paneles örökségénél is egyre sürgetőbb szükségszerűség, a fővárosban és vidéken egyaránt. Annál inkább, mert Magyarország szintén azon a – kontinensünket átszelő – geológiai törésvonalon fekszik, melyen a közelmúlt több tízezer áldozatot követelő törökországi földrengései is zajlottak.

Talán okosabb lenne vasbeton kártyaváraknál megbízhatóbb épületstruktúrákkal felkészülni egy esetleges hasonló földmozgásra, mely a globális felmelegedésre óhatatlan reagáló kontinensek belsejében idővel hasonlóképpen bekövetkezhet. Más kérdés, miképp azt Gandhi is megjegyezte volt, rombolni csak az romboljon, aki építeni is tud.

■ MÚJDRICZA PÉTER

** A szerző még a tragikus new-york-i és washingtoni események előtt írta cikkét.*

Schmidt Mária Építőipari

vekedés augusztusban

ációs célkitűzés

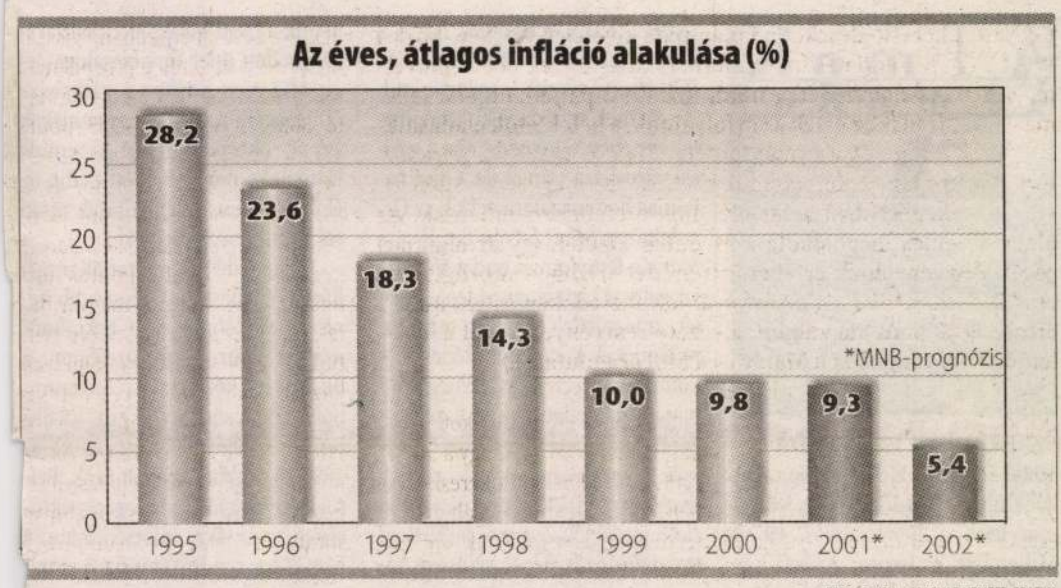

FORRÁS: KSH – MAGYAR NEMZET-GRAFIKA

Pásztori Veronika, a Kopint-Datorg Rt. kutatója a kedvező változások között említette a szolgáltatások árának csökkenő ütemű növekedését. A mérséklődő infláció ellenére a kutató nem vár nagy áttörést a fogyasztói árak alakulásában a következő hónapokban. A havi árcsökkenés elsősorban az idényáras termékeknek volt köszönhető, míg a forint erősödése a várakozásoknál csak lassabban, leginkább csak a benzin árában mérsékelte az importált inflációt – mutatott rá.

A londoni elemzők az élelmiszerárakkal és a globális inflációs környezettel magyarázták a magyarországi infláció lassulását. *Stephen Gilmore,* a Morgan Stanley Dean Witter befektetési ház térségi vezető elemzője szerint az augusztusi tizenkét havi infláció még a cég által vártnál is jobb volt, hiszen az MSDW kilenc százalékot jósolt előzetesen. A piacon azonban sokan már sejthették, hogy ennél jobb lesz a tényleges adat, miután az MNB előző nap kamatcsökkentésről döntött – mondta Gilmore. Az elemző szerint a monetáris tanács döntését a Morgan Stanley Dean Witter elemzői későbbre várták. A ház az év végéig összesen 100 bázispontos kamatcsökkentéssel számol, de előzetesen azt valószínűsítette, hogy az első lépést a monetáris tanács következő ülésén, az infláció folytatódó gyengüléséről szóló újabb adatok után jelentik be – mondta az elemző. Stephen Gilmore mindazonáltal hangsúlyozta, hogy a hétfői kamatcsökkentést sem tartja idő előttinek. Az elemző egyértelműen az élelmiszerár-infláció gyengülésének tulajdonította a kedvező augusztusi adatot, s közölte, hogy az új számok alapján hét százalék körüli év végi, tizenkét havi átfogó inflációt vár a korábbi 7,2-7,3 százalékos előrejelzés után.

ényes küzdelme

valamint vegyipari termékgyártók részére. A múlt héten kezdődött el a Bambi üdítőital flakonjainak gyártása, ami rövidesen forgalomba kerül. A másik üzemben a hagyományos technológiával előállított csomagolóanyagok készülnek. Itt száz milliliterestől ötliteresig gyártanak üreges testeket, kannákat, flakonokat extrúziós fúvással PVC-, polietilén- vagy polipropilén-granulátumból. Öt nagy teljesítményű olasz fúvógépük van. Az onnan származó berendezések évi 15 millió darab termék gyártását teszik lehetővé. Közben továbbhaladunk a harmadik, technológiailag elválasztható egység, a kozmetikai és háztartási vegyipari termékgyártó üzem felé. Az embernek a vegyi üzem kifejezés hallatán sokszor támad negatív érzése, itt azonban a laikus is megállapíthatja, hogy a tevékenység szervezett és biztonságos.

Gábor Ferencné a falra mutat, ahol a magas színvonalat bizonyító ISO 9002 minőségbiztosítási tanúsítvány van kifüggesztve. A másik, megsárgult nyomtatvány olvasása közben mellém lép az elnök asszony, s a vállalat múltjáról beszél: az alapítók 1960. január 13-án hozták létre a Május 1. Kisipari Terme-

Gábor Ferencné

mennyire komoly feladat számukra a multinacionális vállalat által forgalmazott, és reklámmal bőségesen megtámogatott termékekkel felvenni a versenyt. Bár a minőség azonos – ismerteti a helyzetet a cégvezető asszony –, az emberek mégis inkább a „tévésztár" termékeket keresik. Másik problémájuk, hogy több vállalat látszatra azonos méretűnek tűnő flakonba, valójában kisebb töltősúllyal tölt tisztítószereket. – Ezért üdvözöljük a gazdasági miniszter szeptember elsejétől hatályos rendeletét, amely szerint minden árucikken fel kell tün-

ron temérdek kerékpár található. A dolgozók többsége ugyanis sárbogárdi lakos. Sokan örülnek annak, hogy itt, helyben is van munka, emiatt minimális az elvándorlás – válaszolja az elnöknő.

A kérdésre, hogy miként tudják felvenni a versenyt a bérek terén a tőkeerős, jól prosperáló nagyvállalatokkal, meglepő választ ad: – A minimálbér emelése csak a három portásunkat érintette, ugyanis a többiek ennél többet keresnek. Szerintem ez egy ragyogó intézkedés. Sőt még a negyvenezer forint is alacsony ahhoz, hogy ebből bárki családot alapítson, gyermekeket neveljen. Ezért örömmel fogadtuk és fogadjuk a minimálbér-emeléssel kapcsolatos kormányzati intézkedéseket, amelyek valóban szociális érzékenységről tesznek tanúbizonyságot – hangsúlyozza a szövetkezet első embere.

Terveikről szólva a cégvezető megjegyezi: számukra a jövő már a jelenben van, ugyanis a cég magas igényeket támasztó, több multinacionális vállalat beszállítója is. A jó minőség és a kedvező ár miatt a Coop és a Profi kereskedelmi láncok már saját márkás terméket is gyártatnak a magyar tulajdonú szövetkezettel. Gábor Ferencné hozzátette: termékeikre komoly igény

Ősz a Millenárison

PROGRAMOK

SZEPTEMBER 12., SZERDA
10.00 Fogadó a Millenárishoz: Kakaóklub – Vándorjátszók: Miről mesélnek a hangszerek? **19.30** Millenáris Teátrum: Klasszikus Zenei Esték, Kodály Zoltán: Marosszéki táncok, Zenekari dalok, Liszt Ferenc: Amit a hegyen hallani, Csiky Boldizsár: A hegy, Bartók Béla: Négy zenekari darab, közreműködnek: Marosvásárhelyi Filharmonikus Zenekar. Vezényel: Selmeczi György **20.00** Fogadó a Millenárishoz: Kortársak – Légyott – irodalmi orfeum „Gondolsz reám, ha este nyolcat üt az óra, s mégy az új találkozóra..."

Művésztelepek Európában

A művész és a társadalom viszonyáról, az európai művésztelepekről rendeznek tudományos konferenciát szeptember 14–15-én a Gödöllői Városi Múzeumban. A teleptörténet, a műhelyek és technikák, hazai és nemzetközi kapcsolatok, irodalmi kapcsolatok, pedagógiai tevékenység fejezetek köré csoportosított előadások középpontjában az idén százéves gödöllői művésztelep áll, amelynek kiállításai Gödöllőn és az Iparművészeti Múzeumban jelenleg is megtekinthetők. A konferencia idején nyílik a telepalapító Körösfői-Kriesch Aladár (1863–1920) emlékkiállítása, amelynek alkalmából emlékplaketteket adnak át a művész leszármazottainak. (P. Sz. E.)

Szakrális témák

Aba-Novák Vilmos festőművész munkásságát mutatja be az esztergomi Keresztény Múzeumban vasárnap délután megnyíló kiállítás. A november 30-ig megtekinthető tárlaton a művész szakrális témákat feldolgozó alkotásai szerepelnek. (P. Sz. E.)

Emlékkiállítás

Szántó Piroska festőművész emlékkiállítását rendezi meg a BÁV Rt. Kortárs Művészeti Galériája. A kiállítás a Bécsi u. 3. szám alatti galériában szeptember 14–26. között tekinthető meg. (P. Sz. E.)

Pesti nosztalgia

Egy kastélyt a királyságért · A budai királ

METZ KATALIN (PÁRIZS)

Párizs járókelői is gyönyörködhetnek a budapesti középületek képében. Sötétedés után a párizsi városháza (Hotel de Ville) hatalmas homlokzatára vetítik az Országház, a Szent István-bazilika, a Mátyás-templom, a budai Vár kovácsoltvas kapujának videofelvételét, „megtűzdelve" egyéb tornyok, műemlékek kinagyított képével. A különleges technikával megkomponált, pazar látvány, életszerűségével is fölhívja magára a figyelmet: a hétköznapok jelenetei, a szatyrokat cipelő öregasszonyok, sietős járókelők, vagy a Gellértben gyógyfürdőzők képét szintúgy rávetítik a pesti utcák, terek hátterére. Eredeti ötlet turistacsalogatásra. Míg ezen a héten a városháza ölti magára a magyar műemlékek képét, októberben az Assemblé Nationale, novemberben pedig az Hotel de Sens falán tűnnek majd föl a vetített városképek.

Tegnap délelőtt nyitották meg a Párizs egyik legforgalmasabb terén, a városháza előtt a különös magyar információs központot: a budapesti közlekedési múzeumból „kikölcsönzött" s itt fölállított nosztalgiavillamost, mely az 1890-es évekből maradt ránk. Belsejében magyarországi prospektusokat, turisztikai információkat, a MAGYart rendezvényeinek prog

Bútorgyáros, gyűjtő, mecénás

P. SZABÓ ERNŐ

A Kiscelli Múzeumban júliusban megnyílt, októberben látogatható kiállítás tanúsága szerint bútorgyárosként, gyűjtőként, mecénásként egyaránt fontos szerepet játszott az Ausztriából idetelepült *Schmidt Miksa* Budapest és Magyarország kulturális életében. A romtemplom tágas terében rendezett tárlaton évtizedek óta nem látott teljességben felsorakoztatott bútorok azt mutatják, hogy miközben a történelmi stílusok formáit őrző századfordulós eklektikán belül is jelentős értéket képviseltek az általa tervezett, vagy az ő gyárában készült darabok, a kiváló szakember kora újat kereső tervezőivel, az osztrák és magyar szecesszió mestereivel is szoros kapcsolatban állt.

A kiállítás most megjelent, hétfőn bemutatott katalógusában közölt tanulmányok újabb adalékokkal gazdagítják a Schmidt Miksa életművéről alkotott képünket.

Világosabban megmutatkozik az a szerep, amelyet a mostani kiállításnak is otthont adó kiscelli kastély megmentésében, helyreállításában játszott. Az épületegyüttes mára ugyanis alighanem romokban sem létezne, ha a XX. század első évtizedében a bútorainak és műtárgyainak helyet kereső gyáros meg nem vásárolja és helyre nem állíttatja. Az eredetileg a máriazelli kegyszobor másolata számára 1745-ben épített templom és kolostoregyüttes csak néhány évtizedig szolgált egyházi célokat: a trinitárius rend 1783-as feloszlatása után először laktanyát, majd katonai ispotályt, végül ruharaktárat rendeztek be itt, miközben a templom tornyait lerombolták, belsejét négyszintessé alakították. A pusztulásra ítélt együttest helyreállíttató Schmidt Miksa 1913-tól fogadta itt műkincseinek tisztelőit, az évtizedek múlva megnyílt múzeum gyűjteményének jelentős részét pedig az az anyag képezi, amelyet a harmincas évek közepén az épületekkel és a környező területtel együtt a fővárosnak adományozott.

A Schmidt-bútorgyár korábbi, ausztriai történetéről, a porosz katonacsalád leszármazottjaként ausztriai vállalkozóvá, műgyűjtővé vált édesapáról *Eva B. Ottilinger* írt tanulmányt a katalógusban, ő elemzi azt a szerepet is, amelyet a gyorsan emelkedő cég játszott a „Ringstrasse" stílus és az iparművészeti reform időszakában. A bécsi anyacég leányvállalatát Budapesten létrehozó Schmidt Miksa cége és a Vígszínház kapcsolatáról szól *Veszprémi Nóra* írása, *Dávid Ferenc* pedig azt az értékőrző-újrateremtő szerepet mutatja meg, amelyet a megelőző századok cserépkályháit gyűjtő, illetve történelmi stílusokban készített darabokat újrafogalmazó bécsi és budapesti gyár játszott a századfordulón. Hosszú tanulmányban foglalja össze *Rostás Péter*, miből is áll Schmidt Miksa több országban fennmaradt hagyatéka, *Kiss Éva* írása pedig azt az utat követi, amelynek során a hagyatékból gyűjtemény lett. *Horányi Éva* azokat a dokumentumokat közli, amelyek a Kiscelli Múzeumban maradtak fenn, s amelyek között korabeli hírlapcikkek és irodalmi értékű szövegek egyaránt találhatók. Az előbbiek közé tartozik például Az Estnek az az interjúja, amelyben az akkor már nagybeteg Schmidt Miksa elmondja, miért árverezteti el műkincseinek egy részét, az utóbbiak közé *Dénes Zsófia* emlékezése, vagy *Krúdy Gyula* Magyar tükör című írásának részlete, amely azt írja le, hogy milyen fejedelmi módon rendezte be a gyáros tragikus véget ért szeretője, a híres *Mágnás Elza* környezetét.

M.D.K.

Schmaltmann, Ruperto, márványos mester

Herdle el az egri jezsuita templom Kracker-féle főoltárának márványos faragó munkáit (ő volt a püspöki kápolnai márványos mester), de összeférhetetlensége miatt - ing mint a miskolci főnál - itt is kiadták az utját. Helyette Miller Fajos került.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája, VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

186. old
+189. "
+397. "

M.D.K.

Szemakhmarin. Ruperto, művónyos mester

1763-ban teljesíti az egri püspöki kápolna, még Barkóczy idejéből származó, de módosított tervei szerint művónyos faragó munkáit.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája, VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

186 old.
+ 181. -"
+ 317. 1"

Schnadtmann Rupert

püspöki kőfaragó

XVIII. sz.

laid

Henzelmann Lajos

1930-9-10 sz. 2. l.

HENSZLMANN-BLÄTTER.

MITTEILUNGEN DES KUNSTHISTORISCHEN INSTITUTS
DER PÁZMÁNY-UNIVERSITÄT IN BUDAPEST.

Diese Blätter tragen den Namen **Emerich Henszlmanns** *(1813—1888), des ersten Professors für Kunstgeschichte an der Pázmány-Universität in Budapest, der durch seine bahnbrechende und weitblickende Tätigkeit wohl als Begründer der ungarländischen Kunstgeschichte betrachtet werden kann.*

Die Henszlmann-Blätter, die stets in gleichem Umfang in zwangloser Folge erscheinen, wollen in knapper und beweglicher Form über die laufenden Forschungsarbeiten des

Schnattmann Rupert

Pécsi mórványsírkő kőfaragó mesterségét 1763-ban
az egri érseki magánkápolnájának átépítése-
kor mint kőfaragó segéd kezdte.

Voit Pál dr.: Steves mesterségek művelői II.
Magyarországi művelői kőfaragósága VIII.
Budapest 1972

391

Dr. Pethő Sándor

---

kézirati az egri Széchenyi u. 1-5. p. a. episcopi
palota kályhásolása művészettörténeti. 1763-64.

Voit Pál dr.: Herendi mű emléki II.

Magyarországi műemléki topográfia VIII. kötet.
Budapest, 1972.

4981

Schnatterer Rupert mészáros

1765-ben kapott megbízást az egri Szt. Mihály templomhoz két mellékoltár munkálataira.

Voit Pál szerk.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

413 l

Rupertus Schmattmann

működött 1765-ben az egri kat. líceum
szépészeti tanárának kifogyhatatlan kapa
megbízást.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4121

Schmauck Ervin

1872/73 II.

Ferképzőmfoiskővk

130 l.

fását mutatják. Bonifázio idillikus stílusán azonban korán áttör Pordenone gigászi fantáziája, az aranyos barna tónusú Bemutatás a templomban (Velence, S. Maria del Carmine), Szt. Heléna megtalálja Krisztus keresztjét (Velence, S. Maria mater Domini), az Urvacsora (1547, Velence, S. Marcuola) és a Lábmosás (1547, Escorial). A következő időszak (1548—61) a fény és a színesség kora. A Szt. Márk megszabadít egy rabszolgát (1548, Velence, Akadémia) hatalmas tömegével, az égből lebukó Szt. Márk plaszticitásával és perspektivikus ábrázolásának merészségével, valamint fénykontrasztjaival már egyéni útjain mutatja. Mozgalmasságában még fokozottabb a Szt. Márk megment egy szaracént a hajótöréstől; a térábrázolás nagyszerűségével és a főeseménynek a kép sarkába tolásával hat a Szt. Márk tetemének Alexandriába szállítása (mindkettő Velence, Palazzo reale), a világítás és a fölfogás misztikus kontrasztjával a Szt. Márk tetemének megtalálása (Brera) és a Szt. Ágnes föltámaszt egy ifjút (Velence, S. Maria dell'Orto). A tájábrázolás szinte ariostói romantikáját látjuk Szent György megmenti a királyleányt (London, National Gallery) és a Bűnbeesés képén, aktok szenvedélyes mozdulatait az Ábel megöletésén (mindkettő Velence, Akadémia). Mitológiai és allegórikus tárgyak női aktok és világítás problémáivá lesznek: A tejút keletkezése (London, National Gallery), Diana és a hórák (Berlin), Zenélő nők (Drezda) képein. A kánai menyegző (1561, Velence, S. Maria della Salute) a jelenetnek egy terembe helyezett nagyszerű perspektivikus ábrázolásával, az alakokon elsuhanó fényjátékkal zárja le a művész eme korszakát. Az 1560—70 közötti képeket a helyszínek tompítása jellemzi, az előbb használt vörös, kék és narancs-

Schnauff János

MDK

popsonyi rajztanár

volt még Oderlitzky A.-tól a popsonyi nyomdát is 1801 ig kulajdona. Popsony volt a 18 y. elsörangu nyomdaváros.

Fütinger Károly: Hazánk könyvnyomkatói.
Grafikai Szemle 1893 évf. 117 5 l.

JOH. S C H N A U S Z, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 379.- Herr JOH. S C H N A U S Z
Felvétel ideje: 1823. 30.Aug.
Hová vették fel: Raab, /Győr/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Schnebli Károly

műasztalos

Nagykároly

l.

Ezredévkiáll

XII. arap. 34. l.

ett vár körül elhelyezett ostrom-
külön van megnevezve, mig a Dunán
hadi ékitménynyel diszitett ke-

r

dess Kay-
chen La-
ogirungē
eschehenē
ion u.

9 cm.

Isaac Schnechman

habán név

1665-1680 között

Komáromi János: A Habánok Sárospatakon
Sárospatak 1959.

28

Schneck János

kerámiai tervező
a Zsolnay-gyárban.

Pirtlmüsk 1910/11. f. l.

Deák Ferencz.

Az oroszlánfejekkel diszitet
alakban ábrázolja közelében két
Fölötte angyalok lebegnek az ors

Tusrajz, mér. 18.9: 16.6

Sz.n. 8
65-98-1

Schneck János

Kisplasztikus

1886 – 1890

l. Zimnik. 1930

88. l.

Joannes Philippus Schneck

kabán lér

1665–1680 körül

Román János: A Kabánok Sárospatakon
Sárospatak 1959.

28

Schneckenhaus Menyhért

MOK.

nyomdász

1655-63-ig működött a nagyszombati Akademiai nyomdában.

"

Firlinger Károly: Horáuk könyvnyomtatói 16.
Grafikai Szemle 1892. 11z. 181-l.

Schmidár János

Született Brünnben 1826
okt. 5én. Műegyetemi tanul-
mányait Bécsben végezte 1844-
ben, míg az 1847/48 években
ugyanott a művészeti akadé-
miát látogatta 1849-ben Brünnben
az építészeti igazgatóságnál műkö-
dött, 1849–57 ig a bécsi műegye-
temen tanársegéd volt. 1857-
ben hivták meg a pesti József ipar-
iskolához utóbb magyar állampol-
gárrá lett és megtanult ma-
gyarul. Tanári működése
nagyja lefoglalta, hogy a gyakor-
lati téren keveset tudott felmu-
tatni.

írod
=

Építő Ipar. 1895. 25. május
a 26 számban van az arcképe

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Schnédar János

építész.

A József műegyetemen az építészi szakszerűen tanulóba.
1895 ben vonult nyugalomba.
1850 ben lépett a József-polytechnikába mint tanár s ott maradt mintegy 40 évig mint műegyetemi tanár. Az 1850–60 as években a gyakorlati építészet körében működött. Kovács Lőrinczczel együtt részt a Lipótvárosi templom építésében. Ezeken kívül építette és tervezte a budai Krisztina vaspályát, az óbudai hajóhorgonyt. A magyar technikus ész nagy tehetségének is van érdeme, a lapai építészet szakaszának emelésében részben.

Irod. Építő Ipar 1895. 208. l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

L. Mocéder János

műegyetemi tanár.

† 1896. márc. 27.

Gleisdorfban Stájerország

árod

Építő Ipar

1896. III. l.

< Schnedar János >
építész, és a kir. József
műegyetemnél az épí-
tészeti nagy rendes
tanára

Könyve

< > A gyakorlati építészet
elemei. (10 rajzlappal
ellátva) Bécs
1862.

Schmedár János

az épitő tudományok tanára a József műegyetemen

1826 – 1896.

l.

Zolnai József műegy.

350, 351. l.

113, 120, 133, 195 l.

T. 6415.

ákkal és köröndökkel megerősitett
rben pedig erődök látszanak.

NICOLAVS.

〈Schmedar János〉

Könyve

〈7〉 A gyakorlati építészet elemei

Schmedar – Pakosy J.

Középítészet c.

Könyve.

l/ az előadás megtartását követő napon
nt hivatalában /IV.,Szép-utca 5./, a hi-
között/ rendelkezésére áll. Amennyiben
altsága miatt tiszteletdiját személyesen
ogy szabályosan kiállitott meghatalma-
vétetni sziveskedjék.

Igaz tisztelettel:

dr. Faludi János
főigazgató.

o n István urnak,
sz. Szépmüvészeti Muzeum főigazgatója,

B u d a p e s t.

zinyomdája — 75408

MDK

Schnédár János professzor

1862-ben,amikor a technikus ifjuság kivivta,hog az előadások magyar nyelven tartassanak,Schnédár professzor ,minden technikus tudományok atyamestere, aki egy szót sem tudott magyarul, kijelentette,hogy megtanulja a nyelvet,sőt megalkotta az első magyar műszaki kifejezések szotárát is.

Kazinczy Gábor: A Hungária évzáró gyülése.

Épitő Ipar -Epitő Művészet, 1921.jul.1. 86,87. lapok.

Schneider Imre

életének és munkásságának rövid összefoglaló méltatása:

Major Máté: A szakmai építés Kar tanárai és a magyar építészet. - Magy.Ép.Műv.1972.4.sz. 58-61.l.

Schnédár János

Hauszmann Lajos 1872-től az újonnan felállitott második száraz-, mü- és diszépitészeti tanszék tanára volt a Müegyetemen; a már fennálló első tanszék tanára Schnédár János.

Szentkirályi Zoltán: Adatok a magyar épitészképzés történetéhez. - Építud. 1971 /III/, 439-465.l.

446.l.

SCHNEIDER JÓZSEF

KM

Kártyafestők Mo.-u

12-12813

BUDAPESTI KIRÁLYI MA
MŰVÉSZETTÖR
INT
(IGAZGA

SZA

A
A KÉPZŐ

Schmedarek János

Részt vett a marosvásárhelyi
Téli Tárlaton

Kovács Iván kritikája
Igaz Szó 67/3 432.o.

SCHNEDAREK János
Marosvásárhely, ?

Banner Erdély

SCHNEDAREK PÉTER

KOSSUTH KLUB

Budapest VIII., Múzeum u. 7.

MEGHÍVÓ

SCHNEDAREK PÉTER

festészeti kiállítására

A kiállítást megnyitja:
Erdélyi Lajos
fotóművész

Megnyitó: 1998. március 12., 18.00 óra.

A kiállítás megtekinthető:
1998. márc.12-től márc. 27-ig,
hétfőtől péntekig 9-18 óráig,
szombaton és vasárnap
a klub egyéb rendezvényein.

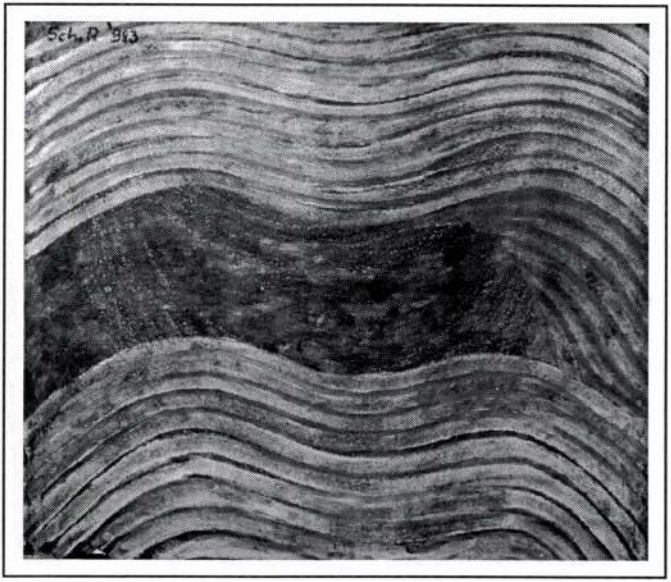
Sch. R. 913

M.D.K.

SCHNATTMANN Rupert márványfaragó mester

Eger líceum, csillagvizsgáló torony. délvonal kiindulási pala, délvonal 1779

műért 1955. I. ny

Soós Imre: Fazola Henrik és Lendvai. egri vasművesek.

43.

M.D.K.

Szentkirályi Rupert és fia László
márványtermékei

Bécsből települtek Felsőtárkányba és a márványbánya bérlői voltak.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

252. old.

M.D.K.

Schmalkmann Ruperto, becsi, majol
ceri, ill. felsőtárkányi
márványforgó.

1763 óta áll Esterházy szolgálatában.
Ahhoz, hol szerződést a pulpódi, kari kapolna
oltárára, melynek fereke márvány keresztjét, és
sárga márvány lapterét 1765. márc. 28-ai ozel
litja. Több jelentéktelenebb munkája után 1770-
ben az ceri barokk szeresszház két mellékoltá-
rának kifaragására hol szerződést „a mecsadol
modell szerint" 1800 forint értékben. Ez időtáj-

/.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 397. old.

M.D.K.

Schmattmann Ruperto, műrómaiparancs

... a jezsuita templom szentélyé-
ben dolgozik.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 357. old.

SCHNATTMANN Ruperto bécsi, majd egri, illetve felsőtárkányi márványfaragó, kőfaragó. 1763 október 19-én köt szerződést a püspöki házi kápolna oltárára, ahova a fekete márvány-keresztet és sárga márvány hátterét 1765 március 28-án szállitja. Felsőtárkányon 1763 óta áll Eszterházy szolgálatában. 1765-ben szerződést köt az egri székesegyház két lámpatalapzatának és szenteltviztartó

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M. D. K.

SCHNATTMANN Rupert

Fellner Jakab barátja,

az egri líceum csillagvizsgáló-tornya
a délvonal kitorzpása (1779)

Genthon István: Az egri líceum 32. l.

M.D.K.

SCHNATTMANN Rupert kárvallottsági

kérvényét 1955. 1. 4.

Soós Imre: Faxoka Henrik és Lénárd egri vasművesek 33., 36. e. 36. 33

Schnattmann Rupert

becsi marvanyfaragó

I

Kapcsolj jegyzet

264. l. (többször)

265. l. 311. l. 312, 313, (többször)

314 (többször)

T (Schnaidmon)

(Schnadtman)

Schnattinann Rupert

bécsi magyarságó

:

l.

Szm Egyetem

264. l.

265. l.

Schmattmann Rupert

Kobrin

1.

Hon Egerman.

111. 1.

160/gond szám.

193 7

A

Munkáltató or

Hivatalból
Dij átalányozva

Schnattmann Rupert
márványfaragó

Esterházy Károly püspök 1763-ban elhozatta Bécsből fentit, s rábízta a felsőtárkányi barnás márvány fejtését és faragását. Az egri és a vidéki templomokban lévő oszlopos, oromzatos márvány oltárokat ő készítette abban az időben.

vö.

Szmrecsányi Miklós: Esterházy és a művészet. Galanthai gróf Esterházy Károly egri püspök emlékének ünneplése. Eger 1926. 18. l.

Allegorikus ábrázolat.

Az in Croatia, Dalmati
sok és erődök felé a MARS CH
PŰ CHRISTIANOR a Törökország
melynek keblén Konstantinopo
irata: Violenta nemo imperia

TUR

míg a magyarázó szöveg kezde
„U. Ungaria."

Rm., mér.

Szn.
176

csészéjének kifaragására. Ugyanezen évben a püspöki rezidencia „galériájában" tett polirozásáért és a székesegyház főoltárának kivágásáért vesz fel pénzt, amely utóbbit a szerződés szerint az „approbált Riss." szerint fogja végezni. 1766-ban hirünk van arról, hogy a Fuorcontrasti kastély keritéséből lebontott zsindelyeket az ő tárkányi házához szállitják. 177o-ben az egri barokk-székesegyház két mellékoltárának márványból való

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

kifaragására köt 1800 forint értékü szerződést és a munkát a megadott modell szerint igéri elvégezni. 1770 körül ~~xxxxxxxx~~ a jezsuita templom szentélyében dolgozik. 1770-ben az irgalmas kórházban ápolják ~~--+~~ Schnattmann Mihály nevü fiát, aki ekkor 21 éves és átveszi később a tárkányi márványbányát és atyja mühelyét egész az ~~--+~~ Adamiak Tárkányba való viszatéréséig.

A Hevesmegyei Topográfiaadatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Schnattmann Mihály, ceri ill. felső-
tárkányi márványfaragó

Sch. Rupert fia, aki 1775-ben veszi át a felsőtárkányi márványbánya, melyet addig apja bérelt. 1770-ben, 24 éves korában az irgalmasok kolostorában apolgiás. Szerző részletesen felsorolja az 1777 és 86 közötti számos Eger környéki templom, részére készített keresztelőkutat és medencét, néha

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt. ./.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 397. old.

M.D.K.

Címoldalmennyezet festés, márványfestés

... Hallerkeszner Vencellel és Schmidt Péterrel társulva. A készíti a görögkeleti püspöki templom trauer Józsefoltárának mintadelliét.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 397 old.

SCHNATTMANN Mihály egri, illetve felsőtárkányi márványfaragó, márványos. 1770-ben az irgalmasok kórházában ápolják, mint --+ Schmattmann Rupert egri kőfaragó fiát. Ekkor 21 éves és mint megtudjuk Bécsben született. 1775 április 15-én köt szerződést a felsőtárkányi márványbánya bérletéről. 1777-ben keresztelő kutat farag Kisköre, Egerbakta, Bükkzsérc és Kerecsend templomai számára.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

Schnattmann Mihály 2.

Tiszapüspökiben 1782-ben készül el a keresztelő-kut és ugyanezen évben 7o,forintért faragja --+ Halblechner Vencellel, --+ Schmitt Péter festővel együtt a kerecsendi keresztelő-kutat. Ő készitette a tiszaörsi, ~~xxxx~~ a keresztespüspöki és a gyöngyöspüspöki keresztelő medencéket, illetve utóbbi helyen --+Francz József által tervezett mellékoltárt modelljét.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

K. D. K.

SCHNATTMANN Sth (Schnaidermann),

Pesten kőfaragó,

Bécsben

1764. Eger, püspöki palota, kápolna-oltár márvány- és kőfaragó munkáért vagy összegeket kap

1765-1775. Eger, székesegyház, fő- és mellékoltárok kőfaragómunkáiért ismét vagy összegeket kap

Apphány: Barokk szobrászat... Szn. 1954. 270. l. 1.

K. D. K.

SCHNATTMANN (SCHNAIDEHANN), Rupert kőfaragó

1769. Eger, jezsuita templom, mennyezetével kapcsolatban említve

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 270. II. 71, 75. l.

Schranz
modori ötvös
1832
Kavics kanál crüstből.

XXIX. aukc.
Postatakarék
1925. máj

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÖGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

.....

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várm
községben lévő, egykor .....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van
A Földmívelésügyi miniszter 189.100
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-ár
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a
szerint köteles gondoskodni".

Ichnálk iparművész

Székely kiállításon szerepelt, székely írásos díszítőgyakkal és játékokkal.

M.932.XII.14.

Mathias Schnatinger, puskamüves

A Győrben 1663. febr. 1-én kiadott céhekről szerint a céh vezetőségének a tagja volt. 94.old

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII. században adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M. D. K.

SCHNATT Lőrinc arany- és ezüstműves

Pesti mester XIX. sz.

Michalik Sándor: Szentpétery f. ... Op. 1854. 137. l.

Schmatt Lőrinc

arany- és ezüstműves

Pest 1815 k.

Horváth Kempelen

256 l.

Schpatzmann Mihály

Körkönyi molnárnyársnagó 1777-ben meg-
bízást kap az egerbakkai jk. templom kereszt-
előkútjának elkészítésére.

Voit Pál dr: Szobrászművészet Magyarországon
Művészettörténeti Tanulmányok VIII.
Budapest 1972.

6321

Schnattmann Aloys

Marburg

l.

Srm Egerm

322. l.

Schnattinger Mihály

mérnökfőnök

l.

Km. Egerszeg

265. l.

Schnattmann Mihály
anyakönyvi kivonat
l.
Kaposvár jegyzőkönyv
265. l.
322. l. (kötőszó)

Schmaidmann Rupert

Schmadtmann
L. Schmattmann

Im Egerviertel

311. L.
312. L.
314. L.

SCHNAPKA Albert portréfestő

ld. Müvészettörténeti Ért.
XXXVII.évf. 1/2.sz. 1988. 73.p.

programcsomag működése és szük
kívánatossá teszi, hogy az NPA
alapos vizsgálat és vita tárgy
szén. A vitában minden érintet
ni. Mindebből az következik, h
nyagát kérnünk Önöktől.

1991-től változás áll be a be
vetkeztében, hogy az Országos
tatni a műszaki kooperációs k
sét, feldolgozását és a lelőhe
tehát jövő évtől e könyvtárak
jelenteni.Fontosnak tartom arr
OTKA IIF Programiroda hathatós
őszre elkészítjük s átadjuk a
zatát az MTA SZTAKI-nak online

Köszönöm eddigi segítségüket

1827 Budapest, Budavári

SCHNAPPER János üvegei

1786 Csoma

SSz 2001/4. 386

H-1126 BUDAPEST, MÁRVÁNY U. 28.
TELEFON/FAX: 06(1) 214-08-58
E-MAIL: MESMDESIGN@ADAM.HU

1. Jelen munka a T 034209 számú, „Középkori magyar királyok e
tében íródott. Köszönettel tartozom Mr. Nick Warton yorki v
munkatársainak, hogy lehetővé tették számomra a kényes tárg
kámat értékes információkkal is segítették.
2. *Charles Kightly and Rachel Semlyen:* Lords of the City. The Lor
House. York City Council, 1980. 35-42.
3. Eredetileg a városnak négy hivatalos kardja volt. Az egyiket 1
ez és egy másik azonban idővel elveszett. A meglévő másik kar
zású londoni ötvös, London főpolgármestere ajándékozta
Willoughby: The City and County of York. The Connoisseur X
pe a 4. és 7. oldalon.
4. *Kightly–Semlyen* 1980. i. m. képek a 38. és a 72. oldalon; a díszj
képpel.
5. *Kightly–Semlyen* 1980. i. m. kép a 82., illetve a 6. és a 70. oldal
6. *Kightly–Semlyen* 1980. i. m. kép a 86. oldalon.
7. *Kightly–Semlyen* 1980. i. m. 95.
8. A legjobb minőségű közölt fotón elég jól látszik: *Hungarian Art*
turies. 11 October 1967 – 14 January 1968. (kiállítási katalógus)
don. 77.

Studio+

Nyitott műtermek és kerekasztal beszélgetések az FKSE-ben

2002. június 19. (szerda) **17.00 óra**

Schneemeier Andrea műterem-kiállítása

„Engrammok" – **Huszár Andrea** műterem-kiállítása

Nyitott műhely: *„Mítosz-mágia-művészet"*
Dr. Boglár Lajos (etnológus, kulturális antropológia professzor) előadása, koordinátor: **Huszár Andrea**

2002. június 19. (szerda) **18.00 óra**

Kerekasztal-beszélgetés: Kortárs európai képzőművészet, centrumok és periféria

2002. június 20. (csütörtök) **18.00 óra**

Kerekasztal-beszélgetés: Nemzetköziség vagy lokalitás, globalizáció és antiglobalizáció

Meghívott beszélgetőtársak:
Beöthy Balázs, Butak András, Erhardt Miklós, Kósa János, Körösényi Tamás, Petrányi Zsolt, Sugár János, Százados László, Timár Katalin, Várnagy Tibor

2002. június 20. (csütörtök) **21.00 óra**

party: **DJ Cadik**

Szervezők: Huszár Andrea, iski Kocsis Tibor, Schneemeier Andrea

A projekt támogatói: FKSE, Belvárosi Borkereskedés

Studio+

Nyitott műtermek és kerekasztal beszélgetések az FKSE-ben

BUDAPEST 62
AL-I/532

MAGYARORSZÁG
≈030
FORINT

Timár Árpád
Budapest
Üllői út 119.
1091

Schnabel József

l.

Schoenkopf város

100.- l.

Az Athen

LMÁN.

897—98.

T.

VÉSZETI TÁRSULAT.

Schnabel József

Mobán

U 1735

a

S c h n a b e l J ó z s e f

szobrász

Siklóssy László: Pesti szobrász-harc 1774-ben. Pesti Napló. 1918. szept.17.

Schnábel László

"Ünnep" c. plakátjával és könyv fedéllapjával tünt ki.
1935. junius 22.-én negyedik kiállitását rendezi meg az Atelier müvészeti tervező és mühelyiskola növendékeinek munkáiból. "Az Atelier kiállitása" cimmel a lap felsorolja a müvészeket és méltatja munkájukat. Tanáruk Illés László kerámikus. Grafikusok: Szemes István, Süsz István, Eisenberg József, Katona Béla, Neumayer Sári, Schnábel László és Krecs László. Valamennyiüket komoly tehetségként emliti meg a lap.

A HÉT, Bp. 1935. juni. 30.
45. évf. 13-~~15~~- 14. sz. 4. lap.

Schnabel Miksa

Vésnök

Kolozsvár Horthy M. u. 19.

Nemesfok 1941

199.l

Brudzay dr. IV. 15.

K. D. A.

SCHNABELL Károly József szobrász

Bajor származású

1752-ben Pesten polgár

Apghárty: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 123, 270. l.

fr. Longinus Schnabel

(szül. 1698 Lelkesfalván, Sudjc
+ 1763, Lőcsén)

a minorita rend magyar tartományában
ismeretes, asztalos, fafaragó mester

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

400. old.

Schnabel W./Willem/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-nek jegyzéke származási hely szerint:"Batsegau, Szilézia,Schnabel W." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. Században - Adatok Győr város asztalosmesterségének történetéhez 93.old

Arrabona,9,- Szántus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Schnabel,Willem,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosle-gények jegyzéke:"Schnabel,Willem,Batschau,Szilézia, 1693.". 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosle-gények Győrött a XVII.szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Áquntus János Múz.Győr,1967.
A Győri Kéz Múz. Évkönyve

"Willem schnabel, asztalosiegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr után: "Willem schnabel Von batschau aus schlesing -Anno 1693". 109.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

M. D. K.

Fr. SCHNABELL (Schnabl) Longin

Jellisfelden (Svájc) 1698 meph. Lőcse, 1763.

Mint asztalos dolgozott különböző konventekben

Szabó Erzsébet: XVIII. századbeli szobrászművész Ferences (minorita) rendi tratereit 184. l.

Művészet. 1953. 1-2. sz.

M. D. K.

SCHNABELL, Longin asztalos
minorita laikus
Szül. 1698-ban Sváicban
Meghal. 1763-ban Lőcsén

Agghásy: Barokk szobrászat... Kőh. 1959.
I. 270.

Schnaider-Filop

aggiunto (?)

1636

l.

Arch. Ex.

1903 219. C.

1.Alrovat. Tisztviselők, végrehajtó

és id.alkalmazottak fizetése stb.

Lét

1938.év
tényleges 127

Több 1o7.o99.19 Pvel.

Az 1938.évben 681.o82.7

az általános részben indokoltuk.

2.Alrovat. Nyugdijak, kegydijak, ny

Járadék kiegészitő segé

1938.év: 116

MDK

Schnaider Piroska VI, éves növendék

textiles

Ipm. Isk. évk. 1934-36. Bp. 1936. 35 l. képek

II 279

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Schnabel Carl Joseph

Foglalkozás: bolrón (Bildhauer)

Szárm.hely: Bürgkhausen in Bayern

Hitfelekezet: R.k. Csal.állapot: n

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1752 I. 24

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

MDK

Schabel Frigyes, kasszagyáros

futtatással szinezett azaz maratott pénzszekrény, ajtaját Ferenc József képe az oldalait tájképek diszitik.

Edvi Illés A.: A vasmüvesség az ezredéves kiállitáson. MMKE Közl. 1 897. XXXI.kötet. V. füzet. 225-238.l.

Schnabel, Hugo MDK

festő

1884. évben lépett a Zsolnay -gyár szolgálatába.

73.o. 9. jegyzet.

Nikelszky Géza: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Schnabel Hugo

festő

A ZSOLNAY-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1884-ben.

67.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

420. Andreas et Joseph Schmuzer.

Működtek a XIX. sz. első felében.

VI. Károly.

Hadiékítményekből alakított talapzat felett egy pálmalevél-keretű tojásdad medaillonban mellig és kissé jobbrafordultan van ábrázolva. Vértje fölött az aranygyapjas-rend öltözetét viseli és jobbjában marechal-botot tart. Feléje balfelől koronás sas röpül jogarral és karddal; körülötte Kronos, Mars és Minerva helyezkedtek el; előtte pedig czímert tartó Amorette ereszkedett térdre és nyujt át könyvet, melyen e szavakat olvassuk: »*Synop. Sept. Saecul*«. A koczkás padlózaton, a kaszánál, homokóra áll »DCC« és monogrammba foglalt »VI« jelzéssel. A háttérben épület emelkedik. Felirata a kép alatt két sorban: »*Et Pace, & Bello, Regum* TV *Saecula Vincis; Quis Scribet Gestis* CAROLE *Digna* TVIS« és legalól jobbra: »*Andreas et Joseph Schmuzer sc. Vienae*«.

Rézlap, méretei 30·8 : 20·8 cm. — Lelt. sz. 420. — Vétetett 1890 márczius 1-jén Dávid Vilmostól 30 K-án (115–890). — Kifizettetett 1890 márczius 4-én. — Elszámoltatott 1891 január 5-én (17–891).

Jegyzet. Lenyomata a Magyar Történeti Képcsarnok grafikai gyüjteményének személyi sorozatában a 2614 lelt. szám alatt található.

Schmitz

festő Pozsonyban az
1830-as években, dessen
Spezialität Krippen (jászol)
in Temperatechnik waren.

Csáky I. l.

ELIAS SCHMÜTZ, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helység 88 mestere tartozott, többben Galiciából is, 1701-1848 közt. Mesterjegyzék nem maradt. Levelezés és "Protokol farbiarskeho cechu, 1801-1864" alapján ismerjük őket.
E mesterek egyike volt:
56.- Elias Schmütz, 1819./Bodrog/Keresztúr. 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Pozsony. Schmütz[es] Antal, K[ö]nyvsegéd,
1789.

Pressburger Zeitung

1789, 53. sz.

Schmitzer Antal, Kömüvesegéd,

1789. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1789, 53. sz.

Schmabel

Orás Pest.

1870. emlékre

Horváth Szentpéteri

256. l.

Schnabel

írás Pest

1820 Előtt.

Lód

=

Prítz

56. l.

Schnurer Tet A.

laid
2

Bmk 12

..... *műhely.*

elyfőnökség!

.....év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

'e ..... számu .....

biztam.

.... évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Schmuzer J. et

Verm.

1725

l.

Epejény 1929

12. l.

Versecz Városi Múzeum és Könyvtár
működése 1913-ban VIII. 195–197

Schmurer János
András

[Egyh. zm. Lap]
1881. 238. l.

miniszter f.é. szept. 15 -én
reskedelemügyi miniszter urhoz
.

i m.kir államépitészeti hivatal f.
emlékek orsz. bizottságához intézett
ref. templom helyreállitásaira vonat
előbbi elküldését kérte, hogy Nagy-
57306 sz.a.kelt utasitása értelmében
rejthesse.
sgálati iratok jelesen a jegyző-
kkel együtt a nevezett hivatal ál

Schmuzer Joseph, grafikus

Forum, 1938. 64.

Csákós: Zur Entwtehungsgeschichte der Deckenmalerei

M.D.K.

Schmutzler Antal, órásm.

Győri mester. Kramszky János remekét az ő felügyelete alatt készitette. 351.o.

Jenei Ferenc: Régi győri órásmesterek. 345.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

M.D.K.

Jakob Schmutzler, bécsi festő

A budai egyetem dísztermének kifestése alkalmából a megnyitáson, 1780. jún. 25. tusrajzot készitett. 170.o

Voit Pál: Az egri festészet barokkellenes törekvései. 155.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. III. Eger, 1965

Schmutzler József

1819 – 1878. Pest

Lásd ott

Művészi Ipar

1889. 12. l.

MDK

GEORG SCHMUZ
faber lignarius

özvegye Apollónia, ki
1715.máj.1. uj házasságot köt.

Belv.Lib.Cop.1715.máj.1.

Schmuzer A. MDK

metsző

A budavári főtemplom Schmuzer -féle metszete Bél M. 1737-ben kiadott művében.

18.o.

Repr.: A budavári főtemplom 1737 előtt.

/részlet J. és A. Schmuzer metszetéből/

19.o. 9. kép.

Csemegi : Budavári. 1955.

Schmuzer A.

Repr. Schmuzer J. és A. metszete Bél M. :Natitia Hungariae novae c. művéből/:

Budavára 1737-ben.

Csemegi: Budavári. 1955.

15.o. 3. kép.

A. és E. Schmuser

részlet térszínetükről:

Pest és a Gellérthegy 1733

Gianantó: Pal bev: Pest-Budai városképek
10-11. l.

Magyar Helikon 1969

A. és E. Schmutzer – Mikoviny

részlet rézmetszetről:

A Várhegy 1733

Gianantoni Pál ker. Pest-Budai városképei
14-15 l.
Magyar Helikon 1969

Schmuzer A. és J.

rézmetszete Mikosiny S. rajzából:
Pest 1737-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2448

MDK

Schmuzer J. és A.

Schöen Arnold: A budai szent Anna templom.

Schmuzer, J.

MDK

Repr: Buda és Pest a XVIII. sz. első felében.

Mikovinyi S. rajza.
Schmuzer J. rézmetszete.

66.o. 54. kép.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest. Bp. 1959.

ll. D-U.

SCHMUZER —

Kékovirág

A Várhegy déli részre a palotával
kékovirág variát részbe mélyelte (Rest.)
Buda és Pest ostromáról 1737

Preisich Gábor: Bp. városépítészetének
története.... Bp. 1960. 110. l.

r— Aktuális kérdések 197
r— Az ipari szakiskolák rajzkiállítása Aradon 349
adisics Jenő. Az orsz. m. iparművészeti múzeum 26
„ „ A stockholmi kiállításról 91
exa D. Csejthe iparművészeti emlékei 300
óth Miksa. Opalescens üveg-mozaikok 72
igerus Emil. Két erdélyi mellboglár ... 208
niegel Frigyes. A modern diszítőművészet az építészetben 58
zinte Gábor. A művészeti érzék és az iskolák 400
)r. Szendrei J. Egy ötvös-remek a mult századból 296
. A Thék Endre-féle zongoragyár plakátpályázatának eredménye 163

K MUTATÓJA.

A mezőcsáthi kórus. *Huszka Józseftől* ... 20
Az orsz. m. iparművészeti múzeum. *Radisics Jenőtől* 26
A magyar iparművészeti társulat ügyei ... 32
A párisi szalónból. *Divald Kornéltól* 41
Különfélék 45

Károlytól 1
A Thék Endre-féle zongoragyár plakát-pályázatának eredménye *X.-től* 1
Képzőművészeti kiállításaink. *Divald K.-tól* 1
A bécsi iparművészeti múzeum téli kiállítása. *Gy.-től* 1
Folyóiratok 1
Uj művek 1
Különfélék 1
Hivatalos tudósítások 1

Ötödik szám.

Lotz Károly ünneplése. *C—s.-től* 1
Aktuális kérdések —*r.-től* 1
A bártfai szobrász-iskola II. *Divald K.-tól* 2
Két erdélyi mellbogár. *Sigerus E.-től* 2
Gróf Károlyi Alajos palotája. *H. Gaál A.-tól* 2
Bútoriparunk helyzete. *Fittler K.-tól* 2
A levélbélyeg-pályázat. *Gy.-től* 2

Schmutzer Jakab, Grafikus, /1733-1811/

A bécsi akadémia tanára volt. A győri kegyképről 6 készitett metszetet. Márta Méret: 8.2+13 cm. 2. ábra. 129. old

Csatkai Endre: Ritka metszet a Győri Xantus János Múzeumban - A vimpáci feszületképről 127. old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr. 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Schmuzer J.

Tuspojza : a budai egyetem megnyi-
tása 1780-ban. Doprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

63f

M.D.K.

Jakob Schmutzer, grafikus (1733-1811)

„Körisnert" grafikája őrzi az udvar az esemenyek emlékét, amikor Mária Terézia 1780. junius 25-en a Budavári Palotában nyitotta meg a Nagyasszonyokról oda alkalmazott képtermet. (Ennek eredetije a második világháborus tűzben az Egyetemi Könyvtárban elpusztult.)

Czagány István: Műemlékhelyreállitási kérdések a Budai várpalota ujjáépitésénél

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.3.sz.

208. old.

SCHMUTZER, Jacob Matthias, festő M.D.K.

/1733-1811/

A Tudományegyetem felavatási ünnepségeünnepélye

tusrajz/ 1780. Azelőtt a Budapesti Tudományegyetem rektori hivatalában. Háboru alatt elpusztult.

repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 214.l.

M.D.K.

Schmutzer, Jacob, bécsi művén

1787-ben rézbe metsrt Esterházy püspök arcképét.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki tpográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó.

228. old.

Schmutzer Jacob

rajzai a budai egye-
tem megnyitásairól
1780.

Emlitve

Flekl Mihály

23. l.

Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Schmutzer Jakab

Béci térem

l.

Vasi Szemle

1937. 284. l.

ll. D. U.

SCHMUZER

Kikövezni Pest-Kőrösét sezbe mat-
tsellé

Preesich Gyóbor: Bp. városépítésének
története ... Bp. 1960. 111. l

NDK

Schmutzer ,Jakob, de greux után
1733-1811.

Mária Terézia arcképe 177o-ből. Rézmetszet .
4o.5x29 cm.

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat. 44.1.
.vsz.?.

Schmutzer Jakab, grafikus, 1733-1811

A győri kegyképről készült metszete Thier László, részben feloszlatott soproni gyüjteményében van. 129.old 4.jegyz

Csatkai Endre: Ritka metszet A Győri Xantus János Múzeumban - A vimpáci feszületképről 127.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr. 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Schmutzer Jakab, grafikus, 1733-1811

Bécsi akadém-iai tanár. A győri kegyképről metszete. Rézmetszet a vimpáci feszületről, amikor még a bécsi minorita templomban függött. 2. ábra. 128.old
Fekete repr

Csatkai Endre: Ritka metszet A Győri Xantus János Múzeumban - A vimpáci feszületképről 127.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr. 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Schmutzer Philipp

Münzgraveur beim Hauptmünzamte in Wien, geboren 1798 als Sohn des Wiener Graveuradjuncten Josef Schmutzer, gestorben 24. Sept. 1845.

1798 Kisgitönd Magyarázva,
1801-ben Körmöcbányára küldték,
honnan 1802. tél vége felé Bécsbe.
1811 ben rövid időig ismét Körmöcbányán dolgozott.

Katmünzen Tv. 1338. 1.

pracemykenacei - Roni

Edény, festett, ~~őstört~~ / IV. 131

MDK

Schmutzler Antal
győri órás

az 1843-as választási névsor szerint orásmester volt. 1832-ban vették fel a lakatos céhbe.

Csatkai Endre: Hitzelberger Antal győri órás fuvola-órái.
ARRABONA 3. Győr. 1961. 153-159.l. 157. 158 .l.

Schmutzler Antal

órásmester

1843. Zörül győri

polgár

Jelzés 255. l.

ATA NEL 1900

TELEFONO N. 13.926

lio Ercolani

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSE

SORT KSZ
.....*szám.*
Gyors elintézés végett
feltétlenül
szíveskedjék fenti számra hivatkozni.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos Müemlékek C

Nagybecsü megrendelés
"Corvina" számok közül csa
nyilag leszállitani.- B.je
további számokat sikerül m
cimükre.-

Szolgálataink készsége

Jakobey-Schmutzer, Mátyás festőművész (1733-1811).
Magyar Festők Lexikona

19.) J. Schmutzer: Magyarországi Képtárak. - Magyar Nemzeti Múzeum, Történelmi Képcsarnok. (repr.)

Művészettörténeti Értesítő. 1986 XXXV. évf. 1-2 szám, 16-old.

SCHMUTZER JAKAB, festő /1753-1813/

---

1. kép. Schmutzer Jakab /1753-1813/ tanulmányfeje.
/Adorján Attila felvétele/.-rekete repr.
xx975.old

DOMONKOS OTTÓ: "Múzeumi Hónap" Sopronban/1963-1972/
74.old

Soproni Szemle, helytörténeti folyóirat, XXVII.évf.
1973, .1.szám

Schmutzer, Jacob bécsi, rézmetsző M.D.K.

nevét Bernhardt Dominicus pongrácsi származású festő említi Haller Sámuelnek 1772-ben Bécsből írt levelében. Az Esterházy kancellár síremlék tervéért felvett összeget 1787. július 27-én nyugtázza Bécsben.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 396. old.

SCHMUTZER, Jacob bécsi rézmetsző. --+ Bernd-
hardt Dominicus gyöngyösi származásu festő
ir Bécsből Haller Sámuelnek 1772-ben fent-
nevezett rézkarcairól. 1787- julius 27-én
Eszterházy kancellár siremlék-tervéért fel-
vett összeget nyugtázza Bécsben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
45 42

Pór Ferencz Flóris. Régi fallipser Magyarországon.

Lásd: Monumenta hung. archaeologica. III. köt.

Schmützer, Jacob Matthias

vc2m.

* 1733. ápr. 5. Bécs

† 1811. dec. 2. u. o

Magyarországon, Párisban és Bécsben működött

Lemberger 89. l.

Jacob
~~Jacob~~ Schmutzer, rézmetsző

"Maulbertsch legszebb müvei a magyar királyságban vannak"-irja a fenti mester, aki a nagy festő apósa volt Szily János szombathelyi püspöknek.

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1921. II. kiadás. 440.l.

Jakob Schmutzer

A budai eseben 1780. június 25-i megnyitása a budai palota „D" épülete dísztermében (mai hőkuterem). (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

121. l.

M.D.K

Jakob Matthias Schmutzer

festő

1766-ban alapította meg nemzetközi akadémiáját.

Forisek György: Cetter Sámuel

M. M. M. Értekezések 1952, 99 l.

M.D.K.

Jakab Mathias Schmutzer
késő

Cretter Sámuel volt a tanítványa

Rózsa György: Cretter Sámuel
M.M.M. Évkönyve 1952, 99 l.

MDK

Schmutzer, Mathias

ornhdl rézmetsző 18 sz. vége

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien, 1884 88-

Schmitzek Jónás

Soltrajza a budai egyetem megnyitásától 1780-ban

Bölcseleti Vera: I. Forgách Gyula, Pest
és Óbuda Lőtéjnetekben, Budapest, 1971.

331.0

152.1

Schmutzer

– Mikovinyi 1737. évi metszete a III. Károly korabeli budavári palota idealizált képét mutatja (Bél Mátyás: Notitia Hungariae novae c. könyvéből). (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

17.1.

Schmutzer Jakob Matthias

feltehetően Schalte Johann mestere

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi kéziratművészet a 18-19. század fordulóján. Budapest, 1972

681

Jakob Mathias Schmutzer

(1733-1811) rézmetsző. Pozsony és Bécs
után Párizsban tanult. 1768-ban udvari
rézmetsző lett Bécsben, 1781-től a magyar-
országi rajziskolák főfelügyelője.

Szabolcsi Sándor: Magyarországi építőmű-
vészet a 18-19 század fordulóján, Budapest,
1972 51 l

Schmuzer Jakab

Mauriszel 1912. 24/11.

AJTAY D. MIHÁLY. Csáki Mihálynak, B. Brukenthal-féle Múzeum őrének ily című dolgozatában: Die Kupferstiche des Baron Brukensthal'schen Museums, a 87. lapon a következőket olvassuk. „Ajtai Michael D. ungarischer Kupferstecher, von 1775 in Wien tätig". Az említett Múzeum a következő metszetét bírja: „Denti mei semper ad hominum. Orat. Mit Schrift. Nach J. Schmuzer.[1] Magassága: 13·0, szélessége 8·5 centiméter. Csáki megemlíti, hogy Meyer Allg. Künstlerlexikona ezt a metszetet nem ismeri.

A bécsi születésű, de magyarországi származását mindig dicsekedve emlegető Schmuzer Jakab fiatal korában festészettel is foglalkozott. Pozsonyi tartózkodása idejéből való egyik oltárképe, mely az ottani kórházi templomban az egyik oltárt díszíti „Christus am Kreuze." Ajtay metszetét nem ismervén, nem tudjuk eldönteni, vajjon Schmuzer Jakabnak ezt a képét, vagy egy másikát sokszorosította.

De ki volt maga Ajtay D. Mihály? Bizonyára egyike azoknak a nagyszámú művészeknek, kiket Bécs úrivilága elég bőven megjutalmazott ügyes dolgaikért, de akik alkotásaik révén nem értek el oly művészi színvonalat, hogy a műtörténet részletesen is megemlékezzék róluk.

De ne feledjük el, hogy érdemes dolog a művészi élet e fajtájú kis embereiről is megemlékezni. Ők is tényezői a művészi élet egész összességének. Az elért eredmények dicsőségéből ők is részt követelhetnek maguknak, miként a közlegények, altisztek, kikről a „csatanyerő" generálisok mellett egészen meg szoktak feledkezni.

— 456

B. J.

[1] Beilage zum Programm des ev. Gymnasiums A. B. . . in Nagyszeben, pro 1905—6. Nagyszeben, 1906. Az idézett dolgozat a 83—120. oldalakon.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat a néhai Rudnay József báró alapítványának 1912. 1913.

SCHMUTZER, 1. *Ferdinand*, osztrák festő és rézkarcoló, * Bécs 1870, † 1928. Szülővárosában az akadémián tanult Unger Williamtól, majd két évig Hollandiában képezte magát Hollandi interieurőket, tájképeket és arcképeket karcolt. Van néhány szokatlanul nagy formájú lapja, pl. a Joachim-quartett. Arcképei közül Goldmark zeneszerző, Rudolf Alt és Paul Heyse képmásai említésre méltók.

S., 2. *Franz*, éremvésző, * 1781, † Körmöcbánya 1823. júl. 28. 1802-től dolgozott a körmöci pénzverdében.

1907.

de egyébaln
[illegible] (érem előlapján

r szembenéző ~~király~~ fülkében
diszt visel? Jobb kezében li-
pedig keresztes országalmát
esiti, haja hosszú, arcza és
e magas, lehajtott gallérú pa-
zát rosettak szakitják meg.
m mentén:

BOEMIE: REX. és

~~ima, emelkedett pereme~~ domború.

etei 16:16 cm. -- Becsértéke 150 K. --
prilis hó 30-án (787-907-157).

1930

Schmutzer Franz

Graveur, dimmist in Kremnitz,
geboren 1781, gestorben 18. Juli 1823.

1801 ötödik állt szolgálatba.
1802. Körmöcbánya küldött,
hol halálig működött.

Katmenüren IV. 1337. l.

Epergies IV. 195

Schmutzer, Jakob

MDK

mester
keze alatt sajátotották el amagyar rézmetszők mesterségbeli tudásukat abécsi képzőművészeti akadémián.

61.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1958 1959. VIII. évf. 1. sz.61-67.o.

Schmutzer /Jakob/

MDK

"Mária Terézia "

arckép - rézmetszet

Ducreux , Joseph - Schmutzer - "Bauer" - Ehrenreich.

1828.

63.c.

Rózsa György : Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv.Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.

M. D. K.

SCHMUTZER, Jakob Mathias festő rézmetsző
szül. 1733 Wien, megh. 1811 no.
Pozsonyban, Bécsben, Párizsban tanult,
1766-tól a bécsi rézmetsző akadémia
igazgatója
1762 előtt Pozsony Kórház t. Kraftus
keresztes oltárkép,
Blumenthali kápolna Szt. Margit oltárkép

/

M. D K.

SCHMUTZER, Jakob Mathias

1780 a magyarországi rajziskolák főfelügyelője

1787 Esterházy alkancellár sírem-lékterve

Garas XVIII. 7 190, 208, 249, 274. l.

Schmutzer Jakab Máté, rézmetsző. Bécsben 1733. április 5-én született. Atyja szintén rézmetsző volt, a ki azonban korán elhalt s nagy nyomorban hagyta hátra családját. Még nagyon fiatal volt mikor a bécsi képzőművészeti akadémiába jutott, hol nemcsak rajzolni és műtárni tanult, hanem némi építészeti ismereteket is szerzett. Bár szívesen tanulta volna a festészet is, szegénysége, s az a körülmény hogy semmi módon sem tudott ösztöndíjat szerezni, lehetetlenné tette ezt, sőt nemsokára az akadémiából való kilépésre is késztté. Nagy nyomorban élt, de azért magán úton úgy-ahogy megtanult festeni, s minthogy Bécsben sehogy se ment a sora, vándorbotot fogott, hogy mint koborló piktor tengesse életét. Így jutott el Pozsonyba, a hol keletje volt az olcsó művészeknek, s még oltárkép festésre is nyílott alkalma. Egyet pozsonyi templomban nagyanis fennmaradt e korból két oltárképe is. Pozsonyban való tartozkodása fontos fordulópont volt életében. Itt ismerkedik meg Zeller, pozsonyi rézmetszővel, a kinek műhelyét szorgalmasan látogatva, megtanulja a rézmetszést s a művészetek különböző ágaiban való próbálgatás után végre mint szorgalmas és tehetséges rézmetsző keresi meg kenyerét. Számtalan szentképet és földabroszt készített itt Zeller oldala mellett, míg a remény, hogy ösztöndíjjal bejuthat az akadémiára és kiképezheti magát a festészetben, Bécsbe viszi.

Bécsben, szerencsére, hamar kap szerény javadalmú alkalmazást a szavojai tisztiotthon, hol a nemes ifjúság részére rajzol mintalapokat. Pártfogókat is szerez, ezek azonban, úgy látszik nem igen vették szívükre a fiatal művész ügyét, a ki a sok csalódás után végleg lemond arról, hogy festővé képeztesse magát, s minden tehetségét a rézmetszésnek szenteli. Egymás után kerülnek ki vésője alól a szebbnél szebb lapok, melyek komolyan figyelmet keltenek, s még Mária Terézia királynőhöz is beajánlják, ki 1762-ben Párisba küldi, hogy valamely kiváló francziai művésznél fejezze be tanulmányait. Mintán a királynő gondoskodott családjáról, még az évben Párisban Wille műhelyében találjuk, kinek oldala mellett 1766-ig képezte magát. Ez évben elnyeri az akadémia által kiírt pályadíjat, Bécsbe hívják s megteszik udvari rézmetszőnek, megbízva egyuttal azzal, hogy egy szabadkézi rajzoló és rézmetsző iskola tervét dolgozza ki és nyujtsa be. Tervei elfogadtatván, megbízatott annak végrehajtásával. Iskolája oly sikkert ért el, hogy Mária Terézia azt 1768-ban akadémiává teszi, s igazgatójául Schmutzert nevezi ki. Mint ilyent, őt is bevonták a normális iskolák tantervét kidolgozó bizottságba s a rajztanításnak az elemi iskolák körébe való beállítása az ő tervei alapján történt.

Ez érdemeiért 1771-ben Magyarország és Ausztria összes cs. és kir. normális iskolájának főigazgatójává nevezik ki, a ki mint ilyen, sok mintalapot rajzolt iskolai használatra s számtalan magyar- és erdélyországi, valamint ausztriai tanférfiut oktatott ki a rajzolás elméleti és gyakorlati tanítását illetőleg. Tecndői ekkor nagyon is felhalmozódván, akadémiáját a képzőművészeti akadémiába kebelezteté, bár a rézmetsző szakosztály igazgatója továbbra is ő maradt.

Késő vénségében is fáradhatlanul dolgozott, noha a túlfeszített munka miatt félszemére megvakult. Meghalt 1811. decemberben 2-án Bécsben.

Legjobb művei történelmi tárgyú rézmetszetei, a melyeknek kompozitiói Rubens hatását viselik magukon.

Jelesebb rézmetszetei:

1., Mucius Scaevola;
2., Sz. Ambrus megtiltja Theodosius császárnak, hogy templomába lépjen;
3., Neptun és Thetis, tengeri istenek közt;
4., A részeg Silen.
5., Le goutte, Silborgh festménye után;
6., Szavojardné, Creuze festménye után;
7., Ulysses, a mint Andromache fiát elragadja;
8–9., Kaunitz herceg arcképei;
10., Mária Terézia arcképei;
11., I. Ferencz képe;
12., Dietrici festő képe;
13., Donner Rafael szobrász arcképe.

14., Dewall, a 103. extendős
tábornok arcképe;
15., Sonnenfels, udvari tanácsos képe;
16., Rézmetszet Wieland kiadásához;
17., Állatkép Schnyders után;
18., Állatkép Ruthart után. 1)

1) Novák Dániel: Hajdan- közép- s újabbkori híresb képirók stb. Budán, 1835. 178-181. l.

Schmutzer, Jakob Matthias MNK

1733–1811 bécsi metsző

A párizsi Georg Wille-nél tanult.
Később professzor a bécsi Akadémie der Bildenden Künste-n. A rézmetszést tanította.
Portrékat, de főleg Rubens-reprodukciókat készített.

G. Rózsa: Friedrich John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn
Acta Historiae Artium 1956. IV Tom. 1-2 n. 1470.

Schmutzer Jakab

l.

Cincik

52. l.

Soh

Schmutzer Jakab

verein

l.

Kazinczy Erdélyi

157. l.

III. Kiküldetés alapján tagok:

A budapesti	jog- és államtud. kar részéről:	*dr. Kolosváry Bálint* (1935)
„ „	orvostudományi „ „	*dr. Nékám Lajos* (1936)
„ „	bölcsészettud. „ „	*dr. Kornis Gyula* (1938)
A szegedi	jog- és államtud. kar részéről:	*dr. Kiss Albert* (1938)
„ „	orvostudományi „ „	*dr. Issekutz Béla* (1938)
„ „	bölcsészettud. „ „	*dr. Schmidt Henrik* (1938)
„ „	mat.-természettud. „ „	*dr. Szentpétery Zsigmond* (1935)
A debreceni	jog- és államtud. kar részéről:	*dr. Tóth Lajos* (1936)
„ „	orvostudományi „ „	*dr. Bodnár János* (1937)
„ „	bölcsészettud. „ „	*dr. Hankiss János* (1939)
A pécsi	jog- és államtud. kar részéről:	*dr. Krisztics Sándor* (1935)
„ „	orvostudományi „ „	*dr. Gorka Sándor* (1939)
„ „	bölcsészettud. „ „	*dr. Halasy-Nagy József* (1937)

A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

a) mérnöki osztálya részéről:	*Rohringer Sándor* (1939)
b) építészmérnöki osztálya részéről:	*dr. Kotsis Iván* (1939)
c) gépészmérnöki osztálya részéről:	*Schimanek Emil* (1939)
d) vegyészmérnöki osztálya részéről:	*dr. Vuk Mihály* (1939)
e) soproni bánya- és kohómérnöki osztálya részéről:	*Boleman Géza* (1939)
f) soproni erdőmérnöki oszt. részéről:	*Lesenyi Ferenc* (1939)
g) állatorvosi osztálya részéről:	

Schmutzer Jakab
rézén.

László

Kapossy János

Magyar művészet
akadémia korában
XVIII. században
Bp. 1941. 11. l.

3896. Friedrich Vilma:

Dolly.

Az előtérben balról [illegible] sárga nyakszoritót hord[ó] hér [illegible] szőre bolyhos, f[ü]zése alól jobbra: »Vilma v.

Aquarell, méretei 66.

Vétetett a Magyar Kép[zőmű]san az 1909 [illegible] 14-iki 53947 ex 909). -- [illegible]

Elszámoltatott 1909: VIII. 26

Körében balról ki
a sárga [illegible]

1909

Schmutzer Jakab

orcin

1

Kapossy joggyeter

272. l.

örülvett fejét balra haj-
tatott jobbjában pálmát
tesz, mintha imádkoznék.
barna, arcza leberetvált.
rostély alatt parazsak
lhőzött égbolttal.

tei 8·5 : 6·8 cm. — Száma
iben I. rész, pag. 31. Nº 9.

festő.

ból.

pe.

keretbe foglalt tojásdad
gok, madarak és kosárba
Haja, szemöldöke, bajusza
ürke. Öltözete: biretum,
és köpeny.

ben, méretei 11·3 : 8·4 cm.
és a régiben I. rész, pag. 31.
0 K.

LAPOK.

ályában.

nyész.

Schmutzer Jakab

rézis

1.

Szm Egerműv

~~26~~ 272. l.

Schmutzer

S., 3. *Jacob*, osztrák rézmetsző. • Bécs 1733, † u. o. 1811. A rézmetszést Pozsonyban Zeller műhelyében, Bécsben és Párizsban tanulta. 1766-tól udvari rézmetsző, majd a bécsi akadémia rézmetsző osztályának megalapítója és első igazgatója volt. Különösen Rubens hatása alatt készült történelmi kompozíciói részesültek elismerésben.

K. Gy. II. 424 l

ben és sima karimájú
Caputiumot és cappa-
a vonalkeret mentén :
ÁS ESZTERGOMI ÉRSEK«.
zében három sorban :
IBER VI.«.

sz. 1200. — Értéke 2 K.
7 április 30-án (787–907).
5395 (1950–909), az 1910
11–910 eln. sz. leiratok,
909) és az 1910 márczius
n. — Bejelentetett 1908

Schmutzer, Jakob

reizmetzger

laid

Fleischer Beis 12, 13

14. l.

Schmutzer Jakob

a bécsi vérmetsző akadémia
igazgatója.
Maulbertsch sógora

Lásd
Kapcsolat. 32. l.
33. l.

Sesto, Cesare da, fecit III. 160.

Schmutzer Jakab

bécsi rézm. arad. járad.

XVIII.

Árod

Kapszomb 111-

polgármester

Skerovina Mátyás, ∫ III. 227

Schmitz & Zoral

Kansai cur-sat.

419.

Schmutzer Károly

irodalmához.

B.P. A Tudományos Gyűjtemény 1819-dik Esztendei II dik Kötetjéhez járuló bővítés és foglalás stb. Tud. Gyűjt.
1821. X. 66. l.

Schmutzer Jakab

festőművész.

1733 - 1811.

Teljes bő életrajz

Wurzbach. Biogr. Lex. 1875.

XXX K. 344—352.

Schaurer, Jacob

beeid. rerm.

Laibach

=

Gefängniszum Chegasium

I. 25. l. 110,

111, 118, 119. l.

Fekete Janos, áll. tanító

V. 305.

Schmucker Jakob

Neuweier 1912. 245

Legtöbbre, vitte közülük Schmutzer Jakab Bécsig, a ki bár 1733-ban Bécsben született[1]) de mint művén a mienk, mert fiatalságának jelentékeny részét Magyarországon töltötte. A rézmetszést is nálunk tanulja meg, Zeller pozsonyi rézmetszőnél sajátítván el a metszés elemeit, s szerzői évei során Kisfaludi gyakolatot. Bebolygongva Európát később Bécsbe telepedik meg, iskolát alapít, a melyet Mária Terézia 1768-ban akadémiává tesz meg, a honnan (innen) is mulva a Képzőművészeti akadémiában kebelezteték be. ~~Ezután~~ A rézad végén (itt) mint a rézmetsző nehézségeit, ügyességét jóléttek, s becsülés nek örvend. ~~Bécsben 1811-ben halt~~

1) Mayhall ~~Bécsben~~ 1811-ben Bécsben
2) Mayhall 1804-ben Bécsben

#438

Schmutzer Jakab Máté 1

rézmetsző, festő.

Letisztázva

≠ Kérdésen kívül van, hogy a főiskolába is kitűnhette volna magát, ha azt időleg gyakorolhatta volna, mikor azonban a meghívás erre a részletre nem nyúlt meg.

Született Bécsben 1733. ápr. 5-én. Atyja is ügyes rézmetsző volt, ki azonban már akkor meghalt, mikor a gyermek 7 esztendős volt. Alkalom nyílván nélkül lehetetlen a művészeti akadémiába ő nem csupán az alakok rajzával foglalatoskodott ott, hanem szorgalommal tanulta a geometriát is a polgári ép. tést s az alakító művészetet. ≠ Később Bolognába ment s ott festett 2 oltárképet, mely a helybeli egyházban nyílt alkalmasint. Ott tartózkodása alatt a rézmetsői művészetet Zeller rézmetsőtől tanulta, ki ott ebben oktatta, s megtanulván a radírozás bánásmódját s a vésőacél kezelését mestere segítő a szentképek s földabrosok készítésében. Utóbb ismét Bécsbe jutott s ott készíte példány rajzolatokat a szavoji intézetben a nemes ifjúság számára. Még akkor tett próbát szerencsével vagyis a festészet folytatásával, de ismét siker nélkül, portolói végre arra bírták őt, hogy a rézmetsző mesterségnek szentelje magát kizárólag. Ezen időtől fogva e czélra irányozta tanulmányait, s valóban e művészeti pályán oly gyors s dicsőséges előlépéseket tőn, hogy arok a művészet s dilettánsok figyelmét vonták magokra. Mária Theresia látván ezen művész talentumát, 1762-ben Párisba küldé őt, hogy ott a híres Wille rézmetsővel tanulhassa tudományát, arra idő alatt pedig míg ő ott tartózkodnék, családját fejedel

1904 aug. 11

II

Szamlamányi adósság

13.496.

II. Asz.

24090 Községi nyomda Budapest.

Schmutzer Jakab, (Mátté 2

Letisztázva

vai pártfogása alá vette.
S. négy évig maradt Párizsban, hol őt Wille egy párizsi rajziskola felügyelőjének (igazgatójának) tette, ő a kir. akadémia által kiírt pályadíjak megnyerése s a rajziskolában szerzett sok szép vésnetei által nagy hírre tett szert. A művész 1766-ban Bécsbe hivatott vissza udvari vésnetzőnek nevezték ki. S. ennek utána egy művészi iskola tervét dolgozta ki a vésnetzés és szabad kézrajzolás számára, mely terve jutván, rövid idő alatt oly igen jól sikerült, hogy Mária Terézia az 1768-ban fennállott szabad akadémiákat megszüntette, őt igazgatói hivatallal megtisztelte fel. Ezen időben állíttattak fel országszerte a normális iskolák, melyek alkalmával az is arról volt szó, hogy a 4-ik iskolához egy rajzoló iskola csatoltassék. Ennek alapításánál is használták S. tanácsát, ő végre 1771-ben az összes ausztriai s magyarországi tartományokban a cs. kir. normális iskolák főigazgatójává nevezték ki. Ezen tisztében számos példányrajz készítésével foglalatoskodott s példáiban kéziratával tanított a theoriában s praxisban számos professort, s azoknak alárendelt tanítókat, kik a tartományokban nyert alkalmazásukat s anyira vitte ő rövid idő alatt ipara által, hogy még a legtávolabb részein is az országnak, jelenleg Magyar és Erdély országban feltűnő emelkedést ér, számos tanítvány jelentkezett arról. A vésnetzői s rajzakadémia, melyet S. igazgatása alatt a régi főtörzsi, szobrászati és architek-

Schmutzer Jakab Máté 3

Letisztázva

Novák Dániel: Hajdan közép- újabbkori híres képírók stb. Budán, 1835. 178–181. l.

kurai akadémiával egyesíttetett, a mellynél minden művészi ágaratthoz egy igazgató rendeltetett, mellytől aztán egy akadémiai testület alkottatott, következő címet nyert: cs. kir. egyesült képírómívészeti Akadémia.

Azon számos munkákból, mellyek a művészt addigtan foglalatoskodtatták, ő nem tarta meg magának egyebet, a rézmetszői iskola igazgatásánál, mellynek kedvenc munkáinak most kizárólag szentelé magát, azaz: a historiai tárgyak dolgozatának. Példányképül a nagy Rubenst választá magának. Ezen szerencsés választásnak köszönheti a 4 igen fő sejes historiai előterjesztést ezen nagy Építő után; Marcus Scaevola, az Antonius, ki az egyhába-menetelt Hilarmaure Theodosius császárnak, Neptun és Thetis köszönetével a tengeri istenektől, s az ittas Silen – t. E. most felhozott sej dolgozatokon kívül ide számláltatnak még: Le goutè flamand, Tilborgh festvénye után metszve, egy szavojardné, Crewre után, Ulysses, ki Andromache fiát erővel elragadja; 2 képe Kaunitz hercegnek, Mária Theréziának képei, I-Ferenc, Dietrici képíró; Donner Rafael robotja, a 103 esztendős generalis Dewall, Sonnenfels udvari tanácsnak, egy rézmetszés Wieland pompás kiadásához stb. — Agy vénségében, gyakorta betegség által vezetve el egyik szemétől ezen jeles mívész e még ezen szomorú állapotban is kétejét vejérte a legnagyobb remekmívei közül, t. i. két állat darabot Schnyders és Ruthart után. Elhúnyt decemberben 2-kán 1811-ben mint élet pályája 78dik évében.

1904 JUI 29.

II/6.

Vallás alap

+

13.018.

II.-804.

24090 Községi nyomda Budapest.

L A N T O S

Könyvesboltja és tud. antiquariuma
Áll. eng. aukciók

Modern and antiquarian bookseller
Sales by auction

BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 3.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula urnak,

Budapest.
Lágymányosi út 16. félem.

Schmutzer Joseph és

Andreas K

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

42 l

MDK

Schmutzer Joseph és Andreas

Lepold Antal: Szent István király ikonográfiája.
Szent István emlék III. 140.l.

MDK

Schmutzer Joseph és Andreas

Ernst-Muzeum aukciója I. 42.1.

MDK

Schmutzer, J. és A. rézmetszők

Budavár képe 1737. Mikovinyi Sámuel után.

Bél Mátyás: Notitia Hungaeiae novoe Bécs 1737.c.műből
Gent Budapest 148 l.

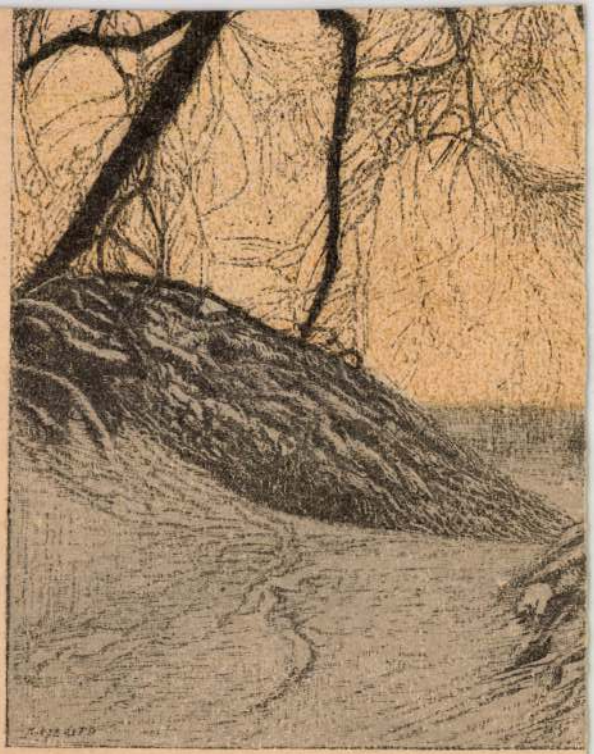

Schmutzer J. és A

rézm.

1.

Budapest Régiségei

XIII. 300. l.

MDK

Schmutzer József

Szilágyi: Magy. Nemzet tört. VIII. 367 l.
621 l.
373 l.

Schmutzer, Joseph /1683-1740/

MDK

Rézmetszés

"Venae Poeticae e Fonte gratiar. Virgine Dei Matre SÁSVÁRIENSI Deductae". Jel.: Joseph et Andre Schmuzer Schmuzer sc."

203.o.

Cennerné Wilhelmb Gizella -Rózsa György: A Magyar Történelmi Képcsarnok rézlemezgyűjteménye.
FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 197-199.o.
A publikálatlan rézlemezek jegyzéke.
U.O. 199-205.o.

Schmutzer , Joseph. 1683-1740.
rézmetsző MDK.

Napert, Johann Adam. Szt László vizet fakaszt a sziklából, rézmetszetével azonos kompozicióju Joseph és Andreas Scmutzer-féle metszet, melyet Maulbertschnek mennyezetfreskójával/Pozsony primási palota képolnája/ hoznak kapcsolatba, 1747-ben jelent meg. Lehet hogy Maulbertsch müve és a két metszet azonos jelenleg ismeretlen forrásra megy vissza. Lásd: Csákós J.H., Zur Enstehungsgeschichte der Deckenmalerei in der St.Ladislaus kapelle des Primatialpalastes in Presburg. Forum 8/1938/64-5/.

Cennerné Wilhelmb Gizella - Rózsa György: A Magyar Történelmi Képcsarnok rézlemezgyüjteménye.
FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 197-199.
A publikálatlan rézlemezk jegyzéke.
U.O. 199-205.

202.o.

Schmuzer J. MDK

metsző

A budavári főtemplom Schmuzer -féle metszete Bél M. 1737-ben kiadott művében.

18.o.

Repr.: A budavári főtemplom 1737 előtt.

/részlet J. és A. Schmuzer metszetéből/

19.o. 9. kép

Csemegi : Budavári. 1955.

Schmuzer J.

rézmetsző

Repr. Schmuzer J. és A. metszete Bél M. :Notitia Hungariae novae c. művéből/:

Budavára 1737-ben.

Csemegi: Budavári. 1955.

15.o. 3. kép.

M. D. K.

SCHRUTZER József vésnök
(1683-1740)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 121.C.

SCHMUTZER, Joseph, rézmetsző M.N.K.

/1683-1740/

Bél Mátyás arcképe./1736/ repr.

Rézmetszet A. Schmutzerrel közösen.

/M. Bél: Notitia Hungariae Novae. Viennae, 1736.c.mű főcímlap előtti illusztrációja/

Cennerné Wilhelmb Vizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. p. 1962. 204.l.

Schmutzer János

kóstolómester a hollóházi gyárban.

Sirota György: Hollóházi Fazánia. Bp. 1961. 45. o.

Savojai

Jenő[4]

Schmuzer Jakab Ádám

rézm

Egész alak, talapzaton állva. Parókájának zöldes fürtjei vállaira omlanak, jobb kezét ciprójére támasztja s talját az oszlop talapzatára levő kendőre teszi. Az aranygyapjasrend ölönyét viseli. Mögötte sisakos és páncélos ifjú áll jobb kezében dárdával s babért és pálmát nyujtva baljával. A talapzat előtti globus körül, mely a „Peterw." – Belgrad" – „Temeswar" és „Zenta" körüli területet tünteti föl, ~~van~~ A-mmeretes látnak tükörrel, kormánnyal, parancsnoki botal, babérkoszorúval s pallossal. A földön Kronosz ül az „Acta Eugenii"-t tartva s lábainál „Bellum Turcicum" és „Bellum Gallicum" czimü könyv hever. A félrevont függöny mellett a szabadba nyerünk kilátást, hol tengeren haladó hajók közt lebegő mennyek s fönt a felhők közt a harczokat jövő Hírt a „Hic Taurone Major"-t sudarja. Felirata alól balra: „N. B. Belau delin. et I. A. Schmuzer C. U. v. sc."

Keretben, méretei a rézlapnak 30 : 18.6 %m.

Ltha 2265.

SCHMUTZER F.

A virágos asszonynál. Szinezett metszet.
34x22.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 37.oldal

M.D.K

Jacob Schmutzer, rézmetsző

rézmetszetéből maradt reánk
Paul Troger-nek Donner Rafael
györgyről készített arcképe, melyet
Pozsonyban 1727-1739. között festett.

Csánki Károly: Donner Rafael György-

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp.
1832. 66. köt. 46. old.

S. Schmutzer János

A budai egyetem felavatásának napja 1780-ban. Fenti dolgozata a budapesti tud. egyetem archivumában.

Repr.

Császár Elemér

Simor Pál (1756–1784) élete. Tört. Élet. Pp. 1912.

172. l. után

le hogy Koczel fejedelem városa lett volr
V.ö. a Conversio Bagoaiorum ide vonatkozó
Kutfői Bp. 19oo. 311.

11. Rhé Gyula: Veszprém vármegye

12. Divald Kornél: Magyarország mi

13. Rhé Gyula: A veszprémi széke
XLII. 231-234.

14. Tóth, Zoltán: Attila's Schwe

15. Ferdinandy Mihály: A honfogla
a korai Árpád-korban. Bp. 1934. 45-51.

16. Hekler Antal: A magyar müvés
Henrik: Budai kőfaragók. Bp. 1935. 83.

17. Krompecher László: A középko
Müvészet 1936 3 sz. V.ö. Dercsényi Dezső

Schmitzer János

Pest

A pesti tudomány egyetem felavatási ünnepélye 1780-ban. Fuchi Laurajza a Pázmány Péter tud. egyetem rektori hivatalában.

Repr.

Magyar művelődéstörténet
IV. 468, 650. l

Schmutzer, Johann Adam

(1680-1739)

l.

Vayer Savoia

16. l.

Szabó Miklós II. 229

A BUDAI EGYETEMNEK MÁRIA TERÉZIA ÁLTAL 1780. JÚNIUS 25.-ÉN TÖRTÉNT ÚJJÁSZERVEZÉSI ÜNNEPÉLYE.

Tollrajz, a budapesti tudományegyetem rektori hivatalában.

Orbor-Balay II.

A BUDAI EGYETEMNEK MÁRIA TERÉZIA ÁLTAL
1780. JÚNIUS 25-ÉN TÖRTÉNT ÚJJÁSZERVEZÉSI
ÜNNEPÉLYE.

Tollrajz, a budapesti tudományegyetem rektori hivatalában.

Solemnis. Inauguratio Regiæ Universitatis Budensis die 25. Junii, Anno 1780. a Coronatione vero Mariæ Theresiæ Augustæ, Comburt von Schmutzer.
et Reginæ Hungariæ Apostolicæ Quadragesimo. In qua
Regius Legatus, Comes Carolus Pilly, Aulæ Regiæ Pro-Cancellarius solemnis instructo loco sedens, cum Regiæ Scholæ Universitatis dextrum Palatii occupat parietem, sinistram vero Magistratus Academicus et Professores ejusdem Universitatis.
Hos inter omnes quasi de Medio Audeus Secretarius Diplomata legit Regia. Reliqua Corona, qua circumstat, Illustriorum est Hospitum.

Schmutzer Ferdinand

2

Balta köből, nyéllyukas, bronzkor V. 34.

Schmutzer

beim. rein

l.

Drescher gemischt

60 l.
95, l

Erdély IV. 194.

Schmützer Josef

Graveuradjunct im Hauptmünzamte, geboren 1736, gestorben im November 1796.

1772. wird zur Aushilfe nach Kremnitz geschickt. Rövidesen vissza-Emlt Bécsbe s haláláig ott működött.

Katmünzen IV. 1338. l.

Schmutzer József

d.

Cincik

69. l.

Schmuzer Josef

režmetyš

Lásd: Mikovíny Sá-

muel

Tekintetes

R Ajánlott Budapest 53
Bp. 53 8700

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest

VII. Aréna út 41.

Szépművészeti Múzeum

Schmuzer J. és A. 9, 49

Schoen Armatempl.

_____ *műhely.*

főnökség!

v _____ hó____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

am.

évi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Schmutter A. 7

laid

–

Perlajst. 10 1.

Andreas et Josephus
Schmuzer ad vivum
del. et sc. Vien.
Austriae.

~~Rect~~,
~~Dict~~ Matthias Beli
vo.
s. reg. 2 in 4 reg.
folio rem.
Justificb
Matthæ Bel Opera
Tom I

Schmuzer András

vármester

Lásd: Városunk Címere

Schmutzer András

l.

Cincik

69. l.

Schaumzer Jr.

l.

Mel Est Epi

LIV. 39, 71, 81.

92. l.

10f
MAGYAR KIR. POSTA
10f
MAGYAR KIR. POSTA

Somogyi Könyvtár és Városi Múzeum

X. 56.

Schmutzer András
rézm. a József

l. Leopold Stefano

32. l.

Taviczky Andor IV. 137

Schmuzer

reizm

l.

Schönstabäu

11. 0.

Wildweibchen mit Einhorn

Um 1500

Schmutzer

režis.

k.

Schoen Óbuda

19. l.

Magyar-Óvár. T. 6912.

A gotikus kápolnát vörös cserép fedi és ajtahjához négy lépcsőfok vezet. Felirata fölül jobbra:

Die gotische Gabelle von Altenburg
auf dem berg nebst der Kirche
gezeichnet nach der nathur -- 1778
von mir Mathias Schmuzer.

Aquarell, mér. a papirosnak 32.7 : 24.9 cm.

140-95.

Jenő kg:

Térdig, szem közt. Középütt elválasztott göndör parókájának fürtjei vállaira omlanak s arcza s bajusza leberetvált. Lierezett jobb kezében parancsnoki pálczát tart s balját a kásterben lúló lovas csata felé mutat. Térdig felett szalagon az aranygyapjas rendet viseli, derekra selyem kendővel van átkötve, oldalán kard lóg s csizmájának szára térdea felül ér. A kásterben balra fa áll. Feliratai a kép alatt:

„Eugenius Imperator Exercitus"

s legalól balra: „Andreas et Joseph Schmuzer sc."

Rézkarcz, vonalkeretben, méretei a keretet vevé 20.4 : 15.8 s a rézlapnak 22.3 : 16.4 c/m.

Lesza 7650

55/93 № 843..

T. Mátyás:

Allegoria.

A félkörü épület elött álló emlék fülkéjében látjuk Mátyás király szobrát, kinek fejét babérkoszorú övezi. A talapzaton lovas csata képe van az elöterben szoborral. A emlék elött, melyen fölül babérkoszorúval összefutott karmos s kard díszit a pálmán innen a kasrájára támaszkodó Kronos és az ülö Okeanus néz a mellszobrot, mig jobbra a föröket leigázó Mars áll karddal kezében. Körülötte az iparos kereskedelmet s müvészetet ábrázoló jelvények és kadi ékszereivel koszorut. Felirata a szobor talapzatán két sorban:

„Matthiae Corvino
Regi Hvng. B. M. P."

az emlék tetején négy sorban: „C B. Hvngariam.
Pacis.
Et. Belli. Artibvs.
Illvstrasam"

a kép alatt két sorban: „Pallada Iprod Matri Corvinvs Ivnxis Armis
Et Belli Et Pacis Lavdibvs Ivse Devs"

s legalól jobbra: „Andreas et Joseph Schmuzer"
Reimetszés, mérete a vonalkeretnek 33.5: 21.8 Cm.

Lőcse 1649.

Maria Terezia.

Kellig, jobbra nézve, negyedoldalon keresztben. Fején gyöngés fátyollal, felette ruhája királyi és császári fényével díszítik. Kellés rendjel díszíti kivégzés: „M T" betűkkel. A háttérben függöny lóg. Felirata a lép alatt keskeny szalagon, melynek gyűrődései a nagy címer alatt, megszakítva négy sorban:

„Maria Theresia ... Rom. Imperatrix
Vidua. Hungariae ... Bohemiae Etc. Regina.
Archidux Austriae ... Dux Burg. Etc. M. Princ.
Transylvaniae ... Comes Tyrolis Etc."

alól balra: „Gemalt von Du Creux K. K. und K. Französ. Maler"
jobbra: „In Kupfer gestochen von Jacob Schmuzer K. K. Hof Kupferstecher 1770."

Rézmetszet, vékony a keretnek 32.6 : 26.8 Cm.
Metszette: Schmuzer J. 1770.

Lapa 2104

Schwartz József

Körmöcz

Kassa 1779.

L.

Arch. Ét.

1916-215.

L.

Vous êtes dans le poste le plus important de toute la Monarchie, dans le quel vous pourés rendre les plus grands services à l'Etat, à la Monarchie et à votre famille. Vous présidés à une nation respectable, généreuse et puissante, et un grand Royaume, dont les ressources sont infinies et peuvent considérablement augmenter et

s'améliorer, et qui est susceptible d'une force, puissance et

gyar vér tökéletesen szívére vévén,
a régi boldogságának felkeresésére,
el munkálkodjék azon, hogy azon

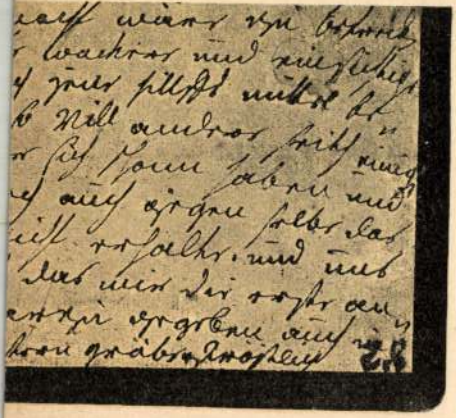

rézia levele gróf Esterházy Ferenczhez (1776.)
ngerpart ügyében. Eredetije az orsz. levéltárban.

dsága miatt érzett megbotránkozás
hatalmas szavaival.
édeit említi, vagy az cronikákbéli
á, a' kevély kegyetlenséggel maga
ését, és nemzetünkkel kötött akár-
ve mindnyájunk szeme előtt forog-

MDK

Schmutz József kassai épitőmester, céhmester:
1768-1774, 1777-1779

Kemény Lajos cikke. Magy. Mérnök és Épitész Egylet Heti Ért. 19o7. 14.sz. ápr. 14. 154 l.

Schmutzblätter

1.

Bedruckpapier rajzlap

17. 1.

Jeppes.

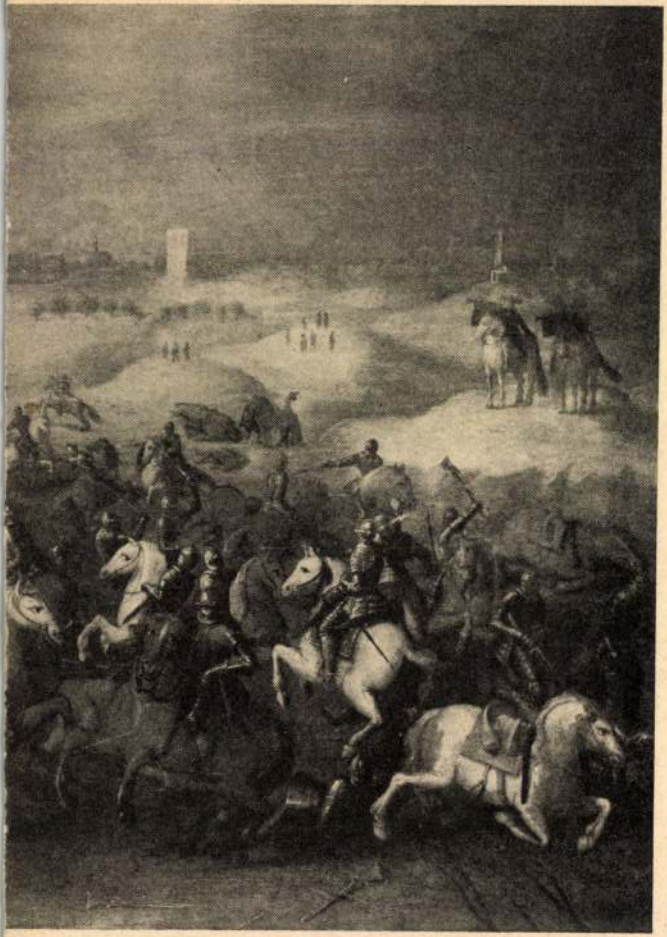

63.

Schmutzer, grafikus

Honművész, 1834. 435-436.

Rézmetszés.

M. D. K.

SCHMUTZER

leikosvky 1st. budai vedutáinak
részletezője
(Látható rajta a régi újlaki
templom)
megjelent Bee Lajos: Vatitia
Illustr. hor. c. művében (1737)

Budapest müemlékei II. Kp. 1962. 160. l.

Schmutzer I.M. grafikus, 1775-1811

Több tanúlmánya a Liszt Ferenc Múz-ban. Valószinüleg ő volt a mestere Molitor József/1786-1878/soproni rajztanárnak is, aki hasonló és valószinüle g mintalap után készitett rötlirajzokat, tanúlmányfejeket a természetnél nagyobb formában. 277.old

Csatkai André: Barokk rajzok kiállitása a Liszt Ferenc Múzeumban 271.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XX. évf. 1966 Sopron

mak.

Schmutzer rézmetsző

Mikovinyi János rajza alapján metszette
Buda és Pest látképét 1736.
Bél Mátyás föld- és földrajzi művének 3. kötetében

Bertalan Vilmos: A Kiscelli Múzeum
Bp. 1962 19. l

Schmitzer

Liab. II. 23,73

Ismeretlen festő.

1. századból.

f herczeg.

fordult, de szembe néz. Szemöl-
zeme barna, arcza leberetvált.
s forgóval és álló gallérú piros
izakkal. Jelzése a kép hátán

. — Lelt. sz. 1262. — Értéke 200 K.
595–909), az 1909 deczember 6-iki
ber 17-iki (2100–909) és az 1909
) jelentés szerint Thaly Kálmán
én. — Átvétetett 1909 deczember
január 20-án (131–910).

Schmutzer , Andreas /1700-1740/

rézmetsző MDK.

Napert, Johann Adam. Szt László vizet fakaszt a sziklából, rézmetszetével azonos kompozíciójú Joseph és Andreas Schmutzer-féle metszet, melyet Maulbertschnek mennyezetfreskójával/Pozsony primási palota képolnája/ hoznak kapcsolatba, 1747-ben jelent meg. Lehet hogy Maulbertsch müve és a két metszet azonos jelenleg ismeretlen forrásra megy vissza. Lásd: Csákós J.H., Zur Enstehungsgeschichte der Deckenmalerei in der St.Ladislaus kapelle des Primatialpalastes in Presburg. Forum 8/1938/64-5/.

Cennerné Wilhelmb Gizella - Rózsa György: A Magyar Történelmi Képcsarnok rézlemezgyüjteménye.
FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 197-199.
A publikálatlan rézlemezk jegyzéke.
U.O. 199-205. 202.o.

SCHMUTZER A.JAKOB /1733-1811/

Eszterházy Imre esztergomi érsek arcképe. 3ox4o.
rézmetszet.

Árverési Közlöny 194o.okt.4.rendk.sz. 35.oldal.
95.aukcio

SCHMUTZER, Andreas, rézmetsző M.N.K.
/1700-1740/

Bél Mátyás arcképe./ 1736/ repr.

Rézmetszet J. Schmutzerrel közösen

/ M.Bél:Notitiae Hungariae Novae.Viennae,1736.c.mü főcimlap előtti illusztrációja./

Gennerné Wilhelmb Gizella:Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 204.l.

M.T.K.

SCHMUTZER, A és J.

Buda és Óbuda

részletes leírásával Sámuel napi

adás (1737) szerint.

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 119,

M.D.K.

Schmützer, Andreas (1700-1740)

bécsi rézmetsző, aki Josef Schmützerrel együtt dolgozott (1683-1740) - metszetei rézbe Mikovinyi Sámuel és Bél Mátyás könyvéhez készült illusztrációit, melyek közül egy Buda és Pest látképét ábrázolta.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493 - 1800/

Bp. 1963. 186. old. LXXXIII. t

ll. sz. K

SCHUTZER, Andreas ötvösmester

(1700 - 1740)

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 121.e.

M.D.K.

Schmutzler József, keramikus

A körmöcbányai kőedénygyárban az ötvenes években a nagyobb műbecsű darabokat ő fetette. Csehországban, Miss-ben született. 242.o.

Mihulik Sándor: Küzdelem a körmöcbányai kőedénygyártásért. 229.o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Bpest. Képzőműv. Alap. Kiadóváll. Bp

MDK

Schmuzer, Andreas et Joseph

VI. Károly, rézlap

Magyar Történeti Képcsarnok grafikai gyüjt. szem. sorozat 2614 sz.

MDK

Schmuzer, Andr. u. Josef, rézm.

Forum 1938. 65.1.

MDK

Schmuzer, Josef u. Andr. rézm.

Forum 1938. 65.1.

MDK

Schmuzer András és József

bécsi rézmetszők, készitették N.B. Belau rajzai után Bél Mátyás: Notitia Hungariae novae c. művéhez /Bécs 1735/ a rézmetszeteket, fejléceket, vignettákat

MDK

Schmuzer, András és József

rajzolta és metszette az alábbi képet: Bél Mátyás arcképe, rézm. 1736-ból. Megjelent: Bél Mátyás: Notitia Hungariae novae historico-geographia. II. k. 1736.

Magymüvelődtört. IV. 5oo,657.l. repr.

MDK

Schmuzer, András és József rézművesek

Eperjessy 1929. 12.1.

Schmuzer A. és J.
rézm. XVIII. sz.

l. Nyári Rup
50. l. 102. l.
· 108. l.

Schmuzer, András és József
rajzolta és metszette
az alábbi képet.

Bél Mátyás arcképe K
Rézm. 1736-ból.
Megjelent: Bél Mátyás:
Notitia Hungariae novae
historico-geographica. II. k.
1736.

Repr.
Magyarországtörténet
IV. 500, 657. l.

Schmuker, Andr. u. Zorg

rein

K

laid ökv.

Forum

1938. 65. 1

Schmuzer András és József

bécsi rézmetszők

készítették a N. B.
Bel-ről rajzai után
Bél Mátyás: Notitia
Hungariae novae c.
művéhez (Bécs 1735)
a rézmetszeteket.
Fejlécek, vignettákat.

MDK

Schmuzer József és András

bécsi rézmetszők, készitették N.B. Belau rajzai után Bél Mátyás: Notitia Hungariae novae c. müvéhez /Bécs 1735/ a rézmetszeteket, fejléceket, vignettákat

MDK

Schmuzer, József és András

rajzolta és metszette az alábbi képet: Bél Mátyás arcképe, rézm. 1736-ból. Megjelent: Bél Mátyás: Notitia Hungariae novae historico-geographia. II. k. 1736.

Magymüvelődtört. IV. 500,657.l. repr.

MDK

Schmuzer, József és András rézmüvesek

Eperjessy 1929. 12.1.

MDK

Schmuzer, Joseph et Andreas

VI. Károly, rézlap

Magyar Történeti Képcsarnok grafikai gyüjt. szem. sorozat 2614 sz.

MDK

Schmutzer, Joseph et Andreas

Va Hö Const gyüjt. VI/I. 16.

M.D.K.

Schmutzer Joseph és Andreas, rézmetszők, 1683-1740 és 1700-1740

1. "Venac Poetica e Fonte gratiar. Virgine Dei Matre SASVARIENSI Deductae." Jelezve: "Joseph et Anre Schmuzer sc." 14.8+10.1 cm. Ltsz. 58.617. Rézlemez. Magy. Tört. Képcsarnok. 203.o.

Jennerné Wilhelmb Gizella, -Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok rézlemez gyűjteménye. 197.o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. -pest. -képzőműv Alap Kiadóváll. Bp.

MDK

Schmutzer, Joseph és Andreas

Balogh Mátyás arcképei 522.l.

MDK

Schmutzer Andreas és Joseph

Lepold Antal: Szent István király ikonográfiája.
Szent István emlék III. 14o.l.

MDK

Schmutzer András

Szilágyi: Magy. Nemzet tört. VIII. 367 l.
621 l.
373 l.

Schmutzer, A. és J. rézmetszők

MDK

Budavár képe 1737. Mikovinyi Sámuel után.

Bél Mátyás: Notitia Hungaeiae novoe Bécs 1737.c.műből
Gent Budapest 148 l.

MDK

Schmutzer, Andreas et Joseph

Va Hö Const gyüjt. VI/I. 16.

Schmutzer, Andreas
és Joseph

K

laid
Balogh Mátyás arcképei
522. l.

Szentföldnek pogány kézbe jutása miatt ez hosszú időn át lehetetlen is volt. Ezért a római Szentszék megengedte, hogy a katholikus hivek otthon is készithessenek maguknak a templomokban, vagy a szabad ég alatt ugynevezett keresztutakat, a melyeknek az Úr szenvedését ábrázoló állomásai, ugynevezett stációi előtt ájtatosságot végezhetnek s búcsukban részesülhetnek.

Ilyen a szabadban épült keresztút a kassai Kálvária is, a mely szépségénél és látogatottságánál fogva a Kassa-egyházmegyének egyik legkiválóbb búcsujáró helye.

1937-ben kétszáz esztendeje lesz annak, hogy ezt a kegyeletes szent helyet nemes lelkek megalapitották. A majdnem két évszázados hosszu idő alatt ez a szép zarándokhely nemcsak Kassa város lakóinak, hanem messze vidékek népének a lelkével is egybeforrott, látta jó és balsorsukat, résztvett örömeikben, osztozott fájdalmaikban s a szenvedés misztériumainak föltárásával megedzette, fölemelte, vigasztalta és bátoritotta őket.

Schmutzer András

János

rein -

Bél Mátyás

arcképe

Szinnyei: Magyar

írók I. 783 l.

etünket a nagybecsű ajándékért.

uár hó 21.-én

w Nándor

.evang.liceum

.

Schmutzer, András
János

Béni vermutról.

Természet után rajzolta
és metszette Bél Mátyás
arcképét, mely a Notitiæ
Hungariæ nove. 2ik
kötetében jelent meg
1736-ban.

Haan Lajos - Bél
Mátyás. Értekezések a
Tört. Tud. Köréből
VIII. k. VIII. sz. Bp.
1879. 72 l

NDK

Schmutzer Andreas és Joseph, 17oo k-1840/41.

Bél Mátyás, rézm.

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939. jan.

42 l.

MDK

Schmutzer Joseph és Andreas, 17ook-174o/41

Bél Mátyás, rézm.

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939. jan.

42 l.

SCHMUTZER, ANDREAS és JOSEPH

Andreas és Joseph Schmutzer

Buda és Pest látképe

Magyarországi városképek

Magyar Nemzeti Múz.

katalógus: Rózsa György

Schmutzer Andreas
é Joseph
vernetői.

Szent István ábrázoló
metszetük.

Leopold által,
Szent István király
ikonográfiája
Serkt Istvánemlékk. III.
140 l.

Az Esztergomi Főeg

12 15. szám.

Szélősápos

Jerkovich Tibor úrnak

Hivatalból.

Egyházi ügyben.

MDK

Schmutzer, Andreas és Joseph

Balogh Mátyás arcképei 522.l.

MDK

Schmutzer Andreas és Jóseph

Ernst-Muzeum aukciója I. 42.l.

Schmitz Pál

egerjói harangöntő
1847-ben öntötte a
ostoporói ref. templom
nagy harangját

Unghváry Ede

Ostroposko i varo-
sunk története.
Ilosva, 1912. 72. l.

Ugyanő öntötte
a kiscsb. harangot
anno 1847 ben

m. h.

Ďarárs: 102.

Ďarín: 57. 58. 59.

Szentgyörgy: 60. 61. 62.

Modor: 66. 67.

Segesvár: 144. 179. 18

Szászsebes: 170. 171.

Szászvova: 40. 42. 43.

Szászberény: 117.

Gyöngyös: 118. 119.

Gyöngyöspata: 120.
149.

Bajnóc: 108. 109. 110.

Galgóc: 68. 69.

Jakabfalva: 114. 115. 1

Miskolczvári templo

Eperjes:

Lipcsevár: 56.

Schmitz Pál

Lcherer Ignác és Schmitz Pál öntötték a nagy harangot. Szinycujfalu. 1796-ban.

Jansárosharang, 115. lap

MDK

eperjesi harangöntő 1798.

Schmitz Pál

A hönigi (Sáros vm.) templom legujabb harangja.

Arch.Ért. 1917. 208.lap

MDK

Schmitz Pál eperjesi harangöntő

Munkácsi rk. templom harangja. 1799.

Iml.

MDK

Schmitz Pál harangöntő Eperjesen

1846. 2 harangot öntött a kálvária tpl részére

Wick Béla dr: A kassai Kálvária története. Kosice, 1927.

31.l.

MDK

Schmitz Pál

Lecherer Ignác Schmitz Pállal együtt 1800-ban Eperjesen öntötte a szerdahelyi templom harangját, mely 1917.-ben hadi célókra rekviráltatott

1793-ban Eperjesen öntötték a konczi (Oppidi Concz) rk. templom nagy harangját, mely 1917. rekviráltatott.

1796-ban a görgei ref.egyház harangját, rekviráltatott.

MOB 518/1917.sz.akta.

Schmitz Pál harangöntőmester,
Kyperjés, 1796.

Archaeologiai Értesítő
XXXIX, 1920–1922., 115–116.

Janicsek József: Régi harangok
Baros mben

MDK

Schmitz Pál

Schmitz Pál Lecherer Ignáccal együtt 1800-ban Eperjesen öntötte a szerdahelyi tpl. harangját.
1806-ban egyedül öntötte Eperjesen a hanusfalvi ev. egyh. harangját.
1806-ban "Lechnerer" Ferenccel öntötte az almási ref. egyh. harangját.

MOB 518/1917.sz. akta

Schmitz Pál harangöntő mester

Gyergyószentmiklóson. 1824.) 1834.) 1847.)
1798.

Archaeologiai Értesítő

1917., 204—208.

Jancsek József: Régi harangok Háromszéken.

Schmitz Pál harangöntőmester †
Apergès. 1847.

Archaeologiai Értesítő
XXXIX, 1920–1922; 113–114.

Jancsek József: Régi harangok
Sárd mben

Schmitz Pál

operai karmester

l.

Szathmári-Sárvári

Abony. Torna vár-

megye és Kassa

minoritáknál Bp.

e. n. 9. l.

Ó ÚR !

BARÁTOM !

yreállitási ügyének állásáról e hó
köszönettel és megnyugvással vettem.
ét a magam részéröl elösegiteni óhajt-
ezésére szivesen bocsátok rezidenci-
ani körülményeimet, élelmezést ugyan-
.
gondoskodásodért öszinte köszönetem

Schmitz Pál
gerjési harangöntő 1824
1832
1834

l.
Arch. Ert.
1917.
206. l.
207. l.

A nagyszombatin kívül egyházi (káptalani) iskolákat.

A katholikus egyház, h ságot. Ez elsőrangú feladatán oktatását is. Hazánkban a katho nokai. Van szerves oktatási és ne Societatis Jesu»-ban foglal ölel föl. Ez a gymnasium. Er syntaxisták, poeták és rhetorok sőt megkülönböztették még az osztályt helyeznek el egy terem theologiai tanfolyamot ölel föl.

Fenti harango-
kat Lechner
Ferenccel együtt
öntötte.

A rector ügyel föl, h ismétléseken és vitatkozásokon kozik a teendőkről s buzgalmu Jelen van a philosophiai és the meg nem hoz be. A magisterel látogatja a magisteréket s meg ványaikkal. Kiszabja, hogy miko gálat alá kerül. Csak azt a [ta bizonyos osztályba osztja. A t hogy azokat be is szerezzék. P csak az taníthat, a ki a theolog olyan kerül, a ki Aquinói Sz.

Egyadúl
a pecsujfalui
templom harango
1847-ben

k, bár az állami hatalom súlya

ül, országos hatásuknál fogva,
meg.
ázad egyik legjelesebb paedago-
inden kor nemzedékeinek tisz-
ge is fűződik, mert itt nálunk
t tehát magyar föld termékeinek
sebb tényezőjének tart. A reál
k; tankönyvei meg azok meg-

E JÁNOS (1625—1660). Külföldi
elvükön tanítják. Ebben ismerte
eszméjét. Ebben látja a magyar
irányeszméje a szemléltetés, a
okontárgyak csoportosítása egy

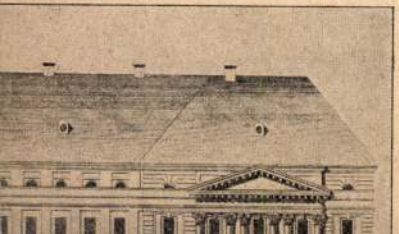

CARL S C H M O G R O W I T S C H, textilfestőmester

Haupt LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 504.- Herr CARL S C H M O G R O W I T S C H
Felvétel ideje: 1867. 1. Február.
Hová vették fel: Bősing, /Bazin/. 164.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A XANTUS JÁNOS M+Z, ÉVKÖNYVE, 16. Győr, 1974.

GOTTR. S C H M O G R O V I T S, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 383.- Herr GOTTF. S C H M O G R O V I T S
Felvétel ideje: 1824. 16. Aug.
Hová vették fel: Pősing,/Bösing,Bazin/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRÁBONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Schmolka Ágnes

MDK

Képzőművészeti Főiskola Ifjusági Köre 1945 karácsonyi kiállitása:

"Szentendre"

"Nő"

"Ablak"

"Liget"

"Ablak"

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945. utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok;Bp.1960. 221-250.l

233.l.

Schmolka Ágnes MDK

Képzőmű

Képzőművészeti Főiskola Ifjusági Köre 1945. karácsonyi kiállitásán állami vásárlás:

"Szentendre"

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945. utáni művészeti életre vonatkozó adatok.

Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l. 234.l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch. 51. 24.6

Schmolka Ágnes.

Az oltszemi /Háromszékmegye/ művésztelep 1941.

Varga N.Lajos életrajza.
feldolgozta Kopp Jenő.

Schmolka Ágnes MDK

festő

Magyar Nemzet 1945. nov. 28.
A Képzőm. Főisk. Ifjusági Köre kiáll.

Schmolka Ágnes

ált. tanf

Ferk. pzomfoisk. vk

1939–41. 147. l.

Schmolka Ágnes festőművésznövendék.

Hegyes Nemes.

1945. XI. 28. I., 172.

(:Ignotus:)

M.D.K.

Schmolka V. grafikus

Könyomata alapján jelent meg Ibl Miklósnak és [illegible] kiállításra tervezett Király-pavilonja, belsőben

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 188

1-2. sz. 4. old.

III.

A Kálvária harangjai.

A kassai plébánia 1771-iki egyházlátogatási jegyzőkönyve a kálváriai két még fölszenteletlen harangjáról [1] tesz említést. Az 1808-iki Canonica Visitatio szintén két harangról szól. Ezek egyike mintegy 60 fontnyi súlyú szt. Jánosnak, a másik mintegy 20 fontos szt. Jónás próféta tiszteletére volt szentelve.

E két harangot 1846-ban Schmitz Pál eperjesi mester egybeöntötte egy 44 kilogrammos harangba s azonkivül egy ennél kisebbet is öntött a kálváriai templom részére.

A nagyobbik harangot a világháboruban a katonai hatóság hadi célokra elrekvirálta. A hivatalos átvétel 1916. szept. 2-án történt meg a következő jegyzőkönyv kiséretében:

„*Bizottsági jegyzőkönyv* felvétetett Kassa, 1916. szeptember hó 2. Tárgy: a Kassán Abauj-Torna megyében, kassai járásban, illetőleg Kassa egyházmegye Kassa egyházközségében lévő róm. kath. Kálvária és Rozália templom harangjainak átadása, illetőleg átvétele. Jelen voltak a katonai hatóság részéről Keller Dezső nfl. mérnök hadnagy mint átvevő, az egyházi hatóság részéről Szauberer Dezső mint átadó. Lelet: A cs. és kir. hadügyminisztérium részéről a katonai parancsnokságnak megküldött harangjegyzék alapján a következő és alant felsorolt jelzésü harangok szereltetnek le és vétetnek át, és pedig a) Kalvária 1 drb. harang 44 kgr. súlyban, b) Rosalia 1 drb. harang 40 kgr. súlyban, összesen tehát 2 drb. harang 84 kgr. súlyban, szóval Nyolcvannégy kgr., melyért a megállapitott 4 (négy) kor. kilogrammonkénti egységár

[1] »Campanae in monte Calvariae duae sunt, quorum tamen nulla benedicta est«. Can. Vis. 1771. 6. l.

Wick Béla dr = A kassai kálvária története - Košice 1927

alapján összesen 336 kor. — fill„ szóval Háromszázharminchat korona — fillér kártalanitást fog a kassai cs. és kir. katonai parancsnokság épitési osztálya a kassai róm. kath. plebánia hivatalának kiutalni. — Ezennel lezáratott és aláiratott. Kassa, 1916. évi szeptember hó 2-án Keller Dezső nfl. mérnök hadnagy s. k., Szauberer Dezső s. k.“

A katonai hatóság rendeletére a m. kir. adóhivatal, mint katonai fizetőpénztár a jelzett harangok megtéritése cimén még ugyane hó 9-én kelt kiutalásával a kálváriai harangért 176 koronát, a rozáliáiért pedig 160 koronát fizetett ki a kassai róm. kath. lelkészi hivatalnak.

A kálváriai templomnak ezen elrekvirált 44 kgr. súlyu harangját két dombormü diszitette, az egyik a bold. Szüzet a kis Jézussal, a másik Jézust a keresztfán ábrázolta. Felirata a következő:

Öntötte
Schmitz Pál Eperjesen 1846.
Tekintetes Rholl Antal úr által 1741 évben
öntetett és megjavittatott 1846 eszt.

A kálváriai toronyban megmaradt kisebb harangot szintén az eperjesi Schmitz öntötte 1846-ban.

E harangon dombormű van, mely a kereszten függő Megváltót s a kereszt alatt álló bl. Szüzet és a szt. Jánost ábrázolja. Mestere nevét a kép fölötti következő felirás hirdeti: „Fudit Paulus Schmitz Eperjesini 1846.

Kiposdolai Zrögön Béla
Zimonyi László

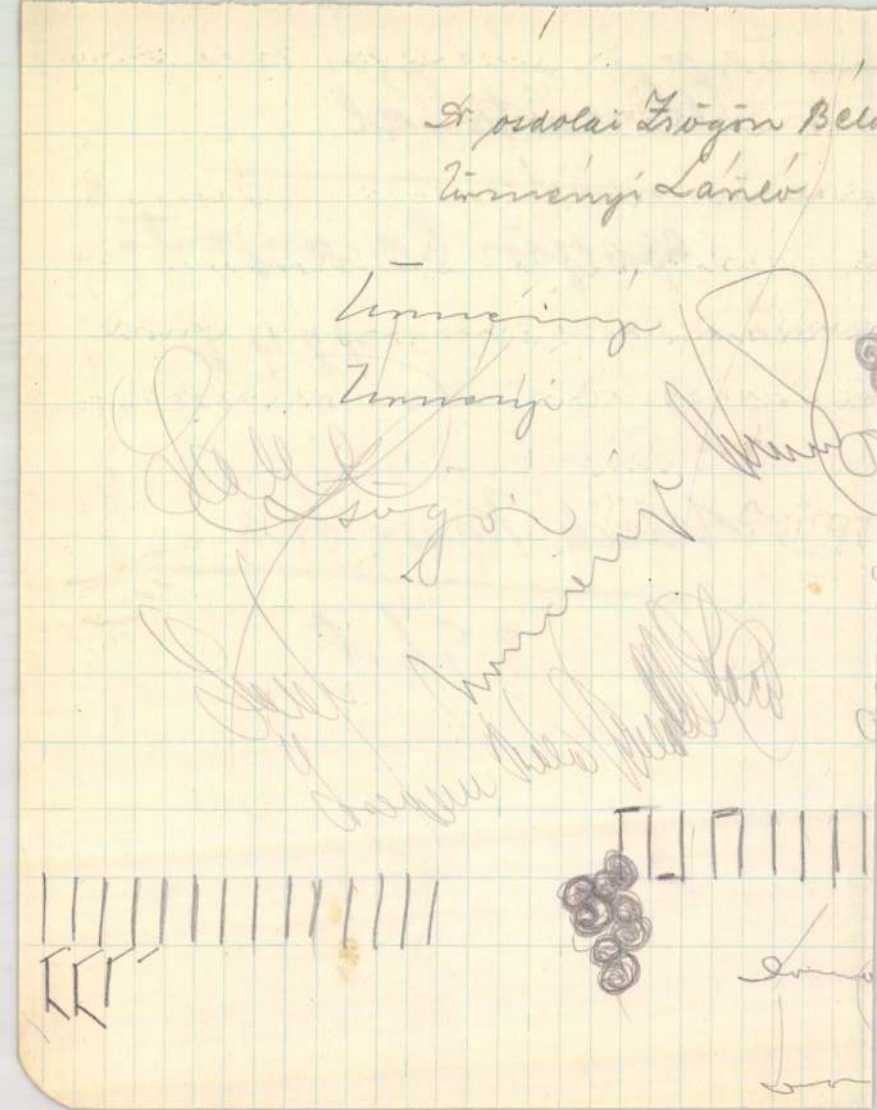

Schmitz Pál

Operaçõi haranjõntz

1846.

l.

Vick Kassa tõl

---

396 l.

Schmitz Pál

Egerjes 1769-1847

vad

Kovács Harang

66. l.

Ofen b. Buda.

Schmitz Pál

egerjesi harangöntő
1846-ban öntötte a kassai
Kálvária-templom ha-
rangjait. Ezeket 1916-ban
hadi célokra beszolgáltak

Wick Kassai katonának

78. l. 91-l.
92. l.

F Ungvárú 1846-ban ön-
tötte a templom 1741-ből
való 44 kg súlyu harang-
ját

Szegedi múzeum II. 177.

Schmitz Pál

esperjesi határnyomtató

1846

l.

Wick kassaikálvária

31. l 53. l.

54. l

asok, nyugbéresek illetményeit az
tve alap terhére utalványozzuk. Itt
radékosoknak járadékkiegészitő se -
k elő és számoltuk el.
957/1939.-XII.sz. rendelete következ-
i járadékra jogosult volt alkalmazot-
egészitettük ki. Ez 12.2o8.2o P több-
nyzattal szemben. Ezenkivül a járadé-
a járadékkiegészitő segélyek és a ne-
dést mutat.
o P volt a kiadás. A többletet a

alékok javadalmazása.

Schmitz Pál

apapéri harangöntő
Regetemplomi (Abaúj
vm.) templom harangjai
Gentilot 1676

l.

Arch. Ért.

1903. 220 l.

Schmoll Jeremiás V. 110. — Jeremiás, pozsonyi
ötvöslegény V. 110.

Schmol Jeremias

ätwös 1586
1592

Laid

Mich. Poss. 110

MOK

Schmoll Henrik épitész

pesti m.ker.bank tervpályázat

Épitő Ipar, 1905. okt. 29. 362 l.

Schmolka .....

festő

M.D.K.

429) Kossuth Lajos arcképe.

Parlamenti kiz.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952. 27 l.

M.D.K.

Schmolla

429. Kossuth Lajos arcképe. Olajf. 68x55 vászon.

Elveszett. /Parlamenti Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
27. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Schmolla

Kossuth Lajos arcképe, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

~~Dédai~~

Schmox János

harangöntő.

Dédai (Beregm). ev. ref. templom harangja. 1678. Ez harangot emlékezete nem. Fulo János urnak dedavai ec.-val edittt Isten dicsöségére Joannes Schmox Cracoviensis me fudit 1678. feliratú.

Lehoczky T. Ung. Uj. 1866. 4 n. 561. l.

Gyarcsek: A müemlékek vegy. ivod. 1861.

Schnoz, Johannes

Aranyosúto[s]

Beregdéda ref. tpl.

lugsa 1678.

Jml

Bánréve: Hozzám idejössz

SCHMÖLZ KRISTOF, második vésnök, /Schmelz/

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768.években emlitve a személyzet fizetése. Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.
SCHMÖLZ KRISTOF, /Schmelz/, második vésnök, 1764.IV.25-1768. 43.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958.

Schmölcz Kristof

Kréčmik

1773

l. Kořmočb

82. C.

T. 4305.

foglalja el, hol balra a temp-
obbra a téren járókelők nyüzsög-
Felirata:

ő.

Regélő mellé.

0.6 cm.

47.

SCHMÖLZ *(Schmelz), Christoph*, éremvésző, * Bobrach 1700, † 1777. 1753-tól Hallban, 1764-től a körmöci pénzverdében működött.

É. L. II 424 l

1907.

nában 1666–1671 közt.

n.

an van ábrázolva, midőn a
vett várba, a hol tűz pusztit és
nt, a körös-körül elhelyezkedett
futó árkokból előtörő szövetsé-
ati és dél-nyugati köröndöknél
en a kereszténnyekkel török lova-
a kiknek egy része a Porta di
és amidon az Isola di St. Andrea
ött Caprara lovasai csapnak össze
en (a Battria et APProcci de Sueuien
ürtös közelében a lovas fotisztek cso-
artján Pest bontakozik ki és a hát-
sup[e]t látszanak. A várban és Pesten
ek és a félholdas templomok tornyai
az 1. Città di Buda presa dell' Armi
2 settemb: 1686 kezdetű magyarázó
ls. Fecit 1686-87[4].

5 cm. --Vétetett 1907. október 31-én
árkáért, vagyis 1999.77 K-ért (662
1907. november 8-án 1898 sz. alatt.

1082

Schmölz (Schmelz) Christoph

Eisenschneider zu Hall und Kremnitz, geboren 1700 in Bobrach in Schwaben, gestorben 1777.
1753-tól Hallban, 1764-től Körmöcbányán működött.

Katalógusok IV. 1337. l

Erdély IV. 195

Schmuck Imre (Herend)

Schmuck Imre (Herend):
Szentgál (olaj)

Amatőr alkotók kiállítása
Balatonfüreden

Napló (Veszprém), 1976. aug. 24.

Schmucker Eduard

münchemi épitész
Berndl Richárd münchemi épitész terve alapján épitette az alabbi mauzóleumot Kravanahorkaváralján 1903–4.

Irod

Sulyovszky István:

Andrássy Franciska Mausoleum (Nyelv, 1904.) 23. l.

Schwarzenberg Károly:

Mellig, kétnyolczad fo
barkója kicsiny s arcza s ba
lója felett szalagon az ara
jelvényei lovagja, mellét a
s jobb vállán a rendszala
jának pasztmánsregése
sorban:

Charles Schwa
Duc de Krum

Chevalier de la Toison-d'
Royal de St. Etienne, Com
Marie Thérèse, Chambe
Feld Maréchal Ambassa
près la Cour de Franc
Né le 15 avril 1

alól balra: „Mlle de Noir
s legalól: „à Paris, chez l'A
Germini."

~~Pásmata~~ Punctirozv
lapnak 21: 13.6 %. Latha

MDK

Schmucker Eduard

Mihalik J.: A krasznahorkai Franciska ereklyemuzeum leltára. Kassa 1912. 50.l.

Schmuckmajer
Ignátz

Schmuckmajer Ignátz arany-
müves, VII. Síp-u. 12. 223-679

Bptávb 1940 szept.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Schmucz János György

Szabadalmaras
Könyvnyomtató

274

1763. márc. 17

nyert polgári
jogot Kassán

l.
Arch. Ért
1916.
214. l

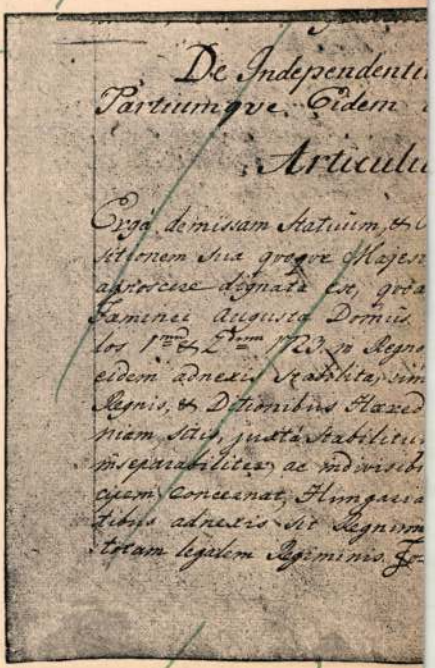
De Independentia
Partium eque Eidem
Articulu
Erga demissam Statuum &
Illorum Sua gratiose Majes
adnotatae dignata ex, grat
Sanctae Augusta Domin
sor 1mo & 2do 1791 in Regno
eidem adnexis exhibita, vim
Regnis, & Dominibus Hazed
niam sart, justa stabilitu
inseparabilitate ac indivisib
ejusdem Concessae, Hungaric
dibus adnexis sit Regnum
tiam legalem Regiminis Fo

312. ábra. Az 1791-diki törvény Magyarország ti

kintetes rendeket értesítsük örökö
írásban előadjuk, hogy lehetne a
lyünknek, gyermekeinknek megm

ságának megtartása. Ez a foglalatja
agmatica sanctio-nak, mely
k. E törvény annak idején több
éldányról e helyütt is a 308. ábrán

karai és rendei, tekintve Ő legsz.
ét, s az isteni áldásban bízva, őt,
nélkül mondandó imára is, nagy
leket elfogyhatatlan férfi örökösei

más emberek halandó sorsának
atyja Lipót és testvére József,
kegyelmesebben országló legsz.
oldogságára, hadban és békében
va; ... azonkívül minden belső
rendei előtt is régtől fogva jól
ve; s ő legsz. cs. és kir. felsége,
tanusítani:
n legkegyelmesebben elfordítani
n, s a hozzá tartozó részekben,
edig, első helyt a most országló
ezeknek is elfogyásával a néhai
katholikus hitű, mindkét nemű
ge által Németországon belül és

Schmuck József

kassai kőművesmester

† 1783 nov. 4-én 47. évében

L.

Michalek József

A kassai mester Mihályi-Epolina

Kassa 1904. 52. l.

Tubákos vcá Zelenice, Zománcos VIII. 123

Schmellers Anna

graphus

1948-ban a Nagy Balogh János kollégiumban Nagymarcson Pap Gyula vezetése alatt tanult.

Szénrajzaival végzett a Kollégiumnak a Képzőművészeti Szabadiskola budapesti helyiségében rendezett bemutatkozó kiállításán.

Látam 1943.
Ok-3

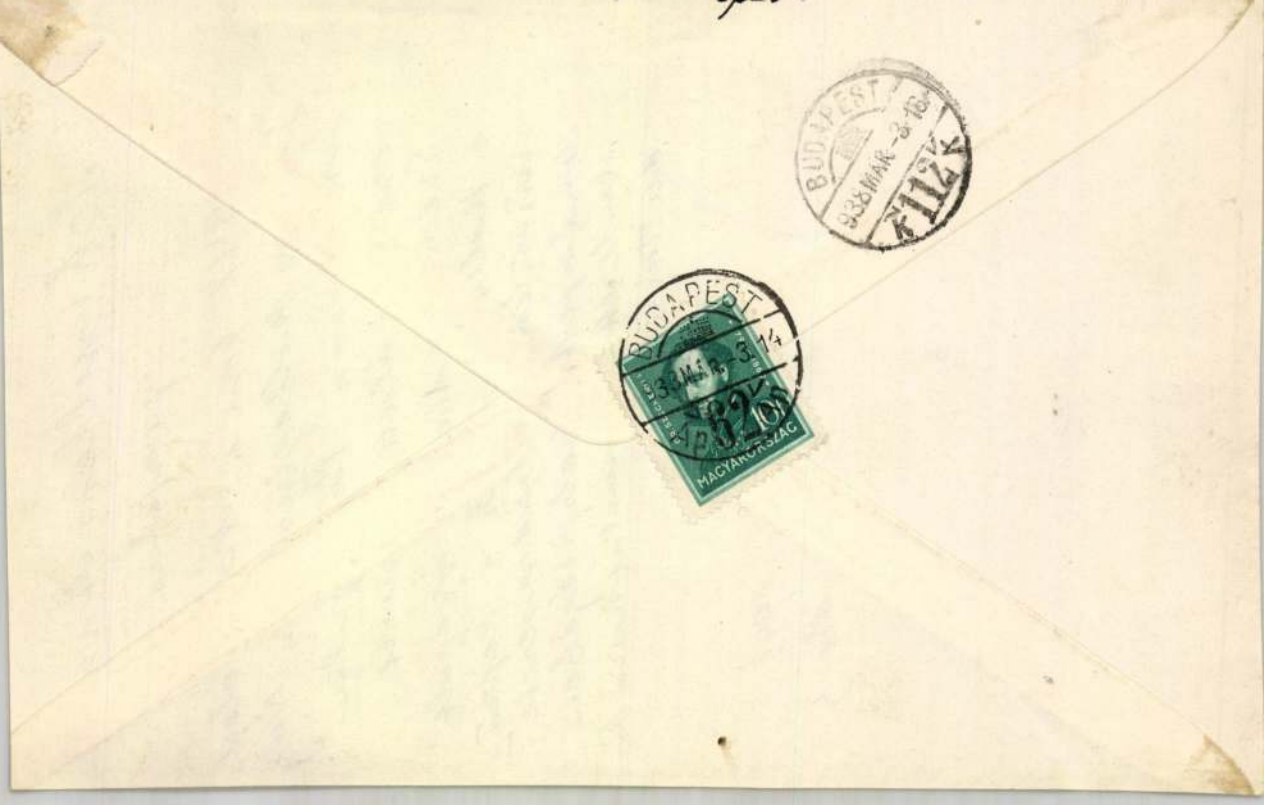
BUDAPEST
MAGYAR KIRÁLYSÁG

Schmullers Sándor

alakrajz

1928

l. Limitál 1930

88. l.

Nagytekintet

Tisztelettel van
vagylak helyzéről
lato adatai mu
1934 évi 11453 n
1935 " 9337 "
1935 " 10921 "
valamint az
1934 évi

SCHMUTNY, Franz, narancsi kőművesmester

F. SCH., Maurergesell, 7 hónapos fia meghalt. (1815, 725/1)

—

F. Smutny, Maurergesell, 4 éves fia meghalt. (1819, 1051/1)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

SCHMITT Péter egri festő „öreg képiró". Az egri adóösszeirások 1756-tól emlitik. A megyeháza mellett saját házában lakik, majd vagyontalan. 1778-89 között az Alkotmány u. 7.sz.házban lakóként irják össze. Utoljára 1791-ben emlitik az összeirások. Barkóczy püspök rendeletére 1754-ben átfesti a felnémeti templom oltárát. 1758-ban a püspöki rezidenciában az üvegház famunkáinak festését

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

vállalja. 1761-ben szintén Barkóczy számára bearanyozza a harsányi templom rézkelyhét. 1767-ben a megyeházán dolgozik, majd 1771-ben nyugtázza a jezsuitáknál végzett munkáját és ott a refectóriumon kivüli egyéb müködéséről is szó van. 1771-ben a kömlői templomban aranyozói munkát végez, 1779-ben a demjéni rk. templom toronygombját és keresztjét aranyozza. 1780-ban ugyanezt a munkát bizzák rá a sziráki templomban. A következő évben a kömlői templomban ara-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

nyoz. 1782-ben a demjéni templom oltárkeretét és tabernaculumát aranyozza be. Haonló munkát végez ugyanebben az évben az --+ Schnattmann felsőtárkányi márványos által faragott keresztelőkut, illetve --+ Halblechner Vencel szoborcsoportján a kerecsendi templomban. A k9vetkező évben --+ Mandig Ferenc nevü segédjével együtt a hejcei templom főoltárának és lo gyertyatartójának aranyozási munkáit készittetik vele.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

A templom tornyát, illetve keresztjét festi és aranyozza ugyanak 1783-ban Tiszapüspökiben, Tiszaőrsön, Kápolnán és Kömlőn. A kápolnai és sziráki templomok főoltárának aranyozását, a szószék márványozását és a szobrok aranyozását 1785-ben nyugtázzák.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Schmitt János, szobrász

Egri Egyházmegyei Közlöny, 27.évf.3.sz.
23.

Arnóthi:Apróságok Eger város irattárából

Plasztika, körplasztika
Sz.Donáth, Schmitt János, 1769.

Ehri Egyházmegyei Közlöny, 27.évf.3.sz.
23.

Arnóthi: Apróságok Eger város irattárá-
ból

Schmitt arcképfestő

Századok 1874.184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Schmitt/

Miklossy József festő
1792 - 1841.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Rézmetszet

Bolla Márton piarista
Schmitt arcképe után

Századok 1874.184-2o5 o.
Nagy Iván:Magyarország képzőművészei
/Schmitt/

Rossi

Festő

Munkácsy Mihály

Pester Lloyd, 1867, XIV. évf. 234. sz.
idegenlista, 3. o.

Önálló táblakép

Bolla Márton piarista

Schmitt

Századok 1874.184-2o5 o.

Nagy Iván:Magyarország képzőművészei
/Schmitt/

Mäuerl, XIX. Kl.

Mortalt de Amorig. Venus

Religio, 1853. jul. 10. 31. o.

Negyed.

Schmitt

arckképfestő Léván,
1834-ben festett férfi
arcképe, mely a Tom-
bor-család egyik ősét
ábrázolja, Tombor Ilo-
nának tulajdona

F. Tombor Ilona
hölgye
1948. május. 31

Gyarapodás.

Középütt elválasztott és simára leféze barna. Ruhája és prémes felöltője, fehér gallérja fodros és zsinorzással varrtak ~~ki~~. A nyaknál fonott művü arany felé haladó sorban: »Barabás 884.« L.M.

né, sz. Trefort Edit ajándéka 1900: VII.

844

Schmitt Franz Josef

Hobrai

Veszprém

verh

Kapling Jakob

50-l.

~~Batthyány Lajos gróf, a Vasvármegyei~~

~~Közművelődési Egyesület elnöke~~

~~III. 60.~~

SCHMITT József festő

gr. Nádasdy Ferenc váci püspök
portréja (1785-1851)

ld. Váci panteon. Vác, 1992 35. p., ill

Schmitt Ilona

keramikus

1919-1922

d.

Zimiok 1930

88.l.

Stagg Field

Fisiteletkel van
premontrei tempt
ei tiszteletkezem m
1934 okt. 18 án fél

MDK

H.Schnitt Ilona, ip.müv.

298. Magyar menyecske selyem aplikátió.

299. Magyar menyecske selyem aplikátió.

Nemzeti Szalon.-Tervezi tárlat.1931.junius. Nr.

MDK

Dr.H. Schmitt Ilona, ip.müv.

Magyar menyecske selyemaplikáció.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931. szept. K^{k} · Kat.

Schmitt János György

egyi pobrak dolgozik 1758-kopúl az egyi
Hatvani kopun.

Voit Pál plb.: Heves megye műemlékei II.
Magyar táj műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4051

Joh. Schmitt

1831-ben festette Pyrker János László portréját. Az egri Fogler u. 6. sz. a. szeminárium épület II. emeleti folyosóján. 60 × 70 cm.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemléki topográfiája, VIII. köt.
Budapest, 1972.

2961

Schmitt Pál

egri festő vegez munkálatokat a Lossnth
Lajos u. 9. sz. a. városháza épitkezésénél
1750.

Voit Pál szb.: Heves megye müemlékei II. köt.
Magyarországi müemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3478

Schmitt Péter János

1758-ban megbízást kap az egri Széchenyi u. 1-5. sz. épületi gobelin üveghámban folytatandó munkálatokra.

Voit Pál dr.: Hevesmegye művelődési II.

Magyar Országos Művelődési Szövetség VIII. kötet.

Budapest, 1972.

1968

M.N.K.

Schmitt Joannes, lakatosm.

Budán dolgozott. Szül. Luberau ex Saxonia. Róm.k.házas.
Budán polgárjogot nyert. 1804. I. 30. 250.o.

Temesváry Ferenc: Lakozóipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

SCHMITT, Zsenik, külföldi festő

J. SCH, akademischer Portraitmaler megérkezett. Gyönlingben lakik, arcképfestésre ajánlkozik. Hirdetés (1833, 67. l.)

—

J. SCH. academ. Portrait- und Historienmaler, történelmi képeit ajánló megvételre. Arcképet is fest. Hirdetés (1833, 1157. l.)

—

U. az, olaj-arcképek festésére ajánlkozik. Hirdetés (1834, 1089. l.)

—

J. Schmidt, akademischer Portraitmaler, † 49 éves.

Gyes [redacted] korában, Pozsony, 1835 május 10, vétiitében. (1835, 555 l)

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

JOHANN GEORG SCHMITT, kőfaragó

Egerben 1758-ban Barkóczy Ferenc püspök-földesúr a saját költségén a régi belső kapú helyén/Hatvani kapú/újat épittetett. A város legismertebb mesterei dolgoztak itt, köztük Schmitt is, aki a fekiratos táblákat készitette. 187.old. 71.jegyz

SUMÁR ISTVÁN: Eger város falainak és kapúinak története 177.old.

AZ EGRI M+ZaéVKÖNYVE, VI. 1968. Eger, 1968

MDK

Schmitt József, festőm.
/ Schmidt?/ 19.sz.

657. József nádor képmása. Vászon.
80 x 62.

Ernst Múzeum tárgyai. XXVIII. 51.l.

MDK

Schmitt József (működött 1804-1854)

Pyrker érsek arcképe. Fán. ol.-

Jel.: Schmitt 1831

Magyar Képek, XIX-XX. k.-48 l.

SCHMITT Pál egri festő. 1753-ban az egri megyeházán dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Schmidt Péter, cseri aranyozó és festő

nevét említik Kromer János lakatosmesterrel és az 1780-ban épült siroki templommal kapcsolatban. És Mandics Ferenc nevű segédjével kapcsolatban, akik a hejcei főoltárt aranyozzák. Az cseri adóösszeírások 1756-91

I.

Heves megye műemlékei írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 356. old.
+364. t

M.D.K.

Schmidt Péter

... körök emlitik. 1754-ben Bardócz rendeletére átfesti a felnémeti templom oltárát. Szerző hosszan sorolja fel külön-féle aranyozási munkáit és alkalmi lakásait (Rössl, Hallolecrner).

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 396. old.

Schmitteli Dániel

Schmitteli Dániel, Pozsonyban született és 1728-ban iratkozott be.

Fleischer Pécs 82. l

Bevétel — Kiadás

..... K ..... f.

..... db okmánnyal.

Felszámítási jegyzék.

Schmitterer Jenő

építészmérnök

sz. Bp. 1919

1941-42 tanévben oklevelet szerzett végzett hallg.

József nádor 1941/42. 320 l.

Ozora /Tolna/

Ozorai Pipo vára, kétemeletes,
Négyzet alaprajzzal. Udvarán g
keret, gotikus. Épitette Filip
kedvelt hadvezére a XV. század
sául szolgált. A XVIII. század
tatták, a XIX. század elején m
használták.

/Bonbardius,Michael: Topográph
262 l - Kunits,Michael von: T
nigreichs Ungarn... I.kötet, B
1945/

MDK

Schmitterer Jenő

építész
~~szakrímx~~, az iskola v. növ.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 15. l.
Eötvös József gimn. loo éves fennállása

SCHMITTERER JENŐ

ÉPITÉSZ.

JELEN VOLT WALTER GROPIUS ELŐADÁSÁN A MAGYAR MÉRNÖK ÉS ÉPITÉSZ EGYLET BUDAPESTI SZÉKHÁZÁBAN, 1934 FEBR. 5-ÉN.

BODRI FERENC: GROPIUS PESTI FÉNYKÉPE.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970/1. 54. LAP.

Schmitthenner Jenő

aláírása is szerepel annak a fényképnek a hátlapján, mely Walter Gropius budapesti előadása alkalmából, 1934. febr. 5-én készült.

Bodri Ferenc: Gropius pesti fényképe. - Magyar Építőművészet, 1970.1.sz.54.l.

Schmitter Jenő

epitész

l.

Erődi – Bodnár

222. l.

19. kép. *Aranyosmaróti mester 1460 körül: A tizenkét éves Jézus a templomban.*

ARANYOSMARÓTI FESTŐ 1460 körül

1. *Háromkirályok imádása* (18. kép)
(Belső kép)

2. *A tizenkétéves Jézus a templomban* (19. kép)
(Külső kép)
Fa, tempera, 107·5 × 59 cm.
Az aranyosmaróti r. k. templomból. Szétfűrészel oltárszárny két oldala.

Divald: Csúcsíveskori szárnyasoltárok Ba és Túróc vármegyében. A M. Mérnök- Építész-Egyl. Közlönye, XLV., 1911., 540.

MDK

Schmitterer ép.
Schmitterer

Ba uér ép.-el közös terv.: I.Krisztina krt.
7222 hrsz.a. em.toldalék.
/ Pakányi Ferenc./

Magánépitési engedélyek. -Ep.Ip.-Ép.Müv. 1928.: V.15.
77.-§8.1.

M.D.K.

Gy. Schmitherer Jenő építész

tervei alapján készült az OTI veszprémi szérlőárának tervfelvételein.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1942. LXIII. évf.
okt. 22. sz. 5. old.

Schmitterer Jenő

építész

I.

Erődi-Bodnár

20. l.

92. kép. *Matteo di Giovanni: Szent Jeromos.*

(Niccolo di Foligno, egy nagyobb oltár felső része.) — Berenson 392. l. (Niccolo di Foligno.) Lepold—Lippay 55. l.

NUVOLONE, PAMFILO (milánói festő, 1590 körül — 1651)

Veszekedő férj

Veszekedő feleség

Vászon, olaj, egyenkint 32 × 22 cm.
Jelezve lenn jobbra, ill. balra: Pamfili fecit.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l. — Maszlaghy II., 243—244. szám.

~~Bauer~~ Schmitthenner Jenő

Schuler Dezső dr.: Budapest városrendezése 1927. évi kislokális építtetése.

MAGYAR·EPITOMUVESZET

1928. 3 sz. 16, l. 29. l.

VI. Falndi utcai és Lázár-utcai csoport

Műszaki rajzokkal.

VASÁRNAP **4** Kat. Ulrik pk. Prot. Ulrik	
HÉTFŐ **5** Kat. Zakkari Antal Prot. Enese	
KEDD **6** Kat. Izaiás pr. Prot. Ézajás	
SZERDA **7**	

MDK

Schmitterer Jenö, ép.

Az orsz. Lak.ép.Tanácc hat áll. bérházra hat csoportban jelölte ki az építészeket. Fenti az I. csop.-ba tartozik.

Az áll. lakásépitö akció.
MMM 1925. XXV. évf. 1-3.sz. 30.l.

MDK

Schmitterer Jenő

Schmitterer Jenő és Löllbach Kálmán a Darányi Kálmán diákház tervp. megvétel.

MMÉEKözl. 1943. 46.l.

MDK

Schmitterer Jenő, 1908

A József Müegyetemen oklevelet nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig. Épitő Ipar - Épitő Művészet 1931. jun. 1. 89.1.

Schmitterer Jenő
építési
l. MMÉE Évk
1934. 245. l.

közs
dók
nek
nál le
ügyi
k 35
.-Ujhe
t. v
járdá
ak dé
ajár
dók
ajá
énzne
t igaz
t és
vatal
károly
nkut-
8. és
áll. k
ári
61.
aki
, 67
vak
u g
károl
k be
tehe

s, mely esetben az ajánlathoz csatolandó

ő műtárgy tervezete. Bánatpénzül az összeg 5%-a bármely adóhivatalnál lampénztárnál tehető le s a letéti vevény athoz csatolandó. A terv, költségvetés, k és ajánlati minta a nagykárolyi m. amépítészeti hivatalban megtekinthetők, ott az ajánlati költségvetési lap ivenként ért megszerezhető.

cen. (Földmunka.) A máv. debre-

u
ato
ajo
esi
ála
n t
ész
ind
és
zet
és
jos
épi
k,
me
ti
ezh
0
jm
M
ter
s—
lás
,
szt
szt
ztő

2. a ferencsanya—
—3200 km. szakas
nyilású, ferde vasfel
gerendahid és végül

3. a nagyszőllős—
Komjáth község bels
m. nyilásu vasgeren
egyenként 2062·27 k
537 78+316 04+9513

ızoló-m. Elvállalnak minden e szakmába vágó mun
u. m.: épület, butor, kávéház és mindenféle
ám. berendezéseket, portálokat stb. gyorsan és pon

aszfaltozására. Bánat-
ztárnál letétbe helye-
városházán betekint-

ézi kut furása.)
egy ártézi kut furása
élyeztetett, a kutnak
n d. e. fél 10 órakor
elhivatnak, akik ezen
dók, hogy ajánlataikat
gánál augusztus
köteles 2 hüvelyes,
tt csöveket használni.
ában betekinthetők.
Iskola épités.)
egyházközség iskola
01 f költséggel elő-
ács-, bádogos-, cse-
-, mázoló- és üveges-
augusztus 1-én
észletes költségvetés,
a basahidi gör. kel.
óságánál betekinthető.
z előirányzat 10%-a

m.] (Épület tata-
község elöljárósága
állandó menedékház-
k 30 f előirányzattal.
elöljáróság julius
tartja meg. Bánatpénz
ndő be Román-Kécsa
nyugta az ajánlathoz
s a részletes feltételek,
vetés a községi jegyzői

ajánlatok beadására határnapul julius
tüzetett ki. Ajánlatok csak az ajánlati ür
tehetők meg az alábbi munkákra külön-kül
együttesen u. m.: föld, kőmives és e
munka, vasbeton, kőfaragó és szobrá
ács, tetőfödés és bádogos, asztalos,
mázoló és üveges, padozati, valamint
festő munkák. Csak olyan zárt ajánlato
nek figyelembe, melyek az ajánlatok b
sára kitüzött határnapnak d. e. 10
Székesfehérvár szab. kir. város közig
iktató hivatalánál nyujtattak be. A ter
tételek stb. a városi mérnöki hivataln
kinthetők, ahol a kiviteli tervek önköltsé
megszerezhetők.

Zalaegerszeg. (Műtárgyak helyr
tása.) A csáktornyai járásbeli th. kö
több faműtárgy helyreállitása 2849·5
letenyei járásbeli th. közutakon több fa
helyreállitása 3353·47 k, a perlaki járá
közutakon több faműtárgy helyreállitása
k, összesen 7526·99 k összeg erejéig
délyeztetett. E munkáknak biztositás
ból augusztus 16-án d. e. 11 ó
zalaegerszegi államépitészeti hivatalb
tandó versenytárgyalás hirdettetik Az aj
az engedélyezett összeg 5%-ának n
bánatpénznek az állampénztárnál történ
lét igazoló nyugta csatolandó. A műsz
velet és részletes feltételek nevezett áll
szeti hivatalnál megtekinthetők.

Zalaegerszeg. (Műtárgyak és ko
javitása.) Az alsólendvai járásban
közutakon levő 8 drb. faműtárgy
korlátszakasz javitása 3276 k 94 f erejé
munkáknak biztositása

Schmitthezer Ferenc, építész

M.D.K.

is közreműködött a Széchenyi-fürdő tervezési munkálataiban, melyet Czigler Győző halála után Dvorák Edére bízatott.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1915.39.évf. 6.a.
31.o.

MDK

Schmitterer Jenő építész

Müépitési szakoszt.müködése 1927... MMÉsKözl 1927.

X.23. 267 l.

MDK

Schmitterer Jenő műépitész

tervét 500 pengővel megvételre javasolták

Döntés az OTI Attila utcai bérházépitkezésének tervpályázatáról. Pesti Napló 1938. okt.8.

MDK

Schmitterer Jenő

A kiskunfélegyházi korház biráló-bizottságának póttagja.

Cikk: Egyleti közlm.A mü- és középit.szakoszt. müködése 1927-évi okt.1-től nov.7-ig.

A Magy.Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye LXI.k.47-48.sz.302.o.

MDK

Schmidterer Jenő

Az 1927-évi Czigler-érem birálóbizottság póttagja.

Cikk: Egyleti közlemények.

A Magy.Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye LXI.k.47-48.sz. 302.o.

Schmitterer Jenő, építész M.D.K.

a múlt esztendőben 1000 P-ös díjat építőt nyerte el a debreceni bérház tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1937. LVIII. évf.

jan. 21. sz. 3. old.

M.D.K.

Schmitterer Jenő, építész

terve 5,00 p-ös megvételben részesült az OTI Attila-utcai bérházpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938..LXII. évf.

021. 6. sz. 9. old.

M.D.K.

Schmidtberger Ferenc, építész

Terve 400 p-ös mep-
vételen részesült a debre-
ceni gazdasági tanintézet
pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.
jan. 4. a. 6. old.

Schmidterer Jenő, építész — M.D.K.

terve 500 ᵩ-ös megpályázásával készült az OTI Attila-utcai bérházának építésénél.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938, LIX. évf.
okt. 6. sz. 9. old.

MDK

Schmitterer Jenő és Szentagh Pál

Az Orsz. Társadalombizt.Int. bérháza Debrecenben, képekkel, repr.

Tér és Forma 1939. 62-64.l.

MDK

Schmitterer Jenő és Szontagh Pál

tervezték az Orsz. Társadalombizt. Int. bérházát Debrecenben.

Tér és Forma 1939. 62-64.l., képekkel.

Schmitthenner Jenő úrnak

Tér és Forma 1939. 62.

OTI Hivatal Debrecenben

Schmidberger Jenő
építész

A torokszentkúti
Segítő Mária-templom
zárkövű kerepáthatá-
sán részt vett, de
megbízást a részletes
nem kapott.

Halászi, Közép 1940
31.1-
képpel

eteivel együtt van szerencsém Excel-

s 1905. november hó 15-ike óta áll a
zágos Főfelügyelősége szolgálatában
lt meggyőződni arról, hogy Tihamér
és tudással felelt meg teendőinek,
növeltsége s lelkes ügyszeretete ré-
rra, hogy a Müemlékek Országos Bizott.
szültségének megfelelő titkári állást
ésem szerint az ügyre nézve eredménye-

./.

CHY JÁNOS

m. kir. Minister Urnak

Budapesten.

SCHMITTERER Ernő építész

Csongrád, zsinagóga, 1927

Szt. József - templom, 1927-30

CSMÉE 59.

60.

ége abban áll, hogy
sége ellenére a 12. század
iaországi emlékeire
tása és a szobrászi
nem egyedülálló:
i kerengő gótikus
eri fejtöredék típusa a
-i északi kereszthajó-
okon megmaradt figurákkal
az oszlopszobrok és a
s a mögötte húzódó
ugyancsak a Saint-Denis-i
ugati kapu bélletszobrai
itt találhatók a lefelé
gy lebegő figurák
nes éveinek emlékeivel
i kapcsolatok. A redők
riakezelés talán a
Vaux kerengőjének
kép) és fejezet egy balga
[35] Ez a formai típus
ugati portálok
pal; *4. kép*), s a
k fontos előzményét
vezetnek, ahol egy sor,
szlopszobor (Sens, Musée
37]

szági kapcsolatainak

SCHMITTERER Jenő építész

és Hidasi Lajos a rákosi gyakorlótérre
tervezett Nemzeti Stadionja (1933)

TBM 26. 1997 44. old.

lévő helyiségekkel 19. sz-i ho

Kálvária
Zrínyi u.
hrsz: 254/2
későbarokk
1792

Belterületen az úttest közepéi
területen álló szoborcsoport:
keresztkorpusszal, a kereszt l
Magdolna, jobb és bal oldalo
Evangelista Szt. János alakja
1796-ban Holló Vilmos felúji

Bodony

R.k. plébániaház
Kossuth u. 4.
hrsz: 2
klasszicista
19. század

A templomdomb lábánál álló
magasföldszintes, kéttraktus
mellvédes, dór oszlopos tor
melléképület áll.

Schmitthenner Jenő

Frontszolgálat 1941

Tér és Forma

1939. 62-64. l.

Ung. Tanárképző Intézet Építészeti Szemináriuma

Kiegészítő

Tervezési gyakorlat

(464-tól 515-ig.)

SCHMITTERER Jenő épitész

RÁCZ Zoltán: Borsos József és Debrecen
korai modern épitészete. Debrecen:
Hajdu-Bihar m.Tcs., 1990 141.p.

SCHMITTERER Jenő építész

Gyarmat u. kislakásos bérháza, 1927
Bauer Gyula és Schmitterer Jenő
BUZA Péter: Herminamező, fejezetek egy városrész történetéből. Bp., 1992

Aadattár: 35.p.

A Budapesti Történeti Múzeum Kiscelli Múzeuma

tisztelettel meghívja

Egy közép-európai vállalkozó Budapesten

Schmidt Miksa bútorgyáros magyarországi tevékenysége és hagyatéka

című kiállításhoz kapcsolódó tanulmánykötetének bemutatójára

2001. szeptember 10-én 14 órára

A könyvet bemutatja: Dávid Ferenc művészettörténész
a szerzők jelenlétében

A könyv a helyszínen kedvezményes áron vásárolható meg

BTM Kiscelli Múzeum, 1037. Kiscelli utca 108.

Fk.: Dr. Bodó Sándor főigazgató

Schmitterer Jenő

építész

a bpesti Tv. Ev. Re-

formátus templom

Jub. kiáll. Cat

1932. okt.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Schmitterer Károly

ifj. és id.

az OTI Albertfalván

épitendő földszintes

sorházak tervei.

megvitatásra

ajánlva

MMÉE Közl.

1942. 128. l.

Komorom Szentpeter

Schmitterer Jenő

Új cím:
az OTI vezérigazgatósága terv. osztálya
megbízásából

MMÉLKÖZI
1942.176.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schmitterer Jenő

Marosvásárhelyi
erdőigazgatóság
term.
megvétel

MMÉEKözl
1943. 63. l.

Schmitthenner Jenő

az igazságügyminiszter a budapesti kir. törvényszék mellett az építőmesterségre állandó bírósági szakértővé kinevezte

MMÉLKözl.
1943. 79. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schmitterer Jenő

az OTI Bécsi úti
béhar terep.
dicséret

MMÉEKözl.
1942.72.l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schmidterer Jenő

a debreceni középfokú gondnoksági szaminterek tervpó. megvétel

MMÉLKözl
1940. 16. l.

Schnitterer Jenő

dr OTÍ Attila-
utca beiktatásának
megvetel
MMÉE-től

1938. 323. l.

Kat. Paskál hv. Prot. Paskál	A hold kelte 2.18 nyugta, 13.34 óra.	4. Pelágia
CSÜTÖRTÖKI **18** Kat. Áldozó cs. Prot. Áldozó cs.	A hold kelte 2.46 nyugta, 14.50 óra.	5. Iréne vt.
PÉNTEK **19** Kat. Célesztin Prot. Ivó	A hold kelte 3.13 nyugta, 16.06 óra.	6. Jób
SZOMBAT **20** Kat. Bernardin Prot. Bernát	A hold kelte 3.42 nyugta, 17.22 óra.	7. Sz. † megj.

21. hét — 1944 MÁJUS 31 nap

Schmitterer Jenő

az OTI Tokolai bélá-
főnök tervpályázatán
díjazva

MMEEKözl.
1944. 152. l

Schmitterer Flór

az orvosi utrai Ott
kórház szervpályázatán
szerzett jutalmáról

MMEFKözl

1944. 344. l.

Schmittner Jenő

okl. építészmérnök

Tér és Forma.

1941. 178 — 179. l.

(A Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank alkalmazottai nyugdíjüzletének bejárása a Vilmos-császár uton.)

Rajzokkal.

Terverte Jenő

LÁTOGASSA AZ ÁRVERÉSI CSARNOK

NAPI ÁRVERÉSEIT IS!

Árverések

naponta délután 3 órától. Az árverésre kerülő anyagot tartalmazó **Árverési Közlöny**

a helyszinen **10 f-ért kapható**

Schmitterer Jenő

műépítész

Kut. 1885. Bpest.

lásd

Ki - Kiosda?

722. l.

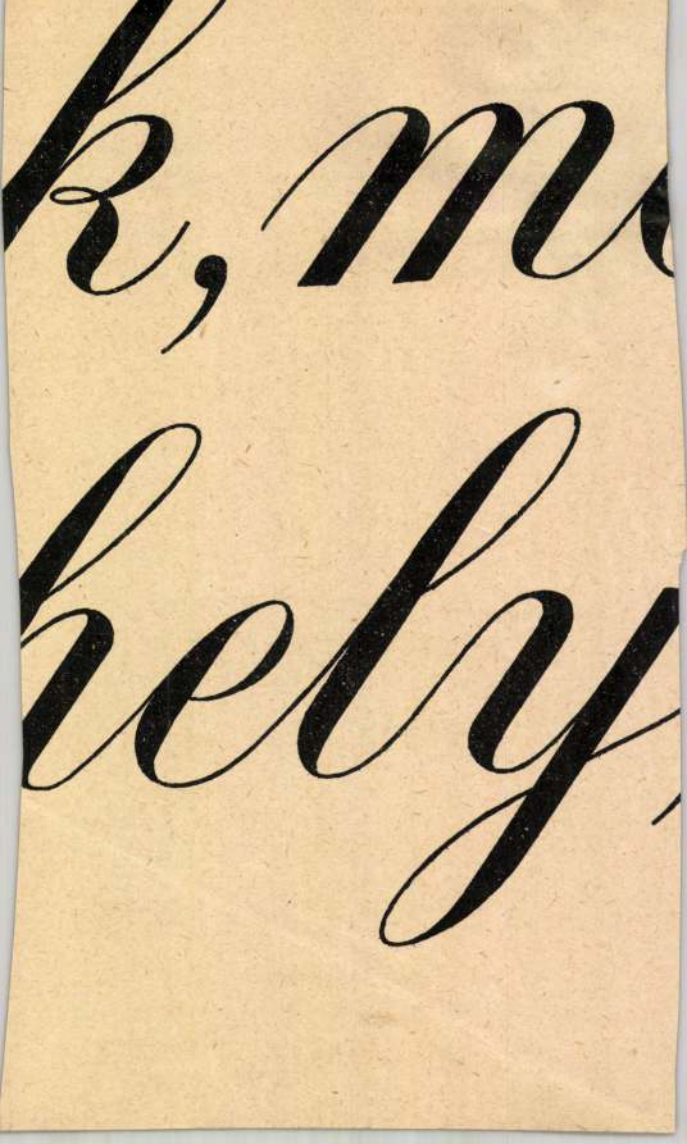

k, mo

helyi

Schmitterer Jenő

építész

Élet. arch.

Szefelex 1008. l.

Viselet.

Önkéntes huszárok.

A dombos vidék előterében
nek egyike kivont kardját leere
vannak. Felirata

alól balra: XII.
jobbra: Lith.u. in F

Szines kny., mér. a vk.

Schmitteser Jenő

vrd

Mihes Emil dr., és

Misley Sándor: A

Magyar Nemzeti Sta-

dion elhelyezésének

kérdése.

Budapest 1936

EILIGE DR

KARL W. HIERSEMANN

BUCHHÄNDLER UND ANTIQUAR

LEIPZIG

KÖNIGSTRASSE 29

POSTSCHLIESSFACH 163

FERNRUF Nr. 71976

Schmitterer Ernő

építész.

Szül. Budapest 1885.
Oklevelet nyert 1908.

Műegyetem 18. l.

Hadjárat.

A háttérben égő épületeket
elhelyezett vizi puskákkal az ö
kezdi. Felirata:

Der Brand am Josefsplatz z

alól jobbra: Zu haben bei Franz

Kny., mér. a vk. 2

Schmitterer Jenő

Az OTI béthai pályá-
ján megválasztott tag,
repr. –

Képzőművészek
1933. 207. l.
65. 7. okl.

(1)

Alólodott kamborca pecsét

Schmitterer Jenő

építészmérnök

Kormányfőtanácsosi

címmel tagjává

MMÉE Kötelékébe

1937-57. p.

Budapest székesfőváros polgármestere

608 szám
193 8 - Kü

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

BUDAPEST 1938 JAN. 22 13. IV. LFd 4 LFd

Műemlékek Országos Bizottsága

Ajánlott Budapest 4
p. 4 3228/d

Hivatalból

Schmitterer Jenő

— **Új kormányfőtanácsosok.** A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Schmitterer* Jenő tervező építészmérnök és *Mihályfi* Dezső gépészmérnök budapesti lakosoknak közhasznú érdemes tevékenységük elismeréséül *a magyar királyi kormányfőtanácsosi* címet adományozta.

Pesti Napló

1937 febr. 7.

Fehérárukra

Hófehérbe öltöztetett áruházunk kivül-belül látványosság!
Jöjjön el és hozza magával gyermekét is!
Minden emeleten propaganda árusitás!

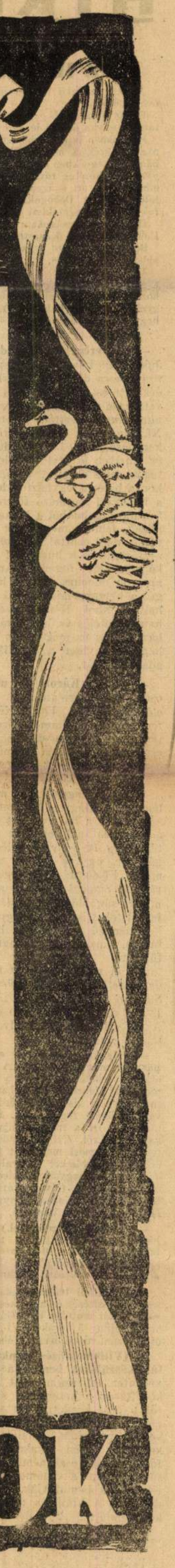

Vászonárak
Agynemüsitő és vászon 90 cm széles **1.38**, 80 cm széles métere **1.10**, —.98
Agynemüdamaszt jó minőség, 80 cm sz. mtr 1.68
Lepedőgyolcs 8/4-es erős minőség— 1.58
Paplanlepedő kreton 8/4-es, kiváló minős. **2.90**. 2.48
zintartó kanavász Sngin tolltoknak —.68
Siffonok és vásznak minden célra, métere —.78 —.68

Agynemü
Kis párnahuzat 38×48 —.78
Nagypárnahuzat 80×100, **2.20**, 70×80 1.90
Paplanlepedő-huzat 130×180 **5.80**, 120×170 4.80
Dunyhahuzat 4 szeles, **9.60**, 3½ szeles **8.50**, 3 szeles 6.80
Alsólepedő megyo 4.50, 3.20
Himzett ágykészlet selyem és fehér himzéssel 1 paplanlepedő, 2 nagypárna, 1 kispárna 16.80

Asztalnemü
Háziszőttes abrosz 6 db szalvettával 1.95
Indanthren kávésterítő pasztellszínek, 6 csemege kendővel 2.48
Étkezőkészlet 6 szem 9.80, 7.80, 5.80
Étkezőabrosz 2.38
Duplaszövésü asztalterítő 3.90, 3.20, 2.20
Etkező asztalkendő —.58
10 db háziszőttes **csemegekendő 1.-**

Törülközők, törlők
Konyhatörülköző métere —.58, —.39
Pamut damaszt törülköző darabja **1.38**. —.98
Frottir törülköző 1.28, —.88
Frottir fürdőlepedő 150×180 **10.80**, 120×150 6.80
Len konyharuha 50×50 —.68
3 db darázstörülköző 1.-
5 db háziszőttes konyharuha 1.-

Függöny
Cérnagrenadin Störfüggöny fehér v. ekrü, kézifilé motivval. 260×150 darabja... 7.80
Kézifilé Störfüggöny ekrü színben, szép minták 250×150 9.80
Cérnagrenadin Störfüggöny ekrü színben, dúsan hímezve, szélen klöpli betéttel, 250×150 **21.80**, 15.80
3 részes szárnyasfüggöny cérnagrenadinból, fehér v. ekrü, dúsan fodrozva és csipkézve **19.80**, **16.80**, 12.80
Csipkevitrázs angyalos mintával —.88

A szőnyegosztályon
Cérnagrenadin **duplaágyterítő** fehér v. ekrü, dúsan fodrozva és csipkézve, kézi filé motivval **24.80**, **21.80**, 18.80
Müselyem brokátpaplan kézzel varrott 130×130 **19.80**, 16.80
Indanthren függönykelme cca 75 cm széles métere —.95
Függöny csipkeszövet 300 cm széles, legújabb minta, métere 6.80, 5.90
Kézzel csomózott **magyar perzsa** gyapjuszőnyeg ágyelők, dívatokból, nagy szőnyegek négyzetmétere **28.50**

Kézimunka
3 darab előnyomott **tálcakendő** 3 nagyságban, összesen —.35
Előnyomott millió 80×80 cm, szép minták —.88
Előnyomott rojtospárna színes —.78, fehér —.66
Előnyomott zsurkészlet 4 szalvétával 1.98
Előnyomott konyhakészlet 6 darabból álló 4.58
Kézimunka filéterito cca 100×100 cm. 3.78

Rövidáru
2 tucat cérnagomb vászonhátu —.14-tő
Fodrosgumi jó minőség, métere —.34
Falvédő szegőzsinór métere —.16
1 vég (3 m) **gumiszalag** —.16
Valanszé csipke szép minták, métere —.20-tó
1 vég **klöpli csipke** —.44
1 vég jóminőségü **köpli csipke** —.68

Női fehérnemü
Flanel hálóing. hosszú ujjal, komplett méret, sima színekben 3.48
Szines hálóing. jó mosható anyagból, tüzés díszszel 2.95
Hálóing. tóil anyagból, réteses hímrészei, szép színekben 4.75
Sarmőz hálóing müselyemből, modern fazonok 5.80
Ruhafazonu kötény szintartó festőből 1.95
Vállas kötény tartós festőből —.95

Női fehérnemü
Sarmőz kombiné mű.-ből, szép hímzéssel 2.75
Kombiné, mellrészes fazon, azsur szövésü, sarmőz mű.-ből 3.95
Kombiné, azsur díszszel, mintás tavaszi müselyemből 5.90
Női müselyemnadrág 1.—
Meleg flanelpizsama 4.95
Nadrágkombiné finom müselyemből 1.48

Női divatcikkek
Fehér mosóbőrkesztyü 4.80, 2.95
Müselyemharisnya garantált hibamentes 1.58
Divatos kötött bluzkabat 2.48
3 drb batisztzsebkendő összesen 1.—, —.80. —.65
Divatretikülök erszénnyel, tükörrel 9.80
Női vagy férfi **munkaköpeny** fekete klottból **5.25**, rayé köperből **4.25**

Ruhaanyagok
Makkó puplin / **Müselyem eolin** 1.78
Tennisflanell —.98, —.78, —.44
Mosó müselymek —.98, —.88, —.78
Butorkarton —.98, —.78
Goldmatt, goldroc, romaine és egyéb müselyem divatanyagok 2.98
Imprime müselyemfonalból 1.98
Különböző mü. divatanyagok **Taft, cloqué, satén** stb 2.48

Férfifehérnemü
Fehér puplin ing bőlelt mellel 3.95
Jóminőségü puplin ingek bőlelt mellel, rávarrott vagy 2 külön gallérral 6.25
Fresko ing rávarrott vagy 2 külön gallérral 2.95
Puplinett ing rávarrott vagy 2 külön gallérral 3.95
Hálóing, fehér siffonból vagy színes fehérneműanyagból 3.95
Ismét nagy szinválasztékban kapható a kötelemert **»Eolin« ing** bőlelt mellel, kis gyári hibával 6.45

Férfifehérnemü
Puplin hálóing fehér vagy színes sejtcsikozással 4.95
Rayéköpper alsónadrág hossza **2.95**, rövid 1.85
Goldberger puplinettből rövid alsónadrág 2.—
ing rávarrott, vagy 2 külön gallérral 3.—
Pizsama-öltöny 5.—
3 db férfi batisztzsebkendő Összesen **2.20**, **1.80**, 1.65
3 db férfizsebkendő összesen 1.25, —.75, —.55

Uridivat
Puhakalapok egyes darabok nyulszőr **8.45** gyapju 3.85
Gyapju keménykalap béléssel, kalaptörlővel 6.80
Divatnyakkendő —.75
Szalag-nadrágtartó 1.65
Férfi svédbőrkesztyü 4.80, 2.98
1 pár Bridge **férfi zokni** 1.—
6 drb kemény v. félkemény **gallér** díszdobozban 3.—

Szövetek
Sima és mintás női ruhaszövet 2.38
Gyapju georgette kompléra és ruhára 3.58
Tavaszi női kosztümszövet nagy választékban, 140 cm 5.80
3 méter férfiöltönyszövet tiszta gyapju, egy teljes öltönyre 31.80
3 méter férfi sportöltönyszövet egy teljes ruhára 22.—

Illatszer
Puderpamacs kendővel —.66
Bridge shampoon —.28
2 drb Bridge-penge —.25

Cipő
Női házicipő bőrtalppal piros, barna és kék színben 1.78
Gyermek tűzőcipő hajlékony, varrott talppal
18—22 **4.50**, 23—26 **5.50**, 27—30 **6.50**
Férfi boxcalf felcipő Year Welt varrásmintával Original »Good« Magyar gyártmány. 15.80

Edény
Lapos v. mély tajon tányér —.32
Lapos porcellán tányér kis szépséghibával —.25
6 db szines lapos tányér kis szépséghibával —.98
Vizes v. boros készlet 2.28
Szines kompótos készlet 2.28
Préselt üveg tészlás vagy kompótos tál —.78
6 db préselt üvegtányér —.98
3 pár csésze aljával kis szépséghibával —.88

Háztartás
Husörlőgép 4.90
Alum. cukorszóró —.33
Alum. levesmerőkanál —.66
Galuskaszaggató —.35
Tisztitókészlet 6 db ruhakefe, 1 db sárkefe, 1 db fényesítőkefe, 1 db bekenőkefe 1.—
Takaritókészlet 1 nádporoló, 1 tollporoló, 1 késseprő, 1 szemétlapát 1.—

A III. emeleten
Villanyfőzőlap 110 v 220 V 3.98
Fürdőszoba etazser 1.44
Fürdőszoba pohártartó szájmosópohárral 1.22
Alpakka evőeszköz hengerelt lemez:

Evőkanál	—.65	Dessert villa	—.75
Villa	—.85	Dessert kés	1.50
Kés	1.60	Kávéskanál	—.45
Mokka kanál	—.38	Tejmerő	2.70

2+1 lámpás rádiókészülék 2 pentódás külföldvevő, dinamikus hangszóróval 66.-

15 pengőn felüli postai megrendeléseket, üveg- és porcellánáruk kivételével, portómentesen szállitunk

MAGYAR DIVATCSARNOK

VII., RÁKÓCZI-ÚT 72-74

HIREK

AZ IDŐJÁRÁS

A Meteorológiai Intézet jelenti február 6-án este 9 órakor:

Egész Nyugat- és Középeurópában tovább tart az enyhe óceáni levegő beáramlása.

Hazánkban is élénkebb lett a nyugati-északnyugati szél. A hőmérséklet különösen a dunántuli megyékben emelkedett erősen. A hegyeken a hóréteg tovább fogyott, minthogy a hőmérséklet ott is igen erősen az olvadáspont fölött van. A Dobogókőn 8, a Kékestetőn 4 fok volt a hőmérsékleti maximum.

Hórétegvastagságok: a Svábhegyen 8 cm., a Dobogókőn 36, a Kékestetőn 45 cm.

Budapesten este 9 órakor a hőmérséklet plusz 5 fok Celsius.

Várható időjárás a következő 24 órára: Élénk nyugati-északnyugati szél. Változó felhőzet. Helyenként még kisebb záporeső (a hegyeken záporszerű havazás). A hőmérséklet a hegyeken csökken, idelenn alig változik.

— **(A hercegprimás Budapesten.)** Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás szombaton a kora délutáni órákban Budapestre érkezett és még a délután folyamán résztvett azon a fogadáson, amely az apostoli nunciatura Dísz-téri palotájában folyt le XI. *Pius* pápa megválasztásának és megkoronázásának 15. évfordulója alkalmából és amelyen ezúttal a diplomáciai testület tagjai jelentek meg. Vasárnap d. e. 10 órakor a bíboros egyházfejedelem pontifikálja a budavári koronázó főtemplomban az évforduló alkalmából a hálaadó ünnepi szentmisét, délután megjelenik újból a nunciatúrán, ahol ezúttal a katolikus élet reprezentánsait és a budapesti egyházközségek képviseleteit fogadja Angelo *Rotta* dr. apostoli nuncius. Hétfőn látogatásokat végez a hercegprímás, majd visszatér székhelyére, ahol Hamvazószerdán ő végzi a hamuszentelés és hamvazás szertartását a bazilikában és még aznap a fővárosba jön, hogy megnyissa a Katolikus Szemle előadássorozatát.

— **(Vajay Károly dr. miniszteri tanácsos.)** A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére *Vajay* Károly dr. miniszteri tanácsosi címmel felruházott miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi jelleget, *Atzél* Elemér dr. miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget adományozta.

— **(A mezőgazdasági munkásság problémái.)** A Magyar Nemzetpolitikai Társaság „Harc a bolsevizmus ellen" című előadássorozatának hatodik előadóestjén vitéz *Nagy* Iván dr. elnöklésével *Géber* Mihály dr. ügyvéd tartott nagysikerű előadást „Földosztás, vagy szövetkezeti kooperáció?" címmel a mezőgazdasági és földmunkásság időszerű kérdéseiről. Konkrét javaslatokat is tett a magyar föld eme milliós tömegű munkássága helyzetének javítására, amelyek közül legfontosabbnak a földbérlő szövetkezetek megszervezését tartja. A megindúló vitát *Szabados* Mihály dr. vezette be, majd *Kürthy* Sándor dr., *Surányi* Lajos, *Jánosházi* Imre, *Dénes* István dr. és *Szabó* Irén dr. szólaltak fel. Az előadást vitéz *Nagy* Iván elnök köszönő szavai zárták be.

— **(Makkai Sándor volt erdélyi református püspök)** megrázó cikket írt a kisebbségi sors erkölcsi lehetetlenségéről a *Láthatár* most megjelent februári számában. Makkai alaposan ismeri a kisebbségi kérdést és cikke nyilván feltűnést fog kelteni. *Székely* Artur tanulmányt írt a magyar-jugoszláv gazdasági kapcsolatokról, *Gellért* Andor bírálatot Mester Miklós most megjelent és a román autonómiai törekvéseket tárgyaló könyvéről, *Bardócz* Árpád nagyszerű Alecsandri versfordításokat közöl. A folyóirat árát 1 pengőre szállították le s minden könyvkereskedésben és IBUSz-pavillonban kapható.

— **(Bajtársi összejövetel.)** A volt cs. és kir. hidász, utász, vasutas és távirdász ezredbeli bajtársak február 10-én, szerdán este az „Alkotmány étteremben" V., Vilmos császár-út 68. alatt összejövetelt tartanak.

— **(Délutáni teákra)** alkalmas aprósütemények elkészítését és a gázkészülékek takarékos használatát mutatja be a Gázművek 9-én, kedden délután 5 órakor, VI., Vilmos császár-út 3. szám alatti bemutatóhelyiségében.

— **(Villamosfőzés, fánksütés és háztartási készülékek bemutatása.)** Az V., Honvéd-utca 22. szám alatt lévő elektromos kiállításon a hetenkint szerdán délután fél 6 órai kezdettel tartandó bemutatóelőadáson és a minden hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt fél 10 órakor kezdődő főzési gyakorlatokon szalagos fánk, egyéb tésztanemüek és húsok sütését, valamint a villamos háztartási készülékeket is bemutatják. Belépés, ruhatár díjtalan. A kiállítás nyitva: hétköznapokon délelőtt 8—2 és délután 4—7 óráig.

HÁZASSÁG

Bellen Ilonka és mellékhelyi Dévény Andor dr. fővárosi tanácsjegyző február 6-án házasságot kötöttek.

— **(III. Béla király koporsója visszakerül Székesfehérvárra.)** A székesfehérvári bazilika körül végzett korábbi ásatások során — mint emlékezetes — megtalálták III. Béla király és feleségének, antiochiai Annának földi maradványait. A királyi hamvakat 1893-ban a budavári koronázótemplomban helyezték örök nyugalomra. A márványlapokból összeállított koporsó a város letétjeként a Nemzeti Múzeum őrizetében van s ezidőszerint ugyancsak a fővárosi koronázótemplomban van elhelyezve. Székesfehérvár polgármestere a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez azzal a kéréssel fordult, engedjék meg, hogy a királyi koporsót s abban őrzött csontmaradványokat visszaszállíthassák Székesfehérvárra. A koronázó főtemplom kegyura a főváros polgármestere, akit szintén bevontak a tárgyalásokba, amelyek a legjobb úton haladnak arra, hogy a történelmi nevezetességű márványkoporsót a város visszakapja. Ha ez sikerül, akkor III. Béla királyunk és feleségének koporsóját a műemlékké nyilvánított székesfehérvári bazilika területén fogják ünnepélyes keretek között elhelyezni, valószínüen a Szent István jubileumi év folyamán.

— **(Benedek Sándor emlékezete.)** A Magyar Jogászegylet szombaton este *Osvald* István, a Kúria és a Jogászegylet elnökének elnökletével kegyeletes emlékünnepet rendezett a nemrég elhúnyt kisbaconi *Benedek* Sándor közigazgatási bírósági volt másodelnök emlékezetére. A díszülésen az emlékbeszédet *Nagy* Dezső Bálint dr. közigazgatási bíró mondotta, aki meleg szavakkal méltatta Benedek Sándor kiváló érdemeit. — Benedek Sándor a magyar pénzügyi jogi szakirodalom megteremtője, s évtizedeken át lelkes munkása volt, — mondotta Nagy Dezső, — akinek a működése nagyban hozzájárult az 1909. évi Wekerle-féle *modern nagy adóreform* létrejöttéhez. Benedek Sándor *tizenhat évig* volt a közigazgatási bíróság bírája, *tizenkilenc évig* annak másodelnöke. 1920-ban a Jogászegylet pénzügyi jogi szakosztálya elnökévé választotta és Benedek ezt a tisztségét haláláig megtartotta. Itt alkalma nyílt arra, hogy a szakosztály tudományos működésén keresztül irányítólag folyjon be *a pénzügyi jogi törvényhozásba*. Közjogi irodalmi működést is fejtett ki, két tanulmánya jelent meg a förendiházról, illetve a felsőházról.

— **(A Hollós Mátyás-Társaság)** február 8-án, hétfőn délután félhat órakor a Szent Gellért-gyógyfürdő I. emeleti zenetermében *irodalmi délutánt* rendez. Az est műsora: Megnyitó, mondja *Hennyey* Vilmos dr. ny. államtitkár, elnök; *Petainek* József dr. országgyűlési képviselő előadása; vitéz *József Ferenc* dr. királyi herceg költeményeiből felolvas, *Berényi* Jánosné grófné szaval, *Zágon* István humoros csevegést ad elő, *Völgyesi* Ferenc dr. főorvos a gyógyfürdők lelki hatásáról tart előadást és végül *Felkay* Ferencné dr.-né „Napoleon két házassága" címmel tart felolvasást.

— **(Alkalmi bélyegsorozat a Budapesti Nemzetközi Vásárra.)** A postavezérigazgatóság az 1937. évi Budapesti Nemzetközi Vásárral kapcsolatban február 22-én 2, 6, 10, 20, 32 és 40 fillér értékű, azonos rajzú *alkalmi bélyegeket* hoz forgalomba, amelyek *május 31-éig* használhatók fel bérmentesítésre. E bélyegekre — akár teljes sorozatokra, akár csak egyes értékekre — *február 12-ig* az összes budapesti, továbbá a budafoki, csepeli, kispesti, pestszenterzsébeti, pestszentlőrinci, rákospalotai, rákosszentmihályi, sashalmi és ujpesti, valamint a vidéki kincstári és megyeszékhelyen működő postamesteri postahivatalok elfogadnak elöjegyzést s ugyanezek a postahivatalok február 22-től május 10-ig bezárólag e bélyegeket árusítják. Részletes felvilágosítással a postahivatalokban kifüggesztett hirdetmények szolgálnak.

— **(Református sajtónap Kispesten.)** A Kispesti református egyház és nőegyesület nagyszabású sajtónapot rendezett. Özv. *Erdélyi* Lászlóné megnyitója után *Sebestyén* Andor lelkész ismertette a sajtó fontosságát. *Muraközi* Gyula lelkész előadásában a református sajtó szükségességét hangoztatta. *Tóth* Károly tanár zongoraszáma, *Sebestyén* Andorné énekszámai és *Elek* Béla szavalata tették változatossá a műsort. *Hantz* Ernőné dr.-né, a nőegyesület alelnöke megbízást kapott az állandó sajtópropaganda-bizottság megszervezésére. Az ünnepség *Kiss* Ernő lelkész zárószavaival ért véget.

— **(A Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége)** pénteki felolvasó ülésén Nosz Gyula dr. országgyűlési gyorsirodai osztálytanácsos, szövetségi alelnök ismertette „Gyorsíróversenyeink és a kötelező gyorsírástanítás" címmel azokat a rendkívüli eredményeket, amelyeket a középiskolák a kötelező gyorsírástanítás 1932. évi bevezetése óta az országos és kerületi gyorsíróversenyeken elértek. A felolvasó ülés közönsége nevében *Rachnai* Béla dr. elnök mondott köszönetet az előadónak.

— **(Uj kormányfőtanácsosok.)** A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Schmitterer Jenő tervező építészmérnök és Mihályfi Dezső gépészmérnök budapesti lakosoknak közhasznú érdemes tevékenységük elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— **(Apponyi Albert gróf emlékezete.)** A gróf Apponyi Albert Poliklinika február 7-én, Apponyi Albert gróf, volt elnökének halálozási évfordulóján koszorut helyezett a nagy államférfi sírjára.

— **(Kormányzói kitüntetés.)** A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Szuborits Miklós dr. miniszteri osztályfőnöknek nyugalombavonulása alkalmából három és fél évtizeden át fáradhatatlan buzgalommal és odadással teljesített igen érdemes működése elismeréséül a magyar érdemrend középkeresztjét adományozta.

— **(Farkas püspök a Református Szeretetszövetség miskolci ünnepén.)** Miskolcról jelentik, hogy vasárnapra ott nagyszabású összejövetelt szervez az Országos Református Szeretetszövetség. A miskolci ünnep előtt Farkas István püspök mond megnyitót. Kiss Ferenc dr. ny. egyetemi tanár, ügyvezetőigazgató előadást tart, szerepel Gárdos Kornélia, a Nemzeti Színház művésznője és mások.

— **(Az Állástalan Tanítók Egyesületben tömörülnek.)** Az állástalan okleveles tanítók és tanítónők február 14-én, vasárnap délelőtt tíz órakor a Tanítók Ferenc József-Háza dísztermében (VIII., Szentkirályi-utca 47.) egybegyűlnek a Magyar Állástalan Tanítók Országos Egyesületének megalakítására. A közgyülésre minden állástalan okleveles tanítót és tanítónőt — saját érdekében — meghív az alakuló egyesület szervezőbizottsága.

× **(Valljuk be, hogy szeretünk jól élni.)** Hacsak lehetséges, mindenből a jobbat, a finomabbat választjuk. Mindenben, de a dohányzás körül, mintha bajok lennének, mintha itt már nem ragaszkodnánk olyan nagyon a legjobbhoz. Pedig ez öreg hiba. S tesszük ezt éppen akkor, amikor ez igazán naponta csak pár filléren múlik. Vegyük például a Nikotex-Extrát, amely mindössze 6 fillérbe kerül. Ezt a cigarettát valóban remekbe gyártják. Majdnem érthetetlen, hogyan lehet 6 filiérért ilyen egészen kiváló, finom illatu, tartalmas, de azért enyhe cigarettát adni. Nikotex-Extra: tiz boldog perc életünkben.

— **(Az angol Colledge nyerte Európa női műkorcsolyázóbajnokságát.)** Prágában szombaton este tartották meg Európa női műkorcsolyázóbajnokságának szabadon választott gyakorlatait. A kötelező és a szabadon választott gyakorlatok eredménye alapján az Európa-bajnokságot az angol Colledge nyerte, míg a magyar Erdős Klári kilencedik lett. A férfi Európabajnokságban az iskolagyakorlatok után az osztrák Kaspar vezet az angol Sharpe és Terták Elemér előtt.

— **(Kiütéses tifusz Kolozsváron.)** Kolozsvárról jelentik: A Pátria jelentése szerint az egyik katonai kórházban kiütéses tifuszmegbetegedés történt. Az orvosok azonnal megtettek minden óvintézkedést, hogy a betegség járványszerű fellépését megakadályozzák. A betegséget egy Besszarábiából érkezett katona hozta magával.

× **(Hihetetlen sebességgel)** terjednek az éter hullámain a rádióállomások műsorai. A rádió a hírszolgálatnak is a leggyorsabb eszköze. A mai rohanó tempóju életben különösen fontos, hogy minél hamarabb értesülhessünk a világ minden részén történt eseményekről. Az Orion rádiókészülékek 1937-es sorozata úgy van megszerkesztve, hogy a tökéletes közép és hosszúhullámú vétel mellett a világ minden számottevő rövidhullámú állomását nappal is teljes hangerővel mikrofonia-mentesen veszi. Ha közelebbről akarja megismerni, hogy mi a „rövidhullám", olvassa el az erről szóló szakkönyvet. Minden Orion rádiókereskedőnél kapható.

× **(Akinek gyakran fáj a gyomra)** és bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak reggelenként egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserűvíz csakhamar szabályozza az anyagcseréjét, elömozdítja az emésztését, élénkíti a vérkeringését és megjavítja a közérzetét. Az orvosok ajánlják.

— **(A Corvin Áruház S. C.)** nagysikerü házi sakk bajnokversenye a napokban ért véget. A verseny a Corvin Á. S. E. club helyiségének díszermében folyt le, közel 35 résztvevővel. Elő- és középmérkőzések után 7 került a döntőbe és 4 játszott a vigaszdijért. A versenyzők mindvégig izgalmas, nagyszerü csatákat vivtak. A bajnok Jacobi I. (ki valamennyi játszmát veretlenül nyerte meg) mellette Badonyi, a vigaszdij nyertes Bablonkay és Halmos Manci (az egyetlen hölgy résztvevő) tüntek ki.

* **(Vasutas-bál.)** A Magyar Keresztényszociális Vasutasok Országos Gazdasági Egyesülete szombaton rendezte hagyományos bálját a Vasúti és Hajózási Klubban. Az elökelőségek között ott láttuk *Czettler* Jenő dr.-t, *Senn* Ottó dr.-t, orsovai *Laner* Kornélt, *Haicz* Károlyt, *Láng* Jánost és *Misángyi* Vilmos dr.-t. A megjelent elökelőségeket a rendezőség élén *Róbert* Emil és *Gerencsér* Mihály dr. fogadta. A *„Megy a gőzös Kanizsára"* kezdetü csárdás hangjaira megkezdődött az általános tánc, amely jó hangulatban a reggeli órákig tartott.

— **(Kozma Miklós adománya a zöldkeresztes egészségügyi védőnőknek.)** Kozma Miklós a belügyminisztérium éléről történt távozása alkalmából meleghangu levelet intézett a zöldkeresztes egészségügyi védőnőkhöz, megköszönve a falusi nép érdekében kifejtett odaadó szolgálatukat és ugyanakkor a védőnők számára a tervezett üdülőépületük létesítéséhez 1000 pengőt adományozott.

— **(Usetty Béla előadása.)** Bolsevizmus és a pogántulajdon címmel Usetty Béla dr. országgyülési képviselő, a BSzKRT elnöke február 8-án este fél 7 órakor a Villamos és HÉV Alkalmazottak Országos Nemzeti Szövetségének helyiségében (VIII., Üllői-út 66/a. I. 2.) előadást tart.

× **(Fenyves fehérben.)** Takarékos háziasszonyok, gondos anyák és férjhez menő lányok tömegesen keresik fel a Fenyves Áruházat, mert *Fenyves fehérben* jelszóval az Áruház fehérnemü, asztal- és ágynemük, törlők és törülközők pazar választékát nyujtja a vásárlóközönségnek. Például reklám sifonok —.54, mosott sifonok gyermekfehérnemükre —.68, lepedők 1.58, paplanlepedők, kretonok 2.48, raye köperek —.98, ágynemü-damasztok, selyemfényü 1.58, frottir törülközők —.68, damasztörülközők kb. 50×100 cm. nagyság —.98, edénytörlők, piros- és kékkockás —.19, pohártörlők, valódi lenminőségek —.68, zsurabroszok indanthreán színekben 1.98, fehér abroszok 2.40, asztalkendők —.48, zsurkészlet, 4 személyes ujdonság 2.40, étkészletek, 6 személyes 15.30, ágykészletek, erősszálú ágynemüanyagból 19.80, az ágykészlet áll: 2 párna nagy, 1 paplanlepedő, 1 kispárna. Paplanlepedők tartós ágynemüanyagból 5.90, nagypárnák erősszálú sifonból 1.75, nagypárnák erősszálú sifonból 2.90, nagypárnák színes ágynemüanyagból 2.25, kispárnák erősszálú sifonból —.88, fehér pupliningek egy anyag, bélelt mellel 3.90, rövid alsónadrágok raye köperből 1.50, színes pupliningek 3.90, női zsebkendők —.29 fillérért kerülnek a Kálvin-téri Fenyves Áruházban eladásra. Képes árjegyzék *díjtalanul.*

Kobona
Gond, idegesség és kimerültség csökkenti a munkaerőt. Kobona biztosan legyőzi a kimerültséget és kedélydepressziót. Patikában P 1.40.

— **(Mielőtt bármilyen biztosítást köt,)** vagy biztosítási ügyben intézkedik, forduljon a *Budapesti Hirlap biztosítási osztályához*, VIII., József-körút 5. sz. (Telefon: 1—444—00), ahol naponta díjtalan szakfelvilágosítást és útbaigazítást kap.

— **(Ünnepelt főszolgabíró.)** Pohl Sándor dr.-t, a pesti központi járás uj főszolgabíráját szombaton iktatták hivatalába. Tiszteletére este a Gellért-szállóban vacsora volt, amelynek során Ney Géza főjegyző, Krüger Aladár képviselő, Andrássy Mihály gróf, Kenez János dr. üdvözölték a vármegye uj tisztviselőjét.

— **(Francia szenátor előadása Budapesten.)** A Comité D'Alliance Francaise de Budapest rendezésében Frédéric Eccard, a francia szenátus volt tagja, a „Comité alsacien d'études et d'informations" alelnöke „Franciaország, mint gyarmati hatalom" címmel, február 9-én, kedden délután 6 órakor az Iparmüvészeti Múzeum (Üllői-út 33-35) előadótermében előadást tart. Előadás után bemutatásra kerül „Marokkó, az ellentétek földje" cimü film.

Horthy Miklós úton,
vagy **közvetlen a környékén**
keresek háromszobás, komfortos,
szép, kertre néző lakást.
Ajánlatokat árumegjelöléssel **„Derüs lakás"** jeligére a kiadóba kérek.

— **(A hajósok közgyűlése.)** A Hajósok Országos Gazdasági Egyesülete most tartotta közgyűlését *Schwanda* Gusztáv ny. MFTR főfelügyelő elnöklésével. Az elnöki megnyitó után *Pap* Sándor főtitkár terjesztette elő az évi jelentést, amely feltárta a hajósok nehéz anyagi helyzetét. Vitéz *Lázár* János min. o. tanácsos a kereskedelemügyi miniszter képviseletében szólalt fel és rámutatott a munkaadók feladataira a munkavállalókkal szemben. *Winchkler* István, az MFTR elnökigazgatója az egyesület törekvéseinek megértő támogatását ígérte meg, a hajósok kötelességtudásáról beszélt és további kitartásra buzdította a tagokat. *Wulff* Olaf ny. folyamőr vezérkapitánynak *Tobler* János országgyülési képviselőnek és *Javorniczky* Jenő miniszteri tanácsosnak, a TESz társelnökének, valamint más társadalmi egyesületek képviselőinek üdvözlőbeszéde után a közgyülés a régi vezetőséget *újból megválasztotta.*

— **Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknek** a rendkívül enyhén ható természetes **„Ferenc József"** keserűvíz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral — nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyű, lágy székletétet és kielégitő emésztést biztosit. Az orvosok ajánlják.

— **(Előadássorozat Hollandiáról.)** Hollandia eseményeiről és időszerű kérdéseiről vetített-képes előadássorozatban számol be a magyar közönségnek Kelemen Ernő hirlapiró. Az előadások felváltva a vidéken és Budapesten lesznek. Az első előadásra február 7-én, Pécsett kerül sor. Kelemen előadását a pécsi református egyház gyülekezeti háza rendezi.

Schmidthoffer Istvánné

épületei

l.

Bierbauer Virgil dr.

Kisdarócz családi

határ emlékei

Bp. 1941. 48, 49 l.

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS TANÁSZÜGYI MINISTER

136774. szám.

Folyó évi november hó 16
tudomásul vettem, hogy a budavá
tornya helyreállitási munkálata
zebb része az utolsó erkélytoro
ban befejezést nyer.

Egyben javaslatára f
hogy Nagrand Mihály munkavezető
ben megnevezett munkásokat ez a
zékben kimutatott összegü jutal

Budapest 1908. novemb

Franz Leopold Schmittner, rézmetsző, 1703-1761

II. László-Dózsa György kivégzése. 9.2+17 cm. Corpus Juris Hungarici. 1. Tyrnaviae/ 255. OSZK, 502859. Égéstől repedezett rézduc a Magy. Tört. Képcsarnokban. Katalógus, 11. sz. 269. o.

Dennerné, Wilhelmb Gizella: XVI.-XVII. századi magyarországi Parasztmozgalmak gafikus ábrázolásai. 259. o.

Folia Archaeologica. XII. 1960. Bpest. Képzőműv. Alap Kiadóvál. Bp.

Franz Leopold Schmittner, rézmetsző

23 királyportrét készitett a magyar Corpus Juris számára a XVII.sz.második felében megjelent"Mausoleum" sorozat arcképei nyomán.Bécsi rézmetsző. 264.o.

Csennerné Wilhelmb Gizella: XVI.-XVII.századi magyarországi parasztmozgalmak grafikus ábrázolásai. 285.o.

Képzőművészeti Alap Folia Archaeologica.XII.1960.Bpest
Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

SCHMITZ, Johann, béci aztalosmester

J. SCH., bürgerl. Tischlermeister von Wien, †50 éves korában, Pozsony, 1814 december 4. (1814, 1771 e)

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

Schmitterer Jenő, építész

L: Borsos József

25-28

Róla szólva: Debrecen építészete a harmincas években

Magyar

Építőművészet Bp. 1983 83/2

SCHMITZ, Johann, bécsi asztalosmester

J.SCH.,bürgerl.Tischlermeister von Wien,
† 50 évesen, Pozsony, 1814 dec.4.

[1814, 1171 l.]

Pr.Z.

M.D.K.

Schmitz József, festő

1805-ben élt még Pozsonyban.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 175?-185? között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf. 1. sz. 23. old.

SCHMITZ, Joseph, festő Pozsonyban

J. SCH. Mahler, 8 hónapos fia meghalt (1805, 753 l)

—

J. SCH. Maler, 7 hónapos lánya meghalt (1817, 577 l)

—

J. SCH., bürgerl. Mahler, 13 éves fia meghalt. (1828, 771 l)

—

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

Soviák
2

Schmitz Katalin

Szilagyi Józsefné

Tombor Ilona

Vidra Mária

Vrabély Agáthia

1932/33. Körjegyzőlai
rajztanári Oklevelet
Nyertek

Képzőm. főisk. évk
1932/33. 57. l.

lás

képén által beterjesztett

jo d. u. magyar
kolrojo

"
"
"
"
"
"
"
"
"

Schmitz Katalin

1928/29 – 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

130. l.

MDK

Schmitz Lajos épitész

Kiállitások. Vállalk. Közl. 1909. ápr. 7. 2.l.

Schmitz Pál

Eperjesen öntötte

Boroskás nagyharang 1844
Zlámbor kis " 1845
Lubsteng nagyobb " 1847
" kisebbik " 1850

Miklósvölgye nagyobbik harang 1845

Pécsujfalu 3-ik harang 1847

Radoskó legnagyobb h. 1842

Szinye ujfalu csengő 1840

Valamennyi sárosvármegyei

Janicsek József dr. Miniszteriumi osztálytanácsos. Eperjesi lapok 1917 márc. 18

MOB 199/1917

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Schmitz Pál és Lechner Ferenc

Egyesen 10 kötet
Bertók első harang 1808
Csércs nagy harang 1825
második harang 1820
Felsőrom harmadik " 1835
Kavicsos nagy harang
Valaszi Szűz Mária

Janicsek Zsolt dr.: Műemlékeink összeírása.
Egyesen Lajos 1917. május. 18.

MoB 199/1917

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Schmitz Pál Egerje

Lecherer Ferenccel együtt
átöntötte a bertóki rk.
templom egyik harangját
1808-ban

Jánosharang 111. l.

Felsőcsm. Második harang
1820-ból, harmadik 1835-
ből Lecherer Ferenccel együtt
öntötték. U. o. 112. l.

Hámbor. Kis harang 1845-ből
u. o. 113. l.

Kaposvár. Nagy harang Lecherer-
rel együtt. U. o. 113. l.

T. 5425.

e foglalja el, melyhez magyarázó
Rivier Neytra kezdettel és 5. De
ezéssel, a háttérben pedig Nyitra
a felhők között:

ag: 365.

8 : 12.3 cm.

Schmitz Pál

Eperjes

Lubotény. Nagyobbik harang 1847-ből fentiről - Ugrabat a kisebbik 1850 ből fentiről.

Jansárosharang 113. l. 114. l.

Radoskó. A legnagyobb harang fentiről 1842 ből.

U. o. 114. l.

Dévény

A középtért hegy foglalja
hegység látszik, az előtérben
fi közelében az uton egy polgár
ta:

RUINE von [redacted] SCHLOS
in Ungarn

legalól balra: Aus d. Kunstanst
jobbra: Eigenthum d. V
fölül jobbra: [redacted] CCXX.

Rm., mér. a vk.

140-

Schmitz Pál

harangöntő

önkötte a regete rusztai
(Abauj m.) templom ha-
rangjait: „Fudit Paulus
Schmitz Epriensis 1676.“

K 220 l

Schmutz Pál

agya s herangonto[k]

1629-ben ön-tötte a
regete-ruszkai herang-
ok.

cod

Toth Sáros 452

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

lyezem:

.....

vagy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Schmitz Pál

karaugintó

Laid

Scherer Ignác

karaugintó.

A m. kir. József Műegyetemen oklevelet, absolutoriumot, vagy oklevélhonosítást nyert építészek névjegyzéke.

1873—1928-ig.

I. Építészek.

Sorszám	Név	Születési hely	Születési év	Oklevél kelt. éve	Oklevél száma
811	Smitz Lajos	Bodajk	1878	1904	3172
812	Soltész József	Tiszafüred	1893	1923	7667
813	Somló Emil	Budapest	1877	1899	3993
814	Somló Ferenc	Budapest	1894	1927	9771
815	Somogyi György	Székesfehérv.	1893	1920	6765
816	Somogyi Lajos	Arad	1894	1919	6307
817	Sorg Antal	Budapest	1895	1921	6865
818	Spiegl Frigyes	Budapest	1866	1887	390
819	Spitzer Artúr	Budapest	1868	1891	691
820	Spitznagel János	Baja	1898	1921	6982
821	Stadler Dezső	Budapest	1878	1902	2411
822	Stampay János	Budapest	1903	1925	8997
823	Stanzel Ödön	Temesvár	1897	1923	7615
824	Steiner Artúr	Kassa	1883	1904	3188
825	Steiner Ernő	Pozsony	1892	1914	5753
826	Steiner Félix	Temeskutas	1895	1923	7560
827	Steiner József	Solt	1872	1896	1214
828	Steinhausz László	Löcse	1854	1892	763
829	Stern Béla	Budapest	1895	1920	6744
830	Stern Imre	Budapest	1892	1914	5803
831	Stern Pál	Miskolc	1895	1921	6906
832	Stern Zoltán	Budapest	1902	1925	8677
833	Sternberg Marianne	Budapest	1898	1954	8202
834	Stimm Lajos	Arad	1889	1910	4657
835	Strasser Zoltán	Felsőireg	1881	1903	2834
836	Strausz Sándor	Győr	1897	1924	8199
837	Stricker Izidor	Vágujhely	1866	1988	472
838	Strucskó József	Hódmezővás.	1895	1926	9925
839	Suciu A. József	Jám	1894	1923	7611
840	Süveges István	Székesfehérv.	1898	1926	9360
841	Svachulay György	Budapest	1877	1899	1862
842	Svastits Géza	Enying	1896	1923	7609
843	Szabó Béla	Budapest	1891	1914	5553
844	ifj. Szabó Gyula	Budapest	1866	1892	813
845	Szabó Imre	Földeák	1892	1920	6589
846	Szabó Imre	Pécs	1899	1924	8206
847	Szabó István	Cegléd	1887	1919	6256
848	Szabó Jenő	Ócsa	1881	1903	2830
849	Szabó Lajos	Nagyvárad	1900	1925	8578
850	Szabó László	Rónaszék	1889	1912	5057
851	Szabó László	Budapest	1897	1923	7659
852	Szabó László	Budapest	1897	1928	10054
853	sárói Szabó László	Szabadka	1865	1890	629
854	Szabó Lóránt	Pécs	1899	1927	10003
855	Szabolcs Dénes	Szarvas	1875	1899	1824
856	Szágel Manó	Ráckeve	1886	1913	5311
857	Szalatnai Artúr	Felsőszalatna	1891	1919	6417
858	Szalay Ákos	Budapest	1894	1922	7395
859	Szalay Lajos	Kaszapereg	1878	1903	2712
860	Szalkai Jenő	Nagykálna	1890	1918	6212
861	Szántó Henrik	Battonya	1867	1892	749
862	Szántó Imre	Budapest	1900	1926	9401
863	Szappanos Jenő	Kecskemét	1894	1921	6904
864	Szász Ferenc	Csermő	1895	1921	6944
865	Szász Róbert	Baja	1876	1900	2042
866	Szatmári Sándor	Entradám	1895	1918	6068
867	Szauter Tamás	Győr	1900	1926	9274
868	Szécséner Sándor	Hódmezővás.	1896	1923	7698
869	Szeghalmy Bálint	Nagyvárad	1889	1919	5020
870	Szegő Árpád	L. szentmiklós	1879	1901	2257
871	Székely László	Nagyszalonta	1877	1900	1989
872	Szekeres Ferenc	Budapest	1893	1915	5890
873	Szekulics Milán	Mitrovica	1895	1919	6411
874	Széll László	Makó	1903	1925	9980
875	Szelle Kálmán	Gyoma	1880	1928	9713
876	Szende Andor	Budapest	1886	1909	4313
877	Szende László	Szombathely	1895	1920	6645
878	Szenes Andor	Szolnok	1895	1918	6069
879	Szentgyörgyi K.	Budapest	1888	1918	3053
880	ifj. Szepesy Sándor	Eger	1894	1919	6430
881	Szerényi Ödön	Újpest	1898	1925	8558
882	Szeyvarth Károly	Kisbér	1878	1903	2926
883	Sziklay Zsigmond	Budapest	1864	1887	381
884	Szilárd József	Temesvár	1902	1926	9090
885	Szilassy Elemér	Verebély	1897	1922	7313
886	Szilvássy Pál	Deésakna	1868	1894	990
887	Szinte László	Déva	1886	1909	4337
888	Szittner Adolf	Oravica	1877	1902	2547
889	Szladek Béla	Nagyjécsa	1897	1923	7607
890	Szlávik János	Dobronya	1886	1912	5151
891	Szojka Jenő	Sövényháza	1901	1925	8898
892	Szokoll Aurél	Budapest	1894	1922	7967
893	Szolcsányi István	Szeged	1891	1920	6637
894	Szombathy László	Kecskemét	1879	1901	2282
895	Szőgyi István	Imely	1898	1924	8204
896	Szőke Andor	Budapest	1800	1926	9608
897	Szőke Ignác	Budapest	1879	1902	2515
898	Szöllőssy Aurél	Sátoraljaujh.	1884	1906	3719
899	Szömörkényi Rezső	Temesvár	1884	1907	3889
900	Sztankovits Arnold	Nagysurány	1876	1902	2553
901	Szurmay Ferenc	Budapest	1904	1927	9504
902	iij. Táby Ervin	Rákoskereszt.	1905	1928	10000
903	gy. Takách Béla	Munkács	1874	1897	1403
904	Takács László	Muraszombat	1880	1903	2827
905	Tandor Ottó	Nagykanizsa	1852	1880	52
906	Tankó Sámuel	Segesvár	1853	1880	47
907	Tapavicza Moncsilo	Nádaly	1872	1895	1162
908	Tátorján István	Nagykároly	1878	1906	3710
909	Tátray Lajos	Mezőhegyes	1885	1907	3830
910	Tausz Alfréd	Budapest	1897	1921	6900
911	Tauszig Béla	Budapest	1883	1908	4074
912	Tauszig Miklós	Budapest	1894	1919	6347
915	Täubel Géza	Budapest	1900	1903	7742
914	Tepes Ferenc	Donja-Pistana	1892	1919	6259
915	Terren Oszkár	Budapest	1899	1927	9426
916	Tersztyánszky L.	Galgóc	1801	1928	0047
917	Tevan Rezső	Békéscsaba	1893	1921	6793
918	Thor Vilmos	Versec	1891	1919	6308
919	Tichtl György	Budapest	1881	1902	2524
920	Tiefenbäck József	Budapest	1898	1924	7934
921	Tihanyi Oszkár	Budapest	1894	1920	6695
922	Tóbiás László	Szeged	1883	1906	3652
923	Toldy József	Szatmárném.	1900	1927	9542
924	Tomán János	Arad	1900	1928	10053

ANDREA

Cementárugyár és építőipari r.-t. Műkőmunkák, padló és falburkolatok Budapest, V., Vigszinház-utca 5.
Telefon: Automata 298—37

PARAFAKŐGYÁR R.-T.

Ezelőtt: Kleiner és Bokmayer
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-tér 4
Telefonszámok: József 301-14, József 301-16

Készít sajtolt parafa, parketta padló burkolatokat. Kórházakban, szanatóriumokban, szállodákban, fürdőkben, torna- és vivótermekben, irodai helyiségekben, könyvtárakban, muzeumokban igen előnyösen alkalmazható.
Rugalmas, zajtalan, pormentes és teljesen lábmeleg padló. Mosható, vízálló.

INCZE GÁSPÁR MŰ- ÉS BÚTORASZTALO
Készít egyházi, iskolai és irodai berendezéseket Bpest, I, Bertalan-u. 22 T. I. á 5-1

Központi fűtések, szellőztetési berendezések
Magyar Fűtési és Szellőztetési Berendezési Vállalat
Budapest, IX., Márton ucca 35/a. s ám

Templomberendezések
Aranyozás, fényezés, festés, szakszerű renoválás, ötvös- és bronzmunkák mintázása.
Ecclesia Részv.-Társ.
Budapest, VI., Csángó ucca 22
Telefonszám: Aut. 908-44

KRAUSZ LAJOS SZOBRÁSZ
Egyházi munkák, oltárok szobrok, keresztkutak, diszitmények stb. Profan épületi munkák, homlokzati diszitmény, specialista stukkó mennyezeti munkákban. Bronz- és famunkák. Művészi siremlékek márvány, gránit, mészkő, műkőanyagból. Elsőrangu referenciák.
Müterem: Bpest, VI., Lehel-u. 14. Telefonhivó Aut. 934-53

FÖLDMUNKAIPAROSOK VÁLLALKOZÓ SZÖVETKEZETE
(KUBIKOS FÖLDMUNKÁSOK KÖZPONTI TELEPE
Földmozgosítás - Utépítés - Csatornalisztitás - Kordélyos fuvarozás - Ingyenes munkaközvetítés - Díjmentes költségvetés
VIII., MOSONYI-UTCA 1, Telefon: J. 360-88

MARGITTAI GYULA Bádogos-gáz, vízvezeték és csatornázási vállalata
BUDAPEST, I., VERPELÉTI-ÚT 5. Telefon: Lágymányos 5-95

SEMENES VAKOLAT NEMES VÁLLALAT
Központi iroda:
Budapest,
VI., Lövelde-tér 2-a
Telefon: Jósef 313—60

Aranyérmekkel többszörösen kitüntetve. Alapitva: 1887
BIEBER KÁROLY épület és műlakatos mester.
II., Tégla-utca 6 szám.

KRISZTIÁN SÁNDOR *iparművészeti és szobrászműterme, Bpest, VII., Gyarmat-utca 12. Tel.: Z. 70-80*
Készít úgy saját, mint megadott tervek alapján: épület külső és belső figurális és dekorativ szobrászmunkákat, homlokzatdiszeket, belső stukkómenyezeteket, kandallókat, oszlopokat. Kerti disztárgyak, diszpadok, pergolák, virágtartók, diszkutak, siremlékek stb. úgy márvány, mint elsőrendű tartós fagyálló műkőből.

Oltárok, szószékek, gyóntatószékek
teljes templomberendezések
OBERBAUER A. UTÓDA
Magyarország legrégibb templomberendező vállalatánál
BUDAPEST, IV. KER., VÁCI UCCA 41. SZÁM
Alapitási év 1863, Telefon: Aut. 833-44.
Kelyhek, miseruhák, szobrok stb. stb. állandóan nagy választékban raktáron.

PAULAY LÁSZLÓ elektrotechnikai és műszaki vállalat
BUDAPEST, VIII., KOSZORU U. 14-16. TEL. JÓZSEF 401—76
Villamosvilágitási, villamos erőátviteli, optikai, akusztikai jelzőberendezések, magán- és házi telefonberendezések.

Közönséges tömör faltéglákat árusító részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 27. sz. — Telefonszámok: Teréz 276-53, 276-54

Felelős kiadó: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR „HOLLÓS MÁTYÁS" NYOMDA r.85-. Üzemigazg.: MARTINOVITS A. I., Bors-ucca 24

A bécsi cs. és kir. hitbizományi könyvtárban levő, Eybl 1846. évi festménye után készült metszet.

JÓZSEF FŐHERCZEG.

köztük az egységes, bajtársi szellemet, rendezni a honvédség és a közös hadsereg közötti viszonyt, kiválogatni a rendelkezésre álló erőkből a legalkalmasabb munkatársakat, — a nehéz feladatok hosszú sorát kellett erős munkával, szakképzettséggel, tapintattal megoldani. A nagy munka azonban nem maradt gyümölcstelen: a honvédség szép fejlődésnek indult, a mi a nemzet áldozatkészsége s a munkatársak buzgalma mellett első sorban József főherczegnek köszönhető.

Munkásságának hatása meglátszott már kezdettől fogva. Szervezése után három évre, 1871-ben nyilt a honvédségnek először alkalma a legfőbb hadúr szine előtt bemutatni rövid idő alatti haladását s azóta résztvett a közös hadsereggel együtt a nagy hadgyakorlatok mindegyikében, évről-évre tanuságát nyújtva örvendetes fejlődésének, több izben külföldi uralkodók előtt is. József főherczeg a ma már csaknem 200,000 főből álló honvédsereg majd minden tisztjét személyesen ismeri, és e nagy család minden tagja iránt igazán atyai gondoskodással viseltetik. Érzi ezt minden honvéd, s igyekszik is méltóvá tenni magát a főherczeg főparancsnok szeretetére.

A katonai világ is 1893-ban, a honvédség fennállásának 25-ik évfordulóján nagy ünnepléssel ismerte el József főherczeg érdemeit, a király pedig, — ki megelégedése jeléül már 1874-ben lovassági tábornokká nevezte ki — meleghangú legfelsőbb kéziratban fejezte ki köszönetét és elismerését. Hasonló ünneplésben volt része 1898-ban is, mikor tényleges katonai szolgálatának 50-ik s honvédfőparancsnokságának 30-ik évét töltötte be; a király ekkor is nagy dicsérettel emlékezett meg legfelső kéziratában érdemeiről s egyuttal a katonai érdemkeresztet a gyémántokkal adományozta neki. Azóta is, hajlott kora daczára, példás odaadással végzi József főherczeg főparancsnoki tisztét; az irodai munkát ép úgy, mint a fáradságos, hosszantartó szemleutakat s egyéb tennivalókat. Immár 35 év óta áll a honvédség élén s e hosszú idő alatt elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar állami élet e nemzeti jelentőségű tényezőjének felvirágoztatásában.

E tevékenység maga is elegendő volna egy élet betöltésére; József főherczeg szelleme azonban más irányban is keresett és talált érvényesülési tért. Fontos társadalmi mozgalmaknak állott élére, figyelemmel kisért és behatóan támogatott minden a közjóra irányuló törekvést. Ismeretes a tűzóltóság ügye iránti meleg érdeklődése, melynek e nagy gazdasági és társadalmi fontosságú ügy oly sokat köszönhet. Terjedelmes birtokainak mintaszerű kezelésével példát nyújtott a magyar mezőgazdáknak. Az országos iparegyesület munkásságában, mint fővédnök élénk részt vett; 1893-ban, az egyesület 50 éves jubileumakor nagyhatású beszédet is mondott a magyar ipar fejlesztéséről. Számos jótékonysági intézmény létesítésében működik közre mint pártfogó, sőt mint kezdeményező is. Igy neki köszönhető a czirkveniczai «László főherczeg otthon» alapítása, mely mint beteg gyermekek üdülőhelye áldásos hivatást tölt be. Ugyancsak Czirkveniczában egyik villáját átengedte honvédtisztek gyógy- és üdülőhelyéül. A budapesti poliklinika-egyesületnek is ő a védnöke. A természet iránti szeretete arra ösztönözte, hogy mélyebben is behatoljon titkaiba s ily úton alapos természettudományi, különösen növénytani ismeretekre tett szert, a miről az alcsuthi kert flóráját tárgyaló kiadványa is tanúskodik. A czigánynyelvben és ethnographiában szakképzettsége és irodalmi munkássága magasan felülhaladja a nagyúri kedvtelés dilettáns mértékét. Czigány nyelvtanával s egyéb e körbe vágó, részint önállóan, részint magyar és külföldi folyóiratokban megjelent munkáival európai hirű tudós szakemberként lett ismeretessé a tudományos világ előtt. Méltán választhatta tiszteletbeli tagjává a Magyar Tudományos Akadémia, tiszteletbeli doktorává mind a két magyar egyetem. Budapest főváros is sokat köszönhet neki, a miért a Margit-szigetet nagy áldozatkészséggel párját ritkító szép üdülőhelylyé fejlesztette s részben saját költségén szárnyhid útján összekötötte.

Az ideje és ereje legnagyobb részét lefoglaló sokoldalú foglalkozás közepette a családi életben talál pihenést és nyugalmat. E tekintetben is atyja hagyományait követi: családi életében példája a gondos, jó férjnek és apának. Igazi patriarkhális életet él neje és gyermekei között, akár az alcsúthi kastélyban, akár a fiumei villában. Egyszerüség, mindenki iránti nyájas jóindulat jellemzi őt mint magánembert.

1864 május 12-ikén vette nőül *Klotild* szász-koburg-góthai herczegnőt, a kiben tudvalevőleg szintén folyik magyar vér, a Kohárv-család révén. Házasságukból hét gyermek származott, a kik közül egy leányka, Erzsébet, egy éves korában, egy fiú pedig, László főherczeg, virágzó ifjúságában halt meg. A többiekben azonban sok öröme telhetik a főherczegi szülőknek. Hárman közülök elhagyták már a apai házat, melybe azonban gyakran térnek vissza kedves vendégekül. *Mária Dorothea* főherczegnő, 1896 óta Fülöp orleansi herczeg neje, *Margit* főherczegnő 1890 óta Thurn-Taxis Albert herczeg neje, négy gyermek anyja és

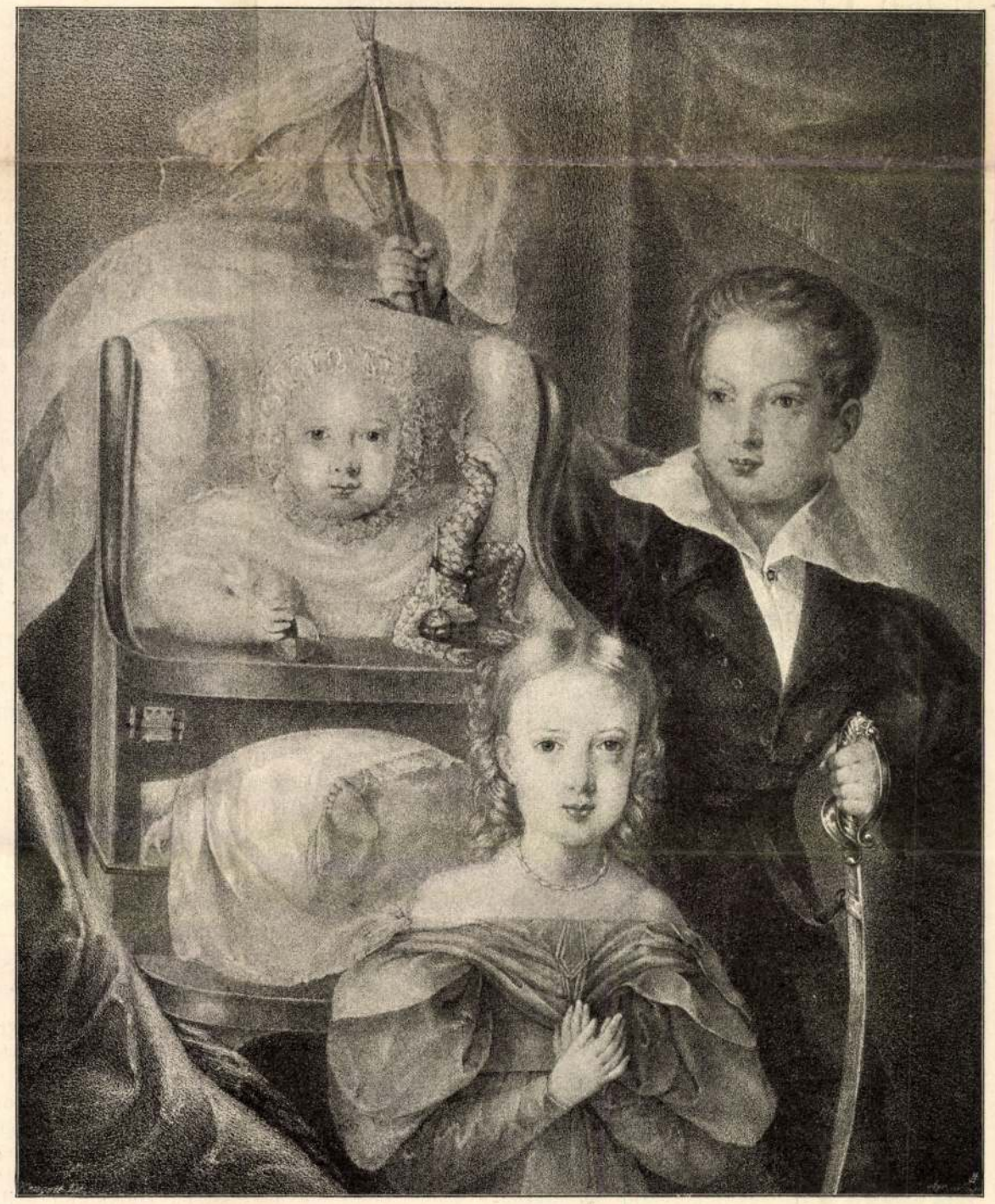

A bécsi cs. és kir. hitbizományi könyvtárban levő, Agricola festménye után készült metszet.

JÓZSEF FŐHERCZEG KÉT IDŐSEBB TESTVÉRÉVEL. SÁNDOR FŐHERCZEGGEL ÉS ERZSÉBET FŐHERCZEGNŐVEL.
(Sándor főherczeg 12 éves korában 1837-ben, Erzsébet főherczegnő 1903-ban halt meg.

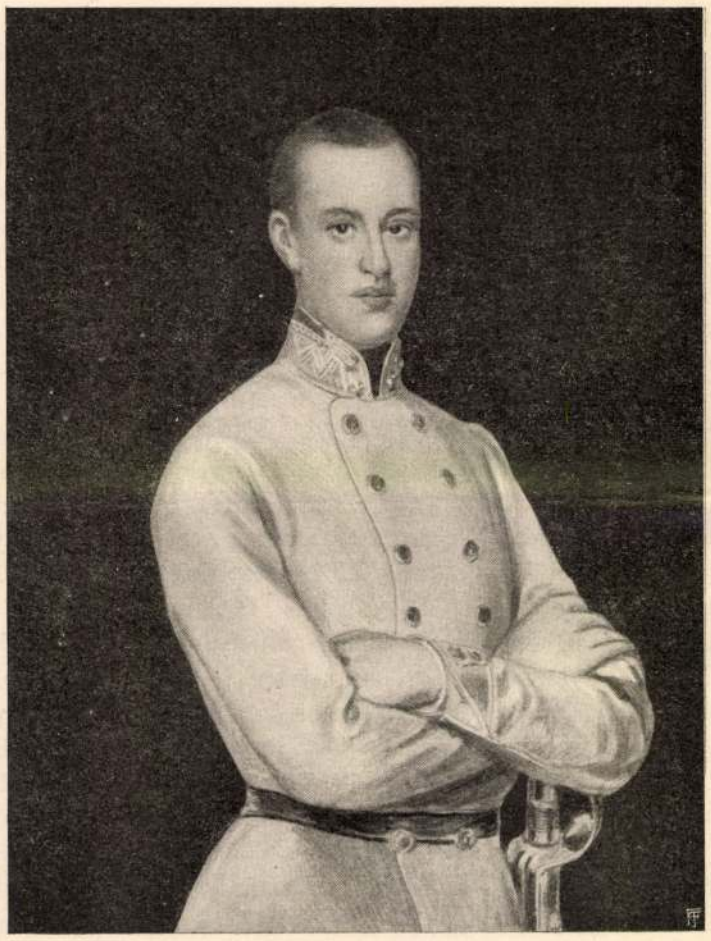

Az ötvenes évekből való festmény.

JÓZSEF FŐHERCZEG MINT ALEZREDES.

A József főherczeg alcsúthi dolgozó-szobájában levő eredeti után.

Schmitt 1834. évi festménye.

MÁRIA DOROTHEA FŐHERCZEGNŐ, JÓZSEF FŐHERCZEG ÉDESANYJA.

József Ágost főherczeg, 1893-ban vette nőül királyunk unokáját, Auguszta bajor herczegnőt s házasságából három gyermek született. József Ágost főherczeg jelenleg az 1-ső számú honvéd-huszárezred őrnagya, a budai királyi várban lakik s nejével, Auguszta főherczegnővel együtt élénk részt vesz a magyar főváros társadalmi életében. A két legfiatalabb főherczegnő, *Erzsébet* és *Klotild Mária*, még szüleik körében élnek.

Elvonúlva az ünneplés zajától, csöndes, meghitt családi körben éri meg *József* főherczeg fiumei villájában hetvenedik születésnapját. A Gondviselés áldásából friss erőben, egészségben lépi át e nevezetes évfordulót, a melyen lélekben és érzésben oly melegséggel keresi fel a magyar nemzet hálája és tisztelete, a milyenben csak igazi nagy érdemnek lehet része.

JÓZSEF FŐHERCZEG SZÜLŐHÁZA.

Pozsony város régibb házai közül kevés van, melynek többé-kevésbbé érdekes multja ne volna. Különösen a belvárosban úgyszólván egyik történeti nevezetességű ház a másik mellett hirdeti a hajdani koronázó város régi dicsőségét.

Ha a Mihálykapun át a Duna felé sétálunk, a Mihály-toronytól mintegy száz lépésnyire, jobbkéz felől a régi országházhoz érünk, melyben Mária Terézia alatt a hires «Moriamur pro rege nostro» jelenet játszódott le, egy századdal később pedig ugyanott alkották meg a negyvennyolczas reformtörvényeket. Az utóbbi nagy eseményt József nádor kiváló fontosságú szereplése előzte meg, melynek nagy részben ismét Pozsony város volt a színhelye.

Az 1832—36-iki országgyülés idején József nádor a főrendi tábla elnöke volt, mely az említett pozsonyi országházban tartotta üléseit. A palatinus harmadik feleségével, Mária Dorottya württembergi herczegnővel az országház tőszomszédságában levő Teschenberg-féle házban lakott és pedig az udvari, illetőleg kerti szárny első emeletén. A ház falán keresztül ajtó vezetett a szomszéd épületbe, az országgyülés szinhelyére. Ebben a Ventur-utczai házban született 1833 márczius 2-án *József* főherczeg, három évvel utóbb pedig *Mária Henrietta* főherczegnő, a néhány hónappal ezelőtt elhunyt belga királyné.

Az illető háznak már régebben nevezetes múltja volt. Korábbi századokban *királyi kuria* név alatt szerepelt a városi följegyzésekben, mert a Pozsonyban tartózkodó királyok és királynék ott szoktak megszállani. Igy 1441-ben ott lakott Erzsébet, Albert magyar király és római császár neje, kis fiával, a későbbi V. Lászlóval. A városi tanács akkoriban a felséges vendéghez méltó módon rendeztette be a házat. Az udvart kertté alakitották át, melynek nyomai ma is láthatók. Mátyás király osztrák háborúja idején a nagy király neje, Beatrix is ebben a házban lakott, úgyszintén a mohácsi vész korában, II. Lajos neje, Mária királyné. Valentini Caesar olasz diplomata 1486-ban igen szépnek és díszesnek mondja Mátyás király e palotáját és kertjét. A XVIII. század elején részben lebontották a kuriát és helyébe 1768—69-ben épitették a mai házat, melynek külseje azóta többféle átalakuláson ment keresztül.

Belső szárnyán, különösen a kert felől, most is szebbnél szebb barokk-stilű diszitések vannak. A főfalak és a pincze, melyből hagyomány szerint alagut vezetett a pozsonyi várba, ma is a régiek.

A ház tulajdonosaiként régebben Spindler, Kempelen és de Pauli vannak fölemlítve. József nádor idején Teschenberg pozsonyi polgáré volt, a kitől 1847-ben a ma is élő Wittmann-Denglasz-család örökölte.

Képünk József főherczeg szülőházának 1903. évi fölvételét mutatja. Balra a Pázmány-utcza vezet a koronázó főtemplomhoz, jobb felől pedig az országház látható, melynek javarészét ma a pozsonyi királyi itélőtábla hivatalos helyiségei foglalják el.

Kumlik Emil.

JÓZSEF FŐHERCZEGRŐL.

József főherczeg Alcsuthon az öregebb lakosokat egytől-egyig ismeri és szivesen áll szóba velök sétái közben.

Az alcsuthi nép tisztességtudó, komoly, szorgalmas, értelmesen, okosan beszél a «fönsíges úrral» és ha az időjárásról, termésről, egészségről elmondotta véleményét, akkor tisztességgel köszönve búcsúzik el. Ha valami bajba jut egyik-másik, akkor bizony hamarosan fölmegy a kastélyba, hogy ezt vagy azt kérje a fenségtől. Jellemző azonban, hogy vagyonosabb gazda sohasem használja ki az «ismeretséget» arra, hogy a «fönsíget» kéréssel zaklassa. A napszámos, vagy szegényebb sorsba jutott emberek azonban gyakran fordulnak a főherczeg jóságához. A főváros közeli fekvése sokat arra csábít, hogy búcsut mondjon a falunak és a fővárosban keressen megélhetést. A fenséghez férkőzik tehát, akár a parkban sétái közben is, és «plotekcziót» kér ügyes érvelés közben. Ritka eset, hogy a főherczeg a kérelmezőket elutasitsa, sőt gyakran nem sajnálja a fáradságot és maga irja meg az ajánló-levelet, vagy pedig bizonyitványt ád arról, hogy az illető mint «kerti napszámos» vagy «tüzoltó-szivatytyús» stb. «hűségesen szolgált és jó lélekkel ajánlható.»

Ha névnapján, vagy újévkor Alcsúthon időzik, akkor a község előljáróságának tagjai szép «ünneplőbe» kiöltözködve a kastély sima parkettájú nagy termébe lépkednek és biró uram sokszor oly ügyes és talpraesett beszéddel üdvözli a főherczeget, hogy sok «híres szónokot» is megszégyeníthetne egyszerű szavakban, hűen visszaadott érzelmeivel és kemény, érczes hangú előadásával. A főherczeg szivélyesen köszöni meg a «minden jókat» zamatos magyar beszédével.

*

József főherczeg atyjáról, a nádorról ismeretes, hogy nagy gazda volt és alcsuthi uradalmából, melyet mint kietlen homoksivatagot és hepehupás pusztaságot vett át, aránylag rövid idő alatt szép birtokot varázsolt. A kietlen, homokos, márgás dombokat fenyővel ültette be, a birtokon szép fával szegélyezett útakat hasított és az egyes táblákat az útak mentén szintén amerikai dió-, platán, vagy gymnoclades-fákkal szegélyezte. Az alcsuthi uradalom madártávlatból zöld gabona- és fű-tábláival olyan, mint egy szép park. A birtok szélén végighúzódó dombgerinczen itt-ott dolomit sziklák válnak ki. Egyik ponton a magasban a sziklákba vájt gyalogút egy kőpadhoz vezet, a honnan át lehet tekinteni a birtok egy részét. A nádor órák hosszat üldögélt e kőpadon, gyönyörködve a természet szépségeiben és munkájának eredményében.

József főherczeg is kedveli ugyan a mezőgazdaságot, de természete inkább az *alkotás* felé hajtja. Elhanyagolt vadonból óriási munka árán valami pompásat teremteni — ez az ő eleme. Az alcsuthi park, a csaplári erdő, a fiumei villa kertje a Karszt szikláin tanuskodnak erről. Az alkotás munkájában ő is részt vesz,

Franz Leopold Schmittner 1703-61

I. Miksa király portréjának pótbefejezése
az ő Szigetvári képe

Ismertető: A Frigyi család 1966 9-e

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Schmitzner, F.L.

Mária Terézia, rk.

Koronázási kiáll. Tört.Képes. 1916.dec.

Tovaredelmi állapotba való 2.)
levonásokat.

Amit gyorsan, megfogódzás nélkül lejje mondva.

Kiemelni az árbevételnél többlet áfatartalmat.

Teutwart Schmitson (frankfurti) O.F.19.2.

magyar tárgyu képek és ménesek, csikósok. (Ly.Nr.?)

Schmitner F. L.

Bécsi verzió 1740 Június

nagyromboló

A Jezsuita kultura

apotheosisa.

Fenti verzió utolsó

vers-

Hekl Univ

13. l.

Schmittner, Franz Leopold (1703-1761) bécsi rézmetsző

M.D.K.

Buda és Pest látképe (8 × 14.2 cm) Szentháromságot ábrázoló szentkép alatt (26.3 × 16.3 cm). Metszette Buda Landerer F. kiadásában. 1758.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 187-88. old.

LXXVII. t.

M.D.K.

Schmitner Franciscus Leopoldus rézmetsző

Rézmetszet Esterházy József gróf, országbiróról
Jelz.:"Franciscus Leopoldus Schmitner sc.Vienae.
1754."

Tört.Képes.graf.kiáll.1907. 80.l.

Schmitson

l.

Lykanemzromantika

58.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

[redacted]

Schmitson, Theodor

in Berlin,
magyar generalesnek
festett.

wird
=
Kat. Nr. 139. L.

Szánszorijj VI. 138.

F. L. Schmitner sc
Viennae

Benedictus Kisdi,
Episcopus Agriensis,
Fundator Universitatis
Cassoviensis Societatis
Jesu M.DC.LVII. XXVI.
Febr. / Obiit M.DC.
LX. XXII. Junii /

Rem. k. 8°

Schmitzer F. L., vérmérő III. 33.

Schmitner

resin

l,

Barcsay privatmus-

1 33. l

Schmitzer F. L
becsi részv.
laid
Balogh Mátyás arcképei
534. l.

676. PÁSZTORPÁR, szines porcellánszo
XIX. sz. — Schäferpaar, farbige I
XIX. Jh.

677. SZOBRÁSZAT, porcelláncsoport, fe
Plastik, Porzellangruppe, schwarz

678. OVÁLIS SZELENCE, porcellán, szi
Porzellan, mit farbiger Jagdszene.

679. OVÁLIS SZELENCE, porcellán, sz
— Ovale Dose, Porzellan, mit farb

680. SZELENCE, porcellán, szines cime
farbigem Wappen und Szene. Deu

681. GYÜMÖLCSÖSTÁL, porcellán, ké
blauem Rand. Böhmisch, um 185(

682. KÉT GYÜMÖLCSÖSTÁL, porcellá
zellan, blau gerändert. Böhmisch,

683. KÉT GYÜMÖLCSTARTÓ, porcel
schüsseln, Porzellan, mit muschelf

684. KÉT GYÜMÖLCSÖSTÁL, porcell
— Zwei Obstschüsseln, Porzellan,
misch, um 1850.

< alapon szinesen két puttó és arany szinben L P mono-
— Schale mit Untertasse, Porzellan, auf türkisblauem
ım in Gold. Sèvres, Louis Philippe, 1846.

án, szinezve és helyenként aranyozva. Angol, 1830 k. —
Porzellan, farbig, zum Teil vergoldet. Englisch, um 1830.

ellán. Bécs, 1846. — Krug in Form einer sitzenden Frau.

ak, testén szines rózsaág. Cseh, 1830 k. — Zwei Prunk-
Wandung Rosenzweig. Böhmisch, um 1830.

es füllel. Testén kék alapon két ovális médaillon, szines
nes virágcsokor. Herend, 1875—80. — Zwei Prunkvasen,
egenkopfes. Auf der Wandung zwei ovale Medaillone mit
umendekor. Herend, 1875—80.

_SZOBRA, biszkuit. Bécs, 1832. — Büste des Ferdinand

án, Sèvresmodoru diszitéssel: kék alapon virágos kar-
nd zwei Vasen, Porzellan, mit Sèvresdekor, auf blauem

porcellán, aranyozott, szines virágkoszoruval. Ovális
jal. Páris, 1830 k. — Kaffeeservice für eine Person, Por-
enkranz. Zwei Kannen, Zuckerbehälter und Schale mit

Schmitzer F. L.

bécsi rézmetsző

Werbőczy Corpus Juris-ának 1748-iki ~~Kis~~ nagyobbalaki kiadása részére készítette a magyar Királyok vésnetszetű arcképeit a gróf Vádasdy-féle XVII. századbeli Mausoleum nyomain. A képek az illető uralkodó életének két jellegzetes epizódja között, változatosan díszített barokkeretben a kör. királyokat ábrázolják: Szent István I. Endre, Szent László, Kálmán II Endre, Róbert Károly, Nagy Lajos, Mária, Zsigmond, Albert, V. László, Hunyadi Mátyás, II Ulászló, II. Lajos, I. Ferdinánd, Miksa, Rudolf, II. Mátyás †

F. II. Ferdinánd, III. Ferdinánd, I. Lipót, IV. Károly, Mária Terézia Ferenc császár †7.7.1.

I.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Schmitmer F. L.

bécsi rézm. XVIII. sz.

Fidler Ádám c. dolgozó

pünzök archéja

Rézm.

Repr.

Magyar vonatkozású

IV. 439.648.

telefonál, hogy
reggel 9 h-kor
ekkel gyötrnise.

1898. Fav. kiállít
peri kiállítás ra (361/98)
A. 1899. IV. 28. dir.
adatok ~~A. d. tapsz. N=~~
Kató jelentés (241/99)
36384 a. levelet (461/9

risővel letakart asztal bal sarkán, paraszt
a lóczára telepedett szakasztottjával, mint a
[illegible] legény, jobbját ölébe szorítva, mérges
[illegible] asztalon [illegible], [illegible] és poharakat
egyike, melyben vörös bor volt, feldült. A talpak
ny veszi körül [illegible] [illegible] körülöl
az asztal túlsó felén falatozik a [illegible] fiúcska
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: kék blúsa zöld,
rdrág szinórásával és balancs. A barna leány,
elög, ingvállt puffasztott rövid ujjakkal, kék de-
likot, világos kék pörlényt és vörös-tar-
. A legény pedig, ki bajat az asztal sarkára
szürt, a melyet a szikre akasztott magas
étállt; [illegible] [illegible]; ropott gatyát és szűrös
ivos kendőt dugott. A kályhában talpa a lóca-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mat és jobbra rácsajtó [illegible] nyilik. Zelise

ÜS LÁSZLÓ

méretei 11,9 : 18,5 cm.
98. V. 18-án a 29507/98 n. rendelettel, a
Vid. Szűz.
Szám: N. 2172/98.

Schmitzner Ferenc építész

részv.

l.

Bibliográfia: Nagy. nemzet
köz. VIII. 48. l.

Schmitzer F. L.

rezm -

L.

Kilágyi: Mag. rezmer

tört. VIII. 241 l -

Schmitzer, F. L.

Rézm.

A „vitam et sanguinem" jelképe. Rézmarc jenitől.

Repr.

Marczali Henrik

Mária Terézia

1717–1780

M. Tört. Elet.

Bp. 1891. 92. l.

vitam

IRODALOM

-Sourek: Kunst in der Slowakei. 397 ábr. 59 old.

JEGYZET

Schmitner, Franz
Leopold
rézm

Gróf Esterházy József
arcképe, rézm.
1754

Repr.
Marczali Henrik
1717 - 1780
Magy. Tört. Élet.
Bp. 1891. 154. l.

A MAGYAR BIBLIOPHIL TÁRSASÁG ÉVKÖNYVE

I.

1921—1928

Ferencz

Jerébig, kissé balra, négyszögletű alapon bajádad medaillonban. Jöndör parókájának fürtjei vállaira omlanak s arcza s tapasza lebeszélt. Nyakkendője körül van csavarva, páncélja fölött szalagon az arany gyapjas rend jelvényét viseli s bal vállára palást van vetve. A medaillonra s a talapzat egy részére a rajtos függöny nehezedik. Föliratai a talapzaton két sorban:

„Imp. C. Franciscvs. Lothar.
Pivs Felix. Avg. P. P."

s alól jobbra: „T. L. Schmitzer sc. Viennae."

Réznemezes, méretei az alapos vève 18.2 : 13. c/m.

Lasza 7504.

47/93 - N° 116 0·40

Mária Terézia

Egész alak, balra fordult lovon, szent István koronájával a fején s pallossal a kezében, mely fölé a felhők közül kinyuló jobb kéz (a „Cornu Justitiae" jelenik bal[e]kezében tart. Előtte áldozati oltár van, mely előtt (egy) ifjú magyar jobb térdére ereszkedve kardját ajánlja föl, melyre e szavak irvák: „Vitam et sanguinem." A királynő királyi ruháját drága gyöngyök ékesítik s oldalán kard lóg. A háttérben Pozsony vára s vára látható, s az oltárkő magyarország címere van rámaptva. Felirata alól jobbra: „F. L. ~~de~~ Schmitzer sc. Vienae"

Keretmet, méretei a keretnek 29.1 : 18.5 fm.

Készítve: Schmitzer F. L

Lapa 324.

Mária Terézia

Derékig, kissé jobbra, négyszögletes keretben. Gömbös hajának fürtjei vállaira omlanak s kalapot és fülbevalót kivéve, csipkeujjú királynői ruhájának hímzései és drágakövei díszítik, s vállra vetett palástja keresztülvonul. Nyakán az aranylánc kék kereszt van s a kalapban balra függő toll. Felirata a kép alatt három sorban:

„Maria Theresia
Roman: Imperatrix, Hungariae et Bohemiae &c: Regina
Archidux Austriae &c: &c:"

a tegezőt balra: „Mart: de Mayters pinx."
a jobbra: „F: L: Schmittner sc. Vienae"

Keretes, méretei a vonalkeretnek 23.2 : 19.3 Cm.
Metszette: Schmittner L.

Lap. 3253.

Nagy-Szombat. T. 1094.

A könnyező Madonna derékig látható, jobb kezét felemelve tartja, palásttól védett fejét dicsfény veszi körül és keblén kereszt van. Felirata:

O Chara Mater tuam Benedictā Manum Suprame
extende et tuâ Benedectione te mihi (hac die) (hac
nocte) (in hac tentatione) (in hoc negotio) etc. propitiam Patronam ostende.
Mirac: Imago Tyrnav: B.M.V.Benedicentis.

fölül a kereten: B.M.V.a Bono
Successu
alól balra: Fr: Le: Schmitner sc: Viennae.

Rm., mér. a rl. 7.5 : 5.5 cm.

Schmitner F. L.

Nagyszombat. T. 1089.

A Magyarország czimerével, különböző püspöki czimerekkel és egyéb ábrázolással diszitett allegorikus lapon középütt ülő alak köti le figyelmünket a feje fölötti mondatszalagon e szöveggel Adsit Fund. Col. RUD. II., mig alól a herczeg Esterházy Miklós által épitett jezsuita templom szemlélhető a hozzá tartozó épületekkel és alól e szavakkal: Sapientia aedificavit sibi Domum P. cov. 9. v. 1. Felirata alól jobbra: F:L: Schmitner sc. Viennae.

Rm., mér. a vk. 24.7 : 16.3 cm.

Smigelschi Octav MDK

Gyermek aktok

Quartett

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Smigelschi Ortáv, festőm.szobr.

461. Tanulmányok a "Halál angyalához" Tollrajz.

462,463. Tanulmány. Rajz.

Műcs-OMKT: Négyes hagyat.kiáll. 1913.Okt. Kat. 29.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Ort.

MDK

Smigelschi Oktáv, festöm, szobr.

464. Tanulmány. Rajz.

465,466,467. Quartett. Három rajz.

Mücs-OMKT:Négyes hagyat. kiáll. 1913.okt. Kat. 30.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm, szobr.

470, 471, 472, 473, XXXX Quartett. Rajzok.

474. Quartett. Vizf.

Műcs-CMKT: Négyes hagyat. kiáll. 1913.okt. Kat. 3o.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festöm., szobr.

475.	A halál angyala.	Tollrajz.
476.	Dajka.	Rajz.

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat. 3o.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festöm, szobr.

468. Nagy Lajos udvrának bemutatják Szt.László szobrát. Rajz.

469. Tanulmány István király szentté avatásához. Rajz.

Kücs-OMKT:Négyes hagyat. kiáll. 1913.okt. Kat. 30.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.szobr.

481. Trónoló Jézus a nagyszebeni templom Konostasionhoz. Karton.

482. Trónoló Madonna Konostasionhoz. "

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll.1913.okt. Kat. 31.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm.szobr.

483. Keresztelő Szt.János a nagyszebeni templom Konostasionhoz. Karton.

484. II.Rákóczi Ferenc áitatoskodása a rodostói kápolnában. Karton.

Műcs-OMKT:Mégyes hagyat.kiáll.1913.okt. Kat. 31.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festön., szobr.

479. Quartett. Rajz.

480. Szt.Miklós a nagyszebeni Konostasionhoz.
Karton. 31.l.

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat. 30.l., 31.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm., szobr.

477. Ülő asszony. Rajz.

478. Quartett tanulmány. "

Műcs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat. 30.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm., szobr.

487. Nagy Lajos udvarának bemutatják Szent László szobrát. Karton.

488. II. Rákóczi Ferenc ájtatoskodása. [illegible] Cementmárvány.

Mücs-OMKT: Négyes hagyatéki kiáll. 1913. okt. Kat. 31. Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.szobr.

485.	Friz.	Szines karton.
486.	Friz.	Szines karton.

Műcs-OKKT:Négyes hagyat.kiáll.1913.okt. Kat. 31.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Ortáv, festőművész.

490. A balázsfalvi gr. kath. templom freskódiszéhez tervezet. Vizf.

491. Trónoló Madonna. Karton.

Műcs-OMKT: Négyes hagyatéki kiáll. 1913. okt. Kat. 31
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Ort.

Smigelschi Oktáv

festő

írod

Elek Artur:

A Műcsarnok kiállítása.

Az Ujság

1913. okt. 2.

NÉMET FESTŐ, 1520 körül

Mária és Ker. Szent János

Fa, tempera, 123×60 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből
Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 50. szá...

NÉMET (KÖLNI) FESTŐ, 1520 körül

Id. Szent Jakab apostol a városban (147. kép)

Id. Szent Jakab apostol lefejezése (147. kép)

Fa, tempera, 117×48, ill. 117×47 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1933.
Gerevich Tibor megállapítása szerint a kölni dóm Szent György-oltárának festőjétől. V. ö.: Paul Clemen: Der Dom zu Köln. Düsseldorf, 1937., 229. l.

NÉMET (KÖLNI) FESTŐ, 1520 körül

Szent Orsolya és a tizezer szűz vértanusága

Fa, tempera, 78×84 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 250. szám. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 23. szám.

NÉMET (ÉSZAKNÉMET) FESTŐ, 1520 körül

Sokalakos Kálvária

Fa, tempera, 145×244 cm.
Osnabrückből került Rómába, hol Simor prímás vásárolta, 1873. — A kép egyes alakjai és csoportjai Dürer-metszetek (B. 41., 85.) után.

Schmidth festl. XVIII. sd.

Tud. gyűjt.
1818. 10. 1 2-41.
Nagy Imre: Vétenek leírása.

Schmith festő,

Honderü, 1844. II. 115.

Mükiállitás

Táblakép. Oltár. Schmith.

Ind. gyűjt.

1818, 10. 2-41.

Nagy Imre: Vármegyei leírása.

Smith, festő

Honderü, 1844. II. 81.

Heti Szemle

Smigelschi Oktáv

(a Rákóczianum uj templomá

Erdekessége még a szentélynek két különleges technikával készült faliképe a háboru előtt ereje teljességében elhunyt *Smigelschi* Oktávnak. Mozaikszerüen összerakható cementlapokra festett meg két jelenetet, melyek közül az egyik II. Rákóczi Ferencet ábrázolja a templomban Urfelmutatáskor. A képeket még néhai Fraknói Vilmos rendelte meg Smigelschinél, ki akkoriban a római Fraknói-villa ösztöndijasa volt. A két kép az idők folytán, sajnos, nagyon megfeketedett. Egykori szinessége ma alig látszik. Rosszul is van a szentélybe beleillesztve: erőszakos módon, a fülke architekturájának megbontása árán.

Mindent összevéve a főváros uj, érdekes müvészeti látnivalóját jelenti ez a budai kis templom.

Ujság. 1927. nov. 18.

(e.a.: Leszkovszky György
Megfestményei.)

arsói herczeg.

bbrafordult. Nyakravalója endet, keblén pedig négy ermet visel. Közűlök az lalt miniature. Balfelől elöldöke, barkója és bajusza Jobb vállától bal csipője ag, halad. Vállrojtos zöld rja tölgyleveles.

m. — Lelt. sz. 743. — Értéke ith-féle ereklyemúzeumból. —

latokat l. a 62. lapon az 580
rilis 23-án (107–95). — Átvételi
domásul vette az 1896 április

Smigelschi Oktavián, ötvös

M.D.K.

tervező kísérletei arra irányul-
tak, hogy rekeszzománcos technikával
készült, életnagyságot meghaladó figu-
rákkal tradicionálisan diadalmas, fel-
felülete-rel. Elképzeléseit és a bizánci
mozaikokból ismert ötletait Csajka
Ferenc valósította meg érdekesen és kitű-
nően, az ötvösséghez illő technikával.
Romániában folytatott tanulmányainak Smi-
gelschi korai halála vetett véget.

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf.

1. sz. 4. old. 6. ábra Mihalik Sándor:

Magyar zománcművészeti törekvések.

Festészet, táblakép
Tájkép, Smith A.

Hondeŕi, 1844. II. 195.

Heti Szemle

Festészet, táblakép
Képzelmi táj, Schmith

Honderü, 1844. II. 115.
Mükiállitás

Festészet, táblakép
Képzelmi tájkép, Smith

Honderü, 1844. II. 81.

Heti Szemle

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Schmith Albert: Tengeri látkép c.festménye.

Divatcsarnok, 1853.juni 5.19.374-379.

Solt: A pesti állandó képtárlat.

Schmith Albert, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.juni 5.19.374-379.

Solt: A pesti állandó képtárlat.

Schmigler
porcellanfarb
1858
l.
Ruzicka Herend
58. l.

Szentképcsoport, fatáblára festett, XVI. 7.

VIII. 183.

Hermina
Schmiegor baróno
festőnő.

Jelentkori festőnő, tanult a bécsi akadémiában.
Az 1896. müll. évi kiáll. korvát művészek csoportjában.

Aquarell: Virágcsokor
75 sz.
76-77. Merci virág.
78. sz. Tájkép.

(H)

186 l. és 2. l.

Schmikli István, faragó

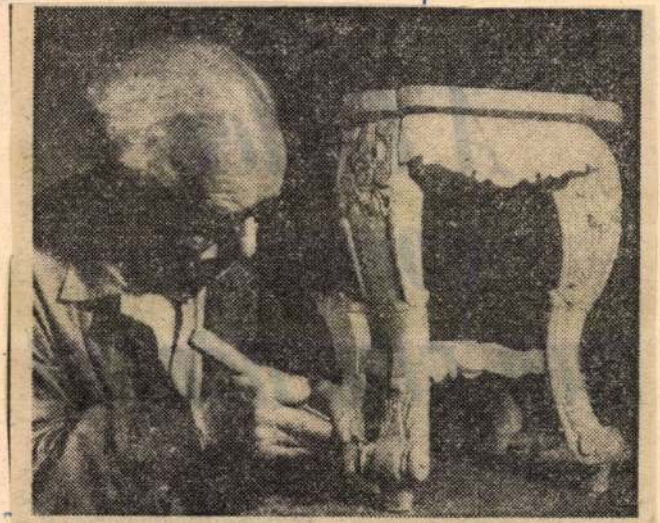

Schmikli István nemesbükki hetvenkét éves volt tanácselnök kedvenc időtöltése a fafaragás. Képünk munka közben ábrázolja.

2.

(-: kényelmi - nő

Esti Hírlap - Bp. 1975. aug. 2.

SCHMIKLI JÁNOS, építőmester

A győri Széchenyi-téren a Lxxxxxxxxxxxxxxx 3.sz.alatt a Kohn testvérek végeztettek atalakitasokat 1926-ban Schmikli altal. 188.old. 56.jegyz

KALMÁR MIKLÓS; Győr barokk tere 175.old

ARRABONA, A Győri Xantus János Múz.Évkönyve, 18. Győr, 1976.

Schmidt, Josephus fr.

a nyitvatartási levelek irodalmában
mint a tartomány apátsága említve
– mainti gyűlésről mesél –

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

400. old.

SCHMIRA Károly épitész

LEVÁRDY Ferenc-LEVÁRDY Henrietta: Pécs historikus építszete. = Baranyai Müvelődés, 1987. 1.sz. 22. p.

Schmira Lajos

Közművelem. Pécs -

l.

Vállalat. 525. l.

Schmiedt Károly
nyomdász
l.
Kereszmyomtatott
277 l.

Rényi 17—18. l. (Lorenzetto.) — Maszlaghy II., 99. szám. (Pietro Laureati.) — Van Marle IX., 1927., 132. l. (Lorenzo Monaco pesti képének egykorú másolata.)

SIENAI FESTŐ, XV. század

Szent Jeromos

Fa, tempera, 21·5 × 11·5 cm.

SIENAI FESTŐ, XV. század

Zászlóátadás

Fa, tempera, 26 × 36 cm.
Firenzéből. A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Dantenak átadják Siena zászlaját?
Ramboux 111. szám. (Masolino.) — Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion, II., 1871., 370. l. (Masolino.) — Vaisz Ignác: Masolino olasz képíró művei. Bp. 1883., 6. l. — Ipolyi Biharvármegye, 48. szám. (Jelenet Dante isteni színjátékából.) — Benesch, Belved. 70. l. (Benozzo köre.)

SIENAI FESTŐ, XV. század

II. Sixtus pápa találkozása Sz Lőrinccel

Fa, tempera, 29·5 × 14·5 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.

SIENAI FESTŐ, XV. század

Sienai Sz Katalin

Fa, tempera, 24 × 15·5 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Ramboux 215. szám. (Andrea Brescianino.)

Schmiss

Plan des Kastelles zu Szegedin. 1861. Schmiss, Oblt. im Geniestabe. Maßstab 50°=

110 mm.

A Szegedi Somogyi Könyv-

tárban.

ünd

=

Cs. Sebestyén Károly, Szeged

Középkori vára. Dolgozatok

a m. kir. Ferenc József tud.

egyetem arch. intézetéből -

Szeged, 1928. IV. 264. l

Schmit

39

és Basel részletesei a Kassai Szt. Erzsébet templomról (kond. részletek és a mestérjai alaprajza; Neuschmann 1846-ban megjelent monográfiájának illusztrációs anyagából)

Ismerteti Marosi Ernő: Tanulmányok a Kassai Szent Erzsébet templom középkori építéstörténetéhez. /Művtört.Irt., 1969. 1. sz., p. 1-45./

MDK

Schmith György

Gyermekarckép, cer.

Ernst Muz. ~~Kozuk~~ 5o. aukc. 1934. dec.
19 1.

Schmit Lajos, építész M.D.K.

Tabáni parkra nézö, erösen lejtös területen épült lakóházsorát közli és elismeréssel méltatja:

Rácz György: Szubjektív megjegyzések néhány budapesti épületről.

BUDAPEST, Bp. 1967. V. évf. 6. sz. 28. old.

MDK

Schmit Márton, épitész

Magánép. eng. ... Vállalk. Közl. 1909. ápr.7.
3. o.

SCHMIT FRANZ, asztalosmester

Sopronban 108-ban "Meisterstük"-ként az előirás szerint egy "Sechredär"-t kell készíteni. "Sechredär"-t kell készíteni.1809-ben el is készíti a rajzot és magát a mesterdarabot is.E minta tehát a XIX.század elején terjedt el hazankban. ≠ 368.old. 10.jegy

SZABOLCSI HEDVIG: Bútorrajzok egy kőszegi rajziskolából és egy kőszegi "secretaire". 357.old

BAVARIA. A Vas megyei Múzeumok Értesitője,1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972.

SCHMIT FRANZ, asztalosmester

Soproni mester. Remekelő irása. Győr-Sopron m. Z.sz. Levéltár, Sopron, Soproni asztaloscéh iratai "Aufding-Buch von Anno 1801..." 194-195.old. 368.old. 10.jegy

SZABOLCSI HEDVIG: Bútorrajzok egy kőszegi rajziskolából és egy kőszegi "Secretaire" 257.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

ANTONIG SCHMITAUER, üveges mester

A pécsi 1772-es Grundbuchból a belvarosi telektulajdonosok névsorából:
Telek száma: 47.--Tulajdonos neve: Antónig Schmitauer,
Foglalkozása: üveges mester. 129.old

PETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs,1975

MDK

Schmith papirgyáros, Fiume

A párisi kiáll. jutalmak kiosztása. Vas. Ujs.43.sz. 1878. 687 l.

Schmith Béla

"Tengeri látképe első helyen áll", -mint a "Mütárlat február-márciusi kiállitás" c. beszámoló megállapitja és közli, hogy a müvet megvásárolta a Müegyesület.

Családi Lapok, Pest. 1854. I. félév.
4. sz. 183-185. lap

Schmitzer

Becsi rézmi

Kisdy Benedek
egri püspök († 1660)
egykori arcképe.

Barcs. 767.

veggo

C.76

1 Rôt. 8

Stefani,

Stefano de'

Sopra l'antico sepolcreto di Bovolone

e le recenti scoperte in quei dintorni.

(Estr. dal Vol. III, serie V degli Atti del R. Istituto veneto di scienze, lettere ed arti)

SCHMITGANS, August, porosz ügyvéd

A. Sch. Trierben † 19 éves korában, Poroszban, 1826 április 21, bélhúzban. (1826, 555.l)

Preußische Zeitung
(Gentham)

NYOMTATVÁNY

Schmidt Hans Fülöp
szám.
1790 – 1832
l. Kamaney tér
XXI. 748-l.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
18.

Péczely

S m i g e l s c h i O k t á v :

Kartón a balázsfalvi templom számára

Rajz

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
301.

Péczely

S m i g e l s c h i O k t a v :

Arckép/öregasszony/

Ceruzarajz.

M Ű V É S Z E T .
III.évf. 1904.
56.l.

Péczely
Béla

S m i g e l s c h i Oktáv:

Jeremiás próféta

Karton a balázsfalvi gör.kat.
székesegyház freskódiszéből

M Ű V É S Z E T .
III.évf. 1904.
57.l.

Péczely
Béla

S m i g e l s c h i Oktáv:
Úrvacsora.

Karton a balázsfalvi gör.kat
székesegyház freskódiszé-
ből.

M Ű V É S Z E T . Péczely Béla
III.évf. 1904.
53.l.

S m i g e l s c h i Oktáv:

A trónoló Megváltó.

Szines karton a balázs falvi gör.kat.székesegyház freskódiszéből.

Egész oldalas reprodukció.

M Ű V É S Z E T .
III.évf. 1904.
52.l.

Péczely
Béla

S m i g e l s c h i Oktáv:

A balázsfalvi gör.kat.szé-
kesegyház freskódisze.
/A hajó egyik fala/

Karton-vázlat.

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
30.l.

Péczely
Béla

S m i g e l s c h i Oktáv:

Anyám.

Tollrajz.

Egész oldalas reprodukció.

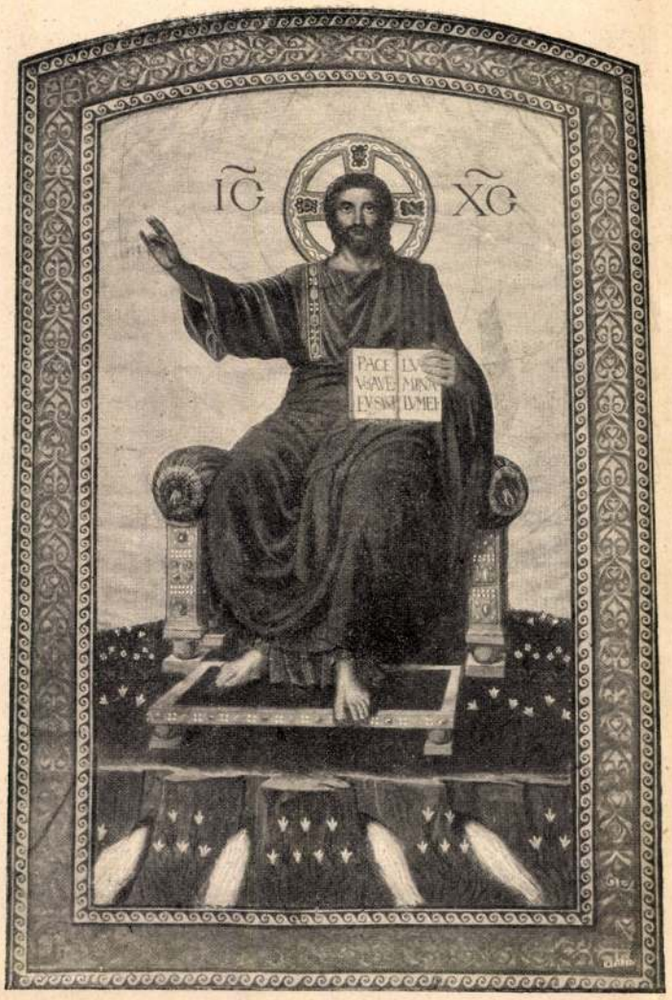

SMIGELSZKY OKTÁV: FRESKÓKARTÓN

Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításából

Generál Kriegsdonnerwetter a kezét tördelte s egyre csak azt hajtotta: Zu tumm! jajjajj Kancsós, zu tumm! S az erdészsegéd nyakába borult.

— Látsz Kancsóm! látsz, minő meglőttem ezt! hogyan vadászik én! — kiáltotta örömmámorában s a zsebkendőjével megtörölgette könyes szemét.

Majd pedig kivette Guzmannt a zsebéből s ráuszította a holt szarvasra.

A kis bitang végigszaladt a nagy bika kinyújtott hátulsó lábszárán, felkapaszkodott domboru derekára s ott elkezdett csaholni.

— Ne féljed Kancsóm! kapod pipát, szepet, — mondta a tábornok boldogan és büszkén.

Kancsós nem szólt, csak kivette a butykost és megkínálta vele az iszonykodó Guzmannt.

Siratok egy kis lányt...

Siratok egy kis lányt:
Bohó, víg gyereket.
Pacsirtával dalolt,
Pillangót kergetett.

Szeretek egy asszonyt:
Hervadó mosolyát,
Liliom hullását,
Gondterhes homlokát...

SAS EDE

A törzsvendég emlékeiből

A Vigadó-beli közvacsorán elmondta: Hg. F.

Vannak ú. n. *botfülü* emberek, akiknek a zene csak harmonikus lárma, és vannak *fa-ínyü* emberek, akiknek a szakácstudomány minden remeke csak arra való, hogy éhségük profán ösztönét csillapítsák vele. A *botfülü* az ő fejletlen ízlésével talán a Bob-refrént eredetibbnek tartja Szigfrid motivumánál; a *fa-ínyü* pedig finomabb fogásnak tartja a zsiványpecsenyét az osztrigával töltött Cubat-filetnél.

Ha szabad magamról beszélnem, én úgy a zenében, mint az ínyes-mesterségben a féligmüvelt elemekhez sorozhatom magamat; a zenében legyőztem már a kuplét, meg is közelítettem Chopint, de Wagnertől még messzi tartok. Az evésben megértem már a klasszikus marhasültet, de a *grande sauce* motivuma még nehéz nekem. Ha ilyen hiányos előképzettség és csekély fogékonyság mellett mégis hozzá merek szólni a fontos témához, arra az írói ösztönbe vetett hitem bátorít föl; Dosztojevszki meg tudta írni a gyilkosság lélektanát, pedig sohasem gyilkolt, mért ne beszélhetne az inyesmesterségről, aki maga nem inyenc. A tapasztalataimat mint törzsvendég szereztem. Ezek a tapasztalatok nagyrészt szomorúak, sőt lesujtók. Mondják, hogy az igazi költészet előiskolája a lelki szenvedés és a csalódás; lehet, hogy a szakácstudomány igazi filozófiáját is olyan ember fogja kodifikálni, akinek életében már nagyon sok kemény rostélyost és megégett rántást tálaltak föl. Ha a csalódott szív ékesebben dalol a szerelemről, mint a boldog, akkor talán a konyha ihletett poétáját is a sokat szenvedett gyomrok közt kellene keresnünk.

Törzsvendégi tragédiám első felvonása már nyolc esztendős koromban kezdődik. A kuzinomhoz, aki velem akkor még egykoru volt (később néhány esztendővel visszamaradt!), sok kis barátnője járt. A leányok legkedvesebb játéka a főzés volt. A tűzveszedelemre való tekintettel nem engedték meg nekik, hogy eleven tűzön főzzenek, a tüzet tehát csak jelezték játék közben. A kis leányok legkedvesebbik konyhareceptje a következő volt: Végy egy kis ibrikkel céklalevét, abba tégy néhány aszalt szilvát és befőtt cseresznyét, ebbe apríts kalácsmorzsát és citromhéját, az egészet rázd föl, kavard meg jól, hintsd meg porcukorral, sóval, paprikával és kész a fogás. A leányok főztek és nekem, a ház egyetlen fiu rokonának, jutott a kétes szerencse, hogy megegyem a főztjüket. Bevallom, hogy ezt nem tettem meg ingyen. A kis szakácsnék írótollakkal és külföldi levélbélyegekkel vesztegettek meg, hogy bevegyem a főztjüket. Egyszer egy szép pávatollat is kaptam a kuzinomtól, akkor meg is dicsértem az ételt, sőt kértem belőle még többet, pedig porzó is volt benne a nagybátyám íróasztaláról. Ma úgy érzem, hogy nincs jogom panaszra a multért. Ettem én már azóta rosszabb dolgokat is, tetejébe nem is nekem fizettek, hanem magam fizettem meg érte.

Törzsvendégi tragédiám második felvonása nyolc esztendővel később kezdődik. A kuzinomat, aki akkor már eladó leány volt, beállították otthon a konyhába és megtanították komolyan főzni. Sajátszerü! Amilyen szenvedélyesen játszott azelőtt főzőcskét, akkora nagy ellenszenvet mutatott most a főzés tudománya iránt. Nem is volt hozzá nagy tehetsége; az ő igazi talentuma a táncban és a regényolvasásban merült ki. Nekem nagyon tetszett a kuzinom és merő stréberségből — ha szabad magamat igy kifejeznem — a lábaihoz tettem a gyomromat kisérletezés céljából. Hogy mi mindent ettem én akkoriban, azt nehéz volna elmondani. Borzadva emlékszem vissza egy palacsintára, amely olyan volt, mint a mácesz, egy turóscsuszára, amelylyel plakátot lehetett volna ragasztani, egy sült kappanra, amely

Uj Idők 1903. II.

Fölhúzta a szemöldökét s ravaszul pislantott, mint aki nagy hamisságra készül. A hasát rezegtetve, vékonyan kacagott hozzá: „hihi!“

*

Másnap hajnalban óvatosan húzódott előre két alak a p—i pagony sűrű fái között.

A rigók ébredeztek s nagy csacsogással röppentek beljebb a gyalogösvényről az erdő mélyébe, a két ember útjából.

Nehézkes férfiu volt, aki elől ment, fölfelé menet gyakran megállott s nagyokat fújt. Homlokával egyre törölgette a patakzó verítéket. Puskáját aközben is folyvást lövésre készen igyekezett tartani. Aki mögötte kullogott, azzal töltötte az időt, hogy éktelen torzarcokat vágott az előtte szuszogó férfiu zsebe felé, amelyből a híres „schweisshundnak“, Guzmannak, a megriadt ábrázata kandikált ki.

Szép őszi reggel volt. Az egész erdő mintha igaz gyöngygyel lett volna behintve, úgy csillogott harmatos díszében. Az apró kristálycseppek sziporkáztak, villogtak, tündököltek a fűvön s a lombon, minthogy a kelő nap a dombtetőn már meghintette a tájat sugarával.

A tábornok előrenyujtotta kurta nyakát s kidülleszte pápaszemes szemét. Nem is sejtette, hogy Guzmann egyre gyanakodva pislog Kancsósra, aki előveszegette a pálinkás butykosát, jót húzott belőle s aztán csufondáros némajáték kiséretében kínálgatta vele ő takszliságát.

Kriegsdonnerwetter csak azt érezte, hogy féltett kutyája valósággal bele akar bújni, úgy furakodik lehetőleg a zsebe legfenekére. Szólania most nem volt szabad, hát csak hátra nyulogatott s halk pisszegéssel simogatta a nyughatatlan férget.

Igy haladtak egy darabig s persze azon igyekeztek, hogy minél kevesebb zajt csináljanak.

Egyszer csak a tábornok megállott s hevesen integetett hátra a kezével Kancsósnak.

Azon a ponton kanyarodott az ösvény s az erdészsegédnek előre kellett mennie, hogy meglássa, mi az az érdekes dolog, ami az aranygalléros urat úgy felizgatta.

Egy remek bakőz állott a fűvel benőtt ösvény közepén, alig hatvan lépésnyire a kővé vált vadászoktól. Fejét magasra tartotta s meglátszott rajta, hogy nagyon gyanakszik.

Az erdészsegéd villámgyorsan kapta vissza magát s a szenvedélyes vadász türelmetlenségével biztatta suttogó hangon a tábornokot: „lőjjön! lőjjön hamar!“

A tábornok fölemelte a puskáját, a bak meglátta a fegyvercső villogását s nagyot böffenve ugrott el. Abban a pillanatban pukkant a puska is.

Kancsós előre ugrott. A bak sehol sem volt. A tábornok mindazáltal lármázva bizonygatta: megvan! meg kell lenni! és futvást futott oda, ahol a bak állott volt az imént.

Utközben kiesett valami a zsebéből s nagyot nyekkent. Guzmann volt. A bakarasznyi bestia szörnyen meg lehetett illetődve, mert a fülét lecsapva, farkát behúzva loholt a gazdája után s untalan hátrapislogott, hogy vajjon nem jön-e Kancsós a kulacscsal.

— Also Guzmann, such'-such! — biztatta a tábornok a takszlit s maga is berohant a bokrok közé, ahol a bakot már kimúlva sejtette.

Kancsós ellenben komoran állt egy helyben s egy lépést se tett az őzbak nyomán. Csakhamar visszatért a tábornok is. Leverten szidta Guzmannt.

— Du Kerl, du várjad csak! Lásd Kancsó, hogy szégyelsz magát? mert nem megleli az őzt? No várd, te vagabund!

A remek „schweinsshund“ bizony semmit se törődött az őzzel; csak Kancsóst figyelte, ő előle oldalgott folytonosan. Mit volt mit tennie a tábornoknak: fülöncsípte s visszadugta a kabátja zsebébe.

Kancsós hazamenet is egész úton kínálgatta neki a pálinkás butykosát. A tábornok el nem tudta képzelni, mi lelheti Guzmannt, hogy annyit riadozik.

— Ma nagyon idegesen van aztat a dögöt, — magyarázta a dolgot Kancsósnak.

Alkonyatkor új területre ment a két Nimród.

Kancsós ezuttal egy hosszu fűzfavesszőt vitt magával s azzal csiklandozta a Guzmann orrát. A takszli egyre szűkölt, hogy a tábornok már-már kétségbeesett a nagy nyugtalanság miatt.

— No, no, ej no, Guzmann! maracc ottan csöndes? Elroncc mindent! — kérlelte a kutyát.

Éppen leáldozott a nap, amikor megérkeztek abba a hallgatag völgybe, ahol — amint Kancsós mondta — a nagy bikának rendes járása van.

Egy régi vaddisznóleső cölöpépítmény volt ott, a sűrű berek szélén. Kancsós fölvezette rá a tábornokot. Bent, a rengetegben, mély tülköléssel kezdték harci riadójokat az egymással vetélkedő szarvasbikák.

Tágas tisztás volt a domboldalon; az egész környék nemes vadja mind ebben az irányban járt le a patakhoz, hogy a szomját oltsa.

— A szarvasnak ott kell kijönnie, körülbelül annál a bükkfánál. Ott vezet a tehenek csapája, — súgta Kancsós a vendég úrnak.

Guzmann kidugta az orrát, talán hogy ő is hallja, miről van szó. De meglátta Kancsós kezében a butykost s rögtön eltünt megint a mély kabátzsebben.

Az ősz esti ragyogása már csak a dombtetőn levő fák sudarát érintette. A hajlatos gerinc alatt minden abba a kellemes zöld homályba burkolódzott, amely ezek változattal játszik s folytonosan s fokozatosan erősödik az erdők fái közt, mielőtt egészen bealkonyodnék.

A magasban egy ölyv vilyogott és otromba, nehézkes röpüléssel szelte keresztül a kék levegőt. Az erdő valamelyik magányos tölgyéről egy szürke varju indult neki nagy károgással az égnek s veszettül lármázva vette üldözőbe az erős orvmadarat.

A vaddisznóles fölött, a sűrűben, megszólalt egy bika; bőgése olyan volt, mint a riasztó kürt hangja.

Kancsós rátette a kezét a tábornok vállára.

— Ne moccanjon, súgta, a bika mindjárt itt lesz.

Egyáltalában nem lehetett belátni a domboldalt borító fák sűrűjébe, pedig alkalmasint érdemes lett volna. Rövid idő óta nagy dolgok történtek ott. Nehéz, nagy állatok robogása hallatszott. Hol elindultak, hol újra megállottak. Időnkint minden elcsöndesült. Azután szinte rohamosan kezdődött megint a vándorlás, amelynek a lármája egyre közeledett.

A vén bükkfa alatt most egy símafejü, mozgófülü állat jelent meg. Egy nagy szarvastehén. A tábornok már emelte a puskáját, de Kancsós lenyomta a karját. Az éber állat ebből semmit sem vett észre.

Néhány perc mulva több szarvastehén is jött a tisztásra. Utoljára egy gyönyörü üsző ugrott elő, nyomában az udvarló bikával. A daliás férfierő tökéletes jelképe volt ez a hatalmas állat. Nyakát barnás sörény borította; agancsa oly szélesen állott szét, mint két kitárt kar.

A tábornok a Kancsós biztatására remegő kézzel vette célba a világszép állatot s meghúzta a ravaszt.

Kettős dörrenés hallatszott, mintha mindakét cső egyszerre sült volna el, gyorsan, egymás után. (Kancsós tudniillik hátul majdnem ugyanabban a pillanatba lőtt, mikor a tábornok úr.)

A hatalmas bika nyomban összeesett, a tehenek pedig robogva vágtattak el, vissza az erdőbe.

— Ni, Kancsós, ni! — kiáltozott a generális és önkivületben rohant ki helyéről. Amikor a szarvashoz ért, a megtörtszemü vad éppen utolsót rúgott.

Ott feküdt erdeink királya, mozdulatlanul a puha gyepen, még így, halálában is utólérhetetlen szépségében.

tésztához hasonlított és egy borjuvesésre, amely semmihez sem hasonlított. A kisérletezésnek egy katasztrófa vetett véget. A kuzinom meg akarta lepni édesapját a nevenapja alkalmából grilliage-tortával. A meglepetés nagyobb volt, mint várni lehetett, mert a torta sötétbarna, mondhatnám azt is, hogy világos-fekete lett, az íze pedig keserü volt. A tortából senki sem mert enni és az eredmény a nagynéném részéről kemény erkölcsi prédikáció, a kuzinom részéről pedig valóságos könyzápor lett. Megsajnáltam szegény leányt — női könyeknek soha sem tudtam ellentállani — és hogy némileg rehabilitáljam és visszaadjam neki önérzetét, egy ültő helyemben megettem az egész tortát. Rákövetkező éjjel igen beteg lettem. A doktor heves rézoxidmérgezést konstatált rajtam. A vizsgálat kiderítette, hogy a jövendő háziasszony rosszul cinnezett rézedényben készítette a tortát. Ezzel véget ért első szerelmem és véget törzsvendégi pályafutásom második felvonása is.

A harmadik egyetemi éveimmel kezdődik és sajnos, ma is tart. Gyorsan váltakozó színhelye a budapesti vendéglők és kaszinók ebédlői. Ezt a korszakot a gyomorhurut ellen való opportunus védekezés korszakának lehetne nevezni. A törzsvendég mindent elkövet, amit az önfentartás ösztöne sugall neki. Nyájasan köszönget a vendéglősnének, nagy érdeklődést jelez gyermekeinek tanulmányai iránt, alkalom adtán megszólítással tünteti ki a szakácsnét és körülményesen megbeszéli a lóversenytippeket az ételhordó pincérrel. A népszerűség hajhászása azonban csak kivételesen jár eredménynyel. Tudok rá esetet, amikor az elrontott ételt, amelyet három átfutó vendég már méltatlankodva visszaküldött a konyhába, odaküldik a népszerü törzsvendégnek, mondván: Ő finom jó úr, ő nem csinál skandalumot, a béke kedvéért megeszi a patkószeget is. Legjobb dolga van az én tapasztalásom szerint a törzsvendégnek olyan ebédlőben, ahol a pincérek rossz viszonyban vannak a szakácsnéval. Ott merő maliciából a vendég pártjára állanak, hogy megbosszantsák a konyha zsarnokát. Tudok olyan esetet, amikor a pincér udvarias mosolylyal a vendég elé állította az ételt, aztán halkan, hogy meg ne hallja a borfiu, odasugta neki:

— Méltóztassék kérem a fejemhez vágni, mert olyan kemény, mint a csizma talpa.

Pályafutásomból levontam a következő tanulságot: Jó volna, ha a sajtó a nyilvános kritika jogát kiterjesztené a nyilvános étkező helyekre is. Ez korán sem olyan merész ötlet, mint első pillanatra látszik. A sajtó, azzal a szeszszel, hogy megvédi az esztetika és a közönség magasabb érdekeit, kemény birálat alá veszi a művészet és az irodalom minden termékét. Pedig a rossz szobortól, amelyet valamelyik nyilvános téren felállítanak, senki sem kap gyomorkatarust, a rossz színműtől pedig, amelyet előadnak, senkinek sem romlik meg a munka és életkedve. Milyen serkentő hatása lehetne példának okáért az összes konyhavirtuózokra egy kis művészi hírnek, amely ilyen formában látna napvilágot valamelyik előkelő lapban: „Az X-vendéglő főszakácsa új tortát talált ki, amelyet Hunnia-tortának nevezett el. Sajnálattal konstatáljuk, hogy ami a tortában új, az nem jó, ami pedig jó, az nem új. Egy réteg csokoládé, egy réteg tészta, megint egy réteg tészta — és így tovább. Mikor fognak már konyhaművészeink az elavult tradiciókkal szakítani és új irányban, eredeti csapáson haladni?"

Egy másik művészi hír: „Az N-vendéglőben ujabban Károlyi-rostélyos néven kesernyés rántással leöntött, tegnapról maradt főtt marhahúst tálalnak a vendégeknek. A hajdan nagyhírü vendéglő ezzel elérte a művészi züllés utolsó fokát is. Úgylátszik, a nagy dekadenciát az a körülmény okozza, hogy a vendéglői konyhában az elaggott szakácsnénak még mindig sikerül ifjabb és tehetségesebb erők érvényesülését megakadályoznia."

SMIGELSZKY OKTÁV: FRESKÓKARTÓN

Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításából

Fontosabb alkalmakkor, például ünnepi lakomák után, egész tárcát lehetne szentelni egy-egy szakács művészi produkciójának. Példának okáért: „Az Imperial-szállóban tegnap tartották meg az új államtitkár tiszteletére rendezett bankettet. Gasztronómiai tudósítónk erről a következőket jelenti nekünk: A vacsorát consommé nyitotta meg. Emberemlékezet óta minden bankettet consommével nyitnak meg. Sebaj! Súlyosabb beszámítás alá esik, hogy a leves után tokot szolgáltak föl tatármártássa. Ezzel a fogással vezették be tudvalevőleg a paradicsomi bankettet is, amelyet Ádám a teremtés hetedik napján adott. Ilyen előzmények után legkevésbbé sem meglepő, hogy harmadik fogásnak vesepecsenyét hoztak, a mellőzhetetlen idei borsófőzelékkel. Micsoda szegényes fantázia! Jött aztán a kappan francia salátával és kompóttal. Kegyelettel köszöntünk, óh örökéletü kappan, miként nagyapáink is köszöntötték már! Méltó társad a parfait, amelyet azonban a vendégek nagy része már pisszegéssel fogadott. Ami az előadást illeti, konstatálnunk kell, hogy a vesepecsenye kemény, a kappan pedig hideg állapotban került az asztalra. A rendetlen kiszolgálás teljessé tette az erkölcsi bukást."

Azt hiszem, a nyilvános kritika, ha ilyen formában ellenőrizné a szakácsművészet termékeit, áldásossá lenne az emberiség ama részére, amely az élet küzdelmében nyert sebeit a nyilvános étkező helyeken kénytelen gyógyítani.

Nem *fejezem* be elmefuttatásomat, de abbahagyom, mert tudom, hogy hallgatóim egy fontos kötelesség előtt állanak: itéletet kell mondaniok a mai közvacsora művészeti színvonaláról.

Pókhálószálak

Részlet Szikra „Káprázat" című vígjátékából

Milotay Endre először látogatja meg Csomboryékat, amióta azok Budapesten tartózkodnak. Az öreg Csombory elmondta neki, hogy mily különös társaság jár hozzájuk és mennyire ellenére van a dolog. Aztán elmegy, hogy átöltözködjék a felesége „mágnás-zsurjára". Milotay egy pillanatig magára marad, aztán bejön Viola, akit ő még mindig nagyon szeret. A köztük lefolyó jelenetet adjuk mutatóba Szikra darabjából.

MILOTAY *(a távozó Csombory után néz)*. Igaza van, legokosabb a dolgok fejlődését kivárni. De milyen keserves föladat! Hiszen ősz idején könnyü gátakat építeni, hanem tavasszal? Hanem nekem?! amikor olyan őrülten szerettem azt a leányt! *(Viola benéz az ajtón.)* Hm... vigyázat.

VIOLA *(örömmel)*. Bandi! Isten hozott!... *(Mindkét kezét oda nyújtja.)*

MILOTAY. Milyen szépek vagyunk ma!...

VIOLA *(forog, hogy ruháját érvényre juttassa)*. Ugy-e? Hja, ma nagy nap lészen.

MILOTAY *(közönyösen)*. Ah, igen. Tudom. Mariot várod.

VIOLA. Igen. Reménylem, ma igazán megbarátkoztok?

MILOTAY. Reménylem én is.

VIOLA *(nevet)*. Te... Emlékszel, milyen dühös voltál reá?

MILOTAY *(ugyanúgy)*. De milyen dühös! Ugy-e milyen nevetséges, ostoba is az ember, ha...

VIOLA *(szavába vág)*... ha fiatal.

MILOTAY. Igen, éppen azt akartam mondani, — ha fiatal...

VIOLA. De most már mindaketten megokosodtunk ugy-e? Áll az alkü?

MILOTAY. Hogyne, de egy föltétel mellett...

VIOLA. És az?

MILOTAY. Hogy te teljesen a... a gyóntatódnak fogsz tekinteni.

VIOLA. Gyóntatónak?... Nem. Az túlságosan ünnepélyes, komoly idegen valami, én mást mondok, én téged az én eleven naplómnak foglak tekinteni, jó?

MILOTAY. Akinek minden legtitkosabb gondolatodat el fogod mondani?

VIOLA *(mindkét kezét megfogja, a szemébe néz)*. Akinek minden legtitkosabb gondolataimat el fogom mondani... Igérem!

MILOTAY *(elfordul, hogy Viola ne lássa, mennyire szenved, de Viola jókedvü nevetése nyugalomra kényszeríti)*.

VIOLA *(nevet)*. Kifogtam magán tisztelt uram: A napló nem dorgálhat, nem preceptoroskodhatik...

MILOTAY. Azt ne hidd! Csakhogy én nem fogok többé dorgálni, se mint napló, se mint jó barát, se mint... mint — rokon.

VIOLA. Na tudod, úgy néha néha rámfér ezután is, csak nem Mariot illetőleg, ugy-e nem?

MILOTAY. Semmiesetre... És most, hogy teljesen tisztázzuk álláspontjainkat, gyere ülj ide mellém és beszélj... Pepegj... hadd hallom azt a te csicsergő... *(Viola meglepetve néz rá.)* Hát tehetek én róla, hogy csicsergő hangod van? ezt még a legöregebb naplónak is muszáj volna elismerni...

VIOLA. Na látod és mégis én úgy emlékszem, hogy régen nem a jóleső igazságot mondogattad...

MILOTAY. Hja régen?... Tudod, hajdan és most között az a különbség, ami az apa és a nagybácsi között van. Az apa szigoru, mert a gyermeket magának neveli, de a nagybácsi kényeztethet, ahogy neki tetszik...

VIOLA. Persze!... Mert semmi köze ahhoz, hogy később, amikor az az elkényeztetett gyermek felnőtt, valaki más hogyan fog vele boldogulni...

MILOTAY *(álmodozva)*. Boldogulni... *(Összeszedi magát.)* Viola, amíg a vendégek jönnek, ha ugyan jönnek.

VIOLA. Biztosan. Mama tudtul adta új barátnőinknek, hogy ma eljő Mario. Így tehát biztosak lehetünk róla, hogy még azok is eljönnek, akik eddig csak úgy félvállról köszöntek.

MILOTAY. Ah? Olyan kiváncsiak?

VIOLA. Nem, hanem annyira vágynak a herceget visszahódítani tőlem. De nem lehet ám! Olyan nagyszerü ezt megfigyelni, az irígységet szítani és győzni!

MILOTAY. Veszedelmes játék. De mit szólnál hozzá, ha míg magunk lehetünk, megkezdenéd a naplóírást?...

VIOLA. Helyes. I-ső fejezet...

MILOTAY. A témát ez egyszer én adom meg. Szabad? Viola! Mondd meg igaz lelkedre, szereted azt a... herceget?

VIOLA. Minő kérdés? Már hogyne szeretném. Ha látnád a leveleit! Sokszor azt kell hinnem, hogy csupa aszbesztlapokra ír, különben bizony Isten lángot kellene fogni levelének az első tíz szónál. *(Önkéntelen, szemrehányással hangjában.)* És ha azt hiszed, hogy ez nem jól esik egy leánynak, akkor nagyon csalódol.

MILOTAY.... Hm... De... de ez a kis kielégített hiuság nem lehet szerelmed alapját?

VIOLA. Nem is. Biztos vagyok benne, hogy anélkül is szeretném.

MILOTAY.... Viola!... *(Csendesedve.)* Csak folytasd kérlek, csupa napló vagyok...

VIOLA. Mario olyan gyöngéd! Minden szeszélyem parancs előtte, a gondolataimat is ellesi.

MILOTAY. Hisz nem is ösmer?

VIOLA. Dehogy nem, volt nálunk már vagy négyszer... *(Fényképeket vesz elő.)* Várj csak, megmutatom a kastélyait. Nézd. Ez itt az olaszországi ősi fészek.

MILOTAY. Egy csonka torony, meg egy romhalmaz, ennyi az egész?

VIOLA. Annál regényesebb! Te, ha tudnád! milyen gyönyörü várkisasszonyokat és epedő leventéket tudok én oda képzelni.

MILOTAY. Romantika!

VIOLA. Tisztelt napló úr! Nem kértem széljegyzeteket!... De nézd, ez itt Varasdmegyében levő kastélya. Ugy-e szép? És mekkora lehet! Ez benne az ebédlő. Látod? A falakat címerek borítják.

MILOTAY. Címeres ebédlő? az másnak is lehet, amilyen nagy csak tetszik...

VIOLA. De az mégis más.

MILOTAY *(félre)*. Anyja leánya! Hja, ha az nem volna!

VIOLA. De azért ne hidd, hogy Marioban a herceget szeretem, eszembe sem jut.

MILOTAY. Öntudatlanul állasz nevének a varázsa alatt.

VIOLA. Tagadhatatlanul jól esik, hogy ősei a történelem lapjaira vannak jegyezve, hogy Tirindeli...

MILOTAY. Viola! Az Istenért! Már a családi legendákat is tudod? Na hát ez szörnyűség! *(Csengetés. Viola háttérbe megy, hogy a fényképeket elrakja.)*

MILOTAY *(félre)*. Ősi vár? Legendák? Hős tettek? Hát nem megőrülni való dolog ez?... Amíg csak azt gondoltam, hogy azt az embert magáért szereti, reméltem, hittem, hogy visszahódítom, mert valaha engem szeretett... tudom, hogy szeretett... Óh! Istenem!... De most mi ellen harcoljak? Mitől védekezzem?... Mennyivel könnyebb köteleket szétvágni, mint pókhálószálakat!

Oct. S m i g e l s c h i

festő

Petr. Trans. 1938
516 .-17-18 l.-524 l, 525 l.
526-l 527-28 l.

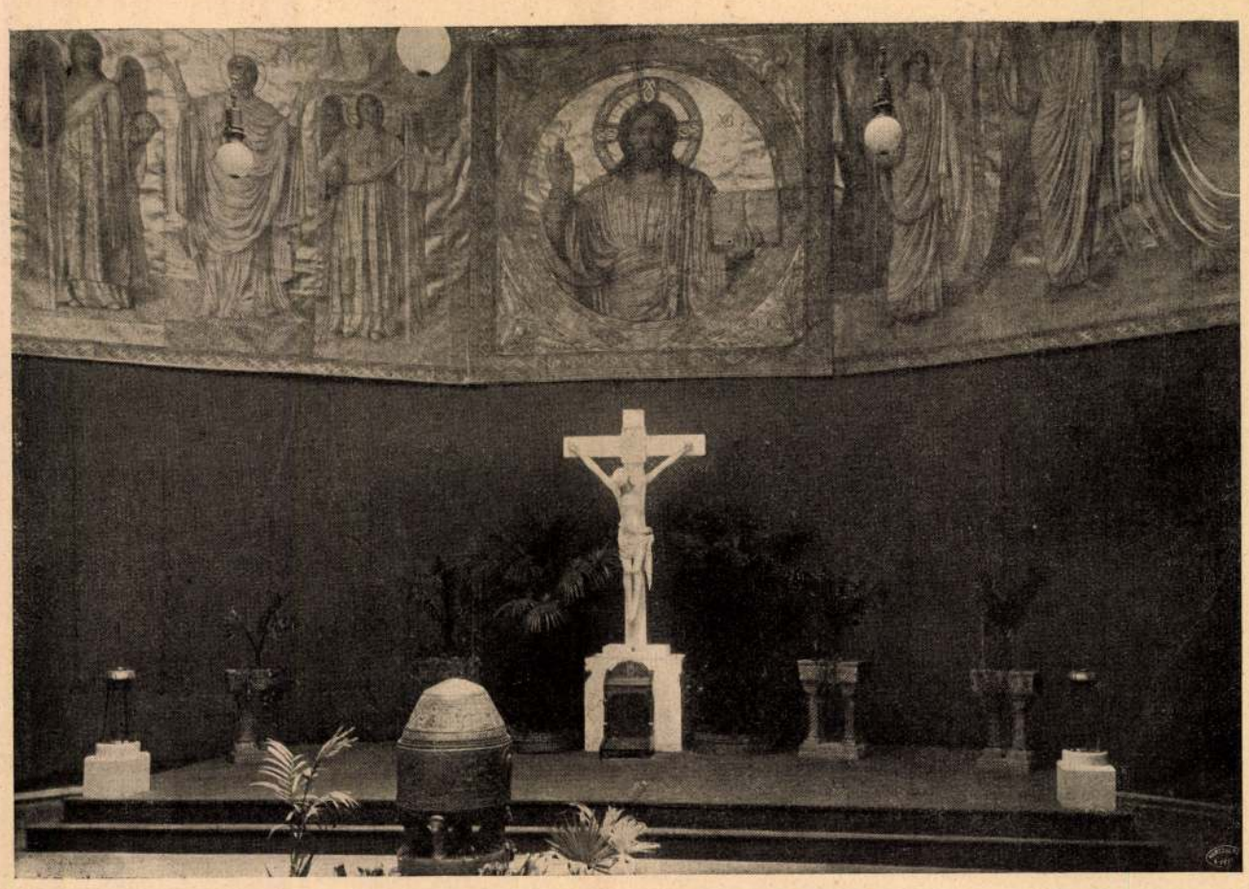

Egyházművészeti kiállítás a Műcsarnokban. Fönt Smigelszki fresko-kartonjai, középen Fadrusz feszülete, lent elől Lajta bronz-ampolnája

rizmust. És hogy ennek a nagy műnek, amelyben minden elképzelhető kritikát, problémát és új irányt összekögitek, egy kis aktuális fűszere is legyen, egy szoknyavadász erseket fogok szerepeltetni benne, aki a leghajmeresztőbb gazságokat követi el a közéletben, csak azért, hogy minél több nőt ejthessen meg, a legördögibb furfanggal és a legrémesebb lelketlenséggel. Ezt a szoknyavadász érseket pedig olyan külsőségekkel fogom fölruházni, hogy minden néző azonnal lássa, kit pellengérezek ki, noha még egyelőre magam se tudom, melyik főpapnak juttassam ezt a csinos szerepet. Mindegy, akármelyiknek; egyik se fog belehalni. Hja, csak mások megrövidülésével juthat hozzá az ember valamihez! Aki bírja, az marja. Igen, meg kell csinálnom ezt a színdarabot; csak egy színdarab ránthat ki a vízből.

Ahogy elkészült a tervével, eszébe jutott III. Rikárd király híres monológja: „Elvégezém, hogy gazember leszek." Mosolygott, és szívébe visszaszállt a béke.

Akkor este vídámabb lélekkel csókolta sorra öt gyermekét, akik a paraj-főzeléket szépen megköszönték neki.

Nemsokára már az igazak álmát aludta. Ágya felől elszállt a gond, mely éjjelenkint több mint tíz év óta vigyorgott le rá a plafond sarkában sötétlő, sűrű pókhálóból. A nedves kis lakásba beköltözött az isteni reménység.

II.

— A dolog egy kicsit merész, — szólt Légváry Artur a színházigazgatóhoz, amikor átnyujtotta neki a „Szerelmes érsek"-et, — de ha meg akarjuk írni a igazságot, akkor nem köntörfalazhatunk.

— Persze, persze, — felelt amaz, olyan hangon, amely nem igen titkolta a legnagyobbfoku bizalmatlanságot.

A színházigazgatónak akkor véletlenül három darabja bukott meg egymás után. Szükségben az ördög legyeket fog; az igazgató tehát, új és jobb sütetet keresgélve, hamarosan elolvasta még a „Szerelmes érsek"-et is. Elolvasta és elkábult. Ennyi gyűlölködést, ennyi epés mérget és egyéb keserűséget még nem talált együtt rövid százhúsz oldalon.

Magához hivatta Légváryt és közölte vele, hogy elő akarja adatni a darabját.

— Gyomron fogja rúgni a közönséget, mi? — kérdezősködött a boldog szerző.

— Gyomron fogja rúgni, — felelt az igazgató meggyőződéssel. — Erős dolog, méreg erős dolog; mintha csak Strindberg írta volna. Nekem csak egy nem tetszik benne.

— S mi az?

— Az érsek. Tudja, a papok ma már csinálhatnak akármit, a közönség nem bánja. Furcsa; de ennyire megváltoztak az idők. Azért az érsek helyébe miniszter kell tenni. A politika még izgatja a közönséget. S aztán: liliomtiprás közpénzből, ez már valami.

— De hiszen akkor újra kellene írnom az egész darabot!

— Dehogy! A főszereplő talár helyett kabátban fog megjelenni s a szövegben eminenciád helyett kegyelmes urat mondanak; ennyi az egész. Hozzá se kell nyúlnia a darabhoz; Govrik, a titkárom, meg fogja csinálni a szükséges változtatást, ha ön beleegyezik.

— Igen, de akkor elesnek a személyes vonatkozások.

— Keresünk más, alkalmas személyt, akire tetszése szerint célozgathatunk. Azt hiszi, a miniszterek közt nem akad akárhány ismert szoknyavadász? Ha a maiak közt nincs ilyen, kiválasztunk egyet a régiek közül. A temérdek volt miniszter közül akármire találunk példát. Govrik majd keres, hogy önnek ne kelljen fáradnia. Megjegyzem, hogy a liliomtipró miniszter, aki egy részvétreméltó asszonynak az életét teszi pokollá, diabólikusabb alak, mint az érsek, aki végre is nem csal meg senkit.

Uj Idők 1908. XIV. 39 sz.

Búcsu

Eljött az ősz, madár is elszállt —
Isten veled!
Forgó szél elseperte tőlem
Szerelmedet.

Hogy jött? Hogy ment? Ki mondhatná meg?
Virág ha vész
Fejét lehajtja, fonnyad, szárad,
Ez az egész.

Előbb ha szóltál, hangod lágy volt,
Mostan szavad
Hideg, kemény lett, szívem tőle
Majd meghasad.

Vágyó szemem réten virágot
Már nem talál,
A hegyen túl, hózivatarban
Int a halál.

És zúg az erdő minden fája
Vihar alatt,
Haragos, durva szélvész járja
Az ágakat.

A nyári ég világos kékje
Fejünk felett
Szürkére vált — tavaszból ősz lett — — —
Isten veled!

Czóbel Minka

Egy színdarab története

Irta Ambrus Zoltán

— Majd bolond leszek! . . . — kiáltott föl magában Légváry Artúr, az író, vagy valljuk meg őszinten: Langer Antal, gázgyári tisztviselő (így alighanem többen ismerik).

Magában volt, a dolgozószobájának nevezett vacok divánján, de azért igazán fölkiáltott, — olyan erővel tört ki belőle az elkeseredés.

— Majd bolond leszek! . . . — ismételgette valamivel csöndesebben, kissé fáradtan, kissé panaszosan.

Aztán folytatta a magával való beszélgetést, de már nem hangosan:

— Majd bolond leszek a vén természetről írni verseket, a rózsákról, a csillagokról, meg az öreg, elavult, ósdi szerelemről! Majd bolond leszek emberi indulatokról és emberi gyöngeségekről fecsegni a regényeimben, alakokat rajzolgatni, piszmogni, ahelyett, hogy szabadjára bocsássam a képzelődésemet és a tollamat! Majd bolond leszek jellemekből, történetekből és helyzetekből építgetni föl színdarabot, a már régen elrongyolódott recipe szerint! Mintha bizony nem tudnám, hogy mi kell a sokaságnak! Mintha én nem volnék képes megcsinálni ugyanazt, amit más! Mintha én volnék az egyetlen, aki nem tud haladni a korral! Mintha én nem tudnék úgy írni, ahogyan a legujabb divat kívánja!

Fölkelt a divánról, le- s följárt cellájában és így dohogott:

— Én is tudok homályosan beteges és betegesen homályos lenni, ha akarok. Én is tudok érthetetlen fájdalmakat tettetni, sátáni izgatottságban tombolni és tobzódni, félisteni mámort mímelni, fenségesen összefüggéstelenül handabandázni, színekben és szavakban kéjelegni, új ritmusokat kieszelni és duhajul művészien zenegni. Én is tudok tótágast álló erkölcstant és az igazság címén szeszélyes világmegitélést vágni bele a burzsoá pofájába és én is tudok a rohanvást haladó nyugtalan lelkekkel madárnyelven kacérkodni, új szempontokat horgászva ki az új idegességekből. Én is tudok új meg új pápaszemeket találni, ellene fordulni mindannak, ami eddig volt, problémákat rúgni bele a társadalom gyomrába, új életszemlélettel tüntetni és új formákat csavargatni ki a régiekből. Szóval én is tudok szépen, divatosan, tetszetősen, hatásosan írni, csak akarnom kell.

Leült az íróasztalához, hogy majd megírja a tárcáját. A tárca így kezdődött:

— Ibolyaszínü protozoák szövevényes rianásaiból meleg csengésü amulet kénköves fénye lobog föl az Achilleion temperált onyx-lépcsőin . . .

Ez a kezdet most már nem elégítette ki.

— Szép, szép, de nem elég modern, — bírálta le magát.

Összetépte a papirost és tovább tépelődött.

Légváry Artur, vagy igazi nevén: Langer Antal már vagy tizenöt év óta ontotta a betűt, minden délelőtt, délután és este, előbb a gázgyárban, később pedig otthon, a zárkájában, anélkül, hogy ezzel a kitartó munkássággal valami számbavehető sikert ért volna el. A gázgyárban, ahol álmodozó, tehát nem eléggé józan, hibás léleknek tartották, nem tudott előre jutni, az irodalomban pedig a Légváry Artúr név sehogyse akart népszerűvé válni.

A színdarabjai azt a bizonyos erkölcsi sikert aratták, amelyet a közfelfogás szégyenletesebbnek tart bármely erkölcstelenségnél. A verskötetéit és a regényeit pedig úgy nem vették észre, mintha úri társaságban valami nagy illetlenséget követett volna el.

Langer Antal nem érte be azzal, hogy az idők folyamán a napi ujságok a negyvenezer magyar író közül Légváry Artúrt is előléptették a tizezer kiváló magyar írók közé; ennél többre vágyott. De hiába. Tizenöt évi munkásságának egyetlen kézzelfogható eredménye az az árverési hirdetés volt, amelyet az imént tett le az asztalára s amelyet azóta hol fölvett, hol letett, majd megint fölvett és újra meg újra elolvasott, mintha nem győzne eleget gvönyörködni benne.

— Ez így nem megy, — folytatta a magával való beszélgetést, — ez így nem mehet tovább, mert így végül éhen kell halnom. Végre is az embernek nemcsak kötelezettségei vannak a társadalommal, és kötelességei a tulajdon lelkiismeretével szemben, hanem joga is van, legalább ahhoz, hogy megélhessen. Valamit kell csinálnom. Minthogy pedig minden bajomat az okozta, hogy eddig úgy dolgoztam, ahogyan gondolkoztam és éreztem, ahogyan az isten tudnom adta, világos, hogy mindenekelőtt szakítanom kell ezzel a naivitással, mondjuk ki: szakítanom kell a művészi lelkiismeretemmel. Ezentúl nem úgy fogok dolgozni, ahogy a lelkem sugallja, hanem, ahogyan hasznos.

És hosszas tünődés után így állapította meg a programmját:

— Színdarabot fogok írni, amelyben agyba-főbe fogom pofozni a burzsoá-fölfogást, leköpök minden tekintélyt és megtámadok mindent, amit a jámborok tiszteletben tartanak, azt is, amit már nem tartanak tiszteletben, mindent, ami már megszokott, mindent, ami már ismeretes. Meg fogom támadni benne mindazt, ami még lábon van és megtámadható: a hazához való ragaszkodást, a vallást, az erkölcsöt, a burzsoá-tisztességet, a haladás-ellenes önzetlenséget, a buta lágyszívüséget és jóságot, valamennyi társadalmi osztályt, a házasság intézményét, a nőket; semmit se fogok kifelejteni. Meg fogok támadni mindent és mindennek az ellenkezőjét is. A szociálizmust csak úgy, mint a militá-

[redacted] % *kamat*

Pesti Magyar

LEJÁRAT		Kamat nap	Kamatszám	ÖSSZEG	
év, hó	nap			Pengő	f.
1933. okt	3.			30,000	—
1933. okt	16.			27509	97
1933. okt	16.			1.2181	26
				44941	23

SMIGELSCHI, *Oktáv*, festő. * Nagyludas 1866 márc. 21. † Budapest 1912 nov. 9. Itt végezte tanulmányait s rajztanári elfoglaltsága mellett nagyarányú tanulmányokat végzett a gör. kel. templomfestés terén. Ezek alapján festett ki több templomot (pl. Balázsfalva, Csákova, a nagyszebeni székesegyház nagy része stb.), az újbizánci és Székely Bertalan stílusa egyesítése alapján. 1913. a Műcsarnok hagyatéki kiállítást rendezett műveiből. Jeremiás próféta és Krisztus c. égetett agyagképei és pasztell önarcképe a Szépműv. Múz.-ban vannak.

K. Gy. II. 454 l

KELET

év, hó nap

Hivatkozás

TÉTEL

1908.

247. SMIGELSCHI OKTÁV.
A BALÁZSFALVI ÉRSEKI SZÉKESEGYHÁZ
FRESKÓDÍSZÉHEZ KÉSZÜLT TERVEZET.

EGYHÁZMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS.

PROJET DE FRESQUES POUR LA
CATHÉDRALE DE BALÁZSFALVA.

245.

246.

245—246. HIMZETT MISEMONDÓRUHÁK.
TERVEZTE: HOLLÓSY MÁRIA.
KÉSZÜLTEK A POZSONYI IZABELLA HÁZIIPAR EGYESÜLET CIFFERI HIMZŐISKOLÁJÁBAN.

CHASUBLES BRODÉES.

Smigelschi Oktav

CSABA IMRE.

313 Intérieur. Olajf. Magánt.

EDVI ILLÉS ALADÁR.

314 Levélhullás. Olajf. Eladó.

MÁNYAI JÓZSEF.

315 Hollandus intérieur. Olajf. Eladó.

SMIGELSCHI OKTÁV.

316 Próféta, mellkép. Cementmárvány-inkrusztáció. Eladó.

317 Püspökök (falképrészlet). Cementmárvány-inkrusztáció. Magánt.

318 Krisztus. Mellkép. Cementmárvány-inkrusztáció. (Szerző által feltalált új falfestészeti technika. A festékréteg [színezett cement] $^1/_2$ cm vastagságban lesz a vasszerkezetű cementlapra felrakva, márványlapok módjára csiszolva és akármely falburkolathoz hasonlóan falba eresztve). Eladó.

319 Szent Imre herceg látogatása a pannonhalmi monostorban. Saját technikája szerint a római magyar művészházban készített falfestmény, a Fraknói Vilmos c. püspök által a budai Rákóczi-collegium temploma számára megrendelt képsorozatból. Cementmárvány-inkrusztáció. Magánt.

ISTÓK JÁNOS.

320 Anyám. Szobormű. Magánt.

ISTÓK JÁNOS.

321 Hangay Sándor. Szobormű. Magánt.

KISFALUDI STROBL ZS.

322 Hegedűs Ferenc, a m. kir. Opera tagja. Szobormű. Magánt.

LUKÁCSY LAJOS.

323 Dr. Boros József képmása. Márvány-szobormű. Eladó.

HOLLÓ BARNABÁS.

324 Mellszobor-tanulmány. Szobormű,

296 Assisi Szt. Ferenc. Márvány.
297 Gróf Apponyi Albert. Márványszobor.
298 Tanulmányfej. Bronz.
299 Vasmunkás, a Mechwart-szobor mellékalakja. Szobormű.

KISS GYÖRGY.
300 Szatir. Gipszszobormű. Eladó.

IFJ. VASTAGH GYÖRGY.
*301 Rákóczi. Bronz szobormű. Magánt.

PICK LAJOS.
302 Salome. Szobormű. Eladó.

MURÁNYI GYULA.
303 A pénzügyminiszterium palotája. (Lukács-plakett, másodoldala). Ezüst plakette. Eladó.

MURÁNYI GYULA.
304 Lukács László pénzügyminiszter. Plakett. Eladó.

JUHÁSZ GYULA.
305 Meghívók, táncz és zene. Plakett szobormű. Magánt.

CSILLAG ISTVÁN.
306 Spárta Atletikai Club plakettja, vert bronz. Szobormű. Magántulajdon.

REMÉNYI JÓZSEF.
307 A Tánc. Szobormű. Eladó.
308 Liszt Ferenc. Szobormű. Eladó.

LUKÁCSY LAJOS.
309 Síremlékrészlet. Gipsz-szobormű. Eladó.

MARGÓ EDE.
*310 Dankó Pista szegedi szobra.

GÁCH ISTVÁN.
311 Kertész-ifjú. Szobormű. Magánt.

MESTER JENŐ.
312 Herold Vilmos dán kamaraénekes.

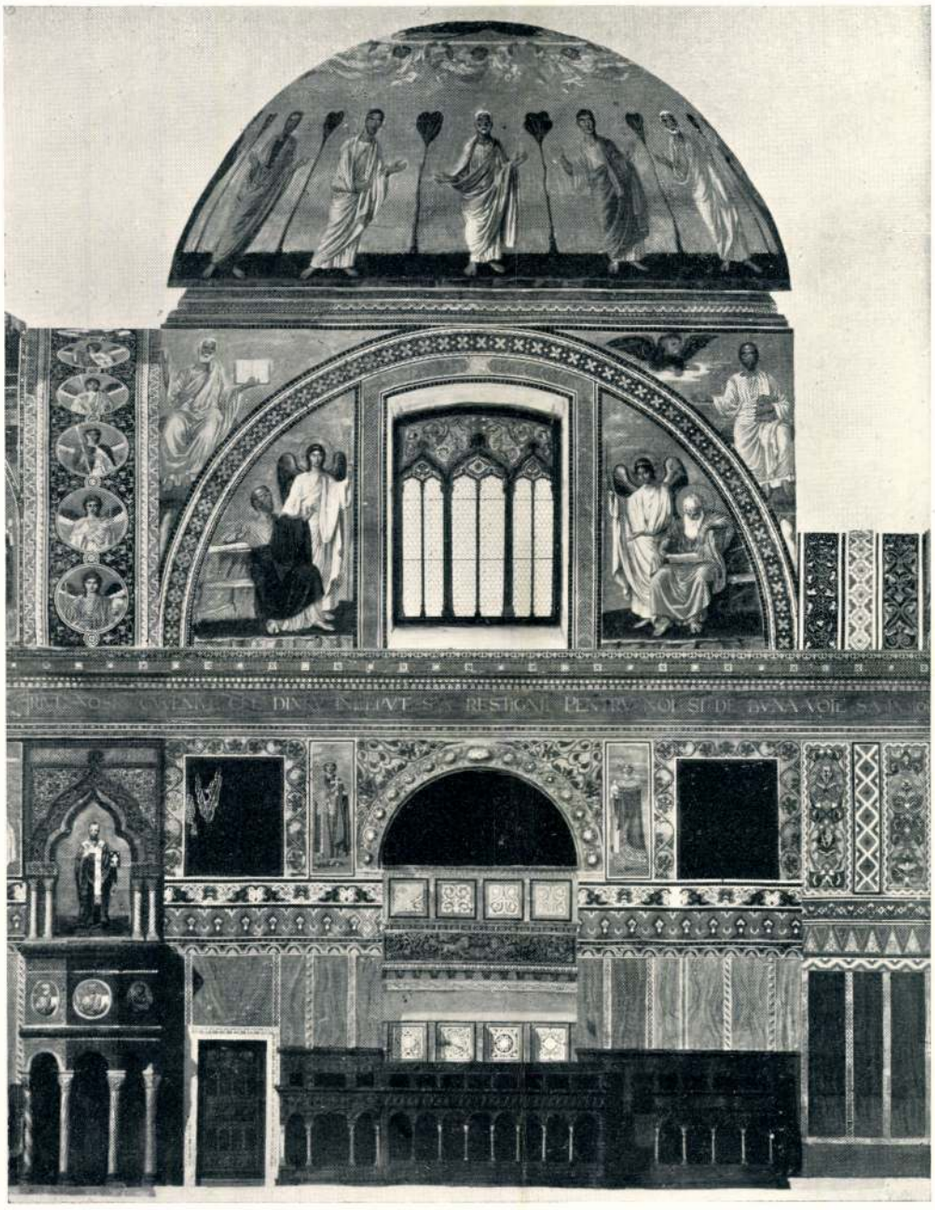

HOSSZMETSZET.
SMIGELSCHI OKTÁV.

A BALÁZSFALVI GÖR. KATH.
ÉRSEKI SZÉKESEGYHÁZ FRESKODÍSZE.

Magyar Iparművészet
1904. 37 l.

JEREMIÁS PRÓFÉTA.
(KARTON.)

SMIGELSCHI OKTÁV.

A BALÁZSFALVI GÖR. KATH.
ÉRSEKI SZÉKESEGYHÁZ FRESKODÍSZE.

KRISZTUS.
AZ ECCLESIA COELESTIN-HEZ.
(SZÍNES KARTON.)

SMIGELSCHI
OKTÁV.

A BALÁZSFALVI GÖR. KATH.
ÉRSEKI SZÉKESEGYHÁZ FRESKODÍSZE.

AZ APSIS EGYIK BOLTOZATA.
SMIGELSCHI OKTÁV.

A BALÁZSFALVI GÖR. KATH.
ÉRSEKI SZÉKESEGYHÁZ FRESKODÍSZE.

Smigelschi Oktáv

Smigelszky kartónjai.

Hatalmas kartónlapok borítják az iparművészeti palota egyik emeleti termének falait: Smigelszky Oktáv művei. A balázsfalvi egyház számára tervezte e kompozíciókat, annak falait fogják ezek a mindenképp művészi freskók diszíteni. A szerzőről, aki ezekkel a nagy művekkel most szerepel először Budapesten, aligha hallott még valamit a közönség. Erdélyben él, tanár Erzsébetvárosban. De vérbeli festő, még pedig egyenest a monumentális faldiszítésre termett. E részben kitünő hasznát vette Székely Bertalan tanításainak. A freskókartónok, amelyekből mi is közlünk mutatót, nagyvonaluak s minden ízükben megfelelnek a templom stílusa hieratikus szigoruságának. Szinte mozdulat nélkül élik ezek a szentek az örökkévalóságot, hatalmas alakjukon a dúsan komponált ruharedő monumentálisan omlik le. Azt mondanók, hogy e képek megfestett dogmák, annyira határozott, nem e földről való, megszabott és biztos az alakjuk, a kifejezésük, egész lényük. A freskókartónok jóformán egyetlen nagy kompoziciót formálnak, amely falról falra, boltívről boltívre vonul s igy bizánci komolyságával és ünnepélyességével kiválóan alkalmas a templom architektonikus tagjainak, mezőinek diszítésére. Smigelszkytől ugyancsak e teremben láttunk kisebb festményeket, természettanulmányokat is, ezek kiváló tudással készültek, külön dicséretet érdemelnek kisebb vízfestményei, amelyek az ősz s a tél hűvös, párás levegőjét, a kopasz fák nyirkoságait, a táj egész tónushatását kevés eszközzel találón adják vissza. Főereje mégis a monumentális templomdekoráció, amelynek legnehezebb problemáit is a fáradság és keresettség minden látszata nélkül oldja meg. Örvendünk, hogy a magyar művészek gárdájában e speciális feladat is ily kiváló művelőre akadt s hogy nem szorulunk ily munkáknál a sablónos külföldi dekoratőrökre.

Tépett láncok. Káprázatok

Szikra színművei. Előadásra kerültek a Nemzeti Színházban 1903 december 11-én.

Fölösleges dolog volna Szikrát most újra bemutatni az Uj Idők olvasóinak. Saját maga ezt már régen elvégezte. És ha azt mondanók, hogy finom, de metsző gúnynyal, éles megfigyeléssel, könnyedén és mégis érdekfeszitően tud írni, — ezzel nem mondanánk semmi újat. Nem is ez a kérdés. Szikra, a regényíró és novellista, első ízben próbá'kozott meg a színpadon, első színpadi kisérleteit láttuk és most arra kell felelnünk, vajjon ez a rutinos, tehetséges, jószemü iró a színpad számára is tud-e alkotni? Vajjon a színpad világítása nem túlságosan éles-e ahhoz, hogy amit jókedvü gúnynyal eltorzítva állit elénk, az a közvetlenség által ne menjen a szertelenségig? Vagyis mégegyszer: színműiró-e Szikra, vagy nem?

Őszinte választ adunk ezekre a kérdésekre, ha igennel felelünk. Igen, Szikra hivatott tollal ir a színpad számára is. Persze, ez a hivatott toll ma még nem serceg azzal a gyorsasággal és ügyességgel,

Uj Idők 1903. II.

mintha novellát vagy regényt írna. A színpad számára nem elég a tehetség, ott technika is kell. Technikát pedig csak tapasztalás által lehet szerezni. Ez a technika még nincsen meg Szikra darabjaiban, de nem kételkedünk, hogy meg fogja tanulni.

Az első darabnak cselekménye komoly. Egy nő, akit félreértés és intrika elválasztott attól, akit igazán szeret, aki egy léha, cinikus és jellemtelen férj oldalán viseli gyűlölt bilincseit: diadalmasan tépi le ezeket a láncokat és szétszakítja ezzel a konvenció és sablon ködfátyolát, amely előtte az igazságot eltakarta. Szép és nemes hangokat hallottunk, az alakok biztos kézzel vannak megrajzolva és a problema mélységes és igaz. Valóban, hányan nyögnek ezeknek a láncoknak a súlya alatt, hányan fizetnek meg egy szerencsétlen vagy elhibázott lépést egy egész élet boldogtalanságával! És mily kevésben van meg a bátorság, hogy azt mondják önmaguknak és a világnak: tévedtem, megbántam, újra kezdem. A komoly társadalmi igazságok meggyőzően és mégis könnyedén vannak szemünk elé állítva és az első darabban nem éreztük a technikának sem fogyatékosságát. A „Tépett láncoknak" nagy és megérdemelt sikere volt.

Nagy volt a sikere a „Káprázatoknak" is, ámbár a publikum egy része nem tudta magát mindjárt az író világába beletalálni. A dzsentri és arisztokrácia érintkezése a közönség előtt meglehetősen ismeretlen. Azoknak a közönséges kapaszkodásoknak a kifigurázása, amelyek szemünk előtt történnek, mindig biztosan hat. De a főúri szalonok ablakain nem láthatunk be. A stréber ujságíró vagy ügyvéd közismert és nevetséges figura, a stréber dzsentri hölgyeken csak a grófnők és bárónők mulatnak. Éppen ezért volt Szikránák nehéz dolga, amikor nemcsak egy új darabot, hanem egy új világot is hozott a közönség elé. És hogy a közönség mégis fokozatosan, mindig jobban megértette az író gondolatmenetét, hogy a végén már teljes szívvel mulatott és okult is, — az Szikra érdeme. A kabinetalakok egész sorozata vonul előttünk és mindegyik a darab komoly tendenciáját szolgálja. Mert a darabnak — tréfás és mulatságos hangja ellenére — komoly tendenciája van. A magyar társadalom rettenetes kapaszkodásába világít bele, de nem a megszokott oldalon, ahol a kikeresztelt zsidók másznak fáradságosan a kaszinó felé, hanem azon a másikon, amelyet a nagyközönség nem ismer. És éppen ezért komoly és becsületes munkát végzett az író, amikor ezzel a kérdéssel foglalkozott.

Az első darabban Gál egy rövid epizódszerepben kitünő volt. A másik darabban Vizváriné és Delli Emma, Rózsahegyi és Császár váltak ki.

P

A ghetto

Heijermans színműve. A Királyszínház premiereje

A ghetto falait rég lerombolták mindenütt. Minden bevett vallás híve szabadon mozoghat Európában. Senkit vallásos meggyőződéséért nem üldöznek. A maga istenét kiki a maga ízlése, a meggyőződése szerint szol-

80/e. **Than Mór** (1822
MÁTYÁS. Olajfestmény,

80/f. **Valentinyi János**
CIGÁNY LEÁNY. Olajfe
65—93 cm. — ZIGEUNE
J. 1871.

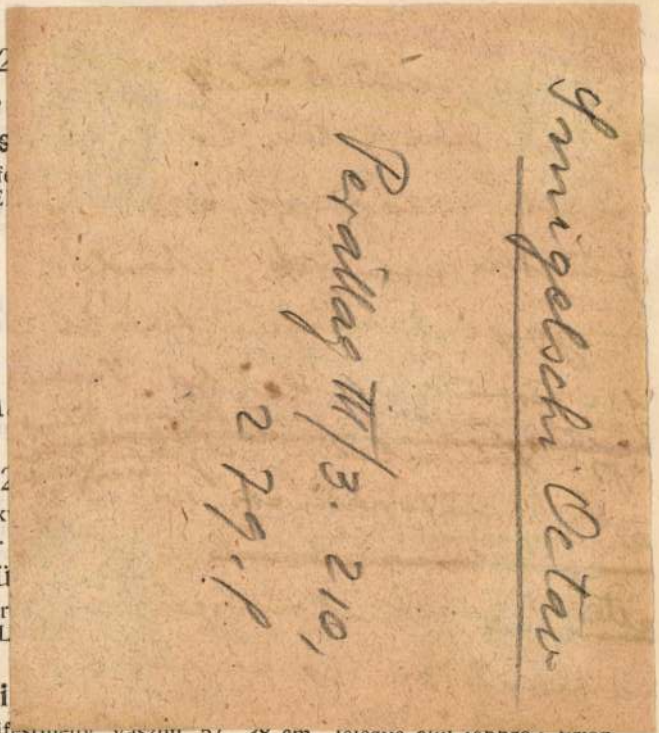

II.

A

81. **Alt, Rudolf** (1812
HINDU TEMPLOM. Ak
INDISCHER TEMPEL.

82. **Alt, Theodor** (szü
FESTŐNŐ KÉPE. Akvar
1866. Alt. — DIE MAL
18. October 1866. Alt

83. **Amerling, Friedri**
A KÉPESKÖNYV. Olajfestmény, vászon. 57—38 cm. Jelezve alul jobbra: Fried. Amerling. — DAS BILDERBUCH. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Fried. Amerling.

71. **Vastagh Géza** (1866—1917) :

A KIVERT BIKA. Akvarell. 33—50 cm. Jelezve alul jobbra : Vastagh G. — DER VERTRIEBENE STIER. Aquarell. Bezeichnet rechts unten : Vastagh G.

72. **Zombory Lajos** (szül. 1867) :

TORNAJÁTÉK. Olajfestmény, vászon. 41—70 cm. Jelezve alul jobbra : Zombory L. — TURNIER. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten : Zombory L.

73. **Glatter Ármin** (szül. 1861) :

CIGARETTÁZÓ NŐ. Olajfestmény, fa. 28—22 cm. Jelezve alul jobbra: Glatter A. — DIE RAUCHERIN. Öl auf Holz. Bezeichnet rechts unten : Glatter A.

74. **Ferenczy Károly :**

BIRKÓZÓK. Olajfestmény vászon. Jelezve alul jobbra : Ferenczy. — RINGKÄMPFER. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten : Ferenczy.

(Illusztrálva a VII. táblán.)

75. **Ismeretlen festő** (XIX. század 2. fele) :

ÁTKELÉS A HEGYI PATAKON. Olajfestmény, vászon. 89—118 cm. — UNBEKANNTE MAHLER. Öl auf Leinwand. Zweite Hälfte XIX. Jahrhundert.

76. **Brodszky Sándor** (1819—1901) :

BALATON. Olajfestmény, vászon. Hátán hagyatéki bélyegző. 79—105 cm. — PLATTENSEE. Öl auf Leinwand.

77. **Greguss Imre** (1856—1910) :

PÁZMÁNY PÉTER BIBOROS. Olajfestmény, vászon. Alul jobbra jelzés. 55—45 cm. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten.

Schmidt Lajos
életére

Bp. Gellérthegy u. 33.

Repr.

1961.

Radó Magyar építészettört. 368.
Műszaki Kiadó 1971.

Schmidt Lajos

tervezte a bp-i Gellérthegy utcai lakóépületet. 1964. 372. m. reprodukció.

Mezényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

132 p

1789 Jan. Lámdok

+R. dpl. Jóckai

Smigelski Oktáv

1905-. a nebeni ortodox Katedrális falképeit festi

M. Kiss Pál:
Romániai művészeti fejlődése
Sorsunk (Pécs) 1947.
okt. sz. 607. l.

Smigelschi Elek

Byzantinische Malerei und O. Smigelschis Malereien in der Hermannstädter rumänischen Kathedrale. Irta dr. Elias Miron Christea, Die Karpathen, II. 9.

(Művészet 1909. 141. l.)

Kiállitások, 1900-1919.

S m i g e l s c h i Oktáv,
Coulin Artur, Papp Bertalan,
Löschinger Hugó hagyatéki
kiállitása/Mücsarnok, 1914./

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
86-87.
"Négyes hagyatéki kiállitás"

S m i g e l s c h i Oktáv festő

A balázsfalvai gör.kat.templom
falképének kartonja
- illusztracio -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15 - 18.
"Smigelschi Oktav"

Müvészek, XX.sz.

S m i g e l s c h i Oktáv
festömüvész
1866 - 1912.

M Ü V E S Z E T
XIII.évf.1914.
231.
"A Társulat mult esztendeje"

MDK

Smigelschi Oktáv

Székely Bertalan, Smigelschi Oktáv mestere

Smigelschi Oktáv. Müvészet XII. évf. 1913.15-18.

MDK

Smigelschi Oktáv, 1866-1912.

Nagy Lajosnak Kolozsvári Márton és György bemutatják Szt. László szobrának mintáját, szén.

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939. jan.
42 l.

MDK

Smigelschi Oktáv

Négyes hagyatéki kiállitás. /Mücs./
Vásárlási és látogatási adatok. Művészet
XIII.évf. 1914, 86-87.

Szigetschi Oktáv

pestö

festette a budai Keleti Károly utcai II. Rákóczi Ferenc emléktemplom szentélyének két falképét: Szent Imre látogatása a szentmártonhegyi apátságban és II. Rákóczi Ferenc az Oltáriszentséggel való áldást fogadja.

Florentinum

36. l.

A templom épült 1924-26-ban

GYAKORLATOK

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.

268. "Trónoló Jézus" az Ecclesia Coelistiből. Szines karton.

Mücs-OMKT:Négyes hagyatéki kiáll. 1913.okt. Kat. 23.l. Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.

264. A balázsfalvi gör.kath. templom freskódiszitése. Karton.

266. A balázsfalvi gör.kath. templom falfestményeihez. Jeremiás, Ezsaiás próféták és Máté evangelista. Karton.

Műcs.-OMKT:Négyes hagyat.kiáll.1913.okt.Kat. 22.1. Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.

256. Angyalok kara, a nagyszebeni gör.-kel. templom falfestményeihez. Karton.

257. - 263.: Angyalok kara a gör.kel. nagyszebeni templom falfestményeihez. Karton.

265. u.a.

267, 269. u.a. 23.1.

Mücs.-OMKT: Négyes hagyat. kiáll. 1913. okt. Kat. 22.1. és 23.
Czulin A., Löschinger H., Papp Bertr., Smigelschi Oktk.

Smigelschi Oktáv, festőm.

197.	Önarckép.	Tollrajz.
198.	Vizkereszt.	Tollrajz.
199.	Cicák.	Rajz.

2o.l.

Műcs-OMKT:Négyes hagyatéki kiállitás. 1913.okt. Kat
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv MDK

Próféta, mellkép, cementmárvány inkrusztáció

Krisztus, mellkép cementmárvány inkrusztáció

Szt.Imre látogatása a pannonhalmi monostorban

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MNK

Smigelschi Oktáv. festőm.

193.	Trónoló Madonna angyalokkal.	Szinvázlat.
194.	Selmecbánxai részlet.	Vizf.
195.	Arckép.	Rajz.
196.	Éneklő gyermekek.	Tollrajz.

19.

Mücs-OMKT:Négyes hagyatéki kiállitás. 1913.okt. Kat.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.,szobr.

457. Smigelschi Kornél,arcképe. -

458. Halál angyala. Olf.

Műcs-OMKT: Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat. 29.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv,

egy-egy lappal szerepelt a gyüjteményben.

Müvészet.1918. 23.1.

Smigelschi Ortáv, festőművész.

455. Trónoló Madonna. Tempera.

456. Tanulmány. Pastell.

Műcs-OMKT: Négyes hagyat. kiáll. 1913.okt. Kat. 29.l.
Coulin A., Löschinger Hugó, Papp Bert., Smigelschi Ort.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőművész.

453. Önarckép. Olf.

454. Falusi ember. "

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat. 29.1.
Coulin A., Löschinger Hugó, Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.szobr.

451. Falusi emberek, tanulmány. Olf.

452. Smigelschi Anna arcképe. "

Műcs-OMKT: Négyes hagyat. kiáll. 1913. okt. Kat. 29.l.
Coulin A., Löschinger Hugó, Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm. szobr.

449.	Smigelschi Mihály arcképe.	Olf.
450.	Misét hallgató emberek.	-

Műcs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll.1913.okt. Kat. 29.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert. Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm. szobr.

447. Egy vénasszony. Pastell.

448. Egy öreg. Olf.

Műcs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll.1913.okt. Kat. 29.1.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert. Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festöm. szobr.

445. Smigelschi Oktávné arcképe. Pastell.

446. Tanulmány. "

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll.1913.okt. Kat. 29.l.
Coulin A., Löschinger H.,Papp Bert. Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm, Szobr.

443.	Madonna angyalokkal.	Tempera.
444.	Siesta.	Olf.

Műcs-OMKT:Négyes hagyatéki kiáll.1913.okt.Kat. 29.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festöm, Szobr.

441. Önarckép. Olf.

442. A kapuban. Pastell.

Mücs-OMKT:Négyes hagyatéki kiáll.1913.okt.Kat. 29.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm, Szobr.

439. Aratástanulmány. Tempera.

44o. Őszi tájkép. "

Műcs-OMKT:Négyes hagyatéki kiáll.1913.okt.Kat. 29.1.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Szmigelschi Oktáv, festőm, szobr.

437. Szent Imre és a pannonhalmi apátok.
Cementmárvány.

438. Trónoló Madonna angyalokkal.
Cementmárvány.

Műcs.-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat.29.l.
Ceulin A., Löschinger H., Papp Bert., Szmigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm.-/szobrászm./

435. Jézus születése. Karton.

436. Trónoló Madonna angyalokkal. Cementmárvány.

Műcs.-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat.29.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv (1866 Nagyludas, Szeben m. - 1912 Budapest.)

Bemenet a bányába. Jelezve a hagyatéki bélyegzővel. Vizf.
Kvartett. Jelezve a hagyatéki bélyegzővel. Tempera.

Szépművészeti Muzeum graf.oszt. 76.kiáll.1940.
Erdélyi művészek, erdélyi tájak. 16.lap

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm., szobr.

489. Szent Erzsébet a szegények között.

Karton.

Műcs-OMKT: Négyes hagyatéki kiáll. 1913. okt. Kat. 31.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm.,szobr.

459. Téli tájkép juhokkal. Tempera.

460. Őszi alkonyat. "

Műcs-OMKT: Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat. 29.:
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi O

MDK

Smigelschi Oktáv, festöm.

1908-ban elnyerte a Fraknói -féle ösztöndijat, ekkor állandó tartózkodásra Rómába utazott.
Először 1904-ben állitott ki az Ip.müv.Társ. kiállitás 1908-ban számos alkotással szerepelt az Egyházmüv. kiállitáson és az utóbbi években/1913/ a mücsarnoki tárlatokon. - S.O. inkább freskófestö volt s maradandó becsü alkotásokkal gazdagitotta a magyar müvészetet.

Mücs-OMKT:Négyes hagyatéki kiállitás. 1913.okt. Kat.11.1. Coulin Artur, Löschinger H., Papp Bert. és Smigelschi O.

MNK

Smigelschi Oktáv, festőm.

1866 márc.21.-én született a szebenmegyei Nagyludáson. Gymnáziumi tanulmányait Nagyszebenben végezte. Majd beiratkozott a Képzőmüv. Főisk.-ba, Székely Bertalan és Lotz Károly voltak a mesterei. Megszerezte a rajztanári oklevelet s avval először Selmecbányára majd Erzsébetvárosba ment el tanárnak. - Közben volt Velencében, Ravennában, Firenzében s mindenütt tovább képezte magát.

lo.l.

Műcs-OMKT:Négyes hagyatéki kiállitás. 1913.okt. Kat. Coulin Artur, Löschinger . Papp Bertalan, Smigelscgi Oktáv.

Smigelschi Oktáv, festőm.

173.	Nyirfák.	-
174.	Tanulmányfej.	Pastell.
175.	Öreg nő.	Vizf.
176.	Park.	Vizf.

Műcs.-OMKT:Négyes hagyatéki kiáll. 1913 okt. Kat. 19.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm.

169.	Tanulmányfej.	Pastell.
170.	Önarckép.	Vizf.
171.	Falusi táj.	Vizf.
172.	Gyöngyét kötözö leány.	Olf.

Mücs-OMKT:Négyes hagyatéki kiáll. 1913 okt. Kat. 19.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MNK

Smigelschi Oktáv, festőm.

165.	Nyár.	
166.	Alkonyat.	Vizf.
167.	Arcképp. Tanulmány.	Pastell.
168.	Selmecbányai téli táj.	Vizf.

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913 okt. 19.l.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm.

161. Házfedelek télem. iNyizf.
162. Arcképtanulmány. Rajz.
163. Szent Erzsébet a szegények között.
Szinvázlat.
164. II.Rákóczi Ferenc ájtatoskodása. Szinvázlat.
19.1.

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913 okt. 18.1.és 19.1.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festöm.

157. Tanulmány. Olf.
158. Templom. Vizf.
159. István király szentté avatása. Szinvázlat.
160. A kapunál.

Műcs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913 okt. 18.1.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm.

154. Selmecbányai táj. Vizf.
155. Szent Imre és a pannonhalmi apátok. Színvázlat.
156. Hódolat Magyarország Védasszonya előtt. Színvázlat.

Műcs-OMKT:Négyes bizottsági áll. 1913.okt. Kat. 18.1.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festöm.

150.	Hamile.	Rajz.	
151.	Szent Erzsébet a szegények között.	Vizf.	
152.	A szövőszéknél.	Tollrajz.	
153.	Őszi erdő.		"

Mücs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat. 18.1.
Coulin A., Löschinger H.,Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festöm.

146.	Akt.	Tollrajz.
147.	Házfedelek télen.	Vizf.
148.	Téli táj.	
149.	Őszi táj.	

Műcs-OMKT:Négyes hagyat.kiáll. 1913.okt. Kat. 18.1.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.

Nevezetesebb alkotásai:
a nagyszebeni gör.-kel. székesegyház freskói.
a gör.-kel. templ. freskói Csákován,
a szászsujfalusi templ. freskói.
Uj eljárást talált fel a falfestészetben. Ezzel a budai Rákóczi-kollegium házi kápolnája számára három képet festett. Az utolsó két esztendőben szivbaja miatt sokat betegeskedett s 1912 nov. 10.-én a fővárosban meghalt.
Mücs-OMKT: Négyes hagyatéki kiállitás. 1913. okt. Kat. 11.1.
Coulin Artur, Löschinger H., Papp Bert. és Smigelschi O.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.

Bemenet A bányákba.	Vizf.
Trónoló Madonna.	
A temetés.	Tollrajz.
Selmecbányai téli táj.	Vizf.

Műcs-OMKT:Négyes hagyatéki kiállitás. 1913.okt. Kat.11.l.
Coulin Artur, Löschinger R., Papp Bert. és Smigelschi O.

MDK

Smigelschi Oktáv, festőm.

181.	Falun.	Vizf.
182.	Anyám.	Tollrajz.
183.	A kut.	-
184.	Falurészlet, utca.	Vizf.

Mücs-OMKT:Négyes hagyatéki kiáll. 1913.okt. Kat. 19.1.
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm.

177.	Falurészlet.	Vízf.
178.	Önarckép.	Pastell..
179.	Arctéptanulmány.	Rajz.
180.	Őszi táj.	-

Hües-OMKT:Négyes hagyatéki kiáll. 1913 okt. Kat. 19.]
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőn.

189.	Fej- és arctanulmányok.	Tollrajz.
190.	Macskák.	Tollrajz.
191.	Selmecbányai részlet.	Vizf.
192.	Szivarozó pap.	Vizf.

Műcs-CMKT:Négyes hagyatéki kiáll. 1913.okt. Kat. 19.:
Coulin A., Löschinger K., Papp Bert., Smigelschi Okt.

Smigelschi Oktáv, festőm.

185.	Arcképtanulmány.	Rajz.
186.	Falurészlet.	-
187.	A templomban.	Tollrajz.
188.	Arcképtanulmány.	Rajz.

Műcs-MKT:Négyes hagyatéki kiáll. 1913.okt. Kat. 19.1
Coulin A., Löschinger H., Papp Bert., Smigelschi Okt.

MDK

Smigelschi Octav

Gyermek aktok

Kvartett

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 26. 1.

[Szigethi Oktáv]

kassa

után

Bokor László.

[]. Az erzsébetvárosi gimn. értesítője 1913.

S m i g e l s c h i Oktáv festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15 - 18.
"Smigelschi Oktav"
Illusztráció: 18.

S m i g e l s c h i Oktáv festő

Hagyatéki kiállitás
/Mücsarnok, 1914/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
86-87.
"Négyes hagyatéki kiállitás"

Szigeti Oktáv

U. 844

vad
2
Kézdi: Négy halott
szívott.
Pesti Hirlap
1913. okt. 2.

Molnár Viktor VI. 311.

Smigelchi Oktáv

A Smigelszki-hagyaték. Írta Lorisz. Budapesti Hírlap, március 4.

1913.

(Művészet 1913. 124. l.)

angyali karok többi hat rendje. Eredeti kartonok a nagyszebeni g. kel. érseki székesegyház kupolájának freskódíszéhez.

E csoporttól balra: ♥

Trónoló Krisztus ♥

Eredeti színes karton a balázsfalvi g. kath. érseki székesegyház freskódíszéhez ♥

Mellette: ♥

Krisztus születése ♥

Eredeti karton a nagyszebeni érseki székesegyház freskódíszéhez ♥

Jobboldalt: ♥

Két kerubos fríz ♥

Eredeti színes karton a balázsfalvi érseki székesegyház freskódíszéhez ♥

Mellette: ♥

Jeremiás és Jezsaiás próféták és Máté evangelista ♥

Eredeti karton a balázsfalvi érseki székesegyház freskódíszéhez ♥

Az oszlopcsarnok közepén: ♥

285 Keresztelő-medencze ♥

Domborított rézből. Tervezte: Lajta (Leitersdorfer) Béla. Készítette: Galambos Jenő. K. Lippich Elek tulajdona ♥

Smigelschi Oktáv

VIII. OSZLOPCSARNOK

SMIGELSCHI OKTÁV KARTONJAI

Smigelschi felfogásában nem csupán a keleti kereszténység művészi szelleme jelenik meg. A bizanczinak nevezett képíráshoz, mely a római és ravennai bazilikák mozaikjain jelenik meg legelőbb, a keleti kereszténység a legújabb időkig szívósan ragaszkodott. Komolyság, fenséges nyugalom jellemzi.

Ment a fanatizmustól, hevességtől

A nyugati kereszténység — kezdve a renaissance megindulásának korától — elfordult a bizánczi művészettől. Csak a legutóbbi idők vallásos felfogása tér vissza a régi formákhoz is. Ezen művészet új életre keltése, renaissance-ának megteremtése képezi Smigelschi Oktáv művészi törekvését. Beleilleszkedik az architektura komolyságába, megtalálja — helyesebben megőrizi — a bizanci stílus monumentálitását; de műveibe beleviszi a mai művészet összes ismereteit, tudását, tanulmányainak eredményét: ez a programmja. A keret — melybe beleilleszkedik — bizanczi; a mód, ahogyan ezt teszi — egyéni s ezzel megtalálta folytatását egy oly stílusnak, melyet régóta halottnak hittünk. (G. I.)

Krisztus-mellkép

Kerubokkal, szeráfokkal és trónokkal (sokszárnyú angyalok). Jobbra-balra az

Iparmüv. Társ. Reflexion kiáll. 1908.

285. Páduai Szent Antal ♥
Szobormű. Mintázta Kiss György. Eladó
286. Szent Imre ♥
Szobormű. Mintázta: Kopits János. Eladó
287. Szent Gellért püspök ♥
Szobormű. Mintázta: Kiss György. Eladó
288. Mária ♥
Szobormű. Mintázta: Kopits János. Eladó
289. Páduai Szent Antal ♥
Szobormű. Mintázta: Telcs Ede ♥
290. Pázmány-síremlék ♥
Mintázta: Beszédes László ♥
291. Pázmány ♥
Szobormű. Mintázta: Bory Jenő ♥
292. Szent Mihály ♥
Szobormű. Mintázta: Szécsi Antal † ♥
293. A balázsfalvi érseki székesegyház freskódíszrészlete ♥
Festette: Smigelschi Oktáv ♥
294. Pieta ♥
Domborművű részlet a jaáki apátsági templom restaurációjából. Mintázta: Kopits János. Eladó ♥

276. Krisztus a keresztfán ♥
Szobormű. Mintázta: Fadrusz János. †
Eladó ♥

277. Imazsámoly ♥
Tervezte: Schwab Gyula. Készítette:
Sípos Henrik ♥

278. Örökmécses ♥
Tervezte: Vértes (Vögerl) Rezső. A vasmunkát készítette: Sárváry János. Rézből domborította: Jancsurák Gusztáv ♥

279. Jézus szent szíve ♥
Szobormű. Mintázta: Kolozsvári Szeszák Ferencz. Eladó ♥

280. Nepomuki Szent János ♥
Szobormű. Mintázta: Kapás Sándor ♥

281. Erzsébet-síremlék ♥
Pályamunka. Tervezte: Töry Emil. Nem eladó ♥

282. Krisztus a keresztfán; Szűz Mária és Szent János ♥
Szoborművek. Mintázta: Lantay L. Eladók

283. Krisztus ♥
Szobormű. Mintázta: Beszédes László ♥

284. Telegdi, csanádi püspök ♥
Szobormű. Mintázta: Kiss György. Eladó

260. Szent Miklós, Madonna, Krisztus és keresztelő Szent János ♥
Eredeti karton a nagyszebeni érseki székesegyház ikonosztázához. Rajzolta: Smigelschi Oktáv ♥

261. II. Rákóczi Ferencz ájtatoskodása. Az idei római magyar festőművészeti nagy díjat nyert kartonvázlat. Rajzolta: Smigelschi Oktáv ♥

262. Evangelisták ♥
Vázlatok a nagyszebeni érseki székesegyház freskódíszéhez. Rajzolta: Smigelschi Oktáv ♥

263. Aquinói Szent Tamás ♥
Karton. Eladó. Rajzolta: Lotz Károly †. Kiállítja: Eggenberger-féle műkereskedés.

264. Arimathiai József ♥
Karton. Eladó. Rajzolta: Lotz Károly †. Kiállítja: Eggenberger-féle műkereskedés.

265. Éneklő angyal ♥
Karton. Eladó. Rajzolta: Lotz Károly †. Kiállítja: Eggenberger-féle műkereskedés.

266. Püspök ♥
Karton. Eladó. Rajzolta: Lotz Károly †. Kiállítja: Eggenberger-féle műkereskedés.

267. Szent Anna ♥
Karton. Eladó. Rajzolta: Lotz Károly †.
Kiállítja: Eggenberger-féle műkereskedés.

268. Orgona ♥
Készítette: Országh Sándor ♥

269. Az apostolok ♥
Eredeti színes fríz. Ikonosztáz képek.
A nagyszebeni érseki székesegyház tulajdona ♥

270. A balázsfalvi érseki székesegyház freskódíszéhez készült tervezet ♥
Festette: Smigelschi Oktáv ♥

271. Falfestés részlete ♥
Tervezte: Nagy Virgil ♥

272. Keresztelő Szent János ♥
Karton. Eladó. Rajzolta: Lotz Károly †.
Kiállítja: Eggenberger-féle műkereskedés.

273. Szent Asztrik ♥
Szobormű. Mintázta: Jankovics Gyula.
Eladó ♥

274. Szent Imre ♥
Szobormű. Mintázta: Kiss György. Eladó.

♥♥ ♥♥

Szigelschi Oktáv

l

Ernst-Múzeum aukció ja I

42. l

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS — ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO, NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MÜVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Smigelschi Oktavian

Said

Thieme-Becker

31. 12. 162. 1.

Smigelschi Oktáv

Smigelschi Oktáv.

Oláh templomok falaira, menyezeteire tapasztotta öles angyalait szentjeit. Kiszikkadt merev figurái keveset mondanak nekünk. Drámai lendület, egyetemes szellemiség, lírai, tartalom hijján való kompoziciók kartonjait állították ki. Tömjénfüst ködén keresztül bizonyára emberfölötti dimenziók súlyával zuhannak a hívő mócok durva faragásu koponyáira ezek a freskók, de e n n e k az

39*

ihletségnek, e helyett kevés a jelentősége. A nagy mestereket nem minden határon inkább tanulmányozta és nézze, később életkörülmények közé meglehet, hogy eredményesebb is lehetőségek lettek volna.

Bálint Aladár: A Művészház kiállítása. Nyugat 1913. okt. 16.

LACZKÓ GÉZA

gőgös méltóságu Illyricorum regnorum prorex=et.

(Folyt. köv.)

füzes simogatta végig útja irányát, sárguló erdő fogta két fal közé, távol barna tetők fölött kék füstcsikok kanyarogtak a beteg, hűs égre, pirosló lovas-csapat kuszott lüktetve a felhő árnyéka alá, fakóvá barnult s eltünt, hegyes toronytetőt figyelmeztető ujjul emelő városok nyomultak ki eléje alattomosan a földből s mire egészen fölébe emelkedtek, rosszkedvüen szállt ki párnáiról, hogy a postamester udvarán lovakat váltasson. S míg a hét órai harangszó kimerülten panaszolt az éj elé ijedt mécses-szemekkel pislogó házak fölött, a nagyságos bán úr a hajlékony gerincü postamester hüledezésére paraszt szalonna, barna kenyér vacsorát gyürt magába ingerülten, hogy rögtön tovább indulhasson.

— Király urunk feje mellé választá avagy nótaperben fogták ű nagyságát, hogy ollan halladékot szenyvedhetetlen útonjárása! — vélte a városka mindenben járatos jegyzője a sokféle veszedelemmel kockázatos szokatlan, oktalan rohanáson gondolkozva.

A landkocsi fáklyája haldokló el-eltörpüléssel, neki-nekilendüléssel kuszott a sötétben, vörös fénye haragos-kutatva vibrált be a kocsi belsejébe s a bizonytalan világításban recsegve, csilingelve, prüszszögve, dobogva, fegyvercsörgéssel, ostorpattanással rohant, wachtert, éjjeli garázdát

Smigelschi Oktáv festő

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
280.
"A Műcsarnok ezévi programmja"

Kiállitasok

Smigelschi Oktav kartonrajzainak kiállitasa az Iparmüvészeti Muzeumban/1903/

M Ü V E S Z E T
XII.évf.1913.
15-18.
"Smigelschi Oktav"

S m i g e l s ch i Oktáv festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
295-299.
"Löschinger Hugo"

Budapest

Rákóczi-kollegium templomának
oltárképe – Smigelschi Ottó

Budapesti Szemle, 1912 (CL) 457-464l.
D.: Téli tárlatok.

Falkép - Templomi karton

Balázsfalvai gör.kat.templom
falképének kartonja
/Smigelschi Oktav/

- illusztráció -
M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15 - 18.
"Smigelschi Oktav"

Falkép - Templombelső

Balazsfalvai gör.kat.templom
falképei

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
15-18.
"Smigelschi O."
Illusztracio: 18.

Vegyes - Egyházi berendezés

Nagyszebeni gör.kel.székesegyház
ikonosztaza

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
15 - 18.
"Smigelschi Oktav"

Falkép - Templombelső

C s a k o v a templomának
kifestése

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15 - 18.
"Smigelschi Oktáv"

Falkép - Templombelső

Nagyszebeni gör.kel.székesegyház
kupolájának falképei

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15-18.
"Smigelschi Oktáv"

Müvészeti oktatás

Mintarajziskola.
/Smigelschi Oktav/

M Ü V É S Z É T
XII.évf.1913.
15-18.
"Smigelschi Oktáv"

Ösztöndijak.

Fraknoi dij/1908/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15-18.
"Smigelschi Oktáv"

Müvészeti oktatás.

Selmecbányai főiskola rajz-
tanára/Smigelschi Oktav/

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
15-18.
"Smigelschi O."

Smigelschi Oktáv, festő

Művészet, III., 1904. 54-55.

Hazai krónika.

Smigelschi Oktáv, festő

Budapesti Hírlap 1913/CLVI/306-310 l.

D.: Négyes kiállítás a Műcsarnokban.

Smigelschi Octáv

Budapesti Szemle, 1912/CLI/457-464 l.

D. Téli táirlatok.

N a g y l u d a s

Smigelschi Oktáv szülőhelye

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
15 - 18.
"Smigelschi Oktav"

R o m a

Smigelschi Oktáv tanulmányutja

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15 - 18.
"Smigelschi Oktáv"

C s á k o v á

Templombelső kifestése

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15-18.
"Smigelschi Oktav"

B a l a z s f a l v a

Gör.kat.templom falképének
kartonja
- illusztrácio -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
15-18.
"Smigelschi Oktáv"

B a l a z s f a l v a

Smigelschi Oktav sirhelye

M Ű V É S Z É T
XII.évf.1913.
15 - 18.
"Smigelschi Oktáv"

Smigelschi Oktáv

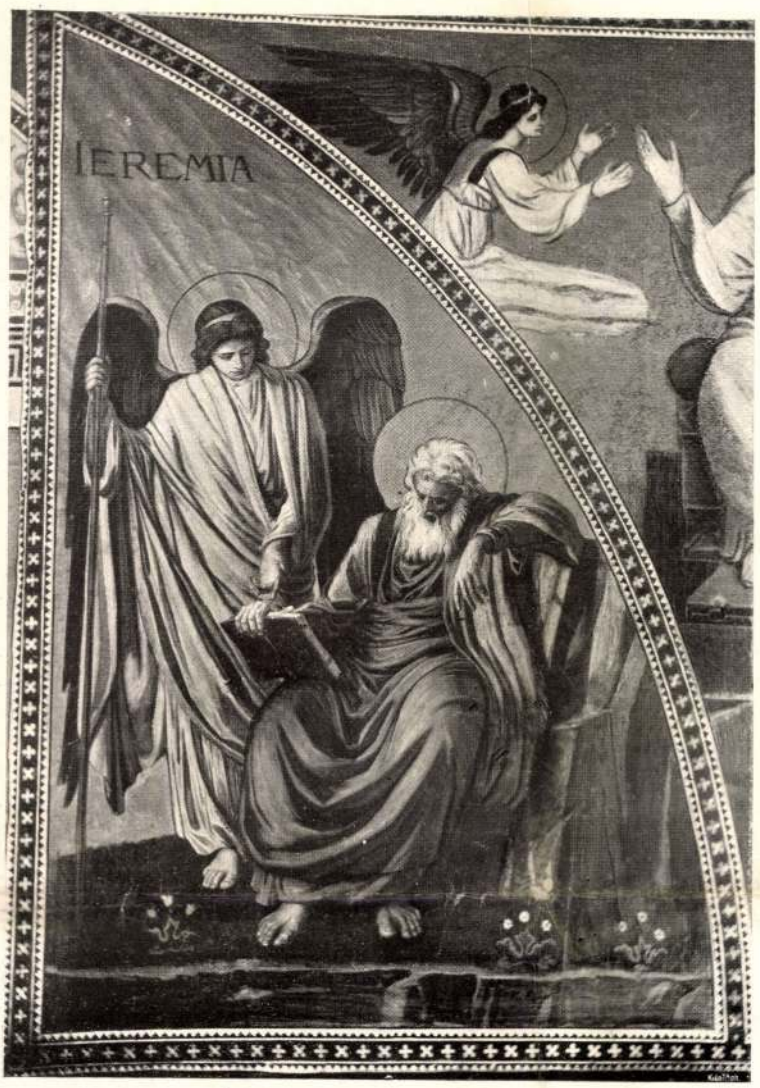

A BALÁZSFALVI GÖR. KATH. SZÉKESEGYHÁZ FRESKÓDÍSZE
JEREMIÁS PRÓFÉTA
SMIGELSCHI OKTÁV KARTÓNJA

melyet az ósdi alapokon álló Genossenschaft csaknem teljesen mellőzni iparkodott.

Hogy ez a mellőzés milyen fokú volt, legjobban kitűnik abból, hogy a Genossenschaft a st. louisi kiállításon a német művészetnek szánt helyet úgy osztotta meg, hogy míg a „Verein Berliner Künstler"-nek 69·75 folyóméter, a „Münchener Künstlergenossenschaft"-nak pedig 81·35 folyóméter helyet juttatott, addig a berlini Szecesszió-t 7·30 folyóméter, a müncheni Szecesszió-t pedig 12·05 folyóméterrel akarta kielégíteni.

Ez a célzatos mellőzés nagy visszatetszést keltett a Szecessziók kebelében, amelyek erkölcsi sikereikre való hivatkozással, a kiállítás létrehozásában vezető szerepre aspiráltak s ehelyett teljesen a háttérbe szorultak.

Az újonnan megalakult szövetség célja: az eddigi Szecessziónak és szabad művész-csoportoknak, mint helyi egyesületeknek sértetlen föntartása mellett, a haladóbb irányzatra és fejlődésre képes német művészek érdekeinek hathatós képviselete, önálló kiállítások rendezése és különösen a külföldi kiállításokon a német művészet részvételének minden egyéni és hivatalos érdek mellőzésével, tisztán művészi alapon való szervezése.

A szövetség megalakulásakor hangzott beszédekből tisztán kivehető, hogy az új szövetség jövendő működésében teljesen háttérbe kívánja szorítani az eddig a Szecesszió jelszava alatt ismert és immár bábeli fogalomzavarban fuldokló elveket és törekvéseket és kizárólag arra akar szorítkozni, hogy a német művészeknek a Szecesszió zászlaja alatt szerzett művészi hitelét az ósdi irányzatoknak, sokszor személyes rugóktól származó törekvéseivel és támadásaival szemben megvédelmezze.

A szövetség már a st. louisi kiállítás alkalmából — amelynek tulajdonképen a megalakulását köszönheti — akcióba akar lépni, s ezenkívül Németország minden művészi szempontból számottevő nagyobb városában külön kiállítási helyiségeket készül építtetni, hogy magát a konzervativ művészi irányzatoktól a legteljesebben elszigetelhesse.

Az új szövetség december 16-án tartott második ülésén már alapszabályait és ügyrendjét is megalkotta és tisztikarát a következőképen választotta meg:

Elnök lett Kalkreuth gróf tanár, alelnökök pedig Liebermann, Klinger és Uhde tanárok, továbbá Keszler gróf, a weimari művészeti és iparművészeti múzeum igazgatója. — Helyettesekké Leistikowot, Stuckot és Tuaillont, titkárokká pedig Hagent és Bodenhausen bárót választották meg.

A szövetség székhelye Weimar lesz.

ELHALT MŰVÉSZEK. — Alvensleben, Oscar von, tájképfestő, meghalt Drezdában.

Audibert, Pierre Alphonse litografus, meghalt Garenne-Colombes-ban.

Behringer, Ludwig festő (szül. 1824-ben), meghalt Münchenben.

Művészet 1904. évf.

ily díszszel szemben támasztható követelményeknek. A falmezők alakját s a ritus-követelte tárgyat úgy formálta, hogy a templom festett belseje zárt egészszé válik s minden ízében tükrözi azt a hieratikus szellemet, amelyet a templom szolgál. Évekkel ezelőtt Székely Bertalan volt a szerző mestere, abban az iskolában jól megismerkedett a falfestés céljaival s azokkal az elvekkel, amelyeket maga a tárgy kínál. A fal nála mindig zárt terület s kompozíciója és egyes alakjai mindig hozzásimulnak a fal e jellemhez. Erdély egyik városában, Erzsébetvárosban elszigetelve élvén, a maga egyéniségéhez mérten önállóan fejlesztette régibb tanulmányait s e műve nagy és szigorú vonalaival, az örök mozdulatlanságot és változatlan jelent tükröző arckifejezéseivel, a dogmatikusan szigorú taglejtés és testtartás alakításával tanusága annak, hogy a szerző egészen megértette feladatát s hogy egyúttal hűségesen számol az igazi falfestés lehetőségeivel is. Smigelschi szorosan ragaszkodik a bizánci hagyományokhoz, nemcsak a téma feldolgozásában, hanem már az invencióban is. Jó példa erre a trónoló Krisztus, a Pantokrator. Az úrvacsora liturgikus ábrázolása már Nagy Károly dalmatikáján is előfordul: a szerző csak a haladott művészet esztétikai igényei szerint fejlesztette. A templomot betöltő nagy kompozíciókban úgy liturgikus, mint történeti, összetartozó képciklust formált. Mivel a templom nem egészen a Keleten dívó séma szerint épült, az Athoszon divatos teljesen liturgikus szellemű elrendezés nem volt itt keresztülvihető, hanem ahelyett az ahhoz legközelebb álló velencei szent Márk-templom szolgált előképül. Így került a mennybemenetel a főkupolára, a többi új-testamentomi jelenet pedig a függélyes falakon végig a boltozatokra, a kupolára. A befejezést az ecclesia coelestis adja. Az evangélisták egészen bizánci módra a kupola pendentifjeire kerültek.

KITÜNTETÉSEK. A pécsi városház szűkebbkörű tervpályázatán két terv pályázott. A bizottság Láng Adolfot bízta meg azzal, hogy pályaműve alapján kidolgozza a részletes terveket. A második díjat Fischer József és Scheer Izidor kapta. A harmadikul felszólított Alpár Ignác nem pályázott.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli tárlatán a Rudits József báró-féle 6351 kor. 60 filléres ösztöndíjat Kernstok Károly kapta. A Ráth György-féle 600 koronás díjat Mihalik Dániel nyerte el, a „Zagyva medre“ című olajfestményre. Az Esterházy-féle 600 koronás díjat Olgyai Viktor kapta „Patak mentén“ című vízfestményére. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díját Thorma János kapta „Október 1.“ című festményére. A Lotz-díjat Krenner Viktor kapta „Megzavart fürdés“ című olajfestményére.

A breznóbányai templomtorony tervpályázatán a díjazott terveken kívül (l. „Művészet“ 1903. 6-ik szám, 426. old.) a biráló bizottság megvételre ajánlotta Károlyi Emil és Marton Ákos, továbbá Gerey Ernő pályaművét.

A kondorosi ev. ref. templom tervpályázatán az első díjat és a kivitellel való megbízást Gerey Ernő kapta. A második díjat Vucsek és Novák terve kapta.

A fonyódi szálloda-tervpályázaton a felszólított pályázók közül az első díjat Fischer József és Scheer Izidor, a kétszáz koronás jutalmat Szilágyi József kapta.

A Pesti Chevra Kadisának árkádos sírbolt-tervekre hirdetett pályázatán az első díjat Leitersdorfer Béla, a második díjat Bálint és Jámbor terve kapta. A zsüri azonkívül megvételre ajánlotta Böhm Henrik és Himler Miksa terveit.

KÜLFÖLDI KRÓNIKA

WEIMAR. — A mult év december 15-én Németország művészi életében messzire kiható és kiszámíthatatlanul nagy horderejű esemény színhelye volt a weimari „Állandó művészeti és iparművészeti kiállítás“ helyisége, ahol a német birodalom csaknem összes Szecesszióinak és szabad művészcsoportjainak a részvételével ünnepélyesen megalakult a „Deutscher Künstlerbund“ nevű művészszövetség.

Ennek a szövetségnek az eszméje már évek óta benne volt a német művészi élet levegőjében s csak egy végső impulzusra volt szükség, mely a forrongó elemeket kitörésre bírja. Az impulzust ezúttal az 1904. évi st. louisi kiállításon való részvétel előkészítésének az eseményei adták meg, amelyek egy csapással szoros egyesülésre bírták azokat a komoly művésztestületeket, melyek a „Deutsche Kunstgenossenschaft“ működésével elégedetlenek voltak s megvetették az alapját egy olyan hatalmas művész-szövetségnek, mely céltudatos vezetés és a közös nagy érdekek szolgálatában való erélyes együttműködés mellett, minden tekintetben alkalmas lehet arra, hogy Németországnak immár kissé korhadt művészi viszonyaiba új és friss életet öntsön s a művészetet a szabad és egészséges fejlődés útjára terelje.

Az elégedetlenség csiráit első ízben tán a német császárnak a művészi életbe való intenziv beavatkozása keltette ki, mely nemcsak az állami vásárlások és a képtárak vezetése terén érvényesült, hanem a kiállítások rendezésében és a kitüntetetések odaítélésében is kifejezésre juttatta a császár kissé konzervativ ízlését és így hatalmas szavával útját vágta a művészet természetes és szabad fejlődésének.

Közvetve megnyilatkozott ez a császári ízlés a „Deutsche Kunstgenossenschaft“-nak a st. louisi kiállítás előkészítése körül tanusított viselkedésében is, amelyből szokatlan intenzivitással rítt ki a hivatalos és kiváltságos német művészet előtérbe tolása a tulajdonképeni német művészettel szemben, a

azért szükségesnek tartjuk felhívni úgy a főváros, mint a kormány figyelmét, hogy a lehetőség szerint minél több szakférfiúval képviseltesse magát a kongresszuson.

LÁSZLÓ FÜLÖP ELEK festette dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter arcképét, amelynek színes hasonmását e füzet mellékletén sokszorosítottuk. Eredetije olajfestmény.

HENDRICH ANTAL rajzolta az 1-ső oldalt díszítő fejlécet.

LOTZ KÁROLY művei a 2-ik, 4-ik, 5-ik, 8-ik oldalon levő vázlatok és rajzok. Az eredeti művek Jásznigi Sándor gyűjteményéből valók s a „Budapest in Wort und Bild" című díszmű számára készültek.

BELÁNYI VIKTOR műve a 6-ik oldalon levő záródísz.

BÁLINT és JÁMBOR-tól való a 7-ik és 23-ik oldal fejléce. Ezek eredetijei a Műcsarnok négy középső kis termének faldíszéről valók.

HAZAY ALADÁR rajzolta a 16-ik és 48-ik oldal fejlécét.

REINHARD KÁROLY rajzolta a 24-ik oldalon levő „A csárdában" című képet. Eredetije szénrajz.

FÉNYES ADOLF műve a 26-ik oldalon levő „Reggeli lecke" című kép. Eredetije szénrajz.

GLATZ OSZKÁR „Munka" című eredeti kőrajzáról készült reprodukciót mutatunk be a 27-ik lapon. Ez a kőrajz abból a sorozatból való, amelyet a Könyves Kálmán műkiadó-társaság hozott forgalomba s amely eddig tizenkét darabból áll. A kiadók nagyon helyesen abból a célból teremtették meg ezt a vállalatot, hogy egyrészt fejleszszék a magyar grafikát, másrészt könnyen hozzáférhetővé tegyenek oly műbecsű munkákat, amelyek hivatva vannak a külföld selejtes importját kiszorítani a magyar házból. A sorozat egyes darabjait Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Helbing Ferenc, Kalmár Elza, Kann Gyula, Márk Lajos, Olgyai Viktor, Ripp-Rónai József, Ujváry Ignác, Vaszary János rajzolták kőre, a nyomatok a művészek ellenőrzése mellett készültek s így az eredeti kézírás becsével bírnak. A nagyméretű lapokat ízléses és szintén eredeti keretek foglalják s a litografiák felfüggesztésre készen kerülnek piacra. Úgy tárgyuk, mint előadásuk módja változatos, a koncepcióhoz képest két-három és több kővel nyomták, még pedig nagyon sikerülten. Némely lapnak igen érdekes, többféle szín-variánsa is van.

SZENTGYÖRGYI BÉLA rajzolta a 29-ik oldal fejlécét.

NAGY SÁNDORNÉ műve a 31-ik oldalon levő „Mese" című kép. Eredetije tollrajz.

GOLL ELEMÉR műve a 32-ik és 33-ik oldalon levő templomterv. A földmívelésügyi miniszterium pályázatot hirdetett a magyar telepes községekben építendő kis templomok tervrajzaira. Ezen a pályázaton az itt bemutatott terv is résztvett. Ezt a tervet megvásárolta a földmívelésügyi miniszterium. A kivitel költsége 30,000 korona.

FALUS ELEK rajzolta a 34-ik oldal fejlécét.

KERNSTOK KÁROLY „Három modell" című olajfestményét reprodukáljuk a 36-ik oldalon. Ezzel nyerte meg a Műcsarnok téli tárlatán a Rudits-díjat.

OLGYAI VIKTOR „Patak mentén" című vízfestményét mutatjuk be a 37-ik oldalon. Ezzel nyerte meg az Eszterházy-díjat a Műcsarnok téli tárlatán.

KRENNER VIKTOR „Megzavart fürdés" című olajfestményét reprodukáljuk a 40-ik oldalon. Ezzel nyerte meg a Lotz-díjat a Műcsarnok téli tárlatán.

THORMA JÁNOS „Október elseje" című olajfestményét reprodukáljuk a 41-ik oldalon. Ezzel nyerte meg a Lipótvárosi Kaszinó díját a Műcsarnok téli tárlatán. A művet a Könyves Kálmán jogosításával adjuk közre.

MIHALIK DÁNIEL „Zagyva medre" című olajfestményét reprodukáljuk a 44-ik oldalon. Ezzel nyerte meg a Ráth-díjat a Műcsarnok téli tárlatán.

JOHN CONSTABLE „Tájkép" című olajfestményét reprodukáljuk a 45-ik oldalon. Eredetije a Nemzeti Szalon téli tárlatán került kiállításra.

SZIRMAI TONY egyik plakettjét közöljük a 47-ik oldalon.

SARKADI EDE rajzolta a 49-ik oldal záródíszét.

SZILASSI JÓZSEF rajzolta az 50-ik oldal fejlécét.

SMIGELSCHI OKTÁV „Anyám" című tollrajzát közöljük a 30-ik oldalon, ugyanannak a művésznek néhány freskó-kartonját a 52., 53., 56., 57-ik oldalon. Ezek a kartonok a balázsfalvi templom freskóinak előmunkálatai. Bizánci stílusban épült templom falaihoz és egyéb díszéhez illeszkednek, egyben pedig kifejezik a ritus ősi szigorúságát is. Azt hiszszük, hogy szerzőjük kiválóan megfelelt az

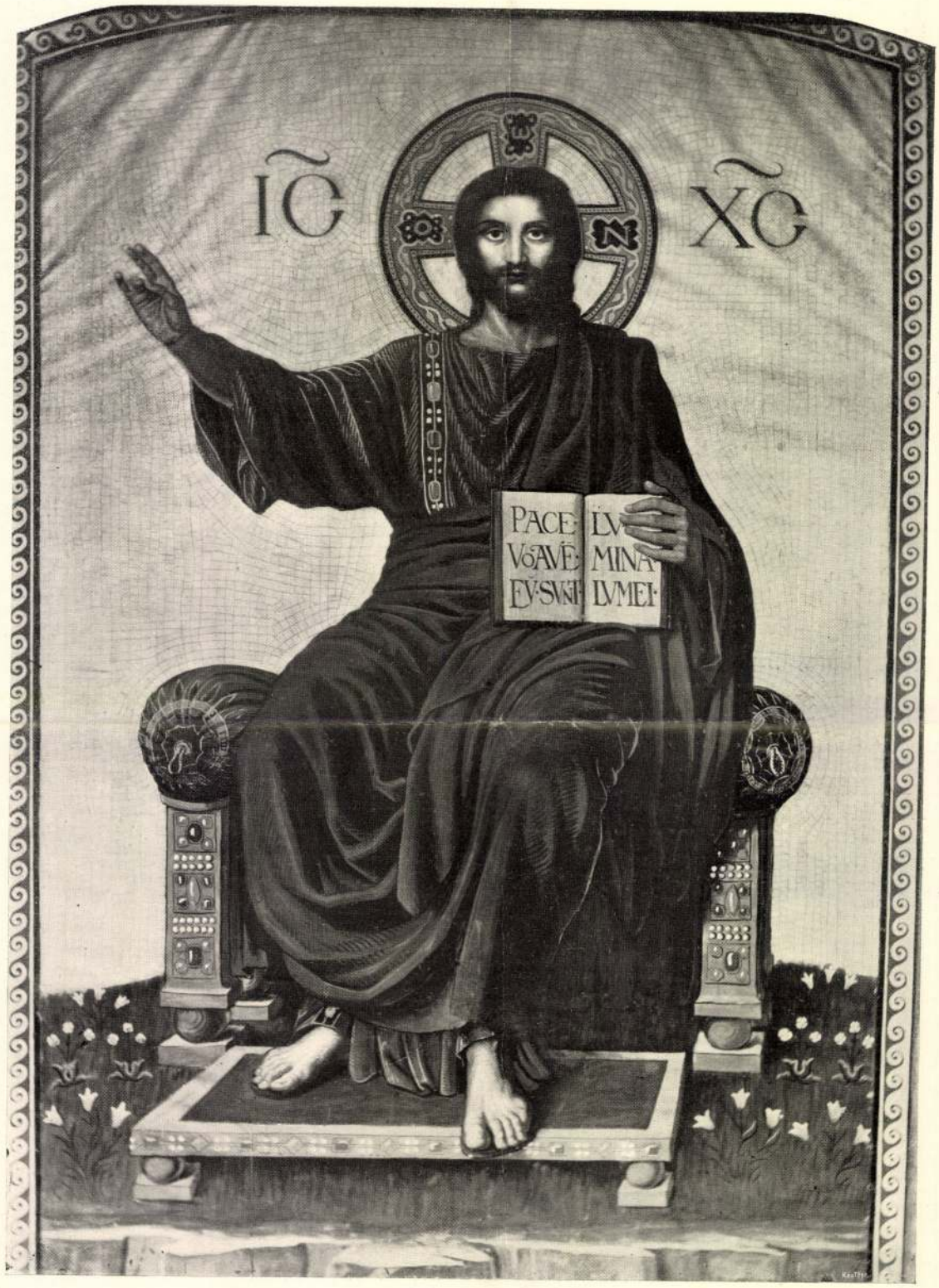

A BALÁZSFALVI GÖR. KATH. SZÉKESEGYHÁZ FRESKÓDÍSZE
A TRÓNOLÓ MEGVÁLTÓ
SMIGELSCHI OKTÁV SZINES KARTÓNJA

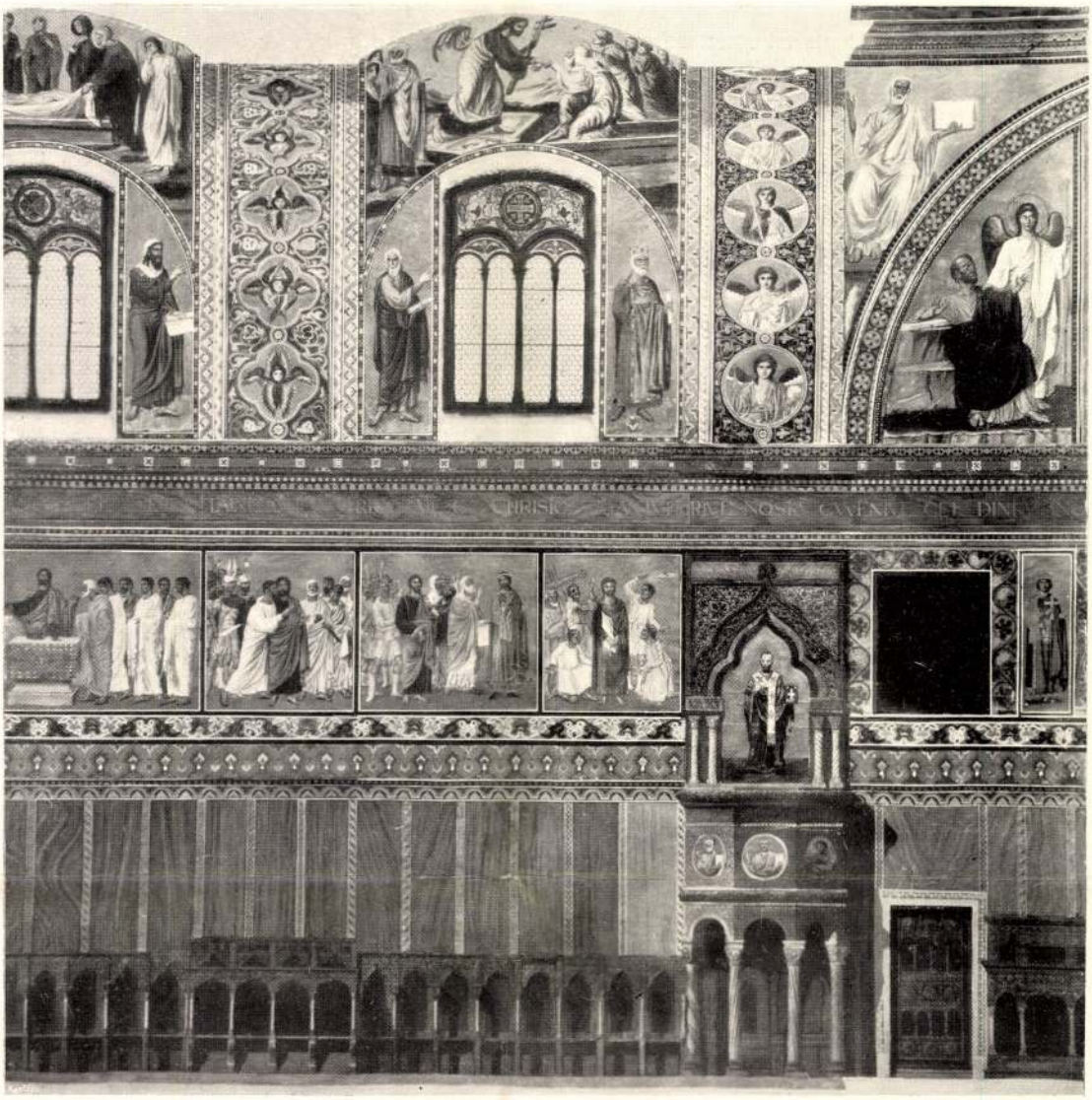

A BALÁZSFALVI GÖR. KATH. SZÉKESEGYHÁZ FRESKÓDÍSZE
A TEMPLOM EGYIK FALRÉSZE
SMIGELSCHI OKTÁV KARTONJA

den rétegébe. Bizonyos körökben nálunk szintén észlelhető a rokonszenv ez irányban. A folyó év augusztus havában tartandó nemzetközi rajzoktatási kongresszus kitünően van szervezve, amennyiben már most számos tagot számlál a föld minden részéről. Magyarországból eddig csupán két tag jelentkezett: Nádler Róbert festőművész, a mintarajztanoda és rajztanárképző tanára és Ágotai Lajos, a fővárosi iparrajziskola igazgatója. A kongresszus tárgyait három csoportba osztották, ezek: 1. Általános oktatás. Szakoktatás. A rajzoktató szerepe és munkaköre az oktatás többi ágazataiban. A rajzoktatási módszer: a) az óvodákban; b) az elemi iskolákban; c) a középiskolákban s az ezt kiegészítő ismeretek. Művészettörténet. Mintázás. Rajzoktatás a főiskolákban. Rajztanárok nevelése és azok fokozatos elosztása az általános műveltséget nyujtó intézeteknél. 2. A status quo az ipar-, technikai és művésziskolákban. Az iparos-tanoncok s munkások rajztanfolyamának szervezése. A rajztanítás kérdése az ipariskolában. A rajztanítás pedagogiája. 3. Magasabb iparművészeti iskolák. Elérték-e az iparművészeti iskolák a kitűzött célokat? Milyen eredményt tudnak elérni az ipar és műipar terén? Szakiskolai rajztanárok nevelése. Szimbolumok, melyek nemzetközi jellege elfogadtatott.

A kérdés különös fontossága s művészi fejlődésünkre való minden irányú kihatása megkivánná, hogy az ügy iránt érdeklődők minél nagyobb számban vegyenek részt a berni kongresszuson. Épp

értelemben vett eszme a fontos, hanem a festői és plasztikai felfogás, a nagy egyszerűségre való törekvés. Becses dolgok: az embert átformálják egész életére.

Nézetünk szerint, ily üdvös hatással lesz nem egy művészünkre a Fraknói háza. Meggyőződéseket és készséget hoznak majd onnan. S idehaza, magyar miliőben, munkálkodhatnak majd magyar jellemvonásaink művészi kialakításán.

KIÁLLÍTÁSOK. A mult év három utolsó hónapjában a művészeti kiállítások egész sora nyílt meg. Így október 25-én a Nemzeti Szaloné Temesvárott, november 14-én a Képzőművészeti Társulaté Budapesten, 19-én Ferenczy Károly különkiállítása a Nemzeti Szalon budapesti helyiségeiben, 22-én a Nemzeti Szalon kiállítása Aradon, december 3-án megnyílt a debreceni műtárlat, 5-én az Iparművészeti Társulat téli kiállítása, 6-án Pállik Béla különkiállítása a saját műtermében, 8-án a Modern Lakás kiállítása. 10-én Konek Ida különkiállítása a saját műtermében, 20-án a Nemzeti Szalon téli kiállítása Budapesten, 29-én a Könyves Kálmán társulat kiállítása ugyancsak Budapesten.

E száraz statisztikából több örvendetes jelenséget olvasunk ki. Először azt, hogy a magyar kultura nagy vidéki központjai három műtárlatot láttak ez aránylag rövid idő alatt. Nem mintha e kisérletek már is kielégítenének minket, hanem azért, mert úgy látszik, mégis csak történik valami Budapest falain kívül is.

Még örvendetesebb jelenség, hogy a tárlatok színe, jellege változatosabbá kezd lenni. Dícsérettel kell kiemelnünk a Nemzeti Szalonnak azt a következetesen keresztülvitt elvét, hogy a rendes kiállítások szüneteiben egy-egy művész alkotásaiból gyűjteményes tárlatot rendez. Ferenczy kiállításán láttuk, mennyit tesz az, ha egy festő-egyéniség műveit együttesen, minden oda nem való elem kizárásával élvezhetjük. Egy másik jóravaló eszme Pállik Béláé és Konek Idáé, akik saját műtermükben rendeztek saját műveikből bárki által hozzáférhető kiállítást. Ezeknek is szép sikerük volt, a példa pedig követésre méltó. Végül pangó művásárunkon lendíteni van hivatva a Könyves Kálmán művészeti társulat állandó kiállítása, amelyeken a kiállított festmények, szobrok és grafikai művek szerény arányú részletfizetésre szerezhetők meg. Ez az eladási mód ami sajátos életviszonyainkból nőtt ki s úgy látszik, sikeresen folytatható.

ÚJ SZOBROK. November és december hónapokban több új szoborról hullott le a lepel. Ezek ketteje ama szobrok sorából való, amelyeket a király ajándékozott a fővárosnak: Anonymus és Hunyadi János szobrai. Az előbbit Ligeti Miklós mintázta, a bronzmű a városligetben, a történelmi épületcsoporttal szemben kapott helyet. Hunyadi János bronzszobrát Tóth István mintázta, a talapzatot Schulek Frigyes tervezte. Ez a mű a budai Halászbástya alatt az Albrecht-út fordulójára került. Soltvadkert községben december 6-án avatták fel Kossuth Lajos szobrát, amelyet a vadkerti lakosság közadakozásból készíttetett Horvai János szobrászszal. Ez a bronzmű Horvai ceglédi Kossuth-szobrának mása.

NEMZETKÖZI RAJZOKTATÁSI KONGRESSZUS BERNBEN. A rajzoktatási reform kérdését legelső sorban az 1900. évi párisi világkiállítás alkalmával tartott nemzetközi rajzoktatási kongresszuson vették föl. Különösképen Németország foglalkozik behatóbban az eszme kifejlesztésével. A többi nemzetek is ernyedetlenül fáradoznak, hogy a természetesebb alapokra fektetett művészi nevelés alapján a szép iránti érzést beoltsák a társadalom min-

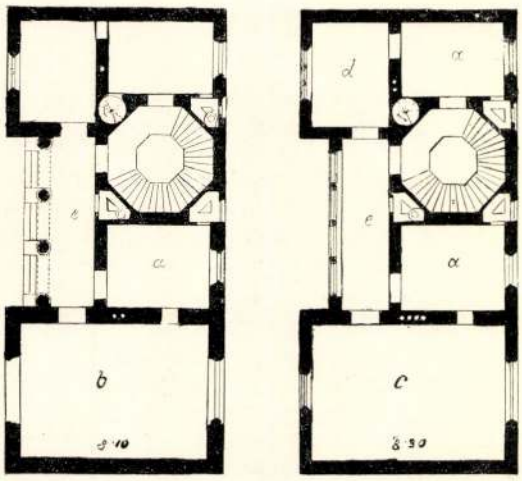

Földszint Első emelet

a: hálószoba, b: szobrász-műterem, c: festő-műterem, d: szalón, e: előcsarnok.

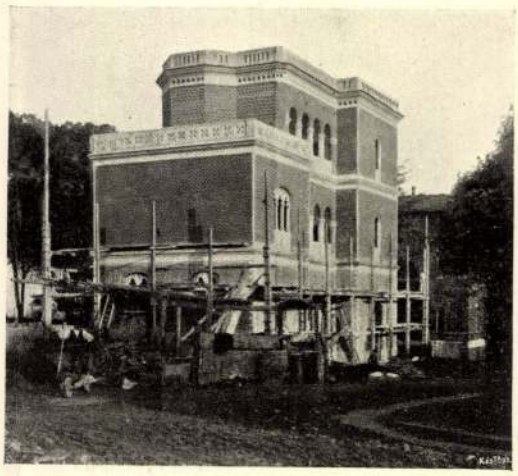

A MAGYAR MŰVÉSZHÁZ RÓMÁBAN

Schmidt Mihály Ötvös

Pest-Buda a XIX. sz-ban

Somogyi Árpád: Regi pesti ötvösmesterek

Budapest 1970 VII. k. 38 old.

Schmiedt Sándor

írás –

1887. Évről Esztergomban.

Körösy László dr

Esztergom. Esztergom

1887. 433. l.

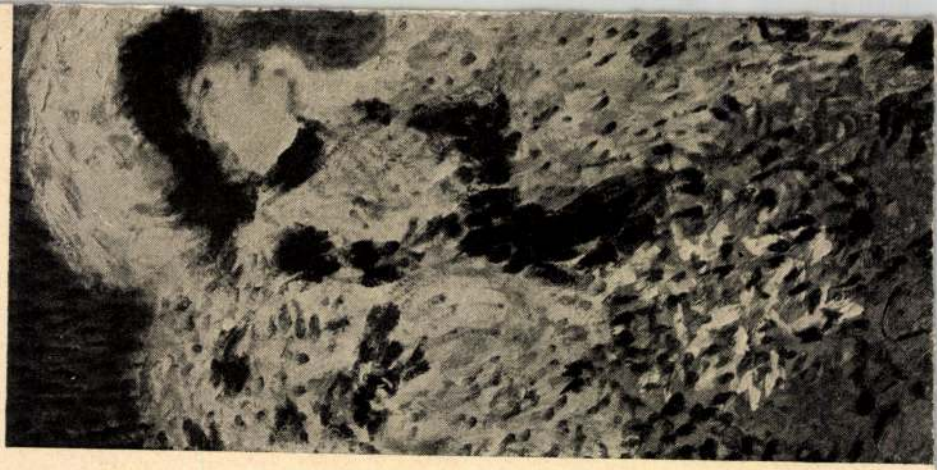

Schmidt Oszkár

MNK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Schmidt Oszkár

Műcsomók festői bőrök

1916-17. téli tanfolyam 258

Szentesi múzeum III. 180

Schmidt Péter [építőmester] MDK

A Bazilika pincéjében őrzik az első számu Állami Levéltár legféltettebb kincseit:

A Mátyás-templom restaurálásakor talált régi feljegyzések szerint 1725-ben Schmidt Péter "császári építőmester" és Ofner Ferenc "polgári bádogosmester" működött közre a torony építésénél.

Pakots György: Történelem leforrasztott üvegcsőben. Felfedező expedición Budapest kincseskamrájában.

Esti Hirlap, II.évf.157.sz. 1957.jul.7.vas. 4.oldal

M.D.K.

Schmidt Péter.

Ácsmester rész vett Prati mellett a szolnoki Tisza hid épitésénél.

Schoen Arnold: Prati kamarai mérnök Budán.

Müv.Tört.Ért. 1.szám. 31.lap

1960

Schmidt Péter

e nézeteket elején a kapcsolatok az iskolai oktatásból és azokat kiegészíteni, tanítványainak közvetlenül tapasztalatok után rajzoltatta.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai (Vál. és bev.: Marsay László.) Bp. 1962. Képzőműv. Alap Kiadó. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – 176. l.

M.D.K.

Schmidt Péter ácsmester

1732 ben az eszéki uj szertár-épület helyreállitását végezte Kőblinggel együtt.

Schoen A.: Kőbling épitőmester Budán. Művtört. Írt. 1958 (VII.) 2-3 sz. 141

SCHMIDT Péter, festő, arany

Ld. reflexen Tisicum 9. 1996

205. sk.

Schmith Peter

burgalicher Zimermaister

1722. ben Költségvetést adott be
a magyar Kamaához a budai
kir palotán végendő ács-
munkáról.

Bánkorjal 27. l.

az ajanlott summaben
e munka nem valosult
meg.

Schmidt Péter

kőmíves

1711.

d.

Bürgermeneszi

26. l.

Gúnylap.

A balról előre vágtató
rat hanyat-homlok elrohan, me
felbukik. Felirata

balra: Fuite de la pat
troupes A
jobbra: Flucht der Fra
der K.K. öst

fölül jobbra: 138.
magyarázó szövegének pedig ke
6. Les voilà à nos
tremble de toules mes fo
Chevaliers de la liberté.
mich brennen schon die Ho
meisten Lust-Franzosen).

Rm., mér. a rl. 21.
69-92-49

Schmidt Péter

ötvös

1632 ckhmeister

BRASSO
RE. 20-l

MDK

Schmidt Rezső, ezüstmüves

Nemesfévk. 1941. 199.l.

Schmidt Sámuel

kanyhakereskedő

Közlezrkiáll

1/92. f

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Schmid Péter

festő.

1785. aranyozta a kajolnai főoltárt 1785. készítette a szárhelyi templom főoltárképeinek másolatait és a Szobrászati díjat aranyozását.

Irod

Sz. m. Egyetem

266-1.

Schmidt Péter

festő

l.

Szm Egerművek

265. l

Schmidt Péter

festő

Schmidt Egon

316 C

kupa" verseny 20+40 km.-es távon és a
ága."

znek az üstökösként feltünt Liszkay,
és rekorder, Nagy Béla és Istenes,
ia ez évi bajnoka, Damerow, Pomeránia
rszág reprezentánsa.
ekből a magyar szineknek kell diadalmasan
ág minden részében, megcsonkitott magyar

iverekedjük, ott kell lennie a társadalom
elkes buzditása erőt és bátorságot öntsön
zért van szükségünk az Ön szives megjele-
etetével párosult propagandájára.
meghálláljuk, szivesen bocsájtjuk rendel-
eket egészen dijtalanul, azon kérelemmel,
esetleg ismerősei körében tetszése sze-

sporttörekvésünkben nagyrabecsült propa-
fogjuk nélkülözni s vagyunk

mély tisztelettel

az M. K. Sz. RENDEZŐ BIZOTTSÁGA.

a versenyek küzdelmeibe bekapcsoljuk,
pénzjutalmat tűztünk ki azok részére, kik
sárnap este pedig az „Ezüst kupa" 40 km.-es
ingyen kiosztott tippszelvényen eltalál-
pon ötnek 20—20 P-öt, tiznek 10—10 P-öt,
osztunk ki.
sportrovata előzetesen is részletes tudó-

Schmidt Péter

M. D. K.

Jenő

1784. „a Szűzanyai oltár körül a mester munkáját végezvén, sürgeti s kívánja, alkalmasint való kifizetését egészben.

Szabó Gy. Adattár. kéziratt. köt. 1958. (VII.) 2-3 n. 200

Schmidt Péter

Pesti

l.

Kaposvári jegyzet

265. l.

266. l.

(Többször)

316. l.

Schmidt Miklós
szobrai 1889

l. Élmiske. 1930
88.l.

LIBRARIE
Departamentul patrimoniului

X.

XI. csoport

55.

volt a czélom, hogy ezzel is kézzelfoghatóbbá te
ásatás menetének mikéntjét. Folyóiratunk sokkal
készebbnek mutatkozott, semhogy pusztán csak a
kimélés tartana vissza attól, hogy ez alkalommal is
az 1911. évi ásatás rendjén fixált jelenségek bemu
leírása elől. Úgy vélem azonban, hogy mikor az
lés rendjén az 1909. és 1910. évi jelenségeket
és leírásban is olvasóink, szaktársaink rendelkezésére bocsájtottuk, ennek
teljesen megfeleltünk s így arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy a jelen
maguk egészében, csakis az ásatások befejezése után fogjuk adni, eltekintve t
tesen azoktól az esetektől, amikor egyik-másik jelenség olyan természetűnek
nyúlni, hogy bemutatása az illető évi ásatás eredményeinek közlése rendjén e
elmulaszthatatlan.

* * *

Az 1909. és 1910. évi ásatások eredményeinek közlésekor puszta leirást adtunk. Mint már jeleztük, az volt a czélunk, hogy ezzel az emlékeknek a meglátását, megláthatását mozdítsuk elő.

1021

Schmidt Sándor népi iparművész, faragó

1984. I.23..10.15.Petőfi SJné.

Néhány szó zene közben

- Itt Szentendrén a Művelődési Központban nyílt meg január 13.-án Smidt Sándor kiállítása. Smidt Sándor faragó népi iparművész. 1978-ban kapta ezt a címet. Hát mit jelent ez, hogy valaki fafaragó népi iparművész ?

- Én azt hiszem, hogy az egyik legnagyobb elismerése ennek a népművészeti tevékenységnek.

-Mit láthatunk ezen a kiállításon ?

- Az ékszerektől a hatalmas monumentális tárgyakig megtalálható minden. Én azt hiszem, hogy én egy kicsit elszakadtam a köztudatban élő népművészeti tevékenységtől, faragástól, tehát nem a dobozok világában élek, hanem megpróbáltam kilépni egy bizonyos mintarendszerrel az ékrovásos mintarendszerrel és önálló képzőművészeti alkotásokat próbáltam létrehozni. Igy talán, ha a legnagyobbat említeném a Fölszállott a páva című kompozícióm, amely méreteiben is 2 méter-X 150 centi az most a Néprajzi Múzeum kiállításán található meg, az Országos Iparművészeti Tanács 30 éves évfordulójára készült kiállításomom, de itt a kiállításon található a legujabb munkám a Zene mindenkiért, vagy talán a faragók számára is érdekesnek tűnő Triptichon artissa című, Triptichonnak a megfogalmazása aztán a körplasztika és ezek mind mind az ősi motívumoknak az általam vagy továbbfejlesztett vagy megtartott motivumrendszeréből fakad és alakul ki.

-Ezek a díszítések amelyeket felhasznál,

- igen,

- ez az ornamentika ez honnan van ?

- Ez az 1600-as évekből Magyarországon már találta vésett diszitményt, Győr-Sopron megyében, de hogyha tovább kuktálkodunk akkor ókori emlékeink is vannak az ékrovásos technikával kapcsolatban, sőt még most voltam Lengyelországban Iparművészeti Tanács kiküldetésében és ott volt egy ősi indián népművészetnek a bemutatása, ahol szintén találkoztam ékrovásos faragással, tehát annyira ősi motivumrendszer, tehát magát ezt atechnikát próbáltam meg a magam képére átalakítani.

-Egyébként a táblaképeken kívül megtalálhatunk régi használati eszközöket is. Itt például ahol most ülünk és ez a riport készül a székek ez az asztal vagy a fali fűszerestartó vagy a kulacsok vagy a régi mángorló amit használtak.

-Ezek a tárgyak részben úgykészültek, hogy én meg minden faragó kipróbálja azt, hogy vajon én ezt meg tudom-e alkotni

létre tudom-e hozni, hát ezeket a tárgyakat is elhoztam mutatva, hogy talán innen kezdtem azok az én gyermekeim szintén.

-Mikor kezdődött ez a gyermeknevelés

- A csodálatos Berekben ahol élek. 1972-től mint népművelő dolgoztam, akkorindítottam be a faragó szakkört, akkor kezdtem faragni és 1974-től országos faragó tárbert szervezek ami az idén ünnepli a tízéves évfordulóját.

- A tárgyakraól megállapíthatjuk, hogy a legfontosabb alapanyaga a fa. Van az anyag, van maga a formakincs amit megtanul, van maga a formadíszítés, van az egyfajta technika, de az indítás honnan jött ?

- Az indítás ö onann jött, hogy én Sárospatakra kerültem 1971-ben egy országos faragó táborba, amit az országban először szerveztek. Ott találkoztam olyan cimborákkal, faragókkal akik már régebben művelték a faragást, és hát általuk szerettem meg.

- Hány éves volt amikor az első ugymond művet megcsinálta ?

- Csak durván mondom olyan 30 éves lehettem körülbelül . A manuális tevékenység, ahogy visszaemlékszek rá a gyermekkorban alakult ki és hát az élet adta magát, grafikusként kirakatrendezőként dolgoztam először és aztán egészen szoros kapcsolatba kerültem a fával az anyaggal és ez az elmúlt 13 év én azt hiszem, egy nagy égés volt, jó értelemben vett belső égés volt, múzeumokat, szakkönyvtárakat, szakirodalmat böngésztem, tanultam, jártam és nagyon nagy segítséget hozott nekem az, hogy én szerveztem a táborokat.

-.-.-.-

Schmidt Sándor

selyemgrafikus, 1836-tól
1841-ig a pesti német Színház
kőrője és igazgatója
l. a pesti akadémián
tanult festeni.

Kádár Jolán

A pesti és budai
német színészet tört.
1812-1847. Bp.
1923.
61-74. lapjain
életrajza
és színigazgatói
működése. Színházi
festője Neefe Hermann
volt.

Hs Edit, Lásd az idézet
szerzőt.

MAGYAR SZOBRÁSZ 1510 körül

Feszület-torzó (174. kép)

Fa, mag. 50 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar

173. kép. *Magyar szobrász 1500 körül: Szent János-tál.*

12

Schmidt Pál

A sorostélyi udvarház homlokzati terve, 1764

Közli Biró József A gernyeszegi Teleki kastély c. müvében/1938 Bp/

Müvészet és felvilágosodás

Akadémia Kiadó 1978

566.o.

Schmidt Rudolf (1873-1963)

„Templombelső" Vízfestmény 25x17 cm

J.k.j.: Rud. Schmidt

Vételfási ár: 4000 Ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Schmidt Sándor dr. MDK

keramikus

1873-ban hivja Zsolnay Vilmos pécsi gyárába. Később a meisseni állami porcelángyár igazgatója.

16.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 196 1959.

Schmidt Pál építész M.D.K.

A gerenyeseği kastély építő mestere
Nerősámsonbi Rhedey kastély építője.

dr Kardoss György: A magyar barokk és zopf építészet rövid összefoglalása. 1952. Művészi Továbbképző Intézet előadás-sorozatából. M. 19

20.l.

M. D. K

SCHMIDT Péter festő

1771 Eger jezsuita rendház elvédő jében fest

1771 Kömlő rk. t. aranyozási munkák

172-? Hejce püspöki kápolna főoltár aranyozása

1785 Kápolna rk. t. főoltár aranyozás

Szirák rk. t. szószék aranyozás

Garas XVIII. k. 145, 249

Schmidt Pál

epitőmester

Budapest, Erdőkert

67—69. I. 72, 8.

Schmidt Pál

Könnyes XVIII. n.

életrajza

l. Gerecsés Emlékkönyv

161. l. 162. l.

164. l. 167. l. 168. l. 170. l.

T.2658 A-B.

trafehtung der gewaltigen Vestung
pedig Der Statt vnd Schloss Zigeth
schen Lagers warhaffte abcontrafac-
lzéssel és mindegyikhez Ausslegung
iffern verzeichnet van adva.

: 15.5 és 12.3: 15.4 cm.

91- 4.

Schmidt Pál

építész, kőművesmester

A besztercei rk.
templom terve, de ott
lemegegyezés elmaradt a kir. tábla
pénztár
Repr.

A templom mai
képe
lásd u. o.

Entz Ozsdovarhelyi
rk. templ.

101. l. - 104. l.
106. l. 107. l.
108. l.

als Vermassung. Denn zu einem echt persönlichen Dasein gehört es, daß es aus einer stammechten Lebensgemeinschaft herauswächst.

Der Bolschewismus ist auf die Welt des moskowitischen Russentums aufgesetzt, die in der Folge der mittelalterlichen Mongolenherrschaft ihre Vorprägung erhalten hat. Er verwendet das von dem Juden Karl Marx ausgestaltete kommunistische Lehrgebäude. Die weltanschaulichen Voraussetzungen dieses Denkens lassen sich leicht bis in die hellenistische Mischwelt zurückverfolgen. Es wird daher im Kommunismus fast selbstverständlich mit einem Gesellschaftsbegriff gearbeitet, der jenseits alles naturhaft geschichtlichen Lebens bleibt und den Menschen nur als gleichförmige Einzelheit kennt. Nicht zufällig finden sich bestimmte Denkformen, die dem weltanschaulichen Amerikanismus entsprechen. Sieht man auf das Ganze des Bolschewismus, so wird hier gleichsam der Spiritualismus einer künstlich entworfenen Erlösungslehre in das Materielle umgeleitet. Damit sich überhaupt dies Lehrgebäude anwenden läßt, werden gewaltsam alle naturhaft geschichtlichen Lebensverhältnisse zerstört. Die sogenannte materialistische Geschichtsauffassung führt zu einem Surrogat der Geschichte, da das Band zu allem gewachsenen Leben durchschnitten ist.

FRIEDRICH NIETZSCHE:

Alles Große geschieht trotzdem, und u
Dinge zu legen hat, über den werden
ordnen sich die Zufälle noch nach unsern
erstaune oft, wie wenig die äußerste Ungun
vermag. Oder vielmehr: ich sage mir, v
sein muß. daß er immer wieder auch ge

Schmidt Pál

erdélyi építész

A Marianum Bank* marosvásárhelyi fiókjának székházát, mely a város egyik legrégibb épülete, 1763-ban akkori tulajdonosa, Teleki László gróf megbízásából újjáépítette.

KiP. 52. l.

* nem a Toldalagi ház-e?
Ez a rész erről hallatszott, de nem ír

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Schmidt Pál

erdélyi épitész

rövid

Kelemen Lajos: A gernyeszegi Teleki-kastély. Biró József könyve. Pásztortűz. 1939. 193. l.

halotti ékszerei, III. Béla magyar k
gyakat ép állapotukban örökítik m
hogy a kiegészített másolatokat csal
inkább CZOBOR cikkének reprodu
alább következő rövid összefoglalás
ÉRDY és HENSZLMANN leírása sok t
közlésének ellentmondanak. CZOBOR
előtt leírta, felmérte és lefényképez

1. Halotti korona, aranyozatlan
ságú kovácsolt lemezből, négy pont
Több darabba tört és a darabokat
mellé, illetve sellakkal vaspléhkoron
A díszítő keresztecskék ágai kifelé
széles. *(100. kép.)*

2. Rövid, egyenes kard, kétélű
s külön darabból álló 42 mm átmér
centiméter. A penge 43—53 mm, a
élesítették, így a kard is halotti jelv
mely HENSZLMANN rajza szerint a m
mivel rövidebb és hengeres alakú vo

3. Vörösrézkereszt. Alul nyélre
közvetíti a szárhoz. Fent titulus-tábl
talán suppedaneum (lábtartó) állott.
aranyozás nyomai látszanak. A kere
A pomellum átmérője 5 cm, míg a r
59 mm magas. CZOBOR szerint a kere
viszont nyele nélkül temették a kir

4. Négykaréjos ezüst melldísz
5 mm vastag. Középső részét és az
zott gyöngysordísz választja el, mel
lapocskák voltak beillesztve. A köra
színűleg ezt is zománcos aranylemez
zománc mezőben fehérzománcozású
bogyó díszít. A jelenleg alulra beil
más: itt középen kerek aranykeretű
látható, míg a széleket a többihez
lemez eredetileg a melldísz hátsó fel
három karéj motívuma is. A karéjo

Schmidt Pál

erdélyi építész

1756-ban ugyá építette a marosvásárhelyi Köpeczi Tamás-féle házat, melyet 1554-ben építettek s mely évszázadokon át a város épít legszebb és legnagyobb magánháza volt. 1845-től itt székelt a marosvásárhelyi kaszinó.

M. Kiss Pál: Marosvásárhely művelődés tört. Marosvásárhely 1943. 27, 28. l.

Fenti Luidor János francia építész tervei nyomán 1759-72. építette a marosvásárhelyi Toldalagi-házat

u. o. 29. l.

896.

=

…em arcélben balra fordulva van ábrá-
…t. Haja, bajusza és körszakálla ősz, szemöl-
… Ingének gallérja álló, nyakkendője kö-
…ivágott mellénye és kabátja fekete. Teltsége
…„Barabás M. 1884."

73·5: 58 cm.

73·5: 58 cm.
…gyánfi Ferencné sz. Trefort Edit ajándéka
…1/9 60.

Schmidt Pál

Építette Marosvásárhelyen a Toldalagi házat Lüidor János francia építész tervei alapján 1759–72-ig.

KiP 58. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

~~Ev. ref. templom~~

Schmidt Pál

kőművesmester

1767-ben épített az alábbi Kollegium 29 öl 2 3 lát hosszú kilenc szobából álló épületet

A marosvásárhelyi ev. ref. koll. története az 1894-95. iskolai évről. Marosvásárhely, 1896. ~~72~~ l.

Schmidt Pál

Kéziratos m.,
XVIII. sz.

l.

Bizonyítványai

25, 26. l. 27,
28, 29, 30, 31. l.

Gyarmat.

A háttérben a bástyákka
látjuk, mig az előtérben bal
az egyik hátra mutat. Felirat
lett mértani ábra van:

GIARMAT.

fölül balra: 89.

Rm., mér. a rl. 17

929-92-

Schmidt Pál

kőműves XVIII. ker.

d.

Bürgermeisteri

38, 39, 41, 42, 44, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 56, 71, 96, 97, 106, 123. l. 135, 136, 137, 138, 139. l. 16-ik kép

Schmidt Pál

Kőrmives

XVIII-r.

l.

Bíróger nyereség

32. l.

Szatmár.

A középtért a bástyákk
el, a háttért hegyek képezik,
hídnál őrház van. Felirata föl

ZATM

magyarázó szövege: l. Sa

Rm., mér. a vk. 6.2: 8.6
Krekwitz: Richtige Beschr
Frankfurt 1686.

140-95

Schmidt Pál

l. Biró Erdmann

135, 137. l.

Lakat alatt a víz, az áram

Az új tulajdonosok felrúgták az addigi szokásokat

N. Balázs Gabriella

Nyírmada (KM) — Csupa kilátástalanság a nyírmadai Újfényes utca lakóinak élete. Úgy érzik, kirekesztették őket a világból. Nincs közvilágítás, nincs megoldás a vízellátásukra, munkanélküliek mindnyájan. Van, aki azt fontolgatja, elköltözik innen. Balsorsukat a privatizáció okozta.

Az Újfényes utcai lakótelep a Nyírmadai Állami Gazdaság tulajdonát képezte, az épületek valamikor szolgálati lakások voltak. Az ÁG rendelkezett többek között saját víztoronnyal, áramszolgáltató központtal, így 1976-ban, amikor Nyírmadára bevezették a közmű vizét, amihez a lakók akkor 10 ezer forinttal járultak hozzá, a gazdaság nem tartotta szükségesnek, hogy a szolgálati lakásokat arra rácsatlakoztassa. Érthető is, hiszen ő maga alkalmas volt a lakások ellátására.

Közbeszólt a privatizáció

1988 végén az állami gazdaság fel akarta számolni a lakótelepet, így felértékeltette, majd eladta a lakásokat a lakóknak. A gazdaság addig, majd azután is lelkiismeretesen adta a vizet, villanyáramot, saját berendezései segítségével, amit a lakók — akik az ÁG dolgozói voltak még akkor —, természetesen havonta törlesztettek átalány formájában szabályos díjtételek szerint. Ám a privatizáció térségünkben is teret hódított, így idén eladásra került az áramés a vízszolgáltató komplexum. Előbbit a Mezőfarm Kft. vásárolta meg az állattenyésztési telep ellátásához, s ennek eredményeképpen április eleje óta Újfényesen sötét az utca. A közvilágítást szolgáltató 5 villanyégő biztosítékát lekapcsolták. Utóbbit a Szabolcsi Alma Kft. birtokolja, s egy szeptembertől üzemelő, igen vízigényes almafeldolgozó üzemeltetéséhez használja majd. A további eseményekről az Újfényes utcai lakók számoltak be:

— Június elején értesítést kaptunk, amelyben felszólítanak bennünket, hogy 1993. június 20-ig mindenki gondoskodjon magának a vízellátásról, mert a Szabolcsi Alma Kft. lezárja a tulajdonát képező vezetéket, s tovább nem szolgáltat vizet az itt élő kilenc családnak.

Nincs megoldás

A lakók nem találtak megoldást a problémára: hogyan teremtsenek vizet nyáron három hét alatt? De azt sem értették, miért az ő feladatuk ez? Hisz a lakásokat komfortosan vásárolták, és továbbra is ragaszkodnak ahhoz, hogy biztosítsák számukra a megvásárolt jogot. Nem kívánnak felelőst keresni az adott helyzetért sem, csak vizet, áramot kérnek a pénzükért, hisz ez létkérdés.

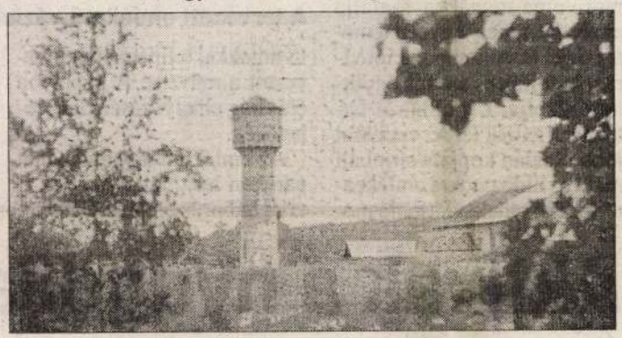

Az egyik főszereplő Nyírmadán, a víztorony

KOVÁCS BERTALAN FELVÉTELE

Közben lejárt a háromhetes határidő. Mi történt június 20. után? A lakók panaszkodnak:

— Június 21-én hiába készülődtünk mosdáshoz, főzéshez, hiába kértek a gyerekek inni, hiába szaladtak az állatok is szomjasan a vályúhoz, a vízcsap szárazon hörgött. Mentünk a szomszédhoz, de náluk sem volt egy csepp víz sem. Őszintén szólva a döbbenetünktől csak a felháborodásunk volt nagyobb. Nem tudtuk, mi lesz velünk. A víz olyan, akár a levegő. Él itt kismama, aki bármely percben megszülhet, és sok gyerek is. Hogyan lehet joga a Szabolcsi Alma Kft.-nek elzárni a vizet emberektől, ha mégannyira saját tulajdona is a víztorony? Végül a polgármesterhez fordultunk, s ő délutánra gyűlést hívott össze. Ennek eredményeképpen estére újra folyt a víz a csapokból.

Gondok a vízórával

Néhány nap múlva újabb levél érkezett a családokhoz, amiben kérik őket, egy hónapon belül szereltessenek fel vízórát, ezzel mérve a fogyasztást. A lakók örömmel vennék a probléma ilyetén megoldását, ha ezzel hosszabb távon rendeződne a helyzetük. Ezt mondják:

— Igen, ebbe szívesen beleegyeznénk, de újabb akadály merült fel, most a SZAVICSAV részéről. Az általunk most felszerelt vízórákat csak addig használhatnánk, amíg a kft. vízművéről kapjuk a vizet. Amennyiben viszont az utcát a SZAVICSAV mindenki megelégedésére rácsatlakoztatja a lakossági hálózatra, általuk adott és szerelt fogyasztásmérőt szerelnek fel.

Nem feladatunk igazságot szolgáltatni az ügyben, megkeresni ki, mikor, miben hibázott. A helyes megoldás keresése sem a mi dolgunk. Csak bizakodhatunk abban, hogy az illetékesek felelősséggel és emberséges belátással megteszik helyettünk. S hogy addig mi módon kapnak vizet a lakótelepiek? Még nem tudják, de bíznak a Szabolcsi Alma Kft. jóindulatában, s remélik, velünk együtt, hogy mielőbb közös nevezőre jutnak az ideiglenes megoldásban.

(A szerk. megjegyzése: Az ügy fejleményére — ha lesz — még visszatérünk. Amennyiben az illetékeseknek az ügy kapcsán véleményük van, azt is szívesen közöljük.)

Beszélnek róla!

Életbölcsesség

Kovács Bertalan

Eseményekben gazdag évet tudhat maga mögött honi futballéletünk. Persze, hogy aztán ezek az események mennyire voltak örömteliek, annak megítélését ki-ki végezze el ízlése szerint. A zöld gyep történései (játékosainkkal ugyanis rendszerint történnek a dolgok, anélkül, hogy különösebben befolyásolnák az eseményeket) után a zöld asztalnál folytatódtak a „mérkőzések". Amíg azonban a nemzetközi sportdiplomáciában rendre sikereket tudunk elérni, saját házunk (hazánk) belsejében többnyire kudarcot vall minden „takarítási" szándék.

Két példa erre a közelmúltból, amelyek ugyan földrajzilag viszonylag távoliak egymástól, de összeköti őket a foci (is). Az első: szinte példátlan módon a tárgyalóasztalnál avattak bajnokot a kisvárdai körzeti bajnokságban. (A huzavona már-már tragikusan komikus voltáról mi is beszámoltunk.) A második: újra választották — megdöbbentően nagy szavazattöbbséggel — az MLSZ régi elnökét, azok után, hogy labdarúgásunk színvonala nemzetközileg már szinte nem is mérhető. Mindkét esetben maga a tény, ami felháborító. Nem hiszem ugyanis, hogy egy bajnokságot szavazatokkal kelljen eldönteni, amikor még szoros gólkülönbség esetére is tiszta és világos szabályok vannak forgalomban. Lehet, hogy nem mindenki ismeri?!

Köztudott dolog, a játékosok mellett igencsak szép számmal vannak a focinak haszonélvezői hazánkban, hovatovább a közönségnek lassan csak a szenvedés jut. (Bár ez utóbbira a pályán is van példa bőven!) Laczkó Mihály pedig, visszaülve el sem hagyott székére, újra, mint négy éve, vehemensen veti magát a munkába. Ütőképes olimpiai válogatottat ígér, s a hatékonyabb munka érdekében (?) megszavaztatta magának (megszavazták neki?) a szövetségi kapitány kinevezési jogát (is). Félő, a régi-új elnök megválasztásával konzerválódnak a korábbi viszonyok, amelyek közepette fegyelmi tárgyalások dönthetik el például, a még lelkes amatőrök közötti bajnokság kérdését. Ne feledjük, az utánpótlás és a nagyszerű játék megszerettetése, alapjainak lerakása a falusi sportpályákon kezdődik, mígnem a felfedezett tehetségek egészen a válogatottságig nem viszik. Ott aztán... De ezt inkább most hagyjuk. A lényeg, ismét igazolódni látszik annak az ősi közmondásnak a bölcsessége, amely a „hal fejével" kapcsolatos. Vajon csak a fociban?

Reflektorfényben

A néma levente

Kisvárda (KM – K. B.) — Az időjárás kegyeibe fogadta idén a várszínház első bemutatóit, s nem utolsósorban a

közönséget. Igaz, a hirtelen jött lehűlés miatt a közönség plédekkel felszerelve érkezett mindhárom előadásra, de eső nem esett, így zavartalanul élvezni lehetett a határon túli válogatott csapat játékát. A néma levente három előadását mintegy másfél ezer ember látta, akik közül jó néhányan a környező településekről látogattak el a várkertbe.

Nem kellett csalódniuk, hiszen *Kemény Árpád* környezethez illeszkedő, a várral szinte egybeolvadó díszletei és *Dőry Virág* korhű, színes jelmezei méltó környezetet teremtettek *Heltai Jenő* vígjátékához. A rendező, a marosvásárhelyi *Kincses Elemér* kihasználta a színpad nyújtotta lehetőségeket, szinte az utolsó négyzetcentiméterig. A közismert történetet — megtartva a reneszánsz stílusjegyeket — századunk szemüvegén át nézte, így időszerűsítve a mű üzenetét.

A színészek partnerek voltak a rendezői elképzelések valóraváltásában, láthatóan jól érezték magukat szerepükben. Különösen a címszereplő nagyváradi *Medgyesfalvi Sándor* és a csatlósát alakító marosvásárhelyi *Kárp György* parádézott. A Ziliát játszó *Fábián Enikő* nagyváradi színésznő emlékezetesen oldotta meg a jellemváltozás árnyalatait. *Győrffy András* (Marosvásárhely) Mátyás királya méltóságos volt, ha kellett, de esendő férfivá változott, ha feleségével, Beatrixszal maradt kettesben. A királynét alakító *Jónás Gabriella* szabadkai színésznő asszony és karonásfő volt egyszemélyben. Az itáliai hölgyek szereleméhségét igazi vígjátékhoz illően kissé eltúlozva, de még mindig hihetően formálta szereppé a három különböző színtársulattól érkezett színésznő. Gianetta szerepében *Csiki Ibolyát*, Monna Meaként a komáromi *Cs. Tóth Erzsébetet*, míg Carlotta alakítójaként *Lőrincz Ágnest* láthatta a tisztelt nagyérdemű.

A más-más színháztól érkezett művészek egységes csapat benyomását keltették, bizonyítva az efféle kísérletek létjogosultságát a várszínház ódon fala előtt.

Emlékmű készül a hősöknek

A kompozíciót virágok, fejfák és életfák együttese alkotja

Záhony (KM – K. B.) — A II. világháborúban elesett hősök emlékére a rendszerváltás óta több helyen emeltek köztéri alkotásokat. Záhony város vezetőit és lakosságát is régóta foglalkoztatja az emlékmű gondolata.

A gondolatot most tett követte, hiszen megbízták *Schmidt Sándort*, az ismert és elismert vásárosnaményi művészt az emlékmű elkészítésével. Tudvalévő, a művész fával dolgozik, így külön színfoltot jelent a köztéri kő és fém alkotások között a majdan elkészülő mű. Az emlékmű megjelenítése népünk díszítő tárgyi és formakultúráját viseli magán. A középpont motívuma magában foglalja az életfát, amely egyben temetői sírjel is. A kompozíciót virágok, fejfák és életfák együttese alkotja, két oldalról babérágak zárják le. Az emlékfal jobb oldalán kopjafa sírjel áll majd az áldozatokra emlékeztetve. Bal oldalon hasonló motívumokkal tulipánkelyhet tervezett a művész. A kehelybe élővirág elhelyezésére lesz lehetőség.

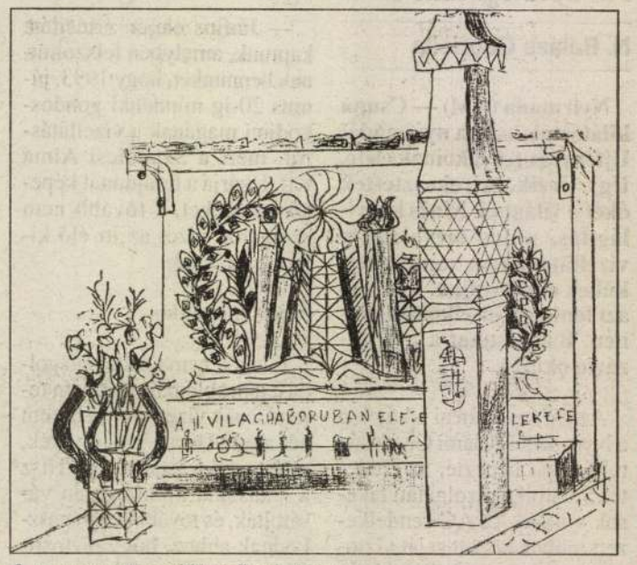

A tervezett emlékmű vázlata

Az emlékmű ugyanabban a parkban lesz, amelyben az I. világháborús emlékmű is van. A tervezett alkotás mögött jó rálátás nyílik a templomra, amely ez esetben asszociációs jelentőséget hordoz, jelkép értéke van. A tervek és a művész szándéka szerint az alkotás november elsejére elkészül.

Aktívak a nyugdíjasok

Énekelnek, szavalnak, vetélkedőkön indulnak a klubtagok

Záhony (KM – K. Zs.) — 16 éve működik a záhonyi nyugdíjasklub. Nemcsak afféle varrogató nénik, kártyázgató bácsik gyülekezete az övék. Nem vetik meg ugyan az előbbi foglalatosságokat, de nem csak ezzel töltik az idejüket. Leggyakrabban próbálnak és előadásokat tartanak. Működik ugyanis egy kórusuk, vannak vers- és prózamondók. Sikeresen szerepelnek a különböző vetélkedőkön, versenyeken. Sok hazai klubbal tartanak kapcsolatot, kölcsönösen részt vesznek egymás rendezvényein.

Népszerűek a klub rendezvényei A SZERZŐ FELVÉTELE

A záhonyiak érdemei megye- és országszerte elismertek, népszerű kezdeményezéseiknek köszönhetően. Néhány évvel ezelőtt az ő kezdeményezésükre jött létre a nyugdíjasok Ki mit tud? vetélkedője. Az első országos döntő hol is másutt lehetett volna, mint Záhonyban.

Idén, május végén nemzetközi kulturális napot tartottak. 1100 résztvevő jött el, ami egy alig 5400 fős település életében nem mindennapi dolog. Talán ezért is támogatta az önkormányzat a nagyszabású rendezvényt.

Végh László klubvezetőtől megtudtuk még, hogy 2 éve bejegyzett egyesületként működnek. Azóta alakították ki és ápolják a kapcsolatot a határainkon túli magyarság nyugdíjasaival. Anyagi nehézségeik ugyan nekik is vannak — mint napjainkban szinte mindenkinek —, de a működési feltételeik biztosítottak. A tervek szerint augusztus 15-én Szegeden a szabadtéri játékok keretében a Cigányszerelem című előadást tekintik meg a klub tagjai. Az előadás megtekintése mellett jut majd idő városnézésre és hajókirándulásra is.

1021

Schmidt Sándor fafaragó, népi iparművész
Kapoly-emlékkiállítás

1984.VII.17. Televízió 1. -2o,oo/Furdánó

TV Híradó 16

Városszéli fák..../?/....mintha sosem rozsdásodnának meg levelei, az ágai mintha soha nem száradnának ki. Ám tőlük alig néhány méterre mégis ott a cáfolat. Az élettelen alakot újra életre kelteni, erre vállalkozott a 4o éves Schmidt Sándor, aki csaknem másfél évtizede foglalkozik fafaragással. Keze nyomán nem a természet alakította szépségek hangsúlyozódnak, hanem az emberi jelek, növényi minták virágzó kertet idézve, éppen csak körvonalazott páva alapmotívuma. A fafaragó akár sípot faragcsáló pásztorként, akár életfát ékesítő művészként a túlélést jövendöli. évezredek óta, hiszen már az ókorból maradtak ránk faragások. Századunkban a művészetek arca jelentősen változik, divatok, értékek is néha feledésbe merülnek. Fontos, hogy mindig őrizze valaki az elődök formakincsét, miként Schmidt Sándor is teszi, akinek kiállítása ma tól a váci Művelődési Központban látható.

1021

Schmidt Sándor népi iparművész kapoly emlékdíjas

1983.VIII.6. Televizió 2 S.Gy.

TV hirádó 2

- A balatoni nyár egyik legrangosabb müvészeti eseményére került sor ma délelőtt Boglárlellén. 20. alkalommal rendezték meg a magyar fa és csontfaragó népmüvészek kiállitását. A kétévenként meghirdetett pályázattal és az azt követő kiállitással idősebb Kapoly Antal, Kossuth-dijas népmüvész emlékének tisztelegnek a rendezők. A pályázó 90 alkotó közül ezuttal Schmidt Sándor vásárosnaményi iparmüvész nyerte el a Kapoly emlékdijat. Pávás faliképe mintegy összefoglalja és uj formába önti a magyar népi fafaragómüvészet gondolati világát, stiluskorszakait. I. dijat kapott Nagy Ferenc, a népmüvészet mestere, a Lakodalmas menet c. reliefjéért, amelyen humorral, a hangulatot érzékeltető müvészi megfogalmazással ábrázolja a falusi élet nagy eseményét. A népi hagyományok, motivumok felhasználásával született fa és csontfaragások, használati eszközök, régi hangszerek, a magyar népi iparmüvészet alkotásai, szeptember 11-ig várják a látogatókat a boglárlellei müvelődési házban.

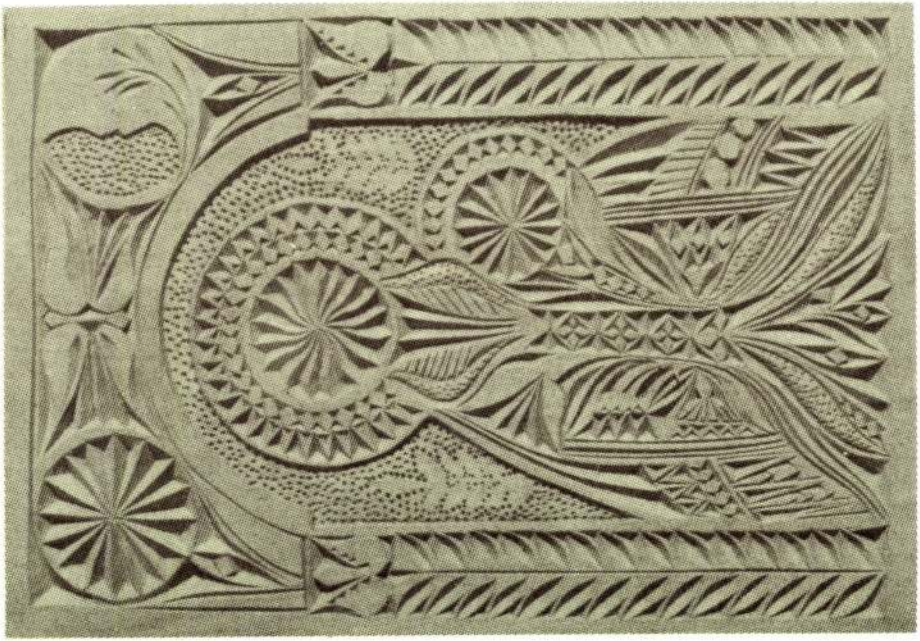

SCHMIDT Sándor

„KALOTASZEGI MADONA"
SCHMIDT SÁNDOR

Schmidt Sándor

Schmidt Sándor: Fafaragás — lakószobarészlet. (Paál László felv.)

A nyíregyházi városi művelődési Központban látható.

Kelet-Magyarország, 1976. júl. 6.

Tudomásom szerint a NEB-nek nincs végrehajtói hatalma. Milyen módon szereznek érvényt a megállapításokban javasolt felelősségre vonásnak?

— A javaslatokat elsősorban a vizsgált üzemeknek, intézményeknek tesszük meg, de szükség esetén javaslatot teszünk a felügyeleti szerveknek is. Az a jellemző, hogy javaslatainkat a végrehajtásra illetékes szervek elfogadják, s intézkednek is a végrehajtásról. Vizsgálataink alapján az elmúlt évben kilencen figyelmeztetésben részesültek, 54 esetben fegyelmi eljárás indult a mulasztók ellen, harmincnyolcan kártérítést fizettek, hatvan esetben pedig szabálysértési feljelentésre került sor.

Milyen lehetősége van a NEB-nek az előbbiektől súlyosabb esetekben?

— Amennyiben bűncselekmény alapos gyanúját állapítunk meg, feljelentést teszünk a rendőrségen, illetve az ügyészségen. Tavaly 13 ilyen eset volt, amelyben 21 személy ellen indult bűnvádi eljárás.

Volt-e már példa, hogy valahol nem intézkedtek érdemben?

— Igen, erre is volt, s van is példa. Ilyen esetekben a felügyeleti szervekhez fordulunk javaslataink érvényesítéséért. Sajnos hangoló tevékenységük továbbfejlesztése jelenti a legfontosabb feladatunkat. De nem maradnak el a belső ellenőrzés munkájának további javítását, a szocialista közgondolkodás továbbfejlesztését szolgáló ellenőrzések sem. A mi vizsgálatainknak nem a büntetés, a mindenáron való hibakeresés a célja, hanem elsősorban a megelőzés, a jó módszerek terjesztése, a hibák feltárása és a kijavítás elősegítése. Ám, ha ez nem vezet eredményre, akkor a korábbiaktól is következetesebben szerzünk érvényt a kongresszus határozatának.

Végül engedjen meg egy személyes kérdést! Sok haragost szerzett már magának?

— Tizennyolc éve, amióta a népi ellenőrzést megszervezték, azóta dolgozom az apparátusban. Ennyi idő alatt nagyon sok ismerőst szereztem. Az a tapasztalatom, hogy ahol rendben vannak a dolgok, ott szívesen fogadják a népi ellenőrt, olyan is előfordul, hogy hívnak bennünket, mert tudják, hogy segítő szándékkal érkezünk. Ezért nagyon sok barátom van. Ahol viszont visszaéléseket találunk, azok szemében nem túlságosan népszerű a népi ellenőr és a megyei elnök sem. Ez természetesen a munkában sem a népi ellenőrt, sem engem nem befolyásol.

Köszönöm az interjút.

Balogh József

Schmidt Sándor népi iparművész

id. Kapoli vándorkürt-díjas

Hopp Ferenc 1983. VIII. 7.

Schmidt Sándor
újságíró

- Régóta laknak itt Vásárosnaményban?

- Nem. Csak itt dolgozunk.

- Hol?

- Ruhagyárban.

- Én is oda járok dolgozni és Gergelytanyán lakunk.

- Most jönnek a munkából?

- Igen.

- Hát nagyon sok ... bizony nagyon kevés van. Például nem szép a kenyér. Rengetegek kell sorbaállni. Például szombaton eljövünk egy órakor, de még négy órakor nem vagyunk odahaza.

- Buszra várnak?

- Arra.

- ... busz, itthagyott bennünket.

- Hogyhogy?

1980. I. 17. 12.55 Pataki /-Vue-/
Kapcsolás a nyíregyházi stúdióba.
Kisvárosi mozaikképek.

- Nem fértünk fel. Négyen-öten.

- És akkor most mi lesz, meddig kell várni, mikor jön a következő?

- Fél ötkor.

- És nemcsak egyszer fordul elő velünk, hanem többször is.

- Mióta dolgoznak... /Szalag vége./

- Amellett, hogy már van munka, van több munkalehetőség a tiszaparti kisvárosban, a művészet is hallat magáról. Ahogy Schmidt Sándor iparművész mondja, éppen a Felső-Tiszavidék fafaragóinak a központja.

- Hat éve rendezzük az országos fafaragó táborokat. És ennek következményeképpen Beregi Fafaragó Műhely cimén itten tudtunk lehetőséget biztositani Szabolcs-Szatmárban fafaragó embereknek. Nagyon szeretném, ha Vásárosnaménynak egy kis szobával meginduló kis galériája lenne. Lehetőségünk, módunk megvan rá. Hisz képzőművészeti anyagunk van. Lehetne párositani ezekkel a fafaragásokkal. És minden évben rangosabb anyag maradna itt a városnak.

- Az apróságokat hogyan lehetett ide ebbe a műhelybe becsábitani?

- 72-ben alakitottuk itt a gyermekeknek. Vásárosnaményi, tehát központi iskolából hivtam gyerekeket és .... hármat. Félévre minden naményi gyerek kimaradt, három ittkai gyerek megmaradt. És hadd mondjam azt, hogy minden évfolyamból kikerül egy-egy olyan kölyök, aki már ide a felnőttekhez visszajár.

PREFAZ

La ... nora in
... della nascita
... presente Mostra della
... se organizzata a Milano come
... sa testimonianza dei rapporti cul-
t... ... italio-ungheresi, è fra le più spiccate

Pest vista dal Monte San Gherardo.

23. Schmidt del et sc. Ed. Gottlieb Haase e Figli. Praga, 1839.

L'influsso artistico italiano che al principio dell'arte della medaglia ungherese si faceva sentire con tanto vigore, è riconoscibile in tutto lo sviluppo di quest'arte in Ungheria, ed è diventato ancora più stretto e continuato soprattutto nei nostri tempi. Gli scultori della più giovane generazione di artisti ungheresi che si occupano della medaglia, erano o sono, quasi senza eccezione, membri della R. Accademia d'Ungheria di Roma. La loro principale fonte d'ispirazione è l'arte antica italiana.

La Mostra vuole presentare al pubblico italiano i migliori prodotti dell'arte della medaglia ungherese, nonché una raccolta di vedute moderne di Budapest, la bella capitale d'Ungheria, illustrata anche da una piccola collezione retrospettiva di incisioni. L'arte dell'incidere

Schmidt

a pécsi székesegyház Schmidt féle átalakati

tásáról jelent meg Csemeginé Tompos EA pécsi

székesegyház Schmidt féle ujjáépitése c. müve

MŰVÉSZET ÉS FELVILÁGOSODÁS AKADÉMIA KIADÓ 1978

Komárik: A korai gótizálás Magyarországon

263

old.

M. J. Schmidt, mint építész (1798-1851).
Maria Pál Magdolna.

21. Migazzi kálvária. Schweichart, római katolikus plébánia (1820.)

Művészettörténeti Értesítő, 1986, XXXV. évf. 1-2 szám, 18-21.

Schmidt Sándor

fafaragó gyüjteményes kiállitását

Vásárosnaményban nyitották m g

Magyar Hirl p 1977/232/6

Schmidt Sándor fafaragó

a művészeti hetek keretében kiállítás nyílt „Bereg től Rétköz ig" címmel, művei – keresztszemes faragásai, – szerepelnek.

(be): Képzőművészeti kiállítás megnyitása
Kelet-Magyarország, 1973. márc. 6.

Schmidt Sándor szobrászat

Képzőművészeti kiállítást nyitottak Városmajorban, melyen szobrok alkotásai.

Magyar Hírlap, 1945. máj. 11.

Schmidt Sándor, népi iparművész, faragó

Valet-Magyarország, 1970. jún. 4.

Schmidt Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

népi iparművész

SZÖVETKEZETI HÍRLAP

1983 AUG 22

SZÖVETKEZETI HÍRLAP

SZŐNYEGEK ÉS FARAGVÁNYOK

102K

Díjkiosztás, két pályázaton

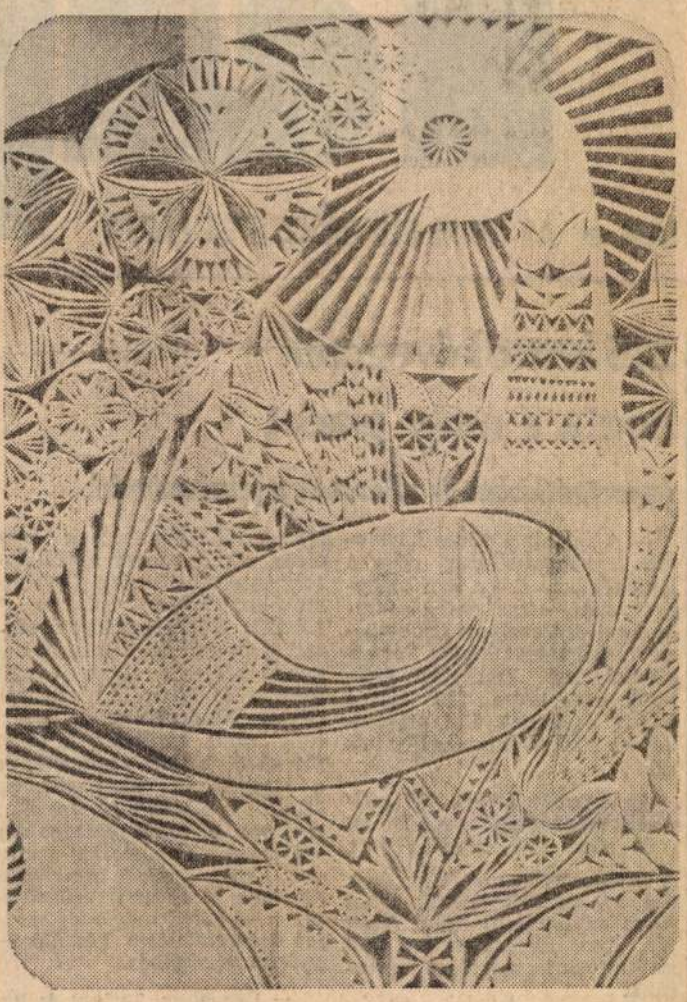

A Népi Iparművészeti Tanács tájékoztatása szerint, *két országos pályázat* értékelése fejeződött be a közelmúltban.

1 Augusztus 5-én kiosztották a *IX. országos szőnyegpályázat* díjait. A NIT, a Képző és Iparművészeti Lektorátus, és az ARTEX Külkereskedelmi Vállalat e pályázata *hagyományos és modern padló- és faliszőnyegek, térelválasztók* készítésére ösztönzött. Célja a *belföldi választék bővítése és az exportkínálat* mai igényekhez igazodó *megújítása* volt.

A pályázatra *22 alkotó 77 munkát* küldött be. A bíráló bizottság 54-et talált kiállításra alkalmasnak. A három *legnagyobb* megrendelést elért szőnyeg tervezői — az ARTEX különdíjaként — jövőre *részt vehetnek egy nyugati lakástextil vásáron és kiállításon.*

A bíráló bizottság *öt első, hat második és kilenc harmadik díjat* adott ki. *Első* helyezett lett: *Ardai Ildikó, Kordováner János, Prepelica Katalin, Szilasi Anna és Vizi Julianna.* A pályázat anyagából *október 7—13. között kiállítást rendez az ARTEX a budapesti Atrium Hyatt Szállóban.*

2 Augusztus 6-án, a boglárlellei Művelődési Házban nyílt meg id. Kapoli Antal, Kossuth-díjas fafaragó, a Népművészet Mestere emlékére rendezett *országos fafaragókiállítás.* A NIT, Somogy megye Tanácsával, Boglárlelle Nagyközség közös Tanácsával és a boglárlellei Béke Művelődési Házzal együttműködve, immár *huszadik* alkalommal hirdette meg ezt a rangos rendezvényt, amelynek célja a *népi fafaragóművészet hagyományainak felhasználásával* készülő, színvonalas népi *iparművészeti* alkotások, (esetleg sériagyártásra is alkalmas) *használati tárgyak* létrehozásának serkentése volt.

A felhívásra *89 alkotó összesen 316 munkával pályázott;* a bíráló bizottság *51 fafaragó 130 alkotását* fogadta el. A művészi színvonal oly kiemelkedő volt, hogy a zsüri *a díjak számát tizenegyre emelte:* a *fődíjon* kívül *három* első, *három* második és öt harmadik díjat osztott ki.

Az idei Kapoli-emlékdíjat *Schmidt Sándor* vásárosaményi népi iparművésznek ítélték, a *Kodály*-évforduló alkalmából készített „Felszállott a páva" című *falitáblájáért* (képünkön). Első díjat érdemelt *Nagy Ferenc*, a népművészet mestere (Tab) „Lakodalmas menet" című reliefje; *Michelné Varga Éva* tatai faragó étkészlete; *Szondy Sándor* népi iparművész (Miskolc) duda- és tökhegedűje.

A kiállítást *szeptember 11-ig tekinthetik meg az érdeklődők a boglárlellei Béke Művelődési Házban.*

ETI
SZÁM ● AZ IPARI SZÖVETKEZETEK LAPJA

216 km olajvezeték hozta a nagy piacot

Importpótlásban is sikeresek a jászberényiek

— A miénk a város *harmadik legnagyobb* ipari cége a Hűtőgépgyár és az Aprítógépgyár után — így kezdte a *jászberényi Műszeripari Szövetkezet* bemutatását *Pádár Pál* elnökhelyettes. Termelési értékünk éves terve 228 millió forint, és ennek 51,4 százalékát *az első félévben* teljesítettük.

Az árbevételi terv 224 millió, megvalósítása pedig fél év alatt 51,7 százalék volt.

A hatékonysági mutatónk évek óta 33 százalék körül, tehát *jóval az országos átlag felett jár.* Erre az esztendőre 43,5 millió forint nyereséget terveztünk.

— Ilyen „szép a menyasszony"?

— Hát, azért gond is akad éppen! Például *krónikus a létszámhiány, és teher azoknak az importanyagoknak a beszerzése, amelyeket nem tudtunk kiváltani hazai termékekkel.* Ami az elsőt illeti: 565 fő volt a tervezett létszámunk és jelenleg csak 543-an vagyunk.

Hiányoznak a szakképzett lakatosok és nehéz embert kapni a két műszakos termelésre.

Az importanyagokat illetően a helyzet nem vészes: exportra kerülő termékeink importanyag-hányadának átlaga *nem éri el* a 10 százalékot, de *tőlünk* vehetnek meg olyan alkatrészeket a vállalatok, amelyeket eddig *tőkés* országokból kellett behozni. A LEHEL Hűtőgépgyárnak végzett kooperációs munkánk nagyobb része is ilyen jellegű (értéke 11-14 millió forint). Olyan *hűtőpatronokat* gyártunk, amit *korábban a tőkés piacokról* kellett importálnia a jászberényi nagyüzemnek. Mindezek ellenére *gondot okoz azoknak a tőkés országokból származó importalkatrészeknek, anyagoknak a beszerzése, amelyek okvetlenül szükségesek a — főleg bolgár és szovjet megrendelésre készülő — gyártmányainkhoz.*

— Úgy hírlik, Taskent és Buhara között született a szovjet export ötlete...

— Ebben sok igazság van. Ma már olyan berendezéseket is gyártunk, amelyek olaj- és gázvezetékek hírközlő rendszereinek kábelvédelmét és biztonságos üzemeltetését szolgálják. Az előzmény: 1977-ben — a telefongyárral és a kábelgyárral közösen — részt vettünk *Taskent és Buhara között* egy 216 kilométer hosszú próbaszakasz felszerelésében, majd

a tapasztalatok birtokában vállalkoztunk az említett készülékek gyártására és szállítására.

(Egyébként a *Szovjetunióba* irányuló szállításaink ma már megközelítik a termelési értékünk *felét.*)

— Önök kapcsolókat és reléket is gyártanak. Ezeknek milyen a piaca?

— Ezzel a gyártmánycsaládal *mérsékelt* eredményeket értünk el, noha szocialista és tőkés árubemutatókra is elvittük. *Csekély* megrendelésre számíthatunk. A gyártási hagyomány, a megszerzett tapasztalat és a szövetkezet technológiai felkészültsége azonban lehetővé teszi, hogy *hasonló típusú* — de sokkal *szigorúbb minőségi* követelményekkel megbirkózni tudó — UHER-relék gyártását előkészítsük *tőkés piacra.* Osztrák partnerünk megrendelése alapján évről évre növekvő mennyiségben gyártjuk majd ezeket. Az UHER-relék gyártásának *műszaki előkészítése* nagy léptekben folyik már szövetkezetünknél.

— Elégedettek-e a külkereskedelmi cégek tevékenységével?

— Az a véleményem, hogy sokat lehetne javítani a külgazdasági munkán, ha *jobban* érvényesülnének az *érdekeltségi* viszonyok.

A külkereskedelmi vállalatok tájékoztatása és tájékozottsága sem megfelelő.

Javítani akarjuk ezért a *saját piackutatást* is, például úgy hogy *bevonjuk* a műszaki fejlesztő szakembereket a *piaci*

Schmidt Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

fafaragó népi iparművész

KELETMAGYARORSZÁG

1980 DEC 6.

1921

Schmidt Sándor bemutatkozása Budapesten

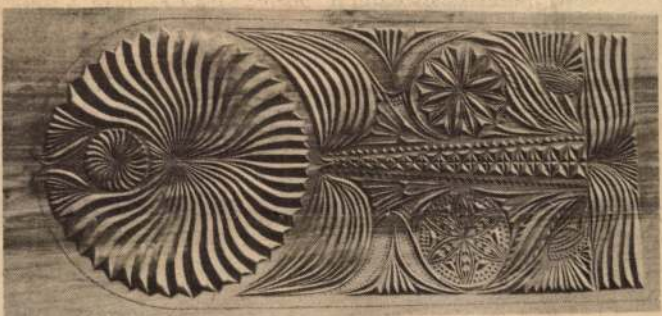

A Néprajzi Múzeum dísztermében rendezett kiállításon ismerkedtek meg a szakemberek és az érdeklődők december 5-én Schmidt Sándor fafaragó népi iparművész munkáival. A vásárosnaményi művelődési központ beregi fafaragó műhelyének és szakkörének vezetője Osváth Miklós festőművész mutatta be a közönségnek. Szakmai körökben igen rangosnak számít ez a kiállítás, tekintve, hogy a Néprajzi Múzeumba olyan művészeket hívnak meg bemutatkozásra, akik jelentős hagyományápoló feladatot vállalnak, alkotásaik ihletője a népművészet. A pénteki programban szakmai előadás is szerepelt, Schmidt Sándor ismertette Beregi tájak címmel, színes diaképekkel szemléltetve a felső-tiszai népi építészeti és fafaragó díszítőművészet jellegzetességeit. Képünkön: az ősi életfa — motívum — újjászületve.

kát. Olyan
tunk, mint
a penyigei n
tek, mondák
goztuk a 9 k
gyüjtöttünk
lőneveket, ál
napokhoz fü
kat, babonák
„Tájak, koro
galomban tár
lain is sok
igazolásként,
levelet és jel

Az egy évv
munkástanuló, Kondor Erzsébet
ugyancsak érdekes tevékenység-
ről szól.

— Albumokat készítettünk „Ha-
ám Szabolcs-Szatmár megye" —
immel. Régiséggyüjtő versenyt
s vetélkedőt is szerveztünk. A
ikerélményen túl jutalomra is
utotta, ugyanis rendszeresen fej-
ettünk keresztrejtvényt, s kb. 500
orint értékű könyvet nyertünk,
mit szétosztottunk a tagok kö-
ött.

Az eddig padláson, fáskamrá-
an, disznóólban tárolt eszközök
égre méltó helyükre kerültek.
ormány Margit kisdobosvezető,
gyben a HNF községi titkára is,
üszke tanítványaira, „munka-
irsaira". Bihari Enikő szakköri
tkár a NÉPFRONT című folyó-
atban egy éve hírül adta a pe-
yigeiek kezdeményezését: kö-
ös összefogással a jubileumra
endbehozták (azóta is gondoz-
ák) a 9 kislány sírhelyét.
Bihari Enikő búcsúzóul két
alódásukról szólt:

házbérletet vásárolt. A kisvá
dési Központban nézhetjük m
nek a Lúdas Matyi című bá
melyet az Állami Bábszínház r
múlt iskolaévekben látott elő
dekesek voltak. Ismert mese
adtak elő a művészek. Remél
és vidámak lesznek az előadás

Miklós

Nagy nap volt nálunk no
pon nemcsak az Erzsikék, ha
Rajnévadó próbát tettünk. Lán
70—80 főiskolás kistanár és
nézte meg a rajfoglalkozást. A
tek. Volt egy olyan őrsi foglalk
adójának életével foglalkoztu
mert a 13+1-es totószelvényei
őrsnek 13—13 találattal megol
őrs egy kuruc jelenettel, a M
koztatta egymást a bemutató

TÁRLAT Schmidt Sándor

Fából faragott titkok

Sárospatak (ÉM) – Schmidt Sándor népi iparművész alkotásaiból nyílik kiállítás május 23-án, pénteken délután 4 órakor Sárospatakon A Művelődés Háza galériájában.

Az alkotó hazánk több városában bemutatkozott már, de voltak önálló kiállításai külföldön: Franciaországban, Németországban, Dániában is. „Schmidt Sándor alkotásainak létrejöttét éppúgy inspirálta személyes elkötelezettség, mint a közvetlen környezete közvetítette társadalmi igény. E kettős meghatározottságban születtek – a napi használati értékeken túlmutató – remekei: emléktáblák, táblaképek, köztéri térplasztikák, emlékművek, belső enteriőrök. Mindahány szuverén, öntörvényű műalkotás a régi titkok megfejtésére, az ősi (beregi, kárpátaljai, kalotaszegi) hagyományok továbbfejlesztésére, mai létünk gazdagítására. A motívumok, munkaformák kiválasztása és újrafogalmazása, s a mai életünkhöz történő igazítása nem pusztán Schmidt Sándor sikereinek forrása, hanem közös sorsunk történetisége nyomán a korszakalkotóan létközeli művészet megjelenítése is. Munkássága tehát nem öncélú, nem az önmegvalósítás művészi villogása. Tudatosan vállalt művészet, mely a magyar népművészetre jellemző egyszerűségből ered, s utánozhatatlan szépségével vezet esztétikai értékek mérhető magasságaiba, ahol közszolgálati fedezettel nemesít értelmet, lelket egyaránt" – olvashatjuk a kiállítás katalógusának bevezetőjében Miklós Elemér gondolatait.

A június 22-ig megtekinthető kiállítást Janó Ákos ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

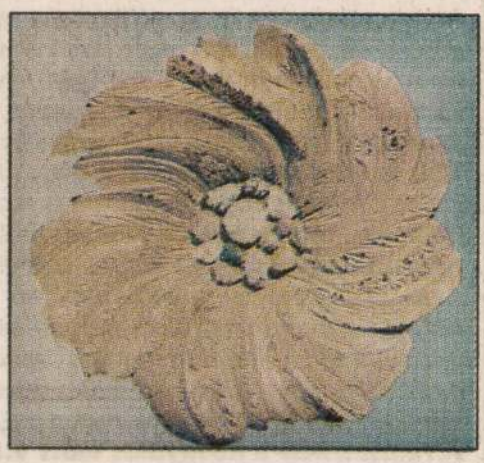

Schmidt Sándor: Olgodi emlék

'97. V. 21.
É-Mo.

ban, 70 fm alapt... 06-30/359-253. *140824/3K*

gott) Nyitva: 9–17.30-i benézni. *140897/1K*

Tisztelt Részvényesünk!

A BORSODVÍZ ÖNI
KÖZÜZEMI SZOLGÁLTATÓ
(Társaság székhelye: 3527 M
Igazgatósága értesíti Tiszt
1997. június 24-én (I
a Részvénytársaság közgyű
a részvényeseket tisz

A közgyűlés helye: Miskolc, Városház tér
a Megyeháza I. emele

Napirendi pontok:

1. Beszámoló az 1996. évi gazdálkodásról, az jóváhagyása, döntés az eredmény felosztásá
   1./a. A Felügyelő Bizottság jelentése.
   1./b. A könyvvizsgáló jelentése.
2. Előterjesztés az Alapító Okirat módosításáro
3. Előterjesztés a társaság 1997. évi üzleti terv
4. Az Igazgatóság és Felügyelő Bizottság tagjai
5. Pályázat kiírása a társaság igazgatójának
6. Indítványok, javaslatok.

Az Igazgatóság az rt. 1996. üzleti éve mérl közzé:

A. Befektetett eszközök
B. Forgóeszközök
C. Aktív időbeli elhatárolások
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN
D. Saját tőke
E. Céltartalékok
F. Kötelezettségek
G. Passzív időbeli elhatárolások
FORRÁSOK ÖSSZESEN

Az Igazgatóság és a Felügyelő Bizottság javasc elfogadását, a 3 892 E Ft mérleg szerinti eredr helyezését, valamint az 1997. évi üzleti terv elf Felhívjuk Tisztelt Részvényeseink figyelmét, hog jogukat csak személyesen vagy meghatalmazo Tájékoztatjuk T. Részvényeseinket, hogy a közg szavazás feltétele, hogy a részvényesek részvén pal a társaság központjában vagy pénzintézetn nappal a közgyűlés tartása előtt letétbe helyezz Az alaptőke legalább egytizedét képviselő, szav részvényesek – az ok és a cél megjelölésével – írá valamely kérdést tűzzön a közgyűlés napirendjé A részvényesek e jogukat a közgyűlés összehívá megjelenésétől számított nyolc napon belül gya

A regisztráció a közgyűlés előtt 9.30–1 vazólapjaikat is megkapják.

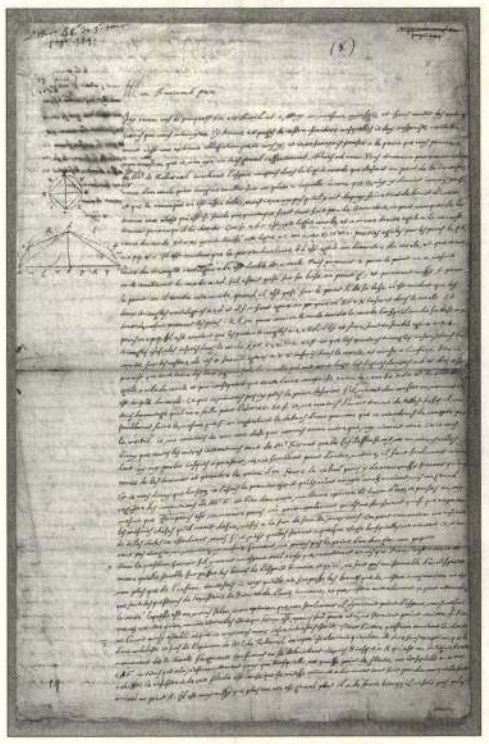

Descartes ellopott levele, 1638
három hónapon belül a Francia Akadémia veheti meg

Moirandat, Bázel – Antiquariats-Messe, Zürich

Az ellopott Descartes-levél

A régi könyvek piacát és gyűjtőinek figyelmét két jelentős esemény foglalkoztatta Svájcban az év elején: egy nagyszabású bázeli árverés, értékes kéziratokkal február 23–24-én, valamint a március 3. és 5. között rendezett hagyományos zürichi antikvárvásár.

A több mint 1300 tételt – kivételes minőségű kéziratokat és dedikált könyveket – felsorakoztató kétnapos bázeli árverést Alain Moirandat rendezte. A nemzetközi elismertségnek örvendő szakember a legrégebbi svájci antikvárium egykori vezetője, tíz éve önálló cégtulajdonos, aki a megszokottól eltérően csak akkor tart aukciót, ha fontos magángyűjteményhez jut; ilyenkor a piacon ritkán látott, különleges kvalitású áru kerül a kalapács alá. Ez alkalommal is nagy értékű és ritka kéziratok szerepeltek a kétkötetes, összesen több mint 550 oldalas katalógusban; az alapos leírások a kéziratok és könyvek állapotát is részletesen ismertették.

Az árverési anyag több mint négy évszázad politikatörténetét, tudományát, művészetét és irodalmát fogta át. Az aukció sztárja René Descartes egy 1638-ban, egy évvel az Értekezés a módszerről megjelenése után kelt, nagyméretű, sűrűn teleírt, négyoldalas levele volt egy tudós barátjához, amelyben a filozófus könyve tartalmáról, fogadtatásáról, valamint különböző tudományos kérdésekről számol be. A dokumentum érdekességéhez hozzájárul az is, hogy még a XIX. században ellopták a Francia Akadémia könyvtárából: a tettes az a Guglielmo Libri olasz gróf volt, akit – matematikusi mivolta és akadémiai tagsága ellenére – a kéziratlopásai és -hamisításai tettek hírhedtté. Svájcban az elévülés miatt a kézirat eladásának jogilag nem volt akadálya, de a jelenlegi Francia Akadémiát is magában foglaló Institut de France kancellárja, Gabriel de Broglie herceg levélben felszólította Alain Moirandat-t, hogy vonja vissza a tételt, és adja vissza a francia államnak. Ez az aukciósház-tulajdonosnak nem állt módjában, mivel azonban a 270 ezer frankra becsült és 250 ezerért kikiáltott levél nem talált vevőre, Moirandat felajánlotta a franciáknak, hogy három hónapon belül vegyék meg az indulóárán. A történetet tovább színezi, hogy az árverésen szerepelt Libri gróf egyik levele is, amelyben egy ismeretlennek különféle kéziratokat ajánl fel. Ez – ellentétben a Descartes-éval – el is kelt: 600 frankot adtak érte.

Különösen nagy harcot folytattak az érdeklődők Modigliani egy kis levélkéjéért, amelyen a következő szöveg olvasható: „Legkedvesebb asztrológusom, azért írok neked, hogy ne mondjak semmit. Folytatom, folytatni fogom. Írok, hogy írjak. Isten veled. Modigliani". A 4800 frankra becsült tételt végül 18 ezer frankért vette meg új tulajdonosa (ehhez járul még a 15 százaléknyi jutalék).

Az aukción szerepelt magyar vonatkozású kézirat is: Jókai Mór 1883-ban írt német nyelvű levele egy osztrák ismerőséhez, aki az írónak gyermekkori barátjáról, az író és forradalmár Ludassy-Gansról szóló művét akarta előadni Bécsben. Jókai megköszöni ismerősének fáradozását Petőfi költészetének német nyelvterületen való megismertetéséért, majd megkéri, hogy saját művének szövegét egy helyen változtassa meg. Ludassy királygyilkos drámái helyett inkább annak demokratikus drámáit említse, mert mint írja: „Nem akarok egy ártatlant a bitófára jutatni!"

Az árverés közepes sikert hozott: a bevétel nagyjából a becsült érték egyharmadát tette ki, de a legtöbb kiemelkedő – ezért drága – tétel nem kelt el, többek között Franz Kafka Max Brodhoz írott hosszú levele sem. A végeredmény így is 1,5 millió frank körül mozgott. A külföldi – elsősorban német – könyvtárak anyagi nehézségeik miatt nem képviseltették magukat, és a nemzetközi forgalmat bonyolító kereskedők is igen visszafogottan vásároltak.

A másik fontos eseményen, a zürichi Kunstmuseum melléképületében rendezett egyetlen jelentős svájci régikönyv-vásáron az idén 37 cég vett részt, köztük 11 külföldi. Német, francia, angol, észak-amerikai kiállítók mellett a tavaly itt először szereplő két magyar kereskedő, Antal Károly (Múzeum Antikvárium) és Szabó Károly (Artbooks) újból jelen volt, a múlt évinél nagyobb standdal. Antal ismét főleg régi könyveket és grafikát állított ki, míg Szabó a XX. század avantgárd művészetét és irodalmát képviselte. Az utóbbi által bemutatott magyar avantgárd könyvek még nem ismertek eléggé külföldön, így nincs is igazi piacuk. Jelenlétük mindenekelőtt tájékoztató jellegű, jó üzletre egyelőre nem lehet számítani ezen a területen. Annál fontosabb ez a pionírmunka a jövőre nézve, hogy a XX. század magyar kultúrája mielőbb elnyerhesse a megérdemelt nemzetközi elismerést. Mindkét magyar résztvevőtől már a péntek délutáni nyitás előtt több tárgyat megvettek a vásáron jelen lévő kollégáik.

Az idei rendezvény eseményei külső okok miatt két részre szakadtak; pénteken sok érdeklődő jelent meg, a Múzeum Antikváriumnak sikerült is több svájci témájú metszetet értékesítenie. A szombat és főleg a vasárnap azonban az időjárás áldozata lett: az emberemlékezet óta legsúlyosabb hóvihar megbénította az egész várost, így a látogatók száma is erősen megcsappant. Ennek ellenére a résztvevők nagy része elégedett volt a vásárral, amelynek sikere nemcsak a bevételek mértékétől függ: a kollégákkal és gyűjtőkkel kiépített kapcsolatok legalább annyira fontosak. A kiállított könyvek ára zömmel 100 és 1000 frank között mozgott, a legdrágább kötetet, Darwin A fajok eredete című művének első kiadását (London, 1859) 130 ezer frankért kínálta egy amerikai kereskedő.

DARÁNYI GYÖRGY

Szlovákiai aukciós körkép, 2005

Domenichino 16 millió koronáért

Prága, Budapest és Bécs vonzásában a pozsonyi műkereskedelem szerénynek minősíthető; tíz év is kevés lenne, hogy az összesített retrospektív szlovákiai toplista felvegye a versenyt az említett fővárosok egy-egy évi aukciós teljesítményével. Az eredmények tekintetében Pozsony legjobb esetben a morvaországi Brünnel (Brno) említhető egy sorban; eddig egy 3 millió és két 2 millió korona feletti (1 korona 7 forint) licitet jegyeztek a SOGA Aukciósházban.

A 2005-ös év több szempontból is mérföldkővé válhat a szlovákiai műkereskedelemben, elsőként azért, mert végre életképes konkurencia jelent meg a piacon. Most már nemcsak a fővárosra összpontosul a figyelem, hanem a DARTE kft. jóvoltából a nagy múltú sárosi kulturális központra, Eperjesre (Presov) is. Az új aukciósház tavaly tavasszal kezdte meg működését, s négy árveréssel jelentkezett március és december között. Ismét bebizonyosodott, hogy mind az alaptőke, mind a megfelelő stratégia nélkülözhetetlen kelléke a sikeres piaci bevezetésnek. Eperjes esetében magától értetődően kínálkozott a régióból származó Warhola család médiacsalogató szerepeltetése. Az Andy Warhol művészeti hagyatékát kezelő alapítvány lojalitása révén minden aukción kalapács alá kerülnek Warhol-szitanyomatok, s a műkereskedelemben minden bizonnyal itt szerezhető be legolcsóbban hiteles Warhol-mű. Bár a világhírű szerigráfiák nem hoztak lenyűgöző anyagi sikert (áruk alig közelítette meg a félmillió koronát), de gondoskodtak a média figyelméről, sőt az amerikai befektetőkről is. Ám a magyar művészet szempontjából sem érdektelen az eperjesi aukciók kínálata, hiszen a sárosi alkotókat ezer szál kötötte a magyarországi művészeti központok történéseihez, mi több, Kassa mellett éppen Eperjes volt a kárpátaljai művészet, a técsői művésztelep alkotóinak és azok tanítványainak Budapest, majd Prága és Pozsony felé vezető kapuja. Ez a tény a cég mindenkori kínálatában is megnyilvánul. Már a második – júniusi – árverés is jelezte, hogy ez az aukciósház is sokat profitálhat a környező országok műgyűjtői és befektetői lehetőségeiből, hiszen a hazai érdeklődők mellett azonnal megjelentek a lengyel, a magyarországi és az ukrajnai licitálók. A továbblépés egyik fontos állomása lehet a cég Kassára tervezett bevonulása, ami az árveréseit a központban, Prágában rendező brünni 1. Art Consulting Brno aukciósházával megegyező stratégiára vall. A működésének immár kilencedik évét záró pozsonyi SOGA piacvezető pozíciója ettől a kelet-szlovákiai kezdeményezéstől még nem rendült meg, ám egy biztos: az árképzésre, valamint a műkereskedelem tematizálására komoly hatást gyakorol a versenytárs megjelenése.

Kevésbé eredményesek az új pozsonyi kísérletek. A 2004 óta működő ART.SK aukciósház tavaly csak két árverést rendezett, amelyen igen visszafogott érdeklődés mutatkozott a jelenkori és a kortárs művészet iránt; a munkák egyharmada sem kelt el, s az 1–1,3 millió koronás aukciónkénti egyenleg sem nevezhető rendkívülinek. Ugyanebben a témakörben keresi pozícióját a Kortárs Művészeti Alapítvány is, amely a Sotheby's védnöksége alatt szervezte egyetlen tavalyi aukcióját. Ennek bevétele 60 százalékban az alkotót, 40 százalékban az alapítványt illeti – az utóbbi összeget pályázati rendszer útján képzőművészeti rendezvények támogatására fordítják.

Pozsonyban és országos szinten továbbra is egyaránt a SOGA uralja a piacot, ám a szlovák modernek művei mellett ismét sikereket értek el a magyarok, így Tihanyi Lajos Trencséni vára (1912 körül) 1,45 millió koronáért, Bauernfreund Jakab Reggeli című vászna (1934–1935 körül) 595 ezerért kelt el. A tavalyi szezon egy bombameglepetéssel is szolgált: piacra került egy XVII. századi itáliai olajkép, amelyhez hasonlóra egyhamar nem lesz példa. Ez egyben az elmúlt esztendő második olyan eseménye, amely mérföldkőnek bizonyulhat. Az 1615–1625 körül készült Domenichino-festmény minden eddigi szlovák és csehszlovák csúcsot megdöntött. A Fiú dalmatával című olajkép annak a Herczeg Józsefnek a hagyatékából került a műkereskedelembe, aki a bolognai mester művét Lobkovicz herceg üzleti képviselőjétől még 1948-ban vásárolta meg Prágában. Az aukciósház 20 millióról indította az itáliai mesterművet, ám az egyetlen érdeklődő – élve az árlejtés lehetőségével – 16 millió koronáért (104 millió forint) szerezte azt végül meg. A SOGA vezetői is tudják, hogy az átlagban 10 millió koronás forgalmat lebonyolító aukciósház életében ez párját ritkító, rendkívüli tétel volt, s meglehet, hosszú éveket kell majd várni egy ehhez közelítő nagyságrendű leütésre.

Ám addig sem várják tétlenül ezt a pillanatot. Hogy a régiségek piacának megélénkülésére reagáljanak, a cég vezetői két hónappal az álomlicitet követően újításként a korábbiaknál jóval magasabb árú és minőségű tételeket kínáltak a decemberi aukción. Igaz, hogy az öt legsikeresebb licit közül egy – a XV. század elejéről származó gótikus Madonna – kikiáltási áron 580 ezerért, négy pedig árlejtéssel kelt el, de így is az év legjobb 11 licitje közé kerültek. Mindenképpen kiemelkedik a 640 ezer koronát elért németországi barokk írószekrény, valamint az 1,2 millióért megvásárolt, 1690 körül készült londoni kabinetszekrény. Ez az utolsó tavalyi aukció is jelezte, hogy a mennyiség tekintetében szerényebb, ám minőségi kínálat ugyanolyan figyelmet vonzhat, mint a nagy aukciók 300–350-es palettája. Talán ez utóbbi esetében sem ártana a még keményebb szelekció.

HUSHEGYI GÁBOR

Fotó: SOGA

Kabinetszekrény, London, 1690 körül
fa, elefántcsont, 165x120x47 cm

SOGA 2005 – 500 ezer korona feletti licitek

művész	cím	datálás	technika	méret (cm)	indulóár	leütési ár	aukció
Domenichino (Domenico Zampieri)	Kisfiú dalmatával	1615–25 körül	olaj, vászon	93x104	20 000 000	16 000 000	2005. X. 4.
Tihanyi Lajos	Trencséni vár	1912 körül	olaj, vászon	75x79	245 000	1 450 000	2005. III. 15.
Dominguez, Oscar	Gall kakas	1949	olaj, vászon	38x45,5	720 000	1 220 000	2005. XI. 29.
Ismeretlen mester	Cabinet (London)	1690 körül	fa, elefántcsont	165x120x47	1 490 000	1 200 000	2005. XII. 13.
Ismeretlen német festő	Háromkirályok imádása	XVII. sz.	olaj, tölgyfa	132x107	1 000 000	800 000	2005. XII. 13.
Majerník, Cyprián	Don Quijote és Sancho Panza	1940 körül	olaj, vászon	65x77	680 000	680 000	2005. VI. 14.
Munnings A. S.	Futam előtt	1900 körül	olaj, vászon	76,5x107	250 000	650 000	2005. VI. 14.
Ismeretlen mester	Barokk írószekrény	1720 körül	tűlevelű fa		800 000	640 000	2005. XII. 13.
Bauernfreund Jakab	Reggeli	1934–35 körül	olaj, vászon	55x70	520 000	595 000	2005. VI. 14.
Ismeretlen szobrász	Madonna, gótikus szobor	XV. sz. eleje	hársfa	86	580 000	580 000	2005. XII. 13.
Ismeretlen francia festő	Hölgyek fürdőben	XVIII. sz. vége	olaj, vászon	101x142	600 000	525 000	2005. XII. 13.

(1 szlovák korona = 7 forint)

Ponton Galéria, Budapest

Kortárs lengyel ékszerek

Az ékszer korunkban is státusszimbólum. A műfaj hagyományai szerint azért, mert drága anyagokból hasonlóképpen nagy értékű kézművesmunkával létrehozott luxustárgy, a XX. századi és kortárs ékszer pedig azért, mert egyedi műalkotás. A nemes anyagok használata napjainkban csupán egy lehetőség a számtalan közül, és a hordhatóság sem elvárás többé. Az ékszerfogalom értelmezési lehetőségei igen széles skálán mozognak, amint ezt a legnicai művészeti galéria gyűjteményéből válogatott, Budapesten bemutatott alkotások is példázzák.

Az alsó-sziléziai Legnica neve fogalom az ékszertervezők számára. A város galériája több mint negyedszázada foglalkozik a jelenkori ékszerművészet bemutatásával, dokumentálásával és támogatásával, és Lengyelország egyetlen nemzetközi kortársékszer-gyűjteményét mondhatja a magáénak. Rendszeresen pályázatokat hirdet az alkotók számára, a beérkezett anyagból rendezett kiállításokat pedig bel- és külföldön is utaztatja. Munkájához az anyagi hátteret az évszázadok óta működő, aranyat, ezüstöt, rezet és ólmot kitermelő gazdag bányák szponzorációja biztosítja, Legnica városa ugyanis a világ ezüsttermelésében második helyet elfoglaló KGHM Polska Miedz SA nevű cég székhelye.

Az ötvenes évektől lassan felvirágzó lengyel ékszerkészítés anyaga – egy rövid puritán intermezzo után, amely a rezet részesítette előnyben – egyértelműen az ezüst lett, az ékkövek közül pedig a kiemelt fontosságú helyi borostyán mellett legtöbbször a kvarc különféle variációit alkalmazták. A tradicionális formavilágból építkező ötvösékszerek mellett idővel megjelentek a szobrászok kísérleti munkái is, amelyek mind a technológiát, mind pedig az anyaghasználatot tekintve újítónak bizonyultak. A hetvenes években még inkább megelevenedő érdeklődés hatására, valamint a további figyelem felkeltésére 1979-ben rendezték Legnicában az első, Srebro (Ezüst) című kiállítást Marek Nowaczyk kezdeményezésére. Az azóta is kiállító művészek mindmáig emlegetik a hiánygazdaság korában egyedül rendelkezésre álló kék színnel nyomott katalógust, amelynek fehéren maradt oldalai a cenzúra kicsit

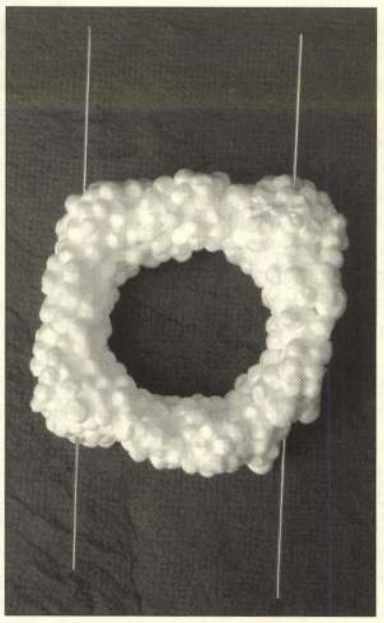

Krzysztof Roszkiewicz: Karkötő
ezüst, polisztirolhab

megkésett beavatkozásának nyomát őrzik az utókor számára. Ezek a hiányok egyúttal tanúsítják, hogy az alkotók kezdettől fogva olyan műveket is hoztak a kiállításra, amelyeket az egykorú közgondolkodás forradalmian merésznek tarthatott. A Srebro állandó címet viselő biennálék mellett 1985-től a páratlan években hirdetett tematikus pályázatok anyagából rendezett kiállítások biztosították, hogy minden évben újdonságokat láthasson az érdeklődő közönség.

A magyar olvasók számára bizonyára nem meglepő, hogy a szocializmus időszakában a lengyel ötvösművészek csupán igen korlátozott mennyiségű ezüsthöz juthattak hozzá, aranyhoz vagy platinához pedig egyáltalán nem. Mivel pedig a legnicai pályázat díjazottjai az elismerés mellett nagyobb mennyiségű ezüstöt is kaptak, ez a körülmény – a kiállítás és a nívós katalógus jelentette szakmai megmutatkozási lehetőség mellett – igen ösztönzően hatott az alkotókra.

A vasfüggöny lehullásáig a legnicai galéria volt a nem kommerciális ötvösművészet egyetlen kiállítóhelye, olyan országos szakmai centrum, ahol lehetőség nyílt az alkotók párbeszédére és a fiatal tehetségek első bemutatkozására. A rendszerváltozás a lengyel ékszertervezés történetében is fordulópontot jelentett: az igényes egyedi művek alkotói közül számosan a pénzkeresés egyszerűbb útját választották, és kommersz ékszereket kezdtek készíteni. Ebben a helyzetben még nyilvánvalóbbá vált, hogy a kortárs lengyel művek bemutatásával és azok alkotóinak támogatásával a legnicai galéria missziót teljesít. Egyúttal keresi a szakmai munka további elmélyítéséhez kínálkozó lehetőségeket is: a határok megnyitása óta rendszeresen hív meg külföldi művészeket.

A pályázatok 1998 óta nemzetköziek, a zsűrikben a világ legnevesebb ékszertervezői vesznek részt. Érdemes néhány, inspiratívnak bizonyult pályázati témát felsorolni: amulett (1999), önarckép (2001), kör (2003), sms (Short Message Silver, 2004), dekonstrukció–rekonstrukció (2005).

A kialakult hagyományok értelmében Legnicában minden év májusában ezüstfesztivált rendeznek, ahol az aktuális pályázati anyag felvonultatása mellett nemzetközi hírű művészek egyéni kiállítására vagy külföldi alkotók csoportos tárlatára kerül sor.

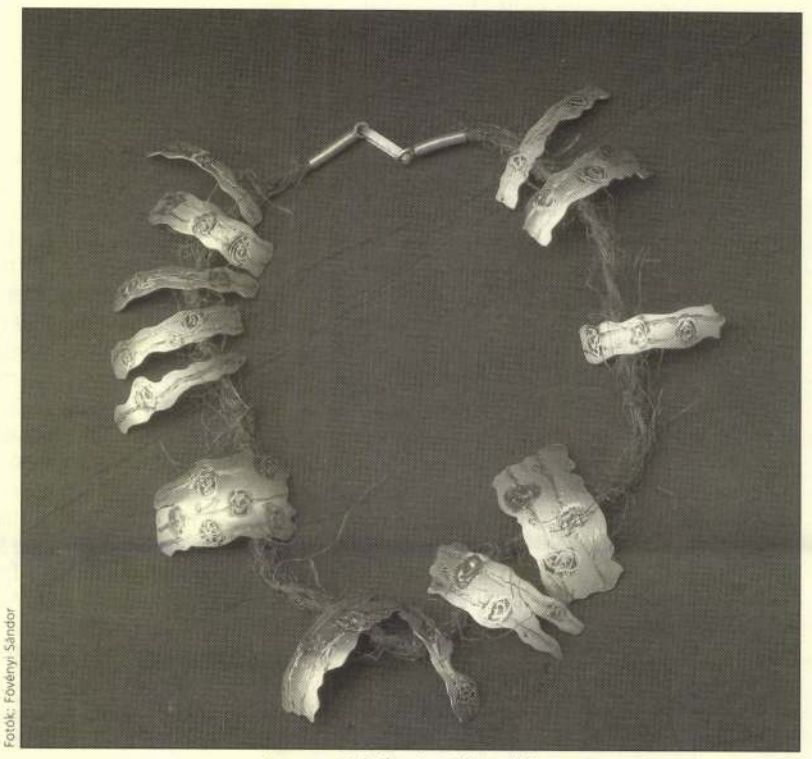

Fotók: Fövényi Sándor

Joanna Wajnikonis: Tél nyaklánc
ezüst, kenderkötél

Bemutatkozási lehetőséget kapnak az ötvösséget, illetve ékszertervezést oktató lengyel és külföldi akadémiák tanárai és diákjai is, ezenkívül valamennyi érdeklődő részt vehet a művészet és dizájn legújabb eseményeiről rendezett szimpóziumon. Érdekesség, hogy Lengyelországban az egyetlen ékszertervező szak a lódzi művészeti akadémián működik; az ékszerpályázatok lengyel résztvevőinek nagy része szobrász, formatervező vagy belsőépítész végzettséggel rendelkezik, és Varsó, Krakkó, Poznan, Gdansk, Wroclaw képzőművészeti akadémiáin diplomázott.

A Budapestre érkező vándorkiállítás anyagát a szervezők több mint 40 neves lengyel alkotó, valamint pályájuk kezdetén álló ígéretes fiatal művészek munkáiból válogatták. A művek az 1995–2005 közötti időszak keresztmetszetének bemutatása révén kívánják megismertetni a jelenkori lengyel ékszer különféle irányzatait, illetve az állandó kiállítása miatt kortársékszer-múzeumként, valamint koordinátorként, dokumentációs központként, a folyamatos szakmai eszmecsere színhelyeként működő galéria tevékenységét.

A legnicai pályázatok résztvevői között évek óta megtaláljuk a magyar ötvösművészek fiatal generációjának képviselőit. A még csak lengyelek számára kiírt 1996-os pályázaton elfogadták, sőt ki is tüntették az egyedüli külföldiként jelentkező Stomfai Krisztina munkáját. Az ez évi, Botrány címet viselő pályázatra – 2006. április 19-ig beérkező művekkel – még lehet jelentkezni. *(További információ: www.galeria.legnica.pl. A kiállítás megtekinthető április 22-ig a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Ponton Galériájában, a Batthyány u. 65. alatt, keddtől szombatig 12 és 18 óra között.)*

PRÉKOPA ÁGNES

Bútortörténeti kuriózum

Egy német szimbolista szekrény

A Kiscelli Múzeum tanulmányi bútorraktára 2005 júliusában nyílt meg a nagyközönség előtt. Az itt látható különleges darabok egyike Schmidt Miksa mintagyűjteményéből származik, Melchior Lechter (1865–1937) német misztikus-szimbolista grafikus és iparművész műteremszekrényének pontos és közel egykorú, kicsinyített másolata.

Lechter 1896-ban robbant be a német művészeti közéletbe: Fritz Gurlitt berlini galériájában rendezett egyéni kiállításán üvegablaktervek, olajképek, kárpitok, könyvillusztrációk szerepeltek. A művész nagy hangsúlyt helyezett münsteri származására és tágabb értelemben vett német identitására. Ars poeticájának fő referenciapontjai a német romantika hagyományos elköteleződését jelentő gótika, a romantika saját tradícióinak továbbfejlesztése a kézműves ethosz felvállalásával és a helyi művészeti, mesterségbeli gyökerekből való táplálkozás, a századforduló neokonzervatív szellemi közegének igen jellegzetes vonása. A Lechtert 1897-ben a Deutsche Kunst und Dekoration hasábjain méltató Georg Fuchs szerint a preraffaelitizmusból és az Arts and Crafts mozgalomból eredeztethető értékek a szecesszióval szembeni fölényt is biztosították számára, ugyanis éppen az átörökített tudás birtoklása tette lehetővé az új formák biztosabb kezelését.

A bemutatott szekrény eredetije – melynek sorsa ismeretlen – a munkaeszközök tárolására szolgált Lechter műtermében. Bal oldalához egy nyitott, rajzlapok és mappák tárolására való rekeszes polc kapcsolódott, ez a másolaton nem szerepel. A korpusz egybefüggő, fiókos lábazaton áll, tehát nincs lába, ahogyan az eredeti szekrénynek sem volt – ez a részlet modern készítésről árulkodik. Nehezen képzelhető el olyan gótikus szekrény, amely teljes lábazati felületével érintkezik a földdel, hiszen a talaj egyenetlensége veszélyeztetné a bútor stabilitását, megakadályozná az ajtók zárását.

A tömör tölgyfa szekrényt vörösréz veretek díszítik. A felső áttört lemezben hat cserépben szárba szökkenő virág között mondatszalag: „Trachte ich den[n] nach Glücke? Ich trachte nach meinem Werke!" Wildner Ödön fordításában: „Avagy boldogságra törekszem? Művemre törekszem!" A mondat Nietzschétől származik, de modern fordításához ismernünk kell Lechter személyes elköteleződésből fakadó retorikáját is. A közép-felnémetben „törődni valamivel", „gondolni valamivel" jelentésű régies „trachten" szót Nietzsche minden bizonnyal archaizáló szándékkal választotta. A „Werk" szó „mű" helyett „munka"-ként értelmezendő, Lechter művészetethoszának központi gondolata ugyanis a munka és a munkaeszköz vallásos tisztelete, és a művészeti közélet sikerorientált közegének hangsúlyozott megvetése. Ezért a mondatot inkább így adhatnánk vissza: „A boldogsággal törődöm? A munkámmal törődöm."

A cserepes virágok motívuma sem puszta dekoratív elem, ahogyan többek között a Vaszary János által nem sokkal később tervezett virágcserepes gobelinen sem az. Lechternél a termőtalajból kihajtó virágok a németség kultúrájának megújulását ígérő „szigetekre" utalnak, amilyennek ő maga is részese volt Stefan George szimbolista-misztikus körének tagjaként.

Mindazonáltal Lechter éppen a századforduló éveiben futtatott „kurzusművész" volt: az 1900. évi párizsi világkiállításon bemutattak egy általa tervezett térművészeti Gesamtkunstwerket, azaz egy vallásos-misztikus témájú festménnyekkel, üvegablakokkal és sokféle anyagból készített falburkolattal díszített termet, amelynek létrehozását a kortárs berendezőművészet mintájaként a kölni bútorgyáros, Jakob Pallenberg finanszírozta, és amelyet 1903-ban az alapítványtevő szándéka szerint a kölni iparművészeti múzeum új épületébe építettek be.

Ez lehet az egyik lehetséges kapcsolódási pont, amelyen keresztül a szekrény, illetve Melchior Lechter művészete felkeltette Schmidt Miksa érdeklődését. Az 1861-ben született Schmidt 1883-tól 1885-ig éppen Pallenberg kölni cégénél dolgozott, s ezután tért vissza Bécsbe, hogy társként részt vegyen az apja által alapított lakberendező cég vezetésében. Bár közvetlen bizonyítékunk nincs rá, feltételezhető, hogy a kilencvenes években is tartotta a kapcsolatot Pallenberggel.

Fotó: Szalatnyay Judit

Melchior Lechter szekrényének másolata
tölgyfa, 1872x110x46 cm, BTM Kiscelli Múzeuma, Budapest

Lechter 1896-os kiállítása Gurlittnál szintén alkalmat adhatott Schmidtnek arra, hogy megismerje a münsteri művészt. A cég raktárjegyzéke szerint ugyanekkor Schmidt számos vásárlást eszközölt egy másik fontos berlini galériában, a Hermann Hirschwald vezette Hohenzollern Kunstewerbehausban.

A másolatot annak a Josef Berka művezetőnek a részlegében készítették, aki többek között Wilhelm Schmidt Kunst im Hause kiállítására tervezett – jelenleg ugyancsak a Kiscelli Múzeumban látható – karosszéke érdemi kivitelezésében a művész által is elismert módon vett részt. Berka az 1900 körüli években a bécsi Friedrich Otto Schmidt cégnél (azaz a Schmidt lakberendezőház anyavállalatánál) főleg a modern bútorok „részlettervezésével", a kiviteli rajzok elkészítésével és ezek kivitelezésének irányításával foglalkozott.

E műteremszekrény egy olyan szellemi közeg kiragadott darabja, amely sok tekintetben a későbbi magyar iparművészetben is rokonságra talált. Kriesch Aladár, Wigand Ede, majd Kós Károly és Györgyi Dénes hasonló alapállásból vegyítették az akár a romantika, akár a népművészet képében megjelenő „nemzeti tradíció" és az angol Arts and Crafts elemeit. *(A münsteri Westfälisches Landesmuseumban május 1-jéig látható a Melchior Lechter. Ellentétes világok. Művészet 1900 körül Münster, India és Berlin között című kiállítás, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig. – A BTM Kiscelli Múzeumának tanulmányi bútorraktára XI. 1-jétől III. 31-ig 10-től 16 óráig, IV. 1-jétől X. 31-ig 10-től 18 óráig látogatható. Szünnap: hétfő. Budapest, III., Kiscelli u. 108.)*

ROSTÁS PÉTER

SCHMIDT SÁNDOR

❑ **Schmidt Sándor** fafaragó iparművész kiállítását augusztus 29-én nyitják meg — délelőtt 10 órakor — a nyírpazonyi Szini Károly Általános Iskolában.

Kelet - Magyarország

1998. 08. 28.

western plateaus–are a desert, like much of Arizona.

In a desert, streams and rivers are essential for fish, birds, and mammals. Animals use *riparian* (ry-PAIR-ee-uhn–riverside) habitats for drinking, hiding, and raising young.

Water is important to people, too. Pioneers followed rivers on their journey west. They depended on rivers for drinking water, irrigation, and waste removal.

President Theodore Roosevelt knew the West needed ways to store water. Without water storage, farmers could not grow peaches, apples, corn, potatoes, onions, melons, and other crops. In 1902, President Roosevelt spoke out for laws that helped

[illegible]-water holding areas) and ditches to fill the reservoirs, in places that had no rivers.

Reservoirs and ditches changed wildlife habitat. Dams on rivers flooded important riparian habitats. Such changes threatened some animals, like the Colorado River squawfish. But the reservoirs and ditches created habitat for other species. Once, no ospreys lived on Colorado's eastern plains or western plateaus. "Now, ospreys are 'pioneering,' on many Colorado reservoirs," said Jerry Craig, a raptor biologist for the Colorado Division of Wildlife. White pelicans, once rare in Colorado, are nesting on islands in reservoirs, where they are safe from predators.

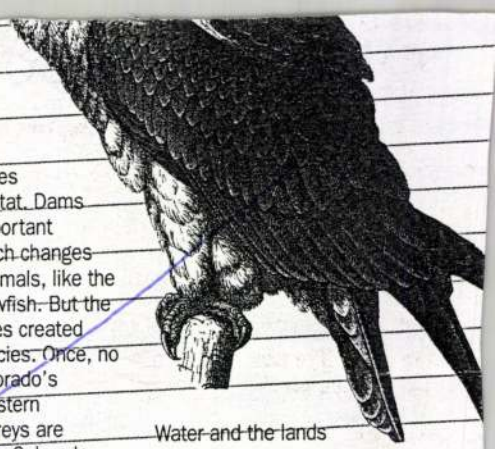

Water and the lands near water are important wildlife habitats. Water is essential to all living things. When it comes to water, we humans must be wise, not wasteful!

MDK

Schmidtné Szél Aranka, festöm.

Öszi virágok. vizf.

Nemz. Szal. 388. kiáll.
Képzömüvészek vidéki Szövetségének I. kiáll. Kat.
1928. jan.

MDK

Schmidtné Széll Aranka

Kecskeméten rajzatár, de aktiv festő is.

Bende János: Vidéki centrumok.

Képzőművészet, 1927.2.sz. 28.l.

Schmidt Terz, textiles

L: Mónus Sándor

8.

–: A kitüntetettek névsora

Esti Hírlap, Bp. 1981 aug. 17

Schmidt Teréz, textiles

A Népművészet Ifju Mestere cimet nyerte el.

Magyar Hirlap 1981/8/18/6

özv.SCHMIDT TERÉZ, asztalosmester

Budai asztalosmester volt 1828-ban, -Krisztinavárosi lakos.-Helyrajzi szám: 13.-Segédek száma: 2.-Összeirási szám: 27.- 46.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
89.old.

Az Iparmüv.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Schmidt Teréz, kultúrotthon

L: Mónus Sándor

_: Kiváló népművelők és népművészeti kitüntetése 7.

Művelődés Bp. 1981. aug. 18.

Schmidt Tibor, épitén

Zeneiskola Debrecenben

Jó ütemben halad Debrecenben a Vár utcai Zeneiskola építése. A háromemeletes épületben harminc kisebb helyiség szolgálja majd az egyéni és csoportos foglalkozást. Az előre gyártott panel- és egyedi elemekből épült intézményt Schmidt Tibor tervei alapján, a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói készítik.

A zeneiskolát előreláthatólag 1982 szeptemberében adják át.

– Zeneiskola Debrecenben

2

Esti Hírlap Bp. 1982 jan. 5.

Schmidt Tibor

munkája a debreceni magyardei vasas üdülő kibővítése, és az u.o. található lemezházas növelkerti üdülő

/szűkszavú képes ismertetés/

magyar építőművészet, 1972.3.sz. /építőanyag és szerkezet/. 16. l.

Schmidt Tibor [építész]

Tervező. (Debrecen.)

Groszi Istvánné: A lakótelepek 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febr. 16.

MDK

Schmidt Tibor, építész

A debreceni Nagyerdő elején felépült "háromnyípletű" üdülő-szállót tervezte.

— : (— szöveg — lényegében —) 1

ESTI HIRLAP, [illegible] 23.

Schmidt Tibor építész

kerverte a Tanácsköztársasági
Emlékmúzeum létrehozását
Debrecenben

A Képzőművészeti Alap Debrecenben, 1961

49 oldal

Schmidt Tibor

Debreceni Tervező Vállalattal tervezte a Temető utcai új lakótelep üzletházát.

Képzőművészetek Bebrecenben 1961. Debrecen. 49.l

MDK

Schmidt Tibor, épülén

A debreceni Nagyerdőbe harmonikusan beillő meleg épületet tervezte.

–: Kapcsolás a debreceni Vasas-üdülőben 1

Népszabadság, Bp. 1963 aug. 30.

Schmidt Tibor

Tervezte a debreceni Termelőszövetkezeti Üdülőt. 1963. 476. sz. regisztrációs.

Mezey Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1457

Schmidt Tibor

tervezte a Bezerédj-i lakótelepi kórházat 1967. 442. p. reprodukció

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1411

Schmidt Tibor

Kálmán Ernő: Járási kórház bővitése és rekonstrukciója, Berettyóújfalu. /Schmidt Tibor építész./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 1. 25-29. 1.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

74. 1.

Schmidt Tibor

Sch(midt) T(ibor): Debrecen, nagyerdei „Vasas üdülő" bővítése (Schmidt Tibor építész.) – Műszaki Tervezés, 1967. 6. sz. 16. l.

Sch(midt) T(ibor): Debrecen, Új-élet park, ABC áruház (Schmidt Tibor építész.) – Műszaki Tervezés, 1967. 6 sz. 17. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

75. 1.

M. D. U.

SCHMIDT Tibor építész

Debrecen, Temető utcai lakóépület. (Pesr.)

Magyar Építőművészet 1960. 3. sz. 14. l.

Schmidt Tibor

xxxxx

Antal József: Vasasüdülő bővitése, Debrece, Nagyerdő. /ismertetés, képekkel/ Építész: Schmidt Tibor.

Magyar Építőművészet, 1970.1.sz.
18-19. l.

SCHMIDT TIBOR

ÉPITÉSZ (DEBRECENI TERVEZŐ VÁLLALAT.)

AZ ALÁBBI ÉPÜLETET TERVEZTE.

2 DB RAJZ REPR.
2 " FOTO -"-

ANTAL JÓZSEF: VASASÜDÜLŐ BŐVITÉSE, DEBRECEN, NAGYERDŐ

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET, 1970/1. 18-19. OLD.

Schmidt Tibor épitész M.D.K.

/Debreceni TV. /

Debrecen, Országbiró ut sarok "B" lakóépület

Tervezés éve: 1959. kivitelezés: befejezése 1960.

repr.

Magyar Épitőmüvészet 1962 /4. 21.1.

MDK

Schmidt Tibor [mérnök?]

A 12 emeletes új üzemház terveit készítette.

(felvétel)

—: Ebből a debreceni üzemházat.

Népszabadság Bp. 1967 ápr. 25.

M.D.K.

Schmidt Tibor épitész

Debreceni T.V.

Járási kórház bővitése és rekonstrukciója, Berettyóujfalu, repr.

Magyar Épitőművészet 1967/1. 25-29.l.

M.P.K.

Schmidt Tibor épitész
Debreceni T.V.

Termelőszövetkezeti üdülő Debrecen, Nagyerdő
repr.

Magyar Épitőművészet 1965/5. 40-43.1.

Schmidt Tibor épitész M.D.K.

/ Debreceni TV./

Debrecen Nagyerdő. Üdülő ,termelőszövetkezeti tagok részére

repr. modellfoto.

Magyar Építőművészet 1962 /4. 7.1.

Schmidt Heinrich

l.

Zador - Rados

58. l.

A frankfurti gyűlésen ugyanis magyar követek jelentek meg s azok Magyarországnak a tervezett török elleni hadjáratban való részvételét csak arra az esetre igérték meg, ha a birodalom maga is kiállít legalább 10.000 lovast és 20.000 gyalogost. Különben Magyarország békét köt. Ezt a fenyegetést megelőzte Hunyadi Jánosnak a császár követe előtt tett kijelentése, hogy abban az esetben, ha a nyugati uralkodóktól nem kap segítséget, inkább átengedi az országon a törököt a nyugati birodalmak meghódítására, mintsem végromlásnak tegye ki Magyarországot a Nyugat közönye miatt. Ez a két fenyegetés kicsikarta ugyan a segély egyszeri megszavazását, de annak realizálására már nem került sor. És a következő két évszázadon át hasonlóan mondtak csődöt a birodalmi segítségek mindaddig, amíg a pápa ismét eggyé nem tudta kovácsolni a török elleni háború célzatával a keresztény Európát; amíg a birodalom geopolitikai súlya és érdeklődése nem csúszott jelentékenyen keletebbre s amíg meg nem ért belsőleg is a török hatalom az összeomlásra.

SCHMIDT Vencel szekszárdi kőműves

vezette a Béla téri rk. székesegyház építését

Szekszárd város történeti monográfiája. I.köt.
Szerk. K.Balogh János. Szekszárd : Szekszárd
Város Tcs., 1989 182.p.

A községekből jelentjük

Fáklyagyújtások

FÉNYESLITKE: Az elmúlt héten péntek délután egy órakor az általános iskola melletti parkban fellobbant a gázberuházás végét jelző láng a településen. Az ünnepélyes fáklyagyújtás előtt a község polgármestere szólt a beruházás jelentőségéről, majd egy hatodikos tanuló, *Gyüre György* fellobbantotta a lángot. A munkálatok 75 millió forintba kerültek, melyből 30 ezer forintos lakásonkénti hozzájárulással 22 milliót a lakosság vállalt magára.

ÚJDOMBRÁD: Október 30-án a faluban szintén fellobbant a gázláng. Délután három órakor a község legidősebb polgára, a 89 esztendős *Mészáros István* bácsi gyújtotta meg a fáklyát. Akár az előző esetben, itt is jelképes volt a személy kiválasztása. Csak míg Fényeslitkén a jövő szimbólumaként egy kisgyermek, addig Újdombrádon a múlt iránti tisztelet és megbecsülés jeleként fogható fel a gesztus.

DÖGE: Korábban már beszámoltunk arról, hogy Fidesz-csoport alakult a településen. A huszonöt tagból álló helyi alapszervezet időközben megválasztotta vezetőségét. A választás eredményeképpen a csoport elnöke *Tullnerné Belinszki Margit* lett. A helyi csoport elnökségi tagjai: *Csercsa Gyula* és *Dajka Imre*.

GERGELYIUGORNYA: Október 29-én a falugyűlést megelőzően a legkisebbek vették birtokukba a település művelődési házát. A gyermekeknek a felsőzsolcai *Bagaméri* együttes adott zenés, verses műsort. A gyermeksereg láthatóan jól szórakozott, annál is inkább, mert a trió a közönséget is bevonta a műsorba. A legügyesebb gyerekek édességet kaptak „fellépti díj" gyanánt.

A napokban Fényeslitkén is fellobbant a gázláng

KOVÁCS BERTALAN FELVÉTELEI

Városházi új hírmondó

Értesítés

Tisztelt városi lakos!

Örömmel értesítem, hogy 1994. december 31-ig Kisvárda város területén kiépítésre kerül a telefonhálózat. A Nyírtelecom-tól kapott értesítés szerint a telefonhálózatépítés hozzájárulási költsége 30 ezer forint vonalanként. A hozzájárulás összegét kétféleképpen lehet teljesíteni 1993. december 15-ig: készpénzbefizetéssel, vagy közterületi közmű kölcsön igénybevételével. A fenti határidő betartása a befizetés teljesítéséhez azért fontos, mert várhatóan 1994. január 1-jétől a 15 százalékos közműépítési támogatás jelenlegi rendszere megszűnik. Ez a 15 százalékos támogatás 4500 forint visszafizetését teszi lehetővé jelenleg. Kérem, hogy telefonigénylése esetén szíveskedjék az OTP Rt. kisvárdai fiókját felkeresni, ahol a készpénzbefizetés megtörténhet, vagy a mellékelt kölcsönigénylés munkáltatónál való kitöltés után azonnali ügyintézéssel kölcsönkérelmét lebonyolítják. A 30 ezer forint kölcsön lakás célú hitelek kamatával kamatozik, 3 évre adható, melynek havi törlesztő részlete jelenleg 970 forint. Kérem, hogy telefonigénylése esetén az alábbi nyilatkozatot szíveskedjen kitölteni és azt az OTP Rt.-nél a befizetés vagy kölcsönigénylés bonyolításakor leadni. A telefonok bekötésére várhatóan 1994. második félévében kerül sor, figyelembe véve a nyilatkozatok beérkezését és a befizetéseket.

Kisvárda, 1993. október 25.

Dr. Oláh Albert
polgármester

Hajléktalanok

Vásárosnamény (KM) — A Népjóléti Minisztérium 1993. évben meghirdetett a szociális alapellátást támogató pályázatok elbírálása után a hajléktalanokat ellátó intézményrendszer fejlesztését is támogatni kívánta. Ezért a Népjóléti Minisztérium Szociális Válságkezelő Programok Irodája meghívásos pályázatot hirdetett, melyet valamennyi város önkormányzatának, valamint a hajléktalanokat ellátó szervezeteknek megküldött.

A pályázat célja, hogy még a tél beállta előtt új, ellátó intézmények, illetve intézményrendszerek jöjjenek létre, valamint a már működő intézmények ellátási színvonala elérje a szakmailag kívánatos szintet.

A polgármesteri hivatal elkészítette a hajléktalanokat ellátó új intézmény létrehozása (átmeneti szállást biztosító) komplex rendszerben című pályázati programot.

Az intézményrendszer létrehozása révén várható a hajléktalanság megelőzése, a meglévő hajléktalanok átmeneti elhelyezése, meglévő életformájukon, életmódjukon történő pozitív változás, illetve foglalkoztatásuk valamilyen szintű megoldása.

Mivel új intézményrendszer kialakítását kívánjuk megvalósítani, egy főfoglalkozású szakember beállítását is igényli a program. A pályázaton elnyerhető 3 millió forintos felső határból az önkormányzat 2 millió 500 ezer Ft összegű támogatást kapott a Népjóléti Minisztériumtól. A támogatási szerződés aláírását követően a munkákat még ez évben el kell kezdeni.

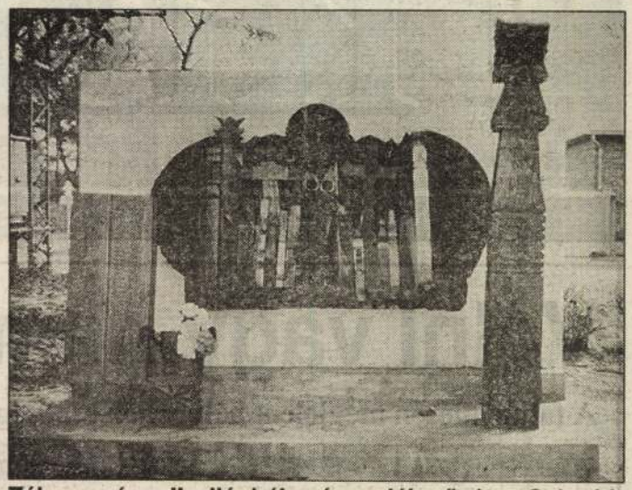

Záhony város II. világháborús emlékművét — Schmidt Sándor alkotását — október 31-én avatták fel

Emlékmű

Záhony (K. Zs.) — Október utolsó napján avatták fel a záhonyi Petőfi parkban a II. világháborús emlékművet. Az ünnepség a Himnusszal vette kezdetét, majd *Bajor Tibor* polgármester mondott rövid beszédet. Ezt követően felcsendült a zsoltár, s *Varga Sándor*, a református egyház helyi tiszteletese megáldotta *Schmidt Sándor* alkotását. Az elhunytak hozzátartozói közül *Kosztyu István* emlékezett a rokonokra, barátokra, ismerősökre. Feleleventette a település egyik legtragikusabb napját (1944. december 8.), amikor a munkaképes lakosság egy részét munkaszolgálatra hurcolták el, s sokan közülük soha többé nem tértek haza családjukhoz. Közel fél évszázadot kellett arra várni, hogy az elesett hősök, áldozatok és a háború utáni időkben sebesülés, betegség következtében elhunytaknak méltó emléket állítsanak. Beszédét követően Kosztyu Istvánnak jutott az a megtisztelő feladat, hogy leleplezze az emlékművet, melynek talapzatán koszorút helyeztek el a megyei és a helyi önkormányzat, a pártok és más társadalmi szervezetek képviselői. A koszorúzás után *Takács András*, a római katolikus egyház plébánosa szentelte fel a kegyhelyet, s végezetül felcsendült a Szózat.

KisKelet

INFORMÁCIÓK, ÚJDONSÁGOK FELSŐ-SZABOLCSBÓL, RÉTKÖZBŐL ÉS BEREGBŐL

Válni vagy nem válni

A falugyűlésen megjelent helybeliek többsége várospártinak tűnt

(Lapozzon a 3. oldalra!)

Hiába a nagy küzdeniakarás, pontosztozkodással fejeződött be a Kisvárda–Rakamaz rangadó a hétvégén

Mégegyszer a telefonról

Immár a végleges feltételekről a kisvárdaiaknak

Kisvárda (KM – K. B.) — Lapunk október 21-i számában már részletesen szóltunk a kisvárdai telefonberuházás alakulásáról. E számunk egyik dátuma téves információnak minősült. A jövő év március 31-i dátum — immár helyesen — a lakossági befizetések átutalásának a határidejét jelenti, tehát az OTP által elkülönített számlán kezelt lakossági pénzeket eddig az időpontig kell a hivatalnak átutalni a Nyírtelecom részére.

Időközben más részletkérdések is tisztázódtak, így az is, hogy egyformán kezelik a készpénzes, illetve a kölcsön segítségével befizetett igénylőket, lévén gyakorlatilag ők is készpénzes befizetők.

Mint megtudtuk, előnyt élveznek azonban azok, akiknek korábbi, visszaigazolt igénylése van a MATÁV-nál.

A rákötések várhatóan jövő év augusztusában kezdődnek, az időpont függ a telefonközpont elkészültétől.

Időközben az is kiderült, hogy a közületek részére, ideértve a vállalkozókat is, 90 ezer forintért tudnak vonalat biztosítani. A témával kapcsolatos az is, hogy a polgármesteri hivatal dolgozói november 8-ig felkeresik a lakosokat, hogy az igényeket felmérjék. Kölcsönigénylő lapokat is visznek magukkal a nyilatkozati űrlappal együtt. A kölcsönökkel és a későbbi befizetésekkel kapcsolatos információt az OTP ad, de az egész témával kapcsolatban tájékoztatást adnak a városháza második emeletén lévő pénzügyi csoport szakemberei.

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a polgármesteri hivatal telefonnal kapcsolatos értesítését mai számunk Városházi új hírmondó című rovatában olvashatják a második oldalon.

A tartalomból

Tavasszal a régi fényben

Fényeslitkén ugyan lenne ok az ünneplésre, de mégsincsenek ünnepi hangulatban. A gázláng fellobbanása örömteli pillanat, de a kivitelezésekkel együttjáró földhalmok rontják a faluképet. (3. oldal)

A halász

Mushó László az engedélye alapján úgynevezett kisszerszámos halászattal foglalkozik. Kora tavasztól karácsonyig a tanyáján tartózkodik, s csak télen költözik haza nyíregyházi otthonába. (4. oldal)

A Műkedvelők aranya

Az első országos kispályás labdarúgó-bajnokság területi selejtezőit a napokban rendezték meg Kisvárdán. (7. oldal)

Nelli néni

Dr. Török Dezsőné élete eddigi 80 esztendeje alatt földrajzi értelemben is hosszú utat járt be. Az Ipoly melletti Vámosmikoláról származó nyugdíjas tanítónő Tuzséron él, immár negyven éve. (8. oldal)

Szendrei László államtitkár avatta fel vasárnap Papon a világháborúk áldozatainak emlékművét BALÁZS ATTILA FELVÉTELEI

Schmidt Sándor rovata

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1968 OKT 29

1021

Schmidt Tibor

— Debreceni születésű vagyok, szeretem ezt a várost, annak ellenére, hogy a közhiedelem szerint „érvényesülni" csak Pesten lehet. Az egyetem elvégzése után az volt a célom, hogy visszakerüljek ide, és saját városomban építsek. A szakma szeretete gyerekkoromra nyúlik vissza. Láttam egyszer Krasznahorka várát, és félig emlékezetből, félig egy fénykép segítségével homokból megépítettem. Nagy sikert arattam vele felnőttek körében is. 1949-ben az első állami tervezőintézet rajzolója voltam, de ezt megelőzően diákkoromban is bejártam nyaranta a tervezőkhöz rajzolni.

— Nem bántam meg, hogy visszajöttem az egyetem után Debrecenbe. Sorozatban kaptam a szép munkákat. Épületeim egy része Debrecenben, egy része pedig a megye más helységében, néhány pedig más megyében van. Első nagyobb megbízatásomat 1959-ben kaptam. Ez a berettyóújfalui kórház tervezése volt.

Schmidt Tibor munkásságának valóban szép és korszerű épületeket köszönhet a város. Ő készítette el többek között a tsz-üdülő és a vasasüdülő, az Új Élet parki ABC áruház terveit, amely az első ilyen jellegű áruház a városban, ugyancsak az ő tervei alapján készült az Új Élet parkban az óvoda és a bölcsőde, és a közeljövőben átadásra kerülő Tanácsköztársaság úti libresszó is.

— Az építésznek az az álma, hogy épületegyüttest alkosson. Ahogy a természetes táj vesz körül bennünket, úgy az ember arra törekszik, hogy mesterséges tájat alkosson maga körül. Ezt szeretnénk megvalósítani a Honvéd utca és a Dózsa György út tervezésekor.

Az épület olyan legyen, mint egy szobor, amely a térben áll, és minden oldalról szobor kell, hogy legyen. A vasasüdülőnél sikerült ezt leginkább megvalósítani, ahol nincsenek alárendelt homlokzatok. Úgy tervezek, hogy ez a cél ne díszítéssel, hanem az épület anyagszerűségével legyen elérhető. A funkció betöltése mellett ezt az anyagszerűséget kell esztétikai tartalommal megtölteni, amely minden kor építészének törekvései közé tartozik.

Külön bejáratú szobába bába női albérlőt keresek. Simonyi út 16.

Cserépkályhás tiszta lakásomba tanulólányt, diák vagy fiatal dolgozó nőt felveszek. Hortobágy u. 13.

JÁRMŰ

Elado háromkerekű, motorhajtású teherszállító tricikli. Külsővásártér 6., lakatosműhely.

CR rendszámú Skoda 1000 MB személygépkocsi 8000 kilométerrel eladó. Csapó utca 84.

Tímár Imrének, Gyoma, Móricz Zsigmond u. 5. alatt eladó egy ób 4 és 5 tonnás billenős gumikerekű lovaskocsija. A kocsik ára: 9000 és 11 000 forint.

ÁLLÁS

Bejárónőt azonnalra felveszek. Gottlieb, Bajcsy-Zsilinszky utca 55.

Pöszmétést vagy puszta földet felébe, és kertásást vállalok. Ajánlatokat „Állandó" jeligére a kiadóba kérem.

Féléves csecsemő mellé gondozónőt keresek. Érdeklődni 14 órától lehet. Böszörményi út 10f/B., IV. lépcsőház 8.

BÚTOR

Festett és fényezett hálók, rekamiék, szeglonck, székek, asztalok beszerezhetők. Csapó u. 19.

Kombinált szekrény, háromajtós szekrény, hálóbútor, előszobafal, díner, ágybetét eladók. Csapó u. 22.

Eladó ruhás- és éjjeliszekrény, pároságy, díner, töltött székek, fényezett komód, nyugágy, ajtó (tok nélkül), többszínű márványlapok, asztal. Pacsirta u. 28.

Jó állapotban levő konyhabútor eladó. Nap u. 4.

Modern konyhabútor új állapotban, kisméretű, eladó. Turuc, Cegléd u. 14., déltől.

Igényesnek eladó kétszemélyes Mirella heverő. Tanácsköztársaság útja 19., III. emelet 2. ajtó.

Kétszemélyes rekamié eladó. Bethlen utca 12., hátul az udvarban. Érdeklődni 3 óra után.

EGYÉB

Tyúkszem, börkenyedés, sarokrepedés, lábizzadás, lábszketés, hónaljizzadás, hajhullás, hajtörés, korpásodás, fejbőrzsírosodás elleni hatásos készítmények. Ráncátalanító, bőrpláló, pattanás, mitesszer, májfolt, szeplő, arcfehérítőkrémek javítására méhpempő megrendelhető. Méz az vegyikisiparos, Budapest, XIV., Ilka utca 58.

Eladó 10 db márteres villámpala és kétezer db téglia. Csapó utca 19. Bútorkereske-

Egy középmagasságú kályha eladó. Nyár u. 34.

12 000 db bontott tégla eladó. Keleti sor 1. Páncélék.

Eladó 500 db pöszméte vadalany. Csonmotor és szivatyúk. Érdeklődni: Bernyi u. 4., cukrász-

Eladó fehér gyermekágy matraccal, új horgászbot, kerékpár dinamó lámpával. Jókai utca 28.

AZ MHSZ MEGYEI GÉPJÁRMŰVEZETŐ ISKOLÁJA

motorkerékpár- és személygépk vezető-képző tanfolyamot ind

A tanfolyar hetnek nők 18. életévüke

Jelentkezés

Debrecen, Isko

Telefon: 57-8

Jelentkezés i október 31-ig 8-tól 12 óráig

Eladó 120 csempés cserépkályha lebontva és egy nagylevelű filodendron. Hadházi utca 33., I. 3.

Eladó hordozható cserépkályha, mozigép és tehéntrágya. György u. 3.

Propán-bután gáztűzhely, 3 lyukú, olcsón eladó. Akadémia u. 40

Eladó: cserépkályha, aranybarna, meisseni, 128 db-os, klöpli függönyök, 3×250-es, karnis, 4 m-es, 1 m 80-as, konyhabútor, zománcozott konyhatűzhely, ruhaszekrény, rozsdamentes új evőeszköz, 6 személyes, férfi irhabunda (54-es, alig használt), ládák.

Szép fekete bunda kifogástalan állapotban, estélyi ruha eladó. Simonffy u. 11., jobbra a lépcsőn.

Zöldóriás pöszméteoltvány eladó. Széchenyi kert, Kiküllő u. 8. Érdeklődni délután.

mezvásár

CS KATI, KONCZ ZSUZSA,

DE SCHMIDTBAUER, bábos, mézeskalácsos

1869-től 1890-ig Szombathelyen iparengedélyt kap:
Cukrász: 4.
Bábos: 4.
Lankovics József, -később lemond iparáról. -Dékány Károly
De Schmidtbauer, Müller Lajos.
248.old. 6.jegyz

HORVÁTH MARIA: A mézeskalácsos kismesterség 242.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XXI.évf. 1967
2.szám. Szombathely, 1967.

Schmidtbauer Tamás

festő

1786–87 Holics

Csányi 1954

27. l

M.D.K.

SCHMIDTBAUER Tamás

(1786–87) a holicsi gyár festője

Csányi 1954. 24.l.

Schmidtbauer, Johann Georg

Ozvoö, 1763 - 1787. Sopron

l.

Catasopronio Ko

17. l.

Schmidtbauer, Johann

Graz

l.

Czar-Frey Öst. Kunstl.

XXIV. K.

175. 176-1.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
425

Montalembert. Leben der heiligen Elisabeth von Ungarn.
Einsiedeln, 1880.

Ebrär 1 drb.

Schmidtbauer

Gottfried

d. aufgenommen

l.

Bairsdorf

381. 1.

Schmidtbauer Jänos

Ehrö

Gentmüend

257.l.

zéséig alkalmazásukban vissz
ti névjegyzéket azonnal azon
kir. kiegészitési kerületi p
hez az illető népfölkelésre
nél nyert népfölkelési igazo
szerint bevonulnick kellene.
népfölkelésre kötelezett alk
a felmentési határozat ezidei
na, azonnal ugyancsak a mell
küldendő meg az emlitett par

Ugyanilyen eljárás
/:hivatalánál vagy intézeténé
hozott népfölkelésre kötelez

Valamennyi közvetlenül a vall
alá tartozó állami és közalap
intézetne

M.D.K.

Schmidtbauer János Görej ötvösmester

Bécsben született, 1763-
1787-ig Sopronban működött.

S.Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, Tom.VII Fasc.3-4.

275. old.

Schmidtan Mihály

piaristaiskolai

Kassán

1636

o Kemo

27 f. l.

Húrozás

WESZELY

IV., Váci-utca 9.

M.D.K.

Schmidthauer Antal

a pozsonyi folyammérnöki hiv. vezetője

elrészitette a pozsonyi
téli kikötő terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI. évf.
febr. 12. sz. 2. old.

Schmidt Vilnus

desertorius

Sept 1827.

Wf 3698.

Schmidt Ursula
Berlin
Innenansicht

Schmidt Ursula
Berlin
1. Einsatz 1937
1.88 m

[1] E mű beküldéséért Varjú Elemér úrnak, a Magyar Nemzeti Múzeum praehistorikus osztálya igazgatójának hálás köszönetet mondunk.

[2] Montelius ezen edényt az «Antiquités svedoises»-ben is leírja s 254. sz. a. ábrázolja. Hasonló képét találjuk e tárgynak Montelius Oszkárnak «Das Rad als religiöses Sinnbild (fordította Lorenzen A.) czím alatt a «Prometheus» illusztrált folyóiratának Für Fortschritte in Gewerbe, Industrie und Wissenschaft 1904/5. évfolyamának 796—798. számában közölt czikkében. (Lásd 242. ábra.) Ez értekezésekre Szombathy József kormánytanácsos úr, a bécsi cs. és kir. udvari múzeumnak őre hívta fel figyelmemet, aki egyébként is becses útbaigazításaival őszinte hálára kötelezett.

ahol a kerék hozzá volt erősít
hosszában szétrepedt. Hogy ez
tényleg még csak a leletnek kieme
mával ejtetett oly sajnálatosan, azt
maguk a munkások igazolják, hane
a töréseknek friss állapota is. Már a ré
is ez a vágás választotta el részbe
től. A kerék kiesése által okozott
két kisebb darab zörgésére figy
lettek a munkások és óvatosabban
de mégsem annyi gonddal, hogy ú
léseket ne ejtsenek rajta. Igy k
gyenge rézabroncs szenvedett s
hogy több mint annak fele a törz

Schmidt Vilmos

Lod

A Műbarát

1921. 146

Politika, A magyar nemzeti —, helyes
irányа. Bécs, 1862. IX. 140.

MDK

Schmidt W.

Gyermekgyónás. Festette Kaulbach Hermann. Rézre metszette Schmidt W. az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. műlapja 1879.

SzmKT 50 153.1.

Schmidt,Walthauser,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosle-gények jegyzéke:"Schmidt,Walthauser,Wertach,Algäu, 1688.". 119.old. 17.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosl egények Győrött a XVII.szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Áantus János Múz.Győr,1967.
A Győri Múz Múz. Évkönyve

Walthauser schmidt,asztalos legény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től: "Walthauser schmidt Tischler x gesell geb bürtlich Von wertehe au3 x allgey". 106.old

Batári Ferenc: Asztalos legények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,2967.-A Győri Múz.Evkönyve

M D K

Schmidt Wilhelmus, Pest, Lipótváros.

festő

Kaposssy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

MDK

Schmidtné Széll Aranka

Őszi virágok, vizf.

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N. Szal.
1928. jan. 1o 1.

Schmidtné Szél Aranka

Őszi virágok, vízf. a
Képzőművészek Vidéki
kiállításán
1928-ban.

Doroghi templom harangja

X. 196.

MDK

Schmied József festő

Bécsben akadémiai festő

Pálii templom főoltárának képét festi 1804. (Mária menybevitele)

Pálii templom szentélyének keleti oldalán „Szent László vizet fakasszt a kősziklából" c. bronzfestéssel készült képe. A

A szentély nyugati oldalán bronzfestéssel a templom alapkőletétele.

(Mindkét kép a győri székesegyházban Maulbertsch képeinek hű utánzata.)

Felber János: A pálii templom és plébánia története, Győr 1908, 9. lap.

Schmied Tamás

gyula

1738 Nagynaben

Lad

JEHZ 569 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Schmieder

l.

Lykanemzromantika
146 l.

SCHMIED, Franz, litograf Pozsonyban

Franz Edel von Schmied litograf műintézet nyitott Pozsonyban. (Hírlevél) (1847, 56.l)

(Gerzsi nem ismeri)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Schmied Frigyes, késgyártó

MNK

1784-ből települt le Sopronban.
A pozsonyi céhben tartozott. 141 oldal
5-jegy?

Csatkai Endre: A soproni késgyártók. 141.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja
Sopron Város Tanácsa

M. D. K.

SCHMIED H. forrásszerző

Habán mester, szobrász

Csánki 1354. 112. l. VII. t.

Schmied János

ötvösmester

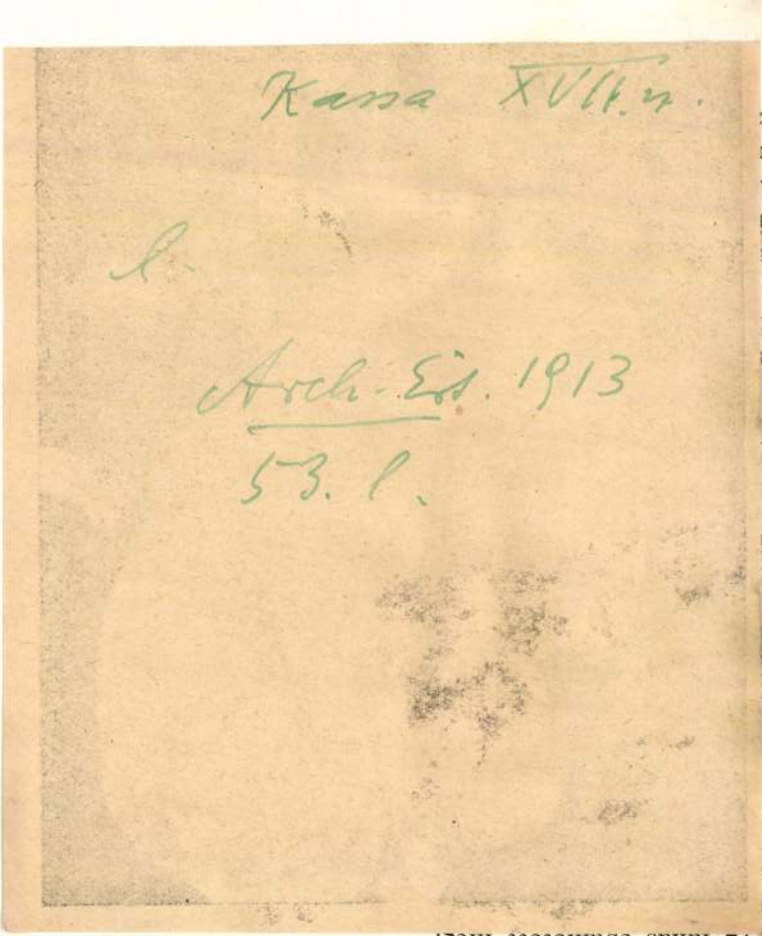

rendkívül súlyos csapást mértek a világháború, a forra

Már a világháborút megelőző évek, a balkán feszültsége is erősen éreztették hatásukat és lassúbb amely azelőtt néhány évig úgy az állami és főváros terén uralkodott.

A háború kitörése után a takarékossági rendel ciális szempontból annyira indokolt — megkötése, de k erőknek majdnem kizárólag a hadicélokra történt le kölcsönöknek teljes lehetetlenülése, végül az árhull számítást és vállalkozást megzavaró hatása : óriási te mint a magánépítkezésekben.

A világháborúnak reánk nézve olyan gyászos tovább folytatták. A tapasztalat szerint évenként több sőt a meglevő épületek karbantartási és tatarozási akkor viszont nagy társadalmi és gazdasági eltolódások ről felköltözők és az elcsatolt területekről menekülők egy kötések — mint a világháborúval kapcsolatban mind szaporodtak.

Mindezek a körülmények rendkívül megnöves letét, holott az építési tevékenység épen ezekben a vál a folyamatos elértéktelenedés okozta óriási vérvesztesé gazdaság megkötése, az építkezésekben való terméke miatt érdeklődésével egészen elfordult ettől a termelési stb.) pénzügyi egyensúlyuk helyreállítása és köztevéke való folytathatása iránt vívtak súlyos küzdelmet, úgyl

M.D.K.

Schmidthauer Lajos
szerenművészeti tanár

Geyer József, Lakatos Aladár és Schmidthauer Lajos művészek tervezték az orgonát.

Bachó Lajos: A gyöngyösi templomok története. 84 l.
A Ferencesek templomának története.

K. D. K.

SCHMIDTBERGER Ferenc asztalos

Szászrégenben

1795-1796. Gerzsejegyzőkönyvében Telelki-kastély-

ünk szerepel

Agghárz: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 270. II. 100. l.

SCHMIDSHAUSEN *János*, éremvésző, * 1730 körül, † Körmöcbánya 1800 ápr. 25. 1754-től Gyulafehérvárt, Bécsben, Szomolnokon és Körmöcbányán működött.

K. G. II. 422 l

1907.

már 28-án.

fordul, de szembe néz. Bal kezé-
köpenyét fogja. Rövid ha-
la ósszebevegyült, szemöldöke bar-
ete: félrecsapott puha nemez ka-
rra kötött nyakkendő és fekete ka-
alól jobbra: Benczur Gyula 1889.

m. -- Vétetett 1907. október 14-én
00 K-án. (1585-907). -- A vétel jóvá-
n 114794 sz. alatt (1676-907).

1089

SCHMIDTHAUER Antal ejtőtáv

a porsonyi folyami hídról fényképe

Porsonyi Vízmedencés Vízi Művek

Porsonyi 1996 97.

Schmidshausen Johann

Graveuradjunct in Kremnitz; gestorben 25 April 1800.

1754. Sch. wird zum Münzgraveurscholaren beim Münzamt Carlsburg ernannt.

1767. Sch. wird zum Graveuradjuncten in Wien mit 400fl Gehalt ernannt.

1772. Sch. wird zur Aushilfe nach Kremnitz geschickt.

1772. geht nach seiner Ankunft in Kremnitz sofort nach Schmölnitz ab.

1773. 19. März. Sch., der bei der Kupferausmünzung in Schmölnitz verwendet wurde, wird als Graveuradjunct mit 400fl Gehalt ab 1. Mai nach Kremnitz rückberufen.

Meghalt 1800 apr. 25. Körnerburg an Katzmünzen Tr. 1335. l

Erdély IV. 197.

MDK

Schmidthoffer István

építész pályatervét 15e pengőért vásárolta meg a főváros.

A Munkanadó, 1932. szept. 14. 5 l.

M.D.K.

Schmidhoffer István (?)

Foch Aladárral és Fülössy Guidóval közös terve 2200 P-ös nagydíjat nyert a Nádtraverdéri; erőmű épületére kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1942. LXIII. évf.

márc. 5. sz. 5. old.

M.D.K.

Schmidthoffer István (?)

Harmadik díjat nyert az Elektromos Művek háziléptetési kandeláberére kiírt pályázatának III. a. csoportjában.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. IX. évf.

máj. 11. sz. 7. old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Postakocsi". Schmied Adolf műve a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.12.364.old

SCHMIDTHOFER, Joseph, pozsonyi kőműves

J. SCH., Maurergesell, 55 Jahre, Selbstmord. (1803, 337.1)

—

2. ar. + 75 éves korában, Pozsony, 1827 december 20. (1828, 34.l)

—

Preßburger Zeitung
(Gaal)

Schmidtbauer János

ötvös Sopron

1767. jun. 3.

polgárrá

Házi

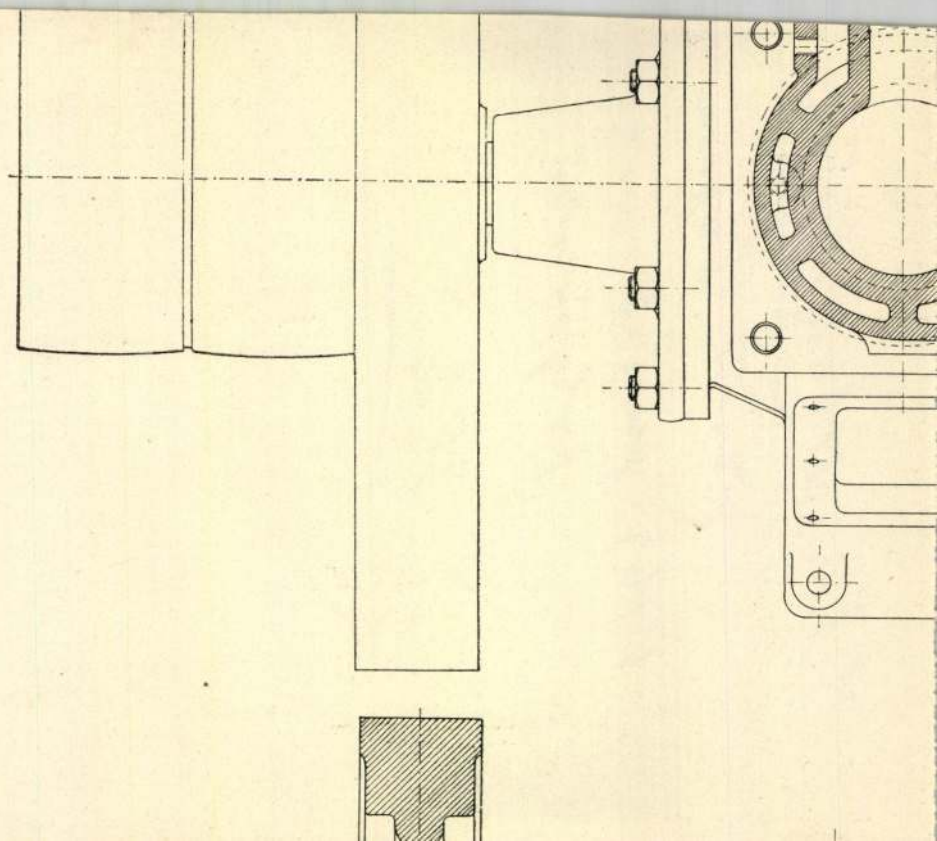

MDK

Schmidtinger Mih.Jakab kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1586 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Schmidtner, F. L.
rein -

Schmitner, Franz Leopold (1708-bój).
522. GRÓF NÁDASDY FERENC ARCKÉPE.
Rézmetszet. 43×29 cm.

50.—

Adamovich - Teodora II - 1927

BUDAPEST, IX., HŐGYES ENDRE U. 10.

)/1937. szám

yméltóságu és Főtisztelendő

báró H o r n i g K á r o l y

veszprémi megyéspüspök Urnak

V e s z p r é m

Schmidts Vilmos

építész.

Szül. Keresztényfalva 1885.
Végzett a müncheni műegyetemen.
A kolozsvári honosítás ideje 1916.

Kéjjegyzőműegyetem 209. l.

Budapest.

A folyam tulsó partjá
két a hozzátartozó szölőhegy
sik terület. Felirata

Cumque furor soeui, per t
Mouisset proprio sacra,
Natales debet Leopoldo Bu
Qui dedit: huic ciues,
Et bene! cum aduersi comp
Sub Carolo ad priscum c

fölül jobbra: Tom. III.p. 43
legalól jobbra: Ex fragmenti

Rm., mér. a vk. 25.8: 4

Sz
4

Schmidtütz József

hangoreszitő

Kulan

szül. u. o. 1884.

De Sgar

Személyi adatlap

369. h.

SCHMIED, festő

Az Egri Liceum Képtár a 1893-ban több művel gyarapodott. Ezek között volt néhai Lengyel Miklós egri nagyprépost hagytéka 8 darab kép.-Ezek között:Pyrker fiatalabb korban Schmiedtől. 94.- --73.old. 24.jegz

F.LUDÁNYI GABRIELLA: Az Egri Liceumi Múz.és Képtár megalakulása 65.old

Az Egri Dobó István Múz.Évkönyve, 1972. Eger, 1973

Schmied,festő

Kremsben dolgozott.Az egri képtárban Dorffmeisternek tulajdonitott két kerubfejes képéhez hasonló fejeket a barokk festők műhelyeikben tartottak.Ismerünk ilyet Schmiedtől is. 361.old

Kövecses Kezső: Dorffmeisternek tulajdonitott képek az egri képtárban 358.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.IX.évf.1965 Sopron

Schmied, Albert

aostalo

1.

Csat-Frey Gal Kunsth

XXIV.a

176.1.

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger,	Minorita templom Alsóvárosi oltár- kép a Jézusról

Schmidthan Károly
puskaágyesinálló
1635.

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor.

Gerevich Tibor
elnök

l. Arch. Ért. 1906. 57. l.

Franklin-Társulat nyomdája

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

.....

úrnak
úrnőnek

.....

.....

Budapest

.....

SCHMITGANS, August, pozsonyi asztalossegéd

A.SCH.,Tischlergesell,
† 19 évesen, Pozsony, 1826 ápr.21.
[1826, 555 l.]

Pr.Z.

Schmidtbauer

(Schmittbauer,
Schmidbauer)

Thomas

Poussierer

XVIII. Jh

l.

Schirek Holitsch

124, 125 f.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 52. hét

20 Vasárnap		Timót *Teofil*
21 Hétfő		Tamás *Tamás*
22 Kedd		Zénó *Zénó*
23 Szerda		Viktória *Viktória*
24 Csütörtök		Ádám, Éva *Ádám, Éva*
25 Péntek		Nagykarács. *Karácsony*
26 Szombat		Sz. Istv. 1. v. *István 1. vt.*

Schmidtbauer Thomas

festo XVIII – XIX. n

l.

Schirek Kolitsch

110. l.

Schmidtberger Franz

Autodidakt.

1795

l.

Bürgermeister

55.156 l.

Schmidtberger Ferenc

Házrégeni asztalos

1795

d.

Bivógenyegi

36.1.

II. József.

Halála.

A rojtos függönyű mennyeze
fekszik II. József s mellette az
és doboz [illegible]. Körülötte imádkozó
térben balra a kandalló ég és jo
ki. Felirata:

[illegible] IOSEPH DES I

alól jobbra: Bey Löschenkohl in

Sz. rk. mér. a vk. 30.5:

Sz.
25

Schmidberg, G. R.

Flor. von

d.

Erzerjessy 1929

2. 9

.....	2.000 P.
freskóinak re-	
ozzájárulás.....	1.000 P.
helyreállitási költségei-	
.....	1.000 P.
lom tatarozási költsége-	
.....	1.000 P.
feltárt romma-	
delmére szüksé-	
.....	1.000 P.
oz való hozzájárulás....	1.000 P.
helyreállitási	
.....	1.000 P.
tositására.....	500 P.
n tatarozására.....	500 P.
reállitási költsé-	
.....	500 P.
templom tatarozási	
.....	500 P.
karbahozatalára.....	500 P.
t t e l :	31.500

Schmidtman J.H./Johan,Herman/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegé-
nek jegyzéke származási hely szerint:"Franckenberg,
Hessen:Schmidtman J.H." 121.old

Batári Ferenc: Asztalosleg nyek Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüves ég-
nek történetéhez 9 .old

rrabona,9.- Antus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz.évkönyve

Schmidtman,? Johan Herman,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosleg é-
nyek jegyzéke:"Schmidtman,? Johan Herman,Francken-
berg,Hessen,169?.II.22." xxiv 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmívességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Áantus János Múz.Győr,1967.
A Győri Fiú Múz. Évkönyve

SCHMIEDHAMMER FERENC (Bécs, ? – Kassa, 1796)

Festő, 1767-ben a bécsi akadémia növendéke. 1787-ben a váci püspökség ingóságait becsli, s előbb Budán, majd Kassán működött (lásd még Kat. 82).

Művészet Magyarországon 1770-1830
MTA MKCS - MNG Gy. 1940

68 A magyar koronázási jelvények 61. TÁBLA

színezett rézmetszet, 33,5 x 41,5 cm
Jelezve: Aug. Meyer sc. Pest
Felirata: Ichonographia geometrica Sacrae Coronae Hungariae Apostolicae ex eadem desumpta mensura naturalis magnitudinis delineata coloribus itidem naturalibus adumbrata. [Ajánlás:] Excellentissimo ac Illustrissimo D. L. B. Ladislao Orczi, de Eadem S. R. A. Maj. Consiliario Actuali Status Intimo et V. Thesaurario Regni Optimo Patriae Ciui dicata a devoto Cliente Joanne Lippert et Schmiedhamer Pictore Academico
MNM TKcs, Itsz. T 1257.

A magyar koronázási ékszereket, a koronát, a jogart és az országalmát vörös bársonypárnán, szembenézetből ábrázoló metszetet pest-budai művészek készítették 1790 első felében, s Orczy Lászlónak, a Korona őrzésére alakult nemesi bandériumok vezetőjének ajánlották. Ez a nagyméretű, reprezentatív lap volt az első megjelent metszet a koronáról, amely hitelességre és pontosságra törekedett, bár az egykorú kritika (Schauff) a rajzban számos pontatlanságot fedezett fel, s a metszést is sikerületlennek tartotta.

A lap lemezére – úgy tűnik – 1790 vége felé még a nápolyi királyi pár tiszteletére készült érmet is rámetszették, s az így készült levonatot Orczy László ajándékozta egy egy bandérium vezetőjének (Vö. Várady 1898. II. 621, 623). Az első, még érem nélküli állapotról pedig „Czetter sculp. 1790" jelzéssel kisebb formátumú rézmetszet-másolat készült, amely a Magyar Hírmondó 1792. szept. 17-i számában jelent meg.

A kiállított lap metszője MEYER, August pesti rézmetsző volt, aki 1784–1820 közötti működése alatt főleg céhleveleket, ex libriseket s néhány könyvillusztrációt készített, az ajánlásban Schmiedhammer Ferenc akadémiai festő mellett szereplő LIPPERT Jánosról pedig csak annyit tudunk, hogy rajztanár lehetett s még 1822-ben rajzórákat adott Budán (Lyka MM 156).

Irod: Schauff 1790, 46–47; Kazinczy Pályám 1967; Pataky 1951, 180; Galavics 1971, 61.

mindkét csatát részletesen tárgyalta (Heimb 1764; II. rész 79–97). Ezért tervezték már 1764-ben, hogy a szentgotthárdi csatát a templom boltozatára festetik (elkészítette Dorffmaister István 1784-ben) s ezért került a mohácsi és szentgotthárdi csata az 1795/96-os olajfestménysorozatba is. Heimb is, s az ő nyomán a festő is, a mohácsi csatánál Istvánffy Miklós leírását követték. Bár Dorffmaister több részletmotívumot – így a jellegzetes páncélba öltözött, lováról lebukó király alakját, s több harcoló csoportot is – átvett az 1787 körül festett mohácsi csataképéről (Kat. 63), mégis ez a csatajelenet nagyalakos ábrázolásmódjával a képi kifejezés intenzitásában messze túllép az alig néhány évvel korábbi mohácsi csatajeleneten.

Irod: Dóczy 1830, 212; Köll 1834, 261; Éber 1913, 214–215; Fábián 1936, 40–41; Garas 1955, 109; Galavics 1971, 63; Z Sternegg–Szentgotthárd; Repr. Mohács eml. 56. old. után.

67 I. András visszaállítja a kereszténységet (freskóvázlat) 18. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 37 x 61,7 cm
Sopron, Liszt Ferenc Múzeum, Itsz. 54.358.1

A kiskomáromi plébániatemplom hajójának egyik mennyezetfreskójához készült vázlat témáját az 1046-os Vata-féle pogánylázadás idejéből vette. Jobbra pogány magyarok végeznek Gellért püspökkel és társaival, középen II. András több püspöknek adománylevelet ad át, míg baloldalt vitézei mögött építőmestere már az új templomok tervrajzait készíti. A vázlat nyomán készült mennyezetképen a „Stepha Dorffmaister inve. & pinxit Año 1793" jelzés olvasható. Kiskomárom a Központi (esztergomi) papi szeminárium (Seminarium Generale) birtoka volt, s templomát két szakaszban festtették ki Dorffmaisterrel. 1781-ben, amikor a szeminárium Budán volt, készült el a szentély kifestése (mennyezetkép: Szt. Péter és Pál elfogatása, s festett architektúrába foglalt Szentháromság főoltárkép), s 1793-ban már a pozsonyi egyetemes papnevelde kegyurasága alatt a hajó mennyezetképei. Itt 3 falkép mintegy felidézi a magyarországi katolikus egyház történetének egy-egy kiritikus periódusát, a kezdeteket „Szt. István felajánlja a koronát Máriának" jelenettel, a pogányság visszaállítási kísérletét a kiállított kompozícióval s a reformációt követő időszakot a „III. Ferdinánd adománylevelet ad a nagyszombati egyetemes szemináriumnak" (Collegium Rubrorum) mennyezetképpel, amely egy-

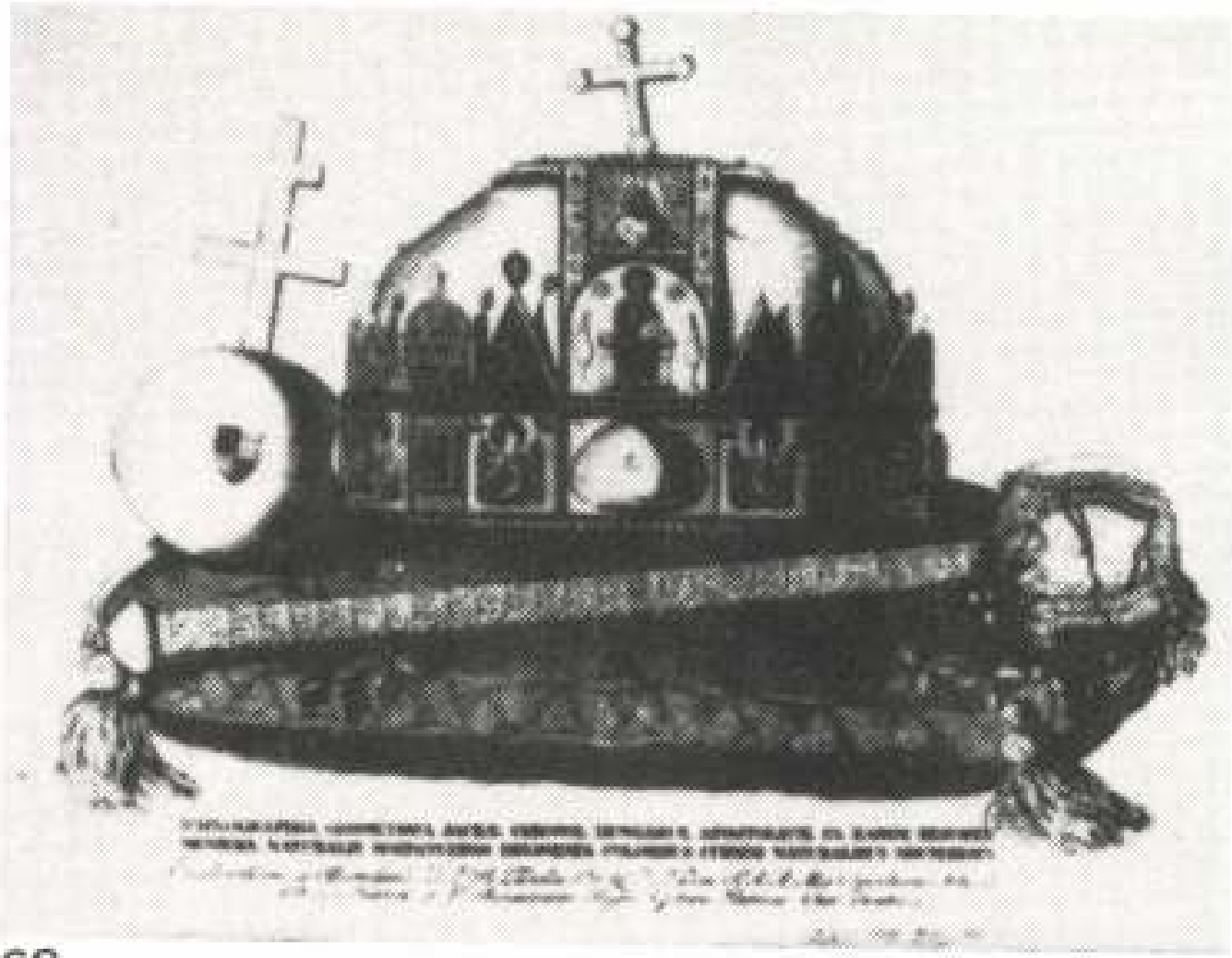

50 (részlet)

(50 részlet

Schmiedhammer, Franz (életrajzát lásd Kat. 68)

82 Kovachich Márton György képmása, 1793

65. TÁBLA

pontozómodorú rézmetszet, papír, 193 x 125 cm
Jelezve a lemez alsó szélén: Origin. Excell. Com: Francz Széchényi. pinxit Schmidhammer. Budae 1793. — sculp. Czetter. Viennae. 1798.
Felirata körben: MART. GEORG. KOVACHICH. PHIL. D. E. CAM. REGESTR. NATVS. SENQVICZII. AN. 1744 die 9. NOV. A talapzaton: Rerum Patriae Scriptori acutissimo diligentissimo. Amico raro pectoris candore. J. C. E. (Johann Christian Engel).
In: Engel, J. Ch.: Geschichte des Ungrischen Reichs und seiner Nebenländer. Halle 1797–1804, 2. köt. címképeként, valamint: Kovachich, M. G.: Nuncium ad excelsos Regni Hungariae proceres ... Budae 1804. Címkép.
MNM TKcs, ltsz. 74.

Czetter Sámuelre vonatkozólag lásd Kat. 87. Legszebb régi tudósképmásaink egyike. Legfontosabb része a gondolkodó tudóst bemutató értelmes arc, de foglalkozásának kellékei, a kézben tartott toll és a háttérben látható foliánsok is elárulják, hogy az ábrázoltat nem a jelen értékei foglalkoztatják. Az arcképet keretező díszítés a hírnévre utaló tölgy- és babérágakon, illetve harsonán kívül a kép alatt az ábrázolt hivatására utaló speciális szimbólumokat is tartalmaz: a mohos kövek és a törött váza a történészi elhivatottságra utal. A könyvek szintén, míg a nyitott könyv lapjain a Sapientis est cognoscere et dignoscere jelmondatok, valamint Kovachich két művének (Solemnia, Vestigia) és az általa szerkesztett Mercurnak címei olvashatók. A farkába harapó kígyó az örökkévalóságot jelképezi.

Irod: Kazinczy Levelek XI, 182; M KSz X, 1902, 224; Szendrei–Szentiványi 1915, 33. sz.; Éber–Gombosi 1935, 2, 422; Thieme–Becker XXX, 131; Windisch 1947, 120, 167; Pataky 1951, 46. sz.; Rózsa–Czetter 1953, 35. sz.; Garas 1955, 248; MNM TKcs Kat 1959, 17; Müv Lex 4, 240.

Művészet Magyarországon 1780–1830. MTA NKCS MNG Bp. 1980.

84 Gróf Teleki Sámuel képmása, 1796 65. TÁBLA

pontozómodorú rézmetszet, papír, 184 x 118 mm
Jelezve jobbra lent: Sam. Tzetter Hungarus sc. 1796.
Felirata körben: SAM. S. R. I. COM. TELEKI DE SZEK. S. C. R. M. CAMER. CONSIL. STAT. A. INT. AUL. TRANSILV. COM. SUPR. BIHAR. AET. LVII. Az arckép alatt feliratos táblán: INCORRUPTA. FIDE. SECUNDIS. TEMPORIBUS. DUBIISQUE. RECTUS.
In Bibliotheca Sam. Teleki ... Viennae 1976. 1. köt. Címkép

Teleki Sámuel (1739–1822) erdélyi főkancellár, Bihar megye főispánja, a marosvásárhelyi Teleki Téka alapítója. Czetter metszete, bár a szignatúra ezt nem árulja el, Hickelnek a nagyváradi megyeháza számára készült egészalakos, reprezentatív képmásának mellkép részletét sokszorosítja. Így a képen inkább a méltóság fejeződik ki. A metszet az ábrázolt főúr által alapított könyvtár katalógusában került terjesztésre, ezzel utalva a kulturális célokra áldozó mecénási tevékenységre. Az arckép Czetter metszetén mint kép a képben, falmélyedés elé akasztva függ. A keretdísz tölgylevelei a hírnevet, a mérleg az igazságosságot, a homokóra a múlandóságot idézik. Mind az arcképről, mind a keretdíszítésről több másolat készült.

Irod: Magyar Hírmondó 1796, X, 188; Kazinczy 1817, VII, 4; Kazinczy 1831, 3. köt. 571–572; Nagy 1874, 13. sz.; Wurzbach 43, 264; 48, 203–204; M III, 1904, 199; Thieme–Becker VIII, 244; Szendrei–Szentiványi 1915, 25. sz.; Kazinczy Levelek XXII, 331; Rézmetszet 1937, 213. sz.; Barcsay 1942, 43; Pataky 1951, 34. sz.; Rózsa–Czetter 1953, 25. sz.

WAGNER JÓZSEF FRIGYES

Életrajzi adatai ismeretlenek. A XVIII–XIX. század fordulójának legjelentősebb

leten. Persze, engem izgatott egy kicsit ez a játék. Hiszen Irénke is benne volt. De a feleséged vesztette el a fogadást. Azután még jó darabig együtt maradtunk. Mikor megindultam hazafelé a parkon keresztül, el is felejtettem már a fogadást. A lelkem tele volt Irénkével. Nem szégyenlem neked bevallani, nagyon oda voltam akkor, szinte bántott, hogy eddig olyan tartózkodó voltam. Pedig az Irénke tekintete mintha bátorított volna, de én, aki egy medvétől nem ijedek meg, a szerelmi vallomástól mindig féltem. Keresztül bandukoltam a kerten. A lugasba értem. Egyszerre két kéz fogja be hátulról a szememet, csók éri az arcomat s amint hirtelen megfordulok, a meglepetéstől csak annyit látok, hogy a sötétben valami fehérség tünik el a bokrok között, még hallottam is a szoknya suhogását, aztán vége. Ennyi volt az egész.

Völgyi felugrott. Szenvedélyesen kiáltotta:

— Ennyi az egész? Hát ez hazugság!

Bernát elvörösödött.

— De Béla! Kérlek!

Völgyi nyersen kiáltotta:

— A feleségem nem csókolt meg téged!

Bernát felállt. Hidegen felelt:

— Én nem hazudtam — mondta megbántottan. — Az igazat mondtam. Te akartad. Azt gondoltam, higgadtabban fogadod. Most már nagyon bánom, hogy elmondtam. Pedig ezért retiráltam meg Irénkétől is. Igen. Ezért. A feleséged miatt.

Völgyi izgatottan lépett ide-oda s felindulással dobálta Bernát felé a szavakat:

— A feleségem nem csókolt meg téged! Nem és ezerszer nem! Pajkos volt, mulatott veled, de meg nem csókolt. Akkor nem. Nem, nem! Mikor az én menyasszonyom volt!

Ebben a pillanatban kinyílt a kapu s két nő lépett be. Az asszony és a nővére voltak.

Az asszony hidegen közeledett feléjük. A leány egy picit megrebbenve állt meg a tornácon.

Völgyinek hevesen dobogott a szive. A vér az arcába tolult. A torkát fojtogatta valami. Hirtelen az asszonyhoz ugrott. Megragadta a kezét.

— Malvin! Valamire felelned kell! Ha ... ha nincs is sok jogom ilyesmit kérdezni, de mégis. Most még a feleségem vagy és lehetetlennek tartom. Nem tudok úgy elválni tőled, hogy be legyen szennyezve az emléked előttem. Felelj. Igaz-e? Bernát azt állítja, hogy te őt megcsókoltad, mikor a menyasszonyom voltál ... akkor ... a lugasban ... mikor egy csókban fogadtatok?

Az asszony fölemelte a fejét. Tisztán, kérdően nézett az ura szemébe.

— Te ezt elhitted? — kérdezte fojtott hangon.

— Nem! — válaszolt acélos hangon Völgyi.

Bernát elvörösödött. Valamit hebegett. Az asszony nekibátorodva önérzetesen folytatta:

— Nem is felelhetek erre. Egyszerűen nem igaz.

Majd Bernát felé fordult s megvetéssel mondta:

— Csodálkozom, Bernát. Nagyon csodálkozom.

Bernát nagy teste nehézkesen megmozdult. Ügyetlenül meghajolt s kínosan mondta:

— Bocsánat ... Én bizonyosan tévedtem ... Bizonyosan tévedtem ...

Völgyi izgatottan lépett Bernát elibe. Haragtól reszketve, fenyegető hangon mondta:

— De az ilyen tévedések nincsenek minden következmény nélkül!

Az asszony huga, aki eddig visszafojtott izgalommal hallgatta a tüzesen röpködő szavakat, hirtelen Völgyi felé lépett, megfogta a kezét s felindulva a fülébe súgta:

— Béla! Gyere be!

S behúzta a tornácról a szobába.

Anyai szeretet. Schmiedmann László szoborműve

Ott tele lett a szeme könnyel, az arca tüzelt, a kezét összetette s könyörögve mondta:

— Ne vess meg, Béla. Én voltam. Én csókoltam meg. Igen. Hiába bámulsz reám. Én voltam. Mondd, hogy rossz voltam, mégis én voltam. Nem tudom, mi történt velem akkor ... Tudtam, hogy soha senki meg nem tudja ... Tudtam, hogy ő Malvinra gondol. Hát így történt. Ne csináljatok botrányt!

Völgyi megfogta a leány állát s a szemébe nézett. Majd szelíden végigsimította az arcát.

— Nem csinálok botrányt. Ne félj. Töröld meg szépen a szemed.

Kiment a tornácra, odafordult Bernáthoz s szelíden, békítőleg szólt hozzá:

— Eredj most haza. No, eredj. Ne bámulj, hanem menj. Majd holnap. Majd beszélhetünk még a dologról. Látod, hogy nem akarlak megenni.

Bernát még bámult egy kicsit, lassan köszönt s elment. Völgyi a feleségére pillantott. Az asszony az asztal előtt ült, az arca tüzelt, maga elé nézett, az ujjai remegtek. Völgyi közelebb lépett hozzá. Nézte. Az asszony lassan felpillantott rá. Pihegett. Remegő hangon szólt, amíg a pilláin pici, ragyogó csepp surrant végig.

— Tetszett nekem, hogy ... hogy nem hittél rólam rosszat ...

Meleg pillantással nézett fel az ura arcára, majd hirtelen újra lehajtotta a fejét. A férfi hevesen magához szorította az asszony fejét. Lehajolt hozzá. Elárasztotta csókokkal.

Mindkettő arca ragyogott, amikor édesen sóhajtva kibontakoztak egymás karjaiból. Az asszonyé szemérmesen, a férfié büszkén.

— Hát így? Ilyen hamar? — susogta az asszony s nem nézett többé a Völgyi arcába.

— Itt maradsz? Itt maradsz? — mondogatta Völgyi melegen.

Házilag készült finom női fehérneműek. Teljes menyasszonyi kelengyék

HEVES LAJOS cégnél, Budapest IV., BÉCSI U. 8.

Lenvásznak, lenbatisztok, lynonok, chiffonok, percalinok, asztalterítékek csakis elsőrendű minőségben!

Uj Idők 1924. XXX, 42. sz.

Az asszony halkan válaszolt:

— Pedig más szándékkal jöttem ide, de amint láttam, hogy még szeretsz . . .

Másnap beállított Völgyihez Bernát. Völgyi mosolyogva fogadta.

— No, ülj le, ülj le, — szólt hozzá Völgyi. — Tudtam, hogy eljössz.

Bernát zavartan kutatta a Völgyi pillantását, aki derüsen, fölényesen nézett reá.

— No beszélj! Mit akarsz? — folytatta Völgyi.

— Nem tudtam aludni egész éjszaka, — kezdte tapogatózva Bernát. — Nem értettem meg teljesen a dolgot. Hogy olyan hirtelen megváltoztál?

Völgyi felállt. Bernát elé lépett.

— Hát a feleségem nem csókolt meg, ebben nyugodt lehetsz.

Bernát könyörögve nézett Völgyi arcába.

— Jó, jó, dehát akkor . . .

Völgyi nevetett.

— Te szamár, te te! — kiáltott Bernátra. — Még most sem találod ki? Hát ha a feleségem nem volt, akkor . . .

Bernát felugrott. Az arca hirtelen kivörösödött. Fellobbanó örömmel kérdezte:

— Béla! Kedves Barátom! Hát beszélj!

Völgyi a fejét csóválta s mosolyogva mondta:

— Nem mondhatok semmit. Én diszkréciót igértem.

Bernát arca ragyogott.

— Én már kitaláltam. Már kitaláltam. Micsoda medve voltam én! Micsoda medve!

— Az, — felelte hirtelen, őszintén Völgyi. — Az voltál.

Bernát felállt. Keringett a szobában, hadonázott a kezével, a talpát a földhöz csapdosta, valami néger tánc ütemeit verte ki a cipőjével szaporán a padlón.

Majd hirtelen a Völgyi nyakába ugrott.

Völgyi mosolyogva eltolta magától s szeliden mondta:

— No, no. Talán azt a csókot nekem akarod visszaadni? Siess ahhoz, akitől kaptad. Vén szamár!

Az olvasóhoz

Az Uj Idők új évnegyedében közli *Bónyi* Adorján *Jómadár* című kedves, érdekes és vidám új regényét és közölni fogja — november folyamán — *Csathó* Kálmán elmés és mulatságos új vígjátékát is, amelyet ezen az őszön mutat be a Nemzeti Szinház. Minden számunkban lesz valami meglepetés az olvasó számára, de nem áruljuk el, hogy mi. Ha elárulnók: nem lenne meglepetés többé.

Kérjük olvasóinkat, akiknek előfizetése október 1-én lejárt, hogy az előfizetési díjat, nyolcvanezer koronát, a boríték utolsó oldalán lévő postautalvány felhasználásával juttassák el a kiadóhivatal címére. Jugoszláviai előfizetőink pénzes levélben és közvetlenül a budapesti kiadóhivatal címére küldjék előfizetésüket. Az előfizetések idejében való beérkezése sok felesleges munkától, fáradtságtól, költségtől kiméli meg a kiadóhivatalt.

Dr. Plank Bella táncmester
VII., Király ucca 103. Telefon: József 52—93.

Idegen irók

Romantika

— Elbeszélés —

Irta: **O. Henry**

Valami különös szabású, bő, világosbarna ruhát viselt és konzervativ, kerek panamakalapot. Anélkül a szines szalag nélkül, amellyel az északiak el szokták csúfitani ezt a tropikus fejdiszt. Máskülönben a legcsúfabb ember volt, akit valaha láttam; nem annyira viszszataszító, mint inkább megdöbbentő. Mint később megtudtam, Judson Tatenek hivták. Zöld selyemnyakkendőjét egy topázgyűrűn keresztül húzva viselte s állandóan a cápafogból faragott sétabotját hordta magával.

Úgy kérdezősködött Newyork utcái és szállói után, mint aki most éppen elfelejtett bizonyos apró részleteket. Egyáltalában úgy viselkedett, mint aki a világnak minden zugában megfordult már s Newyorkban akképpen járt-kelt, mint a földesúr, aki néhány évi távollét után viszontlátja régi birtokát. Én azonban meg voltam győződve róla, hogy Newyorkot most látja először. Mindamellett semmi okom nem volt rá, hogy letagadjam előtte az én nyugalmas kis szállodámat s azért az este már ott talált minket, barátságosan poharazgatva (az én költségemre!) régi tanyám megszokott asztalánál.

Mikor beszélt, tagadhatatlanul érdekelt. Volt valami meggyőző, valami magával ragadó a hangjában.

— A nők — mondta — titokzatos teremtései az Istennek.

Elkedvetlenedtem. Nem azért jöttem ide, hogy elvont elméleteket hallgassak. Megfakult, százszor megcáfolt, gyönge, logikátlan szofizmát; alaptalan, ősrégi, unalmas, soha be nem bizonyított, kellemetlen ravaszságot, amelyet a nők maguk találtak ki és lelkiismeretlenül, titokban, álutakon, piszkos eszközökkel ők maguk terjesztenek, hogy kiválóságukról minél jobban meggyőzzék a szegény, gyanútlan férfit.

— Ugyan, kérem! — mondtam, mint aki mindennel tisztában van.

— Hallott valaha Oratama-ról? — kérdezte.

— Azt hiszem, hallottam. Valami ballett-táncosnő volt . . . vagy egy külváros? Vagy parfüm talán?

— Város, — mondta Judson Tate, — egy távoli országban, amelyet maga nem ismer. Diktátor kormányozza, mert lázadások, forradalmak napirenden vannak benne. Ott játszódott le az a nagy tragédia, melynek Judson Tate, Amerika legcsúnyább férfiuja, Fergus Mc Mahon, a világ legszebb kalandora és Senorita Anabela Zamora, az oratamai kormányzó szépséges leánya voltak a főszereplői. És még valamiről nevezetes Oratama. Urugaynak csak ebben a részében terem a *chuchula* nevü növény.

— Tizenöt esztendőn keresztül én voltam az uralkodó hatalom Oratamában. Tudja, hogy miért? Mert Ádám óta nem született olyan bűbájos szavú ember, amilyen én vagyok.

— Amint láthatja, körülbelül én vagyok a legcsúfabb ember, akit életében látott, kivéve talán Uj-Anglia korai anglikán egyházatyáinak a fotografiáit. Már gyermekkoromban rájöttem, hogy amit a természet külsőben megtagadott tőlem, az ékesszólással kell pótolnom. Benavides, az urugay-i köztársaság elnökének háta mögött én tartottam a nagy trónbeszédeket. Minden voltam egy személyben: Talleyrand és Mrs. Pompadour, ha kellett. Nemzeteket huztam ki az adóssá-

Hajszálakat arcról, karról végleg kiirtja felelősséggel *Pollák Sarolta, Andrássy-ut 38., I.* „Miracle" hajeltávolitószer szétküldése utasitással! *Speciális szeplőkurák. Szépségápolás. Szemölcsirtás. Kvarz-fénykezelések.* (Prospektus.)

Schmiedmann Käthe

KHTais 1940. A gyermek

Álom. Gips

Mihalik Josef VI. 171

Schmiedl Ferenc építész

Kazincbarcika főtere, modell-foto repr.

Perényi Imre:Kompoziciós törekvések városterveési gyakorlatunkban Magyar Építőművészet 1955.IV.évf. 3-5.sz. 88.1.

MDK

Schmiedl Ferenc, ép.

Terve: Kazincbarcikai Fő-tér.

Munkatársai: Azbej Sándor,
Miskolczy László.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 24.l.

MDK

Schmiedl Ferenc, építész

A emlékmű építésén - tervezője.

– : Serdián avatják a Kiss-csoport emlékművét 8.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 14.

Schmiedl Ferenc

A kortársi eklektika képviselője Schmiedl Ferenc.

Gálos Eszter: A „Római iskola" építészete. Művészet, 1977. december - 11 lap.

Schmidt Ferenc építész

A Szit-csoport emlékére készült a Szent István parkban felállításra kerülő szobor Kondics Ferenc szobrászsal közös munka. (Szit Weinberger Dezső mozgalmi neve.)

Magyar Hírlap 1970.11.7. 7.1.

Schmidt Ferenc épülén MDK

A KIR - partizáncsoport
emlékművének épülén - alkotója.

– : Ünnepi ülés Budapesten 1.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. 23.

SCHMIEDL, Johann Történet

3.4. Béllye

Az egykori Béllye (ma Belje, Eszék környéke) Szavojai-kastélya ma egyszerű, dísztelen, nagyméretű, erődjellegű épület, melyet a herceg W. Rizzi szerint a „18. század tizes éveinek vége felé", „valószínűleg 1707—12 között" építtetett. Ez utóbbi időszak szerinte egy múlt századi emlékirattal is egybevág.[42] Mivel a herceg 1707-ben biztos, hogy járt Béllyén, biztos, hogy akkorra az állítólag Hildebrandt-tervezte erődszerű és kevésbé reprezentációs célokat szolgáló épület már állt és lakható is volt.

Az osztrák kiállításon bemutatott, Albertinából származó, „Pelje" jelzésű rajz — alaprajz, profil, oldalmetszet — 78×56 cm-es és Johann Schmiedl kőművesmester aláírással van ellátva a jobb alsó sarokban.

A profilábrázolás bizonyítja, hogy a kastélyt (vizes)árok vette körül, mely mélyen a kő udvarkerítés alatt volt. Maga a kastély — melyet bizonyára az éppen hogy

3.

Művtört.Ért. 1988 3-4 263.

Wien : Réd.
I9I6 à I925

- Magyar Müves
més en angla
I926 à I938
I948 : n° I-
I949 : n° I-

ABONNEMENTS EN COURS : I974

- Magyar Grafi
triel.

- Magyar Epito
Bimestriel.

- Müveszet :

- Inter Press

Schmiedmann Lajos gobrája

Baranyay Jób Lajos éclesamplének
profil - mávány reliefjének allotopia - emlékre

Baranyay Jób Lajos: Otthonain

Budapest 1978/1 21.o.

MDK

Smigelschi

Lukács Zs: Egyházmüvészeti kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1908, 257-258 l.

Smigelschi

MDK

Smigelschi oktáv, festő.

Quartett, krétá.

OMSzM – Graf. ant. XXVII. kiáll. – 1918 május. – 19.–20. sz.
Majunk II-1000 at. Jegyz.

Smigelschi Victor

Victor I. Vlad építész

erdélyi román építész
er Unio után. Temesvári
École Polytechnique tanára

Victor Smigelschi

A festő fia, n. 1901. Építész.
Petr. Trans 1938

535 l. 535. l -/.

Kiállító festők a háború
után: I. Iser, C. Ministeru,
N. Trimie, T. Dumbrăveanu,
S. Albescu, D. Dure, I. Pop,
V. Beneș, T. Marchini, F. Gâsca
O. Bramiște, C. Codreanu E.
Cornea C. Cenaru

536 l.

Kiállító <u>szobrászok:</u>

Gh. Groza (+1930) A. Medrea
E. Pascu, R. Ladea, R. Mogoș
R. Puiscoviciu, V. Fulicea, L.
Vlasiu.

~~Orsit ti duce~~

~~554. l.~~

Szigethy Oktáv

festményei a

Képzőművészeti Múzeumban

Kossuth születésének

Fő tanácsadójuk, román V. 244.

Schmigelschy Ottó

Jeremiás próféta, ajeleti
aggas
Krisztus éjszaki aggas
Ónarckép, pantell
a kép Neuremberg

SZÉPMŰVÉSZETI ÉS MŰKERESK. R. T.
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 10.

Nagyságos

.....

.....

.....

MDK

Schmiedmann László

Emlékezés, gipsz

Bünbánó, márv.

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 15. 1.

MDK

Schmiedmann László

Amazon, márv.

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 15. l.

MDK

Schmiedmann László

Zsuzsanna, gipsz

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec.
15.1.

Patak Jenő

Schmiedt Adolf festő/19.sz./a

Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.12.364.old

mdk

Schmidt Istvan

Képe: a kiállításon.

Biró Terez: Vasas képzőművészeti kiállítás
Népművelés, 1959. 12. sz. 26. l.

Schmiedt István M.D.K.

Munkái a kiállitáson

Cséri Lajos- Kurcsai Kulcsár István: A vasas Központi Képzőművész Kör 1964. évi kiállitása

Népmüvelés, 1965. 1. sz.

M.D.V.

Schmiedt István

Kerepes a Vasas Kéziműves Kör Kiállítása

Népművelés 1965 I. n. 41 old.

MDK

Schmiedt

Férfiarckép, festm.

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

23 l.

MDK

Schmiedt József

Férfiarckép, festm.

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

23 l.

Schmiedt József, festő

Divatcsarnok, 1853. nov. 3. 52. 1256-1257.

A pesti állandó képtárlat.

MDK

Schmiedt József

Forfiarckép

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937. nov. Mücs. 23 l.

MNK

Schmiedt József

Férfiarckép

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937. nov. Mücs. 23 l.

Schmiedt József MDK

Férfiarckép I-II.

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Schmiedt Josef

Épületarchép I-II.

Műcsarnok 1937 Magyar Biénnáléra Kiáll.

Patak Jenő

Táblakép.

"Postakocsi a hóban".Schmiedt Adolf festő müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Patak Jenő

Schmiedt Adolf festő /München,19.sz./ "Postakocsi a hóban"c.müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

MICHAEL SCHMIED, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 48 helység 88 mestere tartozott, Többben Galiciából is, 1701-1848 közt. Mesterjegyzék nem maradt. Levelezés és "Protokol farbianskeho cechu 1801-1864" alapján ismerjük őket.
E mesterek egyike volt:

37.- Michael Schmiedt, 1812, Nagy-Mihály. 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

PAUL SCHMIEDT, textilfestomester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
A mesterek egyike volt:
99.- Paul H Schmiedt, Leutschau. 151.old

DOMONKOS OTTÓ Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

WILHELM SCHMIEDT, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.-A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
299.- Wilhelm Schmiedt, Leutschau, 1813. 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek 1. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Schmiegelski Oskar

1884/85 – 1888/89

Ferképzomfoi

hordott szárkofágon, amelyen az elhúnyt királyné alakja nyugszik, a gyermekei közt trónoló királyné domborműve látható. Ezek a síremlékek nagy pompájukkal ugyan a barokk művészet dekorat[illegible]ára emlékeztetnek, szob[illegible]m hoztak új eredm[illegible]tí- vumok halmozás[illegible]ús felépítésű komp[illegible]szatát szentimentá[illegible]atja át, mely főleg[illegible]ségé- ben, a ruhared[illegible]har- monikus vonala[illegible]Művészete, mint ált[illegible]sienai szobrásziskola,[illegible]o szenvedélyes stílusá[illegible]nodoros- ságra hajlamos[illegible] *Ybl.*

TINTORETTO *Robusti*, velencei festő, [illegible]. † u. o. 1594. A velenc[illegible]egyik legatalmasabb [illegible]. Vasari szerint, ki ped[illegible]zott feltétlen hívei közé[illegible]s, hirtelen határozó, a leg[illegible]ob agyvelő, melyet a festé[illegible]is fölmutatott, amit minc[illegible]ján és fantasztikus komp[illegible]s láthatunk, melyek egészen [illegible]mint a többi festőké, és an[illegible]megszokottól különböznek; n[illegible]nösön is túltett szelleméne[illegible]ódálatos találékonyságával [illegible]s szeszélyivel. Olykor [illegible]atokat kész munkákként [illegible]nyersen kidolgozott kép[illegible]az ecsetvonásokat inká[illegible]n és a virtuozitás, mi[illegible]ntolt ítélet rakta oda". [illegible]a XIX. sz. akadémizmus[illegible]iseit a modern törekvé[illegible]n hallanók e szavakból [illegible]ivészetének érdem szeri[illegible]ecsülése a posztimpress[illegible]ztétikából indult ki, a[illegible]tala megtermékenyít[illegible]. törekvéseinek egyik[illegible]te föl. A XVII. sz. é[illegible]imnusza után, a Va[illegible]ol[illegible]iv ítéletén ind[illegible] kön Jak[illegible] jában [illegible]

Schmierer Félix

kultuszminisztériumi
100 K. államsegély

Érmisk. 1913-14.

Schmiczer Félix

Első szak
Kis drámaíró.

Címiák. 1913–17.

STRUCK: JAFFA MELLETT.

HERMANN STRUCK: PRÈS DE JAFFA.

»vő» 1921. áprilisi műmelléklete.

Supplément de Mult és Jövő.

Schmierer-Kölcsey
Anna

1910–1921

Szinnyei 1930
88, 1.

kapniok, mivel a kalapálás nyomai az egyes részeken nem fedezhetők föl, de hogy jobban odasimulhassanak, a két jobbra és balfelé álló lebbeny legszélsőbb végének ott, ahol át voltak lyukasztva és a törzs összerakásánál egymásra fektettettek és szögecsekkel és aklaszögfejekkel egymáshoz erősítettettek, csiszolással vékonyabb és alkalmazkodóbb felületet adtak.

Az egyes részek külső felületét bizonyára a tárgynak összerakása előtt csiszolták simára, mert még ma is fényesek és teljesen simák. De még a vert pontokkal előállított dísz-

közeit hét koncentrikusan haladó czi
vonal tölti ki.

Érdekes momentumként említem m
a csákánynyal letört kerek belső c
bal küllő magasságában, éles vésőv
1 cm. hosszúságú vízszintes vonal v
ről számítva, e keréktől balra a k
keréken kettő, a következőn három,
diken négy, az ötödiken öt egym
elhelyezett ilyen vonalka található,
ezek a vonalkák balról jobbra olvas
képet mutatják:

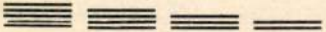

M. D. K.

SCHMIGELSCHI Oktáv festő

Arcadi Történet. 322. l

Schmigelschi Oktáv

A szentély oldalfalain vannak elhelyezve Schmigelschi Oktávnak, ennek az emelkedett felfogású mesternek, egyéni technikájában készült képei (a Rákóczi miséje és Szt. István Imre hercceggel).

Sz. L.: A Rákóczianum
ünnepségeinek
Magyar Iparművészet
1928. 24. l.

Schmigeschi Oktáv

Papp Bertalan, Coulin Artur, Löschinger Hugó hagyatékából rendeztek kiállitást a Mücsarnokban.
J.P.: "Élet és halál" cimmel emlékezik a négy elhunyt müvészre. Kiemeli szorgalmukat, elhivatottságukat, s munkájuk állandó erejét, amellyel méltó szinvonalon tudták mesterségüket tartani.

A HÉT, Bp. 1913. okt. 5. XXIV. évf.
4o. sz. 646-647. lap.

Schnier B. Antal

l.

Egyházm. Lap

1881. 219. l.

A m.kir.vallás és közokt.miniszter
kelt s a zólyomi kir.adóhivatalho

Utasitom az adóhiva
főszolgabirói hivatal helyiségeine
öt %315% korona 40 fillért, Salamo
tájára számadás kötelezettsége mel
kiadáskép számoljon el.-

A hivatalos másolat

Gyalókay

igazgató.

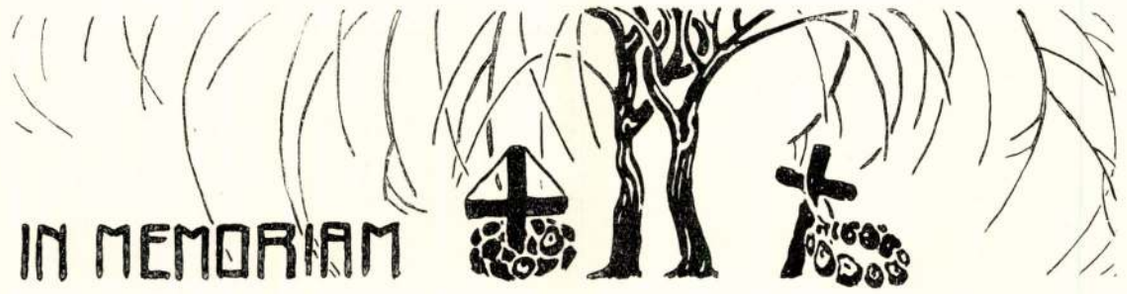

SMIGELSCHI OKTÁV

Ezerkilencszázháromban egy eddig teljesen ismeretlen nevű művész vonta magára a kritika figyelmét az Iparművészeti Múzeum dísztermében kiállított kartonrajzaival. Smigelschi Oktáv volt, akkor vidéki rajztanár. A magyar kritika sietett őt „felfedezni", elismerte máris szembetünő készségét, tehetségét s kedves fogadtatásban részesítette a magas, fekete, romántipusú férfiút, akinek szerénysége, komolysága, természetes modora csakhamar megnyerte azoknak rokonszenvét, akik ebből az alkalomból vele megismerkedtek. Aztán eltünt Budapestről, vissza vidékre, ahol sok munkával volt elfoglalva, nagyméretű feladatokat oldott meg s midőn 1911 végén megint visszatért első sikere színhelyére, Budapestre, a szépszál ember már csak árnyéka volt önmagának. Novemberben aztán egy feketeszegélyű papiros jelentette, hogy meghalt 9-én.

Élete derekán törte le a halál. Smigelschi Oktáv Nagyludason született, Szeben megyében, 1866 március 21-én. Atyja falusi jegyző volt, aki fiát a nagyszebeni állami főgimnáziumban taníttatta. Itt az ifjú nemcsak jelesen végezte tanulmányait, hanem már korán elárulta művészhajlamait. Tanárai észrevették tehetségét és minden módon kezére jártak, hogy azt fejleszthesse. Az érettségi vizsgálat után (1884) a fiatal Smigelschi festővé szerette volna magát kiképezni, de szegénysége megakadályozta abban, hogy mindjárt főiskolai tanulmányokra adhassa magát. Félévig még szüleinél maradt. A második félévre aztán beiratkozott a budapesti Országos magy. kir. Mintarajziskola és Rajztanárképzőbe, ahol mindjárt (1885) állami ösztöndíjjal is segítették. 1889-ben elvégezte a főiskolai tanulmányokat, rajztanári oklevelet kapott s így legalább megélhetését biztosította.

Először a selmecbányai főgimnáziumnak volt rajztanára. Egy év mulva ugyanilyen minőségben Erzsébetvárosba került, itt 17 évig volt szolgálatban, aztán nyugdíjba ment, hogy mentül szabadabban fejleszthesse festőtehetségét.

Már rajztanár korában meg-meglátogatta a nevezetesebb külföldi művészeti központokat. Járt Münchenben, Rómában, Firenzében, Ravennában, Velencében. Ez a két utóbbi város kötötte le leginkább: az ott látható ősi művészet stílusában, hangjában felismerte saját művészi törekvésének ideálját. Az ó-keresztény művészet mesterművein kívül nagyon érdekelte annak keleti testvére: az orthodox bizánci s hogy ennek régi termékeit is jól megismerhesse, felkereste Romániában és Bukovinában a régi templomokat is. Úgy felesége mint kanonok bátyja, Viktor s a mostani szamosújvári gör. kat. püspök, dr. Hosszú Vazul buzdították e tanulmányaiban.

Mindezeket a tanulmányokat mintegy összegezte azokban a nagyméretű kartonrajzokban,

Művészet 1913.

MERENGŐ
JÁVOR PÁL FESTMÉNYE
AZ ERZSÉBETVÁROSI CASINO DÍJÁNAK NYERTESE

AMERIKAI BÖLÉNY
LÁNYI DEZSŐ SZOBORMŰVE
A LIPÓTVÁROSI CASINÓ DÍJÁNAK NYERTESE

amelyeket a balázsfalvi gör. kat. templom kifestésének terveként készített s amelyeket Balázsfalván és Budapesten 1903-ban ki is állított. E tervek egy részét lapunk 1904. évfolyamának 51—57. oldalain reprodukáltuk.

A bemutatott tervek arra buzdították a nagyszebeni gör. kel. metropolitát, Metianu Jánost és a szentszéket, hogy az újonnan épült székesegyházat Smigelschivel festtessék ki. A kupolát és az ikonosztáziont meg is festette a művész, a többit a szentszék későbbre halasztotta.

Második nagyobbstílű munkája a temesmegyei Csákova templomának kifestése volt.

1908-ban fontos fordulat állott be Smigelschi életében. Pályázott a Fraknói-díjra s azt meg is kapta. Ez módot adott neki arra, hogy gondtalanul, egészen tanulmányainak élhessen a neki oly kedves római környezetben. Nemcsak sokat rajzolt és festett itt, hanem szenvedélyesen belemélyedt a freskó- és mozaiktechnika tanulmányozásába is s e téren különleges technikai felfedezéseket is tett, amelyek érdekes újításoknak lehetnek kiinduló pontjaivá.

De már Rómába érkeztekor nem volt rendben az egészsége. Szívbaj bántotta, amely később ki is oltotta életét. Róma után egy budapesti szanatóriumba vonult, hogy magát kezeltesse. De nem volt már menekülés. 1911 november 9-én meghalt. Kívánsága szerint Balázsfalván temették el november 14-én. Ritka gyászpompával, nagy közönség részvételével kísérték sírba. Özvegyet s öt árvát hagyott hátra. És sok-sok művészi tervet, művészvágyakat, amelyek nem fognak többé megvalósulni.

Ezek az életrajzi adatok, amelyek legnagyobb részét az elhúnyt barátja és pályatársa, Domsa Flavius volt szíves kérésünkre rendelkezésre bocsátani, csupán a külső kerete Smigelschi művészi munkásságának. Ezt egyszer már jellemeztük e folyóirat 1904-ik évfolyamában. Festészete naturalisztikus tanulmányokból indult ki, mint az ugyanazon évfolyamunk 30-ik oldalán „Anyám" cím alatt közölt tanulmányának reprodukciójából is látható. Monumentális művein megérzik az a tanitás, amelyet Székely Bertalannál szerzett. Megérzik az itáliai ó-keresztény művészet befolyása s megérzik a hatás, amelyet a keleti keresztény templomfestészet szigorú stílusa keltett benne. Ezekből az eredőkből került ki előadási módja. Tekintetbe kell vennünk ama ritus szigorú konzervativizmusát is, amelyet ő templomi művészetével szolgált. Ez azonban neki nem jelentett bilincset vagy korlátot, mert hisz együtt érzett vele s maga is meggyőződött híve volt a monumentális falfestés szigorúságának. Az orthodox templomfestés igen gyakran csak meglévő minták utánzásává, pontosan körülírt kánonok leckefelmondásává válik a mesteremberek kezén. Smigelschit jó iskolája és nem közönséges művésztehetsége messze föléje emeli e kontároknak. Bár maga a feladat tiltó szót emel minden újítással, a személyes jegy erős kidomborításával szemben: Smigelschi mégis művészetet vitt kompozicióiba, tömegelrendezésébe, vonalai akcentuálásába. Valami, amivel nem találkozunk gyakran a keleti egyházak vallási festészetében. Mindjárt nagyméretű feladat megoldásával kezdte s élete derekán tört le. Ki tudja mily fontos állomásokra érkezik, ha az így megkezdett munkát nem kell vala oly korán abbahagynia. Veszteségnek tekintjük korai elhúnytát a művészet szempontjából is.

KARTÓN A BALÁZSFALVI TEMPLOM SZÁMÁRA
RAJZOLTA SMIGELSCHI OKTÁV

Smigelschy Oktáv

l.

Va Ylő Ernst gyűjt

III. 26.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam sze
mely a mai veszedelmes külpolitikai
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a k
pártjából.

Az ország sorsáért való mélység
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a g

Én tehát felveszem a harcot,
ki az országot a mai szörnyű helyzeté

kibontom a legitimi

„Istenért,

Smigelschi Oktáv

Anyjának özv. Rajka Regina

Született 1904. 30 l.

Cano, Alonso, spanyol festő

IX. 176.

Smigelschi Oktáv

1.

Revai XX. 806. l.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Edelények, Hallstatti kori

VI. 131.

Smigelschi Octáv †

Necrolog
1925-26 alt Lieft. 316, 317

Smigelschi Oktáv

Művészeti lexikon 731 l.

festő, szül. 1866. III. 21. Nagykanizsán, megh. 1912. XI. 10. Budapesten. ~~Ő~~ Ő a vegetus-tanodában járt, aztán rajztanár ~~lett~~ volt. S. festette a balázsfalvi, csíkcsavai és nagypeleni gör. kel. templomok falképeit újbizánci stílben.

Erzsébetvárosban (Erdély)

JULIUS

23

Szinyei Ottó

Művészet 1904. 30, 52, 53, 54, 55, 56, 57
– 1909. 141.
– 1912. 334
– 1913. 15–18, 295, 301
– 1914. 86

Kobayashi Mango: Fájlép 26
(622), 1994 (251).

Szmigielski Oktáv

. . Kolt. Érsk. =

egyházm. Érsk. Lat.

9908. 63 l.

Jeruzsalem hegy Veszprém határában

V. 194

Smigelschi Oktáv

1913. okt. hagyatéki
kiáll. a Nemzetbe

Elhunyt

Zeus Milichius VI. 205.

Smigelschi

Lláb. III. 72

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisz

16477/1940.III.
szám.

BUDAPEST
940 MAR. 27. 15.
AH. 5 AH.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének,

Budapest, IX.Hőgyes E

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben
Díj átalányozva.

Szinigelschi Oktáv

irád

F. Z. A Műcsarnok
kiállítása. Vas. Ujs
1913. 814. l, 815. l,
kéjcikkel.

kegyetlen kivál. -ról

Smigelschi Oktáv

Archeion, c. rajza
rajzos –
Született 1913 - 30 l.

Smigelschi Octáv, festő; szül. 1866 március 21-én Nagybudason, megh. 1912 november 10-én Budapesten.

Schmigelschi Oktáv

Fiatalon, hirtelen elhunyt négy művészt sorol fel a kritika, akiknek műveiről igen komoly, elismerő véleményt nyilvánit: Coulin Arthur, Löschinger Hugó, Papp Bertalan, Schmigelschi Oktáv.
Benczur Gyula, Horváth János, Iványi Grünwald Béla, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Poll Hugó, Szinyei-Merse Pál a festiekkel együtt szerepeltek alkotásaikkal a Műcsarnok téli tárlatán.
Schmigelschi Oktáv: "A templomban" c. képe a nov. 9.-i, 45. sz. példányban szerepel az 1447. lapon. Repr.

ÉLET, Bp. 1913. okt. 12. V. évf. 41. sz.
" " " nov. 30. " " 48. "
1323, 1324, 1526, 1528, 1529.153o.1531. lap.

Schmigelschi Oktáv

"Önarckép" c.„Szent István szentté avatása" c. dombormü és "Szent Erzsébet" c. dombormüvét hozza a lap. Repr.-ók, a müvész hagyatékából származnak.
Az "Irodalom és Müvészet" c. rovat közli "Schmigelschi Oktáv müvészi hagyatéka" c. megemlékezést. A hagyaték a római Fraknóiházból került a Mücsarnokba. A cikk kiemeli a müvész márvány stukkóit,„brilliáns szineket produkáló technikáját, mely barokk anyagszerüségben, könnyedebb életben bizánci nyugalmat, mélységeket tár fel.Márvány sikban, márványképet alkot."
ÉLET, Bp. 1913. okt. 26. V.évf. 43. sz. 1376-1377, 1387. lap.

Schmigelschi Oktáv

Kümmerle Pál, Udvary Géza, Fesztyné Jókai Róza, Székely Andor, Coulin Artur, Gergely Imre, Edvi Illés Aladár, Martin Hadzsi Olga, Vastagh Géza, Pap Emil, Csók István festőművészek mutatták be munkáikat a Műcsarnok jubiláris téli tárlatán.
Ugyanezen a kiállitáson szerepeltek a következő szobrászművészek :
Telcs Ede, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Pásztor János, Lányi Dezső, Körmendi Frim Jenő, Lux Elek, Kiss György, Beszédes János László, Markup Béla, Zs. Csiszér János, Schmigelschi Oktáv és Pongrácz Sigfried.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 31. III. évf.
53. sz. 1643-1645. lap.

Schmigelschi Oktáv

„Érdekes cement-márvány inkrusztációi lekötik a figyelmet." Ez az uj faldiszitő eljárás leginkább a templomfestészetben fog tér hóditani"-mint a kritika megállapitja. Ezután leirja, hogy miből áll ez a müvészet: "Az eljárás az olaszoktól ellesett gránit terazzo munkák legintelligensebb válfaja, ami a feltaláló müvész nagy gyakorlati ügyességét bizonyitja." Ezután egy igen részletes leirást ad az egész eljárással kapcsolatos tennivalókról.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 31. III. évf.
53. sz. 1643-1645. lap

Smigelschi Octáv

szül. Nagy Ludason 1866
márc. 21. 8 gim. Nagyre-
ben. Román anyanyelvű

1884/85 II. vendéglátó
1885/86 I. I. számvitel
1885/86 II. " "
1886/87 I. III. " "
1886/87 II " " "
1887/88 I IV. osztály
1887/88 II " "
1888/89 I " "
1888/89 II " "

Hajdúszováta h. n. IV. 119

Smigelschi Olga

Jelö

kegyatéki Erdélyi
Múzeum Egyesület
1913.
évi.

Smigelschi Oktáv

Alexander Róma

1911–12 pub. Kiáll. 316–319

Andrád-család X. 134

Smigelschi Oktav

Műcsarnok
1908. egyházművészeti kiáll.
60. 61. l. 62 l. 63 l.
64. l. 66 l.

Bacsányi János:

Mellig, ötnyolczad balt
Ke fekete, neme barna s arcu
kér nyakkendője ormóra vau
keese premmel megett. Balra
látni s a háttérben zöldes
„Füger p. 1808" olvasható.

Olajfestés vászonra,
Festette: Füger H. F
Ivanics László pécs
Alk. Képt. 158.

1876. III. 3. a
1896. XII. 28–29. éjszaka

Smigelschi Oktáv

U. 844, 845/a.

849

850

Intézet utlevelei

2 db

Smigelschi Oktav

Jenő

Arad

M. Szamvend 1904.

1. rai. Expedíció

Smigelschi O

und

Miron, Dr. Elias. Byzantinische Malerei und O. Smigelschis Malerei in der Hermannstädter rumänischer Kathedrale. Die Karpathen 1909. II: 1. Hälfte 271-273

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Smigelsky Oskar

l.

La Rosee

27. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Smigelschi Oktáv

Alsó oroszlánok,
vízf. repr.

Endszmintart
1888.

Önarckép, rajz
repr. u.o

új épületének fölavatása és a gyüjtemény megnyitása az intézményt életének egy oly új korszaka elé állította, amelyben eddi dicséretes és osztatlan elismerést érdem tevékenységét még hatványozottabb mérete ben fogja kifejthetni.

A múzeum és könyvtár fölavatóünnepé mely az ottani soknyelvű lakosságra is komol mély benyomást tett, a Délmagyarorszá Magyar Közművelődési Egyesület évi rend és a Verseczi Magyar Közművelődési Egy sület jubiláris közgyűlésének keretében ta tották meg.

A Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Fő felügyelőségét *Radisics Jenő* min. tanácso orsz. felügyelő, a Múzeumok és Könyvtára Orsz. Tanácsát dr. *Ferenczi Zoltán*, a buda pesti tud. egyetem könyvtárának igazgatója tanácstag, a Magy. Nemzeti Múzeumot pedi dr. *Horváth Géza* orsz. felügyelő képviselté a fölavató-ünnepen, kik az ünnepi ülést meg előzőleg megtekintették s megvizsgálták könyvtárt, a gyüjteményeket és az intéze fölszereléseit. Az ünnepélyes megnyitás d. e 10 órakor folyt le a múzeum emeleti nagy termében a főispán: báró *Dániel Tibor*, a

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Szniegloch Oct
Ilona
Kelt
1866 – 1912
Pest Terez 1938
SZTZ – 5782.

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Smigelschi Octav

Acte

Urodă

Csabai, Etienne:

De l'art roumain, de l'art hongrois et de l'Europe latine. Bp. 1940. 11. l.

Stockholmi nemzeti múzeum

VIII. 65.

Smigelschi Oktáv

Pesti

Lásd Bokor László
cikkét az erzsébet-
városi gimn. 1913. évi
értesítőjében -

Budapest, VI.

..... szám.

Hivatalból

műemléki ügyben

portómentes.

Szinyei Merse Aladár

1866 – 1912

a kötet

Magyarországi kiáll.
Műcsarnokban.

Szabolya János:
A Kék Könyve
1913. VI. kötet.

elnöke, a Magyar Érdemrend I. oszt. keresztje és középkeresztje, a Corvin-lánc, a pápai Nagy Szent Gergely-rend, az olasz királyi Korona-rend, a lengyel Polonia Restituta-rend nagykeresztjének, az osztrák Érdemrend I. oszt. nagykeresztjének, a finn Fehér Rózsa-rend nagykeresztjének, az észt Fehér Csillag-rend nagykeresztjének, a németbirodalmi Vörös-Kereszt I. oszt-érdemcsillagának, az I. o. német Olympiai díszjelvénynek, az észt Vörös Kereszt díszjelvény I. oszt. 1. fokozatának tulajdonosa. A Magyar Tudományos Akadémia igazgató- és rendes tagja, a Szent István Akadémia tiszteleti, az Országos Pázmány Egyesület és a Magyar Statisztikai Társaság rendes tagja, a Magyar Történelmi Társulat elnöke, a Magyar Néprajzi Társaság védnöke, a Magyar Heraldikai és Genelógiai és a Magyar Numizmatikai Társulat tiszteleti elnöke, az Országos Magyar Régészeti Társulat, a Budapesti Philologiai Társaság tiszteleti tagja, a Magyar Nyelvtudományi Társaság stb választmányi tagja, Székesfehérvár szab. kir. város díszpolgára, stb.

315 Hollandus interieur. Olaj. Eladó.

SMIGELSCHI OKTÁV.

316 Próféta, mellkép. Cementmárvány-inkrusztáció. Eladó.

317 Püspökök (falképrészlet). Cementmárvány-inkrusztáció. Magánt.

318 Krisztus. Mellkép. Cementmárvány-inkrusztáció. (Szerző által feltalált új falfestészeti technika. A festékréteg [színezett cement] $^1/_2$ cm vastagságban lesz a vasszerkezetű cementlapra felrakva, márványlapok módjára csiszolva és akármely falburkolathoz hasonlóan falba eresztve). Eladó.

319 Szent Imre herceg látogatása a pannonhalmi monostorban. Saját technikája szerint a római magyar művészházban készített falfestmény, a Fraknói Vilmos c. püspök által a budai Rákóczi-collegium temploma számára megrendelt képsorozatból. Cementmárvány-inkrusztáció. Magánt.

ISTÓK JÁNOS.

320 Anyám. Szobormű. Magánt.

ISTÓK JÁNOS.

321 Hangay Sándor. Szobormű. Magánt.

KISFALUDI STROBL ZS.

322 Hegedűs Ferenc, a m. kir. Opera tagja. Szobormű. Magánt.

LUKÁCSY LAJOS.

323 Dr. Boros József képmása. Márvány-szobormű. Eladó.

HOLLÓ BARNABÁS.

324 Mellszobor-tanulmány. Szobormű,

KMTárs. 1911/12 pub. Eiáll.

300 Szatir. Gipszszobormű. Eladó.

IFJ. VASTAGH GYÖRGY.

*301 Rákóczi. Bronz szobormű. Magánt.

PICK LAJOS.

302 Salome. Szobormű. Eladó.

MURÁNYI GYULA.

303 A pénzügyminiszterium palotája. (Lukács-plakett, másodoldala). Ezüst plakette. Eladó.

MURÁNYI GYULA.

304 Lukács László pénzügyminiszter. Plakett. Eladó.

JUHÁSZ GYULA.

305 Meghívók, táncz és zene. Plakett szobormű. Magánt.

CSILLAG ISTVÁN.

306 Spárta Atletikai Club plakettja, vert bronz. Szobormű. Magántulajdon.

REMÉNYI JÓZSEF.

307 A Tánc. Szobormű. Eladó.

308 Liszt Ferenc. Szobormű. Eladó.

LUKÁCSY LAJOS.

309 Síremlékrészlet. Gipsz-szobormű. Eladó.

MARGÓ EDE.

*310 Dankó Pista szegedi szobra.

GÁCH ISTVÁN.

311 Kertész-ifjú. Szobormű. Magánt.

MESTER JENŐ.

312 Herold Vilmos dán kamaraénekes.

Szigetschi

l.

LykaMagyműI800-50

378.1.

márvány

bronz

márvány

bronz

Smigelschi Oktáv

írod festő

3

Elek Artur: A Műcsarnok jubileumi kiállítása. Az Ujság 1911. dec. 24.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Smigelschi Stair

irod.

Vas. Ujs. 1913. 814 l.

Kaukásus II. 147

4416. Smigelschky Octáv:

Sz. Nagyludason 1866 márczius 21-én. † Budapesten 1912 november 10-én.

Jeremiás próféta.

Mellig, fiatal jobbrafordultan és csukott szemekkel van ábrázolva. Fején mintázott diadémszerű kötél. Fürtös haja, bajusza és hosszú szakálla ősz. Öltözete: bokáig érő köntös. Felirata fölül: IEREMIAS PA e

Égetett agyag, méretei 60:43.7 cm. -- Lelt. sz. 4416. -- Vétetett az 1913 január 10-iki 151747 sz. leirat szerint 1000 K-án (176-913). -- Kifizettetett 1913 márczius 22-én. -- Elszámoltatott 1913 április 8-án (996-913). ~~-- Az elszámolást jóváhagyta~~

Sz. n. 76-913
176-913-18
Át. lelt. 9731

14

4417. Smigelschky Octáv:
Sz.Nagyludason 1866 márczius 21-én. Budapesten 1912 november 10-én.

Krisztus.

Arany

Kelleg és szembe nézve vesz ábrázolva. Fején dicsfény veszi körül, melyben kereszt négy betűs, karai karitanak megf. Szépen elválasztott haja, szemöldöke, szeme és bajusza barna. Zöld ruhájának redője pazarul van vállra vetve. Piros öv. Kezében könyv. A kéken maiak. Felirata alul:

+ ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΤΟΦΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

+ ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΤΟΦΩΣ ΤΟΥ ΚΟSΜΟΥ

Égetett agyag, méretei 60:43.7 cm.-- Lelt.sz.4417.-- Vétetett az 1913 január 10-iki 151747 sz.leirat szerint 1000 K-án. (176-913).-- Kifizettetett 1913 márczius 22-én.-- Elszámoltatott 1913 április 8-án (996-913).-- ~~Az elszámolást jóváhagyta~~

Sz.n. 77-913
176-913-19
Át.lelt.9732.

15

Ἐγώ εἰμι τοφως τοῦ Κοσμου

4630. Smigelschi Octáv:
Sz.Nagyludason 1866 márczius 21-én. † Budapesten, 1912 november 10-én.

Önarczkép.

Mellig és an ábrázolja a
~~A~~ jobbrafordult, ~~de~~ szembenéző művészt, a kinek rövid haja, lelógó bajusza és körszakálla barnás-szőke, szeme pedig barna, ~~mellig ábrázolja.~~ Öltözete: ing álló gallérral, csomóra kötött nyakkendő és egyelejű kabát.

Pastell, méretei 48:39,5 cm.-- Lelt.sz. 4630.-- Vétetett az 1913 október 17-iki 160748 sz.leirat szerint a művész hagyatékából 1000 K-án (2025-913).-- Átvétetett 1913 október 25-én (2032-913).-- Kifizettetett 1913 deczember 1-jén (2183-913).-- Elszámoltatott 1913 deczember 8-án (

Sz.n. 1536-913
2183-913-4
Át.lelt.12527.

208

Schneemeier Andrea

Luxusvacsora (Terápiaszínház)

Schneemeier Andrea

Five Star, a Dinner (Therapy Theatre)

Pesti hajléktalanok luxusvacsorája

Konyakba áztatott aszalt szilvás vaddisznó-terrin, konyakos szilvazselével, vörösboros tanyasi csirkebecsinált, desszertnek karácsonyi csokoládés fatörzs, vörösbor, kávé, üdítő – ezt a vacsorát szolgálták fel hétfőn este 25 hajléktalannak az ötcsillagos ... szállodában.

2006. DECEMBER 18. HÉTFŐ 19:46 (MTI)

Budapest homeless dine out in style

Wild boar terrine with prunes soaked in cognac, chicken fricassee à la ferme with red wine, Christmas chocolate log for dessert, red wine, coffee, soft drinks: this was the menu of the dinner served to 25 homeless people on Monday night, in a five-star hotel.

DECEMBER 18, 2006, MONDAY, 19:46 [MTI]

Art is a state of encounter (beggar project, jokes), 2004, Vienna, mixed media installation (still from the video)

Schneemeier Andrea: Luxusvacsora (Terápiaszínház), 2008

A projekt egy rövid MTI-tudósításon alapul. Karácsonykor az egyik budapesti szálloda igazgatója luxusvacsorára invitált néhány hajléktalant a szálloda éttermébe. Nem először lát vendégül hajlék nélkül maradt embereket a szálloda az étteremben. Ezúttal a Baptista Szeretetszolgálat budapesti otthonának lakóit várták.
A projekt ezt a cikk által említett eseményt járja körül. Az eredeti vacsorán résztvett hajléktalanok felkutatásával és közreműködésével a vacsora mint performatív színház újrajátszódik, amiről videófelvétel készül.
A kiállítás alapját a felvett videóanyag és az érintettekkel készült interjúk képezik. Nem egyszerűen egy dokumentumfilm elkészítése a cél: a kiállításon a projekt különböző rétegei (az interjúk, a performansz, ill. szövegek) installációt alkotnak, lehetővé téve az egymás mellett létező, párhuzamos olvasatok létrejöttét.
A projekt célja nem egy egységes metanarratíva kereteinek rögzítése, hanem a láthatatlan (nem artikulált) nézőpontok felkutatása és bemutatása, miközben a nem expliciten jelenlevő hatalmi struktúrákat (is) igyekszik körüljárni. Nem csupán a meglévő társadalmi különbségek ill. a szálloda kicsit ellentmondásosnak tűnő gesztusának elemzése a cél. A vacsora újrajátszásával a művészet szerepe mint társadalmi mechanizmus is értelmeződik.
A projekt egy részvételi alapon létrejövő műalkotás, ahol a résztvevők a művész által meghatározott koordinátákon belül szabadon mozogva alakítják az eseményeket. A művész egyfajta ceremóniamesterként helyzeteket és lehetőségeket teremt cselekvés és reflexió számára, sajátos pozicionalitását kiaknázva a hatalmi viszonyok és a tudás-termelés hálójában. Ez a megközelítés olyan kritikai praxist hoz létre, ahol az ellentmondások és a szubverzív affirmáció mint művészi stratégia aláássák az autoritás mechanizmusait, miközben teret nyitnak alternatív narratívák megfogalmazása számára.
A projekt célja olyan ideiglenes autonóm zóna létrehozása, ahol lehetséges a különböző kontextusok dinamikájának ill. a művészi gesztusok egymásrahatásának vizsgálata. A művészet így egyfajta csoport-terápiás eszközként lehetőséget teremt arra, hogy a résztvevők a konkrét helyzetből adódó(vacsora egy luxus szállodában), és a szélesebb társadalmi kontextusba ágyazott, a mindennapjaikat érintő hatalmi mechanizmusokra és kiszolgáltatottságukra reflektáljanak.
A művészet igy olyan részben neutrális terepet biztosít, ami kívül esik mind a hajléktalanok ellátását magába foglaló társadalmi hálón, mind a résztvevő aktorok által befolyásolható diskurzus ill. a tömegmédiumok keretein. Alkalmat teremtve arra, hogy a projektben résztvevő hajléktalanok saját nézőpontjukat egy olyan keretben fogalmazzák meg, ami adottságainál fogva alkalmas párhuzamos narratívák és különböző nézőpontok megjelenítésésre. Emellett a projektben való aktív részvétel lehetőséget nyújthat a hajléktalanok számára, hogy saját egzisztenciális pozíciójukat is egy aktívabb szerepmodell mentén gondolhassák végig.

Andrea Schneemeier: Five Star, a Dinner (Therapy Theatre), 2008.

Performative video project

The project is based on an article published on a hungarian internet portal. This tells about a story of a dinner for homeless people, initiated by the director of a luxurious hotel in Budapest, one of the most expensive at the heart of the city. At Christmas 2006 the hotel invited a (selected) group of homeless people to a dinner at the hotel's restaurant.
This dinner will be re-staged with the original participants, this time without 'an invitation'.
The performance will be recorded on video, which, together with interviews conducted with the participants and the involved parties, will be the material of the video installation.
In line with the spirit of the European working class theatre of the twenties and thirties, whose performaces reflected on current social issues, the dinner became a theatre performance where the audience was present not willingly but by accident, while the actors themselves wrote the scene they were performing, with constant recourse to reflection and free initiative.
The project is based on participation, where the events unfold freely in the given framework set by the artist, providing a limited but free space for reflection and interaction.
It is operating in a temporary autonomous zone, where the dinamics of different contexts and artistic gestures are freely examined in their interactions.
Outside institutionalized forms of social care, the project, which develops on the mechanisms of documentary film making, seeks to present different perspectives, while looking at the workings of charity, active help and PR communication,.
The project not only analyzes existing social differences and the somewhat dubious gesture of the hotel, but also seeks and presents invisible perspectives, and explores power structures whose presence is not explicit. The "rerun" of the dinner also serves to probe the role of art as a social mechanism.
This way the artist exploits her own position in knowledge production, examining as well the possible positions of artistic agency. This approach leads to a critical praxis where subversive affirmation as an artistic strategy challenging the mechanisms of authority, by opening up space for diverse, alternative narratives.

„Az, ami szerintem igazán kikészíti a hajléktalanokat, az az idő. Mindig várni, mindig menni, mindig időre, mindig ezt csinálni, mindig azt, szerintem ez az ami teljesen lefárassza őket: fú, most ide kell mennem, ha ötig nem érek oda, nem kapom meg a cuccomat a csomagmegőrzőben, nem tudok lefürödni, minden tisztasági szerem ott van. Ha most nem jutok oda, nem fogok kaját kapni, akkor ma nem eszek, csak holnap, ez nem érdekel senkit. És akkor várnia kell, várnia kell, lefekszik éhesen, idegesen, és akkor jönnek a problémák."

(részlet Fehér Boróka interjújából O. Lajossal, in: *Otthontalanul...Tégy az emberért kötet: „Szeretnék valami lenni" – Hajléktalan emberek történetei életről, munkáról, tanulásról*, 2008. Menhely Alapítvány és BMSZKI)

A személyes tér hiánya, úgy tűnik, megöli a személyes időtöltést is. Az intimitás megélése, intim hely és alkalom hiányában szinte lehetetlen. A hajléktalanság nemcsak a lakhatás hiánya, érinti az életmód egészét.

Utcán élni teljes kitárulkozásnak tűnhet, mégis az ott élők arcából, egyéniségéből, nem sokat látunk. A kosz, a bűz, a lepusztultság attribútumai elfedik a valódi arcot. Mit gondolnak magukról? Másokról? A világról? Vannak-e terveik, álmaik? Mire emlékeznek a múltból? Leginkább: miért vannak az utcán? Ha megkérdezik őket, sokan szívesen mesélnek az előző életükről, mikor még nem voltak hajléktalanok, és a mostaniról, melynek célja a túlélés.

Sok más társuk rejtettebb életet él: szállókon, menhelyeken próbálják újra felvenni a „normális" életritmust: munkába menni, ügyeket intézni, kapcsolatokat szerezni. Megszervezni a napi értelmes életet az utcáról, vagy akár egy több ágyas szobából komoly feladat. Legyőzni a monotóniát, a szégyent, reménykedni az újrakezdésben, egy új énben. Akinek otthona, munkája, családja van.

A várakozás, mely minden hajléktalan életét betölti, mindnyájukban közös. A kiállítás anyaga, témája esélyt ad a várakozás felfüggesztésére. Pár órára, tér és idő személyessé válhat a résztvevők számára. Találkozhatunk arcokkal, sorsokkal.

SÁRKÖZI TÜNDE
VAN ESÉLY ALAPÍTVÁNY

"What I think really wears out homeless people is time. To wait, to go, always on time, there is always something to do, and this is what I think exhausts them: jeez, I have to go to this place, and if I don't get there by five I won't have my stuff back from the cloakroom, and I can't wash because all my toiletry is there. If I don't get there, I'll get no food, no eating today, only tomorrow, no one cares. And then he has to wait and wait, tries to go to sleep all hungry and nervous, and that's when the trouble starts."

(Excerpt from Boróka Fehér's interview with Lajos O., in: *Otthontalanul...Tégy az emberért kötet: "Szeretnék valami lenni" – Hajléktalan emberek történetei életről, munkáról, tanulásról*, 2008. Menhely Alapítvány & BMSZKI)

It seems that the absence of personal space also does away with personal time. The want of an intimate space and occasion makes the experience of intimacy impossible. Homelessness concerns not only housing, but the whole lifestyle.

Living on the street may seem to entail self-revelation, yet little gets through from the faces and personalities out there. The filth, the stench, the decay mask the real face. What do they think about themselves? About others? The world? Do they have plans or dreams? What do they remember from the past? Above all: why are they on the street? When asked, many of them are eager to talk about the life they left behind, and the life of the present, whose purpose is survival.

There are many who live a more concealed life: staying at shelters, they try to return to a "normal" rhythm, go to work, attend to whatever business there is to do, try to build relations. It is a big challenge to organize a normal life if you live on the street or share a room with many others. It is difficult to overcome the monotony and the shame, to hope for a new start, a new self. To be a person with a home, a job, a family. We all share the expectation that fills the life of the homeless. The subject of this exhibition provides a chance to suspend this apprehension. For a few hours, space and time may become personal for the participants. We can see their faces, learn about their fates.

TÜNDE SÁRKÖZI
VAN ESÉLY ALAPÍTVÁNY

Luxusvacsora, kockázattal

Mióta a köztéri művészet, úgy is, mint public art elsősorban a szociális kérdéseket állítja középpontba, mióta ezzel párhuzamosan fogalomkészlete és megnyilvánulási formái is megszilárdulni látszanak, mérhetően egyre több mű foglalkozik a hajléktalanok problémáival. A „hajléktalan-projekt" időközben szinte a köztéri művészet szinonimájává változott, így egy újabb mű a kilencvenes években született munkákhoz képest a művészek számára is nagyobb kockázatokat rejt magában. A kockázat elsősorban a hatalmi helyzetek kezelésében illetve a közhelyek csapdájában rejlik: a szolidaritás, a tudatosítás, a beavatkozás, a kommunikáció sokszor felvetett és körüljárt nemes eszméi minden újabb felvetésben látható vagy láthatatlan szálakkal kötődnek a már bejáratott fogalmakhoz valamint az alá-fölérendeltség kérdéseihez. Ezek a kérdések mára a public art művek témájában és formájában is megjelenő, tudatosan felvállalt művészi és erkölcsi problémákká váltak. Már a Luxusvacsora bulvárhírhez visszanyúló témája és az újrajátszás eszközével élő, drámai forma is elegendő kockázatot rejt magában. A korábban a luxusszálló akciójának valóságában – illetve a média nyilvánossága előtt – lezajlott vacsorákon részt vett hajléktalanok most egy megrendezett esemény valóságot játszó szereplőivé válnak. Ebben a színjátékban a meghívók, közvetítők, meghívottak eltérő érdekei és nézőpontjai a művész katalizátor-szerepének hatására, provokatív aktus nyomán mutatkoznak meg. E megmutatkozás erkölcsi vonatkozásait, s ezáltal a projekt kimenetelét előre lehetetlen megjósolni. A művész szerepe ebben a folyamatban állandóan változhat; bár a darab forgatókönyve ismert, a katalizátor jelenlétéből következő döntési helyzetekben új megvilágításba kerülhetnek a jól ismert hatalmi viszonyok és az őket leíró közhelyek is. A művész „hozott anyagból", dokumentumokból és új az újrajátszás során keletkező drámákból ugyanis olyan alaphelyzetet teremthet, amelynek meghatározó tulajdonsága a kellemetlenség, a kínosság – a benne szereplők, a művész és a kiállítás szituációjában mindenekelőtt a néző számára. Schneemeier Andrea projektjeiből – akár megragadhatóak a public art fogalomkészletével, akár nem – sohasem hiányzott a kockázat. A 2000-ben bemutatott You are my Enemy mazochista és erőszakos videójától a három kiabáló ember Európa több városában, majd tavaly Budapesten is megrendezett, mint kiderült leginkább önveszélyes performanszáig valamennyi művében megjelenik a fenyegetettség és kiszolgáltatottság motívuma. Szereplői – legyenek meztelenek vagy akár csuklya alá rejtve – a határhelyzetekbe vetve kitárulkoznak, és folyamatosan kontrollálják saját, kockázatos helyzetüket. A Luxusvacsora esetében a művész által előállított határhelyzet szinte valamennyi szereplő számára kínos és kockázatos. A spektákulum mai, média által uralt világában azonban csak a tudatosan kalkulált kockázat és a hajléktalanokat már rég bulvártémaként kezelő nézőben is előhívott kínosság nyomán válhatnak átláthatóvá az egyes szereplőket összekötő és elválasztó hatalmi viszonyok, és az ezeket elfedő közhelyek.

MÉLYI JÓZSEF

Luxury dinner, with some risk

Ever since public art started concentrating on social issues, which was also when its conceptual framework and manifestations began to consolidate, the number of works dealing with the problems of homeless people has steadily grown. In the process, the "homeless project" became synonymous with public art, so any new work carries more risk for the artist than those made in the 1990s. The risk concerns, above all, the handling of power relations and the pitfalls of commonplaces: whenever brought up again, the oft-treated noble ideas of solidarity, awareness, intervention and communication will always evoke, whether overtly or subtly, the established concepts and the issues of subordination. The same questions have become consciously acknowledged artistic and moral problems that inform both the themes and form of public art works.

The subject already of *Luxury Dinner*, which relies on a tabloid news item, and the dramatic form, which employs the tool of re-enactment, are risky enough. The homeless people who formerly took part at dinners set in the reality of the top-class hotel's action – and in the publicity provided by the media – now become actors who imitate reality at a staged event. In this show, the divergent interests and perspectives of the inviters, the mediators and the guests become manifest through the catalytic agency of the artist, her provocative act. The moral aspects of this manifestation, and thus the outcome of the project, cannot be determined in advance. The role of the artist may continuously change throughout the process; though the script is known, the catalyst, who is present, is forced to make decisions which throw a new light on the well-known power relations and the clichés that describe them. This is because the artist can create, from "available" material, documents and the new dramas that arise during the re-enactment, a situation whose salient feature is that it is awkward or embarrassing – for the participants, the artist, and at the exhibition, the viewer.

Andrea Schneemeier's projects – whether they can be described as public art or not – have never been without risk. From *You Are My Enemy*, a masochistic and violent video presented in 2000, to what proved to be outright dangerous to her, a performance involving three shouting persons in various European cities, including Budapest last year, all her works feature the motif of menace and defencelessness. Her protagonists – whether naked or hiding under a hood – open up in these borderline situations, and continuously control their own dangerous positions. In the case of *Luxury Dinner*, the borderline situation created by the artist is embarrassing and risky for almost everyone involved. Yet, in this media-dominated world of spectacle, it takes consciously calculated risk and the embarrassment of the viewer who has long considered the homeless a subject for the tabloid press, to bring to view those power relations that connect and separate the actors, together with the clichés that mask these relations.

JÓZSEF MÉLYI

Schneemeier Andrea

A Képzőművészeti Főiskola Festő és Intermédia szakának elvégzése óta dolgozik aktív művészként. Pályája kezdete óta foglakoztatja az indentitás társadalmi kontextus által meghatározott konstrukcióinak vizsgálata. Munkáiban igyekszik a különböző médiumok által nyújtott lehetőségeket alkalmazó komplex jelentéseket létrehozni. Míg korábban elsősorban az identitás-konstrukciók gender-központú vizsgálata dominált alakotásaiban, az utóbbi években ezt egy szélesebb, a nemzeti identitást és a történelmi/társadalmi konstrukciókat is figyelemmel kisérő szemlélet váltotta fel. A munkáiban megjelenő narrativák a városi teret a kulturális és politikai konstrukciók terepeként fogják fel, miközben a performativ intervenció és interakció eszközeit felhasználva igyekeznek a művészet társadalmi kontextussal operáló mechanizmusaira is rákérdezni. Bár a művekben különböző médiumokat használ fel (videó, fotó, performansz), az identitás és az azt meghatározó hatalmi struktúrák viszonyának vizsgálata áll a középpontban. Ez a gyakorlat igyekszik a lehetséges akciók területét szélesitve, a galériák védőfalain kívül megvalósulni. A közteret a különböző nézőpontok és lehetséges antagonizmusok ütközőterepeként felfogó munkamódszer a kognitiv tér és a mindennapi realitás textúráit vizsgálja. Az identitás társadalmi és politikai konstrukciók terepeként, nem statikusan meghatározott, hanem folyamatosan mozgásban lévő és változó konstrukcióként jelenik meg. Munkáiban a sztereotipiák vizuális és retorikai szimbolizmusát dekonstruálva olyan 'logikai bombák' létrehozása a tét, amelyek a mindennapi valóság limitált mechanizmusait vonják kérdőre.

Saját szerepe művészként leginkább a ceremóniamester poziciója: helyzeteket és lehetőségeket teremtve cselekvés és reflexió számára, a művész pozicionalitását igyekszik kiaknázni a hatalmi viszonyok és a tudás-termelés hálójában. Ez a megközelités olyan kritikai praxist hoz létre, ahol az ellentmondások és a szubverziv affirmáció mint művészi stratégia aláássák az autoritás mechanizmusait, miközben teret nyitnak alternativ narrativák számára is.

Legutóbbi munkáiban a művészet és a szociális közeg közvetlen egymásra hatása foglalkoztatja; olyan ideiglenes autonóm zónák létrehozása, ahol lehetséges a különböző kontextusok dinamikájának ill. a művészi gesztusok egymásrahatásának vizsgálata.

Andrea Schneemeier

Her artistic practice is centered around the notions of culture and politics, on notions of locality, the mediating between particularity and universality. She is working with narratives that stage social interactions and performative interventions in urban spaces, observing different artistic positions and the role culture have in society This practice is based on the intention to broaden the territory of action, outside the protecting walls of galleries, animate the public spaces as spaces of co-existence, confrontation of different views, as well as possible antagonisms. To apply these practices as a working method, her work reflects on mechanisms ruling the art system in general. At the same time, this working method seeks to 'inhabit' cognitive space that intersects our everyday sense and our sense of the everyday, to restore open texts and response mechanisms to the texture of the everyday, and to create subversions designed to provoke spontaneous moments of curiosity or delight. In this sense her practice is dealing with visual cliches, creating 'logic bombs' designed to explode the limited constructions of 'common sense'.

További információk a projektről a kiállítás ideje alatt a 06 30 303 0260-as telefonszámon!

During the exhibition you can receive further information about the show by calling +36 30 303 0260.

ANDREA SCHNEEMEIER (1969, BUDAPEST)

TANULMÁNYOK | STUDIES

2003–2004 Higher Institute for Fine Art – Flanders, Antwerp, Belgium
2001 Workshop with Marina Abramowicz, Como, Italy
1990–1995 Magyar Képzőművészeti Egyetem (festő szak) /
Hungarian Academy of Fine Arts (painting department), Budapest
1992–1996 Magyar Képzőművészeti Egyetem (intermédia szak) /
Hungarian Academy of Fine Arts (intermedia department), Budapest
1992 Glasgow School of Art (student exchange)

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK | SOLO SHOWS

2008 Luxusvacsora, Menü Pont, Műcsarnok/Kunsthalle
Project space, Budapest
2007 Haus Ungarn, Berlin, Germany
Demo, Obudai Pince Galeria Budapest
2005 erosion, allgirls gallery, berlin (together with Rolf Pilarsky
2004 stillLife, C3 Center of communication, Budapest
Gallery by Night, (with Katarina Schmidl) Stúdio Galéria, Budapest
2003 The Exchange Project, Piroschka Gallery, Wien, Austria
bodyshop, Gallery by Night, Stódió Galéria, Budapest
kispánik, Liget Galéria, Budapest

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK, FILMFESZTIVÁLOK
GROUP SHOWS/FILM FESTIVALS

2008 t.error, Menü Pont, Kunsthalle Budapest
2007 Prague Biennale, Prague, Czech Republic
Wrong time, wrong place.., TENT, Rotterdam
Dumbo Art Festival, New York
Erotic Dreams, Siraly Theatre, Budapest
Jeunne Creation Europeenne, Paris France
2006 Minority Logbox, project at Kuda.org, Bornemissza-Thyssen Foundation
Mobile Studios Budapest
International Film Festival Rotterdam
One World Festival, Berlin, Germany
LINEART Show, Ghent, Belgium
Xmas, Allgirlls Gallery, Berlin, Germany
H3, Hungarian Video Art, Belgrad, Serbia
Erotic Dreams, Szkene Theater, Budapest

2005	10th Rencontres Internationales Paris/Berlin (videotheque)
	Active image, CCA, Moscow
	E-flux Video rental Project, KunstWerke ProjektRaum, Berlin
	Hungarian Video Art, NBK Video Forum, Berlin
	Simultan Festival, cluj, Romania
	Longtime, Trafo Galéria, Budapest
	Necc, Kogart, Budapest
	Super! Triennale, Fashion Museum, Hasselt, Belgium
	Borsec project, Vector Gallery, Iasi, Romania
	Christmas, allgirls Gallery, Berlin
2004	The anxiety of Influence, Kunstmuseum Bern, Switzerland
	E-flux Video Rental Project, Ludlow str. New York
	4 Days, Kulturkontakt Project Space, vienna
	Too far-too close, Gallery IG Bildende Kunst, Vienna
	Exhibition of Derkovits Prize, Ernst Múzeum, Budapest
	Borsec Project, Cultural Palace, Trgu Mures, Romania
	Media Factory, Közelítes Művészeti Egyesület, Pécs
	Is Medium the message? HISK Final exhibition, Antwerpen
	M. Mulliqi prize, Kosovo Art Gallery, Prishtina

DÍJAK, ÖSZTÖNDÍJAK | AWARDS AND RESIDENCIES

2008	ISCP New York, USA
	Állami Eötvös ösztöndíj, Eötvos State Scholarship, Hungary
	Trust for Mutual Understanding award
	ACAX Budapest Residency Grant
2007	Duende Art studios, Rotterdam, The Netherlands
	Step Beyond, Grant of European Cultural Foundation
	Visegrad Foundation Artist Residency Grant
	Residency at Warszawski Aktyw Artystow (Warsaw Artists Active)
	Travel Grant ACAX Hungary
2006	Basis voor Actuelle Kunst, Uttrecht, the Netherlands
2004	Residency of Kulturkontakt Austria, Vienna
2003	Award of Hungarian State Scholarship Funding
2002	FKSE-díj / FKSE Award
2001–2003	Derkovits-ösztöndíj / Derkovits Award for young artists
2000	Award of Budapest Gallery and the Kulturreferat Munich
1999	Herceg Klára-díj / Herceg Klára Award for young artists

MŰVEK GYŰJTEMÉNYEKBEN | WORKS IN COLLECTIONS

2006	Thyssen-Bornemissza Foundation, Vienna, Austria
2005	Vienna City Art Collection

Schneemeier Andrea

Luxusvacsora (Terápiaszínház) | Five Star, a Dinner (Therapy Theatre)

2008. oktober 22 – november 16.
22 October – 16 November, 2008

Kurátor | Curator: KÉSZMAN József
Fordítás | Translation: MIHÁLY Árpád
Fotók | Photos: SCHNEEMEIER Andrea
Grafikai terv | Graphic design: BÁRD Johanna
Nyomda | Printed by: Mester Nyomda, Budapest
Felelős kiadó | Publisher: PETRÁNYI Zsolt
Ügyvezető igazgató | Executive Director of Műcsarnok Nonprofit Kft.

Műcsarnok, Menü Pont / Kunsthalle, Menu Point, Budapest
H – 1146 Budapest, Dózsa György út 37.
Tel./ Phone: (+36) (1) 460 7000
www.mucsarnok.hu www.kunsthalle.hu
info@mucsarnok.hu

MOBILKOMMUNIKÁCIÓS PARTNERÜNK
MOBILE COMMUNICATION PARTNER

T-Mobile

TÁMOGATÓK | SUPPORTERS

Oktatási és Kulturális Minisztérium
Nemzeti Kulturális Alap
Fővárosi Közgyűlés Esélyegyenlőségi,
Foglalkoztatáspolitikai és Kisebbségi Bizottság
Open Society Institute
Van Esély Alapítvány

Műcsarnok, Menü Pont / Kunsthalle, Menu Point
H–1146 Budapest, Dózsa György út 37.
www.mucsarnok.hu · info@mucsarnok.hu

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

menü pont

Olgodi emlék (Dánia)

*

„Ne törekedj mások bámulatba ejtésére,
magad légy az, ki csodálkozol"

Degas

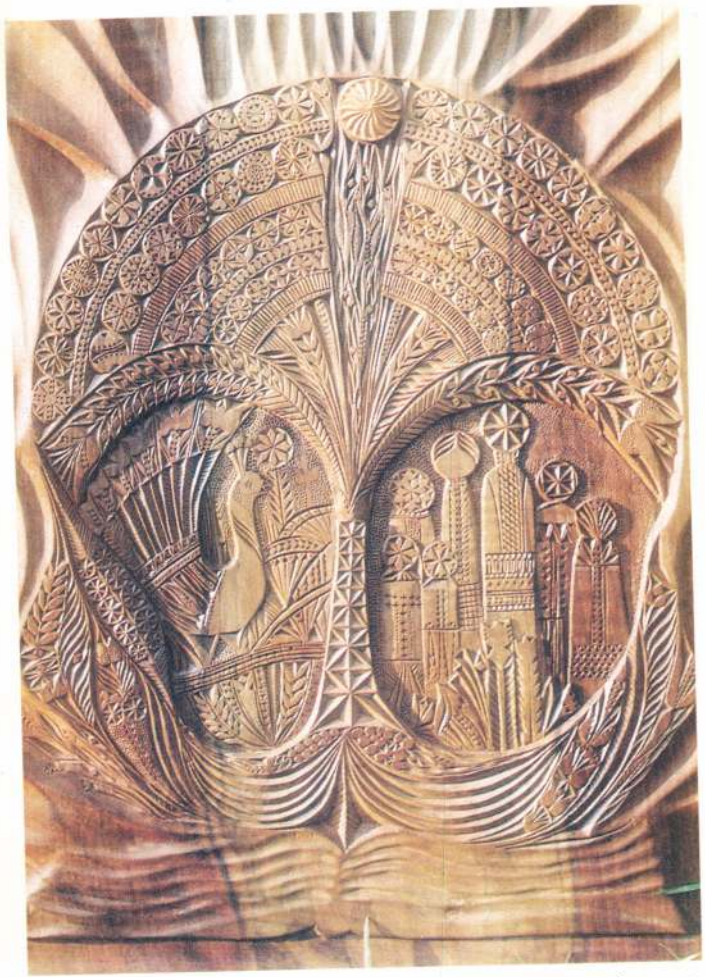

Élet-ének

Schmidt Sándor

népi iparművész

KIÁLLÍTÁSA

1997. május 23 – június 22.

A kiállítást megnyitja:
Dr. Janó Ákos

1997. május 23-án 16 órakor
Sárospatakon, A Művelődés Háza Galériájában

Házigazda:
Novákovits István

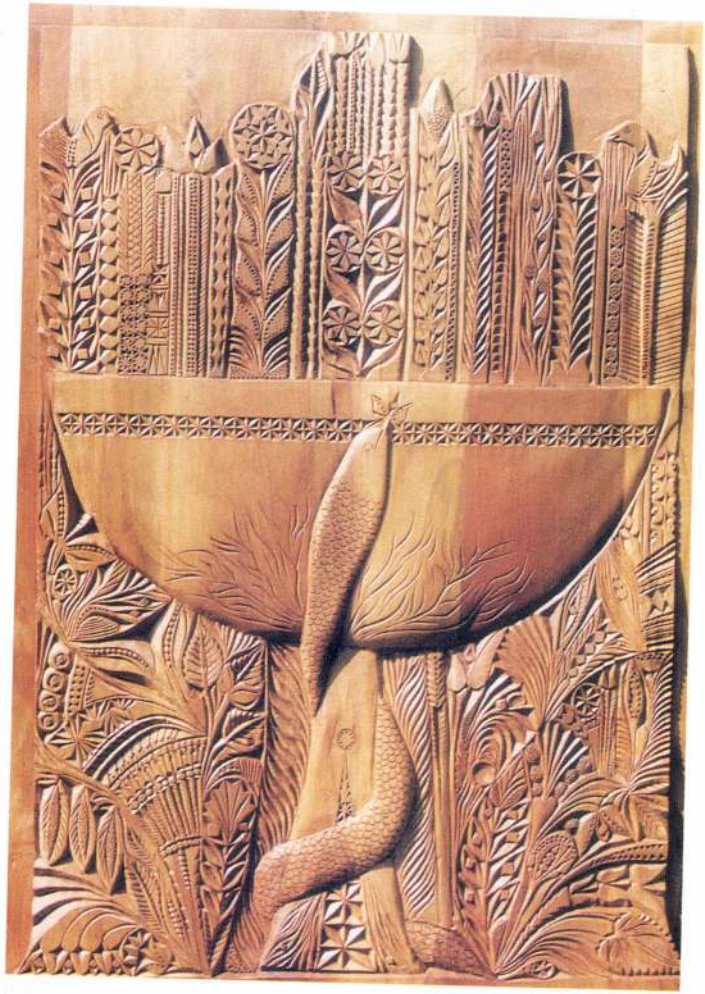

Szüleim emlékére

A viharos idők kényszere jelölt lakóhelyet Beregben, hol neveltetése meghatározó eleme lett a családja idézgette máramarosi emlékvilág egyeztetése beregi létének valóságelemeivel. Az otthonosság igénye szerint, a környezet iránt tanusított alázatosságban. E csodavilág megkapó produktumai által: a faragott kerítések és haranglábak, a díszes tornácok és építmények, s a vászonra hímezett sóhajok révén. Így lehetett a szépség igézete üzenethordozó: a múlt-jelen-jövő ölelkezésében gyökerezve képzésben, önképzésben, tevékenységben és munkában útralelve.

Az út állomásai megjelölhetők. Lakóhely, táborok, jeles sikerek színhelyeit emlegető kiállítások révén.

Az idő, mit az emlékezés fénykévéje alá helyezünk, alig ölel negyedszázadnyit az életkorból. Az ismeretgyűjtés, a tanulmányok évei után az első megmérettetés állomáshelye, Sárospatak nyitott utat és teret a művésszé válás mennyiségi és minőségi állapotváltozásainak. A visszatérés, a számadás pedig felemelő: értékmérő és értékjelző alkotások vallanak negyedszázad hullámzásairól. Mind az idő, mind az út hosszú volt és fáradságos. Ám a közös és személyes buktatókon győzedelmeskedő áldozatvállalást motiváló tehetség, akarat, szorgalom egyúttal a gyötrelem oldásának is segítője lehetett. Ezáltal nyújthatott negyedszázadon át – a sárospataki első találkozástól – a mai retrospektív kiállításig folytonosan gazdagodó tartalmi és formai változatosságban megjelenített alkotásaival szellemi felüdülést a lakóhelyén, Beregben, s az egymást követő kiállításain, a hazai és külhoni kiállítótermekben (Monte-Carlo, Franciaország, Németország, Dánia) galériákban egyaránt.

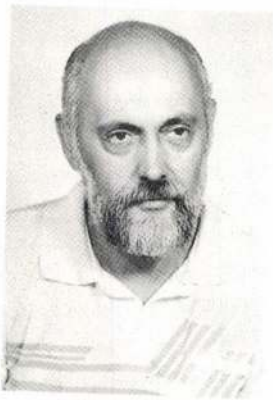

Mind a hagyományokhoz történő alkalmazkodása, mind ízlésformáló művészete által.

Schmidt Sándor alkotásainak létrejöttét éppúgy inspirálta személyes elkötelezettség, mint a közvetlen környezete közvetítette társadalmi igény. E kettős meghatározottságban születtek – a napi használati értékeken túlmutató – remekei: emléktáblák, táblaképek, köztéri térplasztikák, emlékművek, belső enteriőrök. Mindahány szuverén, öntörvényű műalkotás a régi titkok megfejtésére, az ősi (beregi, kárpátaljai, kalotaszegi) hagyományok továbbfejlesztésére, mai létünk gazdagítására. A motívumok, munkaformák kiválasztása és újrafogalmazása, s a mai életünkhöz történő igazítása nem pusztán Schmidt Sándor egyéni sikereinek forrása, hanem közös sorsunk történetisége nyomán a korszakalkotóan létközeli művészet megjelenítése is.

Munkássága tehát nem öncélú, nem az önmegvalósítás művészi villogása. Tudatosan vállalt művészet, mely a magyar népművészetre jellemző egyszerűségből ered, s utánozhatatlan szépségével vezet esztétikai értékek mérhető magasságaiba, ahol közszolgálati fedezettel nemesít értelmet, lelket egyaránt.

E különössé lett művészet, érzelemvilág e helyen történő újraismertetése eképpen lett mindannyiunk közös ügye. Számadás az egyén és közösség összetartozásáról, együttes céljaink szolgálatáról, s egy kísérletező, sokat próbáló ember hitvallásáról.

Csodavilág ez. Negyedszázad alkotóművészete legjava, mutatványa technikai megoldások sokféleségéről, a lélek rendjéről, a bizalom erejéről, az áldozatos munka értelméről, a szolgálat alázatáról.

Köszönet érte!

Miklós Elemér

Önálló kiállítások, bemutatkozások:

- Nyírbátor, Tarpa, Békés 1976.
- Nyírmada, Vásárosnamény 1977.
- Püspökladány, Kisvárda 1978.
- Budapest Néprajzi Múzeum, Fehérgyarmat, Sárospatak II. Rákóczi Ferenc Múzeum 1980.
- Nyíregyháza megyei vándorkiállítás 1981.
- Szentendre, Vác 1984.
- Vásárosnamény 1987.
- Stadtoldendorf (NSZK) 1988.
- Mátészalka 1989.
- Csenger 1990.
- Vitry-le-francois (Franciaország) 1991.
- Monte-Carlo 1993.
- Máriapócs 1994.
- Olgod (közös, Dánia) 1995.

Díjak, elismerések:

- Nyíregyháza Országos Népművészeti Pályázat III. díj 1975.
- Népi iparművész cím 1978.
- Szocialista Kultúráért (népművelés) 1975.
- Szocialista Kultúráért (Népi Iparművészeti T.) 1983.
- Kapoli Antal országos fafaragó pályázat:
  1981. I. díj
  1983. emlék díj
  1989. II. díj

Népi Iparművészeti Tanács meghívásos pályázat I. díj

Köztéri munkák, belső enteriőrök:

- Nyíregyháza Megyei Könyvtár 1979.
- Vásárosnamény, II. Rákóczi F. Gimnázium 1980.
- Vásárosnamény, Kórház 1982.
- Vásárosnamény, házasságkötő terem 1986.
- Stadtoldendorf (NSZK) 1988.
- Frankfurt (Nemzetközi Vásár) 1988.
- Tákos 1990.
- Vitry-le-francoise 1991.
- Tyukod házaságkötő terem 1990.
- Szabolcsbáka 1991.
- Anarcs 1992.
- Záhony 1993.
- Máriapócs-Gyulaháza 1994.
- Sárospatak II. Rákóczi F. Múzeum, Kecskemét Népi Iparművészeti Múzeum, Nyírbátor 1994., 1995.

Vásárosnamény, beregi ünnepi hét

*

Máriapócs: Pápa tér

Nyírbátor

A kiállítási katalógus elkészítését támogatta:

INTERSPAN KFT. FAFORGÁCSLAPGYÁR - Vásárosnamény • MÁRIAPÓCS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA • NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA • SÁROSPATAK MŰVELŐDÉS HÁZA • SCHMIDT SÁNDOR NÉPI IPARMŰVÉSZ • NAGYVARSÁNY ÖNKORMÁNYZATA • NYÍRSÉGI NYOMDA - Mátészalka

mre Mariann
Bakos Gábor
Becsey Zsuzsa
Erdélyi Gábor
Nagy Imre
Nagy Gábor György
Linter Tamás
Schneemeier Andrea
Balázs Áron
Erdődy József A.
Kovács Lola
Kenedi Erzsébet
Nemes Nikolett
Chilf Mária
Herczeg Nándor

Szegedy-Maszák Zoltán
Györfi Gábor
Kapitány András
"C" csoport:
Bánföldi Zoltán
Deli Ágnes
Gulyás Ágnes
Illés Erika
Koroknay Zsolt
Nagy Csaba
Nagy Imre
Pál Dániel
Pápai Miklós

Felelős kiadó: Zsigmond Attila főigazgató

MEGHÍVÓ

A Magyar
Képzőművészeti
Főiskola hallgatóinak

TÉR-KÉPZETEK III.

című, két részes kiállítására
a
Budapest Galéria Kiállítóházába
Budapest, III. Lajos u. 158.

Két megnyitót tartunk:

1. 1993. január 21-én,
csütörtökön, 15-20óráig
2. 1993. február 12-én,
pénteken, 15-20 óráig

a kiállítás február 15-ig, hétfő
kivételével naponta 10-18 óráig
látogatható.

Schneemeier Andrea

SCHMIDT SÁNDOR
Kelet-Magyarország 1998. VII. 4.

Fafaragók

Baráth Sándor munkája

A fa nem tartozik az igazán nemes anyagok közé. Ennek ellenére a fafaragásnak gazdag hagyományai vannak szerte a világon. A magyar fafaragók, faszobrászok is híresek, mert mindig az „emberarcú" művészet létrehozásán fáradoztak.

A vásárosnaményi fafaragó tábor immár negyedszázada gyűjti össze azokat — az ország különböző vidékein élő — megszállottakat, akik legfontosabb hivatásuknak a magyar népművészeti hagyományok megőrzését és továbbörökítését tartják. Ez a szándék az utóbbi időszakban gyakorlati használati eszközökben is tárgyiasult. Ezzel azt is bizonyítva, hogy a népművészet csak akkor marad életben, ha bekerül a mindennapok világába, ha megtalálja e modern korban is a maga funkcióját.

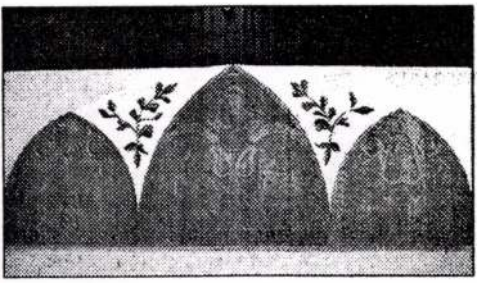

Schmidt Sándor munkája

Elek Emil felvételei

SCHMIDT SÁNDOR

Kelet-Magyarország 1998. VII. 7.

Múlandó a fa, akár az ember

Huszonöt éves megalakulását ünnepelte a beregi fafaragó tábor

NAGY ISTVÁN ATTILA

Vásárosnamény (KM) — **A 25 éves beregi fafaragó tábor története igazából még akkor kezdődött, amikor az elsős gimnazista Schmidt Sándor Babus Jolán tanárnővel bejárta a Bereget, közel került a népi kultúrához.**

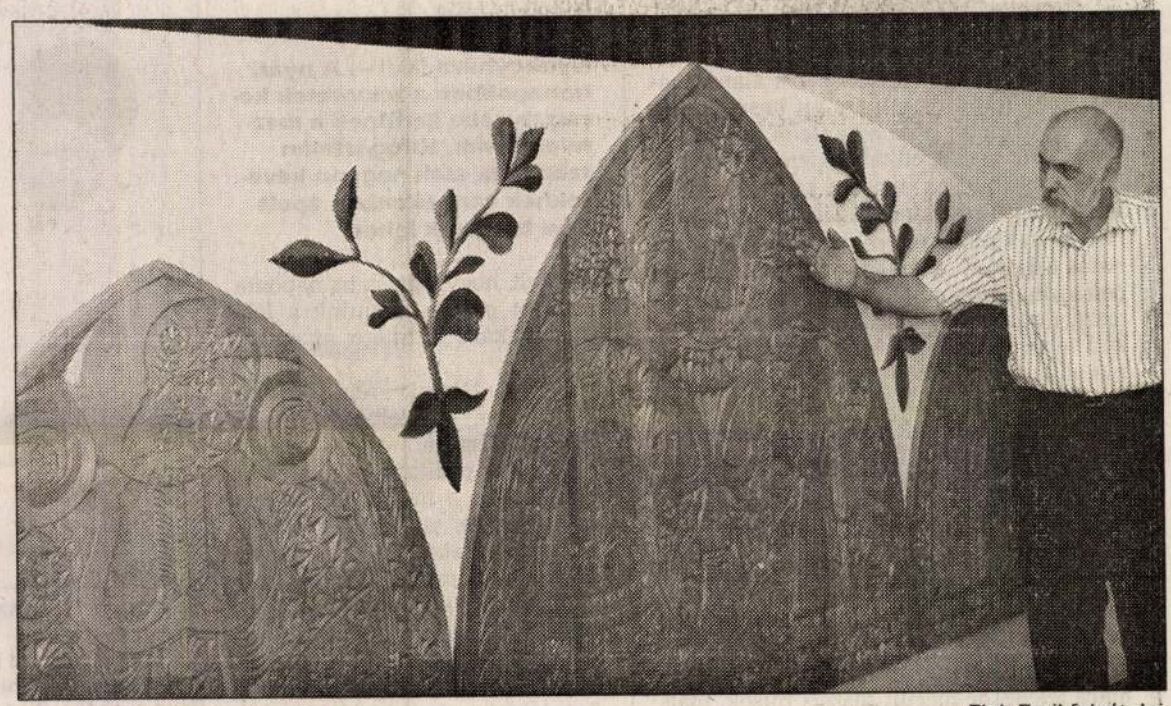

Schmidt Sándor és alkotása

Elek Emil felvételei

1972-ben részt vehetett Sárospatakon az első országos szakosított fafaragó táborban. Ennek alapító tagja volt, nagyon szép nyarakat töltött ott. De az élet úgy hozta, hogy még ebben az évben a vásárosnaményi művelődési központ munkatársa lett, s hozzákezdhetett a fafaragó tábor szervezéséhez. Akkoriban elsősorban megyei amatőr alkotókra gondoltak. Majd, amikor Sárospatakon megszűnt a tábor, átvette a szerepét a naményi.

Ebből aztán egyenesen következett, hogy Naményba az ország minden részéből érkeztek vendégek, körülbelül száz-százharmincan. Jöttek fiatalok és idősebbek.

❒ *Az alkotó ember arra törekszik, hogy dacoljon az idővel. A fa, akárcsak az ember, fokozottan ki van téve az elmúlásnak. Miért mégis ez a ragaszkodás éppen a fához?*

— A fát valóban fenyegeti az elmúlás, de ezek a tárgyak még így is sokszorosan túlélnek bennünket. De talán mindennél fontosabb, hogy az elmúlt huszonöt év alatt hatalmas kohéziója alakult ki a barátságnak. Együtt örültünk egymás sikereinek, s az utóbbi években együtt mentünk a temetésekre is.

❒ *Megszállottság, elkötelezettség. Szükség volt ezekre a tulajdonságokra is?*

— A fafaragó tábor a népi kultúra megőrzését, továbbvitelét vállalja. Ez az egyik ars poeticája. A másik az, hogy a közösséget összefogja. Olyan közösséget hozott létre, amely képes volt a közös gondolkodásra. Amikor itt vagyunk, feltöltődünk, együtt töltünk néhány napot, s aztán mindenki végzi otthon a maga munkáját.

❒ *A művelődési központban megnyílt jubileumi tárlat kettős arcot mutat. Láthatók itt népi ihletésű, elsősorban díszítésül szolgáló tárgyak, másrészt használati eszközök is.*

— Úgy gondolom: ez így természetes. Akkor él igazán a népi kultúra, ha bekerül az emberek mindennapjaiba. Ezen a kiállításon is vannak olyan próbálkozások, amelyeknek lényege, hogy a népi motívumok díszítőelemek csupán, de a tárgynak használati értéke van. De a használati tárgyak mellett megtalálhatók azok a díszítmények, amelyek bekerülnek a különféle intézmények falaira vagy éppen kültérre.

❒ *A kiállítás a tábor huszonöt évén kívül Schmidt Sándor eddigi életművéből is bemutat egy szeletet.*

— Igen, mert alkotói munkásságom jórészt egybeesik a tábor indulásával. Lehet, hogy szerencsés ember vagyok, mert sikerült egy ékrovásos technikát kialakítani. Erről meg lehet ismerni az én munkáimat. Ez a technika Kalotaszeg környékéről indult el, a precizitás jellemzi, szükséges hozzá a körző és a vonalzó. Ezt kiegészítettem egy virágdíszítéses ornamentikával.

❒ *A mai pénzínséges világban különösen szép eredménynek számít, hogy a tábor megérte a huszonöt esztendőt.*

— Úgy gondolom: egy-egy településnek fel kell vállalnia egy ilyen vagy ehhez hasonló alkotói közösséget. Az arculata ezáltal lesz szebb, mert nyit a külvilágra.

Fűszerszámok

Nyíregyháza (KM) — A fűszer eredeti elnevezése, a fűszerszám a XV. századból való. Azokat a füveket, növényeket, azok friss, szárított, morzsolt, őrölt változatait jelentette, melyeket különböző ételek ízesítésére használtak. A fűszerezés alapszabálya, hogy mindig csak annyit használjunk belőle, amennyi nem nyomja el az étel sajátos ízét, hanem inkább kiemeli azt. Ehhez természetesen ismerni kell a fűszerek ízét és egyéb tulajdonságait. A válogatás nélkül használt fűszerekkel épp ellenkező hatás érhető el, elrontja a zamatot, az alapétel ízét. Ha több különböző fűszert, ízesítőszert használunk, azok összhangját meg kell teremteni, de ez is némi szakértelemmel sikerülhet. Az ismertebb fűszerek közé tartozik a vöröshagyma, metélőhagyma, petrezselyem- és zellerzöld, babérlevél, fokhagyma, kapor, tárkony, kömény, fekete és fehér bors, kapribogyó. Egy rövid körséta a fűszerszámok birodalmában gondolatébresztő lehet. Íme:

Sáfrány: általában a bárányhúsból készült és rizses ételekhez használjuk.

Rozmaring: vadhús, ürü, liba, fehérhúsú sültek

Kakukkfű: ezt a régen nagyon népszerű, mára feledésbe merült fűszert húsok, mártások, saláták ízesítésére használjuk.

Szerecsendió-örlemény: inkább levesek, mártások, főzelékek, sajtos, és egyes szárnyashúsok.

Tekintetek kereszttüzé

A körömápolás is nagyon fontos, hetente egyszer vágjuk e

HORÁNYI ZSUZSA

Nyíregyháza (KM) — **A nyári hónapokban a tekintetek kereszttüzébe kerülnek a mezetlen lábak. Kifogástalan szép lába csak nagyon keveseknek van, ellenben ápolt lába bárkinek lehet.**

Sőt kell, hogy legyen, ha naponta csak öt percet fordítunk a lábkozmetikára elérhető az ápoltság.

— A lábunk rendszeresen nagy igénybevételnek vannak kitéve, ezért keressük fel időközönként a pedikűröst, ahol újjá varázsolják a megfáradt, túlterhelt lábakat, eltávolítják a bőrkeményedéseket, a megrepedt bőrt — tanácsolja *Mizsák Zsolt* pedikűrös, gyógymasszőr. — Azonban otthon is ápolhatjuk lábainkat, reggel és este, fürdés vagy zuhanyzás után krémezzük be a lábfejet, vagy frissítő hatású lábspray-vel fújjuk be. A sarok vastagabb bőréhez mindenképpen használjunk krémet. (A babakrém is kiválóan alkalmas erre a célra.) A rendszeres krémezés és a bekenéssel együttjáró enyhe maszszázs kellemesen oldja a fokozott igénybevétel okozta fáradást is. A krémet egészen a boka vonaláig alaposan masszírozzuk be, ezzel felpezsdítjük a bőr vérkeringését és fokozzuk rugalmasságát. A lábspray általában hűsítő mentolt és jótékony gyógynövénykivonatokat tartalmaz, az enyhe m kenti a felszívódá

❑ *Mit tegyünk a vastagodott bőrrel*

— A sarok elsz tag bőrét érdemes eltávolíttatni. Ha hetőségünk habk rokreszelővel dör gunk. A körömáp hangsúlyt fektes egyszer vágjuk eg möket, hogy még gyen arra, hogy k masan benőjenek A vágás vonalát vel csiszoljuk sir ember megmutatj lyes irányát is). rendszeresen szab körömágy ránőtt ni azonban nem felesleges bőrcafa így jobban szellő ezáltal szárazabb köröm. Fontos, körmöket, a gom tyúkszemet rend küröztessük. Leba különösen jól mut nű körömlakk. E az alsó réteg szí lakk, ami megvéd elszíneződéstől. A kot két rétegben tartósabb.

A lábunk rendszeresen nagy igénybevételnek van kitéve, ezért keressük fel időközönként a pedikűröst, ahol újjá varázsolják a megfáradt, túlterhelt lábakat A szerző felvétele

JÓ TUDNI

A friss borsó főzés közben is megtartja szép zöld színét, és finom ropogós lesz, ha a főzővizébe egy kevés cukrot teszünk. (A fagyasztott borsónál is alkalmazható a cukor). (KM)

Nem kell félni a molyoktól, ha a gyapjúholmikat új

Tippek mélyhűté

Nyíregyháza (KM) — Dúskálunk a vitaminokban és ásványianyag gazdag gyümölcsökben. Nem árt gondolni a téli hónapokra is. Aki nem akar órákon át a konyhában álldogálva lekvárt főzni, a megtermett gyümölcsöt egyszerűen tegye a fagyasztóba. gyasztás előtt mos mölcsöt, távolítsul a leveleit, különb anyagot veszít el. gyümölcsöket, mir ször tálcára téve órán át előfagya töltjük zacskóba

Schneer László MDK

Dunapart, olf.

Budai cukrászda, olf.

Mücsarnok 196o.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Schneer László MDK

Részlet a Vérmezőről. olf.

Utda délelőtt, olf.

Könyvnap a Krisztinában, olf.

Ifjúsági 1960. Képző- és Iparművészeti körök kiáll.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925

SCHNEEMEIER ANDREA

2001. június 6-23.

Intermedia

Megnyitó: 2001. június 6-án szerdán 18 órakor
Megnyitja: Eike Berg képzőművész

Schneemeier Andrea – Te vagy az ellenségem, 2000.,
Műcsarnok, interaktív videóinstalláció, kiállítási enteriőr

„Bizonyos értelemben éppúgy szerkezetek vagyunk, mint a művészi alkotások létrehozása során használt gépek. Korunk fő kérdése, hogy az ezredvégi metaforákkal való küzdelem során miként menthető meg a szabadság illúziója, a kreativitás látszata, a szomorúság és az öröm élménye, az esztétikai és erkölcsi értékek világa. Ebbe a kontextusba illeszkedik Schneemeier Andrea installációja."

Kollár József: Az elektromos farkasok szeretik a bárányokat (részlet),
Új Művészet, 2000 / 1 1

NYITVA TARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Schneemeier Andrea

1969-ben született Budapesten

Tanulmányok:

1990–95 Magyar Képzőművészeti Főiskola, festő szak
mesterei: Molnár Sándor, Károlyi Zsigmond
1992–96 Magyar Képzőművészeti Főiskola, intermédia szak,
mesterei: Peternák Miklós, Sugár János, Szentjóby Tamás
Glasgow School of Art, diákcsere-program
1996-tól a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének a tagja
1991-től a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesületének tagja

Egyéni kiállítások:

1998 Séta, Téli Galéria, Szentendre
1999 Magyar Köztársaság Kulturális Központja, Bukarest, Románia; Reál, Stúdió Galéria, Budapest
2000 You Are my Enemy, Spiegel Galéria, München
2001 Vízivárosi Galéria, Budapest

Csoportos kiállítások:

1992 Fotogram, Goethe Intézet, Budapest
1998 Bel Tempo-Inter/MedialArte Ungheria, Trieszt, Olaszország
Szép Idő, Ernst Múzeum, Budapest
Rajz IV. Szegedi Grafikai Művésztelep Kiállítása, Szegedi Képtár
Jövőgyűjtés, Liget Galéria, Budapest
Térképzetek III., Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest
1999 Induktiv Csomópont, Artpool, P60 • Whippet, Duende Activities, Rotterdam, Hollandia
Station 6.01, Künstlerhaus Mousonturm, Frankfurt-am-Main, Németország
Válogatás az FKSE tagságából, Magyar Köztársaság Kulturális Központja, Bukarest
Aritmia 7 Kortárs Képzőművészeti Intézet, Dunaújváros
Valódi Művészet, Trafó Kortárs Művészetek Háza, Budapest
2000 Média modell, Műcsarnok, Budapest • Induktiv csomópont, intermédia kiállítás, Pozsony, Szlovákia
Budapest Art Expo Friss,Szentendre
2001 Feketén/Fehéren, Műcsarnok, Budapest

Díjak:

1999 Herceg Klára díj
2000 Budapest Galéria ösztöndíja, München
2001 Derkovits Gyula ösztöndíj

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,
Nemzeti Kulturális Alapprogram,
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Megnyitó körutazás busszal: 1999. március 6. (szombat) 16 óra, indulás a Trafó elől
megnyitja: Wehner Tibor, művészettörténész
Nyilvános beszélgetés a művészekkel: március 8. (hétfő) 19 óra
A beszélgetés vezetője: Tillmann J. A., művészettörténész; vendégek: Kurdi Fehér János és Szoboszlay János
Körutazás busszal: március 20. (szombat) 16 óra, indulás a Trafó elől
Valódi művészet
Real Art
a kiállítás megtekinthető: 1999. március 6-28.
minden nap 16-19 óráig, vasárnap 14-20 óráig, előadások napján 16-22 óráig
1094 Budapest, Liliom u. 41., tel.: 456 2044, www.c3.hu/trafo
Trafó

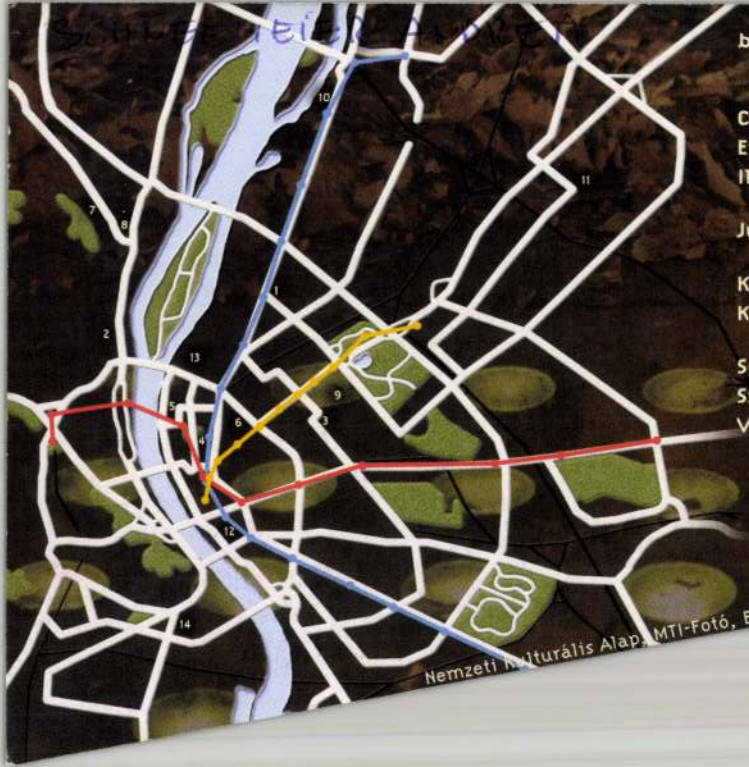

baldanders×

Chilf Mária
Erdei Gábor
Ilauszky Tamás

Július Gyula

Kámán Gyöngyi
Koronczi Endre

Schneemeier Andrea
Szabó Dezső
Varga György

1 1. Hotel Ibis Volga – Budapest, XIII. Dózsa György út 65.
2 2. Lukács fürdő alagsori termeinek világítása
Budapest, II. Árpád fejedelem útja
3 Budapest, VII. Rottenbiller utca Damjanich utca sarok
4 Budapest, V. Arany János utca Sas utca sarok
5 1. Parlament, rakpart felőli oldal
6 2. Budapest, VI. Ó utca Jókai utca sarok
7 1. Budapest, III. Bécsi út 31.
8 2. Új Udvar Üzletközpont, Budapest, III. Bécsi út 38-44.
9 Budapest, VII. Damjanich utca 26/b.
10 1. Parkolóház – Budapest, XIII. Váci út 178.
11 2. Autómosó – Budapest, XV. Erdőkerülő utca 49.
12 Budapest, V. Veress Pálné utca 16.
13 Budapest, XIII. Hollán Ernő utca 22.
14 Rendelőintézet – Budapest, XI. Fehérvári út 12. I.

Nemzeti Kulturális Alap, MTI-Fotó, Budapest Főváros Önkormányzata, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Soros Alapítvány

Schneemeier Andrea - Szauder Dávid

Human Controlling System (HCS) Projekt, 2001

Interaktív videoinstalláció

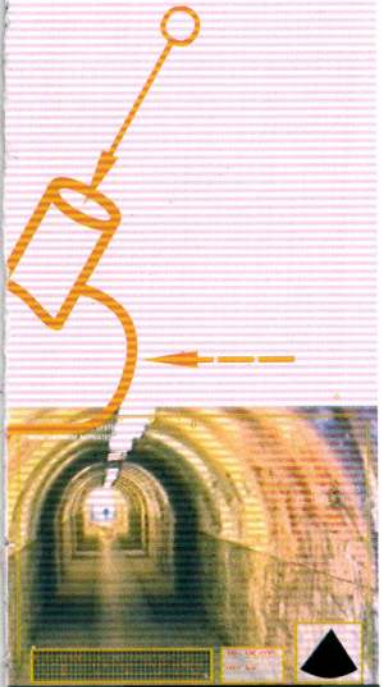

Az installáció középpontjában a néző és az általa megélt tapasztalatok „vizsgálata" áll, egy (részben) fiktív mérőrendszeren átszűrve. A rendszer működése a nézők aktív részvételén alapul. Az aktivitás a rendszer elemévé teszi, miközben egy történet részeseként az ellenőrzés alanyává is válik. Az installáció formailag - és részben a felhasznált eszközöket tekintve - az űrhajós- kiképző intézetek, pszichológiai laboratóriumok világát idézi. A műszereket egy olyan rendszer részeként használjuk fel, ahol a vizualitás és egy fizikailag is aktív befogadás kerül kapcsolatba egymással.
A látogató belépve a zárt térbe, egy futószalagra lép, mely lassan elindulva futásig gyorsul. Ezzel egyidőben a bejárattal szemben lévő falon előre felvett video-loopon „saját szemszögből" látható az üldözés. A bejárati falon lévő kamera ezt úgy rögzíti, mintha a néző részese lenne a történetnek. A kontroll monitoron a belső kamera által készített montázs látható, kiegészítve magával a kontrollrendszerrel, amely tartalmazza a bent futó EKG-ját, vérnyomását, pulzusszámát, légzésfunkcióját. A külső kijelző addig ismétli a loopot amíg egy következő vállalkozó nem lép be a térbe, és nem vállalja a futást. Így a látogató saját magát is megfigyelheti - külső nézőpontból.
(Schneemeier Andrea - Szauder Dávid)

Update 2.0
Összeállítás az 1997 és 2000 között Németországban készült médiaművészeti munkákból

A Goethe Intézet és a Zentrum für Kunst und Medientechnologie Karlsruhe (ZKM) közös projektje

Goethe Intézet Budapest
2001. június 8 – 28.

Komputerprogram az, amit általában a szoftver fogalmán értünk, a program aktualizálására pedig az angol „update" szó honosodott meg. Az „Update 2.0" cím nyilvánvalóan azon a feltételezésen alapul, hogy a fogalom különösen egy médiaművészeti program, tehát egy tartalmi szoftver számára megfelelő.
Update 2.0, 2.1, 3.0 – ami a számítógépes világban a megkérdőjelezhetetlennek tekintett gazdasági kényszernek engedelmeskedő komplett cserét jelenti, az nem feltétlenül érvényes a tartalmi programok esetében. Az a tény pedig inkább nyugtalanító, hogy az update mindig a következő revíziót előlegezi meg: hibáit és hiányosságait fogalmilag magában hordozza. Ez a programcsomag sem vállalkozhat rá, hogy a médiaművészet általánosan érvényes definícióját adja, sem pedig arra, hogy átfogó és koherens képet nyújtson a kortárs németországi alkotásokról. Túlságosan paradox és sokszínű a szcéna. A videoművészet szinte már történelmi dimenziókba lépett, az interaktív multimédia-projektek viszont csak most kezdik kialakítani mediális és művészi keretfeltételeiket. A konceptuális művészet és a játékos szórakoztatás, a Slow Motion és a száguldó Upbeat közt széles mező nyílik, mely inkább nemzetközileg, semmint nemzeti keretek között értelmezhető.
Az aktualitás azonban nem csupán a divatok és trendek visszatérésével ragadható meg, hanem a társadalmi és művészeti kontextuson keresztül is, amelybe a programok a világ különböző pontjain kerülnek. Míg jelenleg az amerikai művészeti piacon a videó az egyik legaktuálisabb művészeti médium, addig Oroszországban, Indiában vagy Kínában a művészek elsősorban a multimédia-alkalmazások és az Internet-szoftverek művészi felhasználhatósága iránt érdeklődnek. Sem itt, sem ott nem a low- vagy a high-tech kérdése a döntő, hanem a médium, mellyel a társadalom ideológiai és gazdasági felszíni struktúrája áttörhető.

Rudolf Frieling
a kiállítás kurátora

A Goethe Intézetben bemutatásra kerül többek között **Andrea Zapp, Daniel Pflumm, Gunter Krüger, Dellbrügge és de Moll, Ágnes Hegedüs és Knut Gerwers** egy-egy munkája.

A kiállítás videomunkái az Örökmozgóban láthatók 2001 június 15-én 18.30-kor és 20.30-kor.

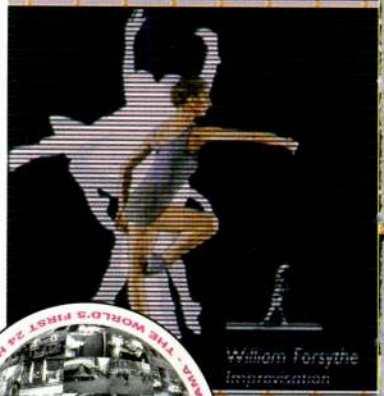

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület • Stúdió Galéria

Schneemeier Andrea

REÁL

1999. április 6-tól április 30-ig
megnyitó: 1999. április 6. kedd, 18 óra

Stúdió Galéria
1053 Budapest, Képíró utca 6.
tel.: 267 2033 tel./fax: 266 6502 e-mail: studgal@c3.hu
nyitva: naponta 14-től 18 óráig, vasárnap zárva
támogatók: NKA, MAK, NKÖM, Fővárosi Kulturális Alap, Liga, FFS – A II. Országos Fotóhetek keretében

Schnee Gans asztalos M.D.K.

1795. vízmesterek készítek az egri fürdő építkezéseiről

Szabó E.: Adattár. kiv-tárt Ért. (1958) (VII)
2-3 sz. 204

Schnéé Zoltán

Korszerü épületek, korszerü villamosberendezései, cikk

Tér és Forma, 1934 VII. lo8

Schneeberger György, szabómester

1872-ben a soproni naptarban szerepel a sztrajk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrajkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Schneeberger Michael

„Mein Fest"

l. Haberlandt

30. l.

1771-909-11
Restaurátor.

367. Szekrény.

Egy darab sárgára festett puhafa szekrény két szárnyú záros ajtóval, fogazott belsejében pedig négy polczczal.

Méretei: 159 cm. magas, 200 cm. hosszú, 45 cm. mély.

Értéke .....35 K

Régi leltári száma: 19 Esterházy.

SCHNEEGANS Antal egri asztalos. 1795-ben az egri melegviz, illetve fürdő épitésénél vizmérő gépet létesit.--+ Leopold Auctor munkája után /Szabó.NÉ.58./.

1790 -1800-ban az egri városi adóösszeirásban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Schneegans Antal, cserjaxtalos

1795-ben az egri meleg-viz-fürdő építésénél vízmérő gépet készít. Leopold*) ductor munkája után. Az adóösszeírásokban 1790-1800 között szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 397. old.

*) Leopold neve - dacára az utalásnak - az adattárban nem fordul elő. Rné

SCHNEEMEIER ANDREA

Új Művészet
2004. május
XV. évf. 5.

23. old.